

326e Politieke Markt 22 november 2012

Aanvang: 19:00 uur

Vergaderlocatie: Stadhuis

Tijd Tentoonstellingsruimte

18:55 **Maquette Canopy Diagonaal**

19:00

Tijd	Rode Zaal	Witte Zaal	Groene Zaal	Blauwe Zaal
19:00	Raadsonderwerp Agendavoorstel PVV: Ondernemingsplan Poort 2012 (RG-204) De heer M. El Madkouri/ De heer J.A. Eshuis	Ronde Tafelgesprek Ronde Tafelgesprek PvdA: huren in Almere dreigt onbetaalbaar te worden (RG-235) Mevrouw S. Tuinstra	Raadsvoorstel Verordening Winkeltijden Almere 2011 (RV-62) Mevrouw W.A.T. van der Heijden/ Mevrouw B.J. Elgersma	Raadsvoorstel Visie Beheer Openbare Ruimte (RV-60) Mevrouw E.T.M. Müller-Klijn/ De heer J.D. Pruim

19:45 **Besluitrijp geachte voorstellen**
 Vaststellen besluitenlijsten,
 notulen en verslagen
 Politieke Markt 15
 november 2012
 De heer M. El Madkouri/
 Mevrouw E.S.M. Dorssers

20:00	Raadsonderwerp Agendavoorstel Fractie Sinke en GroenLinks: Komst Retailpark Almere Poort (RG-207) Mevrouw K.G. van Rijn/ Mevrouw B.J. Elgersma	Raadsonderwerp (Vervolg) Agendavoorstel Leefbaar Almere: Raadsbrief IBBA regeling ondernemer (RG-155) Mevrouw G.H. Blokland/ De heer J.A. Eshuis	Raadsvoorstel (Vervolg) Harmonisatie Kinderopvang en Peuterspeelzaalwerk in Almere (RV-61) De heer T.A.J. Lesscher/ De heer J.D. Pruim
-------	---	---	---

21:00

Tijd Plenair

21:30 **Vragenhalftje**
 Mevrouw A. Jorritsma-Lebbink/De heer J.D. Pruim

22:00 **Debat** naar aanleiding van Motie GroenLinks, Leefbaar Almere, Fractie Sinke, D66, PvdA en PVV: Overslagterminal in Almere (RG-208)
 Mevrouw A. Jorritsma-Lebbink/De heer J.D. Pruim

22:30 **Besluitvorming**
 - Raadsvoorstel: Cultuurbrief 2013 – 2016 (RV-59)
 - Motie GroenLinks, Leefbaar Almere, Fractie Sinke, D66, PvdA en PVV: Overslagterminal in Almere (RG-208)
 Mevrouw A. Jorritsma-Lebbink/De heer J.D. Pruim

- Notulen plenaire gedeelte Politieke Markt
- Besluitenlijst plenair gedeelte Politieke Markt

Agenda voor de bijeenkomst in de Tentoonstellingsruimte

Datum: donderdag 22 november 2012

Aanvang: 18:55

Maquette Canopy Diagonaal

Maquette Canopy Diagonaal

Tentoonstelling Canopy Diagonaal AGENDAVOORSTEL (pdf)

Tentoonstelling

Politieke Markt d.d. 22 november 2012

RG – 236 / 2012

Indiener voorstel: mevrouw G.Ruijsink, projectmanager

Onderwerp: Canopy Diagonaal

Aanleiding:

Collegebesluit d.d. 16 oktober 2012 om onder een aantal voorwaarden mee te werken aan een aangepast voorstel voor een overkapping tegen de windhinder op de Diagonaal (bij de Hema). Het voorstel waarmee nu is ingestemd is in overleg met omwonenden tot stand gekomen.

Doel tentoonstelling:

Raadsleden met een maquette informeren over het gewijzigde voorstel voor de overkapping.

NB. Aan de informatieverstrekking en de informatie-uitwisseling worden geen besluitvormende of bindende uitspraken ontleend.

Gemeente Almere

Tentoonstelling Canopy Diagonaal AGENDAVOORSTEL

Agenda voor de bijeenkomst in de Rode Zaal

Datum: donderdag 22 november 2012

Aanvang: 19:00 uur

Raadsonderwerp

Agendavoorstel PVV: Ondernemingsplan Poort 2012 (RG-204)

Besluitrijp geachte voorstellen

Vaststellen besluitenlijsten, notulen en verslagen Politieke Markt 15 november 2012

Raadsonderwerp

Agendavoorstel Fractie Sinke en GroenLinks: Komst Retailpark Almere Poort (RG-207)

Tentoonstelling Canopy Diagonaal AGENDAVOORSTEL

Raadsonderwerp

[Agendavoorstel PVV: Ondernemingsplan Poort 2012 \(RG-204\)](#)

[Agendavoorstel PVV: Ondernemingsplan Poort 2012 \(RG-204\)](#)
(VOORBEREIDINGSMEMO) (pdf)

[Agendavoorstel PVV: Ondernemingsplan Poort 2012 \(RG-204\)](#)
(AGENDAVOORSTEL) (pdf)

[Brief aan de raad - Agendavoorstel PVV: Ondernemingsplan Poort 2012 \(RG-204\)](#)
(BRIEF OPP2012) (pdf)

[Achterliggend stuk - Agendavoorstel PVV: Ondernemingsplan Poort 2012 \(RG 204\)](#)
PLAN (pdf)

[Agendavoorstel PVV: Ondernemingsplan Poort 2012 \(RG-204\) BESLUITENLIJST](#)
(pdf)

Tentoonstelling Canopy Diagonaal AGENDAVOORSTEL

Besluitrijp geachte voorstellen

Vaststellen besluitenlijsten, notulen en verslagen Politieke Markt 15 november 2012

Besluitrijp geachte voorstellen (VOORBEREIDINGSMEMO) (pdf)

Besluitrijp geachte voorstellen 15 november 2012 BESLUITENLIJST (pdf)

Tentoonstelling Canopy Diagonaal AGENDAVOORSTEL

Raadsonderwerp

[Agendavoorstel Fractie Sinke en GroenLinks: Komst Retailpark Almere Poort \(RG-207\)](#)

[Komst Retailpark Almere Poort \(RG-207\) \(VOORBEREIDINGSMEMO\) \(pdf\)](#)

[Komst Retailpark Almere Poort \(RG-207\) \(AGENDAVOORSTEL\) \(pdf\)](#)

[Komst Retailpark Almere Poort \(RG-207\) INSPREEKTEKST de heer M. Ort \(pdf\)](#)

[Komst Retailpark Almere Poort \(RG-207\) INSPREEKTEKST mevrouw J. Laarman \(pdf\)](#)

[Komst Retailpark Almere Poort \(RG-207\) BESLUITENLIJST \(pdf\)](#)

Vorbereidingsmemo

Aan: Raad
Van: Presidium
Datum: 22 november 2012

AGENDAPUNT

Agendaverzoek PVV Ondernemingsplan Poort 2012 (RG-204)

DOEL VAN DE ACTIVITEIT

POLITIEKE CONTEXT

Door middel van een raadsbrief heeft het college op 22 mei 2012 het Ondernemingsplan Poort 2012 aan de raad gestuurd. Dit was gedurende de behandeling van het MPGA 2012 (Meerjarenperspectief Grondexploitaties Almere) in mei 2012 (RV-31/2012 vastgesteld d.d. 7 juni 2012). Hierin staat de financiële ontwikkeling rond de gebiedsontwikkeling Almere Poort beschreven.

Op verzoek van het college is door de raad een adviesgroep ingesteld (RV-03/2012 d.d. 19 januari 2012). Deze heeft op 20 juni 2012 een brief aan de raad gestuurd met haar bevindingen t.a.v. het Ondernemingsplan en de stand van zaken rond de door de raad vastgestelde ijkpunten. Deze brief is aanleiding voor het bijgevoegde agendaverzoek.

BEHANDELING EN UITKOMST ACTIVITEIT

- Korte toelichting op het agenda verzoek
- Mening van overige fracties over het OPP2012 en het ontvangen advies
- Reactie door het college
- Samenvatting door indiener en conclusie voorzitter

AANWEZIGHEID PORTEFEUILLEHOUDER GEWENST?

- Ja

Bijlage(n): *(mee in bundel)*

Agendaverzoek PVV Ondernemingsplan Poort 2012 (RG-204)

Achterliggende stukken:

- Raadsbrief d.d. 22 mei 2012 Ondernemingsplan Poort 2012, zie RIS onder raadsbrieven
- Brief aan de raad van raadsadviesgroep OPP2012 d.d. 20 juni 2012, zie RIS d.d. 22 november 2012
- Raadsvoorstel (RV-03/2012) Initiatiefvoorstel instellen adviesgroep Ondernemingsplan Almere Poort, zie RIS d.d. 19 januari 2012)
- Raadsvoorstel Meerjarenperspectief Grondexploitaties Almere 2012, zie RIS d.d. 7 juni 2012

Verzoek tot agenderen activiteit voor de Politieke Markt d.d. 22 november 2012

RG-204/ 2012

Indiener voorstel: De heer C.A. Jansen (PVV)

Onderwerp: Ondernemingsplan Poort 2012

Aanleiding:

De gemeenteraad heeft een adviesgroep samengesteld met als opdracht om ten behoeve van de raad structuur en focus aan te brengen in de informatiestroom ter voorbereiding op de bespreking en besluitvorming in de raad over het Ondernemingsplan Poort (OPP) 2012 (Raadsbesluit d.d. 19 januari 2012 RV-03/ 2012). De adviesgroep bestond uit mevr. K.G. van Rijn (PvdA), mevr. C.J. Kuipers (D66), dhr. R.A. Eekhuis (PVV), dhr. W.R. Hengstman (VVD) en dhr. M.G. Kramer (GroenLinks) en werd ambtelijk ondersteund vanuit de raadsgriffie.

In eerste instantie was het beeld dat het OPP gelijktijdig met het Meerjarenperspectief Grondexploitaties (MPGA) 2012 voor bespreking en besluitvorming aan de raad zou worden aangeboden. In tweede instantie is gebleken dat het OPP, na aanbieding van het MPGA2012 op 26 april 2012, met een raadsbrief op 22 mei 2012 door het college aan de raad is aangeboden. De adviesgroep heeft per brief van 20 juni 2012 (in dagmail 20 juni 2012) advies uitgebracht aan de raad.

Het initiatief tot agendering en politieke bespreking ligt bij de raad. Door middel van dit agendaverzoek kan zowel de raadsbrief als het advies worden besproken. Gelet op het maatschappelijk en financieel belang van de ontwikkeling van het vierde stadsdeel in Almere is het voor de fractie van de PVV politieke bespreking evident.

Doel bespreking:

- Bespreken van het Ondernemingsplan Almere Poort 2012 a.d.h.v. het advies van de door raad samengestelde adviesgroep
- Bespreken van de ijkpunten bij het Ondernemingsplan Poort en eventuele actualisatie d.m.v. een initiatiefvoorstel als aangegeven door de adviesgroep
- Bespreken van de procesafspraken m.b.t. informatieverstrekking aan en besluitvorming door de raad

Voorgestelde wijze van bespreking:

- Korte toelichting op het agenda verzoek
- Mening van overige fracties over het OPP2012 en het ontvangen advies
- Reactie door het college
- Samenvatting door indiener en conclusies

Beschrijf wanneer de bespreking naar uw mening succesvol is verlopen:

Indien raadsfracties zich hebben uitgesproken over de inhoud van het OPP2012 en het vervolg t.a.v. actualisatie van ijkpunten en ontwikkelingsrichting van het stadsdeel Almere Poort mede in aanloop naar het volgende Meerjarenperspectief Grondexploitaties.

NB. Aan de informatieverstrekking en de informatie-uitwisseling worden geen besluitvormende of bindende uitspraken ontleend.

Gemeente Almere

Raadsgriffie

mr. J.A. Eshuis
Telefoon (036) 539 9031
Fax (036)
E-mail jaeshuis@almere.nl

Stadhuisplein 1 Postbus 2001300
AE Almere
Telefoon 14 036 Fax (036) 539 99
12E-mail
info@almere.nl www.almere.nl

De gemeenteraad van Almere

Adviesgroep gemeenteraad Ondernemingsplan Poort (OPP) 2012

Geachte raad,

Uw raad heeft in samenspraak met het college een adviesgroep samengesteld met als opdracht om ten behoeve van de raad structuur en focus aan te brengen in de informatiestroom ter voorbereiding op de bespreking en besluitvorming in de raad over het Ondernemingsplan Poort (OPP) 2012 (Raadsbesluit d.d. 19 januari 2012 RV-03/ 2012). Daarnaast heeft uw raad advies gevraagd over de behandeling van het voorstel. Het gevraagde advies over het voorstel van het college zou zowel mondeling als schriftelijk kunnen zijn.

De adviesgroep bestond uit mevr. K.G. van Rijn (PvdA), mevr. C.J. Kuipers (D66), dhr. R.A. Eekhuis (PVV), dhr. W.R. Hengstman (VVD) en dhr. M.G. Kramer (GroenLinks) en werd ambtelijk ondersteund vanuit de raadsgriffie.

In eerste instantie was het beeld dat het OPP gelijktijdig met het Meerjarenperspectief Grondexploitaties (MPGA) 2012 voor bespreking en besluitvorming aan de raad zou worden aangeboden.

In tweede instantie is gebleken dat het OPP, na aanbidding van het MPGA2012 op 26 april 2012, met een raadsbrief op 22 mei 2012 door het college aan de raad is aangeboden. In de voorbereiding op de bespreking van het MPGA op 31 mei 2012 heeft het presidium het volgende opgemerkt: "Het presidium heeft de adviesgroep uitgenodigd te komen met een reactie ten behoeve van de agendasetting over dit onderwerp. Het presidium geeft u vervolgens in overweging bij de instemming over het MPGA, het onderdeel Poort daarvan uit te zonderen en nadien apart tot besluitvorming te komen, aan de hand van een reactie van de adviesgroep."

Op 31 mei 2012 heeft uw raad tijdens de bespreking in de carroussel aangegeven wel prijs te stellen op een advies van de adviesgroep, maar de onderdelen m.b.t. Almere Poort niet uit te zonderen van de besluitvorming bij het MPGA. Het MPGA 2012 is door de raad vastgesteld op 7 juni 2012.

Gelet op de wens van de raad treft u hieronder het advies aan, waarmee de werkzaamheden van de adviesgroep zijn beëindigd. Het is in de ogen van de adviesgroep aan het presidium van de raad of raadsfracties, om alsnog te komen tot agendasetting in de Politieke Markt met betrekking tot de raadsbrief van 22 mei jl.

De aanpak

Door de adviesgroep is bij aanvang twee keer een informeel overleg met de Projectorganisatie Poort gehouden. De adviesgroep heeft zich daarbij inhoudelijk en

Datum
19 juni 2012

Uw brief van/kenmerk

Ons kenmerk

Bijlage(n)

financieel laten bijpraten over de huidige stand van zaken. Vervolgens heeft de adviesgroep een rondleiding door het stadsdeel gemaakt.

Datum
19 juni 2012

Aansluitend is drie keer met de Projectorganisatie gesproken aan de hand van het concept-ondernemingsplan 2012. Hierbij heeft de adviesgroep telkens gekeken of de informatie in het OPP2012 voor de raad voldoende herleidbaar is naar de informatie in het OPP2009 conform de opdracht om structuur in de informatiestroom aan te brengen.

Ons kenmerk

Pagina
2/6

Het overleg met de projectorganisatie is open en constructief geweest. Met name het tweede hoofdstuk in het OPP2012 heeft mede door dit overleg geleid tot een helder financieel overzicht over de periode 2009–2012 en de daarin genomen besluiten, met name bij het sturingsvoorstel MPGA 2010.

Hieronder volgen een aantal bevindingen van de adviesgroep uitgesplitst naar programmatische inhoud en financiën. Daarna volgt het gevraagde advies ten aanzien van de bestuurlijke behandeling.

Op 4 februari 2010 heeft de raad de bestuurlijke en procesmatige ijkpunten m.b.t. het Ondernemingsplan Poort t.o.v. het OPP2005 geactualiseerd vastgesteld (RV-01/2010). In de bijlage bij deze brief geeft de adviesgroep per ijkpunt aan of dit ijkpunt nog actueel is. Het is aan de raad om over de actualisatie van die ijkpunten een initiatiefvoorstel op te stellen.

Het concept van dit advies is, tot slot, ten behoeve van een controle op feitelijke onjuistheden nog een keer teruggelegd bij de ambtelijke organisatie alvorens dit naar de gemeenteraad te sturen.

Programmatische inhoud

Woningbouwprogramma

De (voortdurende) economische crisis sinds 2009 heeft twee belangrijke programmatische gevolgen. In de eerste plaats het verhogen van het aantal te realiseren woningen om voldoende inkomsten te realiseren. Deze maatregel was al opgenomen in het OPP2009 dat uitging van de realisatie van 14.000 woningen (2000 meer dan de in het momenteel geldige bestemmingsplan zijn toegelaten).

Met betrekking tot het woningbouwprogramma is er, met name in het midden- en hogere segment, sprake van een achterblijvende realisatie. Op blz. 26 en 27 wordt de stand van zaken met betrekking tot het programma helder toegelicht in 4 kernachtige conclusies:

1. De huidige marktsituatie laat duidelijke sporen achter in de realisaties en de toekomstverwachtingen die meegenomen zijn in de grondexploitaties.
2. De verkoop van het duurdere segment blijft achter. (...)
3. Er ligt een flinke voorraad grond bouwrijp, maar die sluit niet aan op de marktbehoefte.
4. De verwachtingen ten aanzien van de verkoop van gronden is gezien de contractvorming niet hoopgevend.

Voorheen was de verwachting dat de juist de realisatie van sociale woningbouw en van kavels in particulier opdrachtgeverschap de uitdaging zou zijn. Van de tot op heden gerealiseerde 3000 woningen is echter zo'n 50% procent sociaal en 20% gerealiseerd in (collectief) particulier opdrachtgeverschap. Ten opzichte van de planning wordt aan de norm voor wat betreft het Particulier opdrachtgeverschap voldaan, maar zijn er iets te weinig sociale woningen in de planning opgenomen (3540 i.p.v. 3725 of te wel 185 te weinig t.o.v. de gestelde norm).

De doelstelling 'gedifferentieerde woonmilieus' vereist met name aandacht voor het midden en hogere segment. In het OPP worden mogelijke oplossingsrichtingen geschetst. Deze vergen echter veelal aanvullende bestuurlijke besluitvorming.

Het aantal te realiseren vierkante meters kantoorruimte wordt verlaagd en de realisatie wordt in de tijd ver naar achteren gezet. De vraag is of het kantorenprogramma heroverwogen moet worden. In dat verband wijst de adviesgroep bijvoorbeeld op pag. 53 “Heroverwegen programma Officepark”.

De vermindering van het aantal vierkante meters kantooroppervlak zou mogelijk de realisatie van de werkgelegenheidsdoelstelling (30.000 arbeidsplaatsen) onder druk kunnen zetten. In het OPP2009 werd ervan uitgegaan dat de kantorenmarkt 20.100 van de 30.000 arbeidsplaatsen zou bijdragen. In het OPP2012 wordt er echter vanuit gegaan dat de norm van 28m² per werknemer naar beneden kan worden bijgesteld gelet op de ontwikkelingen m.b.t. het zogenaamde nieuwe werken (zie blz.14; voor 20.000 arbeidsplaatsen zou 300.000 m² volstaan in plaats van de oorspronkelijk geplande 563.000 m²).

Tot slot leidt omzetting van geprogrammeerde kantoorruimte naar woningen tot een andere invulling van deelgebieden. Hoewel grotendeels financieel en/of marktgedreven is dit volgens de adviesgroep ook een politieke keuze, die vraagt om een richtinggevende uitspraak van de raad.

Bevolkingsvolgende voorzieningen

Het derde hoofdpunt van het oorspronkelijke programma voor Almere Poort was de realisatie van voldoende voorzieningen. Daartoe was in het OPP2005 een ‘verdiendoelstelling’ van 29,3 mln euro opgenomen. Bij het MPGA 2010 is deze doelstelling, mede in aanloop naar besluitvorming bij de begroting 2012 over een andere wijze van financiering van maatschappelijke voorzieningen, verlaten. Het loslaten van de verdiendoelstelling heeft een positief effect op de presentatie van het financieel resultaat, maar mogelijk het risico is dat het stadsdeel ‘onderbedeeld’ raakt voor wat betreft het voorzieningenniveau.

De adviesgroep heeft de voorzieningen mede bekeken in het licht van de Voorjaarsnota 2013, waarin is opgenomen dat voorzieningen alleen worden gerealiseerd indien daarvoor middelen beschikbaar zijn. Daarbij is aangegeven nieuwe investeringen in bevolkingsvolgende voorzieningen vanaf 2013 voorlopig voor de gehele stad aan te houden (het zogenaamde moratorium). Op pagina 61 van de Voorjaarsnota is opgenomen welke investeringen wel worden gepland. Op pagina 62 is opgenomen welke voorzieningen voorlopig niet doorgaan. Zo beschouwd dreigt het hiervoor omschreven risico zich vooral te richten op de sociaal maatschappelijk voorzieningen in Poort.

Financiën

In 2009 merkte de adviesgroep van de raad hierover het volgende op: *“In algemene zin kan worden gesteld dat er een reëel risico bestaat dat Almere Poort eindigt met een negatief eindresultaat. Een mogelijke, maar onzekere, verdieping van de economische crisis zet het resultaat onherroepelijk verder onder druk. Dit is ook terug te zien in de verschuiving van de risico’s in de risicobuffer. Er ontstaat meer zekerheid door verschuiving van de planfase naar de realisatiefase waardoor sommige risico’s verdwijnen. Tegelijkertijd zijn er grotere risico’s op het gebied van ‘de markt’. Vertraagde afzet zal verder leiden tot toenemende plankosten, wellicht door het afgesproken plafond heen”*

Het behalen van een positief financieel resultaat staat onder druk. De planningshorizon schuift naar achteren, de plankosten nemen toe en de zachte planning (planning van grondverkoop zonder dat daar nu al een contract onderligt) is onzeker. In de huidige marktomstandigheden is zelfs de geplande realisatie van een gemiddelde van 800 woningen per jaar geen sinecure. De vraag is reëel of de kantorenmarkt binnen de planningshorizon in voldoende mate zal aantrekken.

Het Ondernemingsplan is wat dat aangaat voldoende duidelijk. Maatregelen om het tij te keren overstijgen echter de mogelijkheden van de projectorganisatie. Een en ander blijkt voldoende duidelijk uit het OPP en daarin opgenomen actieprogramma’s bij de diverse onderdelen genoemd in het eerste hoofdstuk.

In algemene zin adviseren wij de raad het college desgewenst over de volgende punten te bevragen:

- 1) Realisatie gedifferentieerde woonmilieus bij gebleken vraaguitval in het midden- en hogere segment. Het college merkt op dat het aanbod in de plannen van Poort onvoldoende aansluit op de actuele marktvraag. Er wordt een actieprogramma gepresenteerd. Echter, kritisch beschouwd bestaat dit programma veelal uit plannen en voornemens die uitwerking behoeven en lang niet altijd binnen de invloedssfeer van de gemeente (laat staan de projectorganisatie) vallen. De vraag is derhalve of het actieprogramma afdoende is? Zo niet, dan is de vraag wat dit betekent voor de oorspronkelijke ambitie? Dan wel hoe groot het risico is op een te eenzijdig woningaanbod van een kwalitatief te laag niveau in Poort bij een voortdurende crisis in de vastgoedmarkt?
- 2) De grondexploitaties van de deelgebieden Europakwartier West ('bouwfabriek'), Kustzone en Olympiakwartier/Officepark verdienen gelet op de opgebouwde boekwaardes in de respectieve grondexploitaties bestuurlijke aandacht. Dit geldt eveneens voor de grondexploitaties van de oorspronkelijke reservegebieden Voortuin en Pampushout I t/m III. Hier vinden allerlei initiatieven plaats zonder duidelijk onderliggend bestuurlijk kader, terwijl daarmee de potentiële verdien capaciteit van deze gebieden uit zicht verdwijnt.
- 3) Vermindering oppervlakte kantoorruimte en verhoging aantal te realiseren woningen in relatie tot de oorspronkelijke wens van een arbeidsmarktprogramma op regionale schaal
- 4) Investerings in voldoende bevolkingsvolgende voorzieningen. In het bijzonder culturele en sociaal maatschappelijke voorzieningen i.v.m. het 'loslaten' van de verdiendoelstelling van 29,3 mln. euro en het ingestelde moratorium op gemeentelijke investeringen, alsmede door de economische crisis en vertraagde woningbouw achterblijvende investeringen van marktpartijen in commerciële voorzieningen.
- 5) In het kader van de duurzaamheidsambities van Almere blijkt het contract met de Nuon over de aansluitkosten op de stadsverwarming (zie pag. 36) soms een hindernis. Het college houdt vast aan het contract, maar het lijkt de adviesgroep relevant dat u het college hierop bevraagt.
- 6) Beheersing van de plankosten voor planontwikkeling, met name in relatie tot de opmerking op blz. 34; "Gezien de stand van zaken rondom de uitgifte van gronden en de marktsituatie, die veel meer maatwerk verlangt en verandering van al bestaande planuitwerkingen, is dit budget mogelijk niet meer toereikend." T.a.v. de plankosten voor Voorbereiding en Toezicht lijkt er vooralsnog voldoende budget geraamd.
- 7) Het financieel resultaat in relatie tot de daaronder liggende uitgangspunten m.b.t. planning van woningbouw en kantoorlocaties.

Afsluiting

Hiermee eindigen de werkzaamheden van de adviesgroep. Mocht u daar echter prijs op stellen dan zijn de leden van de adviesgroep vanzelfsprekend bereid in of buiten de Politieke Markt e.e.a. nader mondeling toe te lichten.

Hoogachtend,

Namens de leden van de adviesgroep,

w.g.

K.G. van Rijn,
voorzitter

Actualiteit bestuurlijke en procesmatige ijkpunten Ondernemingsplan Poort zoals vastgesteld door de raad op 4 februari 2010.

- De parkeerexploitatie moet kostendekkend zijn.

Het streven van het huidige college is om de parkeerexploitatie voor Almere als geheel kostendekkend te maken. In dat verband kan gesteld worden dat dit bestuurlijk ijkpunt valt onder regulier gemeentelijk beleid en overbodig is. In het raadsvoorstel Aanpassing ijkpunten begin 2010 is al opgemerkt dat het ijkpunt eigenlijk niet scherp genoeg is geformuleerd omdat kostendekkendheid ook kan worden bereikt met het rekenen van hoge tarieven.

Gelet op de opmerkingen van het college over de moeizame realisatie van parkeeroplossingen in Olympiakwartier en Kustzone door ontwikkelaars verdient het onderwerp 'gebouwde parkeervoorzieningen' bestuurlijk aandacht, waarbij een herformulering van het ijkpunt (bijvoorbeeld: realisatie van voldoende parkeerplaatsen) overwogen kan worden.

- Voldoende en bereikbare maatschappelijke voorzieningen, waarvan de bodem van de gemeentelijke investering wordt vastgesteld op € 29,3 mln. De raad weegt daadwerkelijke investeringen integraal af via de GIP-systematiek. Een geactualiseerd overzicht van maatschappelijke voorzieningen wordt in 2010 aan de raad voorgelegd.

Gelet op de besluitvorming bij het MPGA 2010 en begroting 2012 is dit ijkpunt niet langer actueel. Het ijkpunt kan in deze vorm vervallen.

- Een gedifferentieerd aanbod van woningen en woonmilieus. Het aandeel sociale woningbouw bedraagt 30% plus het aandeel in de inhaalslag. Hiervan wordt 2/3 als huurwoning ontwikkeld en 1/3 als koop. Het vastgestelde huurprijsbeleid blijft uitgangspunt. Binnen deze kaders is de grondprijs voor sociale woningbouw onderhandelbaar. Voorts wordt gestreefd naar 20% particulier opdrachtgeverschap, gemeten over het totale bestand van Poort.

Dit ijkpunt is bestuurlijk nog steeds actueel, maar gelet op de economische-/marktontwikkelingen wel in een ander perspectief komen te staan. Wat betreft de uitvoering ligt de realisatie van dit ijkpunt op koers.

- Een adequaat systeem van openbaar vervoer: openstelling van het station Poort in 2012 (in plaats van 2009, zoals in raadsbesluit van 2 maart 2006 was opgenomen) in de richtingen Amsterdam-Centraal, Utrecht en Schiphol, aanvullend adequaat streekvervoer per bus en een lokaal OV-systeem met een gemiddelde afstand van woning tot bushalte van ca. 400 m.

Inmiddels staat vast dat in december 2012 het station Poort in de dienstregeling wordt opgenomen. Daarnaast nadert de aanleg van de busbanen zijn voltooiing. Gelet hierop kan worden gesteld dat het ijkpunt is 'gehaald' en daarom kan vervallen.

- De planontwikkelingskosten, inclusief de historische kosten zijn vastgesteld op maximaal 101,3 miljoen euro (nominale waarde op prijspeil 1-1-2009)

De geraamde totale plankosten bedragen momenteel 113,6 mln euro. Het ijkpunt zou daarop geactualiseerd kunnen worden. Het college doet geen voorstellen voor aanpassing van het niveau maar heeft wel een 'winstwaarschuwing' opgenomen.

- Een eventuele publiekstrekker met landelijke of regionale uitstraling moet zonder gemeentelijke financiële bijdrage tot stand komen.

Dit ijkpunt kan opgevat worden als ‘staand beleid’. De keuze om dit ijkpunt te hanteren is – los van de financiële mogelijkheden om al dan niet een gemeentelijke bijdrage te leveren – vooral politiek van aard.

Datum
19 juni 2012

Ons kenmerk

- Het college wordt opgedragen, bij de Najaarsnota 2011-2013, een voorstel te presenteren waarin een optimale balans wordt gevonden tussen de kwaliteit van de openbare ruimte, de daarbij behorende aanlegkosten en de dekking van deze kosten zowel bij aanleg als bij het beheer en onderhoud, inclusief de vervangingsinvesteringen.

Pagina
6/6

Dit ijkpunt is in 2010 toegevoegd n.a.v. de volgende opmerking van de toenmalige projectgroep: “De bouw van extra woningen vergroot het financiële draagvlak voor dekking van de beheerskosten (pag. 9 OPP2009). Uit de beheerskostanteets blijkt echter dat zelfs bij realisatie van 14.000 woningen nog een jaarlijks tekort van 2,1 mln. euro ontstaat (pag. 27 OPP2009). Onduidelijk is hoe het college dit denkt op te lossen (Nog meer woningen? Aanpassingen in kwaliteit openbare ruimte?). Een inhoudelijk ijkpunt van de raad op dit onderdeel zou overwogen kunnen worden.”

Uit het OPP2012 blijkt dat het probleem van te hoge beheerskosten nog steeds actueel is en niet van een oplossing is voorzien. Er is een zogenaamde bestuursopdracht gegeven. Hierop zou de formulering van het ijkpunt kunnen worden aangepast.

- In het kader van de verdere ontwikkeling van vastgoed, infrastructuur en openbare ruimte in het gebied worden alle initiatieven die het duurzame karakter van het stadsdeel verder vergroten actief ondersteund. Indien institutionele barrières in organisatie, wetgeving of contracten initiatieven frustreren, handelt de gemeente innoverend om deze te slechten. In het Ondernemingsplan wordt hierover verantwoording afgelegd.

De adviesgroep heeft een opmerking gemaakt n.a.v. de aansluitkosten stadsverwarming. Handhaven van het ijkpunt is in de ogen van de adviesgroep vooral een politieke afweging.

- Het onderhandelingsresultaat voor de ontwikkeling van de Kustzone Poort wordt ter goedkeuring aan de raad voorgelegd en getoetst aan het OPP2009 incl. planexploitatie en leidt zo nodig tot tussentijdse actualisatie hiervan. Het scenario ‘uitstel van ontwikkeling’ wordt ten behoeve van de afweging door de raad eveneens in beeld gebracht.

Dit ijkpunt is door de bestuurlijke besluitvorming over de Kustzone van Almere Poort niet meer actueel. Dat neemt niet weg dat een dergelijke grootschalige ontwikkeling bestuurlijk aandacht verdient, waarbij een geactualiseerd ijkpunt overwogen kan worden.

Tot slot gelden momenteel de volgende procesafspraken:

- i. het ondernemingsplan tweejaarlijks te actualiseren*
- ii. de planexploitatie jaarlijks – vanaf 2010 aangevuld met een inhoudelijke voortgangsrapportage – gelijktijdig met het Meerjarenprogramma Grondexploitaties en het Meerjarenprogramma Stedelijke woningbouwprogrammering aan de raad voor te leggen.*

Voor de adviesgroep heeft het Ondernemingsplan Poort nog steeds inhoudelijke waarde. Gelet op het feit dat het OPP2012 met een raadsbrief is aangeboden door het college is echter een politieke vraag of en hoe de gemeenteraad het Ondernemingsplan aangereikt wil krijgen. Impliciet heeft het college met de raadsbrief immers aangegeven dat er momenteel geen relevante bestuurlijke besluitvorming hoeft plaats te vinden. Indien de procesafspraken niet worden gewijzigd kan de raad in 2014 een geactualiseerd OPP tegemoet zien.

Aan de raad van de gemeente Almere

Stadhuisplein 1
Postbus 200
1300 AE Almere
Telefoon 14 036
Fax (036) 539 9912
www.almere.nl
info@almere.nl

Ondernemingsplan Almere Poort 2012

Geachte raad,

In onze vergadering van 22 mei jl. hebben wij ingestemd met het vierde Ondernemingsplan Almere Poort en het daarin opgenomen Actieprogramma. Bij dezen bieden wij u dit aan. Net als de voorgaande edities brengt dit plan de verschillende ontwikkelingen en gemaakte keuzes daarin op een overzichtelijke wijze samen en kunt u hier kennis van namen. Anders dan de voorgaande edities bevat dit plan geen planexploitatie ter besluitvorming in uw raad. Deze ligt als onderdeel van het MPGA 2012 reeds ter besluitvorming voor. Het college heeft op grond van art. 55 lid 3 Gemeentewet geheimhouding opgelegd aan de bijlage Programma, fasering en financiën.

Achtergrond

Het Ondernemingsplan Almere Poort 2012 geeft inzicht in de actuele stand van zaken in Almere Poort, een verantwoording over de periode 2009–2011 en een visie op de toekomstige ontwikkelingen. Die visie is mede bepaald door de stedelijke afweging over de programmering van woningen, kantoren en bedrijfsterreinen. Die afweging staat sterk in het licht van enerzijds nieuwe Almeerse ontwikkelingsstrategieën en anderzijds de economische crisis.

Met de gekozen invalshoek in het huidige Ondernemingsplan wordt wederom aangesloten op de actuele ontwikkelingen in Almere Poort. In die zin wordt de lijn uit de voorgaande ondernemingsplannen voortgezet. Anders dan voorgaande jaren omvat het Ondernemingsplan geen Planexploitatie meer. Door introductie van de MPGA-cyclus, waarbij alle Almeerse grondexploitaties, ook die van Poort, in samenhang worden herzien, ligt dit niet meer voor de hand.

Bij de behandeling van het MPGA 2011 in hoofdlijnen en de nadere uitwerking van de Kustzone heeft u eerder al ingestemd met de hoofdkeuzes die zijn toegelicht in het OPP 2012, nl. de aanpassing van het oppervlak kantoren, bedrijven en voorzieningen en de aantallen woningen. Deze keuzes zijn financieel verwerkt in het MPGA 2012, en in dat kader vindt ook de besluitvorming plaats.

Het Ondernemingsplan 2012 geeft u derhalve inzicht in de inhoudelijke keuzes die eerder zijn gemaakt en kan worden betrokken bij de behandeling en besluitvorming over het MPGA 2012.

Datum
22 mei 2012

Uw brief van/kenmerk

Ons kenmerk

Bijlage(n)
1

Inhoudelijke toelichting

Het bijgaande ondernemingsplan bestaat uit 4 hoofdstukken, te weten:

1. Inhoudelijke ontwikkelingen
2. Programma, fasering en financiën
3. Bestuurlijk relevante thema's
4. Deelgebieden

Datum

22 mei 2012

Ons kenmerk

Pagina

2/2

Inhoudelijke ontwikkelingen

Het eerste hoofdstuk mondt uit in een actieprogramma. De economische crisis vraagt om een stevige, marktgerichte aanpak. We zullen zelf actief moeten zijn in de markt om grondverkoop in de toekomst tot stand te brengen. Dat vraagt om:

- aanpassingen in de plannen (programma, stedenbouw en inrichting) om beter aan te sluiten op de markt,
- stimulerende maatregelen om ontwikkelingen weer op gang te helpen,
- een marktgerichte benadering van de ambtelijke organisatie,
- nazorg in het kader van de verkochte producten.

De acties strekken zich op een aantal thema's uit tot het doen van het nodige globale onderzoek. Dat zal binnen de kaders van de planexploitatie kunnen plaatsvinden.

Daarna zullen gerichte onderzoeken plaats moeten vinden ten aanzien van eventuele programma- en planaanpassingen.

In onze vergadering van 22 mei jl. hebben wij ingestemd met het uitvoeren van de globale onderzoeken van het actieprogramma. Wanneer hieruit voorstellen volgen die plan- en programma-aanpassingen kennen, dan worden deze nader voorgelegd ter besluitvorming.

Programma, fasering en financiën

In dit hoofdstuk (incl. de bijbehorende bijlage) treft u een analyse aan van het programma, de fasering en de financiën. De gedetailleerde financiële onderbouwing is opgenomen in het MPGA 2012. In dit MPGA is ook in beeld gebracht welke hoofdkredieten voor de komende 3 jaren nodig zijn voor het Plangebied Almere Poort. Deze kredieten worden binnen het MPGA aangevraagd. De in het Ondernemingsplan opgenomen getallen sluiten aan bij de gegevens die in het MPGA 2012 zijn opgenomen.

Bestuurlijk relevante thema's

In het vorige Ondernemingsplan Poort(2009) is in dit hoofdstuk aandacht besteed aan de zogenoemde IJkpunten die door de raad zijn benoemd en een lijst met onderwerpen die verder uitgewerkt zullen worden. In het kader van hoofdstuk 1 is een actieprogramma opgenomen, waarbinnen ook de bestuurlijk relevante thema's zijn opgenomen.

Deelgebieden

Per gebied wordt in een korte toelichting de stand van zaken doorgenomen.

Hoogachtend,

burgemeester en wethouders van Almere,

de secretaris,
A.J. Grootonk

de burgemeester,
A. Jorritsma – Lebbink

Ondernemingsplan

Almere Poort

2012

15 mei 2012
Projectorganisatie Almere Poort

Inhoudsopgave

Voorwoord

1 Inhoudelijke ontwikkelingen

1.1 Inleiding

1.2 Ambities Almere Poort

1.3 Woningbouw

1.4 Werkgelegenheid

1.5 Onderwijs

1.6 Voorzieningen, recreatie en vrije tijd

1.7 Duurzaamheid

1.8 Verkeer

1.9 Beheer

1.10 Juridisch-planologische producten

1.11 Actieprogramma

2 Programma, fasering en financiën

2.1 Raadsbesluiten

2.2 Programma en fasering

2.3 Financiën

2.4 Verschillenanalyse

3. Bestuurlijk relevante thema's

IJpunten gemeenteraad

4 deelgebieden

4.1 Europakwartier

4.2 Columbuskwartier

4.3 Homeruskwartier

4.4 Kustzone

4.5 Cascadepark West

4.6 Cascadepark Oost

4.7 Olympiakwartier en Officepark

4.8 Hogekant

4.9 Middenkant

4.10 Lagekant

4.11 Pampushout

4.12 Voortuin

Bijlage **Programma, fasering en financiën**

1 Grondexploitatie 2012

2 Programma

3 Overzicht grondexploitatie 2012

4 Risicomanagement

5 Cashflow

6 Verschillenanalyse

colofon

Voorwoord

Almere Poort

Overzichtkaart

okt 2011

1 Inhoudelijke ontwikkelingen

1.1 Inleiding

Het Ondernemingsplan Almere Poort 2012 (OPP-2012) is in een nieuw jasje gestoken. De gekozen nieuwe strategie van stedelijke ontwikkeling, waarbij de klant als vragende partij centraal staat en meer gericht is op organische en duurzame ontwikkeling, wordt voortgezet en verder geïntensiveerd. Het ondernemingsplan is vanuit deze visie, mede bepaald door de stedelijke afweging over de programmering van woningen, kantoren en bedrijfsterreinen, vertaald naar een actieprogramma. Natuurlijk geeft het Ondernemingsplan ook inzicht in de actuele stand van zaken in Almere Poort en legt het verantwoording over de periode 2009-2011 af.

Met de nieuwe vorm van ontwikkeling is de afgelopen jaren juist in Poort veel ervaring opgedaan, met Homeruskwartier als toonbeeld van de particuliere opdrachtgever, en de Bouwfabriek waar met hele verschillende vormen van particulier opdrachtgeverschap geëxperimenteerd wordt. Het primaat komt meer te liggen bij stakeholders, in de vorm van beleggers of corporaties, partijen die zich ook langdurig verbinden aan de stad en een plek. Ook dan heeft de eindgebruiker het voor het zeggen.

Derden nemen ook steeds meer het initiatief voor ontwikkeling. De traditionele rol van ons als gemeente verandert daarmee naar meer faciliterend en aanjager van ontwikkelingen. We stellen ons op als excellent gastheer.

De gebiedsorganisatie Poort gaat de veelheid aan initiatiefnemers - particulieren, instellingen, bedrijven, e.d. - die bouwen voor zichzelf, of bouwen voor een ander, veel meer faciliteren. Heel Poort moet de geest van de Bouwfabriek gaan uitademen. Dit vraagt een houding waarin gastvrijheid, creativiteit, onderhandelingsvermogen en vernieuwingsgezindheid centraal staan en waarbij de opdracht is 'Maak het mogelijk'.

Met deze beweging spelen we in op de veranderende markt. De traditionele manier van gebiedontwikkeling stagneert. De bekende ontwikkelaars zijn door terugvallende verkopen bijna van de markt verdwenen, corporaties zien hun investeringsruimte door rijksbelastingen en terugvallende verkopen van bestaand bezit krimpen, banken beperken de kredietruimte om hun eigen balans op orde te brengen en burgers en ondernemers wachten al dan niet gedwongen door hun eigen financiële omstandigheden of door onduidelijkheid over het rijksbeleid af om grote stappen te zetten.

Om de ambities voor Almere Poort te kunnen blijven nastreven, is een aangepaste aanpak noodzakelijk. Vandaar dat dit Ondernemingsplan afwijkt van de vorige versies. Stil zitten en wachten op betere tijden kan en wil de gemeente zich niet veroorloven. Er wordt initiatief genomen om de ontwikkeling van Almere Poort op gang te houden. In het algemeen en per deelgebied wordt aangegeven welke acties worden voorgestaan. Het actieprogramma is niet statisch en wordt permanent aangepast aan nieuwe omstandigheden en nieuwe kansen. Want al lijken de partijen in de bouwkolom, burgers en ondernemers hun activiteiten tot een minimum te moeten beperken, er is voor wie goed kijkt nog wel degelijk beweging, zij het anders dan we gewoon zijn, op een ander schaalniveau en met andere verantwoordelijkheden.

1.2 Leeswijzer

In hoofdstuk 1 staan de inhoudelijke ontwikkelingen tussen 2009 en heden centraal op basis van de missie in Almere Poort dat zich vertaald heeft naar de ontwikkeling van aantallen woningen, bedrijven, kantoren, voorzieningen en detailhandel&horeca. Tevens is in dit hoofdstuk per aandachtsveld het actieprogramma opgenomen.

In hoofdstuk 2 is een samenvatting opgenomen van de bijlage over de financiën en de planning in relatie tot het programma. Het Ondernemingsplan 2009 bestond nog uit twee delen: een inhoudelijk deel, en een

financiële bijlage. Met de komst van de MPGA-systematiek (Meerjaren perspectief Grondexploitaties Almere) in de Almeerse begrotingscyclus, is van deze tweedeling afgestapt. De cijfers in het dit Ondernemingsplan, zijn afkomstig uit het MPGA 2012, welke afzonderlijk van dit Ondernemingsplan aan de gemeenteraad wordt voorgelegd.

In hoofdstuk 3 worden de bestuurlijk relevante thema's behandeld, welke zijn benoemd bij de vaststelling van het Ondernemingsplan 2009.

In hoofdstuk 4 worden de specifieke ontwikkelingen in alle deelgebieden langsgelopen. Elke paragraaf wordt afgesloten met concrete actiepunten. Een aantal actiepunten vraagt nog om bestuurlijke besluitvorming. Dit is het geval wanneer het om structurele ingrepen in programma, grondexploitaties of bestemmingsplanwijzigingen gaat.

Bijlage 1 gaat in op de financiën, planning en programma, waarvan u in hoofdstuk 2 een samenvatting vindt.

1.3 Ambities Almere Poort

In 1999 is de formele start Almere Poort vastgelegd in het Structuurplan Almere Poort. Vanaf 2005 is gewerkt met Ondernemingsplannen. De missie die in het eerste Ondernemingsplan benoemd is, is:

Almere Poort moet een economisch duurzaam stadsdeel worden dat nieuwe doelgroepen bindt en ruimte biedt aan een regionaal economisch programma.

Deze missie vertaalde zich in:

- woonmilieus met toegevoegde waarde voor Almere
- werkgelegenheid
- leisure
- Almere aan het water
- particulier opdrachtgeverschap
- duurzaamheid

Deze missie is nog steeds het leidende kader voor de ontwikkeling van Almere Poort. In 2005 lag de focus voor de projectorganisatie vooral op het uitwerken van de missie in kwalitatieve doelstellingen. In het Ondernemingsplan in 2007 werden vooral de doelstellingen op het gebied van particulier opdrachtgeverschap en duurzaamheid aangescherpt en werd geconstateerd dat het stadsdeel definitief de 'papierfase' ging verlaten. Daarmee verschoof de bestuurlijke aandacht van beleidsvormend naar beleidsuitvoerend, en werd 'beheer' een nieuw begrip bij de ontwikkeling van Poort.

Het derde Ondernemingsplan in 2009 stond volop in het teken van uitvoering, 'schouders eronder'. Voor een groot deel van de gebieden waren ontwikkelingsplannen vastgelegd en was gestart met de realisatiefase.

Het nu voorliggende Ondernemingsplan laat zien dat het stadsdeel weer een stap verder is: voor alle gebieden zijn er Ontwikkelingsplannen vastgesteld. Voor de Kustzone is een groot contract gesloten. Maar ook staat dit Ondernemingsplan in het teken van het vertalen van de consequenties van de financiële crisis in nieuwe ontwikkelstrategieën, waaronder organische groei, programma's en contracten.

De missie vertaald in aantallen levert het volgende beeld op:

Functie	OPP 2009	OPP 2012
Wonen	13.887	13.791
Kantoren (m ²)	563.033	476.500
Bedrijven (m ²)	341.265	332.000
Voorzieningen (m ²)	281.586	213.000
Detailhandel & Horeca (m ²)	141.985	124.000

1.4 Woningbouw

Beschrijving

In Almere Poort kunnen circa 14.000 woningen worden gebouwd. De woonmilieus vullen het Almeerse palet aan, met de nadruk op compactheid en stedelijkheid. Dit komt onder andere tot uitdrukking in het aandeel appartementen (55 procent), in het aandeel sociale woningbouw¹ (30 procent²) en in het aandeel particulier opdrachtgeverschap (20 procent).

Elke woonwijk in Almere Poort krijgt een eigen karakter; Columbuskwartier is suburbaan, duurzaam en kindvriendelijk, Europakwartier is stedelijker en het Olympiakwartier wordt een hoogstedelijk centrumgebied met een mix van wonen, werken, recreatie en voorzieningen. Daarnaast zijn er unieke woonmilieus als het Homeruskwartier, de staalkaart van particulier opdrachtgeverschap, het Cascadepark met duurzame bebouwing in een parkachtige omgeving, exclusief wonen aan het IJmeer in de Kustzone en boswonen in Pampushout.

Oorspronkelijk werd bij de start van de ontwikkeling van Almere Poort uitgegaan van realisatie van 12.000 woningen. Dit is ook zo opgenomen in het bestemmingsplan. Gaande de ontwikkeling van Almere Poort blijkt dat de fysieke ruimte in het gebied, waaronder de capaciteit van de infrastructuur, een toename van ca. 2.000 woningen kan accommoderen. Deze toename vindt op natuurlijke wijze plaats in de diverse deelgebieden en past uitstekend in de kwaliteiten en karakters van die gebieden, of versterkt deze zelfs. De toename werkt positief uit voor het draagvlak voor de voorzieningen, voor een efficiënter gebruik van de infrastructuur, het gebruik van het openbaar vervoer, voor de planexploitatie en voor de beheerskosten. De verhoging van het aantal woningen wordt in de integrale herziening van het bestemmingsplan, die uiterlijk nodig is in 2017, meegenomen.

Ontwikkelingen sinds 2009

Er zijn inmiddels 3.000 woningen in Poort gebouwd. Het Columbuskwartier is bijna af, het Homeruskwartier is volledig in ontwikkeling en Europakwartier-west vordert. Daarnaast kunnen in plan Duin nog circa 2.900 woningen worden gebouwd, in het Cascadepark ongeveer 400, Europakwartier-oost circa 1.000, het Olympiakwartier circa 2.400 en Pampushout zo'n 360.

Van de 3.000 gerealiseerde woningen is zo'n 50 procent sociaal en 20 procent is gerealiseerd in (collectief) particulier opdrachtgeverschap.

We streven naar het zo goed mogelijk betaalbaar maken van woningen voor alle inkomensgroepen, waarbij het uitgangspunt is kosten voor een woning beter aan te laten sluiten op het inkomensniveau van de koper of huurder. De v.o.f. IBBA (Ik Bouw Betaalbaar in Almere) die samen is opgericht met woningbouwcorporatie De Key, en het particulier opdrachtgeverschap ook toegankelijk maakt voor lagere inkomens, is daarvan een succesvol voorbeeld.

Om de ambities voor Almere Poort verder te verwezenlijken, zoekt de gemeente partners –stakeholders- die zich langjarig aan de stedelijke ontwikkeling in Almere Poort willen committeren. Daarbij worden verschillende strategieën zoals prijsvragen, tenders en openbare inschrijvingen gehanteerd. De meest in het oog springende prijsvraag in Almere Poort in de afgelopen twee jaren was die voor het gebied de kustzone met Amvest als winnaar. Er is een overeenkomst gesloten met Amvest voor de bouw van 2.465 woningen, kantoren en leisure. Niet elke strategie lukt. Soms slaat het niet aan en soms wordt het proces ingehaald door de feiten. Zo werden voor het Olympiakwartier met corporaties overeenkomsten gesloten. De corporaties werden daarna door het rijk steeds meer aan banden gelegd en ook hun financiële ontwikkelkracht kwam onder druk te staan.

¹ Onder sociale woningbouw vallen woningen met een maximale huursom van € 664,66/maand of een maximale koopprijs tot € 183.843,-

² Het aandeel sociale woningbouw is 30 procent, met uitzondering van de kustzone (10 procent) en Pampushout (0 procent)

In de relaties met ontwikkelende initiatiefnemers wordt gestuurd op resultaatverplichtingen. De afspraken zijn verzakelijk. Dit uit zich onder andere in het opnemen van fatale data in contracten, die automatisch leiden tot beëindiging van de overeenkomst als ze niet gehaald worden. Deze manier van samenwerking biedt meer helderheid in de afspraken voor zowel de gemeente als marktpartijen. Het leidt ook tot spanningen, zeker bij marktpartijen die langere tijd in Almere actief zijn en voor wie deze manier van samenwerking nieuw is. Het resulteert soms in juridische procedures, mediation-trajecten of arbitrages. Dergelijke procedures creëren wel de gewenste duidelijkheid tussen partijen.

Woningmarkt

De ontwikkelingen op de woningmarkt vertalen zich op manieren die niet geheel waren voorzien:

- a. Er is een blijvende behoefte aan nieuwbouw koopwoningen. De potentiële kopers laten zich in twee groepen verdelen:
 - de starters op de woningmarkt kunnen een hypotheek krijgen van maximaal € 150.000. Voor een dergelijk bedrag kan men in de bestaande bouw³ terecht, maar veelal niet in de nieuwbouw, tenzij de woningen worden aangeboden met een financieringsconstructie zoals IBBA.
 - Doorstarters op de woningmarkt hebben veelal al een koophuis en kunnen pas een ander kopen als hun oude is verkocht. De hypotheekbanken hanteren intussen ook het principe: eerst het oude huis verkopen en dan pas een nieuw. De traditionele Almeerse koopketen is daardoor verbroken.
- b. Ook de huurdersmarkt laat zich in twee groepen verdelen:
 - huurders die een sociale huurwoning nodig hebben, kunnen daar moeilijk aan komen. Er worden er gewoon te weinig gebouwd. De corporaties hebben door de stagnerende verkopen van bestaand bezit en rijksbelastingen en –regelgeving een gebrek aan investeringsmiddelen en bouwen daardoor in totaal slechts enkele honderden woningen per jaar. Zou de onrendabele top beperkter zijn, dan kan het aantal omhoog.
 - huurders die een inkomen hoger dan € 33.000 hebben, komen evenmin aan een woning, want die worden door de beleggers te weinig gebouwd. De beleggers hebben beperkte investeringsruimte doordat de pensioenfondsen hun dekkingsgraad op orde moeten brengen. En als er al ruimte is, dan lijkt het investeren in het buitenland hogere rendementen op te leveren. Binnen deze groep huurders vormen de senioren met een bovenmodaal inkomen of vermogen nog een aparte groep. Zij willen een goed verzorgd appartement huren, maar die worden geheel niet aangeboden.

Deze situatie leidt er toe dat aannemers, corporaties en beleggers allemaal in dezelfde hoek oplossingen zoeken: initiatieven zijn gericht op het bouwen van rijtjes grondgebonden koopwoningen tot € 200.000 of rijtjes huurwoningen tot de huurtoeslaggrens of tot € 750 per maand. Ook deze liefst grondgebonden. Dit type woningen is voor grote groepen bewoners een oplossing, maar doet geen recht aan ambities voor Poort, zoals het aanvullend zijn op het Almeerse aanbod, duurzaamheid en de gewenste financiële stabiliteit. De ervaringen van het Homeruskwartier leren dat juist voor een zeer gevarieerd kavelaanbod, van 'Ik bouw smal' tot 'Ik bouw een werkwoning' en alles daartussen, vraag is.

Actieprogramma Wonen in Almere Poort

De opgave voor Poort aan te bouwen woningen is ongeveer 800 tot 1.000 woningen per jaar. Er zijn er al 3.000 gebouwd. Dit betekent dat er nog 11.000 woningen gebouwd kunnen worden. Hiervan is ruim 25% 'geregeld' middels het contract met Amvest voor het gebied Duin. Dat legt een basis voor 250 woningen per jaar vanaf 2013. Een minder harde zekerheid betreft de PO-verkopen. Als 2011 de bodem in de verkoop weergeeft, dan worden er jaarlijks ongeveer 150 PO-kavels verkocht. Van de woningbouwopgave van Poort is dus op zijn best

³ In Almere staan momenteel bijna 3000 bestaande woningen te koop, waarvan 10% in de prijsklasse tot 150.000 euro.

50% min of meer gedekt en de vooruitzichten lijken gezien de marktomstandigheden en de financiële toestand bij de potentiële investeerders niet best.

Om de overige 50% te veroveren, kunnen de volgende lijnen ingevuld worden: de bouw van huurwoningen met een maandlast (huur en energie) lager dan € 650, de bouw van woningen met een maandlast (huur en energie) rond € 800, de bouw van (luke) appartementcomplexen voor senioren, de bouw van koopwoningen tot € 150.000 of tot € 200.000 met een financieel construct en de bouw van duurdere koopwoningen. Maar ook: met herstel van de verhuisketen, de introductie van nieuwe actoren en nieuwe financieringsconstructies op het gebied van projectontwikkeling, het introduceren van meer hypotheekaanbieders en tenslotte het aanbieden van een grote differentiatie in kavel- en woningaanbod.

Om in deze opgaven, met behoud van de kwalitatieve en financiële ambities voor Almere Poort te voorzien, stellen wij voor langs meerdere lijnen initiatieven te nemen:

- a. Prestatieafspraken met corporaties en beleggers
- b. Initiatieven voor senioren
- c. Zeker stellen van IBBA-programma voor de komende jaren
- d. Pilots op terrein van financiële constructen
- e. Initiatieven op het terrein van hypotheekverstrekking
- f. Pilots op het terrein van ketenherstel
- g. Een gemeentelijk instrumentarium om zelf te kunnen produceren: Almeers Woningbedrijf
- h. Doorgaan met het (door)ontwikkelen van bestaande en nieuwe concepten à la die in het Homeruskwartier
- i. Verbreden van het concept van de Bouwfabriek
- j. Nieuwe allianties
- k. Marketing

Deze actielijnen worden eerst in het algemeen, en later in hoofdstuk 4 van dit Ondernemingsplan per deelgebied uitgewerkt en in de bijlage gekoppeld aan middelen en planning. Voor een aantal van deze actielijnen geldt, dat ze verder reiken dan alleen Almere Poort of om expliciete bestuurlijke besluitvorming vragen.

Ad. a: Prestatieafspraken corporaties en beleggers

Met de corporaties Goede Stede, Alliantie en mogelijk Eigen Haard en De Key (Ymere⁴) probeert de gemeente tot prestatieafspraken te komen met een omvang van 100 woningen per jaar per corporatie.

Deze prestatieafspraken vergen mogelijk een grondprijsverlaging ten opzichte van de ramingen in de grondexploitatie. Deze verlagingen kunnen mogelijk gecompenseerd worden door het beperken van de renteverliezen en participatie in de eventuele waardeinstijging in de nabije toekomst.

De strategie om tot langjarige betrokkenheid van stakeholders met Almere te komen, heeft al geresulteerd in een samenwerking met belegger Amvest voor Duin. Deze lijn wordt voortgezet door te proberen tot afspraken te komen met andere Nederlandse en buitenlandse beleggers.

Ad. b: Initiatieven voor senioren

Voor senioren wordt in Almere veel te weinig gebouwd. Met name in het segment appartementbouw (met en zonder zorg, zowel koop als huur) is er een groot tekort. Hierin willen we voorzien door de bouw van kleinschalige appartementengebouwen mogelijk te maken, waarin met name het Homeruskwartier, Cascadepark en het Olympiakwartier kunnen voorzien.

⁴ Ymere concentreert zich waarschijnlijk op de opgave voor Nobelhorst in Almere Hout

De beoogde productie wordt bereikt door afspraken te maken met corporaties en beleggers, door de vorming van bouwgroepen te stimuleren (o.a. SIR 55) en zo nodig door zelf dergelijke woningen te ontwikkelen (zie actiepunt h).

Ad. c: Zeker stellen van IBBA-programma de komende jaren

Het succes van IBBA wordt vervolgd. Ieder jaar zal Poort minimaal 100 kavels aanbieden in het Europakwartier, het Cascadepark en vervolgens in het Olympiakwartier. Onderzocht wordt of de woonboten die in het Europakwartier zijn gedacht, onder deze regeling kunnen worden gebracht.

Ook willen we onderzoeken of er meer vormen van betaalbare zelfbouw mogelijk zijn. Concreet denken wij aan een pilot waarin de ervaringen van bedrijfsbebouwing wordt gecombineerd met de door Almere verkregen vrijstellingen op het Bouwbesluit. Wordt het zo mogelijk om tegen zeer betaalbare prijzen lofts te realiseren?

Ad. d. Pilots op het terrein van financiële constructen

Doordat de banken terughoudend zijn in het financieren van vastgoed stagneren de ontwikkelingen meer dan nodig. De gemeente staat daarom open voor nieuwe financieringsconstructen vanuit de markt om de gewenste ontwikkelingen alsnog mogelijk te maken. Zo nodig neemt de gemeente daartoe zelf het initiatief. Te denken valt daarbij aan inflatie gerelateerde leningen, erfpachtconstructen, herinvoeren van de starterslening en het opzetten van een near-bankingfonds. Bij near-banking wordt door bedrijven gezocht naar alternatieven, nu banken minder ruimte hebben om te kunnen financieren. Dat betreft vaak het inschakelen van fondsen die voor het vermogen van particulieren een belegging zoeken. Die fondsen worden soms door banken, soms door speciaal daarop gerichte firma's aangeboden.

Ad. e: Hypotheekverstrekking

De Nederlandse hypotheekmarkt is bijna beperkt tot 4 verstrekkers. Het zou van betekenis zijn wanneer ook pensioenfondsen toe zouden treden tot de markt van hypotheekverstrekkers. De gemeente ondersteunt deze gedachte en werkt mee aan de ontwikkeling van een Almere-hypotheek door pensioenfondsen.

Ad. f: Pilots op het terrein van ketenherstel

De oorspronkelijke Almeerse verkoopketen is verbroken en daarmee is de markt voor duurdere woningen stilgevallen. Als hierin geen verandering komt, dan kan de samenstelling van de woningen in Poort te eenzijdig worden. Het is dus zaak om initiatieven te nemen, dan wel te ondersteunen die het herstel van de keten beogen.

Een voorbeeld van een dergelijk initiatief is afkomstig van SIR55, een stichting gericht op het organiseren van collectieven van senioren, en heeft betrekking op het garanderen van een verkoopbedrag van de oude achter te laten koopwoning. Het idee is dat deze garantiestelling pas stopt als er een woning wordt gekocht aan het eind van de keten door een huishouden zonder eigen woning. Deze garantiestelling kent zowel een risico- als een winstkans. Voor de afdekking van het risico wordt naast een beroep op de bouwer van de nieuwbouw en de deelnemende bank ook een beroep gedaan op de gemeente. Het is interessant om de constructie verder te verkennen en bij gebleken deugdelijkheid van de opzet een voorstel voor een pilot te doen.

Ad. g: Ontwikkelingsbedrijf Almere

In het Oostvaardersakkoord (Collegeprogramma 2010-2014) is vastgelegd dat de gemeente een ontwikkelingsbedrijf vormt om een impuls te geven aan maatschappelijk urgente projecten, mochten deze stagneren. De opzet van dit ontwikkelingsbedrijf en condities waaronder dit bedrijf in projecten stapt, werken we nader uit. De gedachten gaan uit naar een participatie in meer gemengde projecten welke thans stagneren dan wel in het voorzien van een hefboom voor een gebiedsontwikkeling. Gedacht wordt hierbij aan een doorbraak van het Olympiakwartier.

Ad. h: Doorontwikkeling van PO-concepten à la Homeruskwartier

De ervaringen met het Homeruskwartier zijn zo enthousiasmerend dat een vervolg niet kan uitblijven. Het levert voor veel bewoners de door hun gewenste woning op en voor de stad een zeer aantrekkelijke woonwijk. Bovendien is het een ontwikkeling die minder door de crisis wordt geraakt dan de projectmatige bouw. De veelheid aan concepten blijken bovendien nieuwe groepen opdrachtgevers te trekken die niet uit marktonderzoeken bleken. Deze lijn willen we doortrekken. Daarvoor leent zich het Europakwartier en deels het Cascadepark.

Ad i. Verbreden concept Bouwfabriek

Het concept van de Bouwfabriek is een vorm van organische ontwikkeling, waarbij de wijk van 'onderop' kan ontstaan door een mix van kleinschalige initiatieven. De cultuur is dat initiatiefnemers worden gefaciliteerd. Deze vorm van gebiedsontwikkeling, waarin ervaring is opgedaan in Europakwartier, wordt verbreed naar heel Poort en omvat:

- het (be)geleiden van initiatieven naar een concrete locatie en realisatie
- intake op een centrale plek in één permanent atelier (bijvoorbeeld in het nieuwe informatiecentrum, zie actiepunt L)
- begeleiding van intake tot uitvoering door een compact team (3 tot 5 mensen), met mandaat, in elk geval bestaande uit de projectdirecteur, conceptontwikkelaar en projectmanager.

Ad. j: Nieuwe allianties

Het verder verkennen van de mogelijkheden voor nieuwe allianties is, gezien het wegvallen van de ontwikkelaars en het beperken van de reikwijdte van corporaties en beleggers, een noodzaak. Vandaar dat voor het Olympiakwartier, maar ook voor delen van het Europakwartier en het Cascadepark de gemeente samen met partners het initiatief neemt om nieuwe talenten, nieuwe financieringsconstructies en nieuwe opdrachtgevermodellen te ontwikkelen. Concreet wordt voor het Olympiakwartier gewerkt aan Talenten in Ontwikkeling.

Ad. k: Marketing

De beoogde ontwikkelingen in Almere Poort zijn gebaat bij veel kopers en huurders. De marketing is dan ook van groot belang. Op dat front is intensivering van marketingactiviteiten noodzakelijk. Stadsbreed zal er een marketingnotitie worden opgesteld als basis voor de gebiedspromotie. Hierbij trekken de stadsdelen Poort en Hout met elkaar op. Daarnaast stelt elk stadsdeel ook zijn eigen, meer gebiedsspecifiek, marketingplan op. De doelgroep waarop de gebiedspromotie zich zal richten strekt zich uit van Almere zelf, de regio Groot-Amsterdam, Gooi- en vechtstreek tot en met Amersfoort. Een toegankelijke website en werving via social media moet dit ondersteunen. De gemeente neemt hiertoe initiatieven, zo mogelijk samen met stakeholders.

Een goed informatiecentrum in het gebied Almere Poort is essentieel. Dit om aan potentiële klanten en initiatiefnemers op een effectieve wijze informatie over het stadsdeel, de projecten en de kavels te kunnen geven. Het informatiecentrum faciliteert ontvangsten van de vele beroepsmatig geïnteresseerden. Vanuit het informatiecentrum kunnen tevens excursies in Poort worden verzorgd. De huidige informatiepost in het Topsportcentrum komt niet tegemoet aan bovenstaande mogelijkheden. Een voorstel voor het inrichten van een goed informatie in Almere Poort is in de maak..

Stimuleringsbudget bouwproductie

In de programmabegroting 2012 stelt de raad 6 miljoen euro ter beschikking voor tijdelijke maatregelen om de bouwproductie – wonen, bedrijven en kantoren, te stimuleren. Voor de zomer zal een uitgewerkt voorstel aan de raad worden voorgelegd hoe deze middelen in te zetten. Een deel van bovengenoemde maatregelen zal gedekt kunnen worden uit het stimuleringsbudget.

1.4 Werkgelegenheid

Beschrijving

Voor een evenwichtige ontwikkeling van de gemeente is groei van de werkgelegenheid essentieel. In Almere Poort moeten daarom zo'n 30.000 arbeidsplaatsen komen.

De locatie van Almere Poort kent uitstekende vestigingsvoorwaarden. Daarvoor is dan ook in ruime mate grond gereserveerd voor bedrijven en kantoren. Daarnaast biedt het bestemmingsplan Poort ruime mogelijkheden voor werk aan huis, wat voorziet in de vraag naar werkmogelijkheden voor kleine bedrijfjes en zzp-ers.

Ontwikkelingen sinds 2009

Om de ambities voor de werkgelegenheid in Almere Poort te realiseren, is een grote inspanning nodig. De werkelijke invulling van die ambitie vraagt extra aandacht en vergt meer tijdsinzet. Zo zijn er in 2011 acquisiteurs aangesteld voor zowel bedrijfsterreinen als kantoren. Voor Poort betekent dit dat extra inspanningen worden verricht voor de gebieden Hogekant en Lagekant en voor de kantoorontwikkelingen.

Bij de kantoren speelt er naast een conjuncturele terugval ook een structurele vermindering van de vraag naar kantoorruimte. Doordat er allerlei nieuwe vormen van werken (het "nieuwe werken", een toename van zzp-ers, thuiswerken, flexibilisering) opkomen, is er minder vraag naar het traditionele kantoor en vallen de traditioneel benodigde oppervlakten steeds meer weg. Deze ontwikkelingen zijn verwerkt in de programmering. Vermindering van kantoorruimte is vooral toegepast in het Olympiakwartier en het Cascadepark.

Het zou goed zijn om in samenwerking met de markt te onderzoeken hoe de veranderde kwantitatieve vraag zijn weerslag moet krijgen in een veranderd aanbod van zijde van de gemeente.

Hier staat tegenover dat de vraag naar ruimere woningen met ruimte voor werken aan huis (kantoortje, opslag, werkplaats) stijgt. In het Homeruskwartier is dat goed zichtbaar.

Naast ruime woon-werkwoningen groeit de behoefte aan ruimte voor goede netwerken, ontmoetingsplaatsen en kenniskringen.

De vraaguitval maakt dat er rekening moet worden gehouden met een langere realisatietermijn. Om er toch vaart in te houden, is er veel aandacht nodig voor relatiebeheer, acquisitie en vooral een 'rode loper'.

Aantal arbeidsplaatsen

De ontwikkeling van de economie in Almere Poort en het aantal gerealiseerde arbeidsplaatsen wordt structureel in beeld gebracht door Onderzoek & Statistiek met de jaarlijkse 'Monitor Economie Almere Poort'. De 3^e Monitor Almere Poort (concept, maart 2012) laat zien dat het aantal arbeidsplaatsen gestaag groeit. De groei komt voor een groot gedeelte voor rekening van kleine bedrijven van 1 tot 4 personeelsleden. Hier zijn veel zzp-ers en thuiswerkers bij.

Een afname van vierkante meters kantoorruimte betekent overigens niet dat het aantal arbeidsplaatsen navenant daalt: door de ontwikkelingen met het nieuwe werken, is het ruimtebeslag van kantoorruimte per werknemer in de afgelopen jaren gedaald van 28 m² per werknemer is gehalveerd, naar circa 15 m² per werknemer. Oorspronkelijk werd uitgegaan van realisatie van circa 20.000 arbeidsplaatsen in kantoren in Poort. Door het kleinere ruimtebeslag per arbeidsplaats zou hiervoor ongeveer 300.000 m² aan kantoorruimte nodig zijn om deze ambitie waar te maken.

	vestigingen	arbeidsplaatsen
2006	37	145
2007	71 (+92%)	399 (+175%)
2008	108 (+52%)	639 (+60%)
2009	143 (+32%)	794 (+24 %)
2010	266 (+86%)	1025 (+29 %)
2011	447 (+68%)	1419 (+38 %)

Actieprogramma Werken

a. Marketingplan

Uitvoeren van de acquisitie-inspanningen continueren

b. Werkwoningen

Almere is landelijk gezien een koploper wat betreft het aantal zzp-ers. Om deze ondernemende groep goed te kunnen huisvesten, zijn ruime woningen en vrijheid in regelgeving een pre. In het programma van met name Europakwartier wordt er rekening mee gehouden.

Marktpartijen worden gevraagd woningen te ontwikkelen die voldoen aan de vraag naar een flexibele invulling, die geschikt is voor werk aan huis.

c. Functiemenging

De ook in Poort gehanteerde scheiding tussen woon- en werkgebieden heeft naast voordelen op het gebied van hinder als nadeel dat het inflexibiliteit in de hand werkt. Onderzocht gaat worden in hoeverre de scheiding tussen de woon- en werkgebieden minder stringent kan worden. Specifiek Middenkant lijkt zich goed te lenen voor een menging van functies en het creëren van een aantrekkelijk woon-werkmilieu voor zzp-ers.

d. Verlagen kantorenprogramma Olympiakwartier en Officepark

In de programmering wordt in het Olympiakwartier rekening gehouden met een aanzienlijk aantal vierkante meters kantoorontwikkeling na 2023 als strategische reserve. Gezien de situatie op de kantorenmarkt en de structurele trends op deze markt stellen wij voor te onderzoeken of verlaging van het kantorenprogramma mogelijk is, waarbij tevens bekeken wordt of en welke alternatieve invulling qua programma mogelijk is. In het Officepark lijkt omzetting naar een woonbestemming niet mogelijk, gezien de geluidsbelasting van zowel A6 als spoorlijn.

e. Omzetten kantoren Cascadepark

In 2012 zullen wij extra impulsen geven aan de totstandkoming van kleine kantoren in het groen. Mocht daaruit blijken dat vanuit de markt structureel geen belangstelling is, dan zullen wij komen met voorstellen om tot een meer gemengd programma te komen.

1.5 Onderwijs

Beschrijving

In Almere Poort zijn de afgelopen jaren diverse onderwijsinstellingen gevestigd. Dat gaat om basis- en voortgezet onderwijs, die een functie voor de wijk hebben, maar ook om onderwijsinstellingen met een gemeentelijke of regionale functie.

Ontwikkelingen sinds 2009

Op VMBO en MBO onderwijsniveau heeft het Groenhorst College (inmiddels al bijna 1000 leerlingen) zich in Cascadepark-oost gevestigd. In Europakwartier heeft het Arte College, een school voor VMBO, HAVO en VWO, met veel aandacht voor kunst en cultuur, de deuren geopend. Ook het Baken Poort is sinds 2010 gestart met MAVO/HAVO onderwijs. Vooralsnog 'inwonend' in een basisschool in Europakwartier, maar vanaf 2015 in een eigen schoolgebouw.

Met de Aeres Groep, de onderwijsorganisatie waar het Groenhorst College toe behoort, is eind 2011 een contract gesloten voor de vestiging van de Hogere Agrarische School (CAH) op Lagekant. Wanneer de financiering hiervan rond is, start nog in 2012 de bouw en wordt de school eind 2013 opgeleverd.

Een andere mijlpaal is de opening in 2011 van de International School Almere (ISA). Inmiddels kent deze school ruim 100 leerlingen. De ISA geeft het internationale bedrijfsleven in Almere een belangrijke impuls.

Het Regionaal Opleidingscentrum (ROC) Flevoland gaat een vestiging openen in het Olympiakwartier. In 2011 is de bouwplanontwikkeling gestart. Het ROC levert volgens verwachting eind 2014 op.

Naast de basisscholen in Columbus- en Europakwartier, wordt de komst van een Sterrenschool in Homeruskwartier voorbereid. Deze zal in de zomer van 2012 haar deuren openen, 'inwonend' in basisschool De Kleine Wereld in Europakwartier. Medio 2014 zal een eigen schoolgebouw in Homeruskwartier in gebruik genomen kunnen worden.

Actieprogramma Onderwijs

De onderwijsfuncties volgen de bevolkingsgroei. Er zijn op dit gebied geen speciale acties nodig.

Ontwikkeling ROC

Inpassen ontwikkeling ROC in Olympiakwartier, geplande start bouw medio 2013.

Studentenhuysvesting

De beoogde groei van de Agrarische Hogeschool (in vijf jaar naar 600 studenten) roept waarschijnlijk een vraag naar studentenhuysvesting op. De gemeente neemt het initiatief om partijen te vinden die in deze huysvesting willen en kunnen voorzien. Zo nodig zal het een taak worden van een eventueel op te richten gemeentelijk Ontwikkelingsbedrijf.

1.6 Voorzieningen, recreatie en vrije tijd

Beschrijving

Recreanten en festivalgangers weten Almere Poort al jaren te vinden. Evenementen als de Libelleweek en muziekfestivals trekken jaarlijks tienduizenden bezoekers naar het Almeerderzand. Vis à Vis is inmiddels een vaste culturele waarde in de Kustzone.

De Topsportthal vervult sinds de opening in 2007 door zijn brede programmering een steeds belangrijker rol in Almere Poort. Zowel voor de wijk zelf, als op stedelijk en landelijk niveau.

Het centrum van Almere Poort komt in het Olympiakwartier. Hier is straks veel te beleven. Er komt een mix van functies: appartementen, winkels, kantoren, horeca, bedrijfsruimte en commerciële en maatschappelijke voorzieningen.

Ontwikkelingen sinds 2009

Het plan Duin van belegger Amvest kent veel ruimte voor een programma van leisure en voorzieningen. Het plandeel Muiderduin, dat tussen Duin en de A6 ligt wordt door de gemeente ontwikkeld. Het is vooral bestemd voor recreatieve voorzieningen.

In Olympiakwartier Oost verrijst in 2012 een 35.000 m² groot retailcentrum, inclusief een 45 meter hoge klimhal. In dit centrum komen zo'n 15 grootschalige winkels rond het thema sport, spel en vrije tijd.

Naar mate Almere Poort en de kustzone zich ontwikkelen, worden de mogelijkheden voor grote evenementen beperkter. Behoud (binnen of buiten Almere Poort) van evenementen en festivals vraagt daarmee dus aandacht. Samen met Amvest wordt onderzocht op welke wijze het Almeerderstrand en het Zilverstrand een groot opgezette evenementenlocatie kunnen worden rondom de knoop met de A6 / het spoor. Hiermee zou Almere een flexibel in te zetten locatie krijgen, bestaande uit grootschalige leisure, evenementenstranden en parkeermogelijkheden.

De ontwikkeling van het wijkwinkelcentrum in Olympiakwartier West is vertraagd. In 2011 heeft mediation geen oplossing gebracht in het dispuut met de ontwikkelaar over de start bouw van het winkelcentrum. In 2012 brengt een commissie van deskundigen hierover een bindend advies uit.

Maatschappelijke voorzieningen worden zowel door private partijen tot stand gebracht (kinderopvang, zorgcentra en dergelijke) als door de gemeente. De voorzieningen die door de gemeente moeten worden gerealiseerd staan onder druk. Deze voorzieningen, waaronder een zwembad, worden betaald uit de Investeringsagenda (voorjaarsnota 2013-2016).

In Pampushout is het Sportpark West voorzien. Omdat de financiële middelen achterblijven onderzoeken wij of de sportvoorzieningen op kleinschaliger niveau dichterbij de woonbuurten gebracht kunnen worden, al dan niet op tijdelijke basis. Zo zijn in de Voortuin drie tijdelijke speelvelden aangelegd en is er initiatief genomen om in de Voortuin een tijdelijk (voor de duur van ca. 10-15 jaar) sportpark aan te leggen, met 4 voetbalvelden, 3 hockeyvelden en 10 tennisbanen.

Met enige regelmaat dienen zich ook particuliere sportinitiatieven aan. Meest recent is het initiatief voor een nieuw (inter)nationaal overdekt schaatscentrum en het hoofdkantoor met tenniscapex van de Nederlandse Tennisbond (KNLTB). Waar mogelijk stimuleren wij dergelijke initiatieven, zonder dat er sprake is van gemeentelijke financiële bijdragen.

Actieprogramma Voorzieningen, recreatie en vrije tijd

Sport in de wijk

Voortzetten van het onderzoek naar (tijdelijke) sportvoorzieningen in de wijken.

Grote evenementen

Naarmate Almere Poort en de kustzone zich ontwikkelen, worden de mogelijkheden voor grote evenementen beperkter. Behoud (binnen of buiten Almere Poort) van evenementen en festivals vraagt aandacht. Er wordt een inrichtingsplan uitgewerkt voor het Almeerderstrand/Zilverstrand.

Ijsbaan

Meewerken aan het haalbaarheidsonderzoek naar een topijsbaan en een recreatieve ijsbaan.

Het College heeft op 27 maart 2012 aangegeven positief tegenover de ontwikkeling van een ijssport- en evenementencentrum in de Voortuin te staan. In 2012 werken de initiatiefnemers een business-case uit. De gemeente ondersteunt de initiatiefnemers door onder meer belanghebbenden en investeerders te ontvangen en contacten met andere overheden te leggen. Wanneer de haalbaarheidsfase positief wordt afgerond, d.w.z. met een haalbaar plan en een gezonde exploitatie, is de gemeente bereid de benodigde juridisch-planologische procedures voor de ontwikkeling van de ijsbaan in gang te zetten.

KNLTB

Inpasbaarheid van het hoofdkantoor, incl. toptenniscentrum van de KNLTB in de Voortuin, en het doen van een passend aanbod aan de KNLTB.

Permanente locatie Vis à Vis

Onderzoek naar de mogelijkheden om voor Vis à Vis een nieuwe locatie te vinden. Dit is noodzakelijk vanwege de realisatie van plan Duin, maar ook om Vis à Vis en eventuele anderen een beter podium te bieden.

1.7 Duurzaamheid

Beschrijving

Duurzaamheid speelt een centrale rol in de ontwikkeling van Almere Poort. Het contract met de Nuon voor stadsverwarming en groene stroom geeft 93% CO₂ reductie.

Een andere duurzame ontwikkeling vindt plaats in het Cascadepark. Het park moet in al haar facetten een toonbeeld van duurzaamheid zijn.

Ontwikkelingen sinds 2009

Er zijn zonnewoningen en passiefwoningen in het Columbuskwartier gebouwd: woningen met een energieprestatie ruim onder de landelijke norm. De Europese Unie heeft dit ondersteund met subsidie. Nuon heeft ook zonnepanelen voor dit project beschikbaar gesteld.

Een sprekend resultaat is het gebouw van de International School Almere. Dit gebouw excelleert op thema's als gezondheid en energie en kwam hiermee in aanmerking voor een Europese subsidie in het kader van de cRRescendo-regeling.

De Almere Principles worden aangegrepen om duurzaamheid in Almere Poort verder te ontwikkelen en particuliere opdrachtgevers en marktpartijen uit te blijven dagen om een duurzame invulling aan nieuwbouwprojecten te geven.

Actieprogramma Duurzaamheid

a. Aansluitkosten

De met NUON overeengekomen aansluitkosten per woning (nu ongeveer 7.000 €/woning) verhouden zich naar onze mening niet tot de kostprijs van kleine woningen. Met NUON wordt besproken of dat aangepast kan worden.

b. Zonnepanelen

In 2012 wordt een actie georganiseerd gericht op het plaatsen van zonnepanelen bij zowel particulieren, verhuurders, instellingen als mkb-bedrijven met als doel om de elektriciteitskosten te beperken en het opwekken van duurzame energie te bevorderen.

1.8 Verkeer

Beschrijving

Poort heeft een heldere ontsluiting voor het autoverkeer, door middel van het systeem van dreven die de woon- en werkgebieden ontsluiten. Voor de auto zijn er 2 aansluitingen op de Hoge Ring en 1 directe aantakking op de A6. Het Almeerse systeem van vrije busbanen wordt ook hier doorgetrokken, net als het fijnmazige fietspadensysteem.

Ontwikkelingen sinds 2009

De inmiddels ruim 7.000 inwoners maken intensief gebruik van de, nog vaak tijdelijke wegen. Het verkeerssysteem krijgt echter steeds meer zijn definitieve vorm.

De Elementendreef is inmiddels, inclusief een aantal fietstunnels, aangelegd van de Brikweg tot de Poortdreef en heeft een nieuwe aansluiting op de A6. De aansluiting op de Hoge Ring vindt nu nog plaats via een tijdelijke route, maar in 2012 wordt de definitieve aansluiting aangelegd.

De Poortdreef (voorheen Pampusweg), ligt inmiddels op zijn definitieve plek, en is van de Godendreef tot aan de Olympialaan gereed. Ook de Olympialaan is aangelegd. De Europalaan, die tot nu toe nog als bouwstraat functioneerde, wordt in 2012 gedeeltelijk afgewerkt (gedeelte busbaan t/m Spoorbaan).

De aanleg van de Godendreef (voorheen Pampushoutdreef), ten noorden van Columbus- en Homeruskwartier, heeft door de aanwezigheid van een archeologische vindplaats vertraging opgelopen. Inmiddels is een oplossing gevonden waardoor de weg kan worden aangelegd met behoud van de vindplaats, en wordt deze in 2012 vanaf de Godendreef tot aan de Brikweg aangelegd. Vanaf daar bestaat de aantakking op de Hoge Ring nog uit een tijdelijke oplossing, omdat ook onder het beoogde tracé van de Godendreef naar de Hoge Ring archeologische vondsten vermoed worden. Het archeologisch onderzoek is gaande en moet nog worden afgerond.

De vrije busbanen zijn in ruwbouw gereed. Vanaf de Hoge Ring tot aan de Henry Stanleystraat (Columbuskwartier) wordt deze busbaan exclusief door de bus gebruikt. De overige busbanen worden (tijdelijk) ook benut als auto-ontsluiting voor de woongebieden. Wanneer de Godendreef gereed is, worden ook de overige busbanen exclusief gebruikt door het openbaar vervoer.

Het Station Almere Poort is in december 2012 klaar en wordt op 12 december 2012 officieel in gebruik genomen, tegelijkertijd met de opening van de Hanzelijn. Het station wordt een basisstation zonder aanvullende voorzieningen. Tegelijkertijd wordt ook het busplein geopend, een ov-knooppunt voor lokale en regionale busverbindingen.

Het huidige evenementenstation wordt in verband met veiligheidsredenen in 2012 gesloopt. In opdracht van Amvest, Prorail, de NS en de gemeente vindt wel een gezamenlijk onderzoek plaats naar een structurele stationsvoorziening die incidenteel kan worden ingezet bij evenementen, met een haalbare exploitatie.

Actieprogramma Verkeer

a. Evenementenstation

Onderzoek in overleg met Prorail, NS en Amvest naar de mogelijkheden voor aanleg en exploitatie van een structurele stationsvoorziening die bij evenementen kan worden ingezet.

1.9 Beheer

Beschrijving

In 2012 wonen intussen 7.000 inwoners in Almere Poort. Wij verwelkomen steeds meer nieuwe ondernemers, werknemers en bezoekers. De komst van al deze mensen voegt een nieuwe dimensie toe aan gebiedsontwikkeling: beheer.

Ontwikkelingen sinds 2009

Sinds 2009 zijn steeds meer gebieden in ontwikkeling genomen: er wordt inmiddels gebouwd, en gewoon, gewerkt en geleefd in Europakwartier, Columbuskwartier, Homeruskwartier, Hoge kant, Cascadepark, Lage Kant, het Pampushout en de Voortuin.

Bij de ontwikkeling worden (bouw)wegen aangelegd en opgebroken en is het een komen en gaan van zwaar transport. Daarbij moet de bereikbaarheid en veiligheid van bewoners en bezoekers geborgd worden. Dat vraagt om toezicht en afstemming tussen gemeente, opdrachtgevers, aannemers en bewoners. Vanuit het gebiedsteam Poort wordt dit zo goed mogelijk gecoördineerd.

Maar beheer gaat verder. Het gebiedsteam Poort krijgt steeds meer te maken met beheertaken als onderhoud van de openbare ruimte, preventie en criminaliteitsbestrijding. Want helaas wordt ook Almere Poort geconfronteerd met woning- en bedrijfsinbraken, graffiti en vandalisme.

Het Politiekeurmerk Veilig wonen, het Keurmerk Veilig Ondernemen op Bedrijventerreinen en parkmanagement zijn instrumenten die worden ingezet om de veiligheid en beheersbaarheid te verbeteren. Recent is op bedrijventerrein Lage Kant het parkmanagement gestart – samen met de (toekomstige) ondernemers. Maar er worden ook aanvullende maatregelen getroffen. Zo rijdt er al sinds de zomer van 2009 beveiliging.

In Almere Poort is een wijkmanager actief die een belangrijke rol vervult in de sociale cohesie van de buurt. De wijkmanager stimuleert kansen en lost problemen op. Niet alleen op het gebied van de openbare ruimte, maar vooral ook op de mogelijkheden van contact en verbinding tussen de mensen.

Door de organische wijze van ontwikkelen, waarbij steeds vaker versnipperd wordt gebouwd, ontstaat er ook een specifieke vraag naar leefbaarheidsmaatregelen voor gebieden waar gebouwd wordt. Te denken valt aan het ‘vergroenen’ van kavels of deelgebieden die tijdelijk (nog) niet worden bebouwd of het realiseren van trapveldjes op deze plekken. Maar ook bewonersparticipatie, het betrekken van de huidige bewoners in de wijk bij het beheer, valt hier onder. Er wordt door het gebiedsteam een notitie opgesteld “Wat doen we in 2012/2013”, met daarin een aantal concrete maatregelen op dit vlak.

De beheervraagstukken in Almere Poort zijn in toenemende mate vraagstukken van een bestaande stad. Voor het gebiedsteam Poort zijn die beheerstaken geen kernactiviteit.

Zolang gebieden nog niet zijn overgedragen aan Stadsbeheer, neemt het gebiedsteam Poort de beheertaken waar. Er is momenteel een bestek in ontwikkeling voor het dagelijks onderhoud van deze gebieden. In 2012 wordt door DSO en SB gezamenlijk gekomen tot een integrale aanpak van het beheer tijdens de ontwikkeling

Actieprogramma Beheer

a. Helderheid in verantwoordelijkheid

Het ontwikkelen van een nieuw stadsdeel en de groeiende beheervraag er van, roepen afstemmingsvraagstukken tussen gemeentelijke diensten op. Tot op heden is de taakverdeling zo dat DSO verantwoordelijk is voor ontwikkelgebieden en SB voor gebieden die klaar zijn. Zeker nu gebieden door de wijze van ontwikkelen, veelal kavel voor kavel, en dus langer niet klaar zijn, is het gevaar dat de overdracht van het beheer van DSO naar SB steeds verder in tijd verschuift zeer reëel. Dit maakt dat de bestaande taakverdeling steeds meer afstemmingsproblemen oplevert. Aan deze afstemming moeten de bewoners en bedrijven in het gebied zelf geen boodschap hebben. Hun hoort een niveau van beheer geboden te worden

zoals dat elders in de stad ook het geval is. Door de gesplitste verantwoordelijkheden tussen DSO en SB is dat nu niet altijd het geval. Om die reden is er een bestuursopdracht gegeven om op korte termijn te komen tot een overdracht van de beheertaken voor ontwikkelgebieden van DSO naar de dienst die beheer als kerntaak heeft, SB. Nog deze zomer zal hiervoor de benodigde werk- en financiële afspraken moeten worden gemaakt.

b. Beheer van onderop

Naast een nieuwe taakverdeling tussen de diensten zal er ook gewerkt worden aan beheer van onderop. Dat wil zeggen dat er gewerkt zal gaan worden aan allianties met bewoners en bedrijven. Dit in lijn met de ontwikkeling zoals die voor het Cascadepark is ingezet en zoals in Nobelhorst wordt beoogd. Ook voor Duin in de Kustzone wordt met Amvest nagedacht over een vorm van gemeenschappelijk beheer.

c. Leefbaarheidsmaatregelen tijdens de bouw

Vooruitlopend op de nieuwe taakverdeling of in aanvulling daarop, zal uitvoering worden gegeven aan een concreet maatregelenpakket om de nog niet verkochte kavels schoon te houden, achter gelaten bouwmaterialen en –afval te verwijderen en nog niet woonrijp gemaakte straten op orde te houden.

d. Afvalinzameling

Een punt dat aandacht gaat vragen is dat er steeds meer klike's in het openbare gebied verschijnen voor de verschillende afvalfracties. Dat levert letterlijk en figuurlijk een rommelig beeld op. De mogelijkheden om deze afvalvoorzieningen een betere plek in de buurt te geven worden onderzocht.

e. Beheer van grondovereenkomsten

De gemeente heeft zowel een privaatrechtelijke overeenkomst (grondovereenkomst inclusief kavelpaspoort) als een publiekrechtelijke overeenkomst (bestemmingsplan, omgevings (bouw) vergunning) met de particuliere opdrachtgevers. In de privaatrechtelijke overeenkomsten zijn vaak meer regels (zoals de bouwregels uit het kavelpaspoort) opgenomen dan in het bestemmingsplan, maar de handhaving ervan is nog in ontwikkeling. Het handhaven van de publiekrechtelijke overeenkomst is geregeld via het bestemmingsplan. Een nadere invulling van de handhaving op ook de privaatrechtelijke overeenkomsten is gewenst.

1.10 Juridisch planologische producten

Bestemmingsplan

In 2002 is gestart met het planologische traject voor Almere Poort. Dit heeft op 24 juli 2007 geresulteerd in een door de provincie Flevoland goedgekeurd bestemmingsplan en in oktober 2008 in een onherroepelijk bestemmingsplan. Met de onherroepelijke status, hebben sommige deelgebieden planologische zekerheid gekregen via een rechtstreekse bouwtitel. Voor een aantal andere deelgebieden geldt een uitwerkingsplicht. Deze uitwerkingsplannen zijn inmiddels grotendeels in voorbereiding.

In het bestemmingsplan zat een aantal technische fouten. Die zijn met een herziening hersteld. Deze technische herziening is sinds 7 februari 2011 vigerend. Maar daarmee is het planologische traject niet afgerond.

Zowel een onderzoek naar de capaciteit van de hoofdwegen als studies per project laten zien dat meer woningen kunnen worden gerealiseerd dan bij het maken van het bestemmingsplan in 2002 was gedacht. Dit veroorzaakt spanning tussen het bestemmingsplan (12.000 woningen mogelijk) en de wens om meer programma (inmiddels wordt gedacht aan circa 14.000 woningen) te maken. Maar ook de mogelijke komst van bijvoorbeeld een ijbaan in de Voortuin vraagt om aanpassing van het vigerende bestemmingsplan. In dit Ondernemingsplan wordt bovendien een aantal acties benoemd waarbij onderzocht zal worden of (deel)gebieden een andere functie kunnen krijgen. Het gaat daarbij vooral om het omkleuren van kantoorprogramma naar woningbouw, bijv. op Middenkant, Cascadepark-oost en –west en Olympiakwartier. Al dit soort wijzigingen in het programma vragen wel om een wijziging van het bestemmingsplan. Vanwege het uiteenlopende karakter van de wijzigingen wordt het bestemmingsplan niet integraal, maar alleen op de noodzakelijke onderdelen herzien. Bij het nemen van een besluit over het omkleuren van een deelgebied, zal een eventuele partiële bestemmingsplanwijziging onderdeel moeten uitmaken van het afwegingskader. De benodigde proceduuretijd en plankosten kunnen in beeld gebracht worden, waarna besloten kan worden de herziening in te zetten of te wachten tot de integrale herziening van het bestemmingsplan die gereed moet zijn in 2017.

Voor de beoogde uitbreiding van de haven wordt een apart bestemmingsplan gemaakt met een MER en een onderzoek naar effecten op natuurwaarden. In deze mer-procedure worden ook de beoogde uitbreidingen van de stranden meegenomen en de verruiming van het aantal woningen van Almere Poort. Hiermee ligt in 2017 een aangepast MER-rapport gereed op het moment dat het vigerende bestemmingsplan Almere Poort moet zijn geactualiseerd (10-jaarstermijn). Vanaf 2017 ligt er weer een integraal herzien bestemmingsplan Almere Poort met de hiervoor noodzakelijke herijkte integrale ontheffing geluid.

Actieprogramma Juridisch planologisch kader

- a. Herzien en uitwerken van het bestemmingsplan op onderdelen
- b. Opstarten bestemmingsplan met MER en onderzoek naar effect op natuurlijke waarden voor beoogde uitbreiding van de jachthaven.

1.11 Actieprogramma Almere Poort

Dit hoofdstuk begon met de constatering dat, om de ambities voor Almere Poort te kunnen blijven nastreven, een aangepaste aanpak noodzakelijk is. Er wordt initiatief genomen om de ontwikkeling van Almere Poort op gang te houden.

Dit hoofdstuk mondt daarom uit in een samenvatting van de acties. De economische crisis vraagt om een stevige, marktgerichte aanpak. We zullen zelf actief moeten zijn in de markt om grondverkoop in de toekomst tot stand te brengen. Dat vraagt om:

- aanpassingen in de plannen (programma, stedenbouw en inrichting) om beter aan te sluiten op de markt,
- stimulerende maatregelen om ontwikkelingen weer op gang te helpen,
- een marktgerichte benadering van de ambtelijke organisatie,
- nazorg in het kader van de verkochte producten.

Deze activiteiten zullen verdeeld worden over een drietal stappen:

Eerst zal het nodige globale vooronderzoek plaatsvinden. Dat zal nog binnen de kaders van de planexploitatie kunnen plaatsvinden.

Daarna zullen gerichte onderzoeken plaats moeten vinden ten aanzien van de stimuleringsmaatregelen en planaanpassingen. De consequenties en kosten voor deze vervolgstap zullen apart inzichtelijk gemaakt worden en ter besluitvorming aangeboden worden.

Daarna zal de uitwerking van de stimuleringsmaatregelen en eventuele programma- en planaanpassingen aan het bestuur voorgelegd worden ter besluitvorming.

Het actieprogramma is niet statisch en wordt permanent aangepast aan nieuwe omstandigheden en nieuwe kansen. In deze paragraaf worden per thema de acties globaal op een rij gezet. In hoofdstuk 4, komt u een aantal van deze acties, of een verdere uitwerking ervan bij de deelgebieden weer tegen.

a. Woningmarkt

Voorzien in de blijvende woningbouwopgave voor Almere Poort, gebruik makend van nieuwe ontwikkelingsstrategieën. Er zal vooronderzoek gedaan worden op de volgende onderdelen:

- Prestatieafspraken met corporaties en beleggers
- Initiatieven voor senioren
- Zeker stellen van IBBA-programma voor de komende jaren
- Pilots op terrein van financiële constructen
- Initiatieven op het terrein van hypotheekverstrekking
- Pilots op het terrein van ketenherstel
- Een gemeentelijk instrumentarium om zelf te kunnen produceren: Almeers Ontwikkelingsbedrijf
- Doorgaan met het (door)ontwikkelen van bestaande en nieuwe concepten à la die in het Homeruskwartier
- Verbreden van het concept van de Bouwfabriek
- Nieuwe allianties
- Marketing

b. Werkgelegenheid

De groei van werkgelegenheid is voor Almere essentieel. Realisatie van de opgave van 30.000 arbeidsplaatsen in Almere Poort vraagt gezien de veranderende marktomstandigheden en structurele veranderingen op de kantorenmarkt om een aantal acties:

- Opstellen Marketingplan en acquisitie-inspanningen continueren
- Werkwoningen ontwikkelen
- Meer dan voorheen in te zetten op functiemenging en te onderzoeken of en in hoeverre de scheiding tussen de woon- en werkgebieden minder stringent kan worden.
- Mogelijkheden onderzoeken naar structurele verlaging van kantorenprogramma en omzetten van kantorenbestemming naar andere bestemmingen in verschillende deelgebieden

c. Onderwijs

Onderwijs volgt de bevolkingsgroei en vraagt momenteel geen specifieke actie. Daarnaast:

- Mogelijkheden voor studentenhuisvesting onderzoeken.
- Ontwikkeling ROC Olympiakwartier.

d. Voorzieningen, recreatie en vrije tijd

Voorzieningen, recreatie en vrije tijd maken het stadsdeel leefbaar en aantrekkelijk. Acties op dit gebied zijn:

- Voortzetting van onderzoek naar (tijdelijke) sportvoorzieningen in de wijken.
- Mogelijkheden onderzoeken voor voortzetting van grote evenementen.
- Onderzoeken van haalbaarheid en inpasbaarheid van initiatieven, zoals nu concreet de Icedôme en KNLTB.

e. Duurzaamheid

Duurzaamheid blijft een centraal thema vormen binnen de ontwikkeling van Poort. Specifiek is nu actie gevraagd op:

- aansluitkosten voor kleine woningen
- actie gericht op realisatie van zonnepanelen.

f. Verkeer

Naast het uitvoeren van voorziene werkzaamheden en bereikbaar houden van gebieden tijdens en na realisatie van de gebieden vraagt het volgende om specifieke actie:

- onderzoek naar de mogelijkheden van behoud van een evenementenstation

g. Beheer

Poort is inmiddels niet alleen meer een ontwikkelingsgebied: er wordt volop gewoond, geleefd en gewerkt.

Dat vraagt om specifieke beheerstaken:

- Helderheid in verantwoordelijkheid
- Beheer van onderop
- Leefbaarheidsmaatregelen tijdens de bouw
- Afvalinzameling
- Beheer van grondovereenkomsten

h. Juridisch Planologische producten

- Herzien en uitwerken bestemmingsplan op onderdelen
- opstarten bestemmingsplan en MER t.b.v. de uitbreiding van de jachthaven.

2 Programma, fasering en financiën

Dit hoofdstuk is vooral gericht op de verantwoording over de periode van 2009 tot 2012. Voor detailinformatie wordt verwezen naar bijlage 1.

2.1 Raadsbesluiten

Op 10 december 2009 heeft de gemeenteraad het ondernemingsplan 2009 vastgesteld. In de tussenliggende periode zijn een aantal raadsbesluiten genomen, waardoor de (financiële) basis van dat ondernemingsplan veranderd is. Deze besluiten hadden betrekking op de Kustzone, de Bouwfabriek en verwervingen van Staatsbosbeheer. Ook de raadsbesluiten die genomen zijn ten aanzien van het MPGA 2010 en het MPGA 2011 in hoofdlijnen zijn van invloed. Deze besluiten en de daaraan gekoppelde veranderingen in programma en financiën zijn volgtijdelijk in de analyses meegenomen.

2.2 Programma en fasering

Wonen

In het ondernemingsplan 2009 staan een aantal belangrijke uitgangspunten die gehaald moeten worden in het kader van de woningbouw. Deze uitgangspunten zijn:

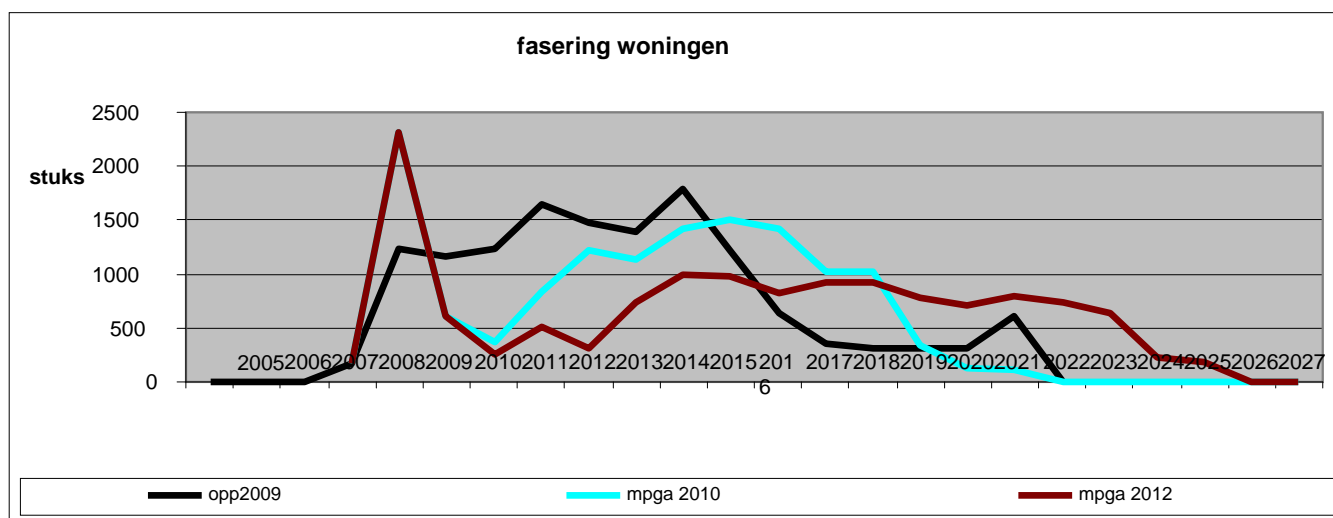
1. Minimaal 20% uitgifte in particulier opdrachtgeverschap c.a. Uitgaande van circa 13.750 woningen moeten 2.750 woningen in de PO sfeer uitgegeven worden. In de plannen (gerealiseerd en nog te realiseren) zitten nu circa 3.150 woningen opgenomen. Aan deze norm wordt dus voldaan.
2. 30% sociale woningbouw, behalve in de Kustzone (10%) en Pampushout Noord (0%) en 300 woningen inhaalslag. Uitgaande van de normen per gebied moeten circa 3.725 sociale woningen gerealiseerd worden. In de plannen (gerealiseerd en nog te realiseren) zitten nu circa 3.540 woningen opgenomen. Aan deze norm wordt dus nog niet voldaan. In de planvorming moet hier aandacht aan besteed worden.

Naast deze harde normen is in het OPP ook vermeld dat de stapeling in Almere Poort 55% is op basis van het programma dat in 2009 is verwerkt. Op basis van de huidige plannen wordt geconstateerd dat in Almere Poort 8.340 gestapelde woningen in de plannen zijn opgenomen. Dat is 780 woningen meer dan de 55% die voorzien was in 2009. Het is de vraag of dit gezien de ontwikkelingen op de woningmarkt realistisch is en wellicht herprogrammering noodzakelijk maakt.

Op basis van een analyse van de planning en de inkomsten in de grondexploitaties zijn een drietal opvallende zaken te melden.

- Ten eerste moet geconstateerd worden dat circa 1.060 (verschil tussen verkochte grond en opgeleverde woningen) woningen in aanbouw zijn.
- Daarnaast is nagegaan welke gronden al bouwrijp zijn. Het betreft een voorraad van 2.690 woningen. Deze gronden kunnen in principe meteen geleverd worden. De stedenbouwkundige en programmatische randvoorwaarden van de betreffende locaties sluiten niet aan op de marktvraag.
- Bij de realisaties blijven de verkopen voor het middendure en het dure segment achter bij de verkopen in het sociale segment.

In de volgende grafiek is de planning opgenomen die gehanteerd is in 2009, 2010 en 2012. Ten gevolge van de marktsituatie is de planning steeds verder naar beneden en verder in de tijd aangepast. Tot 2012 is duidelijk zichtbaar dat de realisaties steeds achterblijven bij de prognoses. Mede gezien het beeld van voor 2012 is ook de toekomst aangepast. De basis voor de toekomst (MPGA 2012) is gelegd met het sturingsvoorstel stedelijke planning 2011.

Verder is geanalyseerd hoe het staat met de contractvorming ten aanzien van de verkoop van gronden. Voor de Kustzone is een groot contract afgesloten met Amvest. Dat contract zorgt voor de komende jaren (na 2013) voor een vrij constante productie van circa 300 woningen per jaar. De vooruitzichten op nieuwe verkopen zijn, naast het grote contract met Amvest, echter niet hoopgevend.

Conclusies wonen

- De huidige marktsituatie laat duidelijke sporen achter in de realisaties en de toekomstverwachtingen die meegenomen zijn de grondexploitaties.
- De verkoop van duurdere segmenten blijft achter. Dat is ook logisch gezien de marktsituatie.
- Er ligt een flinke voorraad grond bouwrijp, maar die sluit niet aan op de marktbehoefte.
- De verwachtingen ten aanzien van de verkoop van gronden is gezien de contractvorming niet hoopgevend.

Kantoren, bedrijven, voorzieningen en commerciële voorzieningen (winkels en horeca)

De marktsituatie rondom **kantoren** ziet er zeer slecht uit. Door externe invloeden zullen de vierkante meters in de toekomst niet gehaald worden, de verkoop ligt stil en in de toekomst moet rekening gehouden worden met een beperkte uitgiftesnelheid. Gezien het voorgaande is het oppervlakte kantoren met 100.000 m² bvo gereduceerd. Voor een deel kon het verlies aan grondopbrengsten gemitigeerd worden met 360 extra gestapelde woningen.

De realisaties in het kader van **bedrijventerreinen** blijft ook ver achter op de verwachtingen in 2009. Voor deze terreinen is de laatste tijd wel wat meer belangstelling.

De realisatie van (maatschappelijke) **voorzieningen** loopt redelijk gelijk op met de woningbouw. Voor de toekomst is nog 135.000 m² bvo gepland.

De realisatie van commerciële voorzieningen blijft achter bij de planning. Met name het uitblijven van het wijkwinkelcentrum in het Olympiakwartier speelt daarin een belangrijke rol.

2.3 Financiën

In onderstaande tabel staat op regel c het complexresultaat, in de respectievelijke jaren, die vergeleken worden. De opgenomen bedragen zijn in miljoenen Euro's.

	Omschrijving	2009	2010	2012	Opmerkingen
a	Bruto Potentieel vermogen	45,00	16,50	12,80	
b	Taakstelling GIP	29,30-	29,30-	-	GIP afdracht in 2011 geschrapt
c	=a+b	15,70	12,80-	12,80	Contant in het vermelde jaar
d	Af gerealiseerd vermogen	0,80-	3,10-	6,80-	
e	=c+d	14,90	15,90-	6,00	
d	Risico	51,90-	31,90-	18,80-	Macro risico's 2012 in 0-scenario MPGA
e	=e+f	37,00-	47,80-	12,80-	
h	Gerealiseerd voorlopig resultaat	0,80	3,10	6,80	
=g+h	Totaal resultaat	36,20-	44,70-	6,00-	Let op 2012 excl. macro risico's

	Complexresultaat per 1-1-2012	18,70	14,38-	12,80	
--	-------------------------------	-------	--------	-------	--

In bovenstaande tabel is een overzicht gegeven van het verloop van het complexresultaat van de planexploitatie Almere Poort. Op het resultaat zijn de volgende zaken van invloed:

1. Het GIP.
De GIP doelstelling is in 2011 in het kader van het MPGA in hoofdlijnen komen te vervallen. (zie regel b)
2. Het gerealiseerde vermogen.
Daarmee wordt bedoeld de al gemaakte winst. Die winst is verwerkt in de grondexploitaties maar is niet afgedragen.
3. Risico.
In de tabel is ook het bedrag aan risico meegenomen.

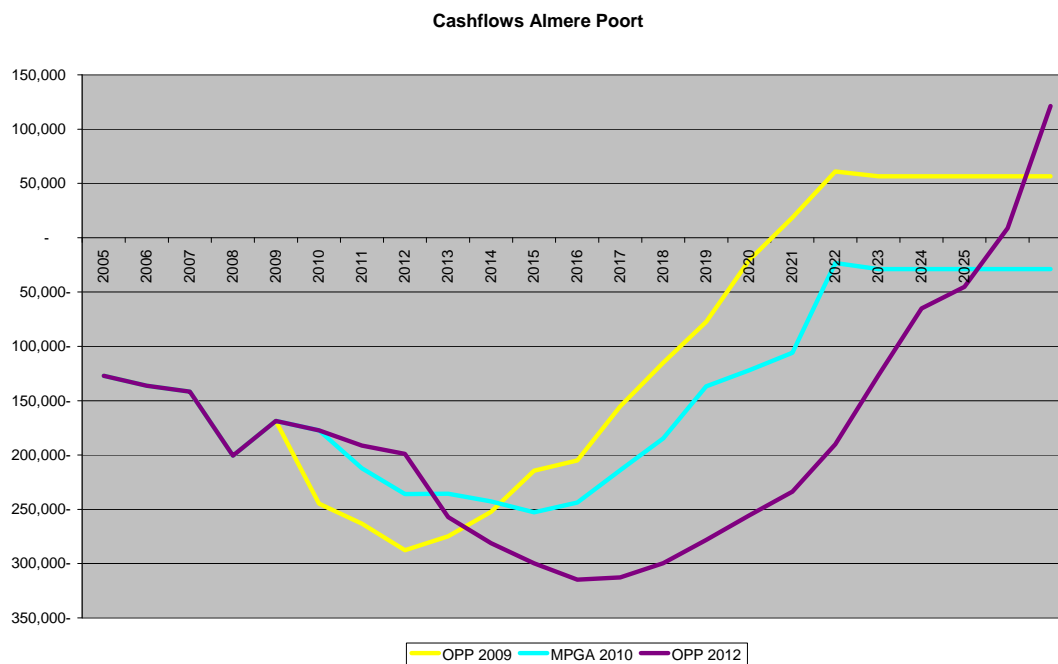
Onderaan de tabel is een indruk gegeven van het te verwachten totaal resultaat rekening houdende met voorgaande zaken.

Risicoanalyse

De risicoanalyse richt zich in 2012 op de zogenoemde endogene (endogeen=van binnen uit) risico's. De exogene risico's (van buiten komend) zijn meegenomen in het MPGA 2012 (nulscenario). Het grootste risico loopt het plandeel Olympiakwartier. De hoge dichtheden, de daaraan gekoppelde parkeeroplossing en het grote aandeel aan m2 bvo kantoor zorgen voor een aanzienlijk endogeen risico.

Cashflow

Onderstaand is een grafiek opgenomen met de cashflows van het OPP 2009, het MPGA 2010 en het OPP 2012.

De boekwaarde is binnen het plan opgelopen naar circa € 200.000.000. De komende jaren neemt de boekwaarde toe. Dat wordt onder andere veroorzaakt door een investering van circa € 47.000.000 (€ 27.100.000 opdrachten verstrekt en € 19.900.000 nog te beïnvloeden budget) in 2012. Een hoge boekwaarde zorgt voor een hoge rentelast. De komende jaren zijn de verwachtingen ten aanzien van grondverkopen uiterst beperkt.

2.4 Verschillenanalyse

De financiële verschillen worden aan de hand van een globale verschillenanalyse behandeld. Die analyse valt uiteen in twee onderdelen, te weten:

1. de periode tussen het OPP 2009 en het MPGA 2010.
2. de periode tussen het MPGA 2010 en het OPP 2012/MPGA 2012

De verschillenanalyses tussen de twee periode wijken af, omdat in de eerste periode steeds stap voor stap het complexresultaat is uitgerekend. In de tweede periode is gekozen voor een andere methodiek vanwege de tijdsdruk.

De onderstaande tabel laat de verschillen zien **tussen het OPP 2009 en het MPGA 2010**.

Stap	Omschrijving	Raadsbesluit	Planresultaat		Risico
			Contante waarde 2010	Contante waarde 2012	
0	OPP 2009	RV-61/2009	€ 16.700.000	€ 18.800.000	€ 51.900.000
1	Technische herziening		€ 15.500.000	€ 17.400.000	€ 51.900.000
2	Verwerking Deal met Amvest	RV-09/2010	€ 7.400.000	€ 8.300.000	€ 37.900.000
3	Sturingsvoorstel stedelijke programmering		€ 9.000.000-	€ 10.100.000-	€ 29.200.000
4	Extra plankosten		€ 9.000.000-	€ 10.100.000-	€ 29.200.000
5	Nieuwe kostenramingen		€ 13.600.000-	€ 15.300.000-	€ 29.200.000
6	Geen kosten en opbrengststijgingen in 2010 en 2011		€ 17.800.000-	€ 20.000.000-	€ 29.200.000
7	Opbrengststijgingen in Almere Poort verlagen van 2,5% naar 2,0%		€ 23.800.000-	€ 26.700.000-	€ 25.000.000
8	Optimalisatie NOGW en NOSP		€ 12.800.000-	€ 14.400.000-	€ 25.000.000
9	Kritische beoordeling risicoparagraaf	RV-79/2010	€ 12.800.000-	€ 14.400.000-	€ 31.900.000

Deze verschillenanalyse is al opgenomen in het MPGA 2010. De voornaamste verschillen zijn:

Stap 2 is de vertaling van de deal met Amvest.

Stap 3 is een vertaling van het sturingsvoorstel 2010 in de grondexploitaties van Almere Poort. In 2010 wordt er rekening gehouden met het uitschuiven van de uitgifteplanning. De einddatum wordt 1 jaar verschoven en de uitgifteplanningen schuiven door in de tijd.

Stap 4 laat zien welk effect de aanpassing van de raming van de plankosten heeft. Aangezien de extra plankosten ter grootte van € 11.800.000 volledig gedekt worden door een al opgenomen reservering in de NOSP en een bezuiniging in de NOGW heeft deze aanpassing geen financieel effect. De plankosten binnen de grondexploitaties (excl. NOGW en NOSP) zijn wel verhoogd naar € 113.600.000 terwijl de totale plankosten in het plan gehandhaafd zijn op € 161.500.000.

In de volgende tabel zetten we de stap van het MPGA 2010 naar het OPP 2012/MPGA 2012.

Omschrijving effect (binnen de grondexploitatie)	Positief effect	Negatief effect	Saldo
Contante waarde in 2010 (per 1-1-2012)			-14.900.000
Minder verwervingskosten			
- Terugkoop Hogekant	600.000		
- Meer kosten aankoop watergangen		1.000.000	
- Minderkosten aankoop Waterschap en Staatsbosbeheer voor de Kustzone	6.600.000		
Meer kosten			
- 5% minder kosten Oostvaardersakkoord	2.500.000		
- 10% minder als gevolg van onderzoek aanbestedingsresultaten	10.000.000		
- Actualisering ramingen		16.300.000	
Meer Plankosten		1.200.000	
Overige kosten			
- Minder afdrachten NOGW en NOSP	58.800.000		
- Minder afdrachten aan het fonds Onderhoud Lange Termijn	4.200.000		
- Minder kosten in verband met het BTW compensatiefonds	50.200.000		
- Gerealiseerde rente in 2010 en 2011		20.000.000	
- Meer kosten in de post Diversen		5.300.000	
Opbrengsten			
- Schrappen van programma (kantoren en leisure)		40.900.000	
- Extra woningbouw	14.000.000		
- Naar beneden bijstellen van het grondprijsbeleid		36.300.000	
Overige opbrengsten	7.900.000		
Totaal	154.800.000	121.000.000	33.800.000
Faseringseffect (inflatie en toekomstige rente)			-29.700.000
Contante waarde met 6% rente			-10.800.000
Contante waarde met 5% rente			12.800.000

Verwervingen

De verwervingen vallen vooral door minder boscompensatie mee.

Investeringsen

Het Oostvaardersakkoord is verwerkt en komt tot uitdrukking binnen de plannen voor een bedrag van € 2.500.000 en binnen de bijdragen aan het NOGW voor een lagere bijdrage. De totale bezuiniging bedraagt € 11.900.000.

Op basis van een uitgebreide analyse van aanbestedingsresultaten is de conclusie getrokken dat nog eens circa € 10.000.000 bezuinigd kan worden op de beïnvloedbare investeringen.

Verder zijn de ramingen geactualiseerd. Noemenswaardig is de toename in kosten in het kader van de kustzone. De kosten voor ophoging ten behoeve van het aanleggen van het duinlandschap zijn hoger dan verwacht in 2010. De meerkosten zijn al meegenomen in het raadsstuk (eind 2011 behandeld in de raad) aangaande de Kustzone.

Plankosten

De plankosten komen steeds verder onder druk te staan. Een groot deel van de (stedenbouwkundige) plannen liggen klaar. Door de marktomstandigheden zullen veel van deze plannen opnieuw moeten worden ontworpen om gronden marktgericht te kunnen verkopen. Een nadere analyse is opgenomen in de bijlage.

Overige kosten

De 3 grootste bedragen hebben betrekking op de bijdragen aan de NOGW/NOSP, minder kosten in verband met de BTW en de bijtelling van de rente over de boekwaarde in de jaren 2010 en 2011. De beperking van de BTW binnen de NOGW en het wegvallen van de GIP bijdrage in de NOSP zijn de grootste oorzaak van het verlagen van de bijdragen aan beide omslagstelsels. Het wegvallen van de afdracht van het BTW voordeel in

het kader van het BTW-compensatiefonds zorgt voor een grote ontlasting aan de kostenzijde van de grondexploitaties.

Opbrengsten

De aanpassingen in het programma voor wonen, leisure en kantoren hebben uiteraard flinke invloeden gehad op de opbrengstramingen.

3 Bestuurlijk relevante thema's

IJkpunten gemeenteraad

Sturen aan de voorkant, volgen aan de achterkant. Met dit doel heeft de gemeenteraad voorjaar 2006 ijkpunten geformuleerd waaraan zij de ontwikkeling van Almere Poort volgt en toetst. Deze ijkpunten zijn door de gemeenteraad, samen met de planexploitatie Almere Poort 2005, vastgesteld op 2 maart 2006. Bij de behandeling van het ondernemingsplan 2009 op 4 februari 2010 heeft de raad de ijkpunten herzien.

Voor het bestuur en het gebiedsteam Almere Poort zijn deze herziene ijkpunten een richtinggevend kader in de aansturing.

Parkeren

"De parkeerexploitatie moet kostendekkend zijn."

Enkele jaren geleden heeft de raad besloten tot het invoeren van betaald parkeren in de centrumgebieden Olympiakwartier en de Kustzone. Ijkpunt is dat de parkeerexploitatie kostendekkend moet zijn. Op basis van de Parkeervisie, in mei 2009 vastgesteld door de gemeenteraad, wordt voor het gebied Almere Poort aan een parkeerbeleidsplan en parkeerexploitatie gewerkt. In deze parkeerexploitatie is parkeren op eigen terrein door de ontwikkelaars als uitgangspunt opgenomen. Kostendekkend parkeerbeheer is daarom voor ons uitgangspunt bij de nadere uitwerking van de ontwikkelstrategie voor het Olympiakwartier. Eenzelfde opgave geldt voor de kustzone. Bij die uitwerking wordt ook gekeken naar eenvoudige bouwkundige oplossingen.

Maatschappelijke voorzieningen

"Voldoende en bereikbare maatschappelijke voorzieningen, waarvan de bodem van de gemeentelijke investering wordt vastgesteld op 29,3 miljoen euro. De raad weegt daadwerkelijke investeringen integraal af via de GIP-systematiek. Een geactualiseerd overzicht van maatschappelijke voorzieningen wordt in 2010 aan de raad voorgelegd"

Bij de vaststelling van het Ondernemingsplan 2005 was besloten om € 29,3 miljoen ten laste te brengen van het financieel resultaat van de planexploitatie. Dit ter dekking van de gemeentelijke investeringen die in het kader van het GIP worden gerealiseerd. In 2011 heeft de raad elke dekking moeten laten vallen. Als er weer middelen beschikbaar zijn voor maatschappelijke voorzieningen is het aan de raad om te bepalen waar deze in Almere kunnen worden ingezet. In dit ondernemingsplan is er dan ook geen sprake meer van een afdracht aan het GIP.

Woonmilieus

"Een gedifferentieerd aanbod van woningen en woonmilieus. Het aandeel sociale woningbouw bedraagt 30 procent plus het aandeel in de inhaalslag. Hiervan wordt tweederde als huurwoning ontwikkeld en een derde als koop. Het vastgestelde huurprijsbeleid blijft uitgangspunt. Binnen deze kaders is de grondprijs voor sociale woningbouw onderhandelbaar. Voorts wordt gestreefd naar 20 procent particulier opdrachtgeverschap, gemeten over het totale bestand van Almere Poort."

In de ontwikkelingsplannen van Almere Poort zijn gedifferentieerde woonmilieus opgenomen, die in raadsbesluiten zijn vastgelegd. De gestelde normen voor sociale woningbouw en particulier opdrachtgeverschap in Almere Poort worden gehaald. In de woongebieden, met uitzondering van de Kustzone en Pampusdijk, wordt 30 procent én een inhaalslag van 300 woningen in het sociale segment gerealiseerd. Daarnaast wordt ruim 20 procent van het woningbouwprogramma ontwikkeld in (collectief) particulier en mede-opdrachtgeverschap.

Openbaar vervoer

“Een adequaat systeem van openbaar vervoer: openstelling van het station Almere Poort in 2012 in de richtingen Amsterdam Centraal, Utrecht en Schiphol, aanvullend adequaat streekvervoer per bus en een lokaal OV-systeem met een gemiddelde afstand van woning tot bushalte van circa 400 meter.”

De vrije busbanen door het gebied voor het lokale openbaar vervoer zijn in ruwbouw gereed. Vanaf de Hogering tot aan het Topsportcentrum wordt deze busbaan exclusief door de bus gebruikt. De overige busbanen worden (tijdelijk) ook benut als auto-ontsluiting voor de woongebieden. Inmiddels zijn de dreven nagenoeg gereed en wordt het bus- en het autoverkeer steeds meer van elkaar gescheiden.

Voor regionale busverbinding richting Amsterdam wordt vanaf het busplein bij het station in Olympiakwartier een vrijliggende busbaan aangelegd in de richting van de Hollandse Brug. De ambitie is om deze busbaan verhoogd te realiseren met ongelijkvloerse kruisingen parallel aan het spoor. De kosten van deze busbaan worden gedekt middels een Gebundelde Doel Uitkering van de provincie en een bijdrage uit de NOGW. Streven is deze busbaan in 2016 in bedrijf te hebben.

Station Almere Poort is in december 2012 gereed. Het is een zogenaamd basisstation, wat betekent dat er zeer eenvoudige en beperkte voorzieningen zijn (abri's, kaartjesautomaat, lift, fietsenstalling). In de directe omgeving legt de gemeente de openbare ruimte aan, inclusief een tijdelijke parkeervoorziening voor 175 auto's, taxi-plaatsen, kiss & ride, het centrale busstation en nog extra fietsenstallingen.

Omdat het aantal verwachte instappers lager is dan voorzien, komt de gemeente haar contractuele verplichting met de NS na. Die verplichting houdt in dat wij tot het eind van de concessie van de NS (2014) een bijdrage leveren uit de planexploitatie Almere Poort aan het exploitatietekort van de NS. Met deze bijdrage hadden wij reeds rekening gehouden.

Planontwikkelingskosten

“De planontwikkelingskosten, inclusief de historische kosten zijn vastgesteld op maximaal 101,3 miljoen euro (nominaal, prijspeil 1-1-2009).”

In de NOSP is rekening gehouden met extra plankosten. Deze zijn in het MPGA 2010 toegevoegd aan de totale planontwikkelingskosten, die daardoor stegen naar 113,6 miljoen. Omdat de NOSP met eenzelfde bedrag verlaagde, was dit voor de planexploitatie Poort een kostenneutrale operatie. Totaal is de uitputting van de plankosten nu bijna 54%. De plankosten zijn te verdelen in planontwikkeling en Voorbereiding en Toezicht op de uitvoering.

De **planontwikkeling** bedraagt circa € 75.000.000. De uitputting hiervan is circa 69%. Gezien de stand van zaken rondom de uitgifte van gronden en de marktsituatie, die veel meer maatwerk verlangt en verandering van al bestaande planuitwerkingen, is dit budget mogelijk niet meer toereikend.

De Voorbereiding en Toezicht bedragen circa € 39.500.000. De uitputting van dit budget is circa 26%. Gezien het percentage van al uitgevoerde investeringen van 25% lijkt deze post in de pas te lopen met de realisaties.

Publiekstrekker

“Een eventuele publiekstrekker met landelijke of regionale uitstraling moet zonder gemeentelijke financiële bijdrage tot stand komen.”

De vrijetijdseconomie ontwikkelt zich tot een belangrijke voorwaarde voor de kwaliteit van leven, werken en verblijven en geeft richting aan profilering, identiteit en de algehele ontwikkeling van Almere en Almere Poort. Het onderwerp krijgt navenant aandacht bij de ontwikkeling van Almere Poort.

De ambities voor de vrijetijdssector zijn vastgelegd in het werkprogramma van het college. In dat programma is bepaald dat de vrijetijdssector benut moet worden als economische motor. Jaarlijks moet de vrijetijdseconomie 500 nieuwe arbeidsplaatsen creëren. Tegelijk moet het toeristisch product 'Almere' op de kaart worden gezet. Het college streeft hierbij naar de realisatie van meerdere (boven)regionale permanente attracties en publiekstrekkers. Almere Poort zal haar bijdrage aan dat programma leveren.

Aansprekende evenementen zijn er al in Almere Poort, zoals de Libelleweek en het muziekfestival Zand op het Almeerderstrand. Ook Vis à Vis heeft haar plek voorlopig in Almere Poort gevonden. De kustontwikkeling gaat hier verandering in brengen. De gedachte is dat het evenementengebied opschuift en aan beide zijden van de (dan verbreedde) A6 een plek krijgt.

De vrijetijdsvoorzieningen komen vooral terecht in het Olympiakwartier en in de Kustzone. In het Olympiakwartier komt het accent te liggen op sport, spel en vrije tijd. De Kustzone biedt goede mogelijkheden voor (boven)regionale attracties en publiekstrekkingen. In de planvorming voor de Kustzone is rekening gehouden met ruimte voor aansprekende en nieuwe leisure concepten in een aantrekkelijke blauwgroene omgeving met een uitstekende bereikbaarheid en nabij stedelijke voorzieningen.

De Voortuin biedt op termijn ook ruimte voor voorzieningen. Het bestemmingsplan en de aanwezige elektriciteitsmasten stellen daar voorlopig nog wel beperkingen aan.

Uitgangspunt is en blijft dat de vrije tijdsvoorzieningen zonder gemeentelijke financiële bijdrage tot stand komen.

Kwaliteit openbare ruimte i.r.t. kosten en investeringen

“Het college wordt opgedragen, bij de Najaarsnota 2011-2013, een voorstel te presenteren waarin een optimale balans wordt gevonden tussen de kwaliteit van de openbare ruimte, de daarbij behorende aanlegkosten en de dekking van deze kosten zowel bij aanleg als bij het beheer en onderhoud, inclusief de vervangingsinvesteringen.”

Van Ontwerp naar beheer

De kwaliteit van de openbare ruimte moet afgestemd worden op het kwaliteitsniveau van de bebouwing. Als die koppeling losgelaten wordt, worden toezeggingen naar onze afnemers niet nagekomen en worden kwalitatieve uitgangspunten van de plannen in Almere Poort niet gehaald. Daarmee kunnen schadeclaims en daling van grondprijzen ontstaan. Anderzijds moeten de kosten binnen de beheerexploitatie van de gemeente beperkt blijven.

Vanaf het samenstellen van het programma tot en met het inrichtingsplan zullen regelmatig beheerstoetsen uitgevoerd worden. Deze toetsen zullen naarmate het proces verder komt eerste globaal zijn en later gedetailleerd. De kwaliteit van de inrichting wordt gekoppeld aan het beheer van openbare ruimte en de financiële gevolgen voor de beheerexploitatie worden hiermee in beeld gebracht.

Om de huidige stand van zaken vast te leggen wordt eerst een inventarisatie gemaakt van de bestaande beheerstoetsen. Daarna zal aan de hand van de nog te maken beheerstoetsen de stand van zaken gevolgd worden. De stand van zaken wordt bijgehouden op een kaart. Op deze wijze wordt het mogelijk geschilpunten zowel op het niveau van de plannen als op het totaal niveau in beeld te brengen. Indien nodig zullen de geschilpunten met eventuele oplossingen ter besluitvorming aangeboden worden.

Duurzaamheid

“In het kader van de verdere ontwikkeling van vastgoed, infrastructuur en openbare ruimte in het gebied worden alle initiatieven die het duurzame karakter van het stadsdeel verder vergroten actief ondersteund. Indien institutionele barrières in organisatie, wetgeving of contracten initiatieven frustreren, handelt de gemeente innoverend om deze te slechten. In het Ondernemingsplan wordt hierover verantwoording afgelegd.”

In 2001 is een aanbesteding gehouden voor de warmtelevering in Almere Poort. Uiteindelijk is Nuon geselecteerd voor de warmtelevering in Almere Poort. Nuon maakt voor de warmtelevering gebruik van restwarmte van de Diemercentrale. In combinatie met de aanbidding van groene stroom levert dit in Almere Poort een CO2-reductie op van 93 procent. In 2011 is het warmte overslagstation en de verbinding met de Diemercentrale door het Markermeer gereed gekomen.

Soms knelt de verplichte aansluitingen voor bedrijven en particulieren met de wensen van ontwikkelende partijen. En op het gebied van duurzaamheid komen in hoog tempo nieuwe technieken en systemen op de markt. Bedrijven willen veelal hun eigen warmtesysteem ontwikkelen, voor grotere complexen wil de ontwikkelaar soms een eigen collectief systeem ontwikkelen en soms ook staan de kosten van de aansluiting niet in verhouding tot de bouwsom van de woning. Zo kan het gebeuren dat bij de ontwikkeling van kleine woningen, de aansluitkosten alleen al 10 % bedragen van de totale bouwsom. Desalniettemin houden wij vast aan de met Nuon gemaakte afspraken. Waar een en ander te veel knelt proberen wij tot andere oplossingen te komen, bijvoorbeeld door inzet van stimuleringsmaatregelen.

Kustzone

“Het onderhandelingsresultaat voor de ontwikkeling van de Kustzone Almere Poort wordt ter goedkeuring aan de raad voorgelegd en getoetst aan het OPP2009 incl. planexploitatie en leidt zonodig tot tussentijdse actualisatie hiervan. Het scenario ‘uitstel van ontwikkeling’ wordt ten behoeve van de afweging door de raad eveneens in beeld gebracht.”

De raad heeft sindsdien 2 belangrijke besluiten genomen over de kustzone: eenmaal in januari 2010, waar werd ingestemd met de principekeuze voor Amvest en in december 2011, waar men instemde met de koopovereenkomst.

4 Deelgebieden

Dit hoofdstuk gaat over de ontwikkelingen binnen de verschillende deelplannen. De tabellen geven inzicht in de programmatische wijzigingen ten opzichte van het vorige ondernemingsplan.

De planningsgegevens zijn gebaseerd op start bouw. Als vertrekpunt is het meest recent bestuurlijk vastgesteld document genomen, over het algemeen het ontwikkelingsplan.

Er zijn twaalf deelgebieden

1 Europakwartier	- ontspannen stedelijke setting
2 Columbuskwartier	- nagenoeg gereed
3 Homeruskwartier	- particulier opdrachtgeverschap
4 Kustzone	- plan Duin
5 Cascadepark West	- centrale parkgebied
6 Cascadepark Oost	- duurzaamheid staat voorop
7 Olympiakwartier & officepark	- stedelijk centrummilieu
8 Hogekant	- gemengd bedrijvenpark
9 Middenkant	- mix van kleine bedrijven en kantoren
10 Lagekant	- hoogwaardige mix van bedrijven en kantoren
11 Pampushout	- bijzonder woonmilieu in het bos
12 Voortuin	- groenbuffer, strategische reservering

4.1 Europakwartier

Beschrijving

Het Europakwartier is 77 hectare groot, waarvan 43 hectare wordt uitgegeven. Het karakter is “ontspannen stedelijk”. Functies als wonen, werken en voorzieningen zijn meer met elkaar vermengd dan elders in Almeerse woonwijken. Het Europakwartier vormt zo een goede aanvulling op het bestaande woon- en werkmilieu in Almere.

Ontwikkelingen sinds 2009

In 2006 is gestart met de woningbouw in de eerste fase van Europakwartier West. Nu in 2012 zijn er circa 1.100 woningen gerealiseerd en bijna 50.000 m² aan voorzieningen. Het deel wat nog in uitgifte is, biedt ruimte aan circa 1.000 woningen.

Europakwartier West

Eind 2010/begin 2011 is de invulling van de nog niet uitgegeven delen fundamenteel gewijzigd. In De Bouwfabriek zijn met Willem Jan Neutelings en vele bouwende en ontwikkelende partijen gesprekken gevoerd over een organische ontwikkeling van het Europakwartier West. Dit heeft geleid tot een adaptief verkavelingsplan. De wijk kan hierdoor van ‘onderop’ ontstaan door een mix van kleinschalige initiatieven. Deze aanpak zal in de toekomst de basis worden van een ‘initiatievenaanpak’ voor heel Poort. Hierbij is het uitgangspunt om als gemeente initiatieven vanuit de markt en particulieren te ondersteunen en te geleiden naar een concrete locatie en realisatie.

Voor de locaties in de Bouwfabriek in Europakwartier-west werken de corporaties samen met Neutelings om delen van de stadspaleis-locaties tot ontwikkeling te brengen.

Nu in de eerste fase de meeste woningen zijn opgeleverd en het openbaar gebied steeds verder wordt aangelegd begint deze wijk steeds meer vorm te krijgen. De Europalaan biedt een divers aanbod aan horeca, detailhandel en andere voorzieningen.

Europakwartier Oost

Er hebben verkennende gesprekken plaatsgevonden met geïnteresseerde partijen over ontwikkelingsmogelijkheden in Europakwartier Oost. Het organisch ontwikkelen van dit plangebied op een soortgelijke wijze als Europakwartier West is daarbij het uitgangspunt. In 2012 bezien wij wat het juiste moment is om dit plandeel in ontwikkeling te nemen. Prioriteit ligt momenteel bij de vervolmaking van Europakwartier West.

Aandachtspunt is overigens dat Europakwartier-oost in het kader van het bestemmingsplan een uitwerkingsplicht kent en er voor een maximum aantal woningen toestemming is om hogere grenswaarden m.b.t. de Wet geluidhinder te verlenen. Indien dit maximum overschreden wordt, is een bestemmingsplanwijziging nodig.

Actieprogramma

Europakwartier-oost ontwikkelen à la Homeruskwartier

De ervaringen met het Homeruskwartier verdienen het om in een andere, wat meer stedelijke omgeving, doorontwikkeld te worden. Voor Europakwartier-oost zullen tal van nieuwe woonmilieus tbv particulier opdrachtgeverschap worden ontwikkeld.

IBBA

Gedurende de ontwikkeltijd van Europakwartier-oost zullen ieder jaar tenminste 50 IBBA-kavels worden aangeboden.

Woonboten

In het Europakwartier-west zijn 24 watervilla's/woonboten gedacht. Onderzocht zal worden of deze zodanig kunnen worden ontwikkeld dat ze een positief effect op de grondexploitatie hebben en qua prijsstelling de concurrentie aankunnen met het aanbod op het land. Mogelijk kunnen de woonboten onder IBBA worden gebracht.

Afspraken met corporaties en beleggers

De beoogde prestatieafspraken met woningcorporaties zullen er mogelijk toe leiden dat gedurende de ontwikkeltijd jaarlijks 150 corporatiewoningen worden gerealiseerd en een vergelijkbaar aantal door beleggers.

Beheer

Overdracht van delen van Europakwartier-west

Europakwartier in cijfers

Programma	OPP 2009	OPP 2012	Vershil
Wonen	3.250	3.070	180-
Kantoren	28.000	19.000	9.000-
Bedrijven	1.000	1.000	-
Voorzieningen	40.000	41.000	1.000
Detailhandel & Horeca	39.000	29.000	10.000-

Programma	Gepland (OPP 2009) 2009-2011	Gerealiseerd 2009 t/m 2011	Vershil
Wonen	775	-	775-
Kantoren	-	-	-
Bedrijven	1.000	-	1.000-
Voorzieningen	16.000	13.000	3.000-
Detailhandel & Horeca	17.000	-	17.000-

Programma	Gepland 2012-2014	Gepland 2015 en verder
Wonen	555	1.440
Kantoren	-	19.000
Bedrijven	1.000	-
Voorzieningen	4.000	-
Detailhandel & Horeca	16.000	1.000

4.2 Columbuskwartier

Beschrijving

Het Columbuskwartier is 41 hectare groot. Het uit te geven gebied is 21 hectare. Het motto van Columbuskwartier is 'levendig wonen in de luwte' waarin duurzaamheid, kindvriendelijkheid en variatie voorop staan.

Ontwikkelingen sinds 2009

Columbuskwartier Zuid

Het Columbuskwartier Zuid is grotendeels als tendergebied ontwikkeld. Het woningprogramma in diverse segmenten is opgeleverd. Hiertoe behoren 280 zonnewoningen. De basisscholen zijn gereed en in gebruik genomen. De overige voorzieningen zoals het kinderdagverblijf, peuterspeelzaal, buitenschoolse opvang en de speelzaal zijn eveneens in gebruik genomen.

Voor het servicepunt zorg en wonen wordt nog invulling voor het zorggedeelte gezocht, op termijn zal de buitenschoolse opvang hier definitief intrekken.

Er is bovendien een CPO-project gerealiseerd, te weten starterswoningen van De Opstap. De meeste PO-kavels zijn verkocht, er zijn er nog 7 te koop.

De openbare ruimte is gereed, het gebied is aan Stadsbeheer overgedragen.

Columbuskwartier Noord

Het stedenbouwkundig ontwerp voor Columbuskwartier Noord sluit aan bij het groene en kindvriendelijke karakter van Zuid. Hier speelt duurzaamheid in de vorm van 103 passiefwoningen en 64 zonnewoningen een belangrijke rol. Beide projecten zijn inmiddels opgeleverd. Ook een CPO-project van SIR-55 is opgeleverd.

Een deel van het gebied (54 woningen) is door de ontwikkelaar (Rabo Vastgoed) aan de gemeente teruggegeven en is eind 2009 in particulier opdrachtgeverschap uitgegeven. De meeste kavels zijn inmiddels verkocht. Inmiddels is ook een tweede veld met ca. 40 woningen door de ontwikkelaar (VOF de 5e Stad) teruggegeven. Deze woningen zullen in juni 2012 (tegelijkertijd met de velden J en I van Homeruskwartier) in PO worden uitgegeven. Onderzocht wordt nog of een deel daarvan in IBBA wordt uitgegeven en mogelijk nog een klein deel aan een geïnteresseerde kleine bouwer-ontwikkelaar.

Grenzend aan het Cascadepark ligt een strook met kavels, waarvan alleen de rand grenzend aan het park is verkocht. De kavels die zijn georiënteerd op de tegenoverliggende sociale huurwoningen, zijn niet verkocht of onder optie. Er zal worden onderzocht of het aanbieden in kleinere kavels of in IBBA mogelijk is.

36 woningen ten noorden van de busbaan zijn door de ontwikkelaar VOF 5e Stad herontwikkeld als huurwoningen. De bouw hiervan start in april 2012.

Een groot deel van het binnenstedelijk bedrijventerrein is omgevormd naar particulier opdrachtgeverschap als onderdeel van de ontwikkeling Europakwartier volgens 'organische stedenbouw' en maakt nu onderdeel uit van de Bouwfabriek.

De ontwikkeling van het bijzondere appartementencomplex nabij het buurtwinkelcentrum vindt geen doorgang vanwege de kredietcrisis. Deze kavel is meegenomen in de ontwikkeling volgens 'organische stedenbouw'.

De bouw van het buurtwinkelcentrum heeft vertraging opgelopen door het achterblijven van het aantal opgeleverde woningen in Almere Poort. Start bouw van het buurtwinkelcentrum is contractueel vastgelegd op 1 september 2012.

Het warmteoverdrachtstation van NUON is gerealiseerd.

Actieprogramma

Afmaken Boog

Herontwikkelen van het veld 'de Boog' met projectmatige woningen naar circa 40 kavels in particulier opdrachtgeverschap en een deel projectmatige bouw.

Resterend deel vrije villa-kavels verkopen

Herontwikkelen strook kavels Columbuskwartier-noord t.o. sociale woningbouw.

Columbuskwartier in cijfers

Programma	OPP 2009	OPP 2012	Verschil
Wonen	1.005	1.100	95
Kantoren	12.000	10.500	1.500-
Bedrijven	17.000	2.000	15.000-
Voorzieningen	3.000	-	3.000-
Detailhandel & Horeca	4.000	7.000	3.000

Programma	Gepland (OPP 2009) 2009-2011	Gerealiseerd 2009 t/m 2011	Verschil
Wonen	515	300	215-
Kantoren	2.000	-	2.000-
Bedrijven	8.000	2.000	6.000-
Voorzieningen	-	-	-
Detailhandel & Horeca	3.000	-	3.000-

Programma	Gepland 2012-2014	Gepland 2015 en verder
Wonen	170	135
Kantoren	2.000	-
Bedrijven	-	-
Voorzieningen	-	-
Detailhandel & Horeca	5.000	-

4.3 Homeruskwartier

Beschrijving

Het Homeruskwartier is 105 hectare groot en er komen 3.500 woningen. Begin 2007 is dit kwartier aangewezen als staalkaart voor alle (te bedenken) vormen van opdrachtgeverschap, in het bijzonder het particuliere opdrachtgeverschap.

Ontwikkelingen sinds 2009

Met de MO-competitie en de start van de verkoop van particuliere kavels in 2007 kon al een jaar later, eind 2008, het slaan van de eerste paal van een PO-woning worden gevierd. Per 1-1-2012 wonen er 2.500 mensen in het Homeruskwartier.

Na de succesvolle eerste verkoopronde in Homeruskwartier West van 420 particuliere kavels in 2007 (90 procent verkocht), zijn in het Pinksterweekeinde van 2009 de 300 kavels in Homeruskwartier Oost in verkoop gegaan. Ook hier is inmiddels meer dan 70 procent van verkocht. Te zien valt een unieke wijk, niet alleen voor Almeerse begrippen, maar gezien de landelijke belangstelling ook van andere gemeenten in Nederland, en zelfs van buitenlandse bestuurders en vakgenoten.

Juist omdat gekozen is voor een grote variëteit in verkavelingsmogelijkheden, bouwregels en daardoor kavel- en bouwkosten heeft een verscheidenheid aan mensen er, geheel naar eigen inzicht, hun eigen droomhuis gebouwd. Dit heeft Homeruskwartier tot de exceptionele nieuwbouwwijk gemaakt die het nu is.

Collectief particulier opdrachtgeverschap (CPO)

Naast de individuele particuliere kavels zijn er twee groepen van Collectief Particulier Opdrachtgeverschap geweest, Wonen Plus en Corsini. Van een CPO voor de waterkavels is in 2011 afscheid genomen omdat het initiatief niet haalbaar bleek.

Ikbouwbetalbaar in Almere

Naast de 'gewone' kavelverkoop worden sinds 2008 ook Ikbouwbetalbaar in Almere-kavels aangeboden voor inkomens tot € 36.500,-. In drie jaar tijd zijn de IbbA-velden volledig uitverkocht. In 2010 is het MO-veld H omgezet naar circa 100 IbbA-kavels en de regeling uitgebreid voor inkomens tot 44.000 euro (IbbA-plus). Ook dit veld kende een succesvolle verkoop, er zijn alleen nog enkele IbbA-plus kavels langs het spoor te koop.

Medeopdrachtgeverschap (MO)

Van de in Homeruskwartier in ontwikkeling gebrachte MO-velden is er één inmiddels volledig afgerond en zelfs al in beheer aan SB gebracht. Wat betreft de overige velden is de stand als volgt:

- Veld A/Heijmans zijn in verkoop, planning start bouw mei 2012
- Veld B/PFC2: 60 woningen en appartementencomplex gereed, 36 woningen zijn gestart met de bouw.
- Veld C/Van Bakkum-Ithaka: deels gereed en deels in ontwikkeling (70% gereed)
- Veld D/Alliantie: alles gereed behalve de 2-kappers.
- Veld E/Vorm: één na laatste fase start bouw 2012 en laatste fase in ontwikkeling verwachting start bouw 2013
- Veld F/AM Wonen: eerste fase is opgeleverd. De rest verwachting gereed 2014/2015.
- Veld G/Heutink: 33 starterswoningen zijn gereed
- Veld I/Witkamp in ontwikkeling

Met de velden J en L is in 2011 een start gemaakt om deze om te zetten in particuliere kavels. Deze 160 á 200 kavels komen in juni 2012 op de markt.

Woontorens

In het Homeruskwartier zijn 7 woontorens gedacht. Deze zijn tot nu toe niet in ontwikkeling gekomen.

Homeruskwartier Centrum

Voor de ontwikkeling van het wijkcentrum met woningen en (commerciële) voorzieningen is in februari 2010 het Homeruskwartier Centrum in de verkoop gebracht. Hier kunnen bouwgroepen en winkeliers hun eigen appartementengebouw met in de plint een 'niet-woonfunctie' ontwerpen en bouwen. In oktober 2011 is de start gevierd van het centrum met het slaan van de eerste paal van de bouwgroep Campus Homerus met 25 starters-appartementen. In 2011 is ook de eerste ondernemer begonnen met de bouw van zijn winkel met daarboven appartementen. In 2013 zal de eerste Almeerse Sterrenschool De Ruimte worden geopend. Het is van belang dat deze ontwikkeling slaagt, omdat het als een voorloper kan gelden voor de ontwikkelingen in Europakwartier en Olympiakwartier.

Als voorloper van de te ontwikkelen dagmarkt in het centrum, wordt op in 2012 gestart met een aantal mobiele verkooppunten op de toekomstige locatie van de dagmarkt. Te denken valt aan een bakker, vishandel, bloemist, etc.

Met het in ontwikkeling nemen van de laatste twee velden J en L, is het gehele Homeruskwartier in ontwikkeling. Wat nu nog resteert is het afronden van de kavelverkoop, de woontorens en het woonrijp maken.

Actieprogramma

Aanpak restkavels

Voor de restkavels wordt vooralsnog geen aparte aanpak voorgesteld. Wel zullen deze nogmaals actief op de markt gezet worden. Er zal wel gras worden ingezaaid op de restkavels, om de aangrenzende woningen een aangenamere woonomgeving te geven.

Beheervraagstukken

De vordering van de ontwikkeling brengt ook zaken in beeld die om aanscherping van het gemeentelijk handelen vragen. Dit betreft dan met name het beheer van de gesloten privaatrechtelijke grondovereenkomsten ten aanzien van het gereedkomen van de woningen en bepalingen in de kavelpaspoorten (erfafscheidingen, schuurtjes buiten de bouwvlakken e.d.).

Watervilla's

Onderzocht zal worden of de beoogde watervilla's in 2012 op de markt gebracht kunnen worden.

Woonrijp maken

Homeruskwartier zal in 2012 zoveel mogelijk woonrijp worden gemaakt. Restkavels die nog niet zijn verkocht zullen onderdeel uitmaken van een vergroeningsplan en worden ingezaaid met gras.

Homeruskwartier in cijfers

Programma	OPP 2009	OPP 2012	Vershil
Wonen	3.290	3.400	110
Kantoren	-	-	-
Bedrijven	-	-	-
Voorzieningen	6.000	6.000	-
Detailhandel & Horeca	13.000	13.000	-

Programma	Gepland (OPP	Gerealiseerd	Vershil
-----------	--------------	--------------	---------

	2009) 2009-2011	2009 t/m 2011	
Wonen	1.350	1.130	220-
Kantoren	-	-	-
Bedrijven	-	-	-
Voorzieningen	-	-	-
Detailhandel & Horeca	-	-	-

Programma	Gepland 2012-2014	Gepland 2015 en verder
Wonen	660	725
Kantoren	-	-
Bedrijven	-	-
Voorzieningen	5.000	1.000
Detailhandel & Horeca	9.000	4.000

4.4 Kustzone

Het totale plangebied van de Kustzone bedraagt ongeveer 118 hectare (exclusief het deel buiten de dijk, zijnde het water en het strand). Hiervan zal circa 58 hectare worden uitgegeven voor diverse functies, zoals wonen, werken en recreëren.

Ontwikkelingen sinds OPP 2009

De Kustzone heeft sinds het ondernemingsplan 2009 een behoorlijke ontwikkeling doorgemaakt. In juni 2008 heeft de gemeente drie beleggers gevraagd een ruimtelijke visie met bijbehorende bieding voor de Kustzone op te stellen. Op 7 mei 2009 kreeg het college van B en W het mandaat om met Amvest verder te onderhandelen over plan DUIN. Op 28 april 2010 is de ontwikkelingsovereenkomst tussen de gemeente Almere en Amvest ondertekend met een definitieve bieding door Amvest.

Koopovereenkomst

Op basis van de ontwikkelingsovereenkomst is gewerkt aan de uitwerking van de ruimtelijke visie DUIN naar een volwaardig ontwikkelingsplan met een grondexploitatie. Dit heeft geleid tot een raadsakkoord op de koopovereenkomst tussen de gemeente Almere en Amvest op 22 december 2011. Diezelfde avond nog is de koopovereenkomst ondertekend. Amvest heeft hiermee getekend voor de grondafname en stedenbouwkundige- en vastgoedontwikkeling van het overgrote deel van de Kustzone, met uitzondering van het deelgebied Muiderduin dat aan de A6 grenst.

Parallel aan deze overeenkomst met Amvest is het contract voor de aankoop van de camping en de uitbreiding/aanpassing van de haven door Marina Muiderzand vastgesteld en is de aankoop van een deel van de huidige waterkering van Waterschap Zuiderzeeland vastgesteld.

Op basis van de koopovereenkomst zal het productiewerk voor de verdere planontwikkeling van plan DUIN de komende dertien jaar door Amvest worden verricht. De gemeente toetst en begeleidt. De grondexploitatie, en daarmee het bouwrijp- en woonrijp maken en de gronduitgifte, blijft in handen van de gemeente.

De gemeente start met de noodzakelijke vergunningen en planologische procedures, –waaronder het benodigde uitwerkingsplan- voor het verkrijgen van een bouwtitel voor plan DUIN en voor de aanpassing van de waterkering, de uitbreiding van de stranden en de aanpassing/uitbreiding van de haven. Ook de ontwikkeling van deelgebied Muiderduin wordt door de gemeente verricht.

Met het plan DUIN wordt het typische polderlandschap van Flevoland omgezet naar een landschap met echte duinen die, samen met het beoogde programma met winkels, horeca en leisure, moeten leiden tot een uniek verblijfsklimaat.

Actieprogramma

Uitvoering overeenkomsten Amvest en Den Daas

De overeenkomsten voorzien in de ontwikkeling van het hele gebied de komende 10 jaar. De eerste 2 jaar zal vooral de planologie (uitwerkingsplan(nen) en Mer en bestemmingsplan Buitendijks) en het bouwrijp maken de aandacht hebben.

Bouwrijp maken

Voorjaar 2012 is gestart met het bouwrijpmaken van de eerste deelgebieden van plan DUIN. Er zal vanaf mei tot november xx m3 zand worden aangebracht, wat vervolgens als duinenlandschap wordt gemodelleerd. De hoofdinfrastructuur naar de eerste vlekken in deelgebied DUIN-zuid en Kop-zuid wordt aangelegd en 2 vlekken worden bouwrijp gemaakt zodat per 1 juli 2013 Amvest de vlekken kan afnemen. Het bouwrijpmaken volgt vervolgens met elk jaar volgende vlekken die worden afgenomen.

Buitendijkse ontwikkeling

Naast de planologische activiteiten die worden opgestart voor de plannen van Den Daas bij de haven en de uitbreiding van de stranden, wordt de aandacht gericht op de planvorming voor de stranden. Dat betekent de branding, promotie en programmering op niveau brengen. Dit krijgt vorm in een plan voor tijdelijke- (tijdens ontwikkeling van het gebied) en voor de definitieve situatie. Dit plan wordt integraal voor Haven, DUIN en Stranden opgepakt, in samenwerking met Den Daas en Amvest. Voorwaarden als fysieke inrichting (Inrichtingsplan Almeerderstrand-Zilverstrand), faciliteiten (zoals het evenementenstation) en goede waterkwaliteit en goed beheer zijn daarin van groot belang. In de programmering van het gebied wordt aangesloten op de ideeën voor placemaking van kustzone Poort. De initiatieven die passen binnen de brand en doelgroepen zullen zoveel mogelijk worden gefaciliteerd, bij voorkeur direct definitief. Te denken valt bijvoorbeeld aan vis a Vis en Poort Dok.

Muiderduin

De ontwikkeling van het deelgebied, volgens het ontwikkelingsplan DUIN, is voorlopig nog niet aan de orde. Het is wel een gebied dat vooral in de tijdelijke situatie voor placemaking van grote betekenis kan zijn. Het inrichtingsplan voor Almeerderstrand heeft zijn uitstraling op het binnendijs deelgebied Muiderduin (bv parkeren etc). De tijdelijke huisvesting van gewenste initiatieven kunnen hier worden gevonden. Echter het gebied is ook zoeklocatie voor regionale/nationale leisure. Indien van belang voor het juiste initiatief zal het gebied direct tot ontwikkeling kunnen worden gebracht.

Kustzone Poort in cijfers

Programma	OPP 2009	OPP 2012	Vershil
Wonen	3.330	2.950	380-
Kantoren	120.000	87.000	33.000-
Bedrijven	-	-	-
Voorzieningen	67.000	28.000	39.000-
Detailhandel & Horeca	25.000	14.000	11.000-

Programma	Gepland (OPP 2009) 2009-2011	Gerealiseerd 2009 t/m 2011	Vershil
Wonen	0	0	0
Kantoren	0	0	0
Bedrijven	0	0	0
Voorzieningen	0	0	0
Detailhandel & Horeca	0	0	0

Programma	Gepland 2012-2014	Gepland 2015 en verder
Wonen	475	2.480
Kantoren	11.000	76.000
Bedrijven	-	-
Voorzieningen	5.000	23.000
Detailhandel & Horeca	2.000	12.000

4.5 Cascadepark West

Beschrijving

Het Cascadepark West is het centrale parkgebied in Almere Poort. Het is 25 hectare groot. Het thema van het park is duurzaamheid. Het park bestaat uit een bomenslinger waarbinnen open kamers zijn gemaakt. Deze kamers bieden ruimte voor sport, recreatie en ontspanning. Langs de rand worden woningen gebouwd en is ruimte voor paviljoens. Op het noordelijkste punt van het parkgebied kan een woontoren verrijzen.

Ontwikkelingen sinds OPP2009

De hoofdstructuur is aangelegd: de wegen en eerste bomenrij langs de wegen.

Ook is het Klokhuis gerealiseerd dat via een prijsvraag door kinderen is ontworpen en door de gemeente Almere is gerealiseerd. De stichting KindercASLa verzorgt educatieve programma's in het Klokhuis.

Participatie

In het coalitieakkoord van het college van B en W is een van de speerpunten: participatie van bewoners en ondernemers met als doel meer betrokkenheid, verantwoordelijkheid en invloed op de woon en leefomgeving. Van co-creëren naar co-beheren. Dit heeft geleid tot een meer organische realisatie van het park. De kamers worden met bewoners en andere partners in de stad ingericht en deels beheerd. Niet alleen vragen en mee denken, maar ook meedoen zijn ingrediënten voor de realisatie van voorzieningen in het park. Dit heeft het volgende opgeleverd:

- Er zijn veel ideeën voor de inrichting van het Cascadepark opgehaald (wensboom, ontmoetingen). Bewoners willen zelf actief bijdragen aan de inrichting van het park.
- Inzet van studenten van de Christelijke Agrarische Hogeschool om ideeën van bewoners te verbeelden.
- Er wordt met leerlingen van basisschool de Droomspiegel een hardloopparcours uitgezet, bestaande uit beschilderde keien.
- Er is een sponsorloop georganiseerd voor speeltoestellen in het park.
- De eerste boom is geplant door bewoners en binnenkort volgen meer bomen.
- Bewoners hebben bollen geplant.
- Er is door bewoners een tegelpad aangelegd om het park toegankelijk te maken voor gehandicapte jongeren.
- De vereniging 'Vrienden van het Cascadepark' is opgericht. De vereniging gaat ideeën van bewoners bij elkaar brengen en activiteiten in het park initiëren.
- Er zijn afspraken gemaakt over de creatieve invulling van diverse plekken in het park.

Er zijn veel mensen bij de verdere ontwikkeling van het Cascadepark betrokken. Zo'n 350 mensen vinden het een leuk initiatief en 200 geïnteresseerden volgen de vereniging 'Vrienden van het Cascadepark' actief. Acht mensen houden zich als werkgroep bezig met het opzetten van de vereniging. 28 mensen hebben zich al bij voorbaat aangemeld als lid en willen meedraaien in projecten. 17 stakeholders zijn bij het initiatief op de een of andere manier betrokken. Negen VvE's en woningbouwverenigingen zijn geïnformeerd. Het gehele traject wordt vastgelegd op film.

Actieprogramma

a. Aanleg voorzieningen

De verwachting is dat in overleg met de vereniging 'Vrienden van het Cascadepark' de eerste twee kamers in 2012 ingericht worden. Eén met kleine initiatieven en één met een grote voorziening. De politieke besluitvorming zal voor de zomervakantie plaatsvinden. Gezien de financiële situatie van de gemeente en groei van Almere Poort zal de vervolgstap in 2013 plaatsvinden. Van belang is dat initiatieven van bewoners en partners mee genomen worden in de besluitvorming.

b. Woningbouw

Het Cascadepark biedt een van de mooiste woonomgevingen in Almere Poort. Daarmee is het een relatief kansrijke ontwikkeling. Die in 2012 verzilverd kan worden. Dat kan bijvoorbeeld door hier urban villa's te ontwikkelen en/of een deel van de kavels in PO op de markt te brengen.

c. Woningbouw voor senioren

Het programma voor het Cascadepark kent een segment waarvoor nog weinig belangstelling is vanuit de vastgoedmarkt: appartementen voor senioren. Terwijl het een prachtige locatie in het groen aan het water betreft. Een gemeentelijk woningbedrijf kan dit gat gaan vullen.

Cascadepark West in cijfers

Programma	OPP 2009	OPP 2012	Vershil
Wonen	230	230	-
Kantoren	-	-	-
Bedrijven	-	-	-
Voorzieningen (klokHUIS)	1.000	1.000	-
Detailhandel & Horeca	3.000	3.000	-

Programma	Gepland (OPP 2009) 2009-2011	Gerealiseerd 2009 t/m 2011	Vershil
Wonen	75	-	75-
Kantoren	-	-	-
Bedrijven	-	-	-
Voorzieningen (klokHUIS)	1.000	1.000	-
Detailhandel & Horeca	-	-	-

Programma	Gepland 2012-2014	Gepland 2015 en verder
Wonen	120	110
Kantoren	0	0
Bedrijven	0	0
Voorzieningen	0	0
Detailhandel & Horeca	1.000	2.000

4.6 Cascadepark Oost

Beschrijving

Cascadepark Oost is vooral bestemd als werklocatie, in een campusachtige setting met kantoren in een doorlopend parklandschap. Langs de randen van het park worden onderwijsvoorzieningen en woningen gerealiseerd, wat bijdraagt aan de levendigheid en sociale veiligheid van het gebied. Naast kantoorbouw zijn de thema's 'health' en 'onderwijs' speerpunten in Cascadepark Oost. Het park moet ruimte bieden aan kleine en middelgrote kantoorgebruikers.

Ontwikkelingen sinds 2009

Het Cascadepark Oost zit in de realisatiefase. Het ontwikkelingsplan en inrichtingsplan zijn vastgesteld in 2007 respectievelijk 2008 en het terrein is bouwrijp. Het glooiende parklandschap is ingezaaid en inmiddels ook aangekleed met een eerste deel van de 650 bomen die in Cascadepark worden geplant.

Er zijn twee scholen gevestigd: het Groenhorst college en de International School Almere (ISA). In het Groenhorst college zijn de 'groene' vmbo en mbo opleidingen gevestigd en het agrarisch hoger onderwijs is tijdelijk gevestigd in het gebouw van de ISA. De ontwikkeling van het leerlingaantal gaat bij zowel de ISA als het Groenhorst college zeer voorspoedig.

De uitgifte van de kavels voor woningbouw en kantoren verloopt minder voortvarend dan was verwacht. Een aantal partijen die wilden ontwikkelen in Cascadepark hebben moeten afhaken en de vraag naar kantoor kavels is zeer gering. Zo is het niet gelukt om het Citymix-initiatief te laten slagen. Dit project bestond uit woon/werkruimte voor kunstenaars. Voor drie kavels worden wel gesprekken gevoerd voor de vestiging van voorzieningen in Cascadepark Oost, waaronder een moskee. De planning voor realisatie van het terrein is aangepast aan de huidige marktsituatie en het programma voor woningen is beter afgestemd op de vraag/aanbod verhoudingen in Almere. Het segment waarin de woningen van de parkblokken zullen worden vermarkt (senioren en studentenwoningen) is in Almere Poort op korte termijn nog weinig voorhanden. Deze locatie kan de komende periode in ontwikkeling worden gebracht.

Actieprogramma

a. Omzetten kantoren Cascadepark

In 2012 wordt onderzocht op welke wijze extra initiatieven een plek kunnen krijgen in het Cascadepark, waarbij de unieke setting voor kleinschalige kantoorfuncties in het groen gehandhaafd kan worden, maar ook de markt een impuls kan krijgen. Wanneer dat geen resultaten oplevert, kan worden onderzocht of de kantoorbestemming in het Cascadepark omgezet kan worden naar een woonbestemming. Het Cascadepark biedt naast een aantrekkelijk vestigingsklimaat voor kantoorfuncties, ook een uitstekend woonmilieu.

b. Studentenhuisvesting

De beoogde groei van de Agrarische Hogeschool (in vijf jaar naar 600 studenten) roept een vraag naar studentenhuisvesting op. De gemeente zal het initiatief nemen om partijen te vinden die in deze huisvesting willen voorzien. Zo nodig zal het een taak worden van het gemeentelijk woningbedrijf.

CascadePark Oost in cijfers

Programma	OPP 2009	OPP 2012	Vershil
Wonen	200	200	0
Kantoren	44.000	44.000	0
Bedrijven	0	0	0
Voorzieningen	22.000	22.000	0
Detailhandel & Horeca	0	0	0

Programma	Gepland (OPP 2009) 2009-2011	Gerealiseerd 2009 t/m 2011	Vershil
Wonen	80	-	80-
Kantoren	13.000	-	13.000-
Bedrijven	-	-	-
Voorzieningen	4.000	22.000	18.000
Detailhandel & Horeca	-	-	-

Programma	Gepland 2012-2014	Gepland 2015 en verder
Wonen	65	140
Kantoren	8.000	36.000
Bedrijven	-	-
Voorzieningen	1.000	-
Detailhandel & Horeca	-	-

4.7 Olympiakwartier & Officepark

Beschrijving

Het Olympiakwartier wordt het centrumgebied van Almere Poort. Het ontwikkelingsplan en het beeldkwaliteitsplan uit 2008 ademen grote ambitie. Hier is een mix van wonen, werken, voorzieningen en winkelen voorzien, rondom het eind 2012 te openen station. De bebouwing kent een on-Almeerse dichtheid ($f_{si}=3$), een gemengd programma met veel kantoorruimtes, appartementengebouwen en rijk geschakeerde architectuur. Het Officepark is uitsluitend bestemd voor grotere solitaire kantoren.

Ontwikkelingen sinds 2009

OV-voorzieningen

Het is in deze economische tijden niet makkelijk om de ambities te realiseren. Succes is geboekt bij het treinstation Almere Poort, dat eind 2012 in gebruik wordt genomen. Dan is ook de directe omgeving ingericht met het busplein. Er is bovendien eind 2011 provinciaal geld beschikbaar gekomen voor OV-voorzieningen in Almere. De vrijliggende busbaan in het Olympiakwartier kan daar mede door worden gefinancierd. De bedoeling is dat deze busbaan in 2016 in gebruik kan worden genomen. Het is een technisch gecompliceerd project, omdat deze busbaan zeer dicht tegen de spoorbaan aan ligt.

Retailcomplex TCN

Een ander succes is het retailcomplex dat door TCN is ontwikkeld nabij de sporthal. Eind 2010 is een ontwikkelingsovereenkomst gesloten en in februari 2012 is de omgevingsvergunning gepubliceerd. TCN is een partnerschap met bouwer Dura Vermeer aangegaan voor de ontwikkeling van dit retailpark. Als de vergunning onherroepelijk is wordt de grond overgedragen en start de bouw. Naar verwachting is dat in 2012. De oplevering is dan in 2013. Het bouwplan bestaat uit 33.000 m² retail en 5000 m² horeca en leisure.

ROC Flevoland

Ook de komst van het ROC Flevoland wordt steeds zekerder. Het project wordt nu daadwerkelijk ontworpen, met als doel om eind 2012 de aanvraag voor de omgevingsvergunning in te dienen. Bijzonder aan het concept van het ROC is dat op de begane grond commerciële voorzieningen zijn geprogrammeerd met een stevige onderwijsrelatie.

Zwembad

De bouw van een zwembad nabij de topsporthal heeft op zich laten wachten in verband met politieke besluitvorming over de financiering. Onderzocht wordt of het zwembad gecombineerd kan worden met de gewenste uitbreiding van de topsporthal en sportfaciliteiten voor het onderwijs in Almere Poort. Met de voorjaarnota 2012 kan daar duidelijkheid over worden verkregen.

Winkelcentrum

Met de ontwikkelaar van het wijkwinkelcentrum hebben wij een dispuut over commitment en bouwfaserings. Dat heeft geleid tot mediation en een deskundigenprocedure. De deskundigen zullen in 2012 een bindend advies uitbrengen. Dat kan gunstig of ongunstig voor de gemeente uitpakken, maar schept in alle gevallen duidelijkheid in de toekomstige verhoudingen.

De Key en Stadgenoot

Lastig is het gegaan met de plannen van De Key en Stadgenoot. Beide corporaties zijn geraakt door de economische crisis en door wijzigend rijksbeleid. Hierdoor zijn zij niet in staat hun ambitieuze plannen (alleen) te realiseren. Toch vinden wij hun betrokkenheid bij Almere waardevol. Samen met hen en andere stakeholders zoeken wij naar wegen om in het bijzonder het plan van Stadgenoot op een nieuwe manier alsnog tot ontwikkeling te brengen. De gedachte is om jonge, talentvolle ontwikkelaars uit te dagen het plan financieel en planningsmatig haalbaar te maken, en het daadwerkelijk te realiseren. Het is dan een zoektocht naar en

door een nieuwe én vernieuwende generatie ontwikkelaars. De organisatievorm die wij daar bij zoeken is in de vorm van een ontwikkelings- of exploitatiemaatschappij. In 2012 zal dit verder uitkristalliseren.

Parkeren

Het parkeren is tot op heden vanwege de er mee gemoeide kosten een lastige noot om te kraken. Ook hier kan de ontwikkelingsmaatschappij met creatieve voorstellen komen. Een mix van maatregelen kan dit vraagstuk reduceren tot beheersbare proporties. Die maatregelen liggen in de sfeer van het in één hand houden van de exploitatie, uitstellen van grote investeringen, aanpassen van parkeernormen en reële gebouwde parkeeroplossingen.

Wijziging programma

Het nieuwe programma laat een toegenomen woningbouwproductie zien naar 2.400 stuks.

De crisis raakt ook de kantorenmarkt stevig. Met het oog daarop is het kantorenprogramma in Olympiakwartier en Officepark stevig verlaagd en gedeeltelijk gecompenseerd met woningen. Officepark blijft vooralsnog gereserveerd voor de grotere solitaire kantoren, maar de verwachting is dat dit pas na 2015 tot enige ontwikkeling zal leiden. In de programmering is een aanzienlijk deel van de kantoorontwikkeling na 2023 gepland. In afstemming met het sturingsvoorstel 2012 – 2013 zal bezien moeten worden of dat een werkelijk reëel programma is. Wij achten het verstandig om een deel van dat programma te laten vervallen en op zoek te gaan naar alternatieve invullingen.

Actieprogramma

a. Ontwikkelingsmaatschappij Olympiakwartier

De gebiedsorganisatie Almere Poort wil samen met andere stakeholders een samenwerkingsverband oprichten dat als doel heeft om een nieuwe generatie talentvolle ontwikkelaars het Olympiakwartier te laten ontwikkelen tot een multifunctioneel stadsdeelcentrum. De juridische entiteit van dit samenwerkingsverband zal in het begin een lichte vorm kennen maar kan zich doorontwikkelen tot een zelfstandige exploitatiemaatschappij.

De ontwikkelingsmaatschappij stimuleert de ontwikkelingstalenten om klanten, ontwerp en geldstromen bij elkaar te brengen. Kansrijke concepten zal de ontwikkelingsmaatschappij steunen zodanig dat er een investeerder aan gecommiteerd kan worden. Basis hiervoor is het plan van Stadgenoot dat veel aanknopingspunten heeft voor kleinschaliger ontwikkelingen en organische groei.

Deze manier van ontwikkelen bevordert niet alleen de realisatiekansen van het Olympiakwartier, het zal ook tot verrassende, interessante initiatieven leiden en zo een voorbeeldfunctie vervullen voor andere projecten, in Almere en daarbuiten.

b. Olympia CV

De uitspraak van deskundigencommissie zal bepalen welke koers wij gaan varen met de ontwikkelgebieden van Olympia CV. Ons streven is in alle gevallen om hier tot productie te komen.

c. ROC

In het Olympiakwartier vestigt zich het ROC Flevoland op een kavel tussen het station en de Topsporthal. Dit gebouw kent een omvang van zo'n 12.000 m². Het ROC wordt ontwikkeld volgens de gedachte van een Community College, waarbij de onderwijsvoorzieningen zijn ondergebracht in een multifunctioneel gebouw dat een intensieve interactie toont tussen onderwijs, maatschappij en bedrijfsleven door de toevoeging van sociaal-maatschappelijke en commerciële functies die complementair zijn aan en waar mogelijk geïntegreerd zijn met het onderwijs. Intentie is om in 2012 een overeenkomst met het ROC te sluiten, waarna volgens planning de bouw start voor de zomer van 2013.

d. Afname kantoren

Verlagen programma financieel verwerken.

e. Heroverwegen programma Officepark

Officepark blijft vooralsnog gereserveerd voor de grotere solitaire kantoren, maar de verwachting is dat dit pas na 2015 tot enige ontwikkeling zal leiden. In de programmering is een aanzienlijk deel van de kantoorontwikkeling na 2023 gepland. In afstemming met het sturingsvoorstel 2012 – 2013 zal bezien moeten worden of dat een werkelijk reëel programma is. Wij achten het verstandig om een deel van dat programma te laten vervallen en op zoek te gaan naar alternatieve invullingen.

De uitkomst van de heroverweging zal expliciet aan het bestuur worden voorgelegd.

Olympiakwartier in cijfers

Programma	OPP 2009	OPP 2012	Vershil
Wonen	2.185	2.440	255
Kantoren	331.000	279.000	52.000-
Bedrijven	5.000	4.000	1.000-
Voorzieningen	54.000	26.000	28.000-
Detailhandel & Horeca	26.000	58.000	32.000

Programma	Gepland (OPP 2009) 2009-2011	Gerealiseerd 2009 t/m 2011	Vershil
Wonen	915	-	915-
Kantoren	37.000	-	37.000-
Bedrijven	-	-	-
Voorzieningen	-	-	-
Detailhandel & Horeca	-	-	-

Programma	Gepland 2012-2014	Gepland 2015 en verder
Wonen	-	2.450
Kantoren	-	279.000
Bedrijven	-	4.000
Voorzieningen	10.000	9.000
Detailhandel & Horeca	33.000	25.000

4.8 Hogekant

Beschrijving

Het in 2002 vastgestelde ontwikkelingsplan maakt de ontwikkeling van een 20 hectare groot bedrijventerrein mogelijk, waarvan 16 hectare uitgeefbaar.

Ontwikkelingen sinds OPP2009

Momenteel is 6,5 hectare verkocht.

De verkoop van de nog uit te geven kavels verloopt, als gevolg van de economische recessie niet al te snel. Om de verkoop van kavels toch te stimuleren wordt extra tijd en energie gestopt in het begeleiden van potentiële kopers.

Voor een mogelijke hotelontwikkeling blijft een kavel aan de Elementendreef gereserveerd.

Herziening Inrichtingsplan

Ten opzichte van het in 2002 vastgestelde ontwikkelingsplan, inrichtingsplan en grondexploitatie is in de loop van jaren weinig veranderd. Momenteel wordt het inrichtingsplan herzien. De principes van het oude plan blijven overeind, maar de herziening laat een soberder materiaal gebruik zien.

Actieprogramma

a. Inrichting gebied

In 2012 worden de Xenonstraat en Argonweg definitief ingericht.

b. Acquisitie

Inzet op acquisitie onverminderd voortzetten. Ondersteuning middels marketing activiteiten.

Hogekant in cijfers

Programma	OPP 2009	OPP 2012	Vershil
Wonen	-	-	-
Kantoren	-	-	-
Bedrijven	150.000	152.000	2.000
Voorzieningen	-	-	-
Detailhandel & Horeca	-	-	-

Programma	Gepland (OPP 2009) 2009-2011	Gerealiseerd 2009 t/m 2011	Vershil
Wonen	-	-	-
Kantoren	-	-	-
Bedrijven	40.000	5.000	35.000-
Voorzieningen	-	-	-
Detailhandel & Horeca	-	-	-

Programma	Gepland 2012-2014	Gepland 2015 en verder
Wonen	-	-
Kantoren	-	-
Bedrijven	15.000	79.000
Voorzieningen	-	-
Detailhandel & Horeca	-	-

4.9 Lagekant

Beschrijving

Lagekant is een gemengd bedrijventerrein van circa 12 hectare groot. Het ontwikkelingsplan en verdere uitwerking daarvan in inrichtingsplan en matenplan zijn voor 2009 vastgesteld.

Ontwikkelingen sinds OPP 2009

Het bedrijven- en kantorenterrein is geheel bouwrijp. Het uitwerkingsplan is in augustus 2011 vastgesteld.

Eind 2010 heeft het eerste bedrijf zich op Lagekant gevestigd: Bipharma. Nadat dit gebouw gerealiseerd was, is de vraag naar grond op Lagekant aangetrokken. Eind 2011 zijn drie kavels verkocht, te weten aan de Christelijk Agrarische Hogeschool en twee groothandelsbedrijven: Nice to Meat, een horecaslager voor kwaliteitsvlees en Lexro, die non-foodproducten levert aan de supermarktbranche. Tezamen leveren deze drie zo'n 300 arbeidsplaatsen voor Almere. Per 1 januari 2012 is 2,5 hectare grond uitgegeven en 1 hectare in reservering gegeven. Alle uitgegeven en gereserveerde kavels bij elkaar is circa 25 procent van het terrein.

Er vinden volop gesprekken plaats voor onder andere de vestiging van nog een groothandel, een perifere detailhandelsonderneming, een bedrijfsverzamelgebouw voor kleinere (groot)handelsbedrijven, een kantoor in financiële dienstverlening en een kantoorverzamelgebouw. De verwachting is dat de vraag naar de bedrijvenkavels verder aantrekt wanneer zowel op Lagekant als in Olympiakwartier gebouwd wordt.

Parkmanagement

Nu de eerste ondernemers die zich (gaan) vestigen op Lagekant bekend zijn, is ook het parkmanagement gestart. Begin 2012 is de vereniging Parkmanagement Lagekant opgericht. Er wordt een basispakket aan voorzieningen ontwikkeld dat uitgebouwd wordt tijdens de ontwikkeling van het terrein. Gestart wordt met in elk geval collectieve beveiliging zodat in 2012 ook het traject voor verkrijging van het Keurmerk Veilig ondernemen kan worden doorlopen.

Actieprogramma

Acquisitie

Inzet op acquisitie onverminderd voortzetten. Ondersteuning middels marketing activiteiten.

Parkmanagement

Keurmerk veilig ondernemen.

Lagekant in cijfers

Programma	OPP 2009	OPP 2012	Vershil
Wonen	-	-	-
Kantoren	22.000	22.000	-
Bedrijven	94.000	94.000	-
Voorzieningen	19.000	19.000	-
Detailhandel & Horeca	-	-	-

Programma	Gepland (OPP 2009) 2009-2011	Gerealiseerd 2009 t/m 2011	Vershil
Wonen	-	-	-

Kantoren	5.000	-	5.000-
Bedrijven	21.000	9.000	12.000-
Voorzieningen	19.000	12.000	7.000-
Detailhandel & Horeca	-	-	-

Programma	Gepland 2012-2014	Gepland 2015 en verder
Wonen	-	-
Kantoren	5.000	17.000
Bedrijven	28.000	57.000
Voorzieningen	-	7.000
Detailhandel & Horeca	-	-

4.10 Middenkant

Beschrijving

Middenkant is een gemengd bedrijventerrein met kleine en middelgrote kavels. De oppervlakte is 19 hectare, waarvan 9 ha uitgeefbaar.

Ontwikkelingen sinds OPP2009

Voor Middenkant is een ontwikkelingsplan en inrichtingsplan vastgesteld. Het terrein is niet bouwrijp gemaakt omdat de vraag naar bedrijven en kantorenkavels niet voldoende is om die investering te rechtvaardigen. De realisatie van het terrein wordt uitgesteld tot de terreinen Hogekant en Lagekant verder zijn en de markt aantrekt. Middenkant biedt kleinschaliger kavels dan Hogekant en Lagekant en biedt de mogelijkheid bedrijfswoningen te realiseren.

Actieprogramma

Omzetten bedrijfsruimte naar woningen

We zullen voorstellen doen voor concepten, waarbij in Middenkant verschillende vormen van woon-werkcombinaties kunnen worden ontwikkeld, waar met name zzp-ers zich kunnen vestigen.

Middenkant in cijfers

Programma	OPP 2009	OPP 2012	Vershil
Wonen	25	-	25-
Kantoren	15.000	15.000	-
Bedrijven	79.000	79.000	-
Voorzieningen	-	-	-
Detailhandel & Horeca	-	-	-

Programma	Gepland (OPP 2009) 2009-2011	Gerealiseerd 2009 t/m 2011	Vershil
Wonen	-	-	-
Kantoren	-	-	-
Bedrijven	-	-	-
Voorzieningen	-	-	-
Detailhandel & Horeca	-	-	-

Programma	Gepland 2012-2014	Gepland 2015 en verder
Wonen	-	-
Kantoren	-	15.000
Bedrijven	-	79.000
Voorzieningen	-	-
Detailhandel & Horeca	-	-

4.11 Pampushout

De bosgebieden van de Pampushout begrenzen Almere Poort in het noorden en het oosten. Delen van dit bos bevinden zich binnen de plangrenzen van Almere Poort. De totale oppervlakte daarvan bedraagt 248 hectare. Hiervan is 27 hectare uitgeefbaar voor woningbouw en grootstedelijke voorzieningen.

Hierdoor ontstaat een zeer ontspannen en groene woonomgeving in een zeer lage dichtheid.

Ontwikkelingen sinds OPP 2009

Pampushout II

In het oostelijke deel van het Pampushout zijn er kansen voor de vestiging van een grote jeugdzorginstelling. De termijn waarop de instelling gerealiseerd kan worden is nog ter bespreking. In 2012 zal hier duidelijkheid over moeten komen. Naast deze instelling is er nog ruimte voor een ander initiatief in het deelgebied Pampushout II. Hier bestaan nog geen concrete plannen voor. Het gebied zal afhankelijk van de planning voor de initiatieven in ontwikkeling worden gebracht.

Pampushout II in cijfers

Programma	OPP 2009	OPP 2012	Vershil
Wonen	0	0	0
Kantoren	0	0	0
Bedrijven	0	0	0
Voorzieningen	70.000	70.000	0
Detailhandel & Horeca	0	0	0

Programma	Gepland (OPP 2009) 2009-2011	Gerealiseerd 2009 t/m 2011	Vershil
Wonen	0	0	0
Kantoren	0	0	0
Bedrijven	0	0	0
Voorzieningen	0	0	0
Detailhandel & Horeca	0	0	0

Programma	Gepland 2012-2014	Gepland 2015 en verder
Wonen	0	0
Kantoren	0	0
Bedrijven	0	0
Voorzieningen	0	70.000
Detailhandel & Horeca	0	0

Pampushout I, III

In het Noordelijke Pampushout ligt een kans voor de ontwikkeling van een bijzonder woonmilieu in het bos. Dit gebied is in het bestemmingsplan aangewezen als gebied voor het huisvesten van luxe woningen in een zeer lage dichtheid in een bosrijke omgeving. In het totaal gaat het om 360 woningen.

In het kader van de Europese prijsvraag European 9 hebben de winnende architecten een aantal stedenbouwkundige visies voor het gebied uitgewerkt. Deze visies bieden de stedenbouwkundige basis voor het op te stellen ontwikkelingsplan.

Gezien de huidige crisis en het te bedienen segment van luxe woningen is het project voor onbepaalde tijd stilgelegd. Wanneer de vraag in markt aantrekt zal het project worden hervat. De bouw van deze woningen stond gepland tussen 2014 en 2018.

Pampushout I en III in cijfers

Programma	OPP 2009	OPP 2012	Vershil
Wonen	360	360	0
Kantoren	0	0	0
Bedrijven	0	0	0
Voorzieningen	0	0	0
Detailhandel & Horeca	0	0	0

Programma	Gepland (OPP 2009) 2009-2011	Gerealiseerd 2009 t/m 2011	Vershil
Wonen	0	0	0
Kantoren	0	0	0
Bedrijven	0	0	0
Voorzieningen	0	0	0
Detailhandel & Horeca	0	0	0

Programma	Gepland 2012-2014	Gepland 2015 en verder
Wonen	0	360
Kantoren	0	0
Bedrijven	0	0
Voorzieningen	0	0
Detailhandel & Horeca	0	0

4.12 Voortuin

Beschrijving

De voortuin is 39 hectare groot en is de groenbuffer tussen de A6 en de bebouwing in Almere Poort. Het gebied is een reservelocatie voor bijzondere projecten.

Ontwikkelingen sinds OPP2009

Wij ontwikkelen de Voortuin niet actief. Wel reageren wij als er vanuit de markt initiatieven op ons afkomen. DMO heeft inmiddels op eigen kosten wel circa 1 hectare van de Voortuin ingericht als tijdelijke sportvelden. Tevens wordt er een deel van de Voortuin gebruikt als grond- en zanddepot voor Almere Poort.

In het kader van de vergroening van Almere Poort is in het voorjaar de strook langs de A6 opgeschoond en in bruikleen gegeven aan de stadboer. Deze heeft de strook ingeplant met maïs. Om de kosten tot het minimum te beperken zijn we in onderhandeling om het gehele terrein, met uitzondering van de tijdelijke sportvelden en het grond/zanddepot in bruikleen te geven aan de Stadsboer.

IJsbaan

Met enige regelmaat dienen zich ook particuliere sportinitiatieven aan. Meest recent is het initiatief voor een nieuw (inter)nationaal overdekt schaatscentrum en tenniscentrum. Waar mogelijk stimuleren wij dergelijke initiatieven, zonder dat er sprake is van gemeentelijke financiële bijdragen.

Actieprogramma

a. Ondersteunen initiatief IJsbaan

Het College heeft op 27 maart 2012 aangegeven positief tegenover de ontwikkeling van een ijssport- en evenementencentrum in de Voortuin te staan. In 2012 zullen de initiatiefnemers een business-case uitwerken. De gemeente zal daarbij ondersteunen door onder meer belanghebbenden en investeerders te ontvangen en contacten met andere overheden te leggen. Wanneer de haalbaarheidsfase positief, d.w.z. met een haalbaar plan en exploitatie, wordt afgerond, is de gemeente bereid een locatie beschikbaar te stellen en de nodige juridisch-planologische procedures daarvoor in gang te zetten.

b. Tijdelijke sportvoorzieningen

Inpassen van sportvoorzieningen voor de duur van circa 15 jaar. Het gaat om voetbalvelden, hockeyvelden en tennisbanen.

Besluitenlijst per activiteit

Politieke Markt d.d. 22 november 2012

Besluitenlijst nr. 1	Aantal bezoekers bij aanvang: 21
Raadsonderwerp Agendavoorstel PVV: Ondernemingsplan Poort 2012 (RG-204) Indiener: de heer C.A. Janssen Verantwoordelijk Portefeuillehouder: de heer B. Scholten	
Doel bespreking: <ul style="list-style-type: none">- Bespreken van het Ondernemingsplan Almere Poort 2012 a.d.h.v. het advies van de door raad samengestelde adviesgroep- Bespreken van de ijkpunten bij het Ondernemingsplan Poort en eventuele actualisatie d.m.v. een initiatiefvoorstel als aangegeven door de adviesgroep- Bespreken van de procesafspraken m.b.t. informatieverstrekking aan en besluitvorming door de raad	
Voorzitter: de heer M. El Madkouri Griffie: mevrouw B.J. Elgersma Notulist: nee (besluitenlijst)	
Aanwezig: Raadsleden/fractieassistenten: de dames Kuipers, C.J. (D66) en de heren Kramer, M.G. (GroenLinks), Pol, M. (VVD), Chandrikasingh, A.H. (PvdA), Hasper, H.J. (CDA), Naaktgeboren, E.P. (SP), Duijn, N.P. van (Leefbaar Almere), Kuipers, C.J. (D66), Jansen, C.A. (PVV). College: dhr. A.T. Duivesteijn Ambtenaren: dhr. F. van Deursen (DSO)	
Inspreker: n.v.t.	
Conclusie voorzitter: Voldoende besproken	
Toezeggingen: Wethouder Duivesteijn heeft op verzoek van mevr. Kuipers, C.J. (D66) de volgende toezegging gedaan: De wethouder zal in een raadsbrief nog reageren op de discussiepunten van de raadsadviesgroep. Deadline beantwoording toezeggingen: 1 week	
Aantekeningen: –	

Gemeente Almere

Vorbereidingsmemo

Aan: Raad
Van Presidium
Datum: 22 november 2012

AGENDAPUNT

Besluitrijp geachte voorstellen:

- Vaststellen besluitenlijsten, verslagen en notulen Politieke Markt 15 november 2012

DOEL VAN DE ACTIVITEIT

POLITIEKE CONTEXT

Besluitrijp geachte voorstellen

In dit cluster worden die voorstellen opgenomen waar het presidium van verwacht dat daarover zonder meer een debat kan worden gevoerd en/of een besluit kan worden genomen. Dit betekent dat er geen vraagstelling, gesprek nodig wordt geacht met het college, c.q. de portefeuillehouder. De onderwerpen worden geagendeerd omdat het de raadsleden de mogelijkheid biedt desgewenst elkaar onderling te spreken/ bevragen over de mening over een voorstel. In het presidium van 20 april 2010 is besloten dat deze besluitrijp geachte voorstellen in principe dezelfde avond naar besluitvorming gaan, onder voorbehoud bespreking in carroussel.

Het blijft mogelijk een voorstel te agenderen voor een discussie met het college. Dan dient echter onverkort duidelijk te zijn wat de politiek bestuurlijke relevante punten zijn.

Verslaglegging Politieke Markt

Voorgesteld wordt om besluitenlijsten, verslagen en notulen van de Politieke Markt van 15 november 2012 vast te stellen. Het verzoek is hierbij om eventuele wijzigingen/aanvullingen voorafgaand aan de vergadering te melden bij de griffie, via het e-mailadres: raadsgriffie@almere.nl. Tijdens de vaststelling is dan een lijst beschikbaar met voorgestelde aanvullingen/wijzigingen. Dit zal de duidelijkheid bij de vaststelling ten goede komen.

AANWEZIGHEID PORTEFEUILLEHOUDER GEWENST?

Nee

Bijlage(n): *(mee in bundel)*

- Besluitenlijsten Politieke Markt 15 november 2012
- Raadsbesluitenlijsten Politieke Markt 15 november 2012

Bijlage *(zoals vermeld op raadsvoorstel)*

--

Bijlage: *(beschikbaar via het Raadsinformatiesysteem)*

- Notulen plenair gedeelte Politieke Markt 15 november 2012 (Vanaf dinsdag 20 november 2012 beschikbaar op RIS)

Achterliggende stukken:

--

Besluitenlijst per activiteit

Politieke Markt d.d. 22 november 2012

Besluitenlijst nr. 2	Aantal bezoekers bij aanvang: 16
Besluitrijp geachte voorstellen: Vaststellen verslagen, besluitenlijsten en notulen Politieke Markt van 15 november 2012	
Voorzitter: De heer M. El Madkouri Griffie: Mevrouw E.S.M. Dorssers Notulist: Nee (besluitenlijst)	
Aanwezig: Raadsleden/fractieassistenten: de heren Janssen, C.A. (PVV), Lozekoot, (R.F.C.W) (PvdA) en Huis, F. (Leefbaar Almere)	
Conclusie voorzitter: De besluitenlijsten en notulen van de Politieke Markt van 15 november 2012 conform vast te stellen: <ul style="list-style-type: none">• Besluitenlijsten Carrousel Politieke Markt 15 november 2012• Raadsbesluitenlijst Politieke Markt 15 november 2012	
Aantekeningen: De notulen van het plenaire gedeelte van 15 november 2012 zijn nog niet beschikbaar in verband met de storing tijdens de uitzending in de Raadszaal op en zullen tijdens de Politieke Markt van 29 november vast worden gesteld.	

Gemeente Almere

Vorbereidingsmemo

Aan: Raad

Van: Presidium

Datum: 22 november 2012

AGENDAPUNT

Agendaverzoek Fractie Sinke en GroenLinks Retailpark Almere Poort (RG-207)

DOEL VAN DE ACTIVITEIT

POLITIEKE CONTEXT

Dit agendaverzoek is ingediend naar aanleiding van de beantwoording van schriftelijke van Fractie Sinke d.d. 12 september 2012. Aanleiding is zowel de bezwaarschriftenprocedure als brieven die door ondernemers aan de raad zijn gestuurd m.b.t. de invulling van het Retailpark van projectontwikkelaar TCN in het Olympiakwartier in Almere Poort.

Het college heeft TCN o.b.v. het Bestemmingsplan Almere Poort een omgevingsvergunning verleend voor de realisatie van een retailpark. In dit retailpark is sport en leisure een belangrijk thema, maar de realisatie in dit economisch tij leidt in hoofdzaak tot twee vragen:

1. In hoeverre dient er in het retailpark sprake te zijn van thematische retail rond leisure en sport
2. In hoeverre leidt realisatie van het retailpark tot een verzwakking van de economische positie van het Stadshart en het winkelcentrum Almere Buiten

Afgelopen jaren zijn veel besluiten genomen over Almere Poort, te noemen zijn het Ondernemersplan Almere Poort 2005-2020, 2009 en 2012, het ontwikkelingsplan Olympiakwartier uit 2008, het bestemmingsplan uit 2007 en de eerste partiële herziening van dit bestemmingsplan in 2010, de Detailhandelsvisies 2004 en 2012 en in een nog verder verleden besluiten over Omniworld. Daarnaast zijn een aantal raadsbrieven en brieven aan de raad gestuurd over TCN.

Op 15 november 2012 heeft Leefbaar Almere een interpellatie gevoerd met het college over de vraag wanneer de raad besloten dat reguliere detailhandel wordt toegestaan in het plan van TCN. Wethouder Duivesteyn heeft die avond als uitleg een presentatie gegeven. Ook heeft het college drie toezeggingen gedaan.

BEHANDELING EN UITKOMST ACTIVITEIT

- Korte toelichting op het agendaverzoek
- Nadere informatie door het college
- Onderlinge discussie
- Samenvatting door indieners en conclusies

AANWEZIGHEID PORTEFEUILLEHOUDER GEWENST?

- Ja

Bijlage(n): *(mee in bundel)*

Agendaverzoek Fractie Sinke en GroenLinks Retailpark Almere Poort (RG-207)

Achterliggende stukken:

- Beantwoording d.d. 25 september 2012 van schriftelijke vragen fractie Sinke d.d. 24 juli 2012 Komst Retailpark Almere Poort, zie RIS schriftelijke vragen juli 2012
- Brief aan de raad d.d. 4 april 2012 inzake Almere Poort Oost, zie RIS: Brieven aan de raad april 2012, beantwoord door het college op 25 september 2012 (nog niet in RIS wel in BIS)
- Brief aan de raad d.d. 23 juli 2012 van Ondernemersvereniging Stadshart Almere inzake Retailpark Almere Poort, zie RIS: Brieven aan de raad juli 2012, beantwoord door het college op 25 september 2012 (zie RIS brieven aan de raad)
- Brief aan de raad d.d. 10 oktober 2012 van CBW–Mitex over retailpark Poort (zie RIS brieven aan de raad)
- Detailhandelsnota ‘Detailhandel in Almere’ 2004 (zie RIS 2 december 2004)
- Ondernemingsplan Poort 2005–2020 (zie RIS 2 maart 2005)
- Bestemmingsplan Poort (zie RIS 15 maart 2007)
- Ontwikkelingsplan Olympiakwartier (zie RIS 12 juni 2008)
- Ondernemingsplan Poort 2009 (zie RIS 10 december 2009)
- Eerste partiële herziening bestemmingsplan Poort (zie RIS 16 december 2010)
- Detailhandelsvisie 2012 (zie RIS 15 maart 2012)
- Interpellatie Leefbaar Almere Verschil van mening in college over invulling retailpark Poort d.d. 15 november 2012 (zie RIS 15 november 2012)
- Presentatie wethouder Duivesteijn d.d. 15 november 2012 (zie RIS 15 november 2012)

Verzoek tot agenderen activiteit voor de Politieke Markt d.d. 22 november 2012

Fractie Sinke

RG-207/ 2012

Indieners voorstel: Mevrouw M.T.M. Visser (Fractie Sinke) en De heer R. Pet (GroenLinks)

Onderwerp: Komst Retailpark Almere Poort

Aanleiding:

Beantwoording schriftelijke vragen fractie Sinke over de komst van het Retailpark.

Er zijn schriftelijke vragen gesteld over de komst van het Retailpark in Almere Poort, het antwoord daarop was ons inziens niet duidelijk genoeg en de door het college getrokken conclusies worden door ons niet gedeeld.

- In de detailhandelvisie en ook in de conclusie van de bezwaarschriftencommissie (http://www.almere.nl/de_stad/actueel/content/_rp_kolom1-1_elementId/1_3385615) staat dat de komst van een retailpark met als thema 'sport en leisure' is toegestaan. Dit houdt ons inziens in dat niet elke branche zich daar mag vestigen. Ter vergelijking wordt daar bovendien ook winkelcentrum DoeMere genoemd, dat zich richt op het thema 'doe-het-zelf en wonen'. Toch wordt nu door het college gesteld dat er geen beperkingen zijn, en lijkt zij dus voorbij aan de gemaakte afspraken.
- Daarnaast verwijst het college naar het zogenaamde Pantheia-onderzoek. In de ogen van het college geeft dit onderzoek aan dat er door een brede invulling van het Retailpark in Poort geen verdringing zou plaats vinden. Wij trekken juist een tegenovergestelde conclusie. (Quote uit het rapport 'Gezien de eerdere conclusies met betrekking tot het huidige overaanbod in Almere zal de ontwikkeling van een groot aanbod recreatieve detailhandel in vooral Poort de huidige problemen van het Stadshart vergroten'.)
- In het visiedocument Almere 2030 (Ecorys 2009) opgesteld als concept 'detailhandelvisie gemeente Almere' wordt het volgende over Poort vermeld 'Het stadsdeelcentrum dient naast de winkels in het dagelijkse segment (33% van het totale winkelvloeroppervlak) een recreatieve functie te krijgen, waarbij rekening moet worden gehouden met het functioneren van het Stadshart'.
- In tegenstelling tot bij de behandeling van de detailhandelvisie, begin 2012, gewekte indruk lijkt er sprake te zijn van een contract uit 2008 waarin TCN reeds toestemming heeft verkregen de functie breed in te vullen

Doel bespreking:

- Gesprek met het College over haar visie en conclusies Pantheia-onderzoek en aanbevelingen uit het Ecorys-onderzoek
- Inzage in contracten gemeente-TCN
- Trekken van conclusies door de Raad

Voorgestelde wijze van bespreking:

- Korte toelichting op het agendaverzoek
- Nadere informatie door het college aan de hand van de opmerkingen gemaakt in de aanleiding van dit raadsonderwerp
- Onderlinge discussie
- Samenvatting door indieners en conclusies

Gemeente Almere

Beschrijf wanneer de bespreking naar uw mening succesvol is verlopen:

Wanneer de raad inzicht heeft in de redenen waarom het college deze keuze maakt, en hoe het college omgaat met gemaakte afspraken, nu en in de toekomst.

NB. Aan de informatieverstrekking en de informatie-uitwisseling worden geen besluitvormende of bindende uitspraken ontleend.

- Allereerst wil ik de raadsleden van harte danken voor de gelegenheid om in te mogen spreken, over het geplande Retail Park Almere Poort. Een project, waar de winkeliers uit Almere, zich zeer grote zorgen over maken. Vooral ook, omdat de afgelopen periode het College van B&W zich laat gelden door gegoochel met vergunningen, en rapporten, en het zodanig verdraaien van standpunten, dat je er bijna tureluurs van wordt.
- Ik heb zelf met een behoorlijke dosis verbazing, de bijdrage van wethouder Duivesteijn gevolgd aan het debat vorige week. Heel Almere denkt al jarenlang, dat er in Poort, een retailpark gericht op sport en leisure komt, maar volgens de wethouder, is het Bestemmingsplan, bewust, ruim geformuleerd, en hadden we allemaal kunnen weten dat er allerlei winkels in het retailpark zullen komen. Zeer merkwaardig vind ik dat. Wethouder Duivesteijn, heeft vorige week donderdag uitgesproken, dat de wet er is om gehandhaafd te worden, maar mijn heldere vraag zou zijn: wát gaat de wethouder dan precies handhaven? Schijnbaar heeft de gemeente zelf het recht aan TCN geschonken om alles te mogen, en als alles in het retailpark geoorloofd is, dan valt er dus niets te handhaven op dit thema? En dan zijn we dus al die jaren, toch gewoon voor de gek gehouden? De wethouder is er, om de wet te houden, echter heeft de gemeente in dit geval schijnbaar het recht van deze wet aan TCN geschonken in onder andere een overeenkomst uit 2008 tussen gemeente en TCN. Oftewel moet de slager nu achteraf zijn eigen vlees keuren.
- U allen weet, dat wij de afgelopen periode ,heel hard hebben gewerkt om ons Stadscentrum, vitaal en levendig te houden. Vooral wethouder Scholten heeft zich namens het college zeer ingezet op juist dit punt, en vooral ook om het stadscentrum naar the next level te helpen, dat waarderen wij zeer en mag ook gezegd zijn. Almere moet een stad zijn waar het prettig wonen, werken én winkelen is. Dat is geen gemakkelijke opgave, dat blijkt ook uit diverse rapporten, die soms zelfs in opdracht van uw gemeente zijn gemaakt. Ik kan u zeggen dat wij als winkeliers trots zijn, op wat er door inspanningen van velen bereikt is.
- Wij zijn trots op onze stad, en wij zijn ervan overtuigd dat wij de goede kant op gaan, als ú ons daar tenminste nog in ondersteunt, en als ú ons nu niet alsnog in de steek laat.

- Uit oogpunt van ruimtelijke ordening, is het zeer merkwaardig om juist als overheid bewust het risico te nemen, dat je je eigen centrum onderuit haalt. Sterker nog: dat je je eigen Stadscentrum bewust laat leegbloeden, omdat je de uitgifte van grond, aan de rand van je stad, kennelijk belangrijker vindt! Het is de gemeente middels studie bekend dat de retail in de stad Almere een omzetsdaling zal hebben van 11 tot 25% gemiddeld wegens de komst van dit retailpark, Onze wethouder vind dit echter in de volkskrant van vandaag 'niet relevant'
- U begrijpt dat ik, vanuit mijn positie als inspreker, namens de winkeliers uit Almere u wil vragen om niet, op deze manier verder te gaan met het Retail Park in Almere Poort. Maar ik wil u zeker ook op de hoogte stellen van de vragen die wij hebben en over de gang van zaken tussen de gemeente en TCN. Want die vinden wij niet bepaald transparant.
- Het valt het ons op, dat TCN zich herhaaldelijk beroept op heldere afspraken met de gemeente, waaruit op geen enkele manier enige beperking zou blijken. Mijn vraag is, of u deze afspraken tussen gemeentebestuur en TCN kent? Want TCN mag zich dan beroepen op 'heldere' afspraken, maar buiten TCN en B&W van Almere weet niemand wat er nu precies is afgesproken. Dat lijkt het best bewaarde geheim van Almere te worden. En wat is de belofte dat het Retail Park zich zal concentreren op 'sport en leisure', waard, nu zelfs de wethouder zich daar niet langer aan wil verbinden?
- Opvallend is zoals reeds opgemerkt, het gegoochel met vergunningen. In augustus jl., is er plotseling een tweede omgevingsvergunning aangevraagd. Ik vraag me af: waarom?, Waarom is een tweede vergunning noodzakelijk, nu de juridische procedure geen aanleiding heeft gegeven voor een herziening?
- Tenslotte vraag ik me oprecht af, hoe serieus de gemeente, de door het gemeentebestuur zelf gevraagde rapporten, nu werkelijk neemt, en of ze het de moeite waard vindt om over de inhoud daarvan niet eerlijk te zijn. In het Panteia rapport staat glashelder, dat men concentratie op het Stadscentrum adviseert, en het bouwen van een Retail Park in Poort afwijst. Welk rapport heeft het gemeentebestuur nu eigenlijk gelezen?
- Geachte raadsleden, u ziet dat wij een hoop vragen hebben. Er is in de afgelopen tijd veel geïnvesteerd in ons Stadscentrum. Bijzonder is dat

een groot deel van deze investeringen zijn gedaan door anderen dan de gemeente. Een dergelijke bijdrage is geen liefdadigheid, maar pure noodzaak om samen de schouders te zetten onder de toekomst van het hart, van onze prachtige stad. U heeft de mogelijkheid om deze bijdrage politiek te ondersteunen. Geef ons een kans, en kies nu voor de huidige Stad.

- Ik hoop dan ook van harte, dat deze Politieke Markt niet het einde van dit debat is, maar juist het begin.

Goedenavond, ik ben Jenny Laarman, en bewoner van het Stadshart in Almere.

In Nederland is een winkelaanbod voor 55 miljoen mensen. Heel vreemd, voor een land met bijna 18 miljoen mensen, die ook nog eens steeds meer gebruik maken van internet. Almere is daar zelfs koploper in.

Toevallig hoorde ik pas op TV dat er nog steeds gemeenten zo dom zijn om nieuwe winkelcentra te bouwen. Ik dacht nog; “gelukkig is Almere niet zo dom”. Maar helaas, een paar dagen na het TV programma, lees ik in de krant dat ze een groot winkelcentrum in Almere Poort gaan bouwen. Met ja, ook nog eens gratis parkeren.

Niet de gebruikelijke winkels, waar iedere wijk recht op heeft, nee grote ketens. Ketens die ook al in het Stadshart van Almere zijn.

Almere heeft echt nog een groot winkelcentrum nodig, kijk maar eens naar Almere -Buiten. Dat winkelcentrum loopt fantastisch, maar niet heus.

Wat staat het Stadshart, Almere Buiten en Almere Haven te wachten? Nog meer leegstand van winkels dan die er nu al zijn. Tel daarbij het gratis parkeren in Poort op, met gevolg, dat de bewoners uit Haven en Buiten denken: “ ik rijd mooi een stukje door, dan hoef ik geen parkeergeld te betalen”. Ook mensen buiten Almere, via de A6, rijden niet door naar het Stadshart, maar slaan al eerder af naar Poort. Scheelt wat reiskosten en het parkeren is gratis, dus waarom zou je verder reizen. Alle grote ketens zitten nu ook in Poort.

Uit een onderzoek in twee vergelijkbare Engelse steden, bleek dat de leegstand in het centrum zeer fors toenam, door de komst van een winkelcentrum aan de rand van die steden. Er blijkt uit onderzoek, dat dit ook in het Stadshart van Almere gaat gebeuren.

Wij als bewoners waren net zo blij dat Unibail Rodamco het Stadshart aantrekkelijker ging maken. Ze schijnen er zelfs 18 miljoen euro in te stoppen. Nieuwe verlichting, meer groen, bewegwijzering, de harde wind wordt aangepakt etc. etc. Daar zijn wij als bewoners, echt heel blij mee.

Maar wat gaat er nu gebeuren: leegloop in het Stadshart van winkels. Trouwens er staan nu ook al veel winkels leeg, Almere zit zelfs al boven het landelijk gemiddelde van leegstand. Er vind verpaupering plaats, er

wordt minder schoongemaakt etc. Kijk maar eens naar een groot gedeelte van het 'oude' overdekte winkelcentrum in het Stadshart. Dat ziet er bepaald niet florissant uit. Het is niet meer aantrekkelijk om daar te wonen. Als je daar loopt krijgt je een onprettig en ongezellig gevoel, en wil je zo snel mogelijk weer naar het 'nieuwe' centrum, waar tot nu toe, niet zoveel winkels leeg staan.

Maar die leegstand, staat ons als bewoners van het 'nieuwe' Stadshart, nu ook te wachten. Naar allemaal lege winkels kijken is echt niet leuk. Het geeft een onprettig gevoel. En door die leegstand van het winkelcentrum, zijn er veel bewoners die zich druk maken over nog meer verlies bij de verkoop van hun appartement, dan ze nu al hebben.

Door de recessie zijn de appartementen al drastisch in prijs gezakt, en nu worden bewoners van het Stadshart nog eens extra getroffen bij winkel leegstand in het Stadshart. Wie wil er nog wonen in een centrum met veel lege winkels. Niemand toch?

Als de economie weer aantrekt, en als blijkt dat er een tekort aan winkels is in Almere, dan kan er altijd nog uitgebreid worden in Poort. Door de toename van internet winkels verwacht ik dat dit niet nodig is. Mijn kinderen, kopen nu al bijna niets meer in winkels.

Blijkbaar hebben bestuurders dingen later in de gaten dan burgers. Het heeft lang geduurd voordat bestuurders in de gaten hadden, dat er teveel kantoren gebouwd werden, en nu hebben burgers weer eerder in de gaten dat er teveel winkelcentra worden gebouwd.

Wij als bewoners van het Stadshart maken ons dus ernstig zorgen om de verloedering, verpaupering en leefbaarheid van ons, woon-werk en winkelgebied, en de daarbij behorende drastische verlaging van de huizen prijzen als het Retailpark Almere Poort komt.

Bedankt voor uw aandacht.

Besluitenlijst per activiteit

Politieke Markt d.d. 22 november 2012

Besluitenlijst nr. 3	Aantal bezoekers bij aanvang: 40 en in de raadszaal 50 personen
Raadsonderwerp Agendavoorstel Fractie Sinke en GroenLinks: Komst Retailpark Almere Poort (RG-207) Indieners: Mevrouw M.T.M. Visser (Fractie Sinke) en De heer R. Pet (GroenLinks) Verantwoordelijk Portefeuillehouder: de heer A. Duivesteijn	
Doel bespreking: <ul style="list-style-type: none">- Gesprek met het College over haar visie en conclusies Pantheia-onderzoek en aanbevelingen uit het Ecorys-onderzoek- Inzage in contracten gemeente-TCN- Trekken van conclusies door de Raad	
Voorzitter: mevrouw K.G. van Rijn Griffie: mevrouw B.J. Elgersma Notulist: nee (besluitenlijst)	
Aanwezig: Raadsleden/fractieassistenten: de dames Joziase, M. (VVD), Visser, M.T.M. (fractie Sinke), Bosch-Nijeboer, R. (ChristenUnie) en Kuipers, C.J. (D66) en de heren Muurlink, A.J.M. (PvdA), Naaktgeboren, E.P. (SP), Dijk, A.J.A. (PVV), Hasper, H.J. (CDA), Pet, R. (GroenLinks) en Huis, F. (Leefbaar Almere) College: De heer A.T. Duivesteijn Ambtenaren: De heer van Deursen (DSO) Overig: --	
Insprekers: <ul style="list-style-type: none">- de heer M. van Ort namens de verschillende winkeliersverenigingen en namens Ondernemers Vereniging Stadscentrum Almere (OVSA) in het bijzonder.- mevrouw J. Laarman als bewoner van het Stadshart in Almere en namens die bewoners	
Conclusie voorzitter: Opnieuw agenderen.	
Toezeggingen: --	
Aantekeningen:	

Gemeente Almere

De rapporten effectenstudie Panteia en Ecorys worden via het RIS beschikbaar gesteld. Het contract met TCN kan worden ingezien. De reactie van de wethouder op het artikel in de volkskrant d.d. 22 november 2012 wordt aan de raad gezonden.

De fracties van SP, fractie Sinke, D66 en PvdA hebben hun bijdrage nog niet kunnen geven. De vervolgbespreking start met hun bijdragen.

Inspreker

Komst Retailpark Almere Poort (RG-207) BESLUITENLIJST

Agenda voor de bijeenkomst in de Witte Zaal

Datum: donderdag 22 november 2012

Aanvang: 19:00 uur

Ronde Tafelgesprek

Ronde Tafelgesprek PvdA: huren in Almere dreigt onbetaalbaar te worden (RG-235)

Komst Retailpark Almere Poort (RG-207) BESLUITENLIJST

Ronde Tafelgesprek

[Ronde Tafelgesprek PvdA: huren in Almere dreigt onbetaalbaar te worden \(RG-235\)](#)

[Bijlage - Ronde Tafelgesprek PvdA: huren in Almere dreigt onbetaalbaar te worden \(UITLEG RONDE TAFELGESPREK\) \(pdf\)](#)

[Ronde Tafelgesprek PvdA: huren in Almere dreigt onbetaalbaar te worden \(RG-235\) \(RONDE TAFELGESPREK\) \(pdf\)](#)

Toelichting Ronde Tafelgesprek

Aan: Raad

Van: Presidium

Een Ronde Tafelgesprek heeft als doel om informatie en meningen te verzamelen ter voorbereiding op verdere agendering of politieke actie. Met een Ronde Tafelgesprek kan een onderwerp eerst nader onderzocht worden voordat eventuele politieke actie (motie, gesprek/vragen wethouder, initiatiefvoorstel) volgt. Bijvoorbeeld door informatie te verzamelen, te onderzoeken hoe een probleem zich manifesteert, inwoners uit de stad te horen, expertise te vragen, of bij collega raadsleden meningen te peilen. Een Ronde Tafelgesprek gaat dus om het verkennen van een onderwerp en is niet de vorm om al een debat aan te gaan over politieke standpunten.

Raadsleden kunnen het initiatief nemen voor een Ronde Tafelgesprek door het bijbehorende format in te vullen en bij de griffie in te dienen.

De indiener(s) van een ronde tafelgesprek zorgen zelf voor een voorzitter. Als daarom gevraagd wordt kan er beeldregistratie (videotulpen) plaatsvinden. Van een Ronde Tafelgesprek komt geen besluitenlijst. Aan de informatieverstrekking en de informatie-uitwisseling worden geen besluitvormende of bindende uitspraken ontleend.

Voor de Ronde Tafelgesprekken wordt in principe geen portefeuillehouder uitgenodigd. Dat is pas het geval bij eventuele, formele vervolgstappen. Ook is het niet de bedoeling dat ambtenaren worden verzocht deel te nemen aan een Ronde Tafelgesprek. Het is natuurlijk wel mogelijk voorafgaand technische vragen te stellen aan ambtenaren en de verworven informatie te delen met andere deelnemers van het Ronde Tafelgesprek.

Het Ronde Tafelgesprek vindt plaats tijdens de carroussel van de Politieke Markt, maar het betreft geen formele agendering. Omdat het om een voorbereidende activiteit gaat zal het presidium Ronde Tafelgesprekken dan ook niet toetsen op bespreekbaarheid. Dit heeft als gevolg dat als er voor deze gespreksvorm kosten zijn voor inhuur van derden, reiskostenvergoeding voor sprekers etcetera, deze betaald dienen te worden door de fractie die het initiatief neemt.

Verzoek tot agenderen Ronde Tafelgesprek

Politieke Markt d.d. 22 november 2012

RG-235/ 2012

Indiener voorstel: A.J.M. Muurlink

Onderwerp Ronde Tafelgesprek: huren in Almere dreigt onbetaalbaar te worden

Toelichting:

Almere is vanaf het begin een emancipatiemachine geweest. Een toegankelijke stad met betaalbare woningen, waarin mensen neerstreken die vooruit wilden. Met de Woonvisie Almere 2.0 heeft de gemeenteraad laten blijken die traditie te willen koesteren. Daarmee heeft de gemeenteraad laten zien dat Almere serieus werk blijft maken van de opdracht om over voldoende sociale woningbouw te beschikken.

Met het besluit over de Woonvisie Almere 2.0 heeft de gemeenteraad onder meer ingestemd met ambitie 3: Wonen is betaalbaar en toegankelijk in Almere.

Uit het Almeerse woningmarktonderzoek 2006 blijkt dat in theorie de voorraad betaalbare huurwoningen groot genoeg is om alle huishoudens met een laag inkomen te huisvesten. Er zijn 13.300 huishoudens (18%) met een laag inkomen en er zijn 14.750 huurwoningen met een huur tot € 485, de zogenaamde kernvoorraad. Als de grens wordt getrokken bij de – voormalige – ziekenfondsgrens van € 1750 (de zogenaamd ‘doelgroep plus’) ziet het plaatje er anders uit. Dan blijkt dat, gecorrigeerd met het aantal huishoudens met een inkomen tot die grens dat in een koopwoning woont, er 18.250 huishoudens in diezelfde 14.750 woningen gehuisvest moeten worden.

In de praktijk is de voorraad betaalbare woningen echter nóg minder bereikbaar voor de doelgroep. Dit komt doordat ruim 50% van de genoemde woningen wordt bewoond door huishoudens met een hoger inkomen. Uit het Woningmarktonderzoek 2006 blijkt voorts dat er, uitgaande van de onderzochte woonwensen en verhuisgeneigdheid, er met name een tekort is aan sociale huurwoningen in alle te onderscheiden segmenten onder de huurtoeslaggrens. Daarentegen is er een overschot aan huurwoningen boven die grens. Dat deze krapte een realiteit is, blijkt ook uit toegenomen wachttijden voor een sociale huurwoning. Tien jaar geleden was er een wachttijd van één à twee jaar voor een huurwoning en stroomden veel huishoudens vervolgens door naar de koopsector. Door de stijgende prijzen in de bestaande koopvoorraad en de beperkte productie van (daarnaast relatief dure) nieuwbouw zijn steeds meer woningzoekenden (ook met een wat hoger inkomen) inmiddels voor langere tijd aangewezen op een huurwoning.

Het gemeentebestuur heeft destijds met de fusies van enkele Almeerse corporaties ingestemd, omdat daarbij de verwachting werd uitgesproken dat dit tot een terughoudender huurbeleid zou leiden. Dat is niet gebeurd. De corporaties in Almere hanteren een hoger percentage van de maximaal redelijke huur dan gemiddeld in Nederland zoals het onderstaande staatje laat zien.”

Huurprijs als percentage van de maximaal redelijke huurprijs	
Goede Stede	76 %
De Alliantie	76 %
Ymere	76 %
Landelijk gemiddeld	70,6 %
Bron: Jaarverslagen en het Centraal Fonds voor de Volkshuisvesting. Zie www.cfv.nl	

Sindsdien zijn die percentages verder gestegen. De jaarverslagen van de in Almere werkzame corporaties maken duidelijk dat er een huurbeleid is ingezet waarbij het in rekening brengen van een huurprijs van

Gemeente Almere

<p>90 procent van de maximaal redelijke huurprijs de norm is. Aan urgenten met de laagste inkomens worden huurwoningen met een huurprijs van € 660 per maand aangeboden.</p> <p>Met dit huurbeleid blijven de corporaties weliswaar binnen het wettelijke kader van de huurprijzen Uitvoeringswet huurprijzen woonruimte, maar dragen zij wel bij aan een zeer hoog huurniveau. Daardoor staat de betaalbaarheid van het wonen voor burgers met een smalle beurs ernstig onder druk. Het is de vraag of corporaties daarmee wel gehoor geven aan hun taak om te zorgen dat de kosten van de huurtoeslag binnen de perken blijven.</p> <p>De PvdA wil met de corporaties, woonconsumentenorganisaties, politici en andere belanghebbenden in gesprek over deze ontwikkeling. Daarbij wil de PvdA met name kijken naar de oorzaken en de mogelijke oplossingen. De PvdA verwacht dat de resultaten van dat gesprek benut kunnen worden om het beleidskader – wonen in Almere moet betaalbaar zijn – van de Woonvisie Almere 2.0 voor de huursector betekenis te kunnen geven.</p>
<p>Wat zijn de vragen waarop een antwoord zou moeten komen?</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Klopt het dat het aantal woningen met een huur onder de € 550,00 in Almere afneemt? 2. Waarom worden huurwoningen – bij mutaties – steeds duurder 3. Wat is de rol van de corporaties hierbij, en wat kunnen zij er aan doen om wonen betaalbaar te houden? 4.
<p>Wie wordt er uitgenodigd?</p> <p>Dhr. M. Pel, directeur de Alliantie regio Almere Pieter Jan Datema, Regiodirecteur Ymere De heer A.S.M. Deutekom, directeur De Goede Stede Huurdersbelangenvereniging De Alliantie Huurdersvereniging Almere Huurdersorganisatie GSA Cliënten Beraad Almere Bewonerscommissies Overige deelnemers aan het Platform Wonen</p>
<p>Voorgestelde wijze van bespreking:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Inleiding van indiener – Presentatie, met eventuele vragen van de Raad – Toelichting vanuit de corporaties – Conclusies en eventuele vervolgstappen
<p>Beschrijf wanneer de bespreking naar uw mening succesvol is verlopen:</p> <p>Wanneer duidelijk is wat de ontwikkeling met de huurprijs is in Almere, wat de oorzaken zijn voor dat Almeerse huurbeleid en wat de corporaties daaraan (kunnen/willen) doen</p>

NB. Een Ronde Tafelgesprek is een activiteit die als doel heeft een onderwerp eerst wat nader te onderzoeken voordat eventuele politieke actie (motie, gesprek/vragenwethouder, initiatiefvoorstel) volgt. Het Ronde Tafelgesprek dient als voorbereiding op verdere agendering. Er komt geen besluitenlijst van een Ronde Tafelgesprek. Wel kan er op verzoek van de indieners beeldregistratie plaatsvinden (videotulen).

Aan de informatieverstrekking en de informatie-uitwisseling worden geen besluitvormende of bindende uitspraken ontleend.

Ronde Tafelgesprek PvdA: huren in Almere dreigt onbetaalbaar te worden . . .

Agenda voor de bijeenkomst in de Groene Zaal

Datum: donderdag 22 november 2012

Aanvang: 19:00 uur

Raadsvoorstel

Verordening Winkeltijden Almere 2011 (RV-62)

Raadsonderwerp (Vervolg)

Agendavoorstel Leefbaar Almere: Raadsbrief IBBA regeling ondernemer (RG-155)

Ronde Tafelgesprek PvdA: huren in Almere dreigt onbetaalbaar te worden . . .

Raadsvoorstel

[Verordening Winkeltijden Almere 2011 \(RV-62\)](#)

[Verordening winkeltijden Almere 2011 \(RV-62\) \(VOORBEREIDINGSMEMO\) \(pdf\)](#)

[Raadsvoorstel- en besluit - Verordening Winkeltijden Almere 2011 \(RV-62\) \(RAADSVOORSTEL\) \(pdf\)](#)

[Achterliggend stuk - Verordening winkeltijden Almere \(RV-62\) BEZWAREN EN BRIEVEN SAMENGEVOEGD \(pdf\)](#)

[Achterliggend stuk - Verordening winkeltijden Almere \(RV-62\) BRIEF DONKER 17 1 2012 \(pdf\)](#)

[Achterliggend stuk - Verordening winkeltijden Almere \(RV-62\) CONSULTATIE-OVERZICHT \(pdf\)](#)

[Achterliggend stuk - Verordening winkeltijden Almere \(RV-62\) ONDERNEMERSANTWOORDEN \(pdf\)](#)

[Achterliggend stuk - Verordening winkeltijden Almere \(RV-62\) ONDERNEMERSVRAGENLIJST \(pdf\)](#)

[Achterliggend stuk - Verordening winkeltijden Almere \(RV-62\) ONDERZOEK KOOPZONDAGEN \(pdf\)](#)

[Achterliggend stuk - Verordening winkeltijden Almere \(RV-62\) PERSONEELSANTWOORDEN \(pdf\)](#)

[Achterliggend stuk - Verordening winkeltijden Almere \(RV-62\) PERSONEELSVRAGENLIJST \(pdf\)](#)

[Achterliggend stuk - Verordening winkeltijden Almere \(RV-62\) RAADSVOORSTEL 2011 \(pdf\)](#)

[Achterliggend stuk - Verordening winkeltijden Almere \(RV-62\) UITKOMSTEN BEWONERSONDERZOEK \(pdf\)](#)

[Achterliggend stuk - Verordening winkeltijden Almere \(RV-62\) Winkeltijden TOERISTISCH ALMERE \(pdf\)](#)

[Achterliggend stuk - Verordening winkeltijden Almere \(RV-62\) VERORDENING \(pdf\)](#)

[Verordening Winkeltijden Almere 2011 \(RV-62\) BESLUITENLIJST \(pdf\)](#)

Ronde Tafelgesprek PvdA: huren in Almere dreigt onbetaalbaar te worden . . .

Raadsonderwerp (Vervolg)

[Agendavoorstel Leefbaar Almere: Raadsbrief IBBA regeling ondernemer \(RG-155\)](#)

[Raadsbrief IBBA regeling ondernemer \(RG-155\) \(VOORBEREIDINGSMEMO\) \(pdf\)](#)

[Raadsbrief IBBA regeling ondernemer \(RG-155\) \(Vervolg\) \(AGENDAVOORSTEL\) \(pdf\)](#)

[Raadsbrief IBBA regeling ondernemer \(RG-155\) BESLUITENLIJST \(pdf\)](#)

Vorbereidingsmemo

Aan: Raad

Van: Presidium

Datum: 22 november 2012

AGENDAPUNT

Raadsvoorstel Verordening Winkeltijden Almere 2011 (aanvullende onderbouwing verruimde openingstijden zondagen in relatie tot toeristisch regime (RV-62)

DOEL VAN DE ACTIVITEIT

POLITIEKE CONTEXT

Op 22 december 2011 heeft u ingestemd met Verordening Winkeltijden 2011. Tegen dit besluit is er door de Stichting Tegen Verruiming Zondagopenstelling bezwaar aangetekend. Dit bezwaar is voorgelegd aan de Bezwaarschriftencommissie. De commissie heeft op 4 mei 2012 geadviseerd het bezwaarschrift gegrond te verklaren, het besluit met de gegeven motivering niet in stand te houden en de kosten gemaakt in de bezwaarfase te vergoeden. Het college heeft daarop een viertal onderzoeken laten verrichten. Hierover bent u via raadsbrief van 13 juni 2012 geïnformeerd.

Het college stelt u voor naar aanleiding van de onderzoeken, motiveringen toe te voegen aan het besluit van 22 december 2012. Verder wordt u gevraagd het bezwaar gegrond te verklaren en geen vergoeding toe te kennen.

De Tweede Kamer stemde 30 oktober 2012 in met het initiatiefwetsvoorstel Winkeltijdenwet van D66 en Groen Links. Hierdoor kunnen gemeenten zelf bepalen of er 12 of meer koopzondagen komen. Het wetsvoorstel schrapt de toerismebepaling uit de Winkeltijdenwet en geeft gemeenten voortaan de vrijheid over het wel of niet toestaan van koopzondagen. Op gemeentelijke schaal worden belangen en behoeften van zowel consumenten als van de middenstand goed afgewogen. De bestaande artikelen die het vrijstellingsregime voor de zondag en voor de in de wet genoemde feestdagen in de Winkeltijdenwet regelen (artikelen 3, 4 en 5) vervallen. De Eerste Kamer moet nog instemmen met de initiatiefwet.

BEHANDELING EN UITKOMST ACTIVITEIT

- Toelichting door de indiener
- Mening over het voorliggende voorstel evt. inclusief politieke vragen
- Reactie op weergegeven meningen door de portefeuillehouder
- Conclusie door de voorzitter over doorgeleiden naar debat/besluitvorming

AANWEZIGHEID PORTEFEUILLEHOUDER GEWENST?

Ja

Bijlage(n): *(mee in bundel)*

Raadsvoorstel Verordening Winkeltijden Almere 2011 (aanvullende onderbouwing verruimde openingstijden zondagen in relatie tot toeristisch regime) (RV-62)

Bijlagen bij raadsvoorstel: *(zoals vermeld op raadsvoorstel)*\

1. “Raadsvoorstel Verordening Winkeltijden Almere 2011”, zoals vastgesteld op 22 december 2011;
2. “Verordening Winkeltijden Almere 2011 + toelichting”, zoals vastgesteld op 22 december 2011;
3. “Bezwaar tegen wijziging winkeltijdenverordening” van Wille Donker advocaten gericht aan de raad, d.d. 17 januari 2012;
4. “Bezwaar tegen wijziging winkeltijdenverordening” van Wille Donker advocaten gericht aan de raad, d.d. 6 februari 2012.
5. “Brief Bezwaarschriftencommissie aan de raad”, d.d. 4 mei 2012;
6. “Collegevoorstel Advies van en voorlopige reactie op de bezwaarschriftencommissie inzake verordening Winkeltijden Almere 2011”;
7. “Brief aan de raad: bezwaar op zondagopenstelling”, d.d. 13 juni 2012;
8. “Brief aan de Stichting Tegen Verruiming Zondagopenstelling: bezwaar tegen zondagopenstelling”, d.d. 13 juni 2012;

Achterliggende stukken:

1. Raadsbrief d.d. 13 juni 2012 Informatie aan de raad: bezwaar op zondagopenstelling. (zie RIS raadsbrieven)
2. “Toeristisch Almere; Onderzoek naar de omvang van toerisme in de gemeente Almere”, ZKA Consultants & Planners, juni 2012;
3. “Uitkomsten enquête zondagopenstelling; bewonersonderzoek 2012”, afdeling Onderzoek & Statistiek, 30 juli 2012;
4. “Onderzoek koopzondagen Almere; Integraal advies koopzondagenbeleid voor gemeente Almere”, ZKA Consultants & Planners, inclusief tabellenboek, augustus 2012;
5. “Consultaties zondagopenstelling overkoepelende (markt)partijen” (samenvatting), 15 augustus 2012, inclusief de schriftelijke reacties van de afzonderlijke partijen;

Voorstel aan de Gemeenteraad

Verseon

Onderwerp

Verordening Winkeltijden Almere 2011 (aanvullende onderbouwing verruimde openingstijden zondagen in relatie tot toeristisch regime).

Invullen door Raadsgriffie

RV-nummer: RV -62 / 2012

Procedure

Carrousel 22 november 2012

Beleidsveld	Economische Ontwikkeling
Portefeuillehouder	Ben Scholten
Vragen bij	Anton Bokkers
Dienst	Dienst Stedelijke Ontwikkeling
Telefoon	4043

Voorgesteld raadsbesluit

1. Naar aanleiding van de vier onderzoeken de volgende motiveringen toevoegen aan uw besluit van 22 december 2011 (verordening Winkeltijden Almere):
 - a. De omvang van het toerisme in Almere is voldoende voor substantieel autonoom toerisme ondermeer doordat het aanbod en de vraag naar het verblijfstoerisme een dusdanige omvang heeft dat het als bovengemiddeld betiteld kan worden en door ondermeer de moderne architectuur en de diverse grote evenementen.
 - b. Bewoners hebben geen overwegende bezwaren tegen zondagsopenstelling.
 - c. Winkeliers geven een genuanceerd beeld over de verschillende relevante economische aspecten van de zondagsopenstelling, een meerderheid heeft echter geen bezwaar tegen de mogelijkheid elke zondag open te zijn. Van alle winkelmedewerkers wil maar 32% nu en in de toekomst niet op zondag werken.
 - d. De overkoepelende (markt)partijen zijn in overwegende mate voor zondagsopenstelling.
2. Het bezwaarschrift van de Stichting Tegen Verruiming Zondagopenstelling c.s. d.d. 17 januari 2012 en van 6 februari 2012 gericht tegen de op grond van artikel 3, derde lid, van de Winkeltijdenwet in de Winkeltijdenverordening 2011 opgenomen vrijstelling van het verbod om (samengevat) winkels op zondag open te stellen, gegrond verklaren, en het besluit van 22 december 2011 in stand houden, onder verbetering van de gronden, zoals opgenomen in dit voorstel.
3. Het verzoek van de Stichting Tegen Verruiming Zondagsopenstelling om vergoeding van de kosten gemaakt in de bezwaarfase afwijzen.

Hoe luidt het vastgestelde wettelijke en beleidskader?

1. De Winkeltijdenwet (van kracht op 1 januari 2011).
2. De Verordening Winkeltijden Almere 2011
3. Detailhandelsvisie Almere 2012

Waarom wordt dit besluit aan de Raad voorgelegd?

Ad 1 en ad 2. Dit besluit wordt aan u voorgelegd, omdat u dient te beslissen op het bezwaarschrift van de Stichting Tegen Verruiming Zondagopenstelling. Voorgesteld wordt het bezwaarschrift gegrond te verklaren en in opvolging daarvan het besluit van 22 december 2011 in stand te houden onder verbetering van de gronden. Ter verbetering

Gemeente Almere

Voorstel aan de Gemeenteraad

Verseon

van de gronden voor het besluit van 22 december zijn in de afgelopen maanden vier nadere onderzoeken verricht. De conclusies uit die onderzoeken bevestigen het eerder genomen besluit en geven daar nadere motivering aan.

Achtereenvolgens komen het bezwaarschrift, de aanvullende onderzoeken en de aanbevelingen op basis daarvan aan de orde.

Invullen door Raadsgriffie

RV-nummer: RV -62 / 2012

Procedure

Carrousel 22 november 2012

Bezwaarschrift

Op 22 december 2011 heeft u de nieuwe Verordening Winkeltijden Almere 2011 vastgesteld (**bijlage 1 en 2**).

Op 17 januari en is er door mr. C.J.R. van Binsbergen van Wille Donker advocaten, namens de Stichting Tegen Verruiming Zondagsopenstelling een bezwaarschrift ingediend (**bijlage 3**).

Bij brief van 6 februari 2012 zijn de gronden van bezwaar ingediend (**bijlage 4**). Daarbij is tevens aangegeven dat opgetreden wordt namens 39 andere personen of rechtspersonen.

Wettelijke voorschriften

Ingevolge artikel 2, eerste lid, onder a, van de Winkeltijdenwet (hierna: Wtw) is het verboden een winkel voor het publiek geopend te hebben op zondag.

Ingevolge artikel 3, eerste lid, van de Wtw kan de gemeenteraad voor ten hoogste twaalf door hem aan te wijzen dagen per kalenderjaar vrijstelling verlenen van de in artikel 2 vervatte verboden, voor zover deze betrekking hebben op de zondag, Nieuwjaarsdag, tweede Paasdag, Hemelvaartdag, tweede Pinksterdag en eerste of tweede Kerstdag. De beperking tot twaalf dagen per kalenderjaar geldt voor elk deel van de gemeente afzonderlijk.

Ingevolge artikel 3, derde lid, van de Wtw kan de gemeenteraad bij verordening vrijstelling verlenen van de in het eerste lid bedoelde verboden of aan burgemeester en wethouders de bevoegdheid verlenen om in de gevallen, in die verordening aan te wijzen, en met inachtneming van de daarin gestelde regels op een daartoe strekkende aanvraag ontheffing verlenen van die verboden te verlenen ten behoeve van:

- a. op de betrokken gemeente of een deel daarvan gericht toerisme met een substantiële omvang, mits de aantrekkingskracht voor dat toerisme geheel of nagenoeg geheel is gelegen buiten de verkoopactiviteiten die door de vrijstelling of de bevoegdheid om ontheffing te verlenen mogelijk worden gemaakt;

(...).

Ingevolge artikel 3, zesde lid, van de Wtw betreft de gemeenteraad bij een besluit op grond van het derde lid, onder a, tot de verlening van een vrijstelling in ieder geval de volgende belangen:

- a. werkgelegenheid en economische bedrijvigheid in de gemeente, waaronder mede wordt begrepen het belang van winkeliers met weinig of geen personeel en winkelpersoneel;
- b. de zondagsrust in de gemeente;
- c. de leefbaarheid, de veiligheid en de openbare orde in de gemeente.

Ingevolge artikel 3, zevende lid, van de Wtw gaat een besluit vergezeld van een toelichting. Onverminderd de artikelen 3:36 en 3:47, eerste en tweede lid, van de Algemene wet bestuursrecht (hierna: Awb) bevat de toelichting ten minste de motivering dat wordt voldaan aan de voorwaarden die in het derde lid, onder a, worden gesteld aan de toepassing van de bevoegdheid tot het verlenen van vrijstelling. De toelichting

Voorstel aan de Gemeenteraad

Verseon

beschrijft tevens de belangen, waaronder in ieder geval de in het zesde lid genoemde, die in de besluitvorming zijn betrokken, alsmede een motivering op welke wijze die belangen in de besluitvorming zijn betrokken.

Invullen door Raadsgriffie

RV-nummer: RV -62 / 2012

De bezwaren

Procedure

Als bezwaren zijn (samengevat) naar voren gebracht:

Carrousel 22 november 2012

1. Het besluit voldoet niet aan artikel 3:2 van de Algemene wet bestuursrecht nu nagelaten is kennis te vergaren omtrent de belangen van de winkeliers en winkelend personeel;
2. In het raadsvoorstel is opgenomen “dat Almere geen echte grote toeristische trekkers heeft” terwijl daar volgens rechtspraak wel sprake van dient te zijn;
3. Het niet heffen van toeristenbelasting onderstreept het ontbreken van een substantieel en autonoom toerisme;
4. Uit het NBTC-NIPO-onderzoek “Toeristisch bezoek aan steden 2010” volgt dat slechts 2% van de bezoekers van Almere naar die gemeente komt voor een meerdaagsverblijf. De bezoekersstroom die op Almere is gericht blijkt voor 70% te zijn gericht op het winkelaanbod. Deze bezoekersstroom mag echter niet mee tellen voor de beoordeling van de vraag of er sprake is van een substantieel en autonoom toerisme. De resterende 30% richt zich ook niet – ook niet grotendeels – op een bepaalde toeristische trekpleister;
5. De op Almere gerichte bezoeken concentreren zich op de periode tussen april en juni, terwijl er tussen oktober en december juist relatief weinig bezoek aan Almere plaatsvindt. De winkelopstelling ondersteunt het toerisme niet;
6. De stelling dat verruiming van winkelopstelling op zondag bevorderlijk kan zijn voor de economie en de werkgelegenheid wordt in algemene bewoordingen gesteld, maar nauwelijks onderbouwd;
7. De belangen van winkeliers met weinig of geen personeel zijn niet geïnventariseerd of meegewogen. Het belang van grote winkelketens mag niet de boventoon voeren;
8. Verruiming van de openingstijden is nadelig voor kleine winkels;
9. Het belang van het winkelpersoneel is in het raadsvoorstel slechts in algemene termen onder woorden gebracht. Er dient een onderzoek naar hun belangen te worden uitgevoerd.
10. Het effect van de leefbaarheid van de gemeente voor kleinere winkeliers dient te worden afgewogen, en
11. Ook het belang van omwonenden van winkelcentra en supermarkten bij een goede leefbaarheid, waaronder mede valt het voorkomen van geluidsoverlast en verkeersdruk gedurende zeven dagen per week, moet worden meegewogen. Deze afweging heeft niet plaatsgehad.

Advies Bezwaarschriftencommissie

Het bezwaarschrift en de op de procedure betrekking hebben stukken zijn voor advies voorgelegd aan de Bezwaarschriftencommissie. De Bezwaarschriftencommissie heeft op 3 april 2012 een hoorzitting gehouden en op 4 mei 2012 een advies uitgebracht (**bijlage 5**).

De Bezwaarschriftencommissie adviseert u:

1. Het bezwaarschrift gegrond te verklaren;
2. Het besluit met de gegeven motivering niet in stand te houden; en
3. De kosten gemaakt in de bezwaarfase conform het Besluit proceskosten bestuursrecht te vergoeden.

Voorstel aan de Gemeenteraad

Verseon

De Bezwaarschriftencommissie geeft (hier samengevat) aan dat de op grond van de Winkeltijdenwet vereiste afweging van belangen gebaseerd dient te zijn op recente en actuele informatie. De belangen van het winkelpersoneel worden gemist. De belanghebbende winkeliers hebben naar het oordeel van de Bezwaarschriftencommissie terecht opgemerkt dat hun belangen en de belangen van het winkelpersoneel niet (dan wel niet zorgvuldig) naar voren zijn gebracht. Om deze reden is de Bezwaarschriftencommissie van oordeel dat het besluit in strijd is met artikel 3:2 (zorgvuldige vergaring van feiten en omstandigheden) en artikel 3:46 (motivering) van de Algemene wet bestuursrecht. Bovendien acht de Bezwaarschriftencommissie het noodzakelijk dat gemotiveerd wordt waarom gekozen is voor een volledige vrijstelling van het verbod van zondagopenstelling. De Bezwaarschriftencommissie adviseert u daarom een nieuw onderzoek te doen en om een nadere overweging te wijden aan de 52 koopzondagen.

Invullen door Raadsgriffie

RV-nummer: RV -62 / 2012

Procedure

Carrousel 22 november 2012

Onderzoeken na ontvangst advies bezwaarschriftencommissie

Bij brief van 13 juni 2012 hebben wij u u geïnformeerd over de stand van zaken en meegedeeld dat nader onderzoek zal worden verricht. De onderzoeken zijn thans afgerond en hebben geresulteerd in de volgende vier rapportages:

- a. Toeristisch Almere, onderzoek naar de omvang van toerisme in de gemeente Almere, onderzoeksbureau ZKA (achterliggend stuk 1);
- b. Uitkomsten enquête zondagsopenstelling; Bewonersonderzoek 2012, afdeling Onderzoek & Statistiek (achterliggend stuk 2);
- c. Onderzoek koopzondagen Almere; Integraal advies koopzondagenbeleid voor de gemeente Almere, door onderzoeksbureau ZKA (achterliggend stuk 3);
- d. Consultaties zondagsopenstelling overkoepelende (markt)partijen (achterliggend stuk 4).

Hierna worden de hoofdlijnen/conclusies van de onderzoeken (samengevat) weergegeven:

A. Toeristisch Almere, onderzoek naar de omvang van toerisme in de gemeente Almere, ZKA

De vraagstelling van het onderzoek luidde:

Is het toerisme in de gemeente Almere van dien aard (substantieel en autonoom), dat de gemeente de mogelijkheid heeft een toeristisch regime voor geheel Almere mogelijk te maken?

ZKA heeft onderzoek gedaan en in hoofdstuk 6 van het rapport de volgende conclusies getrokken:

‘New town Almere’: architectuur in groene en waterrijke omgeving

Almere kent als new town een jonge geschiedenis, maar is de afgelopen jaren uitgegroeid tot een stad binnen de top 20 van de grootste Nederlandse steden.

De aantrekkingskracht van Almere ligt in de combinatie van ‘rode’, ‘groene’ en ‘blauwe’ kwaliteiten. De bijzondere architectuur en de stedenbouwkundige inrichting van het stadshart maakt Almere uniek binnen Nederland en ook op internationale schaal een voorbeeld. Daarnaast is er de ruime, groene omgeving met open landschap en bijzondere natuur (o.a. Oostvaardersplassen). Misschien wel de belangrijkste kwaliteit is de waterrijke opzet, waardoor er in en rondom Almere talloze recreatie- en watersportmogelijkheden zijn. Door de ligging aan het Gooi-, IJ- en Markermeer en de aanwezigheid van vele jachthavens is het een echte watersportgemeente. Om de bovenstaande kwaliteiten van Almere onder de aandacht van de potentiële toerist te brengen, vindt er een actieve marktbewerking plaats (bijv. ‘Het kan in Almere’). Op

Voorstel aan de Gemeenteraad

Verseon

integrale wijze werken marketingorganisaties op lokaal en regionale schaal (o.a. Amsterdam Toerisme en Congres Bureau) intensief samen. Dit versterkt de toeristische groei in Almere.

Invullen door Raadsgriffie

RV-nummer: RV -62 / 2012

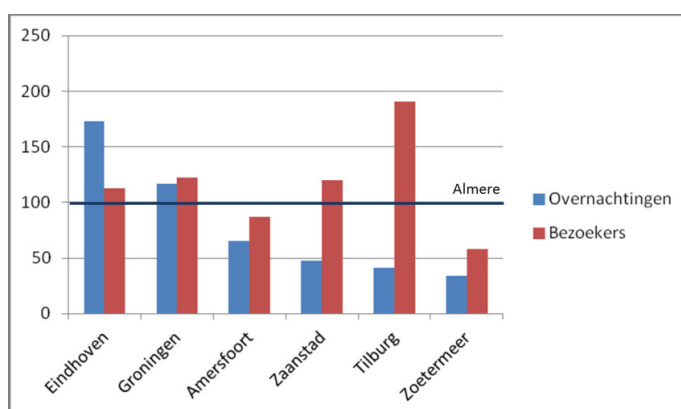
In de vraag scoren alleen Eindhoven en Tilburg significant beter

Indien de totale vraag van overnachtingen en bezoekers in Almere wordt vergeleken met de geselecteerde referentiegemeenten (zie onderstaande figuur) blijkt dat ten aanzien van het verblijfstoerisme alleen Eindhoven en ten aanzien van dagtoerisme alleen Tilburg significant hoger scoort. De vraag in de andere referentiegemeenten is vergelijkbaar of soms zelfs fors lager dan dat van Almere.

Procedure

Carrousel 22 november 2012

Figuur 1: Toeristische vraag per gemeente (index Almere=100)

De gemeenten die beter scoren in het verblijfstoerisme profiteren deels van (locatiegebonden) zakelijke vraag. De mindere score in het dagtoerisme kan deels verklaard worden door factoren die geen directe relatie hebben met het toerisme: de afwezigheid van studenten, de nabijheid van Amsterdam als trekker voor horeca en culturele voorzieningen en de relatief jonge leeftijd van de gemeente.

Economische betekenis van het toerisme 1.480 FTE

De totale economische betekenis van het toerisme in de gemeente Almere uitgedrukt in werkgelegenheid bedraagt 1.480 FTE (direct + indirecte werkgelegenheid), ofwel 1.925 tot 2.220 banen. Ondanks de goede score in de verblijfstoeristische vraag, blijft Almere ten aanzien van de toeristische bestedingen nog wat achter bij de grote centrale verzorgingscentra Eindhoven en Groningen (zie economische betekenis). Wel behoort Almere hier tot de bovenkant van de middengroep (rond 1.500 FTE) van de referentiegemeenten.

Omvang toerisme Almere voldoende voor substantieel autonoom toerisme

Alle elementen bij elkaar opgeteld kan geconcludeerd worden dat er in de gemeente Almere sprake is van een substantieel en autonoom toerisme, omdat:

- Het aanbod en de vraag met name in het verblijfstoerisme een dusdanige omvang hebben dat het als bovengemiddeld betiteld kan worden. Met name het aanbod in jachthavens, kampeerplaatsen en groepsaccommodaties is groot;
- Met het aantal overnachtingen Almere de referentiegemeenten Zoetermeer, Tilburg, Zaanstad en Amersfoort ruimschoots voor blijft;

Voorstel aan de Gemeenteraad

Verseon

- Het toerisme zelfstandig is, d.w.z., het toerisme komt voort uit de toeristische aantrekkingskracht van de gemeente als zodanig en staat daarbij los van andere economische sectoren (geen nevenactiviteit);
- Het toerisme niet afhankelijk is van een grote aanbieder (bijv. bungalowpark of pretpark), maar is gelegen in de optelsom van de omgeving en het aanbod;
- De toeristische aantrekkingskracht niet verbonden is aan de winkelveorzieningen, maar wordt gevormd door de omgeving met een combinatie van 'rood, groen en blauw': mogelijkheden tot buitenrecreatie (natuur), watersport/-recreatie, moderne architectuur, stedelijke voorzieningen en diverse grote evenementen;
- Er ondanks de jonge leeftijd van de gemeente Almere ('new town') er ook in kwalitatieve zin voldoende bijzondere elementen zijn (bijv. watersport, architectuur en de groene omgeving);
- Er beleidsmatig en organisatorisch ingezet wordt op de ontwikkeling van toerisme zowel op gemeentelijk als regionaal niveau (ook gerelateerd aan het toerisme in de Metropoolregio Amsterdam).

Invullen door Raadsgriffie

RV-nummer: RV -62 / 2012

Procedure

Carrousel 22 november 2012

Het rapport bevestigt dat het toerisme in Almere substantieel en autonoom is. De aantrekkingskracht ligt buiten de verkoopactiviteiten die op zondag plaats vinden, waardoor voldaan wordt aan het bepaalde in artikel 3, eerste lid, aanhef en onder a, van de Winkeltijdenwet.

Terecht geeft het onderzoeksbureau aan dat aanvullend onderzoek nodig is naar de behoefte en belangen van de inwoners, ondernemers en het winkelpersoneel. De onderzoeken als bedoeld onder b tot en met d voorzien daarin.

B. *Uitkomsten enquête zondagsopenstelling; Bewonersonderzoek 2012, afdeling Onderzoek & Statistiek*

Er is een bewonersonderzoek verricht door de afdeling Onderzoek & Statistiek van de gemeente Almere. Het onderzoek is verricht in de vorm van een enquête onder de leden van het onderzoekspanel Almere. De belangrijkste conclusies zijn hieronder vermeld.

Een ruime meerderheid van de respondenten (85%) heeft in Almere of elders in Nederland het afgelopen jaar gebruik gemaakt van één of meer koopzondagen. Men maakt regelmatig gebruik van een koopzondag, dat wil zeggen een paar keer per maand of meer dan zes keer per jaar.

Net iets meer dan de helft van de respondenten vindt dat winkels alle zondagen open moeten zijn. 75% van de respondenten vindt dat supermarkten alle zondagen open moeten zijn. Uit het onderzoek blijkt dat op koopzondagen vooral supermarkten worden bezocht. Daarnaast worden tuincentra, bouwmarkten, en winkels in kleding, mode of schoenen bezocht. Een deel van de respondenten combineert het winkelen of de boodschappen op zondag met een andere activiteit, bijvoorbeeld met recreatie en/of horecabezoek.

Als de respondenten gevraagd worden of ze voor- of tegen de zondag openstelling zijn, is 72% voorstander en 16% tegenstander. Tevens is ruim 60% van de respondenten van mening dat de winkels in het centrum van Almere op zondag open zouden moeten zijn.

Bijna driekwart van de respondenten vindt de invloed van koopzondagen op de zondagsrust acceptabel, 4% beoordeelt deze als niet acceptabel. Een grote meerderheid van de respondenten ondervindt geen overlast rondom koopzondagen in Almere. Tweederde van de respondenten is van mening dat koopzondagen een positief effect heeft op het imago van Almere.

Voorstel aan de Gemeenteraad

Verseon

Uit dit rapport blijkt dat vanuit de kant van de inwoners van Almere er geen overwegende bezwaren zijn tegen zondagsopenstelling.

Invullen door Raadsgriffie

RV-nummer: RV -62 / 2012

C. Onderzoek koopzondagen Almere; Integraal advies koopzondagenbeleid voor de gemeente Almere, door ZKA

Procedure

Carrousel 22 november 2012

De belangrijkste conclusies in relatie tot winkeliers en personeel zijn:

- Het merendeel van de winkeliers neemt deel aan de koopzondagen (60%) met voornaamste reden om de omzet te verhogen. Met name in het centrum opent men op zondag de winkel.
- Geloofsovertuigingen spelen bij winkeliers nauwelijks een rol bij het wel of niet openen van de winkel op zondag.
- Een meerderheid van de winkeliers (62%) is tevreden met het huidige aantal koopzondagen, een derde vindt het aantal te groot.
- 52% van de winkeliers heeft geen bezwaar tegen de mogelijkheid elke zondag open te zijn, 45% heeft dat wel. Van de zelfstandigen (zonder personeel) heeft 53% geen bezwaar tegen de mogelijkheid om elke zondag open te zijn. Bij de winkeliers met 1-2 medewerkers is dit juist het tegenovergestelde, 54% is tegenstander. Bij de winkeliers met 3-5 medewerkers heeft zelfs 59% bezwaar.
- Totaal heeft bijna driekwart van de winkeliers geen moeite met het werven van personeel voor koopzondagen. Winkeliers met 1-2 medewerkers hebben duidelijk meer moeite met het werven van personeel voor de koopzondagen (35%);
- Van het totaal aantal winkelmedewerkers wil 32% nu en in de toekomst niet op zondag werken.

De belangrijkste conclusies op het gebied van economische belangen, zondagsrust en leefbaarheid zijn:

- Voor de meerderheid (87%) van de winkeliers levert de koopzondag een bijdrage van maximaal 20% aan de weekomzet;
- Een meerderheid van de grotere ondernemers (meer dan 20 medewerkers) behalen op de koopzondagen vaker een omzet die hoger is dan de kosten, voor de kleine ondernemers geldt het tegenover gestelde;
- Bijna 75% van de medewerkers die voor een winkel met meer dan 20 medewerkers werken zou graag meer zondagen werken. Het tegenovergestelde geldt voor de kleinere winkeliers (tot 5 medewerkers). Hier wil 90% van de medewerkers juist niet vaker op zondag werken.
- Een kwart van de winkeliers heeft extra personeel in dienst voor de koopzondag;
- Er wordt waarde gehecht aan de zondagsrust, maar voor zowel de meerderheid van ondernemers als medewerkers vormt dit geen belemmering ten aanzien van de koopzondag;
- De koopzondagen hebben weinig invloed op de veiligheid, leefbaarheid en openbare orde.
- Tweederde van de respondenten is van mening dat koopzondagen een positief effect hebben op het imago van de gemeente.

Uit dit rapport komt een genuanceerd beeld naar voren aangaande de verschillende relevante economische aspecten inzake de zondagsopenstelling.

D. Consultaties zondagopenstelling overkoepelende (markt)parijen

Bijna alle instanties die geconsulteerd zijn, zijn voor zondagopenstelling, behalve de winkeliersvereniging in Haven. De winkeliersvereniging Buitenmere in Almere Buiten maakt een onderscheid tussen typen winkels: enerzijds elke zondag open voor

Gemeente Almere

Voorstel aan de Gemeenteraad

Verseon

supermarkten en bouwmarkten en voor de andere winkels 1 x per maand een koopzondag voor alle winkels.

Invullen door Raadsgriffie

RV-nummer: RV -62 / 2012

Afwegingen belangen op basis van artikel 3, zesde lid, van de WTW, naar aanleiding van de onderzoeken

Procedure

Carrousel 22 november 2012

a. Belang werkgelegenheid en economische bedrijvigheid in de gemeente, waaronder wordt mee begrepen het belang van winkeliers met weinig of geen personeel en van winkelpersoneel

In de toelichting (bij de verordening in december 2011) op artikel 6 van de Winkeltijdenwet is aangegeven dat in Almere als geheel het aantal vestigingen in de sector recreatie en toerisme in de loop der jaren geleidelijk stijgt. Dit houdt in dat toeristische aantrekkingskracht werkgelegenheid oplevert. Het belang van de werkgelegenheid is daarom gediend bij de zondagopenstelling.

Vooropgesteld wordt dat zondagopenstelling al vanaf 2006 mogelijk is (van 09.00 tot 20.00 uur) en dat hierdoor werkgelegenheid is gecreëerd. De winkels in het stadshart blijken in de praktijk overigens niet de gehele zondag open te zijn, maar van 12.00 uur tot 18.00 uur, dit ondanks het feit de vrijstelling het wel mogelijk maakt.

ZKA geeft in het in rapport “Onderzoeken koopzondagen Almere, Integraal advies koopzondagenbeleid voor gemeente Almere”, aan dat de omzet grotendeels opweegt tegen de kosten en dat een koopzondag een instrument is voor versterking van de concurrentiepositie. Indien uitgegaan wordt van een evenredige verdeling van de weekomzet, bedraagt het aandeel van de koopzondag circa 14% van de weekomzet. Voor iets meer dan de helft van de ondernemers levert een zondag maximaal 10% van de weekomzet op. Voor bijna eenderde van de ondernemers is dat tussen 10%– 20%: voor een relatief groot deel levert de koopzondag een belangrijke bijdrage aan de huidige weekomzet. Voor circa 13% is dit zelfs meer dan 20 procent. Voor de winkelier met 1–2 en 3–5 medewerkers ligt dit iets anders. Rond de 70% van hen geeft aan dat de koopzondag maximaal 10% van de weekomzet oplevert. In het algemeen kan gesteld worden dat hoe meer medewerkers een bedrijf telt hoe groter het aandeel van de zondag in de weekomzet is. Ook overkoepelende organisaties wijzen op het economische belang (zie o.m. de resultaten van de consultaties onder “D”). De Kamer van Koophandel stelt: “Het is goed te realiseren dat het succes van de zondagopenstelling gebaat is bij een zo groot mogelijke deelname van de winkeliers. Dit is echter iets wat met name bij de ondernemers zelf ligt, de gemeente is slechts faciliterend”. De VBA: verzoekt u zelfs de individuele winkeliers die tegen openstelling zijn te wijzen op het collectieve economische belang, waarbij de eigen keuze om al dan niet mee te doen aan de zondagsopening voorop dient te blijven staan”. In het rapport van ZKA van augustus 2012 komt naar voren dat de behoefte aan meer koopzondagen toeneemt naarmate de omvang van het bedrijf (in aantal medewerkers) groeit. Dat is in lijn met landelijke onderzoeksgegevens die aantonen dat vooral grootwinkelbedrijven (vaak ketens) behoefte hebben aan een ruimere zondagsopenstelling. Het (eventueel) terugdringen van het aantal koopzondagen heeft een negatief effect op de concurrentie positie van Almere, 43% van de inwoners geeft aan dan elders te winkelen op de koopzondag (bijv. Amsterdam). Het economische belang en de werkgelegenheid is gebaat bij (het behouden van) de zondagopenstelling. Bovendien verschuift het winkelen steeds meer naar de zondag als gevolg van een afname van de vrije tijd (meer vrouwen die werken, langer doorwerken, jongeren/studenten met een bijbaan). Door de mogelijkheden van online winkelen (24/7) kan er bovendien altijd en overal “gewinkeld” worden. Daarnaast is Almere een groeigemeente met een modern en dynamisch karakter en een relatief jonge bevolking. Jongeren hanteren over het algemeen

Voorstel aan de Gemeenteraad

Verseon

een ander vrijetijdsgedrag dan ouderen/senioren. Het is van belang aan te sluiten bij de behoefte van jongeren, om deze doelgroep duurzaam aan de gemeente te binden.

Invullen door Raadsgriffie

RV-nummer: RV -62 / 2012

Kleine winkels

Eerder in dit voorstel is op basis van onderzoek reeds vastgesteld dat 52% van de winkeliers geen bezwaar tegen de mogelijkheid elke zondag open te zijn, 45% heeft dat wel. Van de zelfstandigen (zonder personeel) heeft 53% geen bezwaar tegen de mogelijkheid om elke zondag open te zijn. Bij de winkeliers met 1-2 medewerkers is dit juist het tegenovergestelde, 54% is tegenstander. Bij de winkeliers met 3-5 medewerkers heeft zelfs 59% bezwaar.

Procedure

Carrousel 22 november 2012

Het aantal medewerkers op koopzondagen verschilt sterk tussen kleine winkeliers (tot 5 medewerkers) en grotere winkeliers (> 11 medewerkers). Bijna 60% van het personeel werkt niet op zondag omdat de winkel dan gesloten is, slechts 8% heeft aangegeven dat dit met de zondagsrust te maken heeft. 74% van de medewerkers dat niet op zondag werkt, geeft aan ook in de toekomst niet op zondag te willen werken. Gebleken is echter dat een deel van de ondernemers voor de koopzondag extra of ander personeel in dienst heeft (bijv. studenten), waardoor dit niet direct een belemmering hoeft te zijn. Aangenomen mag worden dat er specifiek personeel is dat juist alleen op de zondag werkt c.q. wil werken.

Mede op grond van deze vaststellingen en tegen de achtergrond van eerder genoemde economische en maatschappelijke ontwikkelingen, zijn wij van mening dat het de keuzevrijheid is (het is immers geen verplichting vanuit de gemeente) van de verschillende, kleine of grotere, ondernemers wel of geen gebruik te maken van de zondagsopenstelling, wij wensen slechts de mogelijkheid te bieden. Deze keuzemogelijkheid is voor ons daarom dan ook mede een reden vast te houden aan de reeds bestaande situatie.

Winkelpersoneel

Vaststellende dat de grote meerderheid van het personeel geen problemen heeft met werken op zondag en dat totaal bijna driekwart van de winkeliers (afgezien van winkeliers met 1-2 medewerkers die wel meer moeite hebben met het werven van personeel voor de koopzondagen (35%)), zijn wij van mening dat ook in deze context de mogelijkheid tot zondagsopenstelling gehandhaafd dient te blijven.

b. Belang zondagsrust in de gemeente

Er wordt waarde gehecht aan de zondagsrust, maar voor zowel de meerderheid van ondernemers, medewerkers als inwoners vormt dit geen belemmering ten aanzien van de koopzondag.

Bij het werven van personeel voor de zondagsopenstelling ondervindt ruim 75% van de ondernemers geen problemen. 90% van de medewerkers geeft ook aan dat er genoeg personeel voorhanden is op de zondag. Bijna 40% van de medewerkers werkt graag op de zondag.

Verder kan in deze afweging opgemerkt worden dat door tal van maatschappelijke ontwikkelingen het winkelen op zondag steeds meer onderdeel wordt van het vrijetijds- en consumptiepatroon: zondag is steeds minder een traditionele rustdag met een sociaal-culturele en godsdienstige invulling.

Gelet op bovenstaande vaststellingen zijn wij van mening dat het belang zondagsrust geen beletsel behoeft te zijn om de zondagsopenstelling te handhaven.

Voorstel aan de Gemeenteraad

Verseon

c. Belang van de leefbaarheid, veiligheid en de openbare orde in de gemeente.

Invullen door Raadsgriffie

RV-nummer: RV -62 / 2012

Procedure

Carrousel 22 november 2012

Koopzondagen hebben weinig tot geen invloed op de aspecten leefbaarheid, veiligheid en de openbare orde. (Overigens is in de toelichting bij het voorstel in december 2011 al onder meer opgemerkt dat: "In Almere wordt al sinds 2006 gewerkt met de verruimde openingsmogelijkheid van winkels. De Veiligheidsmanager Stadscentrum en de politie hebben aangegeven (september 2011) dat uit de Incidentenregistratie van de politie en cameratoezicht de afgelopen jaren verhoudingsgewijs (qua bewonersgroei) geen toename van incidenten zijn geregistreerd. Ook kan worden geconcludeerd, dat de koopzondagen in het Stadscentrum, geen negatieve invloed heeft gehad op de leefbaarheid, veiligheid en openbare orde").

Op grond van bovenstaande zijn wij dan ook van mening dat de zondagsopenstelling de leefbaarheid, de veiligheid en de openbare orde niet negatief beïnvloedt en dat mogelijkheid tot zondagsopenstelling gehandhaafd kan blijven.

Conclusie en advies

Door de hier besproken aanvullende rapportages en de daaropvolgende door ons gemaakte afwegingen is het college van mening dat de bezwaren, zoals hiervoor benoemd, afdoende weerlegd zijn.

Op grond van de aanvullende informatie is nader aangetoond dat Almere over substantieel en autonoom toerisme beschikt om in het kader van de toerismebepaling de winkels de mogelijkheid te bieden in heel Almere elke zondag open te zijn.

Ook overkoepelende vertegenwoordigers van het relevante bedrijfsleven en de inwoners zijn grotendeels voorstander.

Het toeristisch regime en de daaruit voortvloeiende mogelijkheid tot zondagsopenstelling verplicht winkeliers niet tot deelname. Ondernemers (zowel klein als groot) die de afgelopen jaren geen kansen hebben gezien in de zondagsopenstelling, zullen naar verwachting op zondag gesloten blijven. (Gevoelens) van een eventuele oneerlijke concurrentiestrijd beperken zich overigens niet tot de zondag. Veel van de kleinere winkeliers, met name in de foodsector, ervaren een sterke concurrentie van grootwinkelbedrijven en supermarkten ook los van de openstelling op zondag.

De koopzondag levert extra omzet op voor bedrijven. Dit weegt doorgaans op tegen de extra kosten die hiermee gemoeid zijn, uitzonderingen daargelaten.

Eén helder beleid voeren voor de gehele gemeente, zoals reeds sinds 2006 gebeurt, biedt gelijke kansen voor alle ondernemers en schept duidelijkheid voor bewoners en bezoekers. Het maken van onderscheid tussen branches, deelgebieden en/of stadsdelen kan leiden tot (gevoelens van) concurrentievervalsing.

Geen enkel beleid geeft een exacte invulling van de behoefte en wensen van iedere ondernemer afzonderlijk, zeker gezien de uiteenlopende meningen in de gemeente Almere. Het uiteindelijke aantal daadwerkelijk in te vullen koopzondagen per jaar per deelgebied/stadsdeel vraagt om zorgvuldige afweging. Deze afweging maken de winkeliers per deelgebied idealiter zelf op basis van de lokale marktomstandigheden. Een toeristisch regime voor de gehele gemeente stelt diegene die behoefte heeft aan een ruimere zondagsopenstelling dan 12, in staat hier naar eigen inzicht op in te spelen. Bovendien doet dit recht aan de ondernemers/bedrijven die meer dan 12 koopzondagen kennen en hier hun bedrijfsprocessen en personeelsbestand op hebben aangepast.

Samen met ondernemersverenigingen zal er aandacht moeten zijn en blijven voor de effecten van de zondagsopenstelling op de kleine ondernemers en zelfstandigen.

> Het voorgaande over- en afwegende is het college van mening dat het bezwaarschrift gegrond kan worden verklaard en op basis van de hier gerapporteerde aanvullende onderbouwing/motivering van het primaire besluit

Voorstel aan de Gemeenteraad

Verseon

d.d. 22 december 2011 (inzake de toelichting behorende bij de Verordening Winkeltijden Almere 2011), kan dit besluit in stand gehouden worden en behoeft het bestreden besluit niet te worden herroepen.

Invullen door Raadsgriffie

RV-nummer: RV -62 / 2012

Ad 3. Proceskostenvergoeding

Voorgesteld wordt het verzoek van de Stichting Tegen Verruiming Zondagsopenstelling om vergoeding van de kosten in de bezwaarfase af te wijzen.

Procedure

De Stichting Tegen Verruiming Zondagsopenstelling overeenkomstig artikel 7:15 lid 2 Awb, geen vergoeding in de proceskosten toe te kennen. De bepaling over bezwaar en administratief beroep conform artikel 7:15 Algemene wet bestuursrecht zegt hierover dat de kosten, die de belanghebbende in verband met de behandeling van het bezwaar redelijkerwijs heeft moeten maken, door het bestuursorgaan uitsluitend worden vergoed op verzoek van de belanghebbende voorzover het bestreden besluit wordt herroepen wegens aan het bestuursorgaan te wijten onrechtmatigheid. Aangezien het bezwaar niet wordt herroepen is van een procesvergoeding geen sprake.

Carrousel 22 november 2012

Wat is het doel en het beoogd effect van het voorgesteld besluit?

Doel van het raadsbesluit

Een besluit nemen op het bezwaar om daarmee de motivering van het primaire besluit d.d. 22 december 2011 (inzake de toelichting behorende bij de Verordening Winkeltijden Almere 2011), aan te vullen op grond van de onderbouwing uit de achterliggende rapportages. Het bestreden besluit kan hierdoor gestand blijven en wordt niet herroepen.

Wanneer wordt het besluit van de raad uitgevoerd, gerealiseerd en wanneer wordt de raad daarover gerapporteerd?

Het besluit van 22 december 2011 was al in werking. Met deze aanvulling kan dat zo blijven.

Wat zijn de consequenties van dit besluit voor inwoners/organisaties in de stad of andere derden?

Aangezien het besluit van 22 december 2011 feitelijk al een voortzetting was van het reeds in 2006 ingezette beleid verandert er in beginsel niets.

Welke financiële middelen zijn met dit besluit gemoeid?

Aangezien er geen proceskosten worden vergoed, heeft dit voorstel geen financiële consequenties.

Beschrijf de alternatieven om het doel te bereiken.

Conform de Winkeltijdenwet dient er een zorgvuldige belangenafweging plaats te vinden. Deze is nu op basis van achterliggende onderzoeken vervolledigd n.a.v. het ingediende bezwaar.

Bijlagen

Gemeente Almere

Voorstel aan de Gemeenteraad

Verseon

1. “Raadsvoorstel Verordening Winkeltijden Almere 2011”;
2. “Verordening Winkeltijden Almere 2011 + toelichting”, zoals vastgesteld op 22 december 2011;
3. “Bezwaar tegen wijziging winkeltijdenverordening” van Wille Donker advocaten gericht aan de raad, d.d. 17 januari 2012;
4. “Bezwaar tegen wijziging winkeltijdenverordening” van Wille Donker advocaten gericht aan de raad, d.d. 6 februari 2012.
5. “Brief Bezwaarschriftencommissie aan de raad”, d.d. 4 mei 2012;
6. “Collegevoorstel Advies van en voorlopige reactie op de bezwaarschriftencommissie inzake verordening Winkeltijden Almere 2011”;
7. “Brief aan de raad: bezwaar op zondagopenstelling”, d.d. 13 juni 2012;
8. “Brief aan de Stichting Tegen Verruiming Zondagsopenstelling: bezwaar tegen zondagopenstelling”, d.d. 13 juni 2012;

Invullen door Raadsgriffie

RV-nummer: RV -62 / 2012

Procedure

Carrousel 22 november 2012

Achterliggende stukken

1. “Toeristisch Almere; Onderzoek naar de omvang van toerisme in de gemeente Almere”, ZKA Consultants & Planners, juni 2012;
2. “Uitkomsten enquête zondagopenstelling; bewonersonderzoek 2012”, afdeling Onderzoek & Statistiek, 30 juli 2012;
3. “Onderzoek koopzondagen Almere; Integraal advies koopzondagenbeleid voor gemeente Almere”, ZKA Consultants & Planners, inclusief tabellenboek, augustus 2012;
4. “Consultaties zondagopenstelling overkoepelende (markt)partijen” (samenvatting), 15 augustus 2012, inclusief de schriftelijke reacties van de afzonderlijke partijen; DSO-EZ

Raadsbesluit

Onderwerp

Verordening Winkeltijden Almere 2011

(aanvullende onderbouwing verruimde openingstijden zondagen in relatie tot toeristisch regime).

Verseon

Invullen door Raadsgriffie

RV-nummer RV-62/2012

De raad van de Gemeente Almere

Gezien het voorstel van burgemeester en wethouders,

Besluit:

1. Naar aanleiding van de vier onderzoeken de volgende motiveringen toe te voegen aan het besluit van 22 december 2011:
 - a. De omvang van het toerisme in Almere is voldoende voor substantieel autonoom toerisme onder andere doordat het aanbod en de vraag naar het verblijfstoerisme een dusdanige omvang heeft dat het als bovengemiddeld betiteld kan worden en door ondermeer de moderne architectuur en de diverse grote evenementen.
 - b. Bewoners hebben geen overwegende bezwaren tegen zondagsopenstelling.
 - c. Winkeliers geven een genuanceerd beeld over de verschillende relevante economische aspecten van de zondagsopenstelling, een meerderheid heeft echter geen bezwaar tegen de mogelijkheid elke zondag open te zijn. Van alle winkelmedewerkers wil maar 32% nu en in de toekomst niet op zondag werken.
 - d. De overkoepelende (markt)partijen zijn in overwegende mate voor zondagsopenstelling.
2. Het bezwaarschrift van de Stichting Tegen Verruiming Zondagopenstelling c.s. d.d. 17 januari 2012 en van 6 februari 2012 gericht tegen de op grond van artikel 3, derde lid, van de Winkeltijdenwet in de Winkeltijdenverordening 2011 opgenomen vrijstelling van het verbod om (samengevat) winkels op zondag open te stellen, gegrond te verklaren, en het besluit van 22 december 2011 in stand te houden, onder verbetering van de gronden, zoals opgenomen in dit voorstel.
3. Het verzoek van de Stichting Tegen Verruiming Zondagsopenstelling om vergoeding van de kosten gemaakt in de bezwaarfase af te wijzen.

Almere,

De raad voornoemd,

De griffier,

De voorzitter,

Gemeente Almere

Voorstel aan Burgemeester en Wethouders

Voorblad

Dienst Stedelijke Ontwikkeling

A.T. Bokkers, 036-5484043
(036) 548 4043
Verseon DSO/2012/2296715xm
7 juni 2012
Pagina 1/4

Onderwerp Advies van en voorlopige reactie op de
bezwaarschriftencommissie inzake Verordening
Winkeltijden Almere 2011.

Programma Economische Ontwikkeling

Portefeuillehouder(s) Ben Scholten

Soort Stuk Besprekstuk

Voorgesteld besluit

1. Kennis te nemen van het bezwaarschrift van de
Stichting Tegen Verruiming Zondagsopenstelling en
van het advies hierop van de
bezwaarschriftencommissie aan de raad.
2. Aanvullend onderzoek te (laten) verrichten en op
basis daarvan met een nieuwe voorstel te komen
richting raad.
3. In te stemmen met bijgevoegde brief aan de
Stichting Tegen Verruiming Zondagsopenstelling;
4. De raad te informeren door middel van een
raadsbrief.

Parafen:

Portefeuillehouder

B. Scholten
13.06.2012

Openbaarmaking besluit

Embargo tot:

Bestuurlijke Planning

Richtdatum in college 12 juni 2012
Richtdatum in carrousel en raad

Directeur

H. Mulder
11-6-'12

Bestuurlijke Besluitvorming

Behandeld in collegevergadering op
Behandeld in Politieke markt op
Raadsbesluit op

Dienstcontroller

W 11-6-'12

W.R. DUURSEMA

Bijlagen

- Advies Bezwaarschriftencommissie d.d. 4 mei 2012
- Plan van Aanpak aanvullend onderzoek
- Raadsbrief
- brief aan Stichting Tegen Verruiming
Zondagsopenstelling

Concerttoetser

M 15/6/12
M. Beenvliet

Gemeente Almere

Aanleiding

Naar aanleiding van het advies van de bezwaarschriftencommissie inzake de Verordening Winkeltijden Almere 2011, zoals vastgesteld door de raad op 22 december 2011, is het wenselijk de raad te laten weten wat de vervolgstappen zijn. Immers, de commissie heeft de gemeenteraad geadviseerd het bezwaar gegrond te verklaren.

Bij brief van 4 mei 2012 heeft de bezwaarschriftencommissie haar advies naar de raad verstuurd (zie bijlage).

Alternatieven en voorgestelde keuze

Geen aanvullend onderzoek doen. Dit heeft tot gevolg dat de zondagsopenstelling van 52 koopzondagen per jaar niet volledig kan worden onderbouwd. Consequentie zal dan zijn dat de Verordening aangepast moet worden met de aanwijzingsregeling van maximaal 12 koopzondagen per jaar.

Voorgestelde keuze:

De raad informeren dat u de benodigde aanvullende en gewenste onderzoeken in gang hebt gezet en dat zodra de resultaten bekend zijn u de raad zult voorstellen een zogenoemd besluit op het bezwaar te nemen.

Toelichting op beslispunten

Inleiding

Het bezwaarschrift dat in januari jl. is binnengekomen van Wille Donker advocaten, ingediend namens de Stichting Tegen Verruiming Zondagsopenstelling, is om advies neergelegd bij de bezwaarschriftencommissie. Deze heeft, nadat er op 3 april een hoorzitting is geweest, haar advies richting raad opgesteld (zie bijlagen).

De commissie is tot de conclusie gekomen dat “de overwegingen en de informatie, die aan de voortzetting van de bestaande zondagsopenstelling ten grondslag zijn gelegd, niet volledig zijn, dan wel niet actueel. De motivering van het besluit is daarmee gebrekkig”.

De commissie adviseert de raad daarom “om nieuw onderzoek te doen en om een nadere overweging te wijden aan de 52 koopzondagen om daarmee te kunnen voldoen aan de kwalitatieve drempel van de wet”, dat wil zeggen, een nieuwe afweging te maken over de toepassing van de toerismebeoordeling.

Verder adviseert de commissie de raad “het bezwaarschrift gegrond te verklaren en het besluit [d.d. 22 december 2011] met de gegeven motivering niet in stand te houden”.

Vervolg.

Om aan de bezwaren tegemoet te komen is c.q. wordt er vervolgonderzoek in gang gezet conform onder meer het bijgevoegde plan van aanpak naar de toeristische aantrekkelijkheid van Almere en het peilen van de mening van winkeliers en personeel. De resultaten hiervan worden afgewacht. Zodra deze bekend zijn zal de raad hierover geïnformeerd worden in de vorm van een voorstel tot een besluit op het bezwaar. De actualisatie van de eerdere onderzoeksgegevens zal, zo verwachten wij, de zondagsopenstelling ondersteunen.

Ook zal de Stichting een zgn. Verlengingsbesluit worden toegezonden in de zin dat zij gemeld wordt dat het hierboven genoemde besluit op bezwaar niet eerder genomen zal worden dan dat de gemeente de beschikking heeft over de resultaten van genoemde onderzoeken. De bezwaarschriftencommissie zal hiervan een afschrift toegestuurd krijgen.

Gemeente Almere

Afstemming

- Beleidskader- Financiële afstemming- Juridische afstemming- Andere afstemming	- Verordening Winkeltijden Almere 2011- De gewijzigde Winkeltijdenwet zoals van kracht geworden op 1 januari 2011. Het voorstel heeft voor de gemeente geen financiële gevolgen, behalve de kosten voor onderzoek en advocaatskosten; deze kosten zijn gedekt in de lopende begroting van de afdeling EZ. DSO jurist; jurist VTH EZ

Overleg

Resultaat intern overleg

Resultaat extern overleg

Communicatie

- Interne communicatie- Externe communicatie	b en w bericht

Vervolgprocedure

Gemeente Almere

Voorstel aan Burgemeester en Wethouders

Besluit

Verseon DSO/2012/2296715xm

7 juni 2012

Pagina 4/4

Vergaderdatum	Parafenbesluit d.d. 13 juni 2012. Bekrachtiging in BenW vergadering 19 juni 2012
Besluit conform voorstel	
B en W besluit	<p>Advies van en voorlopige reactie op de bezwaarschriftencommissie inzake Verordening Winkeltijden Almere 2011.</p> <p>Het college besluit:</p> <ol style="list-style-type: none">1. Kennis te nemen van het bezwaarschrift van de Stichting Tegen Verruiming Zondagsopenstelling en van het advies hierop van de bezwaarschriftencommissie aan de raad.2. Aanvullend onderzoek te (laten) verrichten en op basis daarvan met een nieuwe voorstel te komen richting raad.3. In te stemmen met bijgevoegde brief aan de Stichting Tegen Verruiming Zondagsopenstelling;4. De raad te informeren door middel van een raadsbrief.

Opmerkingen/acties (inclusief termijn en verantwoordelijke persoon)

Gemeente Almere

Gemeente Almere

Besluit Burgemeester en Wethouders

Conform voorstel

Betreft:

☒ **Parafenbesluit**

(ondertekening door alle portefeuillehouders vereist; besluit dient ter kennisneming, c.q. bij ontbreken van een handtekening ter bekrachtiging in een e.v. B&W-vergadering ingebracht te worden)

☐ **Wethoudersmandaatbesluit**

(gebaseerd op verleend mandaat; besluit dient ter kennisneming in een e.v. BenW-vergadering ingebracht te worden)

Onderwerp:

Zondagopenstelling winkels Almere

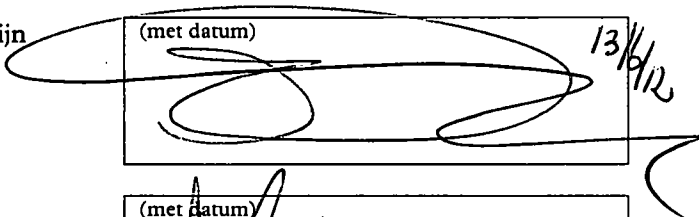
Paraferen en zonodig doorgeven s.v.p

A. Jorritsma

(met datum)

A. Duivesteijn

(met datum)

 13/6/12

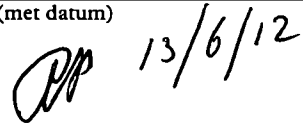
A. Visser

(met datum)

 13/6/12

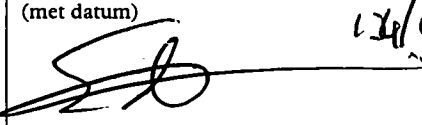
R. Peeters

(met datum)

 13/6/12

E. Anker

(met datum)

 13/6/12

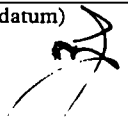
I. Smidt

(met datum)

 13-6-12

B. Scholten

(met datum)

 13.06.2012

Spoedbesluit
 gewenst om
 vertraging in
 voorbereidings-
 traject in te
 lopen; z.s.m.
 Raadsinformatie
 is gewenst.
 Afgestemd in B&W
 12/6/12 JP 13/6/12

Gemeente Almere

A.T. Bokkers
Telefoon (036)5484043
Fax (036) 5484005.
atbokkers@almere.nl

Stadhuisplein 1
Postbus 200
1300 AE Almere
Telefoon 14 036
Fax (036) 539 9912
www.almere.nl

Aan de raad van de gemeente Almere

Informatie aan de raad: bezwaar op zondagsopenstelling

Geachte raad,

In uw vergadering van 22 december 2011 heeft u de "Verordening Winkeltijden Almere 2011" vastgesteld.

In januari van dit jaar is er door Wille Donker advocaten een bezwaarschrift ingediend namens de Stichting Tegen Verruiming Zondagsopenstelling. Dit bezwaarschrift is om advies neergelegd bij de bezwaarschriftencommissie. Deze heeft, nadat er op 3 april een hoorzitting is geweest, haar advies richting u opgesteld bij brief van 4 mei 2012.

Datum
13 juni 2012

Uw brief van/kenmerk

De bezwaarschriftencommissie is tot de conclusie gekomen dat "de overwegingen en de informatie, die aan de voortzetting van de bestaande zondagopenstelling ten grondslag zijn gelegd, niet volledig zijn, dan wel niet actueel. De motivering van het besluit is daarmee gebrekkig". De commissie adviseert u daarom om "nieuw onderzoek te doen en om een nadere overweging te wijden aan de 52 koopzondagen om daarmee te kunnen voldoen aan de kwalitatieve drempel van de wet", dat wil zeggen, een nieuwe afweging te maken over de toepassing van de toerismebepaling. Verder adviseert de commissie u "het bezwaarschrift gegrond te verklaren en het besluit [d.d. 22 december 2011] met de gegeven motivering niet in stand te houden".

Ons kenmerk
DSO/2012/2296715xm

Bijlage(n)

Vervolgstappen

Om aan de bezwaren tegemoet te komen hebben wij inmiddels de nodige vervolgonderzoeken in gang gezet (onderzoek naar de toeristische aantrekkelijkheid van Almere en het peilen van de mening van winkeliers en personeel). De resultaten hiervan worden zo snel mogelijk na het zomerreces aan u voorgelegd in de vorm van een voorstel tot het besluit op het bezwaar. Wij gaan er vanuit dat met de aanvullende onderzoeken de motivering zodanig hersteld kan worden dat gestand kan worden gedaan aan de winkelopenstelling op elke zondag.

Ook is de Stichting een zogenoemd Verlengingsbesluit toegezonden in de zin dat zij gemeld is dat het hierboven genoemde besluit op bezwaar niet eerder genomen zal worden dan dat de gemeente de beschikking heeft over de resultaten van genoemde onderzoeken. De bezwaarschriftencommissie heeft hiervan een afschrift toegestuurd gekregen.

Hoogachtend,

burgemeester en wethouders van Almere,

de secretaris,
A.J. Grootenok

de burgemeester,
A. Jorritsma-Lebbink

Gemeente Almere

Dienst Stedelijke Ontwikkeling

Anton Bokkers
 Telefoon (036) 548 40 43
 Fax (036) 539 99 34
 E-mail albokkers@almere.nl

Aan de Stichting Tegen Verruiming Zondagopenstelling
 p/a Donk 3
 2991 LE BARENDRECHT

Stadhuisplein 1
 Postbus 200
 1300 AE Almere
 Telefoon 14 036
 Fax (036) 539 9912
www.almere.nl
info@almere.nl

Bezwaar tegen zondagopenstelling

Geachte heer, mevrouw,

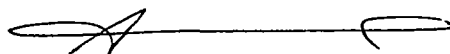
In reactie op uw bezwaar tegen het besluit van de raad van Almere d.d. 22 december 2011 inzake de "Verordening Winkeltijden Almere 2011" en het daaropvolgende advies van de bezwaarschriftencommissie d.d. 4 mei 2012, delen wij u mee dat er nader onderzoek wordt verricht om het door de bezwaarschriftencommissie gesignaleerde gebrek in de onderbouwing van de zondagsopenstelling te herstellen.

Zodra de resultaten van het onderzoek bekend zijn zal de gemeenteraad worden voorgesteld een besluit op het bezwaar te nemen. Dit zal zo snel mogelijk na het zomerreces gebeuren. Gelet op de tijd die daarmee gemoeid is zijn wij genoodzaakt de termijn voor het beslissen op het bezwaarschrift namens de gemeenteraad met toepassing van artikel 7:10 lid 3 van de Algemene Wet Bestuursrecht te verdagen, hetgeen wij bij deze doen.

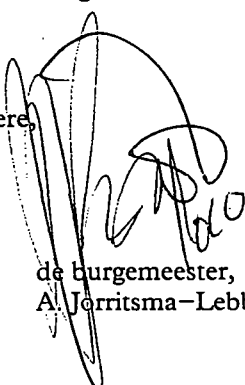
Wij hopen u hiermee voldoende te hebben ingelicht.

Hoogachtend,

burgemeester en wethouders van Almere,

de secretaris,
 A.J. Grootoonk

de burgemeester,
 A. Jorritsma-Lebbink

Datum
 13 juni 2012

Uw brief van/kenmerk

Ons kenmerk
 DSO/2012/2296715xm

Bijlage(n)

Afschrift van deze brief is verzonden naar de bezwaarschriftencommissie,
 p/a de heer mr. R. Poot, afdeling SBV/JZ, gemeente Almere.

Gemeente Almere

Mr. R. Poot
Telefoon 036-547 1662
Fax (036) 539 9912
E-mail rpoot@almere.nl
www.almere.nl

Dienst Stedelijke Ontwikkeling

De heer A. Bokkers

Kamer D 408

Onderwerp: toezending advies over bezwaarschrift :

Verordening Winkeltijden Almere

Geachte collega,

Hierbij tref je aan een door de bezwaarschriftencommissie uitgebracht advies. Een afschrift van dit advies is aan bezwaarde(n) en mogelijke andere belanghebbende(n) gezonden.

Indien het secretariaat van de commissie in het kader van de afhandeling van het bezwaarschrift originele stukken ter hand zijn gesteld, zijn deze hierbij – ter archivering – gevoegd.

Op het bezwaarschrift moet nu een besluit worden genomen. Voor de bevoegdheid tot het nemen van het besluit op bezwaar en voor een modelbrief (besluit op bezwaar) wordt verwezen naar het Mandaatbesluit 2005 met bijbehorende mandateringslijst zoals te vinden in het regelgevingbestand op <http://intramare.almere.nl/content/11371/mandateringen> (Home/ Kennisplein/ Juridisch plein/ Mandateringen).

Indien van het advies wordt afgeweken, dient dit wel deugdelijk gemotiveerd te worden in het besluit op bezwaar.

Graag ontvangt het secretariaat van de commissie een afschrift van het besluit op bezwaar. Dit ten behoeve van het jaarlijks door de commissie uit te brengen jaarverslag. Daarnaast ontvangt het secretariaat graag afschriften van eventuele gerechtelijke uitspraken die op de zaak betrekking hebben.

Hoogachtend,

namens de bezwaarschriftencommissie,

Mr. R. Poot

Datum
8 mei 2012

Kenmerk
SBV/JZ/Winkeltijden

Pagina
1/1

Gemeente Almere

Bezwaarschriftencommissie

Mr. R. Poot
Telefoon (036) - 547 1862
Fax (036) 539 9912
E-mail

Stadhuisplein 1
Postbus 200
1300 AE Almere
Telefoon 14 036
Fax (036) 539 99 12

E-mail info@almere.nl
www.almere.nl

Aan de gemeenteraad

Geachte gemeenteraad,

Op 18 januari 2012 is bij de gemeente een bezwaarschrift binnengekomen van Wille Donker advocaten, ingediend namens de Stichting Tegen Verruiming Zondagsopenstelling gevestigd te Barendrecht. Het bezwaarschrift was nog niet volledig gemotiveerd. Na het stellen van een termijn is het bezwaarschrift op 6 februari 2012 aangevuld door Mr. C. van Binsbergen van Wille Donker advocaten.

Het bezwaarschrift is gericht tegen het besluit van de raad van 22 december 2011, houdende wijziging van de Verordening Winkeltijden Almere 2011 en strekkende tot het verlenen van vrijstelling van het verbod als bedoeld in artikel 2 van de Winkeltijdenwet ten behoeve van het toerisme in Almere.

Het bezwaarschrift is om advies voorgelegd aan de commissie. De commissie heeft op 3 april 2012 een hoorzitting gehouden (Kamer II).

Ontvankelijkheid.

Het bezwaarschrift is ontvankelijk omdat is voldaan aan de ontvankelijkheidvereisten die zijn beschreven in de Algemene wet bestuursrecht (Awb). De Stichting Tegen Verruiming Zondagsopenstelling wordt door de Commissie, gelet op de Statuten en de eerdere rechterlijke uitspraken waarin de Stichting betrokken was, aangemerkt als een belanghebbende organisatie. De heer H. Konijn werd door het Bestuur van de Stichting gemachtigd bij brief van 2 april 2012.

Juridisch kader.

Winkeltijdenwet, Stb. 2010, 796
Verordening Winkeltijden Almere 2011
Algemene wet bestuursrecht
Jurisprudentie

Het raadsbesluit van 22 december 2011 tot wijziging van de Verordening is een vrijstelling van het verbod, genoemd in artikel 2 van de Winkeltijdenwet (hierna : de wet), bekendgemaakt op 30 december 2011 en van kracht met ingang van 31 dec. 2011.

In artikel 3 van de wet wordt aangegeven dat de raad bij Verordening kan afwijken van het verbod, vervat in artikel 2 van de wet.

Artikel 2 van de wet luidt:

Datum
4 mei 2012

Uw brief van/kenmerk

Ons kenmerk
SBV/JZ/Winkeltijden

Bijlage(n)

1. Het is verboden een winkel voor het publiek geopend te hebben:

a. op zondag;

b. op Nieuwjaarsdag, op Goede Vrijdag na 19 uur, op tweede Paasdag, op Hemelvaartsdag, op tweede Pinksterdag, op 24 december na 19 uur, op eerste en tweede Kerstdag en op 4 mei na 19 uur;

c. op werkdagen voor 6 uur en na 22 uur.

2. Het is voorts verboden op de in het eerste lid bedoelde dagen en tijden in de uitoefening van een bedrijf, anders dan in een winkel, goederen te koop aan te bieden of te verkopen aan en in rechtstreekse aanraking met particulieren.

Het derde lid van artikel 3 luidt:

De gemeenteraad kan bij verordening vrijstelling verlenen van de in het eerste lid bedoelde verboden of aan burgemeester en wethouders de bevoegdheid verlenen om in de gevallen, in die verordening aan te wijzen, en met inachtneming van de daarin gestelde regels op een daartoe strekkende aanvraag ontheffing van die verboden te verlenen ten behoeve van:

a. op de betrokken gemeente of een deel daarvan gericht toerisme met een substantiële omvang, mits de aantrekkingskracht voor dat toerisme geheel of nagenoeg geheel is gelegen buiten de verkoopactiviteiten die door de vrijstelling of de bevoegdheid om ontheffing te verlenen mogelijk worden gemaakt.

Het zesde en zevende lid van artikel 3 luidt:

De gemeenteraad betreft bij een besluit op grond van het derde lid, onder a, tot de verlening van een vrijstelling onderscheidenlijk de toekenning van een bevoegdheid om ontheffing te verlenen in ieder geval de volgende belangen:

a. werkgelegenheid en economische bedrijvigheid in de gemeente, waaronder mede wordt begrepen het belang van winkeliers met weinig of geen personeel en van winkelpersoneel,

b. de zondagsrust in de gemeente,

c. de leefbaarheid, de veiligheid en de openbare orde in de gemeente.

Een besluit als bedoeld in het derde lid, onder a, gaat vergezeld van een toelichting. Onverminderd de artikelen 3:46 en 3:47, eerste en tweede lid, van de Algemene wet bestuursrecht, bevat de toelichting ten minste een motivering dat wordt voldaan aan de voorwaarden die in het derde lid, onder a, worden gesteld aan de toepassing van de bevoegdheid tot het verlenen van vrijstelling onderscheidenlijk het toekennen van een ontheffingsbevoegdheid. De toelichting beschrijft tevens de belangen, waaronder in ieder geval de in het zesde lid genoemde, die in de besluitvorming zijn betrokken, evenals een motivering op welke wijze die belangen in de besluitvorming zijn betrokken.

Artikel 6 van de Verordening Winkeltijden Almere 2011 bevat de vrijstelling van het verbod van de wet, genoemd in artikel 2 van de wet, in verband met het toerisme in Almere. Artikel 6 regelt dat het wettelijke verbod niet geldt :

- Voor de hele gemeente Almere
- Gedurende het hele jaar
- Van 09.00 tot 20.00 uur.

De raad heeft de overwegingen en afweging die hebben geleid tot het wijzigen van de Verordening opgenomen in de toelichting. De toelichting op de verordening waarbij de vrijstelling werd verleend, gaat in op de omvang van het toerisme in Almere en het gestelde van artikel 3 zesde en zevende lid. Voor de omvang en de aantrekkingskracht van het gestelde toerisme geeft de raad onder andere op bladzijde 15, 16 en 17 zijn argumenten en motivering.

Datum

4 mei 2012

Ons kenmerk

SBV/JZ/Winkeltijden

Pagina

2/11

Na de behandeling van de door de raad afgewogen belangen wordt aangegeven dat de specifieke situatie, waarin Almere zich bevindt, ook relevant is voor de vraag of aan de hiervoor genoemde voorwaarden en eisen wordt voldaan.

Datum
4 mei 2012

Ons kenmerk
SBV/JZ/Winkeltijden

Pagina
3/11

Wettelijk kader :

Uit de jurisprudentie en wetsgeschiedenis volgen een aantal algemene aandachtspunten, die in het algemeen van belang zijn voor de beoordeling van de rechtmatigheid van een vrijstelling die bij verordening is ingesteld.

Genoemd kunnen worden :

1. Gemeenten wordt met de nieuwe wet de mogelijkheid geboden om *maatwerk* te verrichten. Lokale en specifieke omstandigheden ter plaatse kunnen nauw verbonden zijn met de afweging van de betrokken belangen.
2. Er moet in eerste instantie sprake zijn van een *toeristische aantrekkingskracht* waarbij de aantrekkingskracht voor dat toerisme geheel of nagenoeg geheel is gelegen buiten de verkoopactiviteiten die door de vrijstelling of de bevoegdheid om ontheffing te verlenen mogelijk worden gemaakt. Dit betekent dat de aantrekkingskracht van toeristische attracties blijft bestaan als de winkels op zondag gesloten blijven. Het toerisme zelf heeft de verruimde openingstijden nodig.
3. De aantrekkingskracht van toeristische trekpleisters kan gelegen zijn in natuurschoon, landschapskunst, stedenschoon en architectuur, toeristische recreatiecentra, toeristische evenementen maar ook in zogenaamd 'stadstoerisme' in de grotere steden, sportbeleving en sportevenementen op landelijk en Europees niveau.
4. De begrippen toerisme en aantrekkingskracht voor dat toerisme dienen, gelet op het elfde punt, strikt te worden geïnterpreteerd en daarom moet het bij de vrijstelling gaan om toeristische trekpleisters die zich in '*betekende mate kunnen onderscheiden* van wat in andere gemeenten ook voorhanden is'.
5. Pas als aan *alle voorwaarden* van de wet is voldaan (artikel 3 Winkeltijdenwet en de artikelen 3:46 en 3:47) is de gemeenteraad bevoegd om vrijstelling te verlenen ten behoeve van de zondagopenstelling.

Procesverloop.

Besluit van het college: 29 november 2011

Besluit van de gemeenteraad: 22 december 2011

Het raadsbesluit tot wijziging van de Verordening is genomen in de vergadering van 22 december 2011. Het besluit is bekendgemaakt op 30 december 2011 en daags nadien in werking getreden.

Pro forma bezwaarschrift ontvangen: 18 januari 2012

Gemotiveerd bezwaarschrift ontvangen: 6 februari 2012

Gronden van het advies.

De commissie is van oordeel dat het bestreden besluit niet in stand kan blijven en overweegt daartoe het volgende. Eerst volgen de gronden van het bezwaar en daarna volgt het verweer namens de raad.

Gronden van bezwaar (samengevat):

1. In Almere is geen sprake van een autonoom en substantieel toerisme. De Stichting verwijst naar het landelijke onderzoek van NBTC – NIPO van 2010 in verband met het aantal toeristische overnachtingen per jaar in vergelijking met bekende Nederlandse toeristenplaatsen. Ook wordt hier verwezen naar beleidsstukken van de provincie Flevoland. De Stichting brengt naar voren dat er in Almere geen sprake is van een toeristische trekpleister, niet van onderscheidend toerisme en niet van

onderscheidende evenementen, dat de door de raad aangehaalde evenementen ook door eigen inwoners worden bezocht en niet steeds op de zondagen plaatsvinden waarop de winkels open worden gesteld. Ook wordt door de Stichting naar voren gebracht dat er in de periode tussen oktober en december weinig bezoeken plaatsvinden, zie hiervoor ook het genoemde onderzoek van NBTC – NIPO. In deze stillere winterperiode is er daarom geen basis voor – en geen toeristische behoefte aan de ruimere zondagopenstelling. Wel heeft de gemeente een ambitie om autonoom en substantieel toerisme te verkrijgen. Het besluit van de raad is gericht op het bevorderen van het autonome toerisme.

Datum
4 mei 2012

Ons kenmerk
SBV/JZ/Winkeltijden

Pagina
4/11

2. De winkelopenstelling op zondag ondersteunt het toerisme niet. Het raadsbesluit geeft geen blijk van de relatie tussen het toerisme en de behoefte die daaruit voortkomt om te winkelen op zondag in Almere. De verruiming van de zondagopenstelling staat niet ten dienste van het toerisme.

3. De belangenafweging is gebrekkig:

- economische belangen: wordt slechts in algemene bewoordingen gesteld en niet voldoende onderbouwd met feiten en met gericht onderzoek.
- winkeliers met weinig of geen personeel: het besluit heeft geen aandacht voor de economische belangen van de winkeliers met weinig of geen personeel. Voor deze MKB groep is er feitelijk geen vrijheid om op zondag dicht te blijven. Ook dit onderdeel is niet voldoende onderbouwd met feiten en gericht onderzoek.
- Werknemers: het belang van het winkelpersoneel is slechts in algemene bewoordingen gesteld en niet voldoende onderbouwd met bijvoorbeeld consultaties en enquêtes.
- Leefbaarheid: het belang van de kleinere winkeliers en van het winkelpersoneel is niet betrokken bij de afwegingen omtrent de leefbaarheid.

4. Onzorgvuldige voorbereiding en onzorgvuldige belangenafweging: het raadsbesluit is genomen in strijd met het beginsel van artikel 3:2 van de Algemene wet bestuursrecht (onderzoeken van alle feiten en belangen).

5. De gemeenteraad heeft zich er geen rekenschap van gegeven dat de zondagsluiting de hoofdregel is en dat een opening een uitzondering behoort te zijn. De Stichting verwijst hier naar een advies van de Raad van State en naar de Kamerstukken II, 2008 en 2009.

Verweer namens de raad :

De raad heeft een verweerschrift bij de commissie ingediend (hoorzitting). De inhoud daarvan wordt hier integraal ingelast. Zie ook het verslag van de hoorzitting (bijlage).

Overwegingen van de commissie :

Kader en gronden van het advies.

De Memorie van Toelichting bij de wet stelt dat met de huidige wet een *kwalitatieve drempel* wordt opgeworpen ten aanzien van de toerismebepaling. De aanwezigheid van enig toerisme is niet langer voldoende. De drempel is sinds 1 januari 2011 van kracht om een onderscheid te maken tussen eigenlijk en oneigenlijk gebruik van de vrijstellingsmogelijkheid. De wet verlangt in het kader van de kwalitatieve drempel dat gemeentebesturen een nieuwe afweging maken over de toepassing van de toerismebepaling, dit wordt tevens correct verwoord in het raadsbesluit.

De wetwijziging heeft tot doel om de *weging van bepaalde belangen te waarborgen*, waaronder de belangen van winkeliers met weinig of geen personeel en van het betrokken winkelpersoneel.

Het wettelijke criterium is niet of er sprake is van een 'echte grote trekpleister' zoals zowel de raad als bezwaarden stellen, maar of er sprake is van 'onderscheidend

toerisme' (het in betekenende mate kunnen onderscheiden van wat in andere gemeenten ook voorhanden is).

Datum
4 mei 2012

De af te wegen belangen beperken zich niet tot het gestelde in de Winkeltijdenwet, maar de belangenafweging door de raad moet ook passen binnen de *Algemene wet bestuursrecht*, artikelen 3:2, 3:46 en 3:47.

Ons kenmerk
SBV/JZ/Winkeltijden

Pagina
5/11

De raad heeft een *grote mate van beleidsvrijheid* bij de beoordeling of er sprake is van relevante toeristische aantrekkingskracht van onderscheidende en substantiële aard. Ook heeft de raad een grote mate van beleidsvrijheid om *verschillend gewicht* toe te kennen aan de diverse af te wegen belangen. Dit volgt uit de Memorie van Toelichting op de Winkeltijdenwet en uit de jurisprudentie van het College van Beroep voor het Bedrijfsleven. De weging van de betrokken belangen moet kenbaar zijn uit de toelichting op de verordening of volgen uit de raadsvergadering waarin tot de vrijstelling is besloten.

De commissie zal de belangenafweging, opgenomen in de Verordening Winkeltijden Almere 2011, zijnde een algemeen verbindend voorschrift, slechts *marginale* kunnen toetsen. Onbeperkt is de vrijheid van het bestuursorgaan niet. De beleidsvrijheid en daarmee de rechtmatigheid is beperkt door de kennelijke onredelijkheid en door het niet naleven van de wet. De beleidsvrijheid wordt mede ingeperkt door de wetsgeschiedenis (de Memorie van Toelichting) en door het gegeven dat de vrijstelling een *uitzondering* is op de hoofdregel.

De commissie stelt voorop dat de grote mate van beleidsvrijheid van de raad zal worden gerespecteerd. Hier is sprake van een politiek en democratisch besluit dat alleen marginaal kan worden getoetst. Dat betekent dat van de commissie geen advies kan worden gevraagd of de in de Toelichting genoemde evenementen en activiteiten zijn aan te merken als toeristisch en ook niet of deze evenementen en activiteiten van onderscheidend, autonoom en of substantieel van aard zijn. Dit oordeel is geheel voorbehouden aan de raad. Over het eerstgenoemde bezwaar kan daarom niet worden geadviseerd.

In Almere wordt al sinds 2006 gewerkt met de verruimde openingsmogelijkheid van winkels. Het bestreden raadsbesluit van 22 december 2011 is een voortzetting van deze praktijk. De commissie ziet zich hier voor de vraag gesteld of het raadsbesluit is genomen in overeenstemming met de wetsgeschiedenis, met de genoemde toetsmomenten en met de Algemene wet bestuursrecht.

De raad heeft zijn besluit waarbij vrijstelling werd verleend van de zondagsluiting uiteengezet in de Toelichting op de verordening. De raad heeft daarbij meerdere omstandigheden en belangen genoemd en afgewogen ter continuering van de sinds 2006 bestaande zondagopenstelling.

Het raadsvoorstel stelt dat er zoveel als mogelijk gebruik is gemaakt van bestaande onderzoeken uit de jaren 2006 – 2009 zoals:

De Landelijke R&T standaard IPO 2009, Winkels vaker open op Zondag 2006 ? (mening van inwoners en ondernemers). Onderzoek draagvlak zondagopenstelling detaillisten Almere 2008, TNS NIPO nulmeting Imagocampagne 2009, Integrale Toekomstvisie voor de vrije tijd in Almere 2008, Monitortoeerisme en Recreatie Flevoland 2009.

Door de raad zijn bij de besluitvorming ook onderzoeken van recentere oorsprong betrokken uit de jaren 2010 en 2011, zoals:

Clickview Kamer van Koophandel Gooi – Eem en Flevoland 2011, Sociale Atlas 2010, NBTC/NIPO Toeristisch bezoek aan steden 2010, Citymarketing Almere 2011 Samenhang en Focus, Stad en Natuur Almere 2010, Almere City Marketing jaarverslag 2010 en nadere info ACM, Almere Vandaag B&B in Almere booming business 2011,

Uit de stukken die de commissie zijn toegezonden blijkt dat de raad de volgende belangen en omstandigheden heeft afgewogen, kort en zakelijk weergegeven :

Datum
4 mei 2012

Algemene zaken en omstandigheden,

Ons kenmerk
SBV/JZ/Winkeltijden

Onderdelen :

De specifieke situatie en ontwikkelingen in Almere en het bestaan van substantieel toerisme. Almere is een jonge stad in een groeiproces, er zijn specifieke omstandigheden en belangen aanwezig. Almere is niet te vergelijken met andere steden. Almere ligt in het scharniervlak tussen andere steden. Almere beschikt over meerdere aantrekkelijke toeristische en recreatieve voorzieningen en deze liggen verspreid over het grote grondgebied van de gemeente. Almere is de derde architectuurstad van Nederland, New Town Almere, de jongste stad van Nederland. De Internationale concurrentiepositie van de Noordvleugel en de oriëntatie op Amsterdam, de groen blauwe casco (de synergie van de aanwezige natuur, toerisme en recreatie) en de versterking van de sociaal economische kwaliteit.

Pagina
6/11

Werkgelegenheid, de economische bedrijvigheid in Almere,

Onderdelen :

Onderzoeken naar de detailhandel, retail, recreatie en toerisme in het Stadshart, winkelomvang, arbeidsmarkt, het aantal werkzame personen, de effecten van koopzondagen, consumenten, de gewijzigde arbeids – en leefpatronen, de aanwezigheid van andere culturen die de zondag niet als rustdag beschouwen. Onderzoek naar de mening van bewoners, winkeliers en horecaondernemers naar aanleiding van de aanwijzing van geheel Almere als toeristische gemeente in 2006. Daarbij werd onderscheid gemaakt tussen de bedrijven die tot een keten behoren en de winkels met grotere omvang tegenover de kleinere bedrijven.

Recreatie en toerisme,

Onderdelen :

Bezoekersaantallen en evenementen (periode 2000 – 2010). Velerlei activiteiten, de spreiding daarvan over het gemeentelijke oppervlak, overnachtingen, bestedingen. Funshoppen, een modern winkelhart, moderne architectuur, waterrecreatie, natuur – en landschapsbeleving, topsport en vele muziek – en 'leisure-evenementen', zie de lijst op bladzijde 16 en 17 van de Toelichting.

De zondagsrust, de leefbaarheid, de veiligheid en de openbare orde.

Onderdelen :

De toekomstige toename van de verschillende etniciteiten na 2010 die de zondag niet als rustdag beschouwen. Aandacht voor de zondagsluiting in de woonwijken. Inzet van politie en handhavers, extra cameratoezicht, geen toename van het aantal incidenten sinds 2006. Het keurmerk veilig ondernemen en het gevoel van onveiligheid in Almere 2011. De Incidentenregistratie van sept. 2011.

Uitgaande van de hiervoor genoemde vraagstelling en uitgaande van de grote beleidsvrijheid van de raad stelt de commissie vast dat de raad zich bij de toerismebepaling heeft gebaseerd op een substantieel aantal onderzoeken en bronnen.

De commissie maakt daarbij de volgende kanttekeningen.

1. Gelet op de vele en uiteenlopende onderzoeken die ten grondslag zijn gelegd aan het raadsbesluit en gelet op de afstanden tussen de verschillende centra in Almere tot de locaties waar evenementen en activiteiten feitelijk plaatsvinden, is het naar het oordeel van de commissie niet ondenkbaar dat de zondagopenstelling dienstbaar is aan die evenementen en activiteiten, genoemd in de Toelichting bij de verordening.

2. Uit de wetsgeschiedenis volgt dat een nieuwe belangenafweging gemaakt diende te worden door de gemeenten, ook door de gemeenten die al gebruik maken van de toerismebepaling. Daarbij past het zeker niet dat oudere bronnen en informatie uit 2006 – 2009 werden gebruikt, bijvoorbeeld bij de verplichte belangenafweging van

winkeliers zonder – of met weinig personeel. Aan een zorgvuldige belangenafweging dient ingevolge de Awb recente en actuele informatie ten grondslag te worden gelegd.

Datum
4 mei 2012

3. De belangenafweging van het winkelpersoneel (het zesde lid onder a van artikel 3 van de Wtw) wordt door de commissie geheel gemist, zowel in het raadsvoorstel als in de Toelichting op de verordening. Juist door het uitvoeren van deze belangenafweging kan de raad een actueel inzicht krijgen over de feitelijke vrijheid van de kleinere winkeliers om op zondag dicht te blijven.

Ons kenmerk
SBV/JZ/Winkeltijden

Pagina
7/11

De bij de procedure betrokken winkeliers hebben tijdens de hoorzitting terecht opgemerkt dat hun belangen en de belangen van het winkelpersoneel door de raad niet dan wel niet zorgvuldig naar voren zijn gebracht. De gewijzigde Winkeltijdenwet geeft hiertoe zeker wel aanleiding. Het raadsbesluit komt daarbij in strijd met artikel 3:2 en 3:46 van de Algemene wet bestuursrecht en met artikel 3 van de Winkeltijdenwet. Dat betekent dat de raad de grenzen van de eigen beleidsvrijheid op dit onderdeel heeft overschreden en dat het raadsbesluit op dit punt onrechtmatig is.

4. De commissie acht het niet onaannemelijk dat de vele (landelijke) evenementen die genoemd zijn in de Toelichting, plaatsvinden op meerdere dagen, waaronder de zaterdag en de zondag. De organisatie van de uiteenlopende evenementen is juist effectief en winstgevend indien ze plaatsvinden op de zaterdag en op de zondag. Dat de meerdaagse evenementen mede plaatsvinden op de zaterdag en niet alleen plaatsvinden in het Stadshart leidt volgens de commissie nog niet tot de conclusie dat een oneigenlijk gebruik wordt gemaakt van de vrijstelling.

Dat geldt mede voor de omstandigheid dat de zondagopenstelling ook funshoppers aantrekt, die zorgen voor werkgelegenheid en economische dynamiek en tevens voor de omstandigheid dat de zondagopenstelling tevens is gebaseerd op de verzoeken vanuit het grootwinkelbedrijf. De jurisprudentie erkent deze synergie tussen detailhandel, recreatie, natuurschoon, landschapskunst, stedenschoon, architectuur, stadstoerisme, sportbeoefening op nationaal niveau.

5. Een andere bestuurlijke grens aan de beleidsvrijheid van de raad is de omstandigheid dat de vrijstelling op de zondag een uitzondering op de hoofdregel is, hoewel de wet de openstelling op 52 zondagen per jaar niet expliciet verbiedt. De maximale openstelling op 52 zondagen per jaar geeft aanleiding om te veronderstellen dat de hoofdregel verlaten is. Het had daarom op de weg van de raad gelegen om in het besluit een gerichte overweging en motivering te wijden aan dit onderdeel.

6. De commissie komt tot de conclusie dat de overwegingen en de informatie, die aan de voortzetting van de bestaande zondagopenstelling ten grondslag zijn gelegd, niet volledig zijn, dan wel niet actueel. De motivering van het besluit is daarmee gebrekkig.

De commissie adviseert u daarom om nieuw onderzoek te doen en om een nadere overweging te wijden aan de 52 koopzondagen, zoals hiervoor aangegeven, om daarmee te kunnen voldoen aan de kwalitatieve drempel van de wet.

De commissie adviseert u het bezwaarschrift gegrond te verklaren en het besluit met de gegeven motivering niet in stand te houden.

Kosten voor rechtsbijstand :

Er is een verzoek gedaan om in aanmerking te komen voor vergoeding voor gemaakte kosten voor rechtsbijstand op basis van artikel 7:15, tweede lid, van de Awb. Geadviseerd wordt om bezwaarden een vergoeding toe te kennen op basis van 1 punt van gemiddeld gewicht.

Advies.

De commissie adviseert u:

- I. Het bezwaarschrift gegrond te verklaren.
- II. Het besluit met de gegeven motivering niet in stand te houden.

Bijlage(n).

- I. Verslag hoorzitting
- II. Bezwaarschrift
- III. Verweerschrift raad

Datum
4 mei 2012

Ons kenmerk
SBV/JZ/Winkeltijden

Pagina
8/11

Hoogachtend,

de bezwaarschriftencommissie,

de secretaris (plv.),

de voorzitter (plv.),

mr. R.L. Poot

mr. F.L.M. Hillen

Verslag hoorzitting.

Datum
4 mei 2012

Op 3 april 2012 is een hoorzitting gehouden.

Ons kenmerk
SBV/JZ/Winkeltijden

Ter zitting waren aanwezig:

– de commissieleden	: de heer F. Hillen (vz)
	: mevrouw In 't Veld
	: de heer R. van Nunspeet
– de plv. secretaris	: De heer R. Poot
– de indiener van het bezwaarschrift	: de heer H. Konijn namens de Stichting
	: Tegen Verruiming Zondagopenstelling
– namens het gemeentebestuur	: de heer C. Haan
	: de heer A. Bokkers
– Rodamco	: mevrouw D. van Wijk
– Almere Vandaag	: mevrouw O. de Jong
– winkeliers Almere	: de heer L. Jansen
	: de heer J. de Bas
	: de heer C. Schumacher
	: de heer A. Groenhuizen
	: de heer D. Dompeling

Pagina
9/11

Tijdens de hoorzitting is –samengevat– / –zakelijk weergegeven– het volgende naar voren gebracht.

De heer Hillen : opent de vergadering, legt uit hoe de commissie is samengesteld, functioneert en zegt dat de commissie een advies uitbrengt aan het college.

De heer Hillen : zegt dat in principe de heer Konijn het woord mag voeren namens de Stichting Tegen Verruiming Zondagopenstelling maar dat ook de aanwezige winkeliers kort een toelichting kunnen geven op hun situatie indien er tijd is en indien de winkeliers elkaar niet herhalen.

De heer Hillen : geeft het woord aan de heer Haan voor het verweer namens de gemeenteraad.

De heer Haan : zegt dat hij namens de gemeenteraad een verweer op schrift heeft gesteld. Hij deelt het verweer uit aan de aanwezigen. De inhoud daarvan wordt hier integraal ingelast. Kort gezegd gaat het om de vraag of de in 2006 ingezette lijn nu doorgezet kan worden onder nieuwe Winkeltijdenwet. De gemeenteraad betoogt dat dit het geval is.

De heer F. Hillen : geeft daarop het woord aan de heer Konijn.

De heer Konijn : zegt dat hij zijn pleitnota op schrift heeft gesteld en deelt dit uit aan de aanwezigen. De inhoud daarvan wordt hier integraal ingelast.

De heer Konijn : zegt in het kort dat de nieuwe wet er niet voor niets is gekomen, er is wel degelijk een andere situatie gekomen met de nieuwe Winkeltijdenwet. Van een automatische continuering kan daarom geen sprake zijn. In aansluiting op zijn pleitnota zegt hij dat het in Almere voorkomt dat de winkels op zondagen geopend moeten zijn vanwege de winkeliersvereniging.

Mevrouw Van Dijk : zegt namens Rodamco dat het hier gaat om een contractuele verplichting uit de huurovereenkomst, die door de winkeliers is getekend.

De heer Konijn : zegt dat dit wel juist is maar dat de winkeliersvereniging wordt gedomineerd door het grootwinkelbedrijf en dat de kleinere winkeliers gedwongen worden om mee te doen met de openstelling op zondagen.

De heer F. Hillen : vraagt aan de andere winkeliers of zij een aanvulling willen geven.

De winkeliers brengen de volgende punten naar voren :

1. Het is lastig om goed te kunnen reageren op het verweer van de gemeenteraad omdat het verweerschrift niet tijdig beschikbaar is gekomen.

Datum
4 mei 2012

De heer Hillen : zegt dat het inderdaad wel gebruikelijk en beter is dat er tijdig een verweerschrift ligt maar het is niet noodzakelijk. Men mag ook spontaan tijdens de hoorzitting een pleidooi houden.

Ons kenmerk
SBV/JZ/Winkeltijden

Pagina
10/11

2. De gemeenteraad kijkt niet goed naar de positie van de kleinere winkeliers. We hebben alleen nog de zondag over voor privé zaken en voor familie want op de zaterdag staan we ook in de winkels.

3. Als je niet opengaat op de zondag dan pleeg je contractbreuk binnen de winkeliersvereniging. Er wordt door de gemeenteraad niets aan het personeel van de winkeliers gevraagd. Bij de start van de contractduur was deze situatie (52 zondagen open) niet te voorzien.

4. De door de vertegenwoordiger van de gemeenteraad genoemde projecten en evenementen bestaan wel maar vinden niet plaats in het Stadshart, daarnaast vinden ze niet steeds op de zondagen plaats.

5. De genoemde onderzoeken die ten grondslag liggen aan de zondagopenstelling dateren veel uit 2008, daarna ontstond de recessie waardoor onze omzet niet wordt vergroot.

6. Er is sprake van valse concurrentieverhoudingen met het groot winkelbedrijf. Ook daardoor stijgt onze omzet niet.

7. Eén van de doelstellingen van de nieuwe Winkeltijdenwet is het beschermen van de positie van de winkeliers zonder – of met weinig personeel. Dat wordt steeds verder uitgehold. Als wij op zondag opengaan dan is de omzet niet aantrekkelijk. We kunnen geen scholieren inzetten want we hebben specialistische diensten. Het inhuren van extra personeel voor de zondag is erg duur en onaantrekkelijk.

8. Veel van de geschetste evenementen worden bezocht door vooral inwoners van Almere, niet door mensen van buiten.

De heer Van Nunspeet : zegt tegen de heer Haan dat hij in de Toelichting bij de nieuwe Verordening een afweging mist over de belangen van de kleinere winkeliers. Deze verplichting staat in artikel 3 zesde lid van de Winkeltijdenwet.

De heer Haan : zegt dat deze omissie zo nodig wordt hersteld. Bij deze belangenafweging mag de raad hieraan een bepaald gewicht toekennen, er is geen bestuurlijke verplichting om altijd en steeds met deze belangen 100 % rekening te houden.

De heer Haan : zegt dat de circa veertig bezwaarden niet de 80 a 90 % van de tegenstemmers in Almere kunnen zijn. De bewering van de Stichting klopt daarom al niet.

De heer Konijn : zegt dat er veel winkeliers zijn tegen de zondagopenstelling die niet tijdig bezwaar hebben kunnen maken.

Mevrouw In 't Veld : zegt dat de gemeente zelf reeds aangeeft dat Almere niet helemaal binnen het toeristische regime past en dat er wel een ambitie bestaat daartoe. Zij vraagt aan de heer Haan of je die toekomstverwachting dan wel mag gebruiken voor de zondagopenstelling.

De heer Haan : zegt dat er inderdaad geen mega trekpleisters zijn, maar Almere heeft wel veel landelijke evenementen die verspreid over deze grote gemeente plaatsvinden. Vooral de architectuur in het Stadshart is op zondagen in trek, ook als de winkels dicht zijn. Dat is een voorbeeld van de substantiële toeristische aantrekkingskracht.

Mevrouw Van Wijk : zegt dat de huidige contracten duidelijk zijn en dat de winkeliers steeds hiermee hebben ingestemd. De Rodamco heeft onder alle winkeliers een informatieronde gehouden. Het economisch belang voor het Stadshart is groot, de verruimde openingstijden passen daarin.

Datum
4 mei 2012

Ons kenmerk
SBV/JZ/Winkeltijden

Pagina
11/11

De heer F. Hillen : vraagt aan de heer Haan of hij in tweede instantie wil reageren op het gezegde.

De heer Haan : zegt dat :

1. de gemeente geen verplichtingen oplegt om op zondagen open te zijn, dat vloeit wel voort uit de contracten met de verhuurders. Hier is sprake van een afgeleid belang waar de gemeente buiten staat.

2. in Almere méérdaagse evenementen plaatsvinden, die ook op de zondag worden georganiseerd. Het maakt daarbij niets uit of dit plaatsvindt in het Stadshart of daarbuiten want de gehele gemeente wordt als toeristisch aangemerkt.

3. Met valse concurrentie heeft de gemeente niets van doen. Op grond van het EU recht mag de gemeente zich hier niet in mengen, zodat dit argument niet relevant is.

De heer Hillen : vraagt aan de heer Haan of hij nog iets wil toevoegen aan het betoog.

De heer Haan : zegt dat het gemeentebestuur de termijn zal verlengen op basis van de mogelijkheden van de Algemene wet bestuursrecht om een goede beslissing te nemen op het bezwaarschrift.

De heer Konijn : zegt dat de Stichting het niet eens is met dit voornemen, de belangen van de winkeliers is groot en ze zijn niet gediend met een lange beslistermijn.

De heer Konijn : vraagt of de jurist van de Stichting nog een opmerking mag maken op het verweerschrift van de gemeenteraad.

De heer Hillen : zegt dat dit niet mogelijk is want juist hiervoor is de hoorzitting georganiseerd.

De heer F. Hillen : sluit hierna de vergadering.

AANTEKENEN

De gemeenteraad van Almere
D.t.v. de Commissie bezwaarschriften
Postbus 200
1300 AE Almere

Alphen aan den Rijn, 6 februari 2012

Tevens vooruit per fax: 036 - 539 99 12

Inzake : Stichting Tegen Verruiming Zondagsopenstelling/Gemeente Almere
Onze referentie : 140860
Betreft : **BEZWAAR TEGEN WIJZIGING WINKELTIJDENVERORDENING**
Behandeld door : mr. C.J.R. van Binsbergen
Telefoon : 0172 - 23 65 84 (secretaresse)
E-mail : binsbergen@willedonker.nl

Geachte raadsleden,

Namen de stichting naar burgerlijk recht Stichting Tegen Verruiming Zondagopenstelling, gevestigd te Barendrecht breng ik hierdoor de gronden van het eerder ingediende bezwaar naar voren. Het bezwaar is gericht tegen uw besluit houdende wijziging van de Verordening Winkeltijden Almere 2011, waarbij onder meer in artikel 6 vrijstelling is verleend van het verbod als bedoeld in artikel 2 Winkeltijdenwet, ten behoeve van op de gemeente Almere gericht toerisme.

Tevens deel ik u hierdoor mede dat ik thans mede optreed voor de volgende natuurlijke en rechtspersonen:

2. de heer Aloysius Maria Jansen, h.o.d.n. Juwelier Louis Jansen, gevestigd te (1315 AK) Almere aan de Zadelmakerstraat 9;
3. de besloten vennootschap Dynamic Almere 1 B.V., mede h.o.d.n. Multivlaai, gevestigd te (1315 HX) Almere aan de Schrijverstraat 6;
4. de besloten vennootschap Ton Groenhuizen Juwelier B.V., gevestigd te (1315 HS) Almere aan het Stadhuisplein 22;
5. de besloten vennootschap Diforza B.V., gevestigd te (1315 HS) Almere aan het Stadhuisplein 21;

6. de vennootschap onder firma **Firma Dompelling Mode v.o.f.**, gevestigd te (1315 HS) Almere aan het Stadhuisplein 23;
7. de vennootschap onder firma **Sanclem v.o.f.**, gevestigd te (1315 HS) Almere aan het Stadhuisplein 25;
8. de vennootschap onder firma **Hafkamp Modeschoenen v.o.f.**, gevestigd te (1315 KJ) Almere aan de Stationsstraat 62;
9. de commanditaire vennootschap **Bakkeron C.V.**, gevestigd te (1315 KT) Almere aan het Stadhuisplein 44-45;
10. de vennootschap onder firma **Triade Juweliërs v.o.f.**, gevestigd te (1315 HM) Almere aan de Korte Promenade 73;
11. mevrouw **Theresa Marie Schumacher-Long**, h.o.d.n. **Terry's kinderkleding**, gevestigd te (1315 HA) Almere aan de Stadhuisstraat 7 A;
12. de vennootschap onder firma **Kees Tak Bloemist v.o.f.**, gevestigd te (1315 JJ) Almere aan de Grote Markt 84;
13. de vennootschap onder firma **Backstage Fashion v.o.f.**, gevestigd te (1315 XS) Almere aan de Diagonaal 40;
14. de besloten vennootschap **Bax Schoenen B.V.**, gevestigd te (1354 AE) Almere aan de Kerkgracht 24;
15. de heer **Johannes Scherpenkate**, h.o.d.n. **The Shoe Store**, gevestigd te (1334 BW) Almere aan het Globeplein 62;
16. de commanditaire vennootschap **C&A C.V.**, gevestigd te (1315 KJ) Almere aan de Stationsstraat 56;
17. de vennootschap onder firma **De Oranjerie v.o.f.**, gevestigd te (1353 AP) Almere aan de Kruisstraat 60-64;
18. de commanditaire vennootschap **Ellerman Optiek C.V.**, gevestigd te (1315 KK) Almere aan de Metropolestraat 17;
19. de heer **Richardo Gerardus Lambertus Fokker**, h.o.d.n. **Richard Fokker Tweewielers**, gevestigd te (1351 LC) Almere aan de Lindengouw 36;
20. de heer **Marten Peter Christiaan Wijnberg**, h.o.d.n. **Smikky Wijnberg**, gevestigd te (1333 HA) Almere aan de Bakkenzuigerstraat 62;
21. de besloten vennootschap **BSJ B.V.**, h.o.d.n. **Sparnaaij Juweliërs**, gevestigd te (1315 KG) Almere aan de Stationsstraat 51;
22. de besloten vennootschap **Handyman B.V.**, gevestigd te (1315 HW) Almere aan de Schrijverstraat 9;
23. de heer **Arie Steven van Wijk**, h.o.d.n. **Skooterking Almere**, gevestigd te (1353 AZ) Almere aan de Meerstraat 96 A;

Wille Donker

24. de besloten vennootschap Bucka Boo B.V., gevestigd te (1334 BT) Almere aan het Globeplein 23;
25. de vennootschap onder firma The Saloon v.o.f., gevestigd te (1354 BD) Almere aan de Marktgracht 22;
26. de besloten vennootschap Zodiak B.V., gevestigd te (1334 AX) Almere aan het Noordeinde 48;
27. de besloten vennootschap Plüttmann Juweliers B.V., gevestigd te (1334 BN) Almere aan het Noordeinde 253;
28. de heer Hendrik Jan Knape, h.o.d.n. Wijnhuis Knape, gevestigd te (1354 HL) Almere aan de Brink 37;
29. mevrouw Denise Koch, h.o.d.n. Delicious Shoes, gevestigd te (1354 LE) Almere aan de Marktstraat 13;
30. de commanditaire vennootschap Snuffel Almere C.V., h.o.d.n. Lake Side Almere, gevestigd te (1334 BR) Almere aan het Noordeinde 190;
31. de vennootschap onder firma de Gebroeders Kroon v.o.f., gevestigd te (1334 BT) Almere aan het Globeplein 67;
32. de heer Maarten Martijn van Vliet, h.o.d.n. Pets Place, gevestigd te (1354 LG) Almere aan de Marktstraat 24;
33. de besloten vennootschap Tiger Stores Nederland B.V., gevestigd te Kockengen, mede kantoorhoudende te (1315 HC) Almere aan de Stadhuisstraat 14;
34. de heer Harry Muller, h.o.d.n. GSM and More, gevestigd te (1353 AX) Almere aan de Meerstraat 6;
35. de vennootschap onder firma Banketbakkerij Nagtegaal v.o.f., gevestigd te (1354 LH) Almere aan het Plein 3;
36. de vennootschap onder firma Tabak & Lectuur v.o.f., gevestigd te (1334 BX) Almere aan het Zuideinde 9;
37. de besloten vennootschap Havenkom Horeca B.V., gevestigd te te (1357 NX) Almere aan de Sluiskade 22-26;
38. de heer Edwin Albert Jan Rijff, h.o.d.n. Rijff Kompleet Optiek, gevestigd te te (1354 AZ) Almere aan de Markt 102;
39. de besloten vennootschap Schoonenberg Hoorcomfort B.V., gevestigd te te (1334 BX) Almere aan het Zuideinde 7;
40. de besloten vennootschap Schoen- & Sleutelservice Misleidy B.V., gevestigd te te (1334 BT) Almere aan het Globeplein 63.

Reclamanten menen dat het bezwaar voor herroeping in aanmerking komt en brengen daartoe het volgende naar voren.

Inleiding

1. Artikel 3, derde lid, aanhef en onder a Winkeltijdenwet ("Wtw"), zoals geldend sinds 1 januari 2011, luidt als volgt:

"De gemeenteraad kan bij verordening vrijstelling verlenen van de in het eerste lid bedoelde verboden of aan burgemeester en wethouders de bevoegdheid verlenen om in de gevallen, in die verordening aan te wijzen, en met inachtneming van de daarin gestelde regels op een daartoe strekkende aanvraag ontheffing van die verboden te verlenen ten behoeve van:

- a. op de betrokken gemeente of een deel daarvan gericht toerisme met een substantiële omvang, mits de aantrekkingskracht voor dat toerisme geheel of nagenoeg geheel is gelegen buiten de verkoopactiviteiten die door de vrijstelling of de bevoegdheid om ontheffing te verlenen mogelijk worden gemaakt;*

(...)"

2. Artikel 3, zesde lid Wtw luidt:

"De gemeenteraad betreft bij een besluit op grond van het derde lid, onder a, tot de verlening van een vrijstelling onderscheidenlijk de toekenning van een bevoegdheid om ontheffing te verlenen in ieder geval de volgende belangen:

- a. werkgelegenheid en economische bedrijvigheid in de gemeente, waaronder mede wordt begrepen het belang van winkeliers met weinig of geen personeel en van winkelpersoneel,*
- b. de zondagsrust in de gemeente,*
- c. de leefbaarheid, de veiligheid en de openbare orde in de gemeente."*

Voorgeschiedenis Wtw

3. De Wtw heeft een lange voorgeschiedenis. De openstelling van winkels werd in het verleden onder meer geregeld door de Winkelsluitingswet 1951 en de Winkelsluitingswet 1976. De Winkelsluitingswet 1976 ("Wsw") bevatte een verbod tot winkelopstelling op zondag.
4. De Wsw kende geen specifieke vrijstellings- of ontheffingsmogelijkheid van het verbod van winkelopstelling op zondag in verband met toerisme. Er bestond wel een algemene vrijstellingsbevoegdheid in verband met plaatselijke omstandigheden (artikel 9

lid 2 Wsw). Bij de parlementaire behandeling van deze wet heeft de regering erop gewezen dat toerisme een dergelijke plaatselijke omstandigheid kan zijn. In het kader van het toen nog vrij uitgebreide preventief toezicht van rijkswegen op gemeentelijke verordeningen, heeft de regering zich bij de parlementaire behandeling van de Wsw op het standpunt gesteld dat ten aanzien van het toerisme *"bij de goedkeuring [van de betreffende gemeentelijke verordening door de Minister, CJRvB] evenals thans steeds [zal] worden nagegaan of ter plaatse wel inderdaad van een wezenlijk toeristisch belang sprake is [en] of de vrijstelling zich beperkt tot het toeristisch seizoen (...)".*

Memorie van antwoord, Kamerstukken II, 1975-1976, 13247, nr. 6, p. 8 en 9.

5. Hiermee was een zuivere toepassing van de vrijstellingsbepaling in verband met toeristische aantrekkingskracht in zekere zin gewaarborgd.
6. Enkele jaren na inwerkingtreding van de wet is de werking van de Winkelsluitingswet 1976 in de Tweede Kamer aan de orde gekomen. De Staatssecretaris van Economische Zaken zond in dat verband een notitie aan de Tweede Kamer, waarin onder meer het volgende wordt opgemerkt:

"Ook de vraag, of een vrijstelling in verband met het toerisme werkelijk gerechtvaardigd was en of deze niet te ruim omschreven was, kwam [in het kader van het preventief toezicht op gemeentelijke verordeningen door de Minister, CJRvB] geregeld aan de orde. Hierbij heb ik als uitgangspunt genomen, dat er wel sprake dient te zijn van toerisme van zodanige omvang, dat de gemeente of een deel van de gemeente zich duidelijk onderscheidt van andere gemeenten. Het assortiment van goederen, alsmede de uren waarvoor de vrijstelling geldt, dienen aangepast te zijn aan de noodzakelijke eisen van het toerisme ter plaatse."

Kamerstukken II, 1979-1980, 19093, nrs. 1-2, p. 3.

7. Uit deze citaten volgt duidelijk dat de wetgever een terughoudende toepassing van de vrijstellingsmogelijkheid ten behoeve van - onder meer - toerisme voor ogen heeft gestaan.

De invoering van de toerismevrijstelling

8. In september 1994 werd een wetswijziging van kracht op grond waarvan de vrijstellingsmogelijkheid in de Wsw ten behoeve van winkelpenstelling op zondag werd verruimd van vier naar acht zondagen. Bij die gelegenheid is tevens expliciet de mogelijkheid in de wet opgenomen om vrijstelling te verlenen van het wettelijke verbod op zondagopenstelling *"ten behoeve van op de betrokken gemeente of een deel daarvan gericht toerisme, mits de aantrekkingskracht voor dat toerisme geheel of nagenoeg geheel is gelegen buiten de verkoopactiviteiten die door de vrijstelling of de ontheffing mogelijk worden gemaakt."* Deze ontheffingsmogelijkheid (vrijstellingsmogelijkheid) wordt hierna aangeduid als 'de toerismevrijstelling'.
9. Uit de parlementaire geschiedenis blijkt dat de wetgever hiermee geen breuk ten opzichte van het verleden beoogde:

"Destijds is onder het goedkeuringsregime een nadere invulling gegeven aan de categorie vrijstellingen ten behoeve van het toerisme. Deze lijn wordt met artikel 9, derde lid, van het onderhavige wetsontwerp voortgezet. De mogelijkheden voor het toerisme blijven dus gelijk, alleen wordt er een meer exacte omschrijving gebruikt. Bij de nadere uitwerking van het begrip toeristische doeleinden wil ik twee uitgangspunten noemen:

- a. er moet in de gemeente sprake zijn van een toeristische aantrekkingskracht gelegen in bijvoorbeeld natuur- of stedenschoon, toeristische recreatiecentra en toeristische evenementen, waar de publieksstroom ook van buiten het directe verzorgingsgebied op afkomt;*
- b. de behoefte aan winkel- of andere koopfaciliteiten in die gemeente is daarvan een gevolg.*

(...)

Tot nu toe zijn gemeenten op een zorgvuldige wijze omgegaan met hun bevoegdheden. Verordeningen ten behoeve van het toerisme welke de grens van 30 uur overschrijden komen vrijwel niet voor. Ik heb geen reden om te veronderstellen dat de afweging in de gemeenten bij de nieuwe regelgeving op een minder zorgvuldige wijze tot stand zal komen. Bovendien wil ik voorkomen dat ondernemers in een gemeente automatisch het maximum zullen vragen en niet de werkelijk benodigde uren."

Memorie van toelichting, Kamerstukken II, 1990-1991, 21963, nr. 3, p. 8.

10. Per 1 juni 1996 is de Wtw in werking getreden en is de Wsw ingetrokken. De Wtw zoals die is van kracht is geworden, regelt onder meer de mogelijkheid voor het verlenen van vrijstelling ten behoeve van winkelpenstelling op zon- en christelijke feestdagen. De gemeenteraad is bevoegd twaalf zon- en christelijke feestdagen aan te wijzen waarop het in de Wsw opgenomen verbod op openstelling niet geldt. Dat kunnen eventueel twaalf zondagen zijn.
11. Het oorspronkelijke ontwerp van de Wtw voorzag echter in een heel andere regeling. De wetgever achtte niet langer termen aanwezig om, voor wat betreft de vrijheid om winkels open te stellen, verschil te maken met bijvoorbeeld dienstverleners. Tegelijkertijd onderkende de wetgever het belang en de betekenis van de zondag voor belangrijke groepen in de samenleving. Tot algehele afschaffing van het verbod op zondagopenstelling, zoals een minderheid van de SER wenste, werd daarom niet overgegaan. Tegelijkertijd ging de regering ook niet mee met de meerderheid van de SER, die handhaving van de bestaande regels wenste. De regering nam een tussenpositie in: zij wenste de keuze of en zo ja in welke mate winkelpenstelling op zondag zou worden toegestaan, geheel aan de gemeenten over te laten, zonder op landelijk niveau nog te voorzien in kwantitatieve eisen.
12. Dit voornemen van de wetgever werd echter doorkruist doordat bij de parlementaire behandeling van het wetsvoorstel een amendement van PvdA-kamerlid Van Zuijlen (Kamerstukken II, 1995-1996, 24226, nr. 12) werd aangenomen, dat - ter handhaving van de zondag als rustdag - strekte tot het behoud van de bestaande regeling van de Winkelsluitingswet 1976 zoals die luidde sedert de wetswijziging uit 1994. Derhalve een getalsmatige beperking van het aantal koopzondagen alsmede behoud van de geldende toerismevrijstelling. Het amendement heeft zijn plaats gevonden in artikel 3 van de Wtw. Een en ander betekent overigens dat voor de interpretatie van de reikwijdte van de toerismevrijstelling de Memorie van Toelichting bij de Wtw op het punt van de toerismevrijstelling inhoudelijk niet van belang is, en dat moet worden teruggegrepen op de toelichting van de wetgever op de Wsw.

Ruimer toepassingsbereik toerismevrijstelling

13. In de loop van de jaren bleek de toerismevrijstelling in steeds ruimere mate te worden toegepast. Dit kan onder meer worden afgeleid uit de beantwoording van Kamervragen die zijn gesteld naar aanleiding van de algehele vrijgave van de winkelpenstelling op zondag in enkele gemeenten. Deze ontwikkeling sloot niet aan bij de bedoeling

van de Wsw-wetgever uit 1976, waarvan de wetgever blijkens de toelichting op de wetwijziging van 1994 (bij de invoer van de toerismevrijstelling) nu juist niet had willen afwijken. De hierboven reeds aangehaalde toelichting op het wetsontwerp uit 1994, dat onder meer voorzag in invoering van de toerismevrijstelling, geeft immers blijk van terughoudende toepassing: *“Tot nu toe zijn gemeenten op een zorgvuldige wijze omgegaan met hun bevoegdheden. (...) Ik heb geen reden om te veronderstellen dat de afweging in de gemeenten bij de nieuwe regelgeving op een minder zorgvuldige wijze tot stand zal komen. Bovendien wil ik voorkomen dat ondernemers in een gemeente automatisch het maximum zullen vragen en niet de werkelijk benodigde uren.”*

14. In dit licht is de opmerking van de regering, in haar reactie op het advies van de Raad van State ten behoeve van het wetsontwerp voor de verduidelijking van de toerismevrijstelling, zonder meer correct: *“Wel rijst de vraag of de wetgever destijds een toepassing van deze bevoegdheid voor ogen heeft gestaan, zoals die zich nadien in de praktijk heeft ontwikkeld.”*

Advies Raad van State en nader rapport, Kamerstukken II, 2008-2009, 31728, nr. 4, p. 3.

Wetsvoorstel 31782 (inkadering toerismevrijstelling)

15. Omdat bleek dat gemeenten - onder druk van lokale ondernemers, vooral supermarkten - in toenemende mate gebruik gingen maken van de toerismevrijstelling, heeft de regering een wetsvoorstel bij de Tweede Kamer ingediend met als doel (a) de toerismevrijstelling in de Wtw verder te verduidelijken, (b) gemeenten houvast te bieden bij het hanteren van de bepaling en (c) oneigenlijk gebruik (misbruik) van de bepaling te voorkomen. Aanleiding voor het wetsvoorstel was de indruk dat de toerismevrijstelling in de Wtw steeds ruimer werd geïnterpreteerd en de wens van de regering om oneigenlijk gebruik van die bepaling te voorkomen. De toename van winkelpenstelling op meer dan twaalf zondagen per jaar leidde volgens de regering tot uitholling van het in de Wtw opgenomen verbod. Bovendien werd geconstateerd dat de bestaande regeling onduidelijkheden opriep, met rechtszaken tot gevolg. Het wetsvoorstel wilde verduidelijking brengen.
16. Met het wetsvoorstel werd beoogd om aan de uitoefening van de toepassing van de toerismebevoegdheid extra inhoudelijke en procedurele eisen te stellen. Dit geschiedde door het inbouwen van een nieuwe, kwantitatieve toets (toerisme van 'substantiële

omvang') en de verplichting tot een expliciete afweging van - ook - immateriële belangen (zie hierna). Voorts wilde de regering met het wetsontwerp zeker stellen dat, wanneer toepassing van de toerismevrijstelling wordt overwogen, immateriële belangen - zoals zondagsrust en leefbaarheid - expliciet in de afweging worden betrokken. Volgens de regering blijkt in de praktijk namelijk dat economische belangen veelal het primaat hebben en dat andere belangen bij de afweging niet of nauwelijks aan bod komen.

Het voorgaande is een samenvatting van: Memorie van toelichting, Kamerstukken II, 2008-2009, 31728, nr. 3, p. 2 t/m 6; Advies Raad van State en nader rapport, Kamerstukken II, 2008-2009, 31728, nr. 4, p. 4 t/m 7; zie ook Nota naar aanleiding van het verslag, Kamerstukken II, 2008-2009, 31728, nr. 16, p. 1 en 7; Memorie van antwoord, Kamerstukken I 2009-2010, 31728, C, p. 2 t/m 3.

Vereisten voor toepassing toerismevrijstelling sinds 1 januari 2011

17. Aan de parlementaire behandeling van het wetsvoorstel tot verduidelijking van de toerismevrijstelling valt het volgende te ontleunen.

A. *Substantieel toerisme*

18. Sedert de per 1 januari 2011 in werking getreden wijziging van de Wtw dient voor toepassing van de toerismevrijstelling aan een aantal eisen te worden voldaan. De eerste eis is dat sprake dient te zijn van substantieel toerisme. De vraag wat substantieel toerisme is wordt door de regering zelf beantwoord. Volgens de regering vraagt het winkeltijdenbeleid om maatwerk. Voor de bepaling van de vraag of er sprake is van substantieel toerisme, kan gekeken worden naar de inkomsten van de toeristische sector, bezoekersaantallen, aantallen overnachtingen, alsmede de omvang van de gemeentelijke inkomsten gerelateerd aan het toerisme (toerismebelasting, parkeergelden).

Memorie van toelichting, Kamerstukken II, 2008-2009, 31728, nr. 3, p. 4 t/m 5.

19. Bij de beoordeling zal het belang van de toeristische sector voor de gemeente en de lokale economie een belangrijke rol spelen.
20. De gemeentelijke inkomsten uit toerisme kunnen worden gerelateerd aan de omvang van andere gemeentelijke inkomstenbronnen. Ook een rol kan spelen of de toeristi-

sche aantrekkingskracht de gehele gemeente geldt of slechts een deel daarvan, alleen tijdens bepaalde seizoenen, bijzondere dagen, of het hele jaar.

Nota naar aanleiding van het verslag, Kamerstukken II, 2008-2009, 31728, nr. 16, p. 12.

B. Autonoom toerisme

21. In de tweede plaats dient het toerisme autonoom te zijn. De regering legt dat als volgt uit:

"Toeristische aantrekkingskracht van de gemeente moet autonoom zijn, dat wil zeggen dat zij losstaat van de winkelopening op zondag in de gemeente. Ook als de winkels dicht zijn, moet er dus aantrekkingskracht voor toeristen bestaan om de gemeente te bezoeken. Dit is overigens nu ook al het geval.

(...)

Het is (...) mogelijk dat mensen een bezoek aan een toeristische attractie combineren met een bezoek aan winkels. In een dergelijk geval is er sprake van autonoom toerisme en kunnen de winkels daar gebruik van maken."

Nota naar aanleiding van het verslag, Kamerstukken II, 2008-2009, 31728, nr. 16, p. 17.

22. De woorden "toerisme" en "aantrekkingskracht voor toerisme" moeten strikt worden geïnterpreteerd. Aangetoond moet worden dat er sprake is van autonoom én substantieel toerisme in de gemeente.

Brief van de Minister van Economische Zaken, Kamerstukken II 2009-2010, 30914 en 31728, nr. 10, p. 9.

23. Het ligt in de rede in dit verband betekenis te hechten aan hetgeen hiervoor al werd geciteerd uit de memorie van toelichting bij de Wsw, waarbij als uitgangspunt geldt dat er sprake dient te zijn van toerisme van zodanige omvang, dat de gemeente of een deel van de gemeente zich duidelijk onderscheidt van andere gemeenten. Dit sluit aan bij de rechtspraak van het College van Beroep voor het bedrijfsleven ("Cbb") terzake. Te wijzen valt bijvoorbeeld op de uitspraak van de Voorzieningenrechter van het Cbb d.d. 26 september 2007 (Roosendaal), LJN: BB4274, r.o. 6.7:

"Het voorgaande betekent dat de woorden "toerisme" en "aantrekkingskracht voor dat toerisme" strikt dienen te worden geïnterpreteerd, aangezien bij een andere be-

nadering het verbod tot zondagsopenstelling zoals vervat in artikel 2, eerste lid, van de wet, feitelijk illusoir zou worden gemaakt. Dat betekent dat wanneer natuur- of stedschoon, toeristische recreatiecentra en toeristische evenementen zich niet in betekenende mate onderscheiden van datgene wat ter zake bij vele andere gemeenten voor handen is, deze omstandigheden op zichzelf noch tezamen de toeristische aantrekkingskracht kunnen vormen waarop artikel 3, derde lid, onder a van de Winkel tijdenwet het oog heeft, zulks omdat bij een andere interpretatie het uitzonderingskarakter van de desbetreffende bepaling teloor zou gaan."

Zie voorts CBb van 11 maart 2009, 26 september 2009 en 7 januari 2010; LJN: BH5474, BB4274 en BL3114.

24. Bij die interpretatie heeft de Afdeling Bestuursrechtspraak van de Raad van State ("ABRvS") zich inmiddels aangesloten. Volgens de Afdeling is het gegeven dat in een gemeente een aantal evenementen plaatsvindt en enkele trekpleisters aanwezig zijn, onvoldoende voor de conclusie dat er sprake is van toeristische aantrekkingskracht.

Zie ABRvS 2 maart 2011 (Westland), LJN: BP6327, r.o. 2.6.1 en 2.7.

C. *Verband tussen toerisme en openstelling ('ten behoeve van')*

25. In de toelichting op het wetsvoorstel tot verduidelijking van de toerismevrijstelling benadrukt de wetgever de betekenis van het verband tussen het toerisme en de winkelenstelling op zondag. Dat verband wordt in de wettekst gelegd door de bewoordingen *"ten behoeve van"*. Dit verband dient aanwezig te zijn of tot stand komen. Winkelenstelling moet ondersteunend zijn aan het toerisme: *"Indien de toeristische aantrekkingskracht van een gemeente is gelegen in de aanwezigheid van een natuurgebied, is minder voorstelbaar dat een ruime winkelenstelling daaraan ondersteunend is. Toeristen komen immers naar een dergelijk gebied juist toe voor rust en stilte, geopende winkels dragen daaraan in de regel niet bij."*
26. Vervolgens stelt de toelichting op het wetsontwerp dat aan alle *"bovengenoemde"* voorwaarden moet worden voldaan. Derhalve inclusief de eis dat winkelenstelling ondersteunend is aan het toerisme: *de "winkelenstelling is immers geen doel op zichzelf, maar een middel om het autonome toerisme in de gemeente te ondersteunen."* Uit de toelichting op het wetsontwerp volgt dat de relatie tot het toerisme een zelfstandige toetsingsgrond is.

Zie Memorie van toelichting, Kamerstukken II, 2008-2009, 31728, nr. 3, p. 5 en 11.

27. Het verband dat er dient te zijn tussen winkelopenstelling en het toerisme, wordt verderop in de parlementaire behandeling van het wetsontwerp nog eens benadrukt: *"De voorwaarde dat de winkelopening ondersteunend is aan autonoom toerisme met een substantiële omvang blijft echter ook voor alle gevallen gelden."*

Nota naar aanleiding van het verslag, Kamerstukken II, 2008-2009, 31728, nr. 16, p. 9.

D. Belangenafweging

28. Zoals reeds aangegeven had het wetsontwerp tot doel meer expliciet te maken dat ook immateriële belangen in de overwegingen worden betrokken. Omdat het primaat vaak bij de economische afweging ligt, zijn de immateriële belangen (zondagsrust, leefbaarheid, veiligheid) 'kwetsbaar'. Daarom wordt in het ontwerp geborgd dat deze belangen een volwaardige plaats krijgen in de afweging omtrent het verlenen van vrijstelling ten behoeve van het toerisme.

29. De belangen kunnen in beeld worden gebracht door bijvoorbeeld consultaties van belanghebbenden (zoals ondernemers in toerisme en detailhandel, inwoners), economisch onderzoek en enquêtes. Bijkomend voordeel is dat de afweging beter toetsbaar wordt voor de rechter.

Memorie van toelichting, Kamerstukken II, 2008-2009, 31728, nr. 3, p. 6 t/m 7; Nota naar aanleiding van het verslag, Kamerstukken II, 2008-2009, 31728, nr. 16, p. 5 en p. 7; Memorie van antwoord, Kamerstukken I 2009-2010, 31728, C, p. 16-17.

30. Het is aan de gemeenten om te beoordelen hoe zwaar de belangen dienen te wegen. Het wetsvoorstel brengt daarom geen rangorde in de genoemde belangen aan.

Nota naar aanleiding van het verslag, Kamerstukken II, 2008-2009, 31728, nr. 16, p. 23.

31. Bij de afweging van de belangen zal de gemeenteraad zich rekenschap moeten geven van de in aanmerking te nemen belangen, tegen de achtergrond van het uitgangspunt dat winkelsluiting op zondag regel is.

Advies Raad van State en nader rapport, Kamerstukken II, 2008-2009, 31728, nr. 4, p. 5.

32. De toepassing van de toerismevrijstelling vereist een belangenafweging. In de afweging moeten in elk geval - maar niet alleen - worden betrokken: *“de belangen van de lokale economische bedrijvigheid en de werkgelegenheid, de zondagsrust, de leefbaarheid, de veiligheid en de openbare orde in de gemeente. De omzet- en werkgelegenheidseffecten komen dus pas aan de orde nadat is vastgesteld dat er sprake is van autonoom toerisme in de gemeente. Alle belangen worden op hetzelfde moment in de afweging betrokken.”*

Nota naar aanleiding van het verslag, Kamerstukken II, 2008-2009, 31728, nr. 16, p. 18, zie ook p. 21.

Vgl. ook Brief van de Minister van Economische Zaken, Kamerstukken II 2009-2010, 30914 en 31728, nr. 10, p. 3.

33. De positie van kleine winkeliers is in het wetsontwerp niet als apart belang vermeld. Dit belang valt volgens de regering onder de belangen van werkgelegenheid en economische bedrijvigheid en het belang van leefbaarheid.

Nota naar aanleiding van het verslag, Kamerstukken II, 2008-2009, 31728, nr. 16, p. 18 en 21.

34. De belangen van de winkeliers met weinig of geen personeel zijn echter door middel van het amendement-Van der Staaij c.s. (Kamerstukken II, 2009-2010, 31728, nr. 34) alsnog in het wetsvoorstel opgenomen (artikel 3 lid 6 Wtw). Daarmee wordt geëxpliciteerd dat hun belangen, waaronder het belang om op zondag niet te hoeven werken, in de gemeentelijke afweging moeten worden betrokken.

Memorie van antwoord, Kamerstukken I 2009-2010, 31728, C, p. 19.

Analyse

35. Het is duidelijk dat de wetgever reeds in 1976, ten tijde van de invoering van de Wsw, vrijstellingen van het verbod op zondagopenstelling mogelijk achtte, maar slechts voor zover het toerisme dat vereiste. Dit was ook het uitgangspunt van de wetgever bij de wijziging van de Wsw in 1994, in verband met de invoering van de toerismevrijstelling.
36. Bij de laatste wetswijziging komt in de parlementaire stukken een aantal malen het verband tussen het toerisme en de winkelopenstelling op zondag aan de orde (de Wtw

stelt immers dat de winkelopenstelling geschiedt 'ten behoeve van' het toerisme). Dit is voor de wetgever een wezenlijk element.

37. Sedert de wetswijziging is een gemeente bevoegd om onder de volgende voorwaarden over te gaan tot toepassing aan de toerismevrijstelling:
 1. er is sprake van autonoom en substantieel toerisme;
 2. de winkelopenstelling moet het toerisme ondersteunen ('ten behoeve van');
 3. er wordt een zorgvuldige belangenafweging gemaakt, waarbij ten minste een aantal in de Wtw expliciet benoemde belangen aan de orde moeten komen.
38. Daarnaast gelden op grond van de Algemene wet bestuursrecht voor overheidsbesluiten nog een aantal andere eisen, waaronder de volgende:
 4. het besluit behoort zorgvuldig te worden voorbereid;
 5. alle aan de orde zijnde belangen moeten worden meegewogen en deze afweging mag er niet toe leiden dat de nadelige gevolgen van het besluit voor een of meer belanghebbenden onevenredig zijn in het licht van het met het besluit te dienen doel.

Toetsing situatie in Almere

1. *Autonoom en substantieel toerisme?*

39. In het raadsvoorstel wordt onderkend dat het bij toepassing van de toerismevrijstelling allereerst aankomt op de aanwezigheid van toeristische aantrekkingskracht. In het document Voorstel aan de Gemeenteraad wordt reeds aangegeven "dat Almere geen echt grote toeristische trekkers heeft". Nu uit de hierboven aangehaalde rechtspraak volgt dat hiervan wél sprake dient te zijn, komt het besluit reeds hierom voor herroeping in aanmerking. Uit niets blijkt dat Almere, zoals de Wtw eist, een op de gemeente gerichte en in aanmerking te nemen toeristenstroom kent (zie boven, randnummer 9; vgl. ook Vznr. Cbb 11 maart 2009, LJN: BH5474, r.o. 8.7).
40. Dat zich binnen de gemeente toeristisch-recreatief aantrekkelijke voorzieningen bevinden en dat de gemeente een passende toeristisch-recreatieve ambitie heeft (zoals in de Toelichting bij de nieuwe Verordening wordt gesteld, p. 4/5), is onvoldoende. Het veronderstelt juist dat Almere wel naar toeristische aantrekkingskracht streeft, maar daar op dit moment nog niet in is geslaagd. Ook uit het Voorstel aan de Gemeen-

teraad blijkt dat men wel naar toeristische aantrekkingskracht streeft, maar dat men nog niet zover is (onderstrepingen toegevoegd):

"Mede daarom heeft Almere sterke ambities op velerlei terrein, waaronder die op het gebied van toeristisch-recreatieve ontwikkeling. (...) In het kader van het project 'Amsterdam Bezoeken, Holland Zien' zijn (...) twee themaroutes gemaakt met het thema architectuur, die beide vanaf Amsterdam door Almere leiden. Dit project heeft als doel de spreiding van toerisme over de Metropoolregio Amsterdam te bevorderen. (...)

Toerisme

De betekenis van toerisme en recreatie heeft niet alleen betrekking op het aanbieden van aantrekkelijke vrijetijdsvoorzieningen voor de plaatselijke en regionale bevolking, maar ook voor het versterken van de economie, de vergroting van de werkgelegenheid en het imago van Almere. Almere is een stad waar de (verblijfs)toeristisch-recreatieve sector "in de groei" is en de substantiële autonome trekkracht, mede gelet op de jonge leeftijd van de stad nog mee moet groeien ("Almere heeft geen grote trekker op verblijfstoeristisch of dagrecreatief gebied", bron provincie Flevoland)."

41. Dat Almere geen autonoom en substantieel toerisme kent, wordt onderstreept door het gegeven dat de gemeente geen toeristenbelasting kent (Toelichting, p. 10). De gemeente telt slechts 1.000 bedden (verdeeld over dertien hotels en vijf campings) en ongeveer 120.000 toeristische overnachtingen (Toelichting, p. 13). Daarmee bereikt Almere nog niet eens het aantal overnachtingen van een evident niet-toeristische plaats als Almelo (250.000 overnachtingen per jaar). Een korte zoektocht op internet leert bovendien dat een gemeente als Valkenburg aan de Geul, die aanzienlijk kleiner is dan Almere en veel minder inwoners heeft, ten opzichte van Almere een veelvoud aan toeristische overnachtingen heeft, te weten 1,2 à 1,3 miljoen. Deze gemeente mag zich dan ook met recht toeristisch noemen. Een toeristische gemeente als Goedereede, die ook aanzienlijk kleiner is dan Almere, zowel gezien naar oppervlak (het grondgebied dat uit water bestaat buiten beschouwing gelaten) als naar aantallen inwoners, heeft zelfs twee miljoen toeristische overnachtingen per jaar. De gemeenten Dalfsen, Hardenberg en Ommen hebben samen ongeveer drie miljoen toeristische overnachtingen per jaar (ieder gemiddeld één miljoen). De Noord-Hollandse gemeente Zijpe, die aanzienlijk kleiner is dan Almere en waarvan het aantal inwoners slechts 5% van het inwonertal van Almere bedraagt, heeft 18 campings, 29 minicampings en 46 bungalowparken. Deze gemeente beschikt over in totaal 7.000 bedden, telt bijna 1,3 miljoen toeristische overnachtingen en had in 2010 meer dan 1,6 miljoen euro aan in-

komsten uit forensen- en toeristenbelasting (zie productie 1). Het is dan ook duidelijk dat een gemeente als Almere geen beroep kan doen op de toerismevrijstelling.

42. De Stichting wijst daarnaast op het NBTC-NIPO-onderzoek "Toeristische bezoek aan steden 2010" (productie 2). Dit rapport laat zien dat slechts 2% van de bezoekers van Almere naar die gemeente komt voor een meerdaagsverblijf (p. 17). De bezoekersstroom die op Almere is gericht (1,2 miljoen bezoeken per jaar, afgelegd door 548.000 unieke bezoekers, zie p. 6), blijkt voor 70% te zijn gericht op het winkelaanbod (zie p. 10, vgl. ook de grafiek op p. 11). Deze bezoekersstroom telt echter niet mee voor de beoordeling of sprake is van autonoom en substantieel toerisme: *"Het zal moeten gaan om toeristische trekpleisters die, los van de gelegenheid tot winkelen, zelf in een in aanmerking te nemen mate toeristen naar de desbetreffende gemeente of deel dan wel delen van de gemeente trekken"* (ABRvS 2 maart 2011 (Westland), LJN: BP6327, r.o. 2.6.1).
43. De resterende 30% van het aantal bezoeken (ongeveer 370.000) richt zich niet - ook niet grotendeels - op een bepaalde toeristische trekpleister. Ook uit het rapport van NBTC-NIPO volgt dus dat Almere zich niet op de toerismevrijstelling kan beroepen.
44. De zo-even vermelde cijfers uit het rapport van NBTC-NIPO laten zich overigens slecht combineren met de bezoekersaantallen als vermeld op p. 13 van de Toelichting bij de Verordening. De Stichting acht dat het rapport van NBTC-NIPO het meest geloofwaardig is, gelet op de statuur van NIPO als onderzoeksbureau en de verantwoording van het onderzoeksresultaat.
45. Uit het al genoemde rapport van NBTC-NIPO blijkt voorts dat 10% van de bezoeken aan Almere in verband met evenementen in die gemeente (zie p. 10, zie ook de grafiek op p. 11). Dat komt neer op 120.000 bezoekers *per jaar*. Een dergelijk bezoekersaantal kan niet onderscheidend worden genoemd in vergelijking met bijvoorbeeld de open dagen van de Koninklijke Luchtmacht, die op de zaterdag 120.000 *in één dag* trekt. Een evenement als Sail in Amsterdam trekt meer dan vier miljoen bezoekers en de AutoRai trok, tot de financiële crisis om zich heen greep, gemiddeld 450.000 bezoekers in een week tijd. Op de Vierdaagsefeesten in Nijmegen komen in enkele dagen tijd 1,5 miljoen bezoekers af. Ook gemeenten die een Jaarbeurs (2,5 miljoen bezoekers per jaar) of een Rai-gebouw (1,5 miljoen bezoekers per jaar) binnen de grenzen hebben, kunnen zich op geloofwaardige wijze in verband met evenementen op de toerismevrijstelling beroepen. Almere niet. Zelfs niet indien zou worden uitgegaan van de juist-

heid van de bezoekersaantallen als vermeld in de Toelichting bij de Verordening (p. 16 en 17), te weten 650.000 bezoekers van evenementen in 2010. Voor een grootstedse gemeente als Almere kan dit aantal bezoekers voor een heel jaar niet onderscheidend worden genoemd. Ook de evenementen zelf onderscheiden zich niet wezenlijk van wat in veel andere gemeenten aan activiteiten en evenementen voorhanden is, noch naar hun aard noch naar bezoekersaantallen. Bovendien vallen veel van deze evenementen niet op zondagen en ook daarom kunnen de evenementen toepassing van de toerismevrijstelling niet rechtvaardigen.

Vgl. Vznr. Rb. Rotterdam 19 februari 2010, LJN: BL4558, r.o. 4.3.4: "Wellswaar is voldoende aannemelijk geworden dat de discotheek, het casino, de kunstgalerie en de in en bij het Alexandrium georganiseerde evenementen aanzienlijke bezoekersaantallen trekken, echter daarmee is nog niet gezegd dat het hier om "toeristische trekpleisters" gaat. Vrijwel iedere (grotere) gemeente in Nederland kent dergelijke trekpleisters en/of evenementen. Bezoekers daarvan kunnen niet zonder meer als toeristen worden geduid."

Zie ook KB 22 maart 2010 (Westland), Gst. 2010 (7336), 55: "Uit het Burgerjaarverslag blijkt dat de gemeente vele evenementen heeft georganiseerd. Zelfs indien de evenementen aanzienlijke bezoekersaantallen trekken, is daarmee echter niet gezegd dat het om toeristische trekpleisters gaat. Vrijwel in iedere gemeente in Nederland worden evenementen georganiseerd. De gemeente heeft niet aannemelijk gemaakt dat het hier gaat om evenementen van zo een bijzondere aard dat een uitzondering op grond van de toerismebepaling in dit geval gerechtvaardigd is. Bezoekers van deze evenementen kunnen dan ook niet zonder meer als toeristen worden beschouwd."

46. Ook met betrekking tot de evenementen geldt overigens dat de in de Toelichting gepresenteerde cijfers significant afwijken van hetgeen volgt uit het rapport van NBTC-NIPO. Volgens NBTC-NIPO komt 70% van de 1,2 miljoen bezoekers om te winkelen en 10% voor evenementen (dus ongeveer 120.000 mensen). Volgens de Toelichting bij de Verordening (p. 16 en 17) trokken de evenementen in Almere zo'n 650.000 bezoekers. De conclusie lijkt gerechtvaardigd dat het verschil tussen de door NBTC-NIPO becijferde aantallen en de aantallen die de gemeente noemt in de Toelichting, zijn gelegen in het feit dat evenementen in Almere voor een belangrijk deel door 'eigen' bewoners - en dus niet door toeristen - worden bijgewoond.
47. De Stichting moet dan ook concluderen dat met de in het raadsvoorstel genoemde opsomming van toeristische trekpleisters en evenementen uit het oog is verloren dat, in de woorden van de meergenoemde uitspraak van de Vznr. CBB inzake Roosendaal: "(...) de woorden "toerisme" en "aantrekkingskracht voor dat toerisme" strikt dienen

te worden geïnterpreteerd, aangezien bij een andere benadering het verbod tot zondagsopenstelling zoals vervat in artikel 2, eerste lid, van de wet, feitelijk illusoir zou worden gemaakt. Dat betekent dat wanneer natuur- of stedschoon, toeristische recreatiecentra en toeristische evenementen zich niet in betekenende mate onderscheiden van datgene wat ter zake bij vele andere gemeenten voor handen is, deze omstandigheden op zichzelf noch tezamen de toeristische aantrekkingskracht kunnen vormen waarop artikel 3, derde lid, onder a van de Winkeltijdenwet het oog heeft, zulks omdat bij een andere interpretatie het uitzonderingskarakter van de desbetreffende bepaling teloor zou gaan."

48. Daarbij komt dat de op Almere gerichte bezoeken zich concentreren op de periode tussen april en juni, terwijl er tussen oktober en december juist relatief weinig bezoek aan Almere plaatsvindt. Dit blijkt uit het al eerder genoemde rapport van NBTC-NIPO, p. 16. Juist ook vanwege het uit de wettekst voortvloeiende toerisme-ondersteunend karakter van de toerismevrijstelling betekent dit dat zondagsopenstelling van winkels in de periode voor zover gelegen buiten de periode april tot en met juni niet door het toerisme wordt gerechtvaardigd, laat staan in de periode oktober tot en met december. De Stichting wijst in dit verband nogmaals op de band die er moet zijn tussen het toerisme en de winkelopenstelling op zondag, zoals ook duidelijk blijkt uit de parlementaire geschiedenis van de Wtw. Voor wat betreft de relatie tussen het toerisme en de daaraan ten dienste staande zondagsopenstelling van winkels maakt de memorie van toelichting bij de wijziging van de Wsw uit 1994 (zie boven, randnummers 9 en 13), waarbij de toerismevrijstelling werd ingevoerd, onder meer melding van het 'werkelijk benodigde aantal uren' (waarop winkels op zondag zijn geopend). Hiermee geeft de wetgever aan dat het niet de bedoeling is een ruimere openstelling van winkels toe te staan dan overeenkomt met de behoefte van bezoekers van toeristische trekpleisters binnen de gemeente. Anders gezegd: als de toeristen vertrokken zijn, dienen de winkels op zondag weer gesloten te blijven. Een andere visie miskent te zeer het uitzonderingskarakter van de toerismevrijstelling.

2. *De winkelopenstelling op zondag ondersteunt het toerisme niet*

49. De Stichting betwist dat de winkelopenstelling ondersteunend is aan ('ten behoeve van') het toerisme. Dat en in welke mate daarvan sprake is of zal zijn, wordt nergens in het raadsvoorstel onderbouwd. Dit terwijl de toerismevrijstelling beoogt winkelopenstelling mogelijk te maken ten behoeve van toeristen die een bezoek aan een toeristische attractie willen "combineren met een bezoek aan winkels. In een dergelijk

geval is er sprake van autonoom toerisme en kunnen de winkels daar gebruik van maken.”

Nota naar aanleiding van het verslag, Kamerstukken II, 2008-2009, 31728, nr. 16, p. 17.

50. Van een relatie tussen het toerisme in de zin van de Wtw en de behoefte aan winkelen is in het raadsvoorstel niet gebleken. Uit de stukken die ten grondslag liggen aan het raadsvoorstel blijkt wel van de ambitie de gemeente Almere op de kaart te zetten als toeristisch-recreatieve gemeente, en van de wens de 52 koopzondagen per jaar voor de gemeente te behouden. Uit niets blijkt dat winkelopenstelling op zondag redelijkerwijs tot meer bezoek aan toeristische trekpleisters (niet zijnde winkelcentra etc.) zou kunnen leiden.
51. Voor zover er al sprake zou zijn van een relatie tussen het toerisme en de winkelopenstelling op zondag (dat blijkt tot dusver uit niets en is ook niet aannemelijk), geldt dat die relatie slechts denkbaar is gedurende de periode waarin er bovengemiddeld veel toeristen op Almere af komen, te weten van april tot en met juni. Buiten die periode - en vooral in de periode oktober tot en met december, wanneer Almere verhoudingsgewijs weinig bezoekers van buiten telt - dienen de winkels dus gesloten te blijven.
52. Concluderend moet worden gesteld dat niet aannemelijk is dat de verruiming van de winkeltijden geschiedt 'ten behoeve van' het toerisme.
3. *Belangenafweging*

Economische belangen

53. De stelling dat verruiming van winkelopenstelling op zondag bevorderlijk kan zijn voor de economie en de werkgelegenheid wordt in algemene bewoordingen gesteld maar nauwelijks onderbouwd.
54. Het besluit is op dit punt dan ook ontoereikend gemotiveerd en voldoet niet aan het vereiste dat kennis moet worden vergaard over de in aanmerking te nemen feiten en belangen (artikel 3:2 Awb).

Winkeliers met weinig of geen personeel

55. Blijkens artikel 3 lid 6 Wtw dient bij het nemen van een besluit tot toepassing van de toerismevrijstelling een belangenafweging te worden gemaakt. Ten minste behoren de volgende belangen te worden afgewogen:
- het belang van de werkgelegenheid en economische bedrijvigheid in de gemeente, waaronder mede wordt begrepen het belang van winkeliers met weinig of geen personeel en van winkelpersoneel;
 - de zondagsrust in de gemeente;
 - de leefbaarheid, de veiligheid en de openbare orde in de gemeente.
56. De wetgever heeft met de hier voorgeschreven belangenafweging willen voorkomen dat economische overwegingen het primaat hebben. Ook immateriële belangen, en - met name ook de belangen van winkeliers met weinig of geen personeel, dient ten volle in de afweging te worden betrokken, zonder dat de economische belang van - met name - winkelketens (die kunnen profiteren van hun schaalvoordelen) op voorhand de boventoon voert.
57. Ondanks dat de wet uitdrukkelijk voorschrijft dat het belang van winkeliers met weinig of geen personeel in de belangenafweging wordt betrokken, zwijgt het raadsvoorstel in alle talen over dit aspect. Uit niets blijkt dat rekening is gehouden met, of zelfs maar onderzoek is gedaan naar de belangen van, winkeliers met weinig of geen personeel, noch de gevolgen van het besluit voor deze categorie belanghebbenden. Het raadsvoorstel volstaat met te vermelden dat winkeliers niet open *hoeven* te gaan. In het licht van de eisen die de Wtw en de Awb stellen aan een op feitenonderzoek gebaseerde belangenafweging genomen, schieten het raadsvoorstel en de toelichting op de Verordening Winkeltijden duidelijk tekort zodat het raadsbesluit voor herroeping in aanmerking komt.
58. Ten overvloede zij opgemerkt dat verruiming van zondagsopenstelling van winkels nadelig is voor kleinere winkeliers. Zij kunnen niet op dezelfde wijze als de grotere ketens profiteren van schaalvoordelen. Op grond van CAO's moet aan het personeel voor het werken op zondag als regel een aanzienlijk hoger loon te worden betaald. Voor de 15- en 16-jarigen die de supermarkten kunnen inzetten levert dat veel lagere loonkosten op dan de veelal wat oudere werknemers waarover kleinere winkeliers vaak beschikken.

59. Winkeliers zonder personeel (die bij een werkweek van zes dagen al 60 tot 80 uur per week maken) zullen, om te voorkomen dat zij omzet kwijtraken aan grotere winkelketens, zeven dagen per week in de weer moeten zijn, terwijl ook zij behoefte hebben aan rust. Tegenover deze hogere kosten (c.q. hogere arbeidsinzet van winkeliers zonder personeel) staan echter geen extra bestedingen. Het spreekt immers voor zich dat zondagopenstelling de bestedingsmogelijkheden van de klantenkring als zodanig niet vergroot. Bovendien leert de praktijk dat de mogelijkheid van winkelen op zondag in de regel slechts het gemak van de lokale markt en niet dat van toeristen dient. Met name de supermarkten profiteren daarvan omdat winkelen op zondag doorgaans in het teken staat van het halen van 'vergeten' boodschappen.
60. Verder zijn de marges in het MKB klein. De veronderstelde vrijheid om op zondag dicht te blijven is er nauwelijks. Dit laat zich met name gelden in de foodsector, waar zich het fenomeen voordoet dat supermarkten veelal kiezen voor een maximale invulling van de vrijheid op zondag open te gaan. Daartegenover staat dat de winkeliers met weinig of geen personeel, die er wegens sociale of religieuze redenen voor kiezen om één dag in de week in gezins- of familieverband door te brengen en derhalve niet op zondag open te gaan, omzet weg zien vloeien naar de supermarkten die op zondag wel open zullen gaan. Een winkelier met weinig personeel zal voorts aanlopen tegen artikel 5:6 Arbeidstijdenwet, op grond waarvan hij een werknemer niet kan verplichten op zondag te werken en daarmee dus in een situatie kan komen waarin hij op zondag wel open zou willen gaan, maar daartoe feitelijk niet in staat is.
61. Het is dan ook niet zonder reden dat het Centraal Planbureau heeft becijferd dat de kleinere winkeliers door ruimere zondagsopenstelling er in omzet op achteruit gaan (productie 3, zie p. 11). Het is in dit verband niet zonder reden dat uit een door de grootste branchevereniging in de detailhandel (CBW-Mitex) uitgevoerd onderzoek (productie 4) blijkt dat nog geen 10% van de MKB-ondernemers in de mode-, sport- en woonbranche behoefte heeft aan verruiming van koopzondagen. Het is niet aannemelijk dat dat voor andere takken binnen het MKB anders ligt. Voor wat betreft de foodsector geldt dat uit een door Deloitte uitgevoerd onderzoek (productie 5, zie par. 2.7.2., p. 50) blijkt dat supermarkten hun marktaandeel verder zullen vergroten ten koste van de kleine winkeliers, hetgeen volgens Deloitte mede wordt veroorzaakt de toenemende zondagsopenstelling van winkels.
62. Concluderend kan worden gesteld dat bij het nemen van het besluit, in strijd met de wet, geen aandacht is geweest voor de belangen van winkeliers met weinig of geen

personeel. Ten onrechte is volstaan met een uiteenzetting over de effecten op de economie en de werkgelegenheid.

Werknemers

63. Het belang van het winkelpersoneel is in het raadsvoorstel slechts in algemene termen onder woorden gebracht. Uit de parlementaire geschiedenis van de Wtw blijkt echter dat de toepassing van de toerismevrijstelling op lokaal niveau maatwerk vereist. Hierbij geldt als uitgangspunt dat belangen niet kunnen worden afgewogen (artikel 3:4 Awb) als niet vooraf kennis is verkregen over de in aanmerking te nemen feiten en belangen (artikel 3:2 Awb). Juist daarom wordt in de parlementaire geschiedenis van de Wtw meermaals gesteld dat de in aanmerking te nemen belangen in beeld moeten worden gebracht, waarbij onder meer melding wordt gemaakt van consultaties van belanghebbenden (zoals ondernemers in toerisme en detailhandel, inwoners), economisch onderzoek en enquêtes. Volgens de wetgever is het bijkomend voordeel hiervan dat de belangenafweging beter toetsbaar wordt voor de rechter.

Memorie van toelichting, Kamerstukken II, 2008-2009, 31728, nr. 3, p. 6 t/m 7; Nota naar aanleiding van het verslag, Kamerstukken II, 2008-2009, 31728, nr. 16, p. 5 en p. 7; Memorie van antwoord, Kamerstukken I 2009-2010, 31728, C, p. 16-17.

64. Er dient dan ook op lokaal niveau onderzoek te worden gedaan naar onder meer de bereidheid van het winkelpersoneel om op zondagen te werken en de vrijheid die zowel werknemers als sollicitanten ervaren om 'nee' te zeggen tegen een verzoek van de werkgever om op zondagen te werken. De uitkomsten van dit onderzoek moeten in de belangenafweging worden betrokken en mede op basis daarvan dient besloten te worden omtrent toepassing van de toerismevrijstelling. Het is duidelijk dat het raadsvoorstel en het daaraan ten grondslag liggende feitenonderzoek in dit licht ernstig tekort schiet.
65. Overigens blijkt uit onderzoek door het CNV in Zoetermeer (productie 6) dat werkgevers in de praktijk druk uitoefenen op het personeel en dat veruit de meerderheid van de werknemers weinig behoefte heeft aan werken op zondag. Het is aannemelijk dat Zoetermeer niet op zichzelf staat. Zonder nader onderzoek op dit vlak is het - mede ook gelet op wat de parlementaire geschiedenis daarover zegt - onmogelijk de voorgescreven belangenafweging op de door de wetgever voorziene wijze vorm te geven.

Leefbaarheid

66. Op grond artikel 3 lid 6 onder c Wtw dient in de belangenafweging ook te worden betrokken het effect van toepassing van de toerismevrijstelling op de leefbaarheid van de gemeente. Uit de parlementaire geschiedenis (zie boven, randnummer 33) volgt dat dit omvat de leefbaarheid van de gemeente voor kleinere winkeliers alsmede hun personeel.
67. Het raadsvoorstel mist echter elke afweging ten aanzien van het belang van winkeliers met weinig of geen personeel, alsook van het winkelpersoneel, om de gemeente Almere ook voor hén leefbaar te houden. Van belang hierbij is het - in de parlementaire geschiedenis van de Wtw expliciet aan de orde gestelde - belang van de kleine winkelier om (onder meer) niet op zondag te hoeven werken. Het argument dat winkeliers niet verplicht zijn op zondag open te gaan, wordt door de praktijk gelogenstraft (zie boven, randnummers 58 t/m 61).
68. Ook inzake het belang van omwonenden van winkelcentra en supermarkten bij een goede leefbaarheid, waaronder mede valt het voorkomen voor deze omwonenden van geluidsoverlast en verkeersdruk gedurende zeven dagen in de week, valt in het besluit noch in de toelichting daarop weinig terug te vinden.
69. Nu het raadsbesluit op dit punt geen overwegingen bevat, is het onderdeel 'leefbaarheid' op een ontoereikende wijze onderzocht en afgewogen.
4. *Zorgvuldige voorbereiding*
70. Gelet op het voorgaande moet worden vastgesteld dat het besluit op een aantal onderdelen niet zorgvuldig is voorbereid.
71. Er bestaat geen inzicht in de relatie tussen de toeristische aantrekkingskracht van de gemeente Almere en de winkelopenstelling op zondag. Bovendien is nagelaten kennis te vergaren over de effecten van het raadsbesluit op de ingevolge artikel 3 lid 6 Wtw in aanmerking te nemen belangen van onder meer winkeliers met weinig of geen personeel, en van werknemers. Niet onderzocht is de invloed van het besluit op de zondagsrust in en de leefbaarheid van de gemeente Almere voor wat betreft omwonenden van winkelcentra en supermarkten.

72. Daarmee is het besluit genomen in strijd met het vereiste dat kennis moet worden vergaard van de relevante feiten en de af te wegen belangen (artikel 3:2 Awb), specifiek voor wat betreft de belangen van winkeliers met weinig of geen personeel en in verband daarmee de gevolgen van het besluit voor de leefbaarheid in relatie tot de betreffende winkeliers (artikel 3 lid 6 Wtw).

5. *Zorgvuldige belangenafweging*

73. Uit het bovenstaande volgt dat, bij gebreke van toereikende kennisneming van de relevante feiten en belangen, geen zorgvuldige belangenafweging heeft kunnen plaatsvinden.

74. Dat kan ook niet, omdat het doel van het raadsbesluit niet is gelegen in het bevorderen van het toerisme en de economische lokale bedrijvigheid en de werkgelegenheid binnen de gemeente, maar in het creëren van een gelijk speelveld voor enkele lokale supermarkten. Daartegenover staan de belangen van een aantal winkeliers die zich niet in zondagopenstelling kunnen vinden én het belang van de werknemers, die (mede gelet op het hierboven genoemde CNV-onderzoek in Zoetermeer) in overgrote meerderheid niet op zondag willen werken.

75. Bovendien blijkt uit niets dat de gemeenteraad - zoals de wetgever verlangt - zich er bij de belangenafweging rekenschap van heeft gegeven dat winkelsluiting op zondag de hoofdregel is.

Zie Advies Raad van State en nader rapport, Kamerstukken II, 2008-2009, 31728, nr. 4, p. 5.

76. Integendeel; het lijkt op dat de raad ervan uitgaat dat winkelopening op zondag hoofdregel is en dat sluiting wegens het mogelijk ontbreken van autonoom en substantieel toerisme voor alles moet worden voorkomen. Het besluit mist op dit punt een zorgvuldige belangenafweging, hetgeen in strijd is met artikel 3 lid 6 Wtw en artikel 3:4 lid 1 Awb.

Conclusie

De Stichting verzoekt uw Raad, gelet op het voorgaande:

- a. het bezwaar gegrond te verklaren en het bestreden besluit te herroepen;

Wille Donker

- b. hen overeenkomstig artikel 7:15 lid 2 Awb een vergoeding toe te kennen voor de kosten ten behoeve van de onderhavige bezwaarprocedure, waaronder begrepen de kosten van beroepshalve verleende rechtskundige bijstand.

Hoogachtend,

C.J.R. van Binsbergen

23 JAN. 2012

04632

AANTEKENEN

De gemeenteraad van Almere
D.t.v. de Commissie bezwaarschriften
Postbus 200
1300 AE Almere

Ingekomen poststuk gemeente Almere	19 JAN 2012
Dienst/Afdeling SBU/122	Nr. 2110019
Ontvangst- bevestiging ☐ ja ☐ neen	Fotokopie voor 1 2 3 4

Alphen aan den Rijn 17 januari 2012

Tevens vooruit per fax: 036 - 539 99 12

Inzake : Stichting Tegen Verruiming Zondagsopenstelling/Gemeente Almere
Onze referentie : 140860
Betreft : BEZWAAR TEGEN WIJZIGING WINKELTIJDENVERORDENING
Behandeld door : mr. C.J.R. van Binsbergen
Telefoon : 0172 - 23 65 84 (secretaresse)
E-mail : binsbergen@willedonker.nl

Geachte raadsleden,

Namens de stichting naar burgerlijk recht Stichting Tegen Verruiming Zondagopenstelling, gevestigd te (2991 LE) Barendrecht aan de Donk 3 maak ik hierbij bezwaar tegen uw besluit van 22 december 2011, houdende wijziging van de Verordening Winkeltijden, onder meer strekkend tot het bij verordening verlenen van vrijstelling van het verbod als bedoeld in artikel 2 Winkeltijdenwet, ten behoeve van op de gemeente gericht toerisme.

Tegen dit besluit staat beroep open bij het College van Beroep voor het bedrijfsleven (artikel 10 lid 2 Winkeltijdenwet). Ingevolge artikel 7:1 Awb dient, alvorens beroep in te stellen, bezwaar te worden gemaakt.

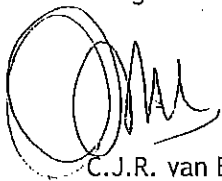
Gelet op de datum van het besluit is het onderhavige bezwaarschrift tijdig ingediend.

Op voorhand deel ik u mede dat cliënte zich niet kan verenigen met de aanname dat de vrijstelling van het verbod van zondagsopenstelling van winkels wordt gerechtvaardigd door op de gemeente Almere of een gedeelte daarvan gericht toerisme. Voorts is niet voldaan aan de ingevolge artikel 3 Winkeltijdenwet verplichte belangenafweging, nu is nagelaten kennis te vergaren met betrekking tot de in die bepaling bedoelde belangen (vgl. ook artikel 3:2 Awb),

en bijgevolg van een verantwoorde belangenafweging als bedoeld in artikel 3 Winkeltijdenwet en artikel 3:4 Awb geen sprake kan zijn geweest.

Cliënten zijn niet in staat de gronden van het bezwaar reeds thans (volledig) te verwoorden. Zij verzoeken u dan ook hen een termijn te stellen van ten minste zes weken teneinde hen de gelegenheid te geven de gronden van het bezwaar naar voren te brengen. Uw bericht dien- aangaande zie ik met belangstelling tegemoet.

Hoogachtend,

C.J.R. van Binsbergen

Consultaties zondagopenstelling overkoepelende (markt)partijen (samenvatting); 15 augustus 2012

Naast de enquêtes onder inwoners, winkeliers en personeel en een onderzoek naar het toeristische gehalte van Almere, is er ook een consultatieronde gehouden in juni 2012. N.a.v. deze consultatieronde via de mail is aan verschillende instanties/partijen een schriftelijke reactie gevraagd op hun standpunt “met betrekking tot de mogelijkheid die de gemeente wil blijven bieden om de winkels elke zondag geopend te kunnen laten zijn”.

Hieronder wordt per instantie de *kern* van hun standpunt weergegeven.

– **Corio**, 29 juni 2012

Met nadruk voorstander van de mogelijkheid om elke zondag open te zijn.

– **Unibail-Rodamco**, 25 juni 2012

Blijft voorstander van de verruiming van de zondagsopenstelling.

– **Ondernemerscoöperatie Doemere**, 26 juni 2012

De ondernemers van Doemere willen graag gebruik maken van de keuze om op zondag open te mogen.

– **Ondernemersvereniging BuitenMere**, 25 juni 2012

Deze ondernemersvereniging geeft het volgende aan:

- * 1 x per maand een koopzondag voor alle winkels
- * elke zondag open voor bouwmarkten en supermarkten.

– **Belangenvereniging Ondernemers Almere Haven (BVOAH)**, 13 juni 2012.

Deze vereniging is tegen de zondagopenstelling.

– **Ondernemers Vereniging Stadshart Almere (OVSA)**, 18 juni 2012

De OVSA is nadrukkelijk voorstander van een verruimde zondagopenstelling.

– **Kamer van Koophandel Gooi-, Eem- en Flevoland (KvK)**, 18 juni 2012

De Kamer is voorstander van de verruimde zondagopenstelling.

– **Vereniging Bedrijfskring Almere (VBA)**, 15 juni 2012

De VBA onderschrijft het belang van de mogelijkheid van elke zondag open zijn van de winkels.

– **Almere City Marketing (ACM)**, 18 juni 2012.

ACM is nadrukkelijk voorstander van 52 koopzondagen per jaar.

– **Hoofdbedrijfschap Detailhandel (HBD)**, 11 juni 2012

Het HBD laat het innemen van standpunten over aan koepelorganisaties als MKB-Nederland, Raad Nederlandse Detailhandel, enz.

– **MKB Midden Nederland**, 18 juni 2012

Deze vereniging van mkb bedrijven geeft niet direct een standpunt weer. Zij is van mening dat “gemeenten in nauwe samenspraak met lokale winkeliers gezamenlijk dienen te bepalen of en zo ja, hoeveel zondagen de lokale winkels in de betreffende gemeente geopend mogen zijn en onder welke voorwaarden dit gebeurt”.

Conclusie

Eigenlijk alle instanties die geconsulteerd zijn zijn voor, behalve de winkeliersvereniging in Haven. De winkeliersvereniging Buitenmere in Almere Buiten maakt een onderscheid tussen

typen winkels: enerzijds elke zondag open voor supermarkten en bouwmarkten en voor de andere winkels 1 x per maand een koopzondag voor alle winkels.

INHOUDSOPGAVE

O01.01	TITEL:	Wat is uw functie binnen het bedrijf?
	BASIS:	Alle respondenten Kern x Wat is uw functie binnen het bedrijf?
O01.02	TITEL:	Wat is uw functie binnen het bedrijf?
	BASIS:	Alle respondenten Stadsdeel x Wat is uw functie binnen het bedrijf?
O01.03	TITEL:	Wat is uw functie binnen het bedrijf?
	BASIS:	Alle respondenten Aantal medewerkers x Wat is uw functie binnen het bedrijf?
O01.04	TITEL:	Wat is uw functie binnen het bedrijf?
	BASIS:	Alle respondenten Aantal koopzondagen geopend x Wat is uw functie binnen het bedrijf?
O02.01	TITEL:	Hoeveel personen heeft u in dienst?
	BASIS:	Alle respondenten Kern x Aantal personen in dienst
O02.02	TITEL:	Hoeveel personen heeft u in dienst?
	BASIS:	Alle respondenten Stadsdeel x Aantal personen in dienst
O02.03	TITEL:	Hoeveel personen heeft u in dienst?
	BASIS:	Alle respondenten Aantal medewerkers x Aantal personen in dienst
O02.04	TITEL:	Hoeveel personen heeft u in dienst?
	BASIS:	Alle respondenten Aantal koopzondagen geopend x Aantal personen in dienst
O03.01	TITEL:	Hoeveel koopzondagen per jaar bent u momenteel geopend?
	BASIS:	Alle respondenten Kern x Aantal koopzondagen per jaar geopend
O03.02	TITEL:	Hoeveel koopzondagen per jaar bent u momenteel geopend?
	BASIS:	Alle respondenten Stadsdeel x Aantal koopzondagen per jaar geopend
O03.03	TITEL:	Hoeveel koopzondagen per jaar bent u momenteel geopend?
	BASIS:	Alle respondenten Aantal medewerkers x Aantal koopzondagen per jaar geopend
O03.04	TITEL:	Hoeveel koopzondagen per jaar bent u momenteel geopend?
	BASIS:	Alle respondenten Aantal koopzondagen geopend x Aantal koopzondagen per jaar geopend
O05A.01	TITEL:	Wat is de belangrijkste reden om deel te nemen aan de koopzondag?
	BASIS:	Alle ondernemers die deelnemen aan de koopzondag Kern x Belangrijkste reden om deel te nemen aan de koopzondag
O05A.02	TITEL:	Wat is de belangrijkste reden om deel te nemen aan de koopzondag?
	BASIS:	Alle ondernemers die deelnemen aan de koopzondag Stadsdeel x Belangrijkste reden om deel te nemen aan de koopzondag
O05A.03	TITEL:	Wat is de belangrijkste reden om deel te nemen aan de koopzondag?
	BASIS:	Alle ondernemers die deelnemen aan de koopzondag Aantal medewerkers x Belangrijkste reden om deel te nemen aan de koopzondag
O05A.04	TITEL:	Wat is de belangrijkste reden om deel te nemen aan de koopzondag?
	BASIS:	Alle ondernemers die deelnemen aan de koopzondag Aantal koopzondagen geopend x Belangrijkste reden om deel te nemen aan de koopzondag

INHOUDSOPGAVE

O05B.01	TITEL:	Wat is daarna de belangrijkste reden om deel te nemen aan de koopzondag?
	BASIS:	Alle ondernemers die deelnemen aan de koopzondag Kern x Daarna de belangrijkste reden om deel te nemen aan de koopzondag
O05B.02	TITEL:	Wat is daarna de belangrijkste reden om deel te nemen aan de koopzondag?
	BASIS:	Alle ondernemers die deelnemen aan de koopzondag Stadsdeel x Daarna de belangrijkste reden om deel te nemen aan de koopzondag
O05B.03	TITEL:	Wat is daarna de belangrijkste reden om deel te nemen aan de koopzondag?
	BASIS:	Alle ondernemers die deelnemen aan de koopzondag Aantal medewerkers x Daarna de belangrijkste reden om deel te nemen aan de koopzondag
O05B.04	TITEL:	Wat is daarna de belangrijkste reden om deel te nemen aan de koopzondag?
	BASIS:	Alle ondernemers die deelnemen aan de koopzondag Aantal koopzondagen geopend x Daarna de belangrijkste reden om deel te nemen aan de koopzondag
O06.01	TITEL:	Waarom maakt u geen (maximaal) gebruik van de mogelijkheid tot zondagopenstelling?
	BASIS:	Alle ondernemers die niet geheel gebruik maken van de mogelijkheid tot zondagopenstelling Kern x Reden geen maximaal gebruik van zondagopenstelling
O06.02	TITEL:	Waarom maakt u geen (maximaal) gebruik van de mogelijkheid tot zondagopenstelling?
	BASIS:	Alle ondernemers die niet geheel gebruik maken van de mogelijkheid tot zondagopenstelling Stadsdeel x Reden geen maximaal gebruik van zondagopenstelling
O06.03	TITEL:	Waarom maakt u geen (maximaal) gebruik van de mogelijkheid tot zondagopenstelling?
	BASIS:	Alle ondernemers die niet geheel gebruik maken van de mogelijkheid tot zondagopenstelling Aantal medewerkers x Reden geen maximaal gebruik van zondagopenstelling
O06.04	TITEL:	Waarom maakt u geen (maximaal) gebruik van de mogelijkheid tot zondagopenstelling?
	BASIS:	Alle ondernemers die niet geheel gebruik maken van de mogelijkheid tot zondagopenstelling Aantal koopzondagen geopend x Reden geen maximaal gebruik van zondagopenstelling
O07.01	TITEL:	Bent u tevreden met uw huidige aantal koopzondagen?
	BASIS:	Alle ondernemers die deelnemen aan de koopzondag Kern x Tevreden met uw huidige aantal koopzondagen
O07.02	TITEL:	Bent u tevreden met uw huidige aantal koopzondagen?
	BASIS:	Alle ondernemers die deelnemen aan de koopzondag Stadsdeel x Tevreden met uw huidige aantal koopzondagen
O07.03	TITEL:	Bent u tevreden met uw huidige aantal koopzondagen?
	BASIS:	Alle ondernemers die deelnemen aan de koopzondag Aantal medewerkers x Tevreden met uw huidige aantal koopzondagen
O07.04	TITEL:	Bent u tevreden met uw huidige aantal koopzondagen?
	BASIS:	Alle ondernemers die deelnemen aan de koopzondag Aantal koopzondagen geopend x Tevreden met uw huidige aantal koopzondagen
O08.01	TITEL:	Welk aantal koopzondagen heeft uw voorkeur?
	BASIS:	Alle ondernemers die niet tevreden zijn met het huidige aantal koopzondagen Kern x Voorkeur aantal koopzondagen
O08.02	TITEL:	Welk aantal koopzondagen heeft uw voorkeur?
	BASIS:	Alle ondernemers die niet tevreden zijn met het huidige aantal koopzondagen Stadsdeel x Voorkeur aantal koopzondagen
O08.03	TITEL:	Welk aantal koopzondagen heeft uw voorkeur?
	BASIS:	Alle ondernemers die niet tevreden zijn met het huidige aantal koopzondagen Aantal medewerkers x Voorkeur aantal koopzondagen
O08.04	TITEL:	Welk aantal koopzondagen heeft uw voorkeur?
	BASIS:	Alle ondernemers die niet tevreden zijn met het huidige aantal koopzondagen Aantal koopzondagen geopend x Voorkeur aantal koopzondagen

INHOUDSOPGAVE

O09A.01	TITEL: Heeft u behoefte aan meer koopzondagen tijdens een bepaald seizoen of rondom de feestdagen? BASIS: Alle ondernemers die niet geheel gebruik maken van de mogelijkheid tot zondagopenstelling Kern x Behoefte aan meer koopzondagen tijdens een bepaald seizoen of rondom de feestdagen
O09A.02	TITEL: Heeft u behoefte aan meer koopzondagen tijdens een bepaald seizoen of rondom de feestdagen? BASIS: Alle ondernemers die niet geheel gebruik maken van de mogelijkheid tot zondagopenstelling Stadsdeel x Behoefte aan meer koopzondagen tijdens een bepaald seizoen of rondom de feestdagen
O09A.03	TITEL: Heeft u behoefte aan meer koopzondagen tijdens een bepaald seizoen of rondom de feestdagen? BASIS: Alle ondernemers die niet geheel gebruik maken van de mogelijkheid tot zondagopenstelling Aantal medewerkers x Behoefte aan meer koopzondagen tijdens een bepaald seizoen of rondom de feestdagen
O09A.04	TITEL: Heeft u behoefte aan meer koopzondagen tijdens een bepaald seizoen of rondom de feestdagen? BASIS: Alle ondernemers die niet geheel gebruik maken van de mogelijkheid tot zondagopenstelling Aantal koopzondagen geopend x Behoefte aan meer koopzondagen tijdens een bepaald seizoen of rondom de feestdagen
O09B.01	TITEL: Heeft u bezwaar tegen de mogelijkheid elke zondag open te zijn? BASIS: Alle respondenten Kern x Bezwaar tegen de mogelijkheid elke zondag open te zijn
O09B.02	TITEL: Heeft u bezwaar tegen de mogelijkheid elke zondag open te zijn? BASIS: Alle respondenten Stadsdeel x Bezwaar tegen de mogelijkheid elke zondag open te zijn
O09B.03	TITEL: Heeft u bezwaar tegen de mogelijkheid elke zondag open te zijn? BASIS: Alle respondenten Aantal medewerkers x Bezwaar tegen de mogelijkheid elke zondag open te zijn
O09B.04	TITEL: Heeft u bezwaar tegen de mogelijkheid elke zondag open te zijn? BASIS: Alle respondenten Aantal koopzondagen geopend x Bezwaar tegen de mogelijkheid elke zondag open te zijn
O10.01	TITEL: Welk aandeel heeft de omzet van een gemiddelde koopzondag in uw totale weekomzet van een week met een koopzondag (maandag t/m zondag)? BASIS: Alle ondernemers die deelnemen aan de koopzondag Kern x Aandeel omzet van een gemiddelde koopzondag in de totale weekomzet van een week met een koopzondag (maandag t/m zondag)
O10.02	TITEL: Welk aandeel heeft de omzet van een gemiddelde koopzondag in uw totale weekomzet van een week met een koopzondag (maandag t/m zondag)? BASIS: Alle ondernemers die deelnemen aan de koopzondag Stadsdeel x Aandeel omzet van een gemiddelde koopzondag in de totale weekomzet van een week met een koopzondag (maandag t/m zondag)
O10.03	TITEL: Welk aandeel heeft de omzet van een gemiddelde koopzondag in uw totale weekomzet van een week met een koopzondag (maandag t/m zondag)? BASIS: Alle ondernemers die deelnemen aan de koopzondag Aantal medewerkers x Aandeel omzet van een gemiddelde koopzondag in de totale weekomzet van een week met een koopzondag (maandag t/m zondag)
O10.04	TITEL: Welk aandeel heeft de omzet van een gemiddelde koopzondag in uw totale weekomzet van een week met een koopzondag (maandag t/m zondag)? BASIS: Alle ondernemers die deelnemen aan de koopzondag Aantal koopzondagen geopend x Aandeel omzet van een gemiddelde koopzondag in de totale weekomzet van een week met een koopzondag (maandag t/m zondag)
O11.01	TITEL: Hoe verhoudt uw omzet op een gemiddelde koopzondag zich met uw omzet op een gemiddelde zaterdag? BASIS: Alle ondernemers die deelnemen aan de koopzondag Kern x Omzet op een gemiddelde koopzondag to.v. omzet op een gemiddelde zaterdag
O11.02	TITEL: Hoe verhoudt uw omzet op een gemiddelde koopzondag zich met uw omzet op een gemiddelde zaterdag? BASIS: Alle ondernemers die deelnemen aan de koopzondag Stadsdeel x Omzet op een gemiddelde koopzondag to.v. omzet op een gemiddelde zaterdag
O11.03	TITEL: Hoe verhoudt uw omzet op een gemiddelde koopzondag zich met uw omzet op een gemiddelde zaterdag? BASIS: Alle ondernemers die deelnemen aan de koopzondag Aantal medewerkers x Omzet op een gemiddelde koopzondag to.v. omzet op een gemiddelde zaterdag
O11.04	TITEL: Hoe verhoudt uw omzet op een gemiddelde koopzondag zich met uw omzet op een gemiddelde zaterdag? BASIS: Alle ondernemers die deelnemen aan de koopzondag Aantal koopzondagen geopend x Omzet op een gemiddelde koopzondag to.v. omzet op een gemiddelde zaterdag

INHOUDSOPGAVE

Q12.01	TITEL: Weegt de omzet van een koopzondag op tegen de extra kosten die worden gemaakt? BASIS: Alle ondernemers die deelnemen aan de koopzondag Kern x Omzet van een koopzondag weegt op tegen de extra kosten die worden gemaakt
Q12.02	TITEL: Weegt de omzet van een koopzondag op tegen de extra kosten die worden gemaakt? BASIS: Alle ondernemers die deelnemen aan de koopzondag Stadsdeel x Omzet van een koopzondag weegt op tegen de extra kosten die worden gemaakt
Q12.03	TITEL: Weegt de omzet van een koopzondag op tegen de extra kosten die worden gemaakt? BASIS: Alle ondernemers die deelnemen aan de koopzondag Aantal medewerkers x Omzet van een koopzondag weegt op tegen de extra kosten die worden gemaakt
Q12.04	TITEL: Weegt de omzet van een koopzondag op tegen de extra kosten die worden gemaakt? BASIS: Alle ondernemers die deelnemen aan de koopzondag Aantal koopzondagen geopend x Omzet van een koopzondag weegt op tegen de extra kosten die worden gemaakt
Q13.01	TITEL: Hoeveel extra personeel heeft u in dienst voor de koopzondag? BASIS: Alle ondernemers die deelnemen aan de koopzondag en personeel in dienst hebben Kern x Extra personeel in dienst voor de koopzondag
Q13.02	TITEL: Hoeveel extra personeel heeft u in dienst voor de koopzondag? BASIS: Alle ondernemers die deelnemen aan de koopzondag en personeel in dienst hebben Stadsdeel x Extra personeel in dienst voor de koopzondag
Q13.03	TITEL: Hoeveel extra personeel heeft u in dienst voor de koopzondag? BASIS: Alle ondernemers die deelnemen aan de koopzondag en personeel in dienst hebben Aantal medewerkers x Extra personeel in dienst voor de koopzondag
Q13.04	TITEL: Hoeveel extra personeel heeft u in dienst voor de koopzondag? BASIS: Alle ondernemers die deelnemen aan de koopzondag en personeel in dienst hebben Aantal koopzondagen geopend x Extra personeel in dienst voor de koopzondag
Q14.01	TITEL: Heeft u moeite met het werven van personeel voor de koopzondag? BASIS: Alle ondernemers die deelnemen aan de koopzondag en personeel in dienst hebben Kern x Heeft u moeite met het werven van personeel voor de koopzondag?
Q14.02	TITEL: Heeft u moeite met het werven van personeel voor de koopzondag? BASIS: Alle ondernemers die deelnemen aan de koopzondag en personeel in dienst hebben Stadsdeel x Heeft u moeite met het werven van personeel voor de koopzondag?
Q14.03	TITEL: Heeft u moeite met het werven van personeel voor de koopzondag? BASIS: Alle ondernemers die deelnemen aan de koopzondag en personeel in dienst hebben Aantal medewerkers x Heeft u moeite met het werven van personeel voor de koopzondag?
Q14.04	TITEL: Heeft u moeite met het werven van personeel voor de koopzondag? BASIS: Alle ondernemers die deelnemen aan de koopzondag en personeel in dienst hebben Aantal koopzondagen geopend x Heeft u moeite met het werven van personeel voor de koopzondag?
Q15.01	TITEL: Welke invloed heeft de koopzondag op de leefbaarheid en veiligheid in de omgeving van uw vestiging? BASIS: Alle ondernemers die deelnemen aan de koopzondag Kern x Welke invloed heeft de koopzondag op de leefbaarheid en veiligheid in de omgeving van uw vestiging?
Q15.02	TITEL: Welke invloed heeft de koopzondag op de leefbaarheid en veiligheid in de omgeving van uw vestiging? BASIS: Alle ondernemers die deelnemen aan de koopzondag Stadsdeel x Welke invloed heeft de koopzondag op de leefbaarheid en veiligheid in de omgeving van uw vestiging?
Q15.03	TITEL: Welke invloed heeft de koopzondag op de leefbaarheid en veiligheid in de omgeving van uw vestiging? BASIS: Alle ondernemers die deelnemen aan de koopzondag Aantal medewerkers x Welke invloed heeft de koopzondag op de leefbaarheid en veiligheid in de omgeving van uw vestiging?
Q15.04	TITEL: Welke invloed heeft de koopzondag op de leefbaarheid en veiligheid in de omgeving van uw vestiging? BASIS: Alle ondernemers die deelnemen aan de koopzondag Aantal koopzondagen geopend x Welke invloed heeft de koopzondag op de leefbaarheid en veiligheid in de omgeving van uw vestiging?

INHOUDSOPGAVE

O16.01	TITEL:	Hoe belangrijk vindt u de zondagsrust?
	BASIS:	Alle ondernemers die deelnemen aan de koopzondag Kern x Hoe belangrijk vindt u de zondagsrust?
O16.02	TITEL:	Hoe belangrijk vindt u de zondagsrust?
	BASIS:	Alle ondernemers die deelnemen aan de koopzondag Stadsdeel x Hoe belangrijk vindt u de zondagsrust?
O16.03	TITEL:	Hoe belangrijk vindt u de zondagsrust?
	BASIS:	Alle ondernemers die deelnemen aan de koopzondag Aantal medewerkers x Hoe belangrijk vindt u de zondagsrust?
O16.04	TITEL:	Hoe belangrijk vindt u de zondagsrust?
	BASIS:	Alle ondernemers die deelnemen aan de koopzondag Aantal koopzondagen geopend x Hoe belangrijk vindt u de zondagsrust?

TITEL: Wat is uw functie binnen het bedrijf?

BASIS: Alle respondenten

Kern x Wat is uw functie binnen het bedrijf?	Totaal		Almere Stad		Almere Buiten		Almere Haven		Almere Poort		Almere Hout	
	Abs.	% Vert.	Abs.	% Vert.	Abs.	% Vert.	Abs.	% Vert.	Abs.	% Vert.	Abs.	% Vert.
Steekproef	361	-	228	-	83	-	44	-	5	-	1	-
Totaal	361	100	228	100	83	100	44	100	5	100	1	100
Eigenaar	191	53	112	49	46	55	32	73	1	20	-	-
Vestigingsmanager / bedrijfsleider	153	42	103	45	35	42	12	27	2	40	1	100
Anders	17	5	13	6	2	2	-	-	2	40	-	-

TITEL: Wat is uw functie binnen het bedrijf?

BASIS: Alle respondenten

Stadsdeel x Wat is uw functie binnen het bedrijf?	Totaal		Stad west		Stad oost		Stad centrum		Buiten		Haven		Poort		Hout	
	Abs.	% Vert.	Abs.	% Vert.	Abs.	% Vert.	Abs.	% Vert.	Abs.	% Vert.	Abs.	% Vert.	Abs.	% Vert.	Abs.	% Vert.
Steekproef	361	-	70	-	30	-	128	-	83	-	44	-	5	-	1	-
Totaal	361	100	70	100	30	100	128	100	83	100	44	100	5	100	1	100
Eigenaar	191	53	46	66	19	63	47	37	46	55	32	73	1	20	-	-
Vestigingsmanager / bedrijfsleider	153	42	21	30	10	33	72	56	35	42	12	27	2	40	1	100
Anders	17	5	3	4	1	3	9	7	2	2	-	-	2	40	-	-

TITEL: Wat is uw functie binnen het bedrijf?

BASIS: Alle respondenten

Aantal medewerkers x Wat is uw functie binnen het bedrijf?	Totaal		Geen		1-2		3-5		6-10		11-20		Meer dan 20	
	Abs.	% Vert.	Abs.	% Vert.	Abs.	% Vert.	Abs.	% Vert.	Abs.	% Vert.	Abs.	% Vert.	Abs.	% Vert.
Steekproef	361	-	59	-	54	-	88	-	62	-	47	-	51	-
Totaal	361	100	59	100	54	100	88	100	62	100	47	100	51	100
Eigenaar	191	53	55	93	46	85	44	50	24	39	12	26	10	20
Vestigingsmanager / bedrijfsleider	153	42	4	7	7	13	40	45	35	56	31	66	36	71
Anders	17	5	-	-	1	2	4	5	3	5	4	9	5	10

TITEL: Wat is uw functie binnen het bedrijf?

BASIS: Alle respondenten

Aantal koopzondagen geopend x Wat is uw functie binnen het bedrijf?	Totaal		Geen		Minder dan 12		12		20		21-51		52	
	Abs.	% Vert.	Abs.	% Vert.	Abs.	% Vert.	Abs.	% Vert.	Abs.	% Vert.	Abs.	% Vert.	Abs.	% Vert.
Steekproef	361	-	147	-	55	-	43	-	5	-	12	-	99	-
Totaal	361	100	147	100	55	100	43	100	5	100	12	100	99	100
Eigenaar	191	53	106	72	38	69	21	49	1	20	3	25	22	22
Vestigingsmanager / bedrijfsleider	153	42	38	26	14	25	21	49	4	80	8	67	68	69
Anders	17	5	3	2	3	5	1	2	-	-	1	8	9	9

TITEL: Hoeveel personen heeft u in dienst?

BASIS: Alle respondenten

Kern x Aantal personen in dienst	Totaal		Almere Stad		Almere Buiten		Almere Haven		Almere Poort		Almere Hout	
	Abs.	% Vert.	Abs.	% Vert.	Abs.	% Vert.	Abs.	% Vert.	Abs.	% Vert.	Abs.	% Vert.
Steekproef	361	-	228	-	83	-	44	-	5	-	1	-
Totaal	361	100	228	100	83	100	44	100	5	100	1	100
Ik heb geen personen in dienst / zelfstandig	59	16	31	14	14	17	13	30	1	20	-	-
1-2	54	15	34	15	10	12	10	23	-	-	-	-
3-5	88	24	48	21	28	34	10	23	1	20	1	100
6-10	62	17	44	19	12	14	6	14	-	-	-	-
11-20	47	13	36	16	7	8	2	5	2	40	-	-
Meer dan 20	51	14	35	15	12	14	3	7	1	20	-	-

TITEL: Hoeveel personen heeft u in dienst?

BASIS: Alle respondenten

Stadsdeel x Aantal personen in dienst	Totaal		Stad west		Stad oost		Stad centrum		Buiten		Haven		Poort		Hout	
	Abs.	% Vert.	Abs.	% Vert.	Abs.	% Vert.	Abs.	% Vert.	Abs.	% Vert.	Abs.	% Vert.	Abs.	% Vert.	Abs.	% Vert.
Steekproef	361	-	70	-	30	-	128	-	83	-	44	-	5	-	1	-
Totaal	361	100	70	100	30	100	128	100	83	100	44	100	5	100	1	100
Ik heb geen personen in dienst / zelfstandig	59	16	19	27	6	20	6	5	14	17	13	30	1	20	-	-
1-2	54	15	14	20	7	23	13	10	10	12	10	23	-	-	-	-
3-5	88	24	12	17	1	3	35	27	28	34	10	23	1	20	1	100
6-10	62	17	6	9	2	7	36	28	12	14	6	14	-	-	-	-
11-20	47	13	6	9	6	20	24	19	7	8	2	5	2	40	-	-
Meer dan 20	51	14	13	19	8	27	14	11	12	14	3	7	1	20	-	-

TITEL: Hoeveel personen heeft u in dienst?

BASIS: Alle respondenten

Aantal medewerkers x Aantal personen in dienst	Totaal		Geen		1-2		3-5		6-10		11-20		Meer dan 20	
	Abs.	% Vert.	Abs.	% Vert.	Abs.	% Vert.	Abs.	% Vert.	Abs.	% Vert.	Abs.	% Vert.	Abs.	% Vert.
Steekproef	361	-	59	-	54	-	88	-	62	-	47	-	51	-
Totaal	361	100	59	100	54	100	88	100	62	100	47	100	51	100
Ik heb geen personen in dienst / zelfstandig	59	16	59	100	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
1-2	54	15	-	-	54	100	-	-	-	-	-	-	-	-
3-5	88	24	-	-	-	-	88	100	-	-	-	-	-	-
6-10	62	17	-	-	-	-	-	-	62	100	-	-	-	-
11-20	47	13	-	-	-	-	-	-	-	-	47	100	-	-
Meer dan 20	51	14	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	51	100

TITEL: Hoeveel personen heeft u in dienst?

BASIS: Alle respondenten

Aantal koopzondagen geopend x Aantal personen in dienst	Totaal		Geen		Minder dan 12		12		20		21-51		52	
	Abs.	% Vert.	Abs.	% Vert.	Abs.	% Vert.	Abs.	% Vert.	Abs.	% Vert.	Abs.	% Vert.	Abs.	% Vert.
Steekproef	361	-	147	-	55	-	43	-	5	-	12	-	99	-
Totaal	361	100	147	100	55	100	43	100	5	100	12	100	99	100
Ik heb geen personen in dienst / zelfstandig	59	16	42	29	5	9	4	9	1	20	1	8	6	6
1-2	54	15	31	21	11	20	8	19	-	-	1	8	3	3
3-5	88	24	40	27	14	25	11	26	2	40	2	17	19	19
6-10	62	17	13	9	13	24	9	21	1	20	3	25	23	23
11-20	47	13	11	7	8	15	7	16	1	20	2	17	18	18
Meer dan 20	51	14	10	7	4	7	4	9	-	-	3	25	30	30

TITEL: Hoeveel koopzondagen per jaar bent u momenteel geopend?

BASIS: Alle respondenten

Kern x Aantal koopzondagen per jaar geopend	Totaal		Almere Stad		Almere Buiten		Almere Haven		Almere Poort		Almere Hout	
	Abs.	% Vert.	Abs.	% Vert.	Abs.	% Vert.	Abs.	% Vert.	Abs.	% Vert.	Abs.	% Vert.
Steekproef	361	-	228	-	83	-	44	-	5	-	1	-
Totaal	361	100	228	100	83	100	44	100	5	100	1	100
Geen	147	41	72	32	40	48	32	73	3	60	-	-
Minder dan 12	55	15	28	12	17	20	9	20	1	20	-	-
12	43	12	29	13	14	17	-	-	-	-	-	-
20	5	1	2	1	3	4	-	-	-	-	-	-
21 - 51	12	3	10	4	2	2	-	-	-	-	-	-
52	99	27	87	38	7	8	3	7	1	20	1	100

TITEL: Hoeveel koopzondagen per jaar bent u momenteel geopend?

BASIS: Alle respondenten

Stadsdeel x Aantal koopzondagen per jaar geopend	Totaal		Stad west		Stad oost		Stad centrum		Buiten		Haven		Poort		Hout	
	Abs.	% Vert.	Abs.	% Vert.	Abs.	% Vert.	Abs.	% Vert.	Abs.	% Vert.	Abs.	% Vert.	Abs.	% Vert.	Abs.	% Vert.
Steekproef	361	-	70	-	30	-	128	-	83	-	44	-	5	-	1	-
Totaal	361	100	70	100	30	100	128	100	83	100	44	100	5	100	1	100
Geen	147	41	44	63	13	43	15	12	40	48	32	73	3	60	-	-
Minder dan 12	55	15	9	13	8	27	11	9	17	20	9	20	1	20	-	-
12	43	12	3	4	1	3	25	20	14	17	-	-	-	-	-	-
20	5	1	-	-	-	-	2	2	3	4	-	-	-	-	-	-
21 - 51	12	3	1	1	1	3	8	6	2	2	-	-	-	-	-	-
52	99	27	13	19	7	23	67	52	7	8	3	7	1	20	1	100

TITEL: Hoeveel koopzondagen per jaar bent u momenteel geopend?

BASIS: Alle respondenten

Aantal medewerkers x Aantal koopzondagen per jaar geopend	Totaal		Geen		1-2		3-5		6-10		11-20		Meer dan 20	
	Abs.	% Vert.	Abs.	% Vert.	Abs.	% Vert.	Abs.	% Vert.	Abs.	% Vert.	Abs.	% Vert.	Abs.	% Vert.
Steekproef	361	-	59	-	54	-	88	-	62	-	47	-	51	-
Totaal	361	100	59	100	54	100	88	100	62	100	47	100	51	100
Geen	147	41	42	71	31	57	40	45	13	21	11	23	10	20
Minder dan 12	55	15	5	8	11	20	14	16	13	21	8	17	4	8
12	43	12	4	7	8	15	11	13	9	15	7	15	4	8
20	5	1	1	2	-	-	2	2	1	2	1	2	-	-
21 - 51	12	3	1	2	1	2	2	2	3	5	2	4	3	6
52	99	27	6	10	3	6	19	22	23	37	18	38	30	59

TITEL: Hoeveel koopzondagen per jaar bent u momenteel geopend?

BASIS: Alle respondenten

Aantal koopzondagen geopend x Aantal koopzondagen per jaar geopend	Totaal		Geen		Minder dan 12		12		20		21-51		52	
	Abs.	% Vert.	Abs.	% Vert.	Abs.	% Vert.	Abs.	% Vert.	Abs.	% Vert.	Abs.	% Vert.	Abs.	% Vert.
Steekproef	361	-	147	-	55	-	43	-	5	-	12	-	99	-
Totaal	361	100	147	100	55	100	43	100	5	100	12	100	99	100
Geen	147	41	147	100	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Minder dan 12	55	15	-	-	55	100	-	-	-	-	-	-	-	-
12	43	12	-	-	-	-	43	100	-	-	-	-	-	-
20	5	1	-	-	-	-	-	-	5	100	-	-	-	-
21 - 51	12	3	-	-	-	-	-	-	-	-	12	100	-	-
52	99	27	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	99	100

TITEL: Wat is de belangrijkste reden om deel te nemen aan de koopzondag?

BASIS: Alle ondernemers die deelnemen aan de koopzondag

Kern x Belangrijkste reden om deel te nemen aan de koopzondag	Totaal		Almere Stad		Almere Buiten		Almere Haven		Almere Poort		Almere Hout	
	Abs.	% Vert.	Abs.	% Vert.	Abs.	% Vert.	Abs.	% Vert.	Abs.	% Vert.	Abs.	% Vert.
Steekproef	214	-	156	-	43	-	12	-	2	-	1	-
Totaal	214	100	156	100	43	100	12	100	2	100	1	100
Omzetverhoging	69	32	50	32	14	33	3	25	1	50	1	100
Klanten mogelijkheid bieden ook op zondag te winkelen	53	25	42	27	9	21	1	8	1	50	-	-
Voorkomen om klanten aan de concurrent te verliezen	22	10	13	8	7	16	2	17	-	-	-	-
Andere reden	70	33	51	33	13	30	6	50	-	-	-	-

TITEL: Wat is de belangrijkste reden om deel te nemen aan de koopzondag?

BASIS: Alle ondernemers die deelnemen aan de koopzondag

Stadsdeel x Belangrijkste reden om deel te nemen aan de koopzondag	Totaal		Stad west		Stad oost		Stad centrum		Buiten		Haven		Poort		Hout	
	Abs.	% Vert.	Abs.	% Vert.	Abs.	% Vert.	Abs.	% Vert.	Abs.	% Vert.	Abs.	% Vert.	Abs.	% Vert.	Abs.	% Vert.
Steekproef	214	-	26	-	17	-	113	-	43	-	12	-	2	-	1	-
Totaal	214	100	26	100	17	100	113	100	43	100	12	100	2	100	1	100
Omzetverhoging	69	32	6	23	4	24	40	35	14	33	3	25	1	50	1	100
Klanten mogelijkheid bieden ook op zondag te winkelen	53	25	10	38	6	35	26	23	9	21	1	8	1	50	-	-
Voorkomen om klanten aan de concurrent te verliezen	22	10	3	12	1	6	9	8	7	16	2	17	-	-	-	-
Andere reden	70	33	7	27	6	35	38	34	13	30	6	50	-	-	-	-

TITEL: Wat is de belangrijkste reden om deel te nemen aan de koopzondag?

BASIS: Alle ondernemers die deelnemen aan de koopzondag

Aantal medewerkers x Belangrijkste reden om deel te nemen aan de koopzondag	Totaal		Geen		1-2		3-5		6-10		11-20		Meer dan 20	
	Abs.	% Vert.	Abs.	% Vert.	Abs.	% Vert.	Abs.	% Vert.	Abs.	% Vert.	Abs.	% Vert.	Abs.	% Vert.
Steekproef	214	-	17	-	23	-	48	-	49	-	36	-	41	-
Totaal	214	100	17	100	23	100	48	100	49	100	36	100	41	100
Omzetverhoging	69	32	3	18	5	22	17	35	15	31	16	44	13	32
Klanten mogelijkheid bieden ook op zondag te winkelen	53	25	3	18	7	30	10	21	11	22	4	11	18	44
Voorkomen om klanten aan de concurrent te verliezen	22	10	1	6	3	13	7	15	3	6	4	11	4	10
Andere reden	70	33	10	59	8	35	14	29	20	41	12	33	6	15

TITEL: Wat is de belangrijkste reden om deel te nemen aan de koopzondag?

BASIS: Alle ondernemers die deelnemen aan de koopzondag

Aantal koopzondagen geopend x Belangrijkste reden om deel te nemen aan de koopzondag	Totaal		Geen		Minder dan 12		12		20		21-51		52	
	Abs.	% Vert.	Abs.	% Vert.	Abs.	% Vert.	Abs.	% Vert.	Abs.	% Vert.	Abs.	% Vert.	Abs.	% Vert.
Steekproef	214	-	-	-	55	-	43	-	5	-	12	-	99	-
Totaal	214	100	-	-	55	100	43	100	5	100	12	100	99	100
Omzetverhoging	69	32	-	-	13	24	14	33	3	60	5	42	34	34
Klanten mogelijkheid bieden ook op zondag te winkelen	53	25	-	-	13	24	7	16	-	-	4	33	29	29
Voorkomen om klanten aan de concurrent te verliezen	22	10	-	-	9	16	5	12	1	20	2	17	5	5
Andere reden	70	33	-	-	20	36	17	40	1	20	1	8	31	31

TITEL: Wat is daarna de belangrijkste reden om deel te nemen aan de koopzondag?
BASIS: Alle ondernemers die deelnemen aan de koopzondag

Kern x Daarna de belangrijkste reden om deel te nemen aan de koopzondag	Totaal		Almere Stad		Almere Buiten		Almere Haven		Almere Poort		Almere Hout	
	Abs.	% Vert.	Abs.	% Vert.	Abs.	% Vert.	Abs.	% Vert.	Abs.	% Vert.	Abs.	% Vert.
Steekproef	214	-	156	-	43	-	12	-	2	-	1	-
Totaal	214	100	156	100	43	100	12	100	2	100	1	100
Omzetverhoging	37	17	32	21	4	9	1	8	-	-	-	-
Klanten mogelijkheid bieden ook op zondag te winkelen	42	20	28	18	11	26	2	17	1	50	-	-
Voorkomen om klanten aan de concurrent te verliezen	26	12	17	11	8	19	1	8	-	-	-	-
Er is geen andere belangrijke reden	94	44	70	45	17	40	6	50	1	50	-	-
Andere reden	15	7	9	6	3	7	2	17	-	-	1	100

TITEL: Wat is daarna de belangrijkste reden om deel te nemen aan de koopzondag?

BASIS: Alle ondernemers die deelnemen aan de koopzondag

Stadsdeel x Daarna de belangrijkste reden om deel te nemen aan de koopzondag	Totaal		Stad west		Stad oost		Stad centrum		Buiten		Haven		Poort		Hout	
	Abs.	% Vert.	Abs.	% Vert.	Abs.	% Vert.	Abs.	% Vert.	Abs.	% Vert.	Abs.	% Vert.	Abs.	% Vert.	Abs.	% Vert.
Steekproef	214	-	26	-	17	-	113	-	43	-	12	-	2	-	1	-
Totaal	214	100	26	100	17	100	113	100	43	100	12	100	2	100	1	100
Omzetverhoging	37	17	5	19	5	29	22	19	4	9	1	8	-	-	-	-
Klanten mogelijkheid bieden ook op zondag te winkelen	42	20	6	23	-	-	22	19	11	26	2	17	1	50	-	-
Voorkomen om klanten aan de concurrent te verliezen	26	12	3	12	3	18	11	10	8	19	1	8	-	-	-	-
Er is geen andere belangrijke reden	94	44	12	46	7	41	51	45	17	40	6	50	1	50	-	-
Andere reden	15	7	-	-	2	12	7	6	3	7	2	17	-	-	1	100

TITEL: Wat is daarna de belangrijkste reden om deel te nemen aan de koopzondag?

BASIS: Alle ondernemers die deelnemen aan de koopzondag

Aantal medewerkers x Daarna de belangrijkste reden om deel te nemen aan de koopzondag	Totaal		Geen		1-2		3-5		6-10		11-20		Meer dan 20	
	Abs.	% Vert.	Abs.	% Vert.	Abs.	% Vert.	Abs.	% Vert.	Abs.	% Vert.	Abs.	% Vert.	Abs.	% Vert.
Steekproef	214	-	17	-	23	-	48	-	49	-	36	-	41	-
Totaal	214	100	17	100	23	100	48	100	49	100	36	100	41	100
Omzetverhoging	37	17	2	12	4	17	5	10	9	18	8	22	9	22
Klanten mogelijkheid bieden ook op zondag te winkelen	42	20	4	24	5	22	8	17	6	12	7	19	12	29
Voorkomen om klanten aan de concurrent te verliezen	26	12	1	6	2	9	4	8	7	14	5	14	7	17
Er is geen andere belangrijke reden	94	44	6	35	11	48	26	54	24	49	14	39	13	32
Andere reden	15	7	4	24	1	4	5	10	3	6	2	6	-	-

TITEL: Wat is daarna de belangrijkste reden om deel te nemen aan de koopzondag?

BASIS: Alle ondernemers die deelnemen aan de koopzondag

Aantal koopzondagen geopend x Daarna de belangrijkste reden om deel te nemen aan de koopzondag	Totaal		Geen		Minder dan 12		12		20		21-51		52	
	Abs.	% Vert.	Abs.	% Vert.	Abs.	% Vert.	Abs.	% Vert.	Abs.	% Vert.	Abs.	% Vert.	Abs.	% Vert.
Steekproef	214	-	-	-	55	-	43	-	5	-	12	-	99	-
Totaal	214	100	-	-	55	100	43	100	5	100	12	100	99	100
Omzetverhoging	37	17	-	-	7	13	3	7	-	-	4	33	23	23
Klanten mogelijkheid bieden ook op zondag te winkelen	42	20	-	-	8	15	10	23	-	-	4	33	20	20
Voorkomen om klanten aan de concurrent te verliezen	26	12	-	-	5	9	7	16	1	20	-	-	13	13
Er is geen andere belangrijke reden	94	44	-	-	30	55	19	44	3	60	3	25	39	39
Andere reden	15	7	-	-	5	9	4	9	1	20	1	8	4	4

TITEL: Waarom maakt u geen (maximaal) gebruik van de mogelijkheid tot zondagopenstelling?
BASIS: Alle ondernemers die niet geheel gebruik maken van de mogelijkheid tot zondagopenstelling

Kern x Reden geen maximaal gebruik van zondagopenstelling	Totaal		Almere Stad		Almere Buiten		Almere Haven		Almere Poort		Almere Hout	
	Abs.	% Vert.	Abs.	% Vert.	Abs.	% Vert.	Abs.	% Vert.	Abs.	% Vert.	Abs.	% Vert.
Steekproef	262	-	141	-	76	-	41	-	4	-	-	-
Totaal	262	100	141	100	76	100	41	100	4	100	-	-
De omzet staat niet in verhouding tot de kosten	119	45	71	50	36	47	11	27	1	25	-	-
Lage beschikbaarheid van personeel	32	12	15	11	9	12	7	17	1	25	-	-
Zondagsrust	56	21	28	20	12	16	15	37	1	25	-	-
Geloofsovertuiging	7	3	4	3	3	4	-	-	-	-	-	-
Andere reden	118	45	61	43	35	46	20	49	2	50	-	-

TITEL: Waarom maakt u geen (maximaal) gebruik van de mogelijkheid tot zondagopenstelling?
BASIS: Alle ondernemers die niet geheel gebruik maken van de mogelijkheid tot zondagopenstelling

Stadsdeel x Reden geen maximaal gebruik van zondagopenstelling	Totaal		Stad west		Stad oost		Stad centrum		Buiten		Haven		Poort		Hout	
	Abs.	% Vert.	Abs.	% Vert.	Abs.	% Vert.	Abs.	% Vert.	Abs.	% Vert.	Abs.	% Vert.	Abs.	% Vert.	Abs.	% Vert.
Steekproef	262	-	57	-	23	-	61	-	76	-	41	-	4	-	-	-
Totaal	262	100	57	100	23	100	61	100	76	100	41	100	4	100	-	-
De omzet staat niet in verhouding tot de kosten	119	45	23	40	9	39	39	64	36	47	11	27	1	25	-	-
Lage beschikbaarheid van personeel	32	12	1	2	2	9	12	20	9	12	7	17	1	25	-	-
Zondagsrust	56	21	13	23	6	26	9	15	12	16	15	37	1	25	-	-
Geloofsovertuiging	7	3	3	5	-	-	1	2	3	4	-	-	-	-	-	-
Andere reden	118	45	30	53	11	48	20	33	35	46	20	49	2	50	-	-

TITEL: Waarom maakt u geen (maximaal) gebruik van de mogelijkheid tot zondagopenstelling?
BASIS: Alle ondernemers die niet geheel gebruik maken van de mogelijkheid tot zondagopenstelling

Aantal medewerkers x Reden geen maximaal gebruik van zondagopenstelling	Totaal		Geen		1-2		3-5		6-10		11-20		Meer dan 20	
	Abs.	% Vert.	Abs.	% Vert.	Abs.	% Vert.	Abs.	% Vert.	Abs.	% Vert.	Abs.	% Vert.	Abs.	% Vert.
Steekproef	262	-	53	-	51	-	69	-	39	-	29	-	21	-
Totaal	262	100	53	100	51	100	69	100	39	100	29	100	21	100
De omzet staat niet in verhouding tot de kosten	119	45	13	25	25	49	32	46	22	56	14	48	13	62
Lage beschikbaarheid van personeel	32	12	2	4	8	16	14	20	5	13	2	7	1	5
Zondagsrust	56	21	17	32	7	14	18	26	6	15	5	17	3	14
Geloofsovertuiging	7	3	1	2	-	-	1	1	-	-	-	-	5	24
Andere reden	118	45	32	60	22	43	28	41	17	44	15	52	4	19

TITEL: Waarom maakt u geen (maximaal) gebruik van de mogelijkheid tot zondagopenstelling?
BASIS: Alle ondernemers die niet geheel gebruik maken van de mogelijkheid tot zondagopenstelling

Aantal koopzondagen geopend x Reden geen maximaal gebruik van zondagopenstelling	Totaal		Geen		Minder dan 12		12		20		21-51		52	
	Abs.	% Vert.	Abs.	% Vert.	Abs.	% Vert.	Abs.	% Vert.	Abs.	% Vert.	Abs.	% Vert.	Abs.	% Vert.
Steekproef	262	-	147	-	55	-	43	-	5	-	12	-	-	-
Totaal	262	100	147	100	55	100	43	100	5	100	12	100	-	-
De omzet staat niet in verhouding tot de kosten	119	45	44	30	39	71	31	72	2	40	3	25	-	-
Lage beschikbaarheid van personeel	32	12	13	9	5	9	11	26	2	40	1	8	-	-
Zondagsrust	56	21	38	26	10	18	7	16	-	-	1	8	-	-
Geloofsovertuiging	7	3	7	5	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Andere reden	118	45	79	54	15	27	13	30	2	40	9	75	-	-

TITEL: Bent u tevreden met uw huidige aantal koopzondagen?

BASIS: Alle respondenten

Kern x Tevreden met uw huidige aantal koopzondagen	Totaal		Almere Stad		Almere Buiten		Almere Haven		Almere Poort		Almere Hout	
	Abs.	% Vert.	Abs.	% Vert.	Abs.	% Vert.	Abs.	% Vert.	Abs.	% Vert.	Abs.	% Vert.
Steekproef	214	-	156	-	43	-	12	-	2	-	1	-
Totaal	214	100	156	100	43	100	12	100	2	100	1	100
Ja, het huidige aantal is goed	132	62	92	59	28	65	9	75	2	100	1	100
Nee, het aantal is te groot	66	31	53	34	12	28	1	8	-	-	-	-
Nee, het aantal is te klein	8	4	6	4	1	2	1	8	-	-	-	-
Weet ik niet / geen mening	8	4	5	3	2	5	1	8	-	-	-	-

TITEL: Bent u tevreden met uw huidige aantal koopzondagen?

BASIS: Alle respondenten

Stadsdeel x Tevreden met uw huidige aantal koopzondagen	Totaal		Stad west		Stad oost		Stad centrum		Buiten		Haven		Poort		Hout	
	Abs.	% Vert.	Abs.	% Vert.	Abs.	% Vert.	Abs.	% Vert.	Abs.	% Vert.	Abs.	% Vert.	Abs.	% Vert.	Abs.	% Vert.
Steekproef	214	-	26	-	17	-	113	-	43	-	12	-	2	-	1	-
Totaal	214	100	26	100	17	100	113	100	43	100	12	100	2	100	1	100
Ja, het huidige aantal is goed	132	62	19	73	14	82	59	52	28	65	9	75	2	100	1	100
Nee, het aantal is te groot	66	31	3	12	1	6	49	43	12	28	1	8	-	-	-	-
Nee, het aantal is te klein	8	4	2	8	2	12	2	2	1	2	1	8	-	-	-	-
Weet ik niet / geen mening	8	4	2	8	-	-	3	3	2	5	1	8	-	-	-	-

TITEL: Bent u tevreden met uw huidige aantal koopzondagen?

BASIS: Alle respondenten

Aantal medewerkers x Tevreden met uw huidige aantal koopzondagen	Totaal		Geen		1-2		3-5		6-10		11-20		Meer dan 20	
	Abs.	% Vert.	Abs.	% Vert.	Abs.	% Vert.	Abs.	% Vert.	Abs.	% Vert.	Abs.	% Vert.	Abs.	% Vert.
Steekproef	214	-	17	-	23	-	48	-	49	-	36	-	41	-
Totaal	214	100	17	100	23	100	48	100	49	100	36	100	41	100
Ja, het huidige aantal is goed	132	62	9	53	14	61	29	60	29	59	20	56	31	76
Nee, het aantal is te groot	66	31	6	35	6	26	19	40	18	37	14	39	3	7
Nee, het aantal is te klein	8	4	1	6	-	-	-	-	1	2	1	3	5	12
Weet ik niet / geen mening	8	4	1	6	3	13	-	-	1	2	1	3	2	5

TITEL: Bent u tevreden met uw huidige aantal koopzondagen?

BASIS: Alle respondenten

Aantal koopzondagen geopend x Tevreden met uw huidige aantal koopzondagen	Totaal		Geen		Minder dan 12		12		20		21-51		52	
	Abs.	% Vert.	Abs.	% Vert.	Abs.	% Vert.	Abs.	% Vert.	Abs.	% Vert.	Abs.	% Vert.	Abs.	% Vert.
Steekproef	214	-	-	-	55	-	43	-	5	-	12	-	99	-
Totaal	214	100	-	-	55	100	43	100	5	100	12	100	99	100
Ja, het huidige aantal is goed	132	62	-	-	35	64	26	60	2	40	4	33	65	66
Nee, het aantal is te groot	66	31	-	-	17	31	14	33	2	40	8	67	25	25
Nee, het aantal is te klein	8	4	-	-	-	-	1	2	1	20	-	-	6	6
Weet ik niet / geen mening	8	4	-	-	3	5	2	5	-	-	-	-	3	3

TITEL: Welk aantal koopzondagen heeft uw voorkeur?

BASIS: Alle ondernemers die niet tevreden zijn met het huidige aantal koopzondagen

Kern x Voorkeur aantal koopzondagen	Totaal		Almere Stad		Almere Buiten		Almere Haven		Almere Poort		Almere Hout	
	Abs.	% Vert.	Abs.	% Vert.	Abs.	% Vert.	Abs.	% Vert.	Abs.	% Vert.	Abs.	% Vert.
Steekproef	74	-	59	-	13	-	2	-	-	-	-	-
Totaal	74	100	59	100	13	100	2	100	-	-	-	-
Geen	9	12	6	10	3	23	-	-	-	-	-	-
Minder dan 12	15	20	6	10	8	62	1	50	-	-	-	-
12	26	35	25	42	1	8	-	-	-	-	-	-
13-20	10	14	10	17	-	-	-	-	-	-	-	-
21-51	7	9	7	12	-	-	-	-	-	-	-	-
52	7	9	5	8	1	8	1	50	-	-	-	-

TITEL: Welk aantal koopzondagen heeft uw voorkeur?

BASIS: Alle ondernemers die niet tevreden zijn met het huidige aantal koopzondagen

Stadsdeel x Voorkeur aantal koopzondagen	Totaal		Stad west		Stad oost		Stad centrum		Buiten		Haven		Poort		Hout	
	Abs.	% Vert.	Abs.	% Vert.	Abs.	% Vert.	Abs.	% Vert.	Abs.	% Vert.	Abs.	% Vert.	Abs.	% Vert.	Abs.	% Vert.
Steekproef	74	-	5	-	3	-	51	-	13	-	2	-	-	-	-	-
Totaal	74	100	5	100	3	100	51	100	13	100	2	100	-	-	-	-
Geen	9	12	1	20	-	-	5	10	3	23	-	-	-	-	-	-
Minder dan 12	15	20	1	20	-	-	5	10	8	62	1	50	-	-	-	-
12	26	35	1	20	1	33	23	45	1	8	-	-	-	-	-	-
13-20	10	14	-	-	-	-	10	20	-	-	-	-	-	-	-	-
21-51	7	9	-	-	-	-	7	14	-	-	-	-	-	-	-	-
52	7	9	2	40	2	67	1	2	1	8	1	50	-	-	-	-

TITEL: Welk aantal koopzondagen heeft uw voorkeur?

BASIS: Alle ondernemers die niet tevreden zijn met het huidige aantal koopzondagen

Aantal medewerkers x Voorkeur aantal koopzondagen	Totaal		Geen		1-2		3-5		6-10		11-20		Meer dan 20	
	Abs.	% Vert.	Abs.	% Vert.	Abs.	% Vert.	Abs.	% Vert.	Abs.	% Vert.	Abs.	% Vert.	Abs.	% Vert.
Steekproef	74	-	7	-	6	-	19	-	19	-	15	-	8	-
Totaal	74	100	7	100	6	100	19	100	19	100	15	100	8	100
Geen	9	12	2	29	1	17	3	16	3	16	-	-	-	-
Minder dan 12	15	20	1	14	3	50	8	42	1	5	2	13	-	-
12	26	35	1	14	1	17	5	26	11	58	7	47	1	13
13-20	10	14	1	14	1	17	3	16	2	11	2	13	1	13
21-51	7	9	1	14	-	-	-	-	2	11	3	20	1	13
52	7	9	1	14	-	-	-	-	-	-	1	7	5	63

TITEL: Welk aantal koopzondagen heeft uw voorkeur?

BASIS: Alle ondernemers die niet tevreden zijn met het huidige aantal koopzondagen

Aantal koopzondagen geopend x Voorkeur aantal koopzondagen	Totaal		Geen		Minder dan 12		12		20		21-51		52	
	Abs.	% Vert.	Abs.	% Vert.	Abs.	% Vert.	Abs.	% Vert.	Abs.	% Vert.	Abs.	% Vert.	Abs.	% Vert.
Steekproef	74	-	-	-	17	-	15	-	3	-	8	-	31	-
Totaal	74	100	-	-	17	100	15	100	3	100	8	100	31	100
Geen	9	12	-	-	4	24	2	13	1	33	-	-	2	6
Minder dan 12	15	20	-	-	10	59	5	33	-	-	-	-	-	-
12	26	35	-	-	3	18	6	40	1	33	5	63	11	35
13-20	10	14	-	-	-	-	1	7	-	-	3	38	6	19
21-51	7	9	-	-	-	-	1	7	-	-	-	-	6	19
52	7	9	-	-	-	-	-	-	1	33	-	-	6	19

TITEL: Heeft u behoefte aan meer koopzondagen tijdens een bepaald seizoen of rondom de feestdagen?
BASIS: Alle ondernemers die niet geheel gebruik maken van de mogelijkheid tot zondagopenstelling

Kern x Behoefte aan meer koopzondagen tijdens een bepaald seizoen of rondom de feestdagen	Totaal		Almere Stad		Almere Buiten		Almere Haven		Almere Poort		Almere Hout	
	Abs.	% Vert.	Abs.	% Vert.	Abs.	% Vert.	Abs.	% Vert.	Abs.	% Vert.	Abs.	% Vert.
Steekproef	115	-	69	-	36	-	9	-	1	-	-	-
Totaal	115	100	69	100	36	100	9	100	1	100	-	-
Lente	2	2	-	-	1	3	1	11	-	-	-	-
Zomer	3	3	1	1	1	3	1	11	-	-	-	-
Herfst	2	2	-	-	1	3	1	11	-	-	-	-
Winter	6	5	3	4	2	6	1	11	-	-	-	-
Rondom de feestdagen	36	31	26	38	9	25	1	11	-	-	-	-
Nee, geen behoefte aan meer koopzondagen tijdens een bepaald seizoen of rondom de feestdagen	73	63	40	58	25	69	7	78	1	100	-	-
Weet ik niet	1	1	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-

TITEL: Heeft u behoefte aan meer koopzondagen tijdens een bepaald seizoen of rondom de feestdagen?

BASIS: Alle ondernemers die niet geheel gebruik maken van de mogelijkheid tot zondagopenstelling

Stadsdeel x Behoefte aan meer koopzondagen tijdens een bepaald seizoen of rondom de feestdagen	Totaal		Stad west		Stad oost		Stad centrum		Buiten		Haven		Poort		Hout	
	Abs.	% Vert.	Abs.	% Vert.	Abs.	% Vert.	Abs.	% Vert.	Abs.	% Vert.	Abs.	% Vert.	Abs.	% Vert.	Abs.	% Vert.
Steekproef	115	-	13	-	10	-	46	-	36	-	9	-	1	-	-	-
Totaal	115	100	13	100	10	100	46	100	36	100	9	100	1	100	-	-
Lente	2	2	-	-	-	-	-	-	1	3	1	11	-	-	-	-
Zomer	3	3	-	-	-	-	1	2	1	3	1	11	-	-	-	-
Herfst	2	2	-	-	-	-	-	-	1	3	1	11	-	-	-	-
Winter	6	5	1	8	-	-	2	4	2	6	1	11	-	-	-	-
Rondom de feestdagen	36	31	1	8	1	10	24	52	9	25	1	11	-	-	-	-
Nee, geen behoefte aan meer koopzondagen tijdens een bepaald seizoen of rondom de feestdagen	73	63	10	77	9	90	21	46	25	69	7	78	1	100	-	-
Weet ik niet	1	1	1	8	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-

TITEL: Heeft u behoefte aan meer koopzondagen tijdens een bepaald seizoen of rondom de feestdagen?
BASIS: Alle ondernemers die niet geheel gebruik maken van de mogelijkheid tot zondagopenstelling

Aantal medewerkers x Behoefte aan meer koopzondagen tijdens een bepaald seizoen of rondom de feestdagen	Totaal		Geen		1-2		3-5		6-10		11-20		Meer dan 20	
	Abs.	% Vert.	Abs.	% Vert.	Abs.	% Vert.	Abs.	% Vert.	Abs.	% Vert.	Abs.	% Vert.	Abs.	% Vert.
Steekproef	115	-	11	-	20	-	29	-	26	-	18	-	11	-
Totaal	115	100	11	100	20	100	29	100	26	100	18	100	11	100
Lente	2	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2	18
Zomer	3	3	-	-	1	5	-	-	1	4	-	-	1	9
Herfst	2	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2	18
Winter	6	5	-	-	1	5	1	3	-	-	3	17	1	9
Rondom de feestdagen	36	31	4	36	3	15	11	38	7	27	8	44	3	27
Nee, geen behoefte aan meer koopzondagen tijdens een bepaald seizoen of rondom de feestdagen	73	63	7	64	15	75	18	62	18	69	10	56	5	45
Weet ik niet	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	9

TITEL: Heeft u behoefte aan meer koopzondagen tijdens een bepaald seizoen of rondom de feestdagen?
BASIS: Alle ondernemers die niet geheel gebruik maken van de mogelijkheid tot zondagopenstelling

Aantal koopzondagen geopend x Behoefte aan meer koopzondagen tijdens een bepaald seizoen of rondom de feestdagen	Totaal		Geen		Minder dan 12		12		20		21-51		52	
	Abs.	% Vert.	Abs.	% Vert.	Abs.	% Vert.	Abs.	% Vert.	Abs.	% Vert.	Abs.	% Vert.	Abs.	% Vert.
Steekproef	115	-	-	-	55	-	43	-	5	-	12	-	-	-
Totaal	115	100	-	-	55	100	43	100	5	100	12	100	-	-
Lente	2	2	-	-	2	4	-	-	-	-	-	-	-	-
Zomer	3	3	-	-	2	4	1	2	-	-	-	-	-	-
Herfst	2	2	-	-	2	4	-	-	-	-	-	-	-	-
Winter	6	5	-	-	3	5	3	7	-	-	-	-	-	-
Rondom de feestdagen	36	31	-	-	11	20	17	40	1	20	7	58	-	-
Nee, geen behoefte aan meer koopzondagen tijdens een bepaald seizoen of rondom de feestdagen	73	63	-	-	40	73	24	56	4	80	5	42	-	-
Weet ik niet	1	1	-	-	-	-	1	2	-	-	-	-	-	-

TITEL: Heeft u bezwaar tegen de mogelijkheid elke zondag open te zijn?

BASIS: Alle respondenten

Kern x Bezwaar tegen de mogelijkheid elke zondag open te zijn	Totaal		Almere Stad		Almere Buiten		Almere Haven		Almere Poort		Almere Hout	
	Abs.	% Vert.	Abs.	% Vert.	Abs.	% Vert.	Abs.	% Vert.	Abs.	% Vert.	Abs.	% Vert.
Steekproef	361	-	228	-	83	-	44	-	5	-	1	-
Totaal	361	100	228	100	83	100	44	100	5	100	1	100
Ja	162	45	88	39	46	55	26	59	2	40	-	-
Nee	186	52	132	58	33	40	18	41	2	40	1	100
Weet ik niet /geen mening	13	4	8	4	4	5	-	-	1	20	-	-

TITEL: Heeft u bezwaar tegen de mogelijkheid elke zondag open te zijn?

BASIS: Alle respondenten

Stadsdeel x Bezwaar tegen de mogelijkheid elke zondag open te zijn	Totaal		Stad west		Stad oost		Stad centrum		Buiten		Haven		Poort		Hout	
	Abs.	% Vert.	Abs.	% Vert.	Abs.	% Vert.	Abs.	% Vert.	Abs.	% Vert.	Abs.	% Vert.	Abs.	% Vert.	Abs.	% Vert.
Steekproef	361	-	70	-	30	-	128	-	83	-	44	-	5	-	1	-
Totaal	361	100	70	100	30	100	128	100	83	100	44	100	5	100	1	100
Ja	162	45	24	34	8	27	56	44	46	55	26	59	2	40	-	-
Nee	186	52	42	60	19	63	71	55	33	40	18	41	2	40	1	100
Weet ik niet /geen mening	13	4	4	6	3	10	1	1	4	5	-	-	1	20	-	-

TITEL: Heeft u bezwaar tegen de mogelijkheid elke zondag open te zijn?

BASIS: Alle respondenten

Aantal medewerkers x Bezwaar tegen de mogelijkheid elke zondag open te zijn	Totaal		Geen		1-2		3-5		6-10		11-20		Meer dan 20	
	Abs.	% Vert.	Abs.	% Vert.	Abs.	% Vert.	Abs.	% Vert.	Abs.	% Vert.	Abs.	% Vert.	Abs.	% Vert.
Steekproef	361	-	59	-	54	-	88	-	62	-	47	-	51	-
Totaal	361	100	59	100	54	100	88	100	62	100	47	100	51	100
Ja	162	45	26	44	29	54	52	59	32	52	13	28	10	20
Nee	186	52	31	53	22	41	36	41	29	47	29	62	39	76
Weet ik niet /geen mening	13	4	2	3	3	6	-	-	1	2	5	11	2	4

TITEL: Heeft u bezwaar tegen de mogelijkheid elke zondag open te zijn?

BASIS: Alle respondenten

Aantal koopzondagen geopend x Bezwaar tegen de mogelijkheid elke zondag open te zijn	Totaal		Geen		Minder dan 12		12		20		21-51		52	
	Abs.	% Vert.	Abs.	% Vert.	Abs.	% Vert.	Abs.	% Vert.	Abs.	% Vert.	Abs.	% Vert.	Abs.	% Vert.
Steekproef	361	-	147	-	55	-	43	-	5	-	12	-	99	-
Totaal	361	100	147	100	55	100	43	100	5	100	12	100	99	100
Ja	162	45	73	50	37	67	33	77	4	80	3	25	12	12
Nee	186	52	67	46	15	27	8	19	1	20	9	75	86	87
Weet ik niet /geen mening	13	4	7	5	3	5	2	5	-	-	-	-	1	1

TITEL: Welk aandeel heeft de omzet van een gemiddelde koopzondag in uw totale weekomzet van een week met een koopzondag (maandag t/m zondag)?

BASIS: Alle ondernemers die deelnemen aan de koopzondag

Kern x Aandeel omzet van een gemiddelde koopzondag in de totale weekomzet van een week met een koopzondag (maandag t/m zondag)	Totaal		Almere Stad		Almere Buiten		Almere Haven		Almere Poort		Almere Hout	
	Abs.	% Vert.	Abs.	% Vert.	Abs.	% Vert.	Abs.	% Vert.	Abs.	% Vert.	Abs.	% Vert.
Steekproef	214	-	156	-	43	-	12	-	2	-	1	-
Totaal	214	100	156	100	43	100	12	100	2	100	1	100
Minder dan 10 procent	103	48	75	48	23	53	5	42	-	-	-	-
10-20 procent	60	28	43	28	12	28	4	33	1	50	-	-
20-30 procent	15	7	10	6	4	9	1	8	-	-	-	-
30-40 procent	5	2	3	2	2	5	-	-	-	-	-	-
Meer dan 40 procent	3	1	3	2	-	-	-	-	-	-	-	-
Weet ik niet	28	13	22	14	2	5	2	17	1	50	1	100

TITEL: Welk aandeel heeft de omzet van een gemiddelde koopzondag in uw totale weekomzet van een week met een koopzondag (maandag t/m zondag)?

BASIS: Alle ondernemers die deelnemen aan de koopzondag

Stadsdeel x Aandeel omzet van een gemiddelde koopzondag in de totale weekomzet van een week met een koopzondag (maandag t/m	Totaal		Stad west		Stad oost		Stad centrum		Buiten		Haven		Poort		Hout	
	Abs.	% Vert.	Abs.	% Vert.	Abs.	% Vert.	Abs.	% Vert.	Abs.	% Vert.	Abs.	% Vert.	Abs.	% Vert.	Abs.	% Vert.
Steekproef	214	-	26	-	17	-	113	-	43	-	12	-	2	-	1	-
Totaal	214	100	26	100	17	100	113	100	43	100	12	100	2	100	1	100
Minder dan 10 procent	103	48	9	35	7	41	59	52	23	53	5	42	-	-	-	-
10-20 procent	60	28	6	23	2	12	35	31	12	28	4	33	1	50	-	-
20-30 procent	15	7	2	8	3	18	5	4	4	9	1	8	-	-	-	-
30-40 procent	5	2	3	12	-	-	-	-	2	5	-	-	-	-	-	-
Meer dan 40 procent	3	1	-	-	2	12	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-
Weet ik niet	28	13	6	23	3	18	13	12	2	5	2	17	1	50	1	100

TITEL: Welk aandeel heeft de omzet van een gemiddelde koopzondag in uw totale weekomzet van een week met een koopzondag (maandag t/m zondag)?

BASIS: Alle ondernemers die deelnemen aan de koopzondag

Aantal medewerkers x Aandeel omzet van een gemiddelde koopzondag in de totale weekomzet van een week met een koopzondag (maandag t/m zondag)	Totaal		Geen		1-2		3-5		6-10		11-20		Meer dan 20	
	Abs.	% Vert.	Abs.	% Vert.	Abs.	% Vert.	Abs.	% Vert.	Abs.	% Vert.	Abs.	% Vert.	Abs.	% Vert.
Steekproef	214	-	17	-	23	-	48	-	49	-	36	-	41	-
Totaal	214	100	17	100	23	100	48	100	49	100	36	100	41	100
Minder dan 10 procent	103	48	8	47	16	70	32	67	26	53	13	36	8	20
10-20 procent	60	28	2	12	4	17	6	13	14	29	15	42	19	46
20-30 procent	15	7	-	-	1	4	4	8	2	4	1	3	7	17
30-40 procent	5	2	1	6	1	4	1	2	-	-	-	-	2	5
Meer dan 40 procent	3	1	2	12	-	-	-	-	1	2	-	-	-	-
Weet ik niet	28	13	4	24	1	4	5	10	6	12	7	19	5	12

TITEL: Welk aandeel heeft de omzet van een gemiddelde koopzondag in uw totale weekomzet van een week met een koopzondag (maandag t/m zondag)?

BASIS: Alle ondernemers die deelnemen aan de koopzondag

Aantal koopzondagen geopend x Aandeel omzet van een gemiddelde koopzondag in de totale weekomzet van een week met een koopzondag (maandag t/m zondag)	Totaal		Geen		Minder dan 12		12		20		21-51		52	
	Abs.	% Vert.	Abs.	% Vert.	Abs.	% Vert.	Abs.	% Vert.	Abs.	% Vert.	Abs.	% Vert.	Abs.	% Vert.
Steekproef	214	-	-	-	55	-	43	-	5	-	12	-	99	-
Totaal	214	100	-	-	55	100	43	100	5	100	12	100	99	100
Minder dan 10 procent	103	48	-	-	42	76	27	63	2	40	7	58	25	25
10-20 procent	60	28	-	-	4	7	9	21	2	40	5	42	40	40
20-30 procent	15	7	-	-	1	2	2	5	-	-	-	-	12	12
30-40 procent	5	2	-	-	1	2	-	-	1	20	-	-	3	3
Meer dan 40 procent	3	1	-	-	1	2	-	-	-	-	-	-	2	2
Weet ik niet	28	13	-	-	6	11	5	12	-	-	-	-	17	17

TITEL: Hoe verhoudt uw omzet op een gemiddelde koopzondag zich met uw omzet op een gemiddelde zaterdag?
BASIS: Alle ondernemers die deelnemen aan de koopzondag

Kern x Omzet op een gemiddelde koopzondag to.v. omzet op een gemiddelde zaterdag	Totaal		Almere Stad		Almere Buiten		Almere Haven		Almere Poort		Almere Hout	
	Abs.	% Vert.	Abs.	% Vert.	Abs.	% Vert.	Abs.	% Vert.	Abs.	% Vert.	Abs.	% Vert.
Steekproef	214	-	156	-	43	-	12	-	2	-	1	-
Totaal	214	100	156	100	43	100	12	100	2	100	1	100
Omzet op koopzondag is hoger dan omzet op zaterdag	3	1	3	2	-	-	-	-	-	-	-	-
Omzet op koopzondag is ongeveer gelijk aan omzet op zaterdag	21	10	11	7	7	16	2	17	-	-	1	100
Omzet op koopzondag is lager dan omzet op zaterdag	179	84	134	86	35	81	9	75	1	50	-	-
Weet ik niet	11	5	8	5	1	2	1	8	1	50	-	-

TITEL: Hoe verhoudt uw omzet op een gemiddelde koopzondag zich met uw omzet op een gemiddelde zaterdag?
BASIS: Alle ondernemers die deelnemen aan de koopzondag

Stadsdeel x Omzet op een gemiddelde koopzondag to.v. omzet op een gemiddelde zaterdag	Totaal		Stad west		Stad oost		Stad centrum		Buiten		Haven		Poort		Hout	
	Abs.	% Vert.	Abs.	% Vert.	Abs.	% Vert.	Abs.	% Vert.	Abs.	% Vert.	Abs.	% Vert.	Abs.	% Vert.	Abs.	% Vert.
Steekproef	214	-	26	-	17	-	113	-	43	-	12	-	2	-	1	-
Totaal	214	100	26	100	17	100	113	100	43	100	12	100	2	100	1	100
Omzet op koopzondag is hoger dan omzet op zaterdag	3	1	2	8	1	6	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Omzet op koopzondag is ongeveer gelijk aan omzet op zaterdag	21	10	7	27	3	18	1	1	7	16	2	17	-	-	1	100
Omzet op koopzondag is lager dan omzet op zaterdag	179	84	15	58	11	65	108	96	35	81	9	75	1	50	-	-
Weet ik niet	11	5	2	8	2	12	4	4	1	2	1	8	1	50	-	-

TITEL: Hoe verhoudt uw omzet op een gemiddelde koopzondag zich met uw omzet op een gemiddelde zaterdag?
BASIS: Alle ondernemers die deelnemen aan de koopzondag

Aantal medewerkers x Omzet op een gemiddelde koopzondag to.v. omzet op een gemiddelde zaterdag	Totaal		Geen		1-2		3-5		6-10		11-20		Meer dan 20	
	Abs.	% Vert.	Abs.	% Vert.	Abs.	% Vert.	Abs.	% Vert.	Abs.	% Vert.	Abs.	% Vert.	Abs.	% Vert.
Steekproef	214	-	17	-	23	-	48	-	49	-	36	-	41	-
Totaal	214	100	17	100	23	100	48	100	49	100	36	100	41	100
Omzet op koopzondag is hoger dan omzet op zaterdag	3	1	1	6	-	-	-	-	1	2	-	-	1	2
Omzet op koopzondag is ongeveer gelijk aan omzet op zaterdag	21	10	4	24	3	13	4	8	3	6	2	6	5	12
Omzet op koopzondag is lager dan omzet op zaterdag	179	84	11	65	20	87	43	90	43	88	31	86	31	76
Weet ik niet	11	5	1	6	-	-	1	2	2	4	3	8	4	10

TITEL: Hoe verhoudt uw omzet op een gemiddelde koopzondag zich met uw omzet op een gemiddelde zaterdag?

BASIS: Alle ondernemers die deelnemen aan de koopzondag

Aantal koopzondagen geopend x Omzet op een gemiddelde koopzondag to.v. omzet op een gemiddelde zaterdag	Totaal		Geen		Minder dan 12		12		20		21-51		52	
	Abs.	% Vert.	Abs.	% Vert.	Abs.	% Vert.	Abs.	% Vert.	Abs.	% Vert.	Abs.	% Vert.	Abs.	% Vert.
Steekproef	214	-	-	-	55	-	43	-	5	-	12	-	99	-
Totaal	214	100	-	-	55	100	43	100	5	100	12	100	99	100
Omzet op koopzondag is hoger dan omzet op zaterdag	3	1	-	-	1	2	-	-	-	-	-	-	2	2
Omzet op koopzondag is ongeveer gelijk aan omzet op zaterdag	21	10	-	-	4	7	4	9	2	40	1	8	10	10
Omzet op koopzondag is lager dan omzet op zaterdag	179	84	-	-	46	84	36	84	3	60	11	92	83	84
Weet ik niet	11	5	-	-	4	7	3	7	-	-	-	-	4	4

TITEL: Weegt de omzet van een koopzondag op tegen de extra kosten die worden gemaakt?
BASIS: Alle ondernemers die deelnemen aan de koopzondag

Kern x Omzet van een koopzondag weegt op tegen de extra kosten die worden gemaakt	Totaal		Almere Stad		Almere Buiten		Almere Haven		Almere Poort		Almere Hout	
	Abs.	% Vert.	Abs.	% Vert.	Abs.	% Vert.	Abs.	% Vert.	Abs.	% Vert.	Abs.	% Vert.
Steekproef	214	-	156	-	43	-	12	-	2	-	1	-
Totaal	214	100	156	100	43	100	12	100	2	100	1	100
Ja, de omzet is hoger dan de kosten	64	30	46	29	13	30	2	17	2	100	1	100
De omzet is gelijk aan de kosten	33	15	24	15	8	19	1	8	-	-	-	-
Nee, de omzet is lager dan de kosten	91	43	63	40	20	47	8	67	-	-	-	-
Weet ik niet	26	12	23	15	2	5	1	8	-	-	-	-

TITEL: Weegt de omzet van een koopzondag op tegen de extra kosten die worden gemaakt?
BASIS: Alle ondernemers die deelnemen aan de koopzondag

Stadsdeel x Omzet van een koopzondag weegt op tegen de extra kosten die worden gemaakt	Totaal		Stad west		Stad oost		Stad centrum		Buiten		Haven		Poort		Hout	
	Abs.	% Vert.	Abs.	% Vert.	Abs.	% Vert.	Abs.	% Vert.	Abs.	% Vert.	Abs.	% Vert.	Abs.	% Vert.	Abs.	% Vert.
Steekproef	214	-	26	-	17	-	113	-	43	-	12	-	2	-	1	-
Totaal	214	100	26	100	17	100	113	100	43	100	12	100	2	100	1	100
Ja, de omzet is hoger dan de kosten	64	30	11	42	8	47	27	24	13	30	2	17	2	100	1	100
De omzet is gelijk aan de kosten	33	15	4	15	2	12	18	16	8	19	1	8	-	-	-	-
Nee, de omzet is lager dan de kosten	91	43	6	23	7	41	50	44	20	47	8	67	-	-	-	-
Weet ik niet	26	12	5	19	-	-	18	16	2	5	1	8	-	-	-	-

TITEL: Weegt de omzet van een koopzondag op tegen de extra kosten die worden gemaakt?
BASIS: Alle ondernemers die deelnemen aan de koopzondag

Aantal medewerkers x Omzet van een koopzondag weegt op tegen de extra kosten die worden gemaakt	Totaal		Geen		1-2		3-5		6-10		11-20		Meer dan 20	
	Abs.	% Vert.	Abs.	% Vert.	Abs.	% Vert.	Abs.	% Vert.	Abs.	% Vert.	Abs.	% Vert.	Abs.	% Vert.
Steekproef	214	-	17	-	23	-	48	-	49	-	36	-	41	-
Totaal	214	100	17	100	23	100	48	100	49	100	36	100	41	100
Ja, de omzet is hoger dan de kosten	64	30	3	18	4	17	10	21	10	20	13	36	24	59
De omzet is gelijk aan de kosten	33	15	3	18	3	13	9	19	8	16	8	22	2	5
Nee, de omzet is lager dan de kosten	91	43	10	59	13	57	24	50	25	51	10	28	9	22
Weet ik niet	26	12	1	6	3	13	5	10	6	12	5	14	6	15

TITEL: Weegt de omzet van een koopzondag op tegen de extra kosten die worden gemaakt?
BASIS: Alle ondernemers die deelnemen aan de koopzondag

Aantal koopzondagen geopend x Omzet van een koopzondag weegt op tegen de extra kosten die worden gemaakt	Totaal		Geen		Minder dan 12		12		20		21-51		52	
	Abs.	% Vert.	Abs.	% Vert.	Abs.	% Vert.	Abs.	% Vert.	Abs.	% Vert.	Abs.	% Vert.	Abs.	% Vert.
Steekproef	214	-	-	-	55	-	43	-	5	-	12	-	99	-
Totaal	214	100	-	-	55	100	43	100	5	100	12	100	99	100
Ja, de omzet is hoger dan de kosten	64	30	-	-	6	11	4	9	2	40	2	17	50	51
De omzet is gelijk aan de kosten	33	15	-	-	10	18	6	14	1	20	4	33	12	12
Nee, de omzet is lager dan de kosten	91	43	-	-	36	65	29	67	2	40	3	25	21	21
Weet ik niet	26	12	-	-	3	5	4	9	-	-	3	25	16	16

TITEL: Hoeveel extra personeel heeft u in dienst voor de koopzondag?

BASIS: Alle ondernemers die deelnemen aan de koopzondag en personeel in dienst hebben

Kern x Extra personeel in dienst voor de koopzondag	Totaal		Almere Stad		Almere Buiten		Almere Haven		Almere Poort		Almere Hout	
	Abs.	% Vert.	Abs.	% Vert.	Abs.	% Vert.	Abs.	% Vert.	Abs.	% Vert.	Abs.	% Vert.
Steekproef	194	-	140	-	40	-	11	-	2	-	1	-
Totaal	194	100	140	100	40	100	11	100	2	100	1	100
Fulltime medewerkers	194	100	140	100	40	100	11	100	2	100	1	100
1	8	4	6	4	1	3	1	9	-	-	-	-
2	9	5	6	4	2	5	1	9	-	-	-	-
3 of meer	3	2	2	1	1	3	-	-	-	-	-	-
geen	174	90	126	90	36	90	9	82	2	100	1	100
Parttime medewerkers	194	100	140	100	40	100	11	100	2	100	1	100
1	11	6	8	6	2	5	1	9	-	-	-	-
2	6	3	5	4	1	3	-	-	-	-	-	-
3 of meer	9	5	7	5	1	3	1	9	-	-	-	-
geen	168	87	120	86	36	90	9	82	2	100	1	100
Weekend medewerkers	194	100	140	100	40	100	11	100	2	100	1	100
1	13	7	10	7	2	5	1	9	-	-	-	-
2	6	3	5	4	-	-	1	9	-	-	-	-
3 of meer	10	5	7	5	2	5	-	-	1	50	-	-
geen	165	85	118	84	36	90	9	82	1	50	1	100
Extra personeel in dienst voor de koopzondag	194	100	140	100	40	100	11	100	2	100	1	100
Geen extra personeel in dienst	140	72	96	69	33	83	9	82	1	50	1	100
Extra personeel in dienst	54	28	44	31	7	18	2	18	1	50	-	-

TITEL: Hoeveel extra personeel heeft u in dienst voor de koopzondag?

BASIS: Alle ondernemers die deelnemen aan de koopzondag en personeel in dienst hebben

Stadsdeel x Extra personeel in dienst voor de koopzondag	Totaal		Stad west		Stad oost		Stad centrum		Buiten		Haven		Poort		Hout	
	Abs.	% Vert.	Abs.	% Vert.	Abs.	% Vert.	Abs.	% Vert.	Abs.	% Vert.	Abs.	% Vert.	Abs.	% Vert.	Abs.	% Vert.
Steekproef	194	-	19	-	14	-	107	-	40	-	11	-	2	-	1	-
Totaal	194	100	19	100	14	100	107	100	40	100	11	100	2	100	1	100
Fulltime medewerkers	194	100	19	100	14	100	107	100	40	100	11	100	2	100	1	100
1	8	4	-	-	-	-	6	6	1	3	1	9	-	-	-	-
2	9	5	2	11	1	7	3	3	2	5	1	9	-	-	-	-
3 of meer	3	2	-	-	-	-	2	2	1	3	-	-	-	-	-	-
geen	174	90	17	89	13	93	96	90	36	90	9	82	2	100	1	100
Parttime medewerkers	194	100	19	100	14	100	107	100	40	100	11	100	2	100	1	100
1	11	6	1	5	-	-	7	7	2	5	1	9	-	-	-	-
2	6	3	1	5	-	-	4	4	1	3	-	-	-	-	-	-
3 of meer	9	5	3	16	-	-	4	4	1	3	1	9	-	-	-	-
geen	168	87	14	74	14	100	92	86	36	90	9	82	2	100	1	100
Weekend medewerkers	194	100	19	100	14	100	107	100	40	100	11	100	2	100	1	100
1	13	7	-	-	-	-	10	9	2	5	1	9	-	-	-	-
2	6	3	-	-	-	-	5	5	-	-	1	9	-	-	-	-
3 of meer	10	5	-	-	1	7	6	6	2	5	-	-	1	50	-	-
geen	165	85	19	100	13	93	86	80	36	90	9	82	1	50	1	100
Extra personeel in dienst voor de koopzondag	194	100	19	100	14	100	107	100	40	100	11	100	2	100	1	100
Geen extra personeel in dienst	140	72	14	74	12	86	70	65	33	83	9	82	1	50	1	100
Extra personeel in dienst	54	28	5	26	2	14	37	35	7	18	2	18	1	50	-	-

TITEL: Hoeveel extra personeel heeft u in dienst voor de koopzondag?

BASIS: Alle ondernemers die deelnemen aan de koopzondag en personeel in dienst hebben

Aantal medewerkers x Extra personeel in dienst voor de koopzondag	Totaal		Geen		1-2		3-5		6-10		11-20		Meer dan 20	
	Abs.	% Vert.	Abs.	% Vert.	Abs.	% Vert.	Abs.	% Vert.	Abs.	% Vert.	Abs.	% Vert.	Abs.	% Vert.
Steekproef	194	-	-	-	23	-	48	-	49	-	35	-	39	-
Totaal	194	100	-	-	23	100	48	100	49	100	35	100	39	100
Fulltime medewerkers	194	100	-	-	23	100	48	100	49	100	35	100	39	100
1	8	4	-	-	2	9	3	6	1	2	2	6	-	-
2	9	5	-	-	-	-	4	8	2	4	1	3	2	5
3 of meer	3	2	-	-	-	-	-	-	1	2	-	-	2	5
geen	174	90	-	-	21	91	41	85	45	92	32	91	35	90
Parttime medewerkers	194	100	-	-	23	100	48	100	49	100	35	100	39	100
1	11	6	-	-	1	4	4	8	3	6	2	6	1	3
2	6	3	-	-	-	-	3	6	2	4	-	-	1	3
3 of meer	9	5	-	-	-	-	-	-	1	2	2	6	6	15
geen	168	87	-	-	22	96	41	85	43	88	31	89	31	79
Weekend medewerkers	194	100	-	-	23	100	48	100	49	100	35	100	39	100
1	13	7	-	-	1	4	8	17	3	6	1	3	-	-
2	6	3	-	-	-	-	-	-	2	4	3	9	1	3
3 of meer	10	5	-	-	-	-	-	-	-	-	3	9	7	18
geen	165	85	-	-	22	96	40	83	44	90	28	80	31	79
Extra personeel in dienst voor de koopzondag	194	100	-	-	23	100	48	100	49	100	35	100	39	100
Geen extra personeel in dienst	140	72	-	-	21	91	32	67	36	73	24	69	27	69
Extra personeel in dienst	54	28	-	-	2	9	16	33	13	27	11	31	12	31

TITEL: Hoeveel extra personeel heeft u in dienst voor de koopzondag?

BASIS: Alle ondernemers die deelnemen aan de koopzondag en personeel in dienst hebben

Aantal koopzondagen geopend x Extra personeel in dienst voor de koopzondag	Totaal		Geen		Minder dan 12		12		20		21-51		52	
	Abs.	% Vert.	Abs.	% Vert.	Abs.	% Vert.	Abs.	% Vert.	Abs.	% Vert.	Abs.	% Vert.	Abs.	% Vert.
Steekproef	194	-	-	-	50	-	39	-	4	-	11	-	90	-
Totaal	194	100	-	-	50	100	39	100	4	100	11	100	90	100
Fulltime medewerkers	194	100	-	-	50	100	39	100	4	100	11	100	90	100
1	8	4	-	-	3	6	1	3	-	-	-	-	4	4
2	9	5	-	-	4	8	2	5	-	-	-	-	3	3
3 of meer	3	2	-	-	-	-	1	3	-	-	-	-	2	2
geen	174	90	-	-	43	86	35	90	4	100	11	100	81	90
Parttime medewerkers	194	100	-	-	50	100	39	100	4	100	11	100	90	100
1	11	6	-	-	2	4	2	5	-	-	3	27	4	4
2	6	3	-	-	2	4	1	3	-	-	-	-	3	3
3 of meer	9	5	-	-	-	-	1	3	-	-	-	-	8	9
geen	168	87	-	-	46	92	35	90	4	100	8	73	75	83
Weekend medewerkers	194	100	-	-	50	100	39	100	4	100	11	100	90	100
1	13	7	-	-	3	6	2	5	1	25	-	-	7	8
2	6	3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	6	7
3 of meer	10	5	-	-	-	-	-	-	-	-	3	27	7	8
geen	165	85	-	-	47	94	37	95	3	75	8	73	70	78
Extra personeel in dienst voor de koopzondag	194	100	-	-	50	100	39	100	4	100	11	100	90	100
Geen extra personeel in dienst	140	72	-	-	41	82	32	82	3	75	6	55	58	64
Extra personeel in dienst	54	28	-	-	9	18	7	18	1	25	5	45	32	36

TITEL: Heeft u moeite met het werven van personeel voor de koopzondag?

BASIS: Alle ondernemers die deelnemen aan de koopzondag en personeel in dienst hebben

Kern x Heeft u moeite met het werven van personeel voor de koopzondag?	Totaal		Almere Stad		Almere Buiten		Almere Haven		Almere Poort		Almere Hout	
	Abs.	% Vert.	Abs.	% Vert.	Abs.	% Vert.	Abs.	% Vert.	Abs.	% Vert.	Abs.	% Vert.
Steekproef	197	-	143	-	40	-	11	-	2	-	1	-
Totaal	197	100	143	100	40	100	11	100	2	100	1	100
Ja, meer dan op andere dagen	32	16	22	15	7	18	3	27	-	-	-	-
Ja, maar niet meer dan op zaterdag	2	1	2	1	-	-	-	-	-	-	-	-
Nee, niet meer dan op andere dagen	72	37	50	35	15	38	4	36	2	100	1	100
Nee, personeel wil juist graag op zondag werken	71	36	55	38	14	35	2	18	-	-	-	-
Weet ik niet	20	10	14	10	4	10	2	18	-	-	-	-

TITEL: Heeft u moeite met het werven van personeel voor de koopzondag?

BASIS: Alle ondernemers die deelnemen aan de koopzondag en personeel in dienst hebben

Stadsdeel x Heeft u moeite met het werven van personeel voor de koopzondag?	Totaal		Stad west		Stad oost		Stad centrum		Buiten		Haven		Poort		Hout	
	Abs.	% Vert.	Abs.	% Vert.	Abs.	% Vert.	Abs.	% Vert.	Abs.	% Vert.	Abs.	% Vert.	Abs.	% Vert.	Abs.	% Vert.
Steekproef	197	-	20	-	15	-	108	-	40	-	11	-	2	-	1	-
Totaal	197	100	20	100	15	100	108	100	40	100	11	100	2	100	1	100
Ja, meer dan op andere dagen	32	16	3	15	1	7	18	17	7	18	3	27	-	-	-	-
Ja, maar niet meer dan op zaterdag	2	1	-	-	-	-	2	2	-	-	-	-	-	-	-	-
Nee, niet meer dan op andere dagen	72	37	8	40	7	47	35	32	15	38	4	36	2	100	1	100
Nee, personeel wil juist graag op zondag werken	71	36	7	35	7	47	41	38	14	35	2	18	-	-	-	-
Weet ik niet	20	10	2	10	-	-	12	11	4	10	2	18	-	-	-	-

TITEL: Heeft u moeite met het werven van personeel voor de koopzondag?

BASIS: Alle ondernemers die deelnemen aan de koopzondag en personeel in dienst hebben

Aantal medewerkers x Heeft u moeite met het werven van personeel voor de koopzondag?	Totaal		Geen		1-2		3-5		6-10		11-20		Meer dan 20	
	Abs.	% Vert.	Abs.	% Vert.	Abs.	% Vert.	Abs.	% Vert.	Abs.	% Vert.	Abs.	% Vert.	Abs.	% Vert.
Steekproef	197	-	-	-	23	-	48	-	49	-	36	-	41	-
Totaal	197	100	-	-	23	100	48	100	49	100	36	100	41	100
Ja, meer dan op andere dagen	32	16	-	-	8	35	9	19	9	18	3	8	3	7
Ja, maar niet meer dan op zaterdag	2	1	-	-	-	-	2	4	-	-	-	-	-	-
Nee, niet meer dan op andere dagen	72	37	-	-	7	30	23	48	20	41	13	36	9	22
Nee, personeel wil juist graag op zondag werken	71	36	-	-	2	9	10	21	13	27	17	47	29	71
Weet ik niet	20	10	-	-	6	26	4	8	7	14	3	8	-	-

TITEL: Heeft u moeite met het werven van personeel voor de koopzondag?

BASIS: Alle ondernemers die deelnemen aan de koopzondag en personeel in dienst hebben

Aantal koopzondagen geopend x Heeft u moeite met het werven van personeel voor de koopzondag?	Totaal		Geen		Minder dan 12		12		20		21-51		52	
	Abs.	% Vert.	Abs.	% Vert.	Abs.	% Vert.	Abs.	% Vert.	Abs.	% Vert.	Abs.	% Vert.	Abs.	% Vert.
Steekproef	197	-	-	-	50	-	39	-	4	-	11	-	93	-
Totaal	197	100	-	-	50	100	39	100	4	100	11	100	93	100
Ja, meer dan op andere dagen	32	16	-	-	19	38	6	15	1	25	2	18	4	4
Ja, maar niet meer dan op zaterdag	2	1	-	-	-	-	1	3	1	25	-	-	-	-
Nee, niet meer dan op andere dagen	72	37	-	-	23	46	12	31	-	-	4	36	33	35
Nee, personeel wil juist graag op zondag werken	71	36	-	-	3	6	12	31	1	25	5	45	50	54
Weet ik niet	20	10	-	-	5	10	8	21	1	25	-	-	6	6

TITEL: Welke invloed heeft de koopzondag op de leefbaarheid en veiligheid in de omgeving van uw vestiging?
BASIS: Alle ondernemers die deelnemen aan de koopzondag

Kern x Welke invloed heeft de koopzondag op de leefbaarheid en veiligheid in de omgeving van uw vestiging?	Totaal			Almere Stad			Almere Buiten			Almere Haven			Almere Poort			Almere Hout		
	Abs.	% Vert.	Gem.	Abs.	% Vert.	Gem.	Abs.	% Vert.	Gem.	Abs.	% Vert.	Gem.	Abs.	% Vert.	Gem.	Abs.	% Vert.	Gem.
Steekproef	214	-	-	156	-	-	43	-	-	12	-	-	2	-	-	1	-	-
Totaal	214	100	-	156	100	-	43	100	-	12	100	-	2	100	-	1	100	-
Meer criminaliteit																		
Helemaal mee oneens	42	20	-	29	19	-	10	23	-	2	17	-	1	50	-	-	-	-
Mee oneens	97	45	-	74	47	-	22	51	-	-	-	-	-	-	-	1	100	-
Noch mee oneens, noch mee eens	39	18	-	27	17	-	5	12	-	6	50	-	1	50	-	-	-	-
Mee eens	28	13	-	20	13	-	5	12	-	3	25	-	-	-	-	-	-	-
Helemaal mee eens	8	4	-	6	4	-	1	2	-	1	8	-	-	-	-	-	-	-
<i>Gemiddelde score</i>	214	100	2,36	156	100	2,36	43	100	2,19	12	100	3,08	2	100	2,00	1	100	2,00
Een betere sfeer																		
Helemaal mee oneens	19	9	-	15	10	-	3	7	-	1	8	-	-	-	-	-	-	-
Mee oneens	45	21	-	31	20	-	11	26	-	3	25	-	-	-	-	-	-	-
Noch mee oneens, noch mee eens	64	30	-	48	31	-	9	21	-	6	50	-	1	50	-	-	-	-
Mee eens	74	35	-	54	35	-	16	37	-	2	17	-	1	50	-	1	100	-
Helemaal mee eens	12	6	-	8	5	-	4	9	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
<i>Gemiddelde score</i>	214	100	3,07	156	100	3,06	43	100	3,16	12	100	2,75	2	100	3,50	1	100	4,00
Meer verkeersdruk																		
Helemaal mee oneens	30	14	-	20	13	-	8	19	-	2	17	-	-	-	-	-	-	-
Mee oneens	78	36	-	55	35	-	19	44	-	3	25	-	1	50	-	-	-	-
Noch mee oneens, noch mee eens	58	27	-	45	29	-	8	19	-	5	42	-	-	-	-	-	-	-
Mee eens	42	20	-	33	21	-	6	14	-	1	8	-	1	50	-	1	100	-
Helemaal mee eens	6	3	-	3	2	-	2	5	-	1	8	-	-	-	-	-	-	-
<i>Gemiddelde score</i>	214	100	2,61	156	100	2,64	43	100	2,42	12	100	2,67	2	100	3,00	1	100	4,00
Meer parkeerproblemen																		
Helemaal mee oneens	42	20	-	27	17	-	12	28	-	3	25	-	-	-	-	-	-	-

TITEL: Welke invloed heeft de koopzondag op de leefbaarheid en veiligheid in de omgeving van uw vestiging?

BASIS: Alle ondernemers die deelnemen aan de koopzondag

Kern x Welke invloed heeft de koopzondag op de leefbaarheid en veiligheid in de omgeving van uw vestiging?	Totaal			Almere Stad			Almere Buiten			Almere Haven			Almere Poort			Almere Hout		
	Abs.	% Vert.	Gem.	Abs.	% Vert.	Gem.	Abs.	% Vert.	Gem.	Abs.	% Vert.	Gem.	Abs.	% Vert.	Gem.	Abs.	% Vert.	Gem.
Steekproef	214	-	-	156	-	-	43	-	-	12	-	-	2	-	-	1	-	-
Totaal	214	100	-	156	100	-	43	100	-	12	100	-	2	100	-	1	100	-
Mee oneens	109	51	-	80	51	-	22	51	-	4	33	-	2	100	-	1	100	-
Noch mee oneens, noch mee eens	47	22	-	37	24	-	6	14	-	4	33	-	-	-	-	-	-	-
Mee eens	9	4	-	8	5	-	1	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Helemaal mee eens	7	3	-	4	3	-	2	5	-	1	8	-	-	-	-	-	-	-
Gemiddelde score	214	100	2,21	156	100	2,24	43	100	2,05	12	100	2,33	2	100	2,00	1	100	2,00

TITEL: Welke invloed heeft de koopzondag op de leefbaarheid en veiligheid in de omgeving van uw vestiging?
BASIS: Alle ondernemers die deelnemen aan de koopzondag

Stadsdeel x Welke invloed heeft de koopzondag op de leefbaarheid en veiligheid in de omgeving van uw vestiging?	Totaal			Stad west			Stad oost			Stad centrum			Buiten			Haven			Poort		
	Abs.	% Vert.	Gem.	Abs.	% Vert.	Gem.	Abs.	% Vert.	Gem.	Abs.	% Vert.	Gem.	Abs.	% Vert.	Gem.	Abs.	% Vert.	Gem.	Abs.	% Vert.	Gem.
Steekproef	214	-	-	26	-	-	17	-	-	113	-	-	43	-	-	12	-	-	2	-	-
Totaal	214	100	-	26	100	-	17	100	-	113	100	-	43	100	-	12	100	-	2	100	-
Meer criminaliteit																					
Helemaal mee oneens	42	20	-	7	27	-	6	35	-	16	14	-	10	23	-	2	17	-	1	50	-
Mee oneens	97	45	-	11	42	-	9	53	-	54	48	-	22	51	-	-	-	-	-	-	-
Noch mee oneens, noch mee eens	39	18	-	3	12	-	1	6	-	23	20	-	5	12	-	6	50	-	1	50	-
Mee eens	28	13	-	4	15	-	1	6	-	15	13	-	5	12	-	3	25	-	-	-	-
Helemaal mee eens	8	4	-	1	4	-	-	-	-	5	4	-	1	2	-	1	8	-	-	-	-
<i>Gemiddelde score</i>	214	100	2,36	26	100	2,27	17	100	1,82	113	100	2,46	43	100	2,19	12	100	3,08	2	100	2,00
Een betere sfeer																					
Helemaal mee oneens	19	9	-	2	8	-	2	12	-	11	10	-	3	7	-	1	8	-	-	-	-
Mee oneens	45	21	-	6	23	-	2	12	-	23	20	-	11	26	-	3	25	-	-	-	-
Noch mee oneens, noch mee eens	64	30	-	7	27	-	8	47	-	33	29	-	9	21	-	6	50	-	1	50	-
Mee eens	74	35	-	8	31	-	4	24	-	42	37	-	16	37	-	2	17	-	1	50	-
Helemaal mee eens	12	6	-	3	12	-	1	6	-	4	4	-	4	9	-	-	-	-	-	-	-
<i>Gemiddelde score</i>	214	100	3,07	26	100	3,15	17	100	3,00	113	100	3,04	43	100	3,16	12	100	2,75	2	100	3,50
Meer verkeersdrukte																					
Helemaal mee oneens	30	14	-	5	19	-	3	18	-	12	11	-	8	19	-	2	17	-	-	-	-
Mee oneens	78	36	-	10	38	-	7	41	-	38	34	-	19	44	-	3	25	-	1	50	-
Noch mee oneens, noch mee eens	58	27	-	5	19	-	3	18	-	37	33	-	8	19	-	5	42	-	-	-	-
Mee eens	42	20	-	5	19	-	4	24	-	24	21	-	6	14	-	1	8	-	1	50	-
Helemaal mee eens	6	3	-	1	4	-	-	-	-	2	2	-	2	5	-	1	8	-	-	-	-
<i>Gemiddelde score</i>	214	100	2,61	26	100	2,50	17	100	2,47	113	100	2,70	43	100	2,42	12	100	2,67	2	100	3,00
Meer parkeerproblemen																					
Helemaal mee oneens	42	20	-	5	19	-	6	35	-	16	14	-	12	28	-	3	25	-	-	-	-

TITEL: Welke invloed heeft de koopzondag op de leefbaarheid en veiligheid in de omgeving van uw vestiging?

BASIS: Alle ondernemers die deelnemen aan de koopzondag

Stadsdeel x Welke invloed heeft de koopzondag op de leefbaarheid en veiligheid in de omgeving van uw vestiging?	Totaal			Stad west			Stad oost			Stad centrum			Buiten			Haven			Poort		
	Abs.	% Vert.	Gem.	Abs.	% Vert.	Gem.	Abs.	% Vert.	Gem.	Abs.	% Vert.	Gem.	Abs.	% Vert.	Gem.	Abs.	% Vert.	Gem.	Abs.	% Vert.	Gem.
Steekproef	214	-	-	26	-	-	17	-	-	113	-	-	43	-	-	12	-	-	2	-	-
Totaal	214	100	-	26	100	-	17	100	-	113	100	-	43	100	-	12	100	-	2	100	-
Mee oneens	109	51	-	13	50	-	7	41	-	60	53	-	22	51	-	4	33	-	2	100	-
Noch mee oneens, noch mee eens	47	22	-	5	19	-	3	18	-	29	26	-	6	14	-	4	33	-	-	-	-
Mee eens	9	4	-	1	4	-	1	6	-	6	5	-	1	2	-	-	-	-	-	-	-
Helemaal mee eens	7	3	-	2	8	-	-	-	-	2	2	-	2	5	-	1	8	-	-	-	-
<i>Gemiddelde score</i>	214	100	2,21	26	100	2,31	17	100	1,94	113	100	2,27	43	100	2,05	12	100	2,33	2	100	2,00

TITEL: Welke invloed heeft de koopzondag op de leefbaarheid en veiligheid in de omgeving van uw vestiging?
BASIS: Alle ondernemers die deelnemen aan de koopzondag

Stadsdeel x Welke invloed heeft de koopzondag op de leefbaarheid en veiligheid in de omgeving van uw vestiging?	Totaal			Hout		
	Abs.	% Vert.	Gem.	Abs.	% Vert.	Gem.
Steekproef	214	-	-	1	-	-
Totaal	214	100	-	1	100	-
Meer criminaliteit						
Helemaal mee oneens	42	20	-	-	-	-
Mee oneens	97	45	-	1	100	-
Noch mee oneens, noch mee eens	39	18	-	-	-	-
Mee eens	28	13	-	-	-	-
Helemaal mee eens	8	4	-	-	-	-
<i>Gemiddelde score</i>	214	100	2,36	1	100	2,00
Een betere sfeer						
Helemaal mee oneens	19	9	-	-	-	-
Mee oneens	45	21	-	-	-	-
Noch mee oneens, noch mee eens	64	30	-	-	-	-
Mee eens	74	35	-	1	100	-
Helemaal mee eens	12	6	-	-	-	-
<i>Gemiddelde score</i>	214	100	3,07	1	100	4,00
Meer verkeersdrukke						
Helemaal mee oneens	30	14	-	-	-	-
Mee oneens	78	36	-	-	-	-
Noch mee oneens, noch mee eens	58	27	-	-	-	-
Mee eens	42	20	-	1	100	-
Helemaal mee eens	6	3	-	-	-	-
<i>Gemiddelde score</i>	214	100	2,61	1	100	4,00
Meer parkeerproblemen						
Helemaal mee oneens	42	20	-	-	-	-

TITEL: Welke invloed heeft de koopzondag op de leefbaarheid en veiligheid in de omgeving van uw vestiging?

BASIS: Alle ondernemers die deelnemen aan de koopzondag

Stadsdeel x Welke invloed heeft de koopzondag op de leefbaarheid en veiligheid in de omgeving van uw vestiging?	Totaal			Hout		
	Abs.	% Vert.	Gem.	Abs.	% Vert.	Gem.
Steekproef	214	-	-	1	-	-
Totaal	214	100	-	1	100	-
Mee oneens	109	51	-	1	100	-
Noch mee oneens, noch mee eens	47	22	-	-	-	-
Mee eens	9	4	-	-	-	-
Helemaal mee eens	7	3	-	-	-	-
<i>Gemiddelde score</i>	214	100	2,21	1	100	2,00

TITEL: Welke invloed heeft de koopzondag op de leefbaarheid en veiligheid in de omgeving van uw vestiging?
BASIS: Alle ondernemers die deelnemen aan de koopzondag

Aantal medewerkers x Welke invloed heeft de koopzondag op de leefbaarheid en veiligheid in de omgeving van uw vestiging?	Totaal			Geen			1-2			3-5			6-10			11-20			Meer dan 20		
	Abs.	% Vert.	Gem.	Abs.	% Vert.	Gem.	Abs.	% Vert.	Gem.	Abs.	% Vert.	Gem.	Abs.	% Vert.	Gem.	Abs.	% Vert.	Gem.	Abs.	% Vert.	Gem.
Steekproef	214	-	-	17	-	-	23	-	-	48	-	-	49	-	-	36	-	-	41	-	-
Totaal	214	100	-	17	100	-	23	100	-	48	100	-	49	100	-	36	100	-	41	100	-
Meer criminaliteit																					
Helemaal mee oneens	42	20	-	7	41	-	3	13	-	6	13	-	2	4	-	8	22	-	16	39	-
Mee oneens	97	45	-	8	47	-	9	39	-	26	54	-	22	45	-	16	44	-	16	39	-
Noch mee oneens, noch mee eens	39	18	-	2	12	-	7	30	-	6	13	-	18	37	-	4	11	-	2	5	-
Mee eens	28	13	-	-	-	-	2	9	-	9	19	-	4	8	-	7	19	-	6	15	-
Helemaal mee eens	8	4	-	-	-	-	2	9	-	1	2	-	3	6	-	1	3	-	1	2	-
<i>Gemiddelde score</i>	214	100	2,36	17	100	1,71	23	100	2,61	48	100	2,44	49	100	2,67	36	100	2,36	41	100	2,02
Een betere sfeer																					
Helemaal mee oneens	19	9	-	3	18	-	4	17	-	4	8	-	2	4	-	6	17	-	-	-	-
Mee oneens	45	21	-	5	29	-	7	30	-	10	21	-	17	35	-	1	3	-	5	12	-
Noch mee oneens, noch mee eens	64	30	-	3	18	-	5	22	-	15	31	-	17	35	-	15	42	-	9	22	-
Mee eens	74	35	-	5	29	-	7	30	-	17	35	-	12	24	-	13	36	-	20	49	-
Helemaal mee eens	12	6	-	1	6	-	-	-	-	2	4	-	1	2	-	1	3	-	7	17	-
<i>Gemiddelde score</i>	214	100	3,07	17	100	2,76	23	100	2,65	48	100	3,06	49	100	2,86	36	100	3,06	41	100	3,71
Meer verkeersdrukte																					
Helemaal mee oneens	30	14	-	2	12	-	4	17	-	7	15	-	3	6	-	4	11	-	10	24	-
Mee oneens	78	36	-	7	41	-	5	22	-	15	31	-	27	55	-	12	33	-	12	29	-
Noch mee oneens, noch mee eens	58	27	-	6	35	-	8	35	-	12	25	-	12	24	-	10	28	-	10	24	-
Mee eens	42	20	-	2	12	-	4	17	-	11	23	-	6	12	-	10	28	-	9	22	-
Helemaal mee eens	6	3	-	-	-	-	2	9	-	3	6	-	1	2	-	-	-	-	-	-	-
<i>Gemiddelde score</i>	214	100	2,61	17	100	2,47	23	100	2,78	48	100	2,75	49	100	2,49	36	100	2,72	41	100	2,44
Meer parkeerproblemen																					
Helemaal mee oneens	42	20	-	2	12	-	3	13	-	8	17	-	5	10	-	7	19	-	17	41	-

TITEL: Welke invloed heeft de koopzondag op de leefbaarheid en veiligheid in de omgeving van uw vestiging?

BASIS: Alle ondernemers die deelnemen aan de koopzondag

Aantal medewerkers x Welke invloed heeft de koopzondag op de leefbaarheid en veiligheid in de omgeving van uw vestiging?	Totaal			Geen			1-2			3-5			6-10			11-20			Meer dan 20		
	Abs.	% Vert.	Gem.	Abs.	% Vert.	Gem.	Abs.	% Vert.	Gem.	Abs.	% Vert.	Gem.	Abs.	% Vert.	Gem.	Abs.	% Vert.	Gem.	Abs.	% Vert.	Gem.
Steekproef	214	-	-	17	-	-	23	-	-	48	-	-	49	-	-	36	-	-	41	-	-
Totaal	214	100	-	17	100	-	23	100	-	48	100	-	49	100	-	36	100	-	41	100	-
Mee oneens	109	51	-	9	53	-	10	43	-	23	48	-	28	57	-	21	58	-	18	44	-
Noch mee oneens, noch mee eens	47	22	-	5	29	-	6	26	-	10	21	-	13	27	-	7	19	-	6	15	-
Mee eens	9	4	-	-	-	-	2	9	-	4	8	-	2	4	-	1	3	-	-	-	-
Helemaal mee eens	7	3	-	1	6	-	2	9	-	3	6	-	1	2	-	-	-	-	-	-	-
Gemiddelde score	214	100	2,21	17	100	2,35	23	100	2,57	48	100	2,40	49	100	2,31	36	100	2,06	41	100	1,73

TITEL: Welke invloed heeft de koopzondag op de leefbaarheid en veiligheid in de omgeving van uw vestiging?
BASIS: Alle ondernemers die deelnemen aan de koopzondag

Aantal koopzondagen geopend x Welke invloed heeft de koopzondag op de leefbaarheid en veiligheid in de omgeving van uw vestiging?	Totaal			Geen			Minder dan 12			12			20			21-51			52		
	Abs.	% Vert.	Gem.	Abs.	% Vert.	Gem.	Abs.	% Vert.	Gem.	Abs.	% Vert.	Gem.	Abs.	% Vert.	Gem.	Abs.	% Vert.	Gem.	Abs.	% Vert.	Gem.
Steekproef	214	-	-	-	-	-	55	-	-	43	-	-	5	-	-	12	-	-	99	-	-
Totaal	214	100	-	-	-	-	55	100	-	43	100	-	5	100	-	12	100	-	99	100	-
Meer criminaliteit																					
Helemaal mee oneens	42	20	-	-	-	-	6	11	-	6	14	-	1	20	-	2	17	-	27	27	-
Mee oneens	97	45	-	-	-	-	17	31	-	23	53	-	3	60	-	5	42	-	49	49	-
Noch mee oneens, noch mee eens	39	18	-	-	-	-	19	35	-	5	12	-	-	-	-	1	8	-	14	14	-
Mee eens	28	13	-	-	-	-	9	16	-	6	14	-	1	20	-	3	25	-	9	9	-
Helemaal mee eens	8	4	-	-	-	-	4	7	-	3	7	-	-	-	-	1	8	-	-	-	-
<i>Gemiddelde score</i>	214	100	2,36	-	-	-	55	100	2,78	43	100	2,47	5	100	2,20	12	100	2,67	99	100	2,05
Een betere sfeer																					
Helemaal mee oneens	19	9	-	-	-	-	10	18	-	5	12	-	1	20	-	1	8	-	2	2	-
Mee oneens	45	21	-	-	-	-	18	33	-	11	26	-	-	-	-	3	25	-	13	13	-
Noch mee oneens, noch mee eens	64	30	-	-	-	-	20	36	-	11	26	-	1	20	-	3	25	-	29	29	-
Mee eens	74	35	-	-	-	-	7	13	-	16	37	-	3	60	-	4	33	-	44	44	-
Helemaal mee eens	12	6	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	8	-	11	11	-
<i>Gemiddelde score</i>	214	100	3,07	-	-	-	55	100	2,44	43	100	2,88	5	100	3,20	12	100	3,08	99	100	3,49
Meer verkeersdrukke																					
Helemaal mee oneens	30	14	-	-	-	-	5	9	-	5	12	-	3	60	-	2	17	-	15	15	-
Mee oneens	78	36	-	-	-	-	19	35	-	16	37	-	2	40	-	5	42	-	36	36	-
Noch mee oneens, noch mee eens	58	27	-	-	-	-	18	33	-	7	16	-	-	-	-	4	33	-	29	29	-
Mee eens	42	20	-	-	-	-	9	16	-	14	33	-	-	-	-	1	8	-	18	18	-
Helemaal mee eens	6	3	-	-	-	-	4	7	-	1	2	-	-	-	-	-	-	-	1	1	-
<i>Gemiddelde score</i>	214	100	2,61	-	-	-	55	100	2,78	43	100	2,77	5	100	1,40	12	100	2,33	99	100	2,54
Meer parkeerproblemen																					
Helemaal mee oneens	42	20	-	-	-	-	8	15	-	4	9	-	3	60	-	3	25	-	24	24	-

TITEL: Welke invloed heeft de koopzondag op de leefbaarheid en veiligheid in de omgeving van uw vestiging?
BASIS: Alle ondernemers die deelnemen aan de koopzondag

Aantal koopzondagen geopend x Welke invloed heeft de koopzondag op de leefbaarheid en veiligheid in de omgeving van uw vestiging?	Totaal			Geen			Minder dan 12			12			20			21-51			52		
	Abs.	% Vert.	Gem.	Abs.	% Vert.	Gem.	Abs.	% Vert.	Gem.	Abs.	% Vert.	Gem.	Abs.	% Vert.	Gem.	Abs.	% Vert.	Gem.	Abs.	% Vert.	Gem.
Steekproef	214	-	-	-	-	-	55	-	-	43	-	-	5	-	-	12	-	-	99	-	-
Totaal	214	100	-	-	-	-	55	100	-	43	100	-	5	100	-	12	100	-	99	100	-
Mee oneens	109	51	-	-	-	-	20	36	-	24	56	-	2	40	-	6	50	-	57	58	-
Noch mee oneens, noch mee eens	47	22	-	-	-	-	17	31	-	11	26	-	-	-	-	3	25	-	16	16	-
Mee eens	9	4	-	-	-	-	5	9	-	3	7	-	-	-	-	-	-	-	1	1	-
Helemaal mee eens	7	3	-	-	-	-	5	9	-	1	2	-	-	-	-	-	-	-	1	1	-
Gemiddelde score	214	100	2,21	-	-	-	55	100	2,62	43	100	2,37	5	100	1,40	12	100	2,00	99	100	1,97

TITEL: Hoe belangrijk vindt u de zondagsrust?

BASIS: Alle ondernemers die deelnemen aan de koopzondag

Kern x Hoe belangrijk vindt u de zondagsrust?	Totaal			Almere Stad			Almere Buiten			Almere Haven			Almere Poort			Almere Hout		
	Abs.	% Vert.	Gem.	Abs.	% Vert.	Gem.	Abs.	% Vert.	Gem.	Abs.	% Vert.	Gem.	Abs.	% Vert.	Gem.	Abs.	% Vert.	Gem.
Steekproef	361	-	-	228	-	-	83	-	-	44	-	-	5	-	-	1	-	-
Totaal	361	100	-	228	100	-	83	100	-	44	100	-	5	100	-	1	100	-
Zeer onbelangrijk	30	8	-	20	9	-	6	7	-	3	7	-	1	20	-	-	-	-
Onbelangrijk	57	16	-	42	18	-	11	13	-	3	7	-	1	20	-	-	-	-
Noch onbelangrijk, noch belangrijk	68	19	-	44	19	-	15	18	-	7	16	-	2	40	-	-	-	-
Belangrijk	90	25	-	58	25	-	20	24	-	11	25	-	-	-	-	1	100	-
Zeer belangrijk	116	32	-	64	28	-	31	37	-	20	45	-	1	20	-	-	-	-
Gemiddelde score	361	100	3,57	228	100	3,46	83	100	3,71	44	100	3,95	5	100	2,80	1	100	4,00

TITEL: Hoe belangrijk vindt u de zondagsrust?
BASIS: Alle ondernemers die deelnemen aan de koopzondag

Stadsdeel x Hoe belangrijk vindt u de zondagsrust?	Totaal			Stad west			Stad oost			Stad centrum			Buiten			Haven			Poort		
	Abs.	% Vert.	Gem.	Abs.	% Vert.	Gem.	Abs.	% Vert.	Gem.	Abs.	% Vert.	Gem.	Abs.	% Vert.	Gem.	Abs.	% Vert.	Gem.	Abs.	% Vert.	Gem.
Steekproef	361	-	-	70	-	-	30	-	-	128	-	-	83	-	-	44	-	-	5	-	-
Totaal	361	100	-	70	100	-	30	100	-	128	100	-	83	100	-	44	100	-	5	100	-
Zeer onbelangrijk	30	8	-	5	7	-	3	10	-	12	9	-	6	7	-	3	7	-	1	20	-
Onbelangrijk	57	16	-	12	17	-	10	33	-	20	16	-	11	13	-	3	7	-	1	20	-
Noch onbelangrijk, noch belangrijk	68	19	-	13	19	-	3	10	-	28	22	-	15	18	-	7	16	-	2	40	-
Belangrijk	90	25	-	17	24	-	6	20	-	35	27	-	20	24	-	11	25	-	-	-	-
Zeer belangrijk	116	32	-	23	33	-	8	27	-	33	26	-	31	37	-	20	45	-	1	20	-
Gemiddelde score	361	100	3,57	70	100	3,59	30	100	3,20	128	100	3,45	83	100	3,71	44	100	3,95	5	100	2,80

TITEL: Hoe belangrijk vindt u de zondagsrust?

BASIS: Alle ondernemers die deelnemen aan de koopzondag

Stadsdeel x Hoe belangrijk vindt u de zondagsrust?	Totaal			Hout		
	Abs.	% Vert.	Gem.	Abs.	% Vert.	Gem.
Steekproef	361	-	-	1	-	-
Totaal	361	100	-	1	100	-
Zeer onbelangrijk	30	8	-	-	-	-
Onbelangrijk	57	16	-	-	-	-
Noch onbelangrijk, noch belangrijk	68	19	-	-	-	-
Belangrijk	90	25	-	1	100	-
Zeer belangrijk	116	32	-	-	-	-
<i>Gemiddelde score</i>	361	100	3,57	1	100	4,00

TITEL: Hoe belangrijk vindt u de zondagsrust?
BASIS: Alle ondernemers die deelnemen aan de koopzondag

Aantal medewerkers x Hoe belangrijk vindt u de zondagsrust?	Totaal			Geen			1-2			3-5			6-10			11-20			Meer dan 20		
	Abs.	% Vert.	Gem.	Abs.	% Vert.	Gem.	Abs.	% Vert.	Gem.	Abs.	% Vert.	Gem.	Abs.	% Vert.	Gem.	Abs.	% Vert.	Gem.	Abs.	% Vert.	Gem.
Steekproef	361	-	-	59	-	-	54	-	-	88	-	-	62	-	-	47	-	-	51	-	-
Totaal	361	100	-	59	100	-	54	100	-	88	100	-	62	100	-	47	100	-	51	100	-
Zeer onbelangrijk	30	8	-	4	7	-	3	6	-	8	9	-	5	8	-	3	6	-	7	14	-
Onbelangrijk	57	16	-	11	19	-	8	15	-	12	14	-	6	10	-	8	17	-	12	24	-
Noch onbelangrijk, noch belangrijk	68	19	-	12	20	-	6	11	-	11	13	-	16	26	-	14	30	-	9	18	-
Belangrijk	90	25	-	11	19	-	13	24	-	26	30	-	20	32	-	10	21	-	10	20	-
Zeer belangrijk	116	32	-	21	36	-	24	44	-	31	35	-	15	24	-	12	26	-	13	25	-
Gemiddelde score	361	100	3,57	59	100	3,58	54	100	3,87	88	100	3,68	62	100	3,55	47	100	3,43	51	100	3,20

TITEL: Hoe belangrijk vindt u de zondagsrust?
BASIS: Alle ondernemers die deelnemen aan de koopzondag

Aantal koopzondagen geopend x Hoe belangrijk vindt u de zondagsrust?	Totaal			Geen			Minder dan 12			12			20			21-51			52		
	Abs.	% Vert.	Gem.	Abs.	% Vert.	Gem.	Abs.	% Vert.	Gem.	Abs.	% Vert.	Gem.	Abs.	% Vert.	Gem.	Abs.	% Vert.	Gem.	Abs.	% Vert.	Gem.
Steekproef	361	-	-	147	-	-	55	-	-	43	-	-	5	-	-	12	-	-	99	-	-
Totaal	361	100	-	147	100	-	55	100	-	43	100	-	5	100	-	12	100	-	99	100	-
Zeer onbelangrijk	30	8	-	8	5	-	8	15	-	-	-	-	1	20	-	1	8	-	12	12	-
Onbelangrijk	57	16	-	22	15	-	3	5	-	3	7	-	1	20	-	3	25	-	25	25	-
Noch onbelangrijk, noch belangrijk	68	19	-	21	14	-	12	22	-	10	23	-	-	-	-	3	25	-	22	22	-
Belangrijk	90	25	-	33	22	-	14	25	-	16	37	-	-	-	-	4	33	-	23	23	-
Zeer belangrijk	116	32	-	63	43	-	18	33	-	14	33	-	3	60	-	1	8	-	17	17	-
Gemiddelde score	361	100	3,57	147	100	3,82	55	100	3,56	43	100	3,95	5	100	3,60	12	100	3,08	99	100	3,08

Vragenlijst def
19-06-2012

ZKA
Ondernemersenquête

Beginscherm:

Momenteel laat de gemeente Almere door marktonderzoeksbureau GfK en adviesbureau ZKA onderzoek doen naar de sociaal economische effecten die rond de besluitvorming over het aantal koopzondagen een rol spelen. Door middel van enquêtes onder ondernemers en winkelpersoneel in gemeente Almere brengen we de huidige effecten en ervaringen van de zondagsopenstelling in kaart. Wij vragen u om uw medewerking door enkele vragen te beantwoorden.

- V1.** Wat is uw functie binnen het bedrijf?
- a. Eigenaar
 - b. Vestigingsmanager / bedrijfsleider
 - c. Anders, namelijk <invulvak> ->
- V2** Hoeveel personen heeft u in dienst? (Zowel fulltime als parttime medewerkers)
- a. Ik heb geen personen in dienst / zelfstandig
 - b. 1-2
 - c. 3-5
 - d. 6-10
 - e. 11-20
 - f. Meer dan 20, namelijk <invulvak>
- V3** Hoeveel koopzondagen per jaar bent u momenteel geopend?
- a. Geen -> naar V6
 - b. Minder dan 12
 - c. 12
 - d. 20
 - e. 21-51
 - f. 52 -> naar V5
- V4** Weglaten
- V5** Indien V3 ≠ a
- Wat is de belangrijkste reden om deel te nemen aan de koopzondag?
- a. Omzetverhoging
 - b. Klanten de mogelijkheid bieden ook op zondag te winkelen (service)
 - c. Voorkomen om klanten aan de concurrent te verliezen
 - d. Anders, namelijk <invulvak>
- V5b** Indien V3 ≠ a

Wat is daarna de belangrijkste reden om deel te nemen aan de koopzondag?

- a. Omzetverhoging
- b. Klanten de mogelijkheid bieden ook op zondag te winkelen (service)
- c. Voorkomen om klanten aan de concurrent te verliezen
- d. Er is geen andere belangrijke reden
- e. Anders, namelijk <invulvak>

V6 Indien V3 = a, b, c, d, e

Waarom maakt u geen (maximaal) gebruik van de mogelijkheid tot zondagopenstelling?

Meerdere antwoorden mogelijk

Multipele

- a. De omzet staat niet in verhouding tot de kosten
- b. Lage beschikbaarheid van personeel
- c. Zondagsrust / geloofsovertuiging
- d. Anders, namelijk <invulvak>

V7 Bent u tevreden met uw huidige aantal koopzondagen?

- a. Ja, het huidige aantal is goed
- b. Nee, het aantal is te groot
- c. Nee, het aantal is te klein
- d. Weet ik niet / geen mening

V8 Indien V7 = b, c

Welk aantal koopzondagen heeft uw voorkeur?

<invulvak>

V9 Indien V3 = a, b, c, d, e

Heeft u behoefte aan meer koopzondagen tijdens een bepaald seizoen of rondom de feestdagen?

Meerdere antwoorden mogelijk

Multipele

- a. Lente
- b. Zomer
- c. Herfst
- d. Winter
- e. Rondom de feestdagen
- f. Nee, ik heb geen behoefte aan meer koopzondagen tijdens een bepaald seizoen of rondom de feestdagen <single>
- g. Weet ik niet <single>

V9b Heeft u bezwaar tegen de mogelijkheid elke zondag open te zijn?

- a. Ja
- b. Nee
- c. Weet ik niet /geen mening

V10 Indien V3 ≠ a

Welk aandeel heeft de omzet van een gemiddelde koopzondag in uw totale weekomzet van een week met een koopzondag (maandag t/m zondag)?

- a. Minder dan 10 procent
- b. 10-20 procent
- c. 20-30 procent
- d. 30-40 procent
- e. Meer dan 40 procent
- f. Weet ik niet

V11 Indien V3 ≠ a

Hoe verhoudt uw omzet op een gemiddelde koopzondag zich met uw omzet op een gemiddelde zaterdag?

- a. Omzet op koopzondag is hoger dan omzet op zaterdag
- b. Omzet op koopzondag is ongeveer gelijk aan omzet op zaterdag
- c. Omzet op koopzondag is lager dan omzet op zaterdag
- d. Weet ik niet

V12 Indien V3 ≠ a

Weegt de omzet van een koopzondag op tegen de extra kosten die worden gemaakt?

- a. Ja, de omzet is hoger dan de kosten
- b. De omzet is gelijk aan de kosten
- c. Nee, de omzet is lager dan de kosten
- d. Weet ik niet

V13 Indien V2 ≠ a en/of V3 ≠ a

Hoeveel extra personeel heeft u in dienst voor de koopzondag?

- a. <invulvak> fulltime medewerkers
- b. <invulvak> parttime medewerkers
- c. <invulvak> weekend medewerkers
- d. Ik heb geen extra personeel in dienst voor de koopzondag
- e. Weet ik niet

V14

Heeft u moeite met het werven van personeel voor de koopzondag?

- a. Ja, meer dan op andere dagen
- b. Ja, maar niet meer dan op zaterdag
- c. Nee, niet meer dan op andere dagen
- d. Nee, personeel wil juist graag op zondag werken
- e. Weet ik niet

V15

Welke invloed heeft de koopzondag op de leefbaarheid en veiligheid in de omgeving van uw vestiging?
Geef bij onderstaande stellingen aan in hoeverre u het hier helemaal mee oneens of helemaal mee eens bent.

	Helemaal mee oneens	Mee oneens	Noch mee oneens, noch mee eens	Mee eens	Helemaal mee eens
De koopzondag leidt tot...					
Meer criminaliteit					
Een betere sfeer					
Meer verkeersdruk					
Meer parkeerproblemen					

V16 Hoe belangrijk vindt u de zondagsrust?

- a. Zeer onbelangrijk
- b. Onbelangrijk
- c. Noch onbelangrijk, noch belangrijk
- d. Belangrijk
- e. Zeer belangrijk

V17 Heeft u nog opmerkingen over de koopzondagen op uw vestigingslocatie in Almere?

- a. Nee, ik heb geen opmerkingen
- b. Ja, namelijk

Onderzoek koopzondagen Almere

Integraal advies koopzondagenbeleid voor gemeente Almere

Rapportage in opdracht van

Gemeente Almere

Augustus 2012

Projectnummer
12.098

ZKA *Consultants & Planners*

Postbus 4833
4803 EV Breda
076-5658877
076-5656489
e-mail: info@zka.nl
www.zka.nl

INHOUDSOPGAVE

1.	INLEIDING	3
1.1.	Aanleiding	3
1.2.	Doel- en vraagstelling	3
1.3.	Werkzaamheden	3
1.4.	Leeswijzer	4
2.	ACHTERGRONDEN	5
2.1.	Inleiding	5
2.2.	Nieuwe winkeltijdenwet	5
2.3.	Onderzoek toerisme	5
2.4.	Huidige situatie	6
2.5.	Beleid en ambities	7
2.6.	Conclusies	8
3.	METHODE VAN ONDERZOEK	9
3.1.	Inleiding	9
3.2.	Ondernemers- en personeelsenquête	9
3.3.	Inwonersenquête	11
4.	ONDERNEMERS- EN PERSONEELSENQUETE	12
4.1.	Inleiding	12
4.2.	Huidige situatie	12
4.3.	Behoefte aan koopzondagen	14
4.4.	Werken op zondag	17
4.5.	Conclusies	19
5.	INWONERSENQUETE	20
5.1.	Inleiding	20
5.2.	Huidige situatie	20
5.3.	Behoefte aan koopzondagen	20
5.4.	Conclusies	22
6.	AFWEGING BELANGEN	23
6.1.	Inleiding	23
6.2.	Economische belangen	23
6.3.	Zondagsrust	25
6.4.	Leefbaarheid, veiligheid en openbare orde	27
6.5.	Conclusies	28

7.	INTEGRAAL ADVIES	29
7.1.	Toets winkeltijdenwet	29
7.2.	Afweging	30
7.3.	Advies	32

1. INLEIDING

1.1. Aanleiding

Eerder dit jaar heeft ZKA een onderzoek uitgevoerd naar de omvang van het toerisme in de gemeente Almere. De conclusie van het onderzoek was dat het toerisme in de gemeente Almere een voldoende substantieel en autonoom (losstaat van de mogelijkheid tot winkelen) karakter heeft. Dit gegeven biedt de gemeente de mogelijkheid om het huidige toeristische regime dat sinds 2006 van kracht is, voort te zetten.

In de nieuwe winkeltijdenwet dient voorafgaand aan dit besluit echter een zorgvuldige afweging gemaakt te worden met betrekking tot de (lokale) economische effecten (incl. het belang van winkeliers met weinig of geen personeel), zondagsrust, leefbaarheid, veiligheid en openbare orde. Zonder dat op een adequate manier aandacht is besteed aan de voorgaande items, is het instellen (in dit geval voortzetten) van een toeristisch regime niet mogelijk.

De gemeente Almere heeft **ZKA Consultants & Planners** gevraagd een onderzoek te doen naar de bovenstaande aspecten. Aanvullend is ook gevraagd naar de behoefte aan koopzondagen bij ondernemers en het winkelpersoneel. Samen met het inwonersonderzoek, dat reeds door de gemeente Almere zelf is uitgevoerd, leidt dit tot een compleet inzicht in de belangen en effecten rondom de koopzondagen. Op basis hiervan is een integraal advies opgesteld dat als input en onderbouwing dient voor de op te stellen winkeltijdenverordening.

1.2. Doel- en vraagstelling

De vragen die ten grondslag liggen aan het onderzoek zijn:

- Wat is de behoefte van inwoners, ondernemers en het winkelpersoneel aan (meer) koopzondagen?
- Wat zijn de economische effecten van een ruimere zondagsopenstelling van winkels (ook op kleine winkeliers met weinig of geen personeel)?
- Wat zijn de te verwachten effecten van een ruimere zondagsopenstelling op de ervaring van zondagsrust, leefbaarheid, veiligheid en openbare orde door bewoners, ondernemers en winkelpersoneel?

1.3. Werkzaamheden

Voor het beantwoorden van de bovenstaande vragen, zijn de volgende werkzaamheden uitgevoerd:

- Opstellen van vragenlijsten in overleg met gemeente Almere;
- Selectie van respondenten op basis van LISA-adressenbestand;
- Aansturing en coördinatie veldwerk Gfk;
- Uitvoeren enquêtes onder winkeliers en winkelpersoneel (respons: 361 ondernemers en 169 medewerkers)
- Overleg met afdeling Onderzoek & Statistiek;
- Data-inzameling en statistische verwerking;
- Interpretatie en analyse van de uitkomsten;
- Verwerking inwonersenquête in rapportage

- Verwerking tabellenset;
- Overleg Gfk/ZKA;
- Opstellen en uitwerken integraal advies koopzondagenbeleid;
- Ambtelijke terugkoppeling;
- Correctieronde;
- Rapportage.

1.4. Leeswijzer

Deze rapportage is als volgt opgebouwd:

- Eerst is een beeld geschetst van de aanleiding en achtergronden van deze studie, inclusief een beeld van de huidige situatie en het beleid (hoofdstuk 2);
- Daarna wordt de methode van onderzoek toegelicht (hoofdstuk 3);
- Vervolgens wordt op basis van de ondernemers- en personeelsenquête een analyse gemaakt van de behoefte aan koopzondagen en worden de belangen getoetst (hoofdstuk 4);
- Datzelfde is in het volgende hoofdstuk gedaan voor de inwoners (hoofdstuk 5);
- De overige belangen die in het kader van de winkeltijdenwet meegenomen dienen te worden, zijn op basis van de onderzoeksresultaten afgewogen in het hierop volgende hoofdstuk (hoofdstuk 6);
- Tot slot volgt een integraal advies t.a.v. van het koopzondagenbeleid in de gemeente Almere (hoofdstuk 7).

2. ACHTERGRONDEN

2.1. Inleiding

In dit hoofdstuk wordt de context waarin het onderzoek heeft plaatsgevonden nader omschreven. Het leidende referentiekader voor het onderzoek vormt het toetsingskader van de winkeltijdenwet. Om de resultaten van de enquêtes juist te kunnen interpreteren is ook kennis van de huidige situatie en de ontstaansgeschiedenis daarvan belangrijk. Beide komen in dit hoofdstuk aan de orde. Daarnaast wordt kort teruggegrepen op de eerder uitgevoerde studie met betrekking tot de omvang van het toerisme in de gemeente Almere.

2.2. Nieuwe winkeltijdenwet

Nieuwe winkeltijdenwet vraagt om een nadere onderbouwing

De nieuwe winkeltijdenwet heeft nog steeds als uitgangspunt dat onder 'normale omstandigheden' de winkels op zondag gesloten zijn. De wet biedt mogelijkheden hiervan af te wijken met 12 standaard koopzondagen per jaar. Dit aantal is uit te breiden door middel van het instellen van een 'toeristisch regime'.

Door een wetswijziging die in december 2010 door de Eerste Kamer is aangenomen, dient het besluit voor het hanteren van een toeristisch regime steviger onderbouwd te worden. Een gemeente kan namelijk alleen ontheffing verlenen wanneer er sprake is van: *"op de betrokken gemeente of een deel daarvan gericht toerisme met een substantiële omvang, mits de aantrekkingskracht voor dat toerisme geheel of nagenoeg geheel is gelegen buiten de verkoopactiviteiten die door de vrijstelling of de bevoegdheid om ontheffing te verlenen mogelijk worden gemaakt"* (WTW, art. 3a).

Een toeristisch regime kan gehanteerd worden, mits er daarnaast in de belangenafweging voldoende rekening gehouden wordt met:

- de economische belangen van werkgelegenheid en bedrijvigheid, waarbij ook de belangen van winkeliers met weinig of geen personeel, alsmede het winkelpersoneel meegenomen worden;
- de zondagsrust in de gemeente;
- de leefbaarheid, de veiligheid en de openbare orde in de gemeente.

De gemeenteraad zal op basis van de uitgangspunten uit de nieuwe winkeltijdenwet opnieuw moeten oordelen of de gemeente Almere voldoet aan alle criteria voor eventuele (gedeeltelijke) voorzetting van het toeristisch regime, al dan niet toegespitst op enkele deelgebieden.

2.3. Onderzoek toerisme

Almere beschikt over voldoende substantieel en autonoom toerisme

Om te onderzoeken of de gemeente Almere kan voldoen aan de criteria ten aanzien van het toerisme in de nieuwe winkeltijdenwet, is in het voorjaar van 2012 een studie uitgevoerd naar de omvang van het toerisme in de gemeente Almere. In de winkeltijdenwet zijn geen kwantitatieve criteria opgenomen voor de term 'substantieel'.

Om hier toch uitspraken over te kunnen doen, is een benchmark uitgevoerd met Nederlandse gemeenten met een vergelijkbare omvang en structuur.

De belangrijkste resultaten van het onderzoek naar het toeristisch karakter van Almere kunnen als volgt worden samengevat:

- het aanbod en de vraag met name in het verblijfstoerisme een dusdanige omvang hebben dat het als bovengemiddeld betiteld kan worden. Vooral het aanbod in jachthavens, kampeerplaatsen en groepsaccommodaties is groot;
- met het aantal overnachtingen blijft Almere de referentiegemeenten Zoetermeer, Tilburg, Zaanstad en Amersfoort ruimschoots voor;
- het aanwezige toerisme is zelfstandig en geen afgeleide functies of nevenactiviteiten;
- het toerisme is niet afhankelijk van een grote aanbieder (bijv. bungalowpark of pretpark), maar is gelegen in de optelsom van de omgeving en het aanbod;
- de toeristische aantrekkingskracht niet verbonden is aan de winkelvoorzieningen, maar wordt gevormd door de omgeving met een combinatie van rood, groen en blauw en de mogelijkheden tot buitenrecreatie (natuur), watersport/-recreatie, moderne architectuur, stedelijke voorzieningen en diverse grote evenementen;
- er ondanks de jonge leeftijd van de gemeente Almere ('new town') er ook in kwalitatieve zin voldoende bijzondere elementen zijn (bijv. watersport, architectuur en de groene omgeving);
- er beleidsmatig en organisatorisch ingezet wordt op de ontwikkeling van toerisme zowel op gemeentelijk als regionaal niveau (ook gerelateerd aan het toerisme in de Metropoolregio Amsterdam);
- Het economisch belang van de toeristisch-recreatieve sector – uitgedrukt in werkgelegenheid – is gelijk aan circa 1.480 FTE, ofwel 1.925 tot 2.220 banen.

Op basis van deze conclusies is het mogelijk het huidige toeristisch regime in de gemeente Almere te blijven hanteren. Om de belangenafweging die de winkeltijdenwet vereist voor het (opnieuw) instellen van een toeristisch regime op een adequate manier te kunnen maken, is het voorliggende onderzoek uitgevoerd. Daarbij dienen de achtergronden van de huidige situatie te worden meegenomen.

2.4. Huidige situatie

In 2006 heeft Almere de mogelijkheden voor de zondagsopening verruimd naar 52 zondagen per jaar. Dit door heel Almere als toeristisch gebied aan te wijzen. Er is geen onderscheid naar gebieden gemaakt, alle winkels in Almere mogen momenteel op zondag open zijn. Winkels in het stadshart

(centrum van Almere) maken hier het meest gebruik van. De Stichting Tegen Verruiming Zondagopenstelling, heeft namens kleine ondernemers bezwaar gemaakt tegen de nieuwe winkeltijdenverordening die in Almere op basis van de nieuwe winkeltijdenwet eind 2011 werd vastgesteld.

2.5. Beleid en ambities

Almere City Marketing

Almere City Marketing (ACM) opgericht in 1999 (tot 2007 actief onder de naam Stichting Stadspromotie Almere) zorgt voor de marketing van Almere. Het ACM is een zelfstandige stichting die voor haar werkzaamheden een meerjarige overeenkomst met de gemeente heeft gesloten. Een van de doelstellingen van de stichting is *'groei van bezoek en bestedingen in toerisme met 15%'*.

Om te zorgen dat er voor de toerist, bewoner en ondernemer een duidelijk profiel van de stad ontstaat is het 'merk' Almere beschreven. Deze merkomschrijving wordt consistent gebruikt bij alle communicatie- en marketinguitingen van het ACM. Onderdeel van de merkbeschrijving is het logo en de slogan "Het kan in Almere".

Amsterdam Toerisme en Congres Bureau

Het ACM werkt samen met het Amsterdam Toerisme en Congres Bureau. Het bureau poogt sinds 2004 met het merk *'I Amsterdam'* niet alleen de marketing en promotie voor Amsterdam vorm te geven, maar streeft er ook naar de kwaliteiten van de metropoolregio onder de aandacht van het publiek te brengen. Dit gebeurt deels met de campagne *'Amsterdam bezoeken, Holland zien'*. Door de verbinding met Amsterdam wordt Almere onder de aandacht gebracht van de internationale toerist.

Groei van Almere

Almere is overeengekomen met het Rijk dat de stad tot en met 2030 verder zal groeien (IAK). De groei is groot, het betreft 60.000 extra woningen en 100.000 extra banen. De manier waarop dit gaat gebeuren is nog volop in ontwikkeling. Om duurzaam en evenwichtig te groeien, zijn extra inspanningen nodig op allerlei thema's in en om de stad. In de Concept Structuurvisie Almere 2.0 is op hoofdlijnen aangegeven welke inspanningen er nodig zijn.

Wat betreft het toekomstige toeristische aanbod is het van belang dat er wordt ingezet op versteviging en uitbreiding van het blauwgroene raamwerk. Dit kan positieve gevolgen hebben voor vraag en aanbod van buitenrecreatie. Tevens wordt ingezet op het verder ontwikkelen van het culturele aanbod, dat tot op heden achterblijft bij de groei van het aantal inwoners. In "Almere Inc. – De Economische Visie Almere 2030", wordt gesproken over een "sterk Stadshart, gericht op recreatief winkelen en vrijetijdsbesteding". Dit is in het kader van koopzondagen van belang.

In het rapport van Panteia, dd. augustus 2010, "Ontwikkelingsvisie Almere", wordt gesteld dat Almere Stad als New Town moet anticiperen op de 24-uurseconomie en dat daarom vooral gestreefd moet worden naar een ruim openstellingsbeleid van de winkels.

2.6. Conclusies

Sinds 2006 bestaat in Almere de mogelijkheid voor winkels om op zondag geopend te zijn. Almere groeit uit tot een 'completere stad', het beleid is hierop gericht. Middels ACM en het Amsterdam Toerisme en Congres Bureau wordt ingezet op het stimuleren van het toerisme in de regio.

In het voorjaar van 2012 heeft onderzoek uitgewezen dat er in de gemeente Almere inderdaad toerisme plaatsvindt met een substantieel en autonoom karakter. Daarnaast is het van belang het inzicht te hebben/te krijgen in de immateriële belangen die in het kader van de nieuwe winkeltijdenwet meegewogen moeten worden: zondagsrust, leefbaarheid, veiligheid en openbare orde. Daarnaast zal bij de afweging ook aandacht moeten zijn voor de economische belangen, waaronder ook die van de kleine ondernemers.

In hoofdstuk 4 en 5 worden de resultaten van de enquêtes onder ondernemers, personeel en inwoners gepresenteerd. Dit geeft een beeld over de behoefte van de verschillende groepen en de belangen die in het kader van de winkeltijdenwet meegewogen dienen te worden.

3. METHODE VAN ONDERZOEK

3.1. Inleiding

Om de vraagstellingen die ten grondslag liggen aan dit onderzoek adequaat te kunnen beantwoorden, zijn enquêtes uitgevoerd onder:

- Ondernemers en personeel (3.2.);
- Inwoners (3.3);

In dit hoofdstuk zijn de onderdelen afzonderlijk toegelicht en wordt tevens ingegaan op de representativiteit en bruikbaarheid van de resultaten. Het onderzoek is uitgevoerd onder zowel ondernemers, personeel als inwoners in de gemeente Almere. De eerste twee onderzoeken zijn uitgevoerd en technisch ondersteund door GfK, het tweede onderzoek is uitgevoerd door de gemeente Almere.

3.2. Ondernemers- en personeelsenquête

Ondernemers en personeelsenquête
Steekproef: 950
Respons: 361 ondernemers en 169 medewerkers
Wijze van interview: enquête, via internet en telefonisch.
Tijdspanne: 27-06-2012 tot en met 13-07-2012

De doelgroep van de enquête zijn ondernemers ofwel winkeliers (winkeleigenaren of filiaalhouders) en hun eventuele medewerkers in de gemeente Almere. In totaal zijn er 950 lokale ondernemers en hun eventuele medewerkers gevraagd de enquête in te vullen. Op basis van een LISA-adressenbestand is een selectie gemaakt voor de in de in het kader van de winkeltijdenwet relevante branches (SBI-codes). Deze selectie is in samenspraak met de gemeente gemaakt. De ondernemers is per brief gevraagd online een enquête in te vullen. Vervolgens zijn de ondernemers die tot dan toe de enquête nog niet hadden ingevuld telefonisch geënuquêteerd.

Het onderzoeksdesign is gebaseerd op het ondervragen van (minimaal) één medewerker per bedrijf. Gezien de termijn van het onderzoek ontbraken de tijd en de middelen voor een veldwerkonderzoek waarbij de medewerkers zowel doordeweeks als in het weekend persoonlijk ondervraagd zouden worden. Een kanttekening bij het nu gehanteerde onderzoeksdesign kan zijn dat de voorselectie door de eigenaar/leidinggevende tot gevolg kan hebben dat de bevindingen gekleurd zijn. Logischerwijs zal dit twee kanten op werken: zowel voor- als tegenstanders kunnen dit als mogelijk middel voor beïnvloeding gebruikt hebben. Feitelijk is dit niet aan te tonen. Bovendien is tijdens het nabellen door het belpanel van GfK extra aandacht besteed aan de deelname van medewerkers.

Om de respons te verhogen zijn ook telefonisch de medewerkers ondervraagd (die op dat moment aan het werk waren en niet vooraf geselecteerd) over hun mening omtrent de koopzondagen in Almere.

In totaal hebben 361 ondernemers en 169 medewerkers deelgenomen, waarmee de representativiteit voldoende is om uitspraken te kunnen doen op gemeenteniveau. Dit komt neer op een deelnemerspercentage van 38% onder de ondernemers.

In de respons van den ondernemers is er voldoende sprake van spreiding tussen de stadsdelen, alleen de vertegenwoordiging van Stad Centrum en Stad Oost wijkt enigszins af. Daarnaast valt op dat de respons onder kleine ondernemers relatief lager is dan deze van grotere bedrijven. Een mogelijke verklaring kan zijn dat de kleine ondernemers minder tijd vrij kunnen maken voor het invullen van de enquête. Dit terwijl het juist voor deze groep ondernemers doorgaans een belangrijk onderwerp betreft. De respons is wel voldoende groot om algemene conclusies te kunnen trekken.

Tabel 3.1 Respons naar stadsdeel

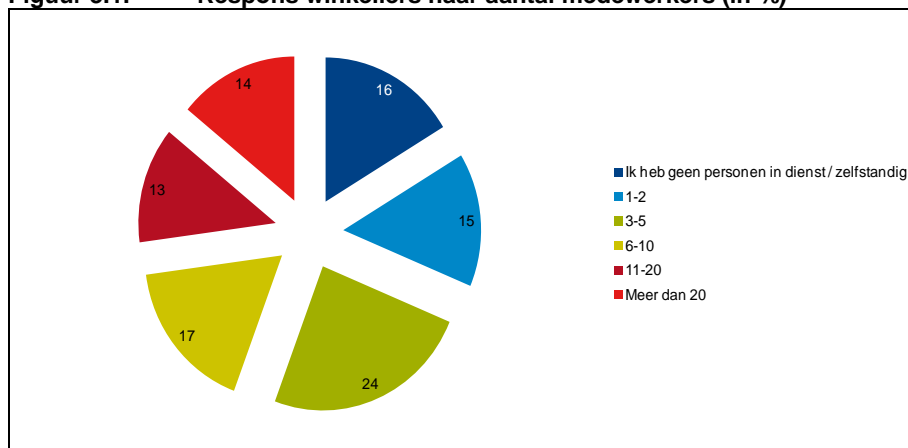
	Totaal	Stad west	Stad oost	Stad centrum	Buiten	Haven	Poort	Hout
Bruto aangeleverd bestand	950	204	115	252	240	111	24	4
Netto steekproef	361	70	30	128	83	44	5	1
<i>Aandeel</i>	<i>38%</i>	<i>34%</i>	<i>26%</i>	<i>51%</i>	<i>35%</i>	<i>40%</i>	<i>21%</i>	<i>25%</i>
Eigenaar	191	46	19	47	46	32	1	-
Vestigingsmanager / bedrijfsleider	153	21	10	72	35	12	2	1
Anders	17	3	1	9	2	-	2	-

Tabel 3.2 Respons ondernemers naar aantal medewerkers

	Totaal	Geen	1-2	3-5	6-10	11-20	Meer dan 20
Bruto aangeleverd bestand	950	313	237	159	114	62	65
Netto steekproef	361	59	54	88	62	47	51
<i>Aandeel</i>	<i>38%</i>	<i>19%</i>	<i>23%</i>	<i>55%</i>	<i>54%</i>	<i>76%</i>	<i>78%</i>
Eigenaar	191	55	46	44	24	12	10
Vestigingsmanager / bedrijfsleider	153	4	7	40	35	31	36
Anders	17	-	1	4	3	4	5

Er is specifiek aandacht besteed aan een evenredige verdeling en juiste vertegenwoordiging van winkeliers met een verschillende personeelsomvang. In figuur 3.1. is de uiteindelijke verdeling van de totale respons weergegeven. Er is geen categorie oververtegenwoordigd.

Figuur 3.1. Respons winkeliers naar aantal medewerkers (in %)

3.3. Inwonersenquête

Dit onderzoek is uitgevoerd door de gemeente Almere middels het bestaande gemeentepanel. Het gemeentepanel van Almere bestaat uit 1.929 personen op een totale populatie bestaat van 193.303 personen.

Inwonersenquête:
Steekproef: 1.929
Respons: 893 (46%)
Wijze van interview: enquête via internet.
Tijdspanne: 13-06-2012 tot en met 02-07-2012

In deze rapportage zullen alleen de hoofdpunten en belangrijkste conclusies uit dit onderzoek worden meegenomen. Voor meer uitgebreidere informatie en achtergronden wordt verwezen naar de rapportage van de gemeente Almere (afdeling Onderzoek & Statistiek).

In hoofdstuk 4 en 5 worden de (belangrijkste) resultaten van de enquêtes gepresenteerd.

4. ONDERNEMERS- EN PERSONEELSENQUETE

4.1. Inleiding

In dit hoofdstuk wordt ingegaan op de belangrijkste resultaten van de ondernemers- en personeelsenquête. Er is een selectie gemaakt van de meest opvallende en relevante resultaten. Dit hoofdstuk bestaat uit de volgende drie onderdelen:

- Huidige situatie (4.2.);
- Behoeften aan koopzondagen (4.3.);
- Werken op zondag (4.4.);
- Conclusies (4.5).

In hoofdstuk 6 volgt een integrale afweging van de belangen.

In de bijlage zijn de volledige resultaten van de enquête en vragenlijsten opgenomen.

4.2. Huidige situatie

Bijna 60% van de winkels is wel eens open op zondag

- 59% van de winkeliers doet mee aan de koopzondagen;
- Bijna 3 op de 10 winkels is 52 zondagen per jaar geopend;
- Winkeliers in Stad West en Haven doen vaker niet mee aan koopzondagen, in Stad Centrum zijn winkels vaker 52 zondagen per jaar geopend;
- Winkels met twee of minder medewerkers doen vaker niet mee aan koopzondagen. Winkels met meer dan 20 medewerkers zijn vaker alle koopzondagen open.

Het verhogen van de omzet is voor de helft van de winkeliers een belangrijke reden om mee te doen. Voor 33% is het de belangrijkste reden. Vervolgens wordt 'verplichting vanuit het bedrijf of huurcontract' het meest genoemd. Ook de opening van andere winkels in de omgeving wordt genoemd als reden om op zondag de deuren te openen.

Ruim 60% tevreden met het huidige aantal koopzondagen

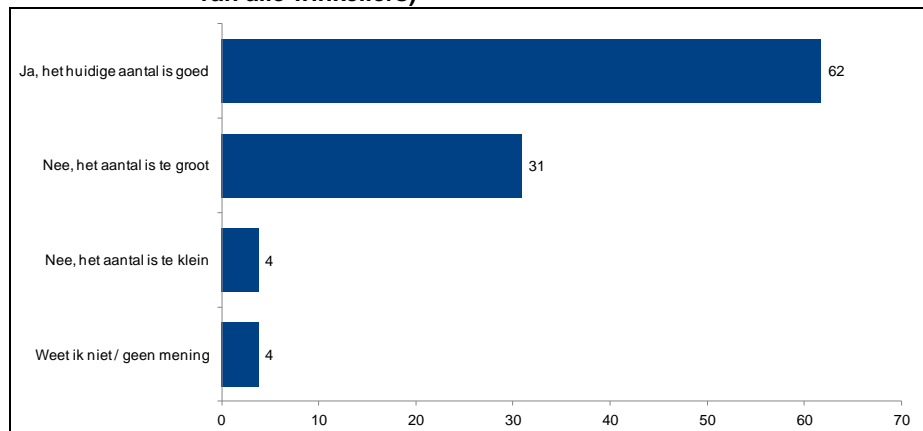
- Ruim 60% van de winkeliers is tevreden met het huidige aantal koopzondagen. Gemiddeld acht een derde van alle ondernemers het huidige aantal (binnen het huidige toeristische regime) te groot;
- Van de winkeliers zonder personeel is 53% tevreden met het huidige aantal koopzondagen, bij de kleine ondernemers tot vijf medewerkers is dat circa 60% en derhalve vergelijkbaar met het gemiddelde;
- Ruim een derde (35%) van de winkeliers zonder personeel vindt het huidige aantal te groot, maar opvallend is ook dat 6% van de winkeliers zonder personeel het huidige aantal te klein acht. Een deel van de ondernemers ziet dus kansen in een ruimere zondagsopenstelling.

Meerderheid maakt geen maximaal gebruik van zondagsopenstelling

- 73% van alle winkeliers heeft minder dan 52 koopzondagen en maakt daarmee geen maximaal gebruik van de mogelijkheid om op zondag open te gaan;

- Bij de winkeliers zonder personeel maakt liefst 71% helemaal geen gebruik van de koopzondag en is geen enkele zondag open. Behoefte onder deze groep is dus zeer laag;
- Ook bij de overige kleine ondernemers met 1-2 medewerkers en 3-5 medewerkers is de behoefte aan koopzondagen beperkt en heeft respectievelijk 78% en 61% behoefte aan minder dan 12 koopzondagen per jaar;

Figuur 4.1. Wensen over de openstelling van winkels op zondagen (in % van alle winkeliers)

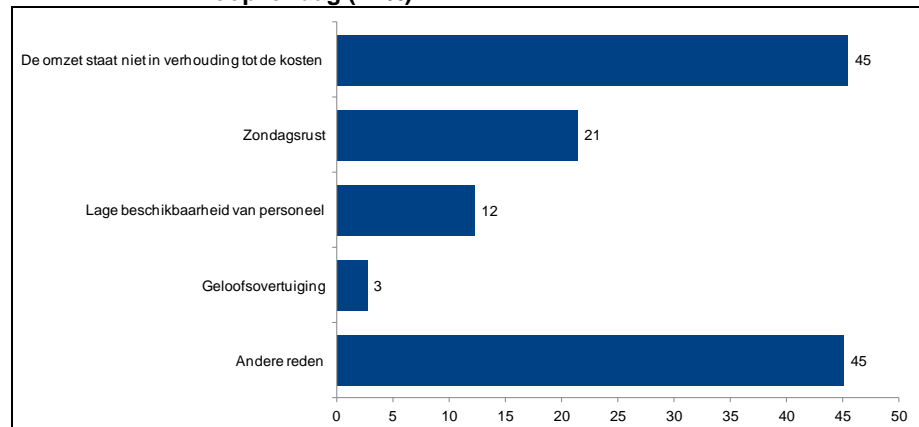

- Uit de enquêtes komt duidelijk naar voren dat de behoefte aan meer koopzondagen toeneemt naarmate de omvang van het bedrijf (in aantal medewerkers) groeit. Dat is in lijn met landelijke onderzoeksgegevens die aantonen dat vooral grootwinkelbedrijven (vaak ketens) behoefte hebben aan een ruimere zondagsopenstelling;
- Ter illustratie: 59% van de winkeliers in Almere met meer dan 20 medewerkers is op dit moment al 52 zondagen geopend.

Deelname en behoefte voornamelijk economische afweging

- 45% van de winkeliers dat momenteel geen maximaal gebruik maakt van het aantal koopzondagen (45% van 73% = 33% van alle winkeliers), heeft dit besloten vanwege de omzet-kosten verhouding. 21% geeft aan dat dit met de zondagsrust te maken heeft.
- Van de winkeliers zonder personeel geeft 60% aan dat niet de zondagsrust, maar andere redenen ten grondslag liggen aan het niet deelnemen aan de koopzondag. Als belangrijkste alternatieve antwoorden worden genoemd: 'dat zes dagen werken voldoende is', 'er te weinig deelname is over het algemeen' en dat 'de koopzondagen voor de betreffende branche minder/niet relevant zijn'.
- Bijna twee derde van de winkeliers die geen (maximaal) gebruik maakt van de zondagopeningstelling, heeft geen behoefte aan extra koopzondagen. Ruim een derde zou graag rond de feestdagen geopend zijn.

Figuur 4.2. Reden waarom winkeliers niet maximaal gebruik maken van de koopzondag (in %)

De reden om niet (maximaal) deel te nemen aan de zondagsopening is voornamelijk omdat het geen of te weinig rendement oplevert. Als tweede belangrijkste reden wordt de zondagsrust genoemd. Geloofsovertuiging speelt nauwelijks een rol bij de beslissing om al dan niet op zondag open te gaan. Overigens hechten winkeliers in Almere Haven relatief meer waarde aan de zondagsrust dan in andere stadsdelen van Almere.

4.3. Behoefte aan koopzondagen

4.3.1. Ondernemers

Kleine ondernemers voor klein aantal koopzondagen, grotere bedrijven juist voorstander van een ruim aantal koopzondagen

- Zoals eerder aangegeven is 60% van de ondernemers tevreden met het huidige aantal koopzondagen. Hierbij dient aangetekend te worden dat het huidige aantal koopzondagen per ondernemer verschilt. Het huidige winkeltijdenregime van de gemeente Almere geeft de mogelijkheid hier vrij mee om te gaan. We kunnen concluderen dat dit door een meerderheid van de ondernemers wordt gewaardeerd.
- Van de 40% die niet tevreden is over het aantal koopzondagen in de gemeente, vindt de meerderheid (35%) 12 koopzondagen voldoende. Dit komt overeen met circa 14% van alle ondernemers. Een ander groot deel van de ontevreden ondernemers opteert voor minder dan 12 koopzondagen (20%). Slechts 9% kiest voor 52 koopzondagen;
- Tabel 4.1 laat duidelijk zien dat vooral de winkeliers zonder personeel en de kleine winkeliers (tot 5 medewerkers) voorstander zijn van een klein aantal koopzondagen (minder dan 12 per jaar), terwijl de grotere bedrijven een voorkeur hebben voor een groter aantal koopzondagen.

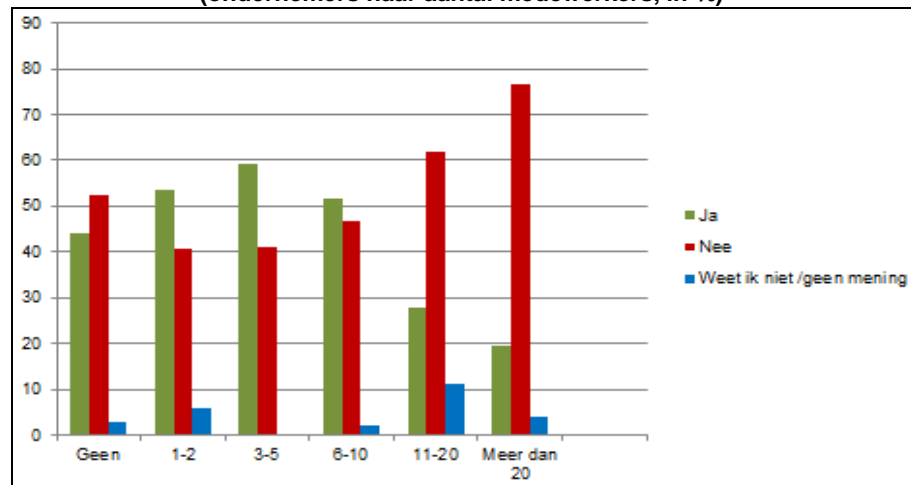
Tabel 4.1. Voorkeur voor aantal koopzondagen van ondernemers die ontevreden zijn over het huidige aantal (naar aantal medewerkers, in %)

	Geen	1-2	3-5	6-10	11-20	Meer dan 20
Geen koopzondagen	29%	17%	16%	16%	-	-
Minder dan 12	14%	50%	42%	5%	13%	-
12	14%	17%	26%	58%	47%	13%
13-20	14%	17%	16%	11%	13%	13%
21-51	14%	-	-	11%	20%	13%
52	14%	-	-	-	7%	63%

Verdeeldheid, maar meerderheid heeft geen bezwaar

- De ondernemers in Almere zijn sterk verdeeld over de ruimere zondagsopenstelling in het algemeen. 52% is een voorstander van de mogelijkheid om elke zondag open te gaan, 45% is juist tegenstander.
- Ook hier zijn er duidelijke verschillen zichtbaar en heeft de mening een relatie met de omvang van het bedrijf (in aantal medewerkers). Toch zijn er ook opvallende zaken: zo heeft 53% van de zelfstandigen (zonder personeel) geen bezwaar tegen de mogelijkheid om elke zondag open te zijn. Bij de winkeliers met 1-2 medewerkers is dit juist het tegenovergestelde, 54% is tegenstander. Bij de winkeliers met 3-5 medewerkers heeft zelfs 59% bezwaar.
- Hier staat tegenover dat 62% van de winkeliers met 11-20 medewerkers en 79% van de winkeliers met meer dan 20 medewerkers geen bezwaar heeft.

Figuur 4.3. Bezwaar tegen de mogelijkheid om alle zondagen op te zijn (ondernemers naar aantal medewerkers, in %)

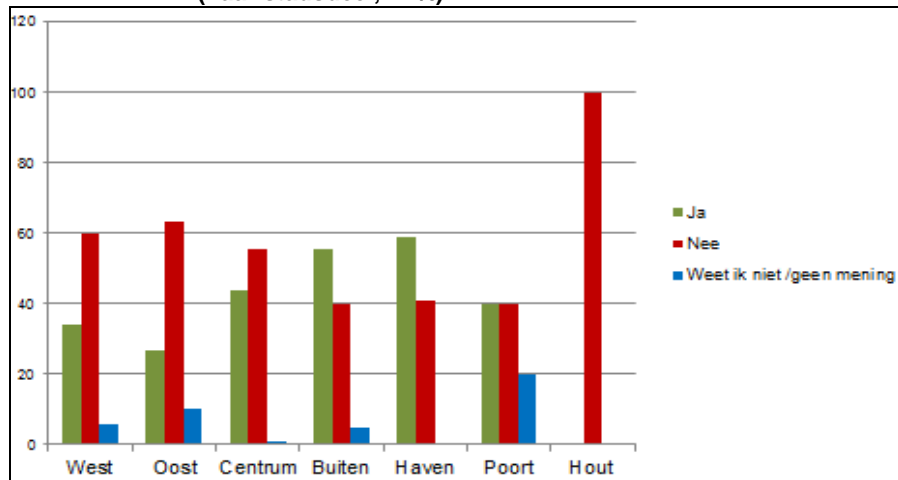

Als we meer inzoomen op de stadsdelen vallen de volgende zaken op:

- In de stadsdelen Buiten en Haven zijn de tegenstanders in de meerderheid. Respectievelijk 55% en 59% van de winkeliers is hier een tegenstander van de mogelijkheid om elke zondag open te zijn;
- In stadsdeel Poort is het aantal voor- en tegenstanders gelijk, maar heeft ook een relatief groot deel (20%) geen mening;
- In de stadsdelen Oost (60%), West (63%) en het Centrum (55%) is de meerderheid een voorstander van de mogelijkheid elke zondag open te zijn, maar heeft ook minimaal een kwart van de winkeliers bezwaren.

- Het minste bezwaren zijn er in stadsdeel Oost, hier is 63% een voorstander van de mogelijkheid tot een ruime zondagsopenstelling;
- In het stadsdeel Hout heeft niemand bezwaar, maar hier heeft slechts één ondernemer deze vraag beantwoord.

Figuur 4.4. Bezwaar tegen de mogelijkheid om alle zondagen op te zijn (naar stadsdeel, in %)

4.3.2. Personeel

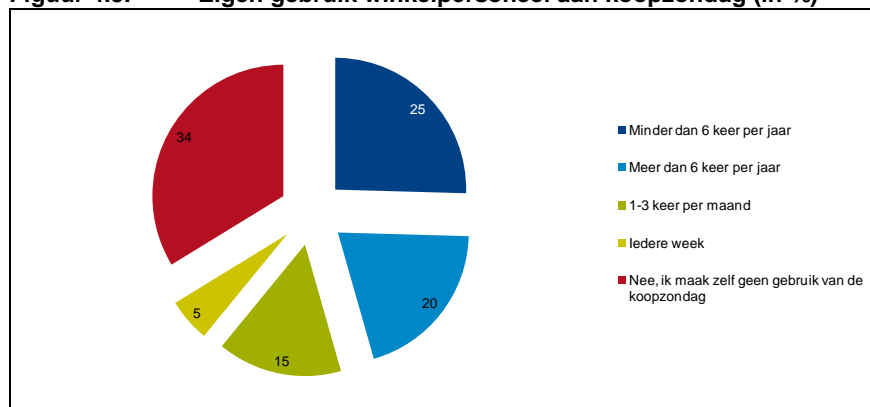
Personeel maakt ook zelf (privé) gebruik van de koopzondag

Het personeel is gevraagd naar de persoonlijke behoefte aan en het gebruik van de koopzondagen in de gemeente Almere.

Hieruit blijkt dat:

- Twee derde van de winkelmedewerkers zelf als bezoeker gebruik maakt van de zondagsopenstelling;
- Medewerkers bezoeken op zondag voornamelijk winkels in mode (69%), kleding en/of schoenen en de supermarkt (63%);
- Het relatief grote deel dat geen gebruik maakt kan deels verklaard worden door het feit dat winkelpersoneel relatief vaak in weekenden en ook op zondag moet werken en andere winkelmomenten kiest.

Figuur 4.5. Eigen gebruik winkelpersoneel aan koopzondag (in %)

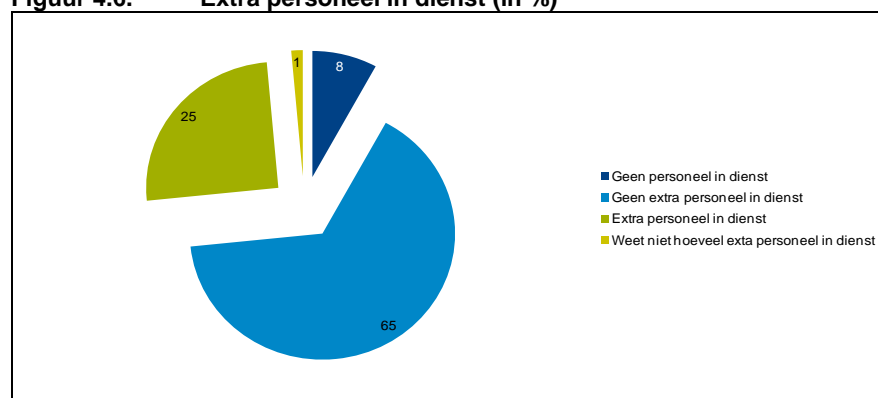

4.4. Werken op zondag

4.4.1. Ondernemers

Uit de enquête blijkt dat 25% van de winkeliers extra personeel in dienst heeft voor de koopzondag. Van de winkeliers met 1 tot 2 medewerkers heeft slechts 9% extra personeel in dienst voor de koopzondag. Van de winkeliers met 3 tot 5 medewerkers heeft 33% extra personeel in dienst voor de koopzondag. Dit percentage komt grotendeels overeen met dat van grotere winkeliers (meer dan 20 medewerkers). De meerderheid van de winkeliers, te weten 65%, heeft geen extra personeel in dienst om (specifiek) op koopzondagen te werken. Deels betreffen dit winkeliers die beperkt deelnemen aan de koopzondag. Er kan van uit gegaan worden dat het personeel dat voor de koopzondag is aangenomen, ook graag op deze dag werkt. In de onderstaande figuur is de verdeling opgenomen.

Figuur 4.6. Extra personeel in dienst (in %)

Bijna drie kwart van de winkeliers heeft geen extra moeite met het werven van personeel voor koopzondagen. 36% van de winkeliers geeft aan dat het personeel juist graag op zondag wil werken. Bij winkels die meer dan 20 medewerkers in dienst hebben, wil het personeel vaker graag op zondag werken.

Winkels die minder dan 12 koopzondagen geopend zijn (in meerderheid kleine winkeliers tot 5 medewerkers), hebben vaker meer moeite met het vinden van personeel voor de zondag dan op andere dagen. 35% van de winkels met 1-2 medewerkers geeft aan dat het werven van personeel voor de zondag moeilijker is dan op andere dagen van de week. Bij bijna driekwart van de winkeliers met personeel (samen 73%), lijken er (extra) geen problemen met het werken op zondag. In tabel 4.1 een overzicht.

Tabel 4.1. Moeite met werven van personeel voor de koopzondag (in %)

Aantal medewerkers	1-2	3-5	6-10	11-20	meer dan 20
Ja, meer dan op andere dagen	35%	19%	18%	8%	7%
Ja, maar niet meer dan op zaterdag	-	4%	-	-	-
Nee, niet meer dan op andere dagen	30%	48%	41%	36%	22%
Nee, personeel wil juist graag op zondag werken	9%	21%	27%	47%	71%
Weet ik niet	26%	8%	14%	8%	-
Totaal	100%	100%	100%	100%	100%

4.4.2. Personeel

Personeel van kleine winkeliers werkt vaak niet op zondag

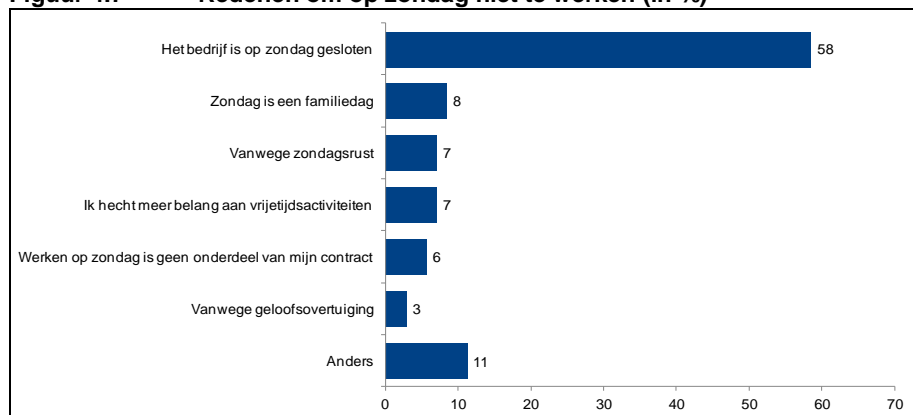
- 57% van de medewerkers werkt wel eens op zondag, 43% doet dan momenteel dus niet;
- Bij de grotere winkelbedrijven ligt dit aandeel hoger dan bij de kleinere winkeliers. 73% van het personeel dat werkzaam is bij winkels met 11-20 medewerkers en meer dan 20 medewerkers werkt wel eens op zondag (zie tabel 4.2), terwijl bij de kleine ondernemers respectievelijk 63% (winkel met 1-2 medewerkers) en 56% (winkel met 3-5 medewerkers) nooit op de zondag werkt.

Tabel 4.2 **Werkt u wel eens op een zondag?**

Aantal medewerkers	Geen	1-2	3-5	6-10	11-20	meer dan 20
Ja	0%	38%	44%	61%	73%	73%
Nee	100%	63%	56%	39%	27%	27%
Totaal	100	100%	100%	100%	100%	100%

Op basis van het bovenstaande kunnen we concluderen dat een meerderheid van het personeel van kleine winkeliers momenteel niet of nauwelijks op zondag werkt. De belangrijkste reden om op zondag niet te werken is dat het bedrijf is gesloten (58%). Bij de kleine ondernemers (tot 5 medewerkers) ligt dit percentage iets hoger (60%). 8% van het personeel dat niet op zondag werk, beschouwt de zondag als een familiedag en werkt om deze reden niet.

Figuur 4.7 **Redenen om op zondag niet te werken (in %)**

Meerderheid medewerkers dat nu niet op zondag werkt, wil niet (meer) op zondag gaan werken

- 74% van het personeel dat niet op zondag werkt, geeft aan ook in de toekomst niet op zondag te willen werken. Voor de kleine ondernemers (tot 5 medewerkers) ligt dit percentage met 80% tot 88% nog hoger;
- Van het totale aantal winkelmedewerkers in Almere wil 32% (74% van 43%) nu en in de toekomst niet op zondag wil werken. Gesteld kan worden dat deze groep dus bezwaar heeft met het werken op de zondag.

Aangezien de gemeente Almere reeds sinds 2006 over een toeristisch regime beschikt en de mogelijkheid om op zondag open te gaan, is het de vraag of de vraag om meer te gaan werken aan de orde is.

In een situatie dat het toeristisch regime voortgezet wordt, zullen deze medewerkers naar verwachting niet meer hoeven te werken. De economische afweging die de werkgever in het verleden en op dit moment maakt(e) om niet open te gaan op zondag, zal naar verwachting ongewijzigd blijven.

4.5. Conclusies

De belangrijkste conclusies uit de voorgaande analyse zijn:

- Het merendeel van de winkeliers neemt deel aan de koopzondagen (60%) met voornaamste reden om de omzet te verhogen. Met name in het centrum opent men op zondag de winkel;
- Geloofsovertuigingen spelen bij winkeliers nauwelijks een rol bij het wel of niet openen van de winkel op zondag;
- Een meerderheid van de winkeliers (62%) is tevreden met het huidige aantal koopzondagen, een derde vindt het aantal te groot;
- De ondernemers in Almere zijn sterk verdeeld over de ruimere zondagsopenstelling in het algemeen. 52% is een voorstander van de mogelijkheid om elke zondag open te gaan, 45% is geen voorstander van deze mogelijkheid;
- 53% van de zelfstandigen (zonder personeel) heeft geen bezwaar tegen de mogelijkheid om elke zondag open te zijn. Bij de winkeliers met 1-2 medewerkers is dit juist het tegenovergestelde, 54% is tegenstander.
- In de stadsdelen Oost, West en het Centrum zijn het minste bezwaren tegen de ruime zondagsopenstelling;
- Drie kwart van de winkeliers heeft geen moeite met het werven van personeel voor koopzondagen. Winkeliers met 1-2 medewerkers hebben duidelijk meer moeite met het werven van personeel voor de koopzondagen (35%);
- 25% van de winkeliers heeft extra personeel in dienst voor de koopzondagen. Van de winkeliers met 1 tot 2 medewerkers heeft slechts 9% extra personeel in dienst voor de koopzondag;
- Twee derde van het personeel maakt ook zelf gebruik van de koopzondag in Almere en met name van modewinkels en de supermarkt;
- Het aantal medewerkers op koopzondagen verschilt sterk tussen kleine winkeliers (tot 5 medewerkers) en grotere winkeliers (> 11 medewerkers). Het overgrote deel werkt niet op zondag, omdat de winkel dan gesloten is (ca. 60%);
- 74% van het personeel dat niet op zondag werkt, geeft aan ook in de toekomst niet op zondag te willen werken. Al moet hier dus bij aangetekend worden dat een deel van de ondernemers voor de koopzondag extra of ander personeel in dienst heeft (bijv. studenten).

5. INWONERSENQUETE

5.1. Inleiding

In dit hoofdstuk komen de resultaten van de inwonersenquête aan bod. Dit hoofdstuk (met daarin de belangrijkste resultaten) is als volgt opgebouwd:

- Huidige situatie (5.2.);
- Behoeftte aan koopzondagen (5.3.);
- Conclusies (5.4.).

In de bijlage zijn de volledige resultaten van de enquête en de vragenlijst opgenomen.

5.2. Huidige situatie

Ruim 85% winkelt wel eens op zondag

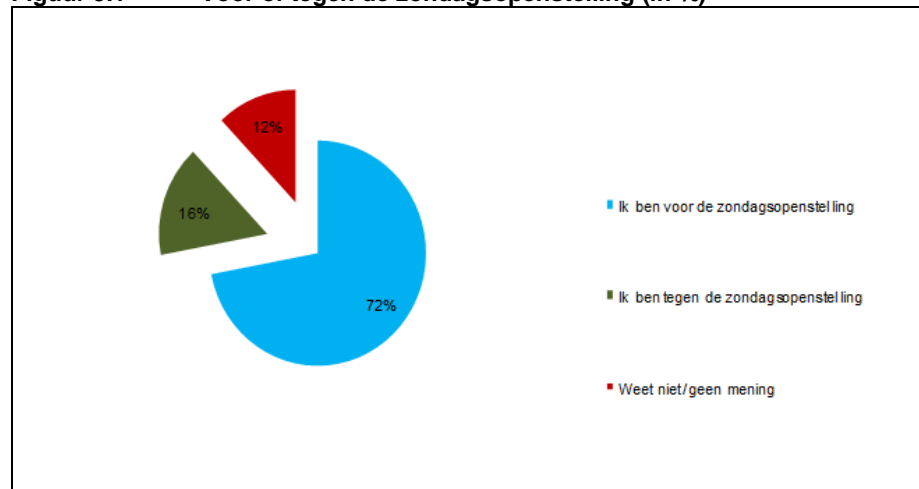
- Een ruime meerderheid (85%) van de inwoners winkelt wel eens op zondag. Zowel in of buiten Almere. Bijna 20 % doet dit zelfs wekelijks;
- Belangrijkste redenen om op zondag te winkelen is dat men op andere dagen geen tijd heeft (43%), het doelgericht doen van boodschappen (55%) en de gezelligheid (31%). Convenience/gemak speelt een belangrijke rol;
- Respondenten die de zondag (wel eens) gebruiken om te winkelen of boodschappen te doen, bezoeken meerdere soorten winkels. Vooral supermarkten (85%), warenhuizen (49%), winkels in kleding, wonen of schoenen (50%), bouwmarkten (55%) en tuincentra (60%) worden goed bezocht;
- De meeste respondenten die (wel eens) op een zondag winkelen doen dat vooral in het centrum van Almere Stad (75%). Ook in de overige delen van Almere Stad (24%) en het centrum van Almere Buiten (21%) zijn geliefd. 6% van de respondenten geeft aan (wel eens) op een zondag in Amsterdam te winkelen;
- Respondenten die het afgelopen jaar geen gebruik hebben gemaakt van koopzondagen (15%) geven verschillende redenen op. De redenen "geen winkelbehoefte op zondag" (80%) en "uit geloof/ principieel" (15%) worden het meest genoemd.

5.3. Behoeftte aan koopzondagen

72% is een voorstander van de zondagsopenstelling

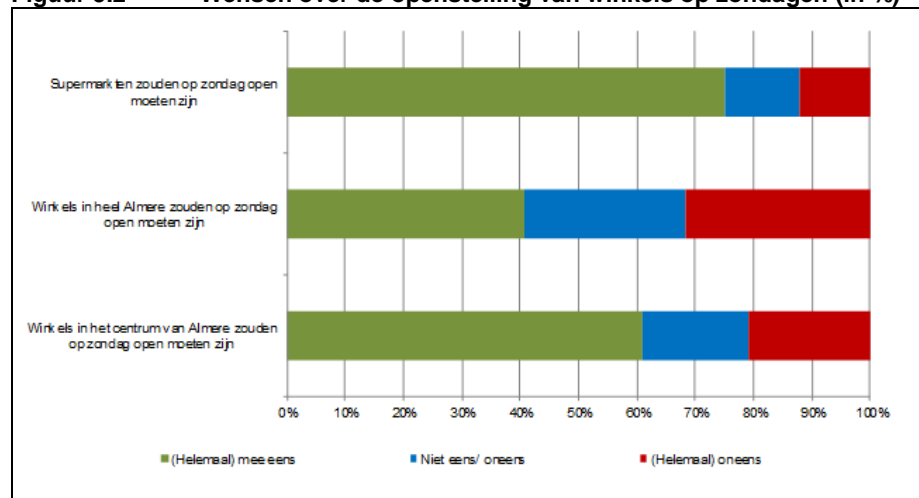
- Het merendeel van respondenten ervaart de huidige zondagsopenstelling van winkels in Almere als positief (63%) of neutraal (23%). Slechts (12%) ervaart de zondagsopenstelling als negatief.
- Op de vraag of men voor- of tegen de zondagsopenstelling is, is 72% van de respondenten voorstander en 16% tegenstander. 12% van de respondenten heeft geen mening. Tabel 5.1 geeft een overzicht.

Figuur 5.1 Voor of tegen de zondagsopenstelling (in %)

- Ruim 60% van de respondenten vindt dat de winkels in het centrum van Almere open zouden moeten zijn, ruim 40% van de respondenten is van mening dat de winkels in heel Almere op zondagen open zouden moeten zijn.

Figuur 5.2 Wensen over de openstelling van winkels op zondagen (in %)

- De respondenten hebben verschillende wensen over het aantal koopzondagen per jaar. Net iets meer dan de helft van de respondenten (53%) vindt dat winkels alle zondagen open moeten zijn. 14% heeft een voorkeur voor twee koopzondagen per maand en 17% heeft een voorkeur voor één koopzondag per maand, 7% van de respondenten wil geen koopzondag.
- Aan de respondenten is gevraagd of zij vaker gaan winkelen op zondag als de winkels open zijn. Bijna de helft van de respondenten (48%) geeft aan vaker te gaan winkelen op zondag als de winkels open zijn. Er vindt ook een verschuiving in winkelgedrag plaats: een vijfde van de respondenten (21%) winkelt op zondag in plaats van een doordeweekse dag en 14% van de respondenten geeft aan op zondag te winkelen in plaats van zaterdag.

- Aan de bewoners is gevraagd als het aantal koopzondagen in Almere afneemt of ze dan elders, in een andere stad, gaan winkelen. 43% van de respondenten is het hier (helemaal) mee eens en zal bijvoorbeeld in Amsterdam gaan winkelen. Dit heeft een afvloeiing van bestedingen tot gevolg, die vaak moeilijk (op een andere dag) zijn 'terug te winnen'.

5.4. Conclusies

De belangrijkste conclusies zijn:

- De koopzondag voorziet in een behoefte van de inwoners van de gemeente Almere, 85% doet wel eens boodschappen op zondag, 20% wekelijks;
- De aankopen worden voornamelijk gedaan in Almere Centrum, de voornaamste reden om op zondag te winkelen is doelgericht winkelen, geen tijd op andere dagen en voor de gezelligheid;
- Bijna driekwart van de respondenten is een voorstander van de zondagsopening. Slechts 16% is tegen;
- Meer dan de helft van de respondenten vindt dat winkels alle zondagen open moeten zijn. Bij afschaffing van de koopzondagen gaat 43% van de respondenten ergens anders winkelen op zondag;
- Bijna de helft van de respondenten (48%) geeft aan vaker te gaan winkelen op zondag als de winkels open zijn.

6. AFWEGING BELANGEN

6.1. Inleiding

De winkeltijdenwet schrijft voor dat de gemeenteraad bij het besluit voor ontheffing (het toestaan van meer dan 12 koopzondagen) de volgende belangen moet betrekken:

- Werkgelegenheid en economische bedrijvigheid in de gemeente, waaronder mede wordt begrepen het belang van de winkeliers met weinig of geen personeel;
- De zondagsrust in de gemeente;
- De leefbaarheid, de veiligheid en openbare orde in de gemeente.

De analyses in dit hoofdstuk zijn gebaseerd op de inwoners-, ondernemers- en de personeelsenquête.

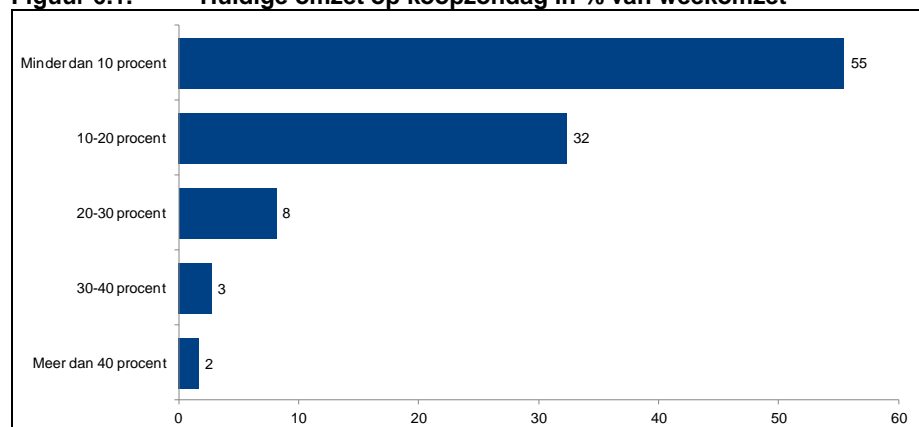
6.2. Economische belangen

Omzet weegt grotendeels op tegen de kosten

Indien uitgegaan wordt van een evenredige verdeling van de weekomzet, bedraagt het aandeel van de koopzondag circa 14% van de weekomzet.

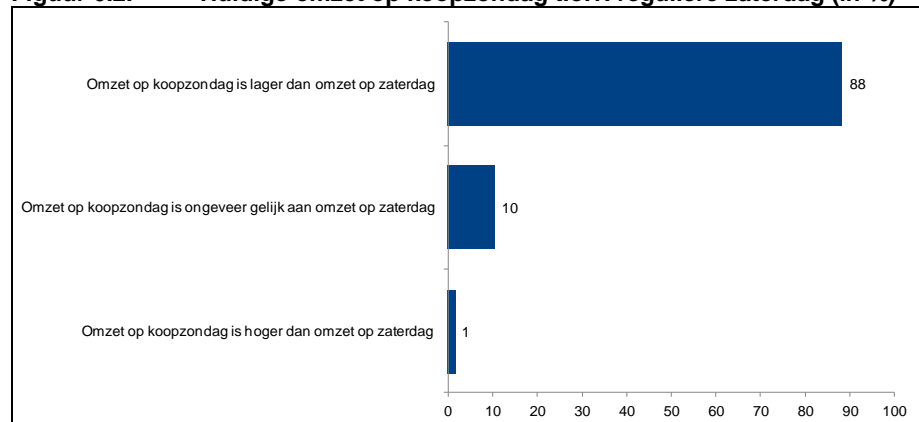
Voor iets meer dan de helft van de ondernemers levert een zondag maximaal 10% van de weekomzet op. Voor bijna een derde van de ondernemers is dat tussen 10%- 20%: voor een relatief groot deel levert de koopzondag een belangrijke bijdrage aan de huidige weekomzet. Voor circa 13% is dit zelfs meer dan 20 procent. Voor de winkelier met 1-2 en 3-5 medewerkers ligt dit iets anders. Rond de 70% van hen geeft aan dat de koopzondag maximaal 10% van de weekomzet oplevert. In het algemeen kan gesteld worden dat hoe meer medewerkers een bedrijf telt hoe groter het aandeel van de zondag in de weekomzet is.

Figuur 6.1. Huidige omzet op koopzondag in % van weekomzet

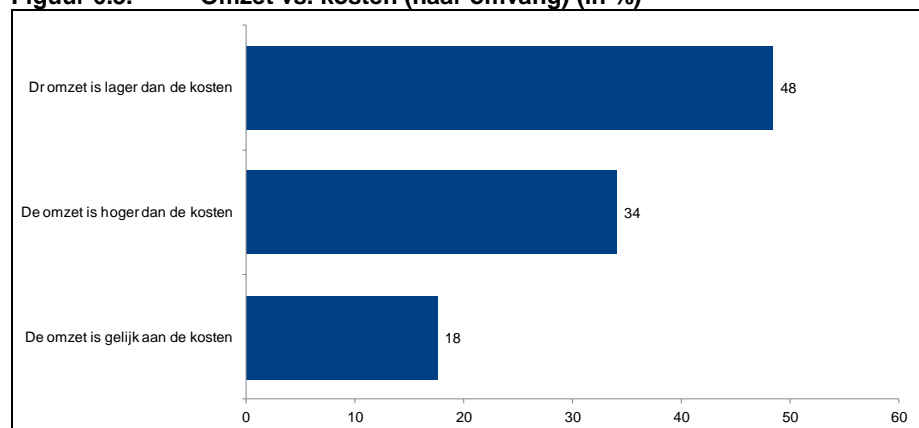
In het weekend is de omzet per dag in de detailhandel regulier hoger dan op een doordeweekse dag. De omzet van zondag is daarom afgezet tegen de omzet op zaterdag. Voor bijna 90% is de omzet op zondag lager dan op zaterdag. Dit geldt voor zowel de kleinere als grotere winkelier.

Figuur 6.2. Huidige omzet op koopzondag t.o.v. reguliere zaterdag (in %)

Voor 52% van de ondernemers weegt de omzet op tegen de kosten. Dit zijn met name de grotere bedrijven, met meer economische waarde en concurrentiekracht. Tegelijkertijd is voor 48% van de ondernemers de koopzondag minder economisch profijtelijk. Hierbij zijn uiteraard de effecten op de klantenbinding en het imago niet meegenomen. Ondernemers met meer dan 20 medewerkers in dienst behalen op zondag vaker een omzet die hoger is dan de kosten. Bij winkels die minder dan 12 zondagen geopend zijn, weegt de omzet van een koopzondag vaker niet op tegen de extra kosten worden gemaakt. Bij winkels die 52 zondagen zijn geopend, is de omzet juist vaker hoger dan de kosten.

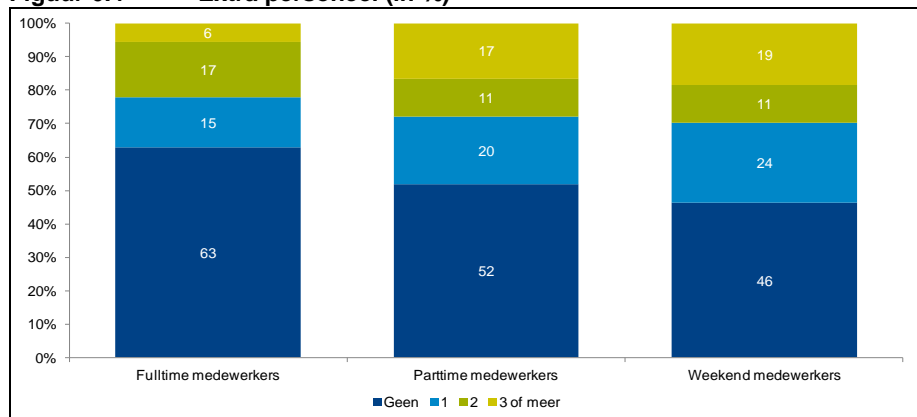
Figuur 6.3. Omzet vs. kosten (naar omvang) (in %)

Veel grote bedrijven (incl. supermarkten) hebben hun bedrijfsvoering ingericht op de huidige mogelijkheden op basis van het nu geldende toeristisch regime. Hiermee leveren de koopzondagen in de huidige situatie derhalve extra werkgelegenheid op. Een kwart van de winkeliers in Almere heeft dan ook extra personeel in dienst voor de koopzondag. Er wordt zowel extra fulltime als parttime personeel aangetrokken, hieronder een overzicht;

Indien de ruimte voor koopzondagen wordt teruggebracht, kan er derhalve ook werkgelegenheid verloren gaan. Dit geldt met name voor de grotere bedrijven (vanaf 20 werknemers).

Figuur 6.4 Extra personeel (in %)

Koopzondag instrument voor versterking concurrentiepositie

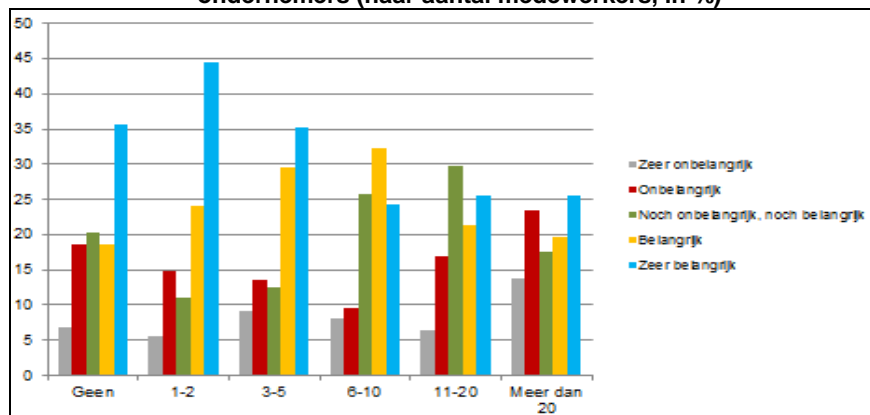
Koopzondagen zijn vooral interessant voor het aantrekken van een bovenregionale markt. De bestedingen van de lokale markt zullen immers op een andere dag van de week grotendeels wegvallen. De omzeteffecten voor winkels die zich richten op de lokale markt (kleine ondernemers) zullen daarom beperkt zijn. Bekend is dat met name supermarkten, bouwmarkten, meubel-/woonboulevards en tuincentra profiteren van zondagopenstellingen. De bestedingen van de bovenregionale markt zijn veel minder makkelijk op een andere dag terug te halen. De consument gaat dan op zoek naar alternatieven, waarmee de afvloeiing zal toenemen. Wanneer de consument een passend alternatief heeft gevonden, is het lastig deze opnieuw 'terug te winnen'. Het is dus van belang de huidige bezoekersstromen vast te houden en te investeren in de toevloeiing.

6.3. Zondagsrust

Zondagsrust is belangrijk voor ondernemers en medewerkers

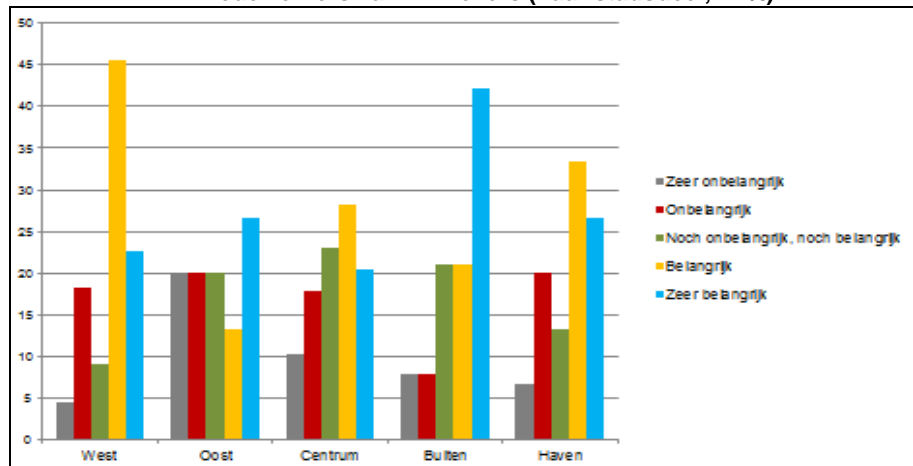
- Een meerderheid van 57% van de winkeliers vindt de zondagsrust belangrijk tot zeer belangrijk, maar voor slechts 21% van de winkeliers is dit de reden om geen (maximaal) gebruik te maken van koopzondagen;
- Bij de kleine ondernemers, de winkeliers met 1 tot 5 medewerkers in dienst, vindt een hoger percentage (circa 60% tot 70%) de zondagsrust belangrijk tot zeer belangrijk.

Figuur 6.5. Mate van belangrijkheid van behoud zondag als rustdag door ondernemers (naar aantal medewerkers, in %)

- Overall vindt 27% van alle personeelsleden het zeer belangrijk om de zondag als rustdag te behouden, bij het personeel van kleine ondernemers (1 tot 5 medewerkers) ligt dat met 38% nog hoger;
- Personeel dat werkzaam is bij bedrijven in de stadsdelen Buiten, West en Haven achten de zondagsrust het belangrijkste.
- In de stadsdelen Oost en het Centrum wordt door de aldaar werkzame personeelsleden het minste waarde gehecht aan de zondagsrust.

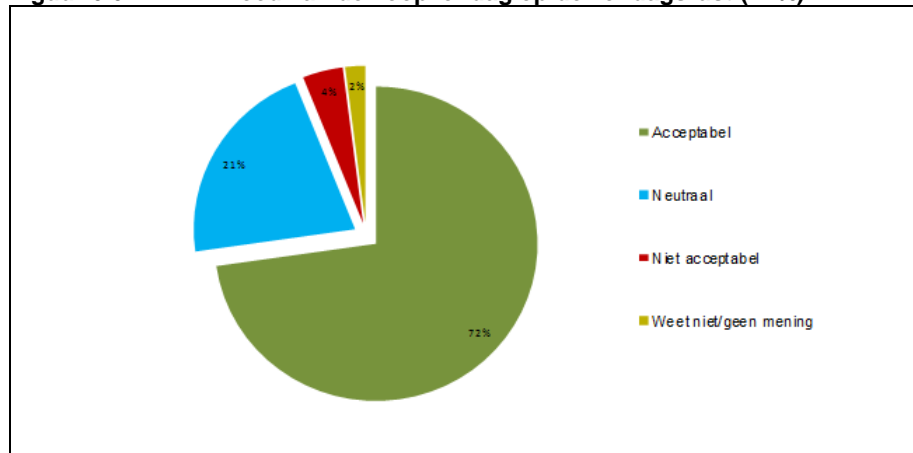
Figuur 6.5. Mate van belangrijkheid van behoud zondag als rustdag door medewerkers van winkeliers (naar stadsdeel, in %)

Meerderheid bewoners vindt effect op zondagsrust acceptabel

- De meerderheid van de bewoners (72%) vindt de invloed van koopzondagen op hun zondagsrust acceptabel, slechts 4% van de bewoners beoordeelt deze invloed als niet acceptabel, zie tabel 5.5.

Figuur 6.6 Invloed van de koopzondag op de zondagsrust (in %)

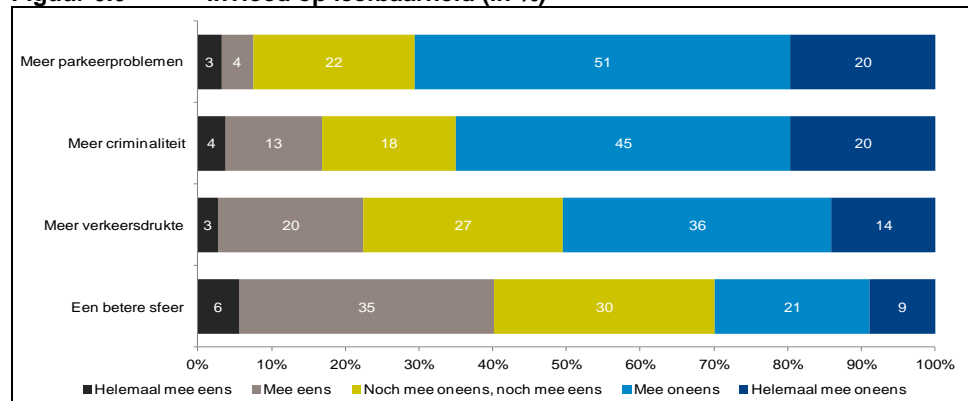
- De helft van de respondenten geeft aan dat ze geen speciale waarde hechten aan de zondag als een rustdag. Een kwart van de respondenten geeft aan dat ze het (zeer) belangrijk vinden om de zondag als rustdag te behouden of te gebruiken. Een kwart van de respondenten vindt dit echter (zeer) onbelangrijk

6.4. Leefbaarheid, veiligheid en openbare orde

De effecten van de zondagsopening op de leefomgeving zijn volgens winkeliers beperkt

- De zondagsopening leidt volgens ruim 70% niet tot meer parkeerproblemen, slechts 7% meent dat dit wel het geval is.
- 65% geeft aan dat de zondagopening niet resulteert in meer criminaliteit, 17% geeft aan van wel.
- Over de toename van de verkeersdruk en de invloed op de sfeer zijn de meningen meer verdeeld. Hieronder een overzicht;

Figuur 6.6 Invloed op leefbaarheid (in %)

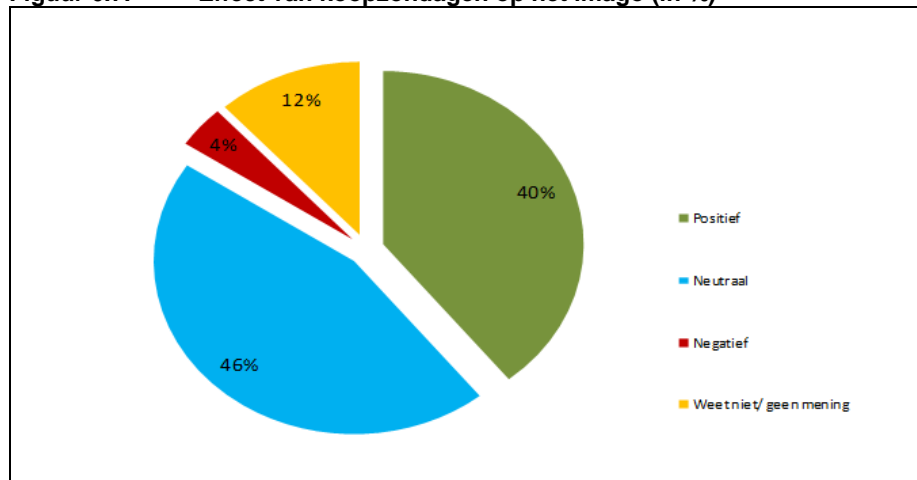
Meer dan 90% van de bewoners ervaart geen (extra) overlast rondom koopzondagen

- Op de vraag aan bewoners of men weleens overlast rondom koopzondagen ervaart geeft 91% van de respondenten aan dat ze geen overlast ervaren, 5% ervaart weleens overlast en 4% weet het niet of heeft geen mening.
- De respondenten die aangeven dat ze overlast ervaren, ervaren vooral overlast vanwege afval, verkeer, het (niet gratis) parkeren op zondag, parkeerdruk en lawaai. Meerdere respondenten geven aan dat afval op zondag niet (goed) opgeruimd wordt.
- Meerdere respondenten ervaren de koopzondagen vooral als positief. Zij zien de koopzondagen vooral als handig of goed voor de sfeer in de buurt. Verder worden zaken genoemd als dat koopzondagen lege winkelcentra, hangjongeren of criminaliteit kunnen voorkomen.

Bijna 90% van de bewoners schat het effect van de koopzondag op de veiligheid neutraal of positief in

- De respondenten schatten het effect van koopzondagen op veiligheid verschillend in. Het merendeel van de respondenten staat hier positief (40%) of neutraal (46%) tegenover.
- Respondenten die gebruik maken van koopzondagen schatten wat vaker dan gemiddeld in dat ze openbare orde op zondagen niet vaker verstoord wordt dan op andere dagen. Respondenten die geen gebruik maken van koopzondagen, geven vaker aan dat zij niet kunnen inschatten of de openbare orde vaker verstoord wordt op koopzondagen dan op andere dagen.
- Twee derde van de respondenten is van mening dat koopzondagen een positief effect heeft op het imago van de gemeente, 18% heeft hier geen mening over en 15% is het er (helemaal) mee oneens.

Figuur 6.7. Effect van koopzondagen op het imago (in %)

6.5. Conclusies

De belangrijkste conclusies zijn:

- De economische waarde van de koopzondagen verschilt, zowel per stadsdeel als naar omvang van de bedrijven;
- Voor de meerderheid (87%) levert de koopzondag een bijdrage van maximaal 20% aan de weekomzet (evenredig = 14%). In het algemeen kan gesteld worden dat hoe meer medewerkers een bedrijf telt hoe groter het aandeel van de zondag in de weekomzet is.
- Een meerderheid van de grotere ondernemers (meer dan 20 medewerkers) behaalt op de koopzondagen vaker een omzet die hoger is dan de kosten, voor de kleine ondernemers geldt het tegenover gestelde;
- Een kwart van de winkeliers heeft extra personeel in dienst voor de koopzondag;
- Bijna 75% van de medewerkers die voor een winkel met meer dan 20 medewerkers werken zouden graag meer zondagen werken. Het tegenovergestelde geldt voor de kleinere winkeliers (tot 5 medewerkers). Hier wil 90% van de medewerkers juist niet vaker op zondag werken.
- Er wordt waarde gehecht aan de zondagsrust, maar voor zowel de meerderheid van ondernemers, medewerkers als inwoners vormt dit geen belemmering ten aanzien van de koopzondag;
- De kleinere winkeliers hechten meer waarde aan de zondagsrust dan de grotere winkeliers.
- De meerderheid van de bewoners (72%) vindt de invloed van koopzondagen op hun zondagsrust acceptabel, slechts 4% vindt van niet.
- De koopzondagen hebben weinig invloed op de veiligheid, leefbaarheid en openbare orde;
- Twee derde van de respondenten is van mening dat koopzondagen een positief effect heeft op het imago van de gemeente.

7. INTEGRAAL ADVIES

7.1. Toets winkeltijdenwet

Almere kent substantieel en autonoom toerisme

De nieuwe winkeltijdenwet heeft als uitgangspunt dat onder 'normale omstandigheden' de winkels op zondag gesloten zijn. De wet biedt mogelijkheden hiervan af te wijken met 12 standaard koopzondagen per jaar. Dit aantal is uit te breiden door middel van het instellen van een 'toeristisch regime'. Een gemeente kan daar gebruik van maken wanneer er sprake is van: *"op de betrokken gemeente of een deel daarvan gericht toerisme met een substantiële omvang, mits de aantrekkingskracht voor dat toerisme geheel of nagenoeg geheel is gelegen buiten de verkoopactiviteiten die door de vrijstelling of de bevoegdheid om ontheffing te verlenen mogelijk worden gemaakt"* (WTW, art. 3a).

Uit ons eerdere onderzoek van juni 2012 is gebleken dat er in de gemeente Almere inderdaad toerisme plaatsvindt met een substantieel en autonoom karakter. Hiermee kan aan de aangescherpte eisen uit de nieuwe winkeltijdenwet, met betrekking tot de toerismebepaling, worden voldaan. Dit geeft de mogelijkheid het aantal koopzondagen uit te breiden voor de gehele gemeente of nader aan te wijzen deelgebieden. De Winkeltijdenwet verplicht de gemeenteraad bij het verlenen van vrijstelling niet tot het aanwijzen van slechts die deelgebieden van de gemeente die een toeristische aantrekkingskracht hebben¹. Een toeristisch regime kan gehanteerd worden, mits er daarnaast in de belangenafweging voldoende rekening gehouden wordt met de economische belangen van werkgelegenheid en bedrijvigheid (met inbegrip van de belangen van winkeliers met weinig of geen personeel, evenals het winkelpersoneel), de zondagsrust, de leefbaarheid, de veiligheid en de openbare orde in de gemeente.

Meer koopzondagen dienen economisch belang

De koopzondag levert extra omzet op voor de bedrijven. Dit weegt doorgaans op tegen de extra kosten die hiermee gemoeid zijn, uitzonderingen daargelaten. Daarmee draagt de koopzondag ook bij aan de ambities en het beleid van de overheid. Almere groeit uit tot een complete stad, mede ter versterking van de internationale concurrentiepositie van de Noordvleugel (IAK, 2009). De zondagopeningstelling draagt bij aan de ontwikkeling van Almere tot een complete stad, en reduceert de pendel tussen Amsterdam en Almere. Het komt de concurrentiepositie ten opzichte van Amsterdam ten goede.

Behoefte en voorkeuren van zowel ondernemers als medewerkers lopen uiteen

Van alle ondernemers is ruim 60% tevreden met het huidige aantal koopzondagen, maar slechts 73% van alle winkeliers maakt maximaal gebruik van de mogelijkheid om op zondag open te gaan. Uit de enquête blijkt dat vooral de kleine ondernemers (die nu ook geen gebruik maken van de ruimere koopzondagen) een beperkte behoefte hebben aan koopzondagen. 52% van alle winkeliers is een voorstander van de mogelijkheid om elke zondag open te gaan, maar bij de winkeliers met 1-2 medewerkers is 54% juist een tegenstander hiervan. Overall zijn de voor- en

¹ Bron: Winkelen in Nederland, Vereniging van Nederlandse Gemeenten, 2010.

tegenstanders vrijwel in evenwicht. Opvallend is dat 53% van de zelfstandigen (zonder personeel) geen bezwaar heeft tegen de mogelijkheid om elke zondag open te zijn.

Het aantal medewerkers op koopzondagen verschilt sterk tussen kleine winkeliers (tot 5 medewerkers) en grotere winkeliers (> 11 medewerkers). Bijna 60% van het personeel werkt niet op zondag omdat de winkel dan gesloten is, slechts 8% heeft aangegeven dat dit met de zondagsrust te maken heeft. 74% van de medewerkers dat niet op zondag werkt, geeft aan ook in de toekomst niet op zondag te willen werken. Gebleken is echter dat een deel van de ondernemers voor de koopzondag extra of ander personeel in dienst heeft (bijv. studenten), waardoor dit niet direct een belemmering hoeft te zijn².

Weinig overige/externe belemmering voor koopzondagen in Almere

Voor het merendeel (ruim 72%) van de inwoners vormt de zondagsrust geen belemmering voor het huidige aantal koopzondagen. Circa 85% geeft te kennen wel eens te winkelen op zondag. Ongeveer de helft van zowel winkeliers, medewerkers als inwoners vinden de zondagsrust wel belangrijk.

Bij het werven van personeel voor de zondagopenstelling ondervindt ruim 75% van de ondernemers geen problemen. 90% van de medewerkers geeft ook aan dat er genoeg personeel voorhanden is op de zondag. Bijna 40% van de medewerkers werkt bovendien graag op de zondag. Een groot deel van het personeel dat nu niet op zondag werkzaam is, is ook niet bereid dit in de toekomst te gaan doen. Een voorzetting van gemeentelijk beleid geeft hier ook niet direct aanleiding toe: de ondernemer zal zelf een afweging moeten maken. Het is mogelijk dat op termijn personeel wel geconfronteerd wordt met de zondag als (reguliere) werkdag.

Uit de inwonersenquête zoals uitgevoerd door de gemeente Almere blijkt, dat de inwoners weinig belemmeringen en overlast rondom de koopzondagen ervaren. Op aspecten zondagsrust, leefbaarheid, veiligheid en openbare orde blijken slechts beperkte negatieve effecten ervaren te worden.

7.2. Afweging

Zondag geen hype meer maar steeds meer 'gewone' winkeldag

Door tal van maatschappelijke ontwikkelingen wordt het winkelen op zondag steeds meer onderdeel van het vrijetijds- en consumptiepatroon: zondag is steeds minder een traditionele rustdag met een sociaal-culturele en godsdienstige invulling. Bovendien verschuift het winkelen steeds meer naar de zondag als gevolg van een afname van de vrije tijd (meer vrouwen die werken, langer doorwerken, jongeren/studenten met een bijbaan). Door de mogelijkheden van online winkelen (24/7) kan er bovendien altijd en overal online 'gewinkeld' worden. Bovendien is Almere een groeigemeente met een modern en dynamisch karakter en een relatief jonge bevolking. Jongeren hanteren over het algemeen een ander vrijetijdsgedrag dan ouderen/senioren. Het is van belang aan te sluiten bij de behoefte van jongeren, om deze doelgroep duurzaam aan de gemeente te binden.

² De enquêtes hebben doordeweeks plaatsgevonden, waardoor het personeel dat alleen in het weekend en de zondag werkt beperkt is meegenomen. Aangenomen mag worden dat deze groep daar veel minder bezwaar tegen heeft.

Jaarronde ondersteuning toerisme

De gemeente Almere beschikt reeds sinds 2006 over een toeristisch regime. Een koopzondag is het meest krachtig en effectief wanneer er duidelijkheid bestaat over het aantal en de deelname van winkeliers. De praktijk leert dat een regeling met 12 koopzondagen in een vast ritme of een algehele openstelling (zowel zon- als feestdagen) over het algemeen het meest effectief is (vgl. Amsterdam, Den Haag, Rotterdam). Gezien het feit dat de gemeente Almere over substantieel en autonoom toerisme beschikt en reeds enkele jaren over een toeristisch regime beschikt, ligt het behoud van meer dan 12 koopzondagen voor de hand. Zonder toeristisch regime zijn binnen de winkeltijdenwet al 12 koopzondagen mogelijk. Om het toerisme in Almere jaarrond te ondersteunen, dient uitgegaan te worden van een ruimere zondagsopenstelling van winkels en liefst een ruim aantal (substantieel meer dan 12 zondagen) koopzondagen.

Eén gemeentelijk beleid biedt gelijke kansen voor alle ondernemers

Idealiter kan er één helder beleid gevoerd worden voor de gehele gemeente. Het maken van onderscheid tussen branches, deelgebieden en/of stadsdelen kan leiden tot (gevoelens van) concurrentievervalsing.

Net als in veel andere gemeenten en met name in grotere steden is de behoefte per deelgebied en/of stadsdeel verschillend. Binnen deze gebieden zijn er weer verschillen tussen wijkwinkelcentra en zelfs tussen afzonderlijke winkeliers. Geen enkel beleid geeft een exacte invulling van de behoefte en wensen van iedere ondernemer afzonderlijk, zeker gezien de uiteenlopende meningen in de gemeente Almere. Het uiteindelijke aantal per deelgebied/stadsdeel vraagt om zorgvuldige afweging. Deze afweging maken de winkeliers per deelgebied idealiter zelf op basis van de lokale marktomstandigheden. Een toeristisch regime voor de gehele gemeente stelt diegene die behoefte heeft aan een ruimere zondagsopenstelling dan 12, in staat hier naar eigen inzicht op in te spelen. Bovendien doet dit recht aan de ondernemers/bedrijven die meer dan 12 koopzondagen kennen en hier hun bedrijfsprocessen en personeelsbestand op hebben aangepast.

Afweging over deelname is maatwerk, vooral voor kleine ondernemers

Tegelijkertijd verplicht een toeristisch regime niemand tot deelname, ook niet de kleine ondernemers die nu aangeven bezwaar te hebben en momenteel ook niet deelnemen. Naar verwachting zal hetzelfde aandeel dat nu meer koopzondagen kent, ook in de toekomst blijven deelnemen. Ondernemers (zowel klein als groot) die de afgelopen jaren geen kansen hebben gezien in de zondagsopenstelling, zullen naar verwachting op zondag gesloten blijven. In een situatie dat het toeristisch regime voortgezet wordt, zullen deze medewerkers van kleine winkels naar verwachting niet meer hoeven te werken. De economische afweging die de werkgever in het verleden maakte en ten grondslag lag om niet (volledig) deel te nemen aan de koopzondag, zal naar verwachting voor de meerderheid ongewijzigd blijven.

Wel moet voorkomen worden dat met name kleine ondernemers, ondanks een verliesgevend perspectief, in een concurrentiestrijd toch deelnemen. Op de (middel-)lange termijn kan dit schade toebrengen aan de economische structuur en de 'lokale smaakmakers' laten verdwijnen. Echter, deze concurrentiestrijd beperkt zich niet tot de zondag. Veel van de kleinere winkeliers, met name in de foodsector, ervaren een sterke concurrentie van grootwinkelbedrijven en supermarkten ook los van de zondagsopenstelling.

Behoud concurrentiepositie Almere

Vanuit het oogpunt van de consument is het belangrijk dat er helderheid is ten aanzien van wanneer welke winkels geopend zijn. Ook daarom is het voorzetten van het huidige regime gewenst. Investeren in de samenwerking tussen ondernemers is daarvoor zeer van belang. Dit kan op termijn ook een gunstig effect hebben op de economische waarde van de koopzondagen en de spin-off (meer naamsbekendheid, meer toerisme en betere concurrentiepositie in Flevoland en ten opzichte van de Randstad).

Voor iets meer dan de helft van de ondernemers weegt de omzet op tegen de kosten. Dit zijn met name de grotere bedrijven, met meer economische waarde en concurrentiekracht. Het (eventueel) terugdringen van het aantal koopzondagen heeft een negatief effect op de concurrentie positie van Almere, 43% van de inwoners geeft aan dan elders te winkelen op de koopzondag (bijv. Amsterdam).

7.3. Advies

Op basis van de overwegingen uit de vorige paragrafen luidt het advies:

- Er kan vanuit economisch, beleidsmatig en praktisch/pragmatisch oogpunt het best gekozen worden voor een voortzetting van het toeristisch regime op basis van één gelijkwaardig en helder beleid voor de gehele gemeente;
- Met het behouden van een toeristisch regime voor de gehele gemeente kan voldaan worden aan de uiteenlopende behoeftes naar koopzondagen van de ondernemers;
- Het opnemen van deelgebieden is daarbij niet nodig/wenselijk, omdat dit zou kunnen leiden tot een gevoel van concurrentievervalsing/beperking in vrijheid van ondernemen;
- Wel kan er in nauwe samenspraak gekozen worden voor een lokale aanpak (ook m.b.t. promotie). Maatwerk per deelgebied derhalve, zonder de vrijheid van de individuele ondernemer te belemmeren;
- Samen met ondernemersverenigingen zal er aandacht moeten zijn en blijven voor de effecten van de zondagsopenstelling op de kleine ondernemers en zelfstandigen (bijv. aspect verplichte openstelling in huurcontracten). Het is niet de bedoeling dat er onevenredige economische schade geleden wordt, al betreft dit vooral een verantwoordelijkheid van de ondernemers zelf;
- Het periodiek monitoren van de effecten van de koopzondagen is aan te bevelen om hier meer op strategisch niveau sturing aan te kunnen geven (economische structuur, imago/naamsbekendheid, waardering stadscentrum, veiligheid/leefbaarheid).

BIJLAGE I VRAGENLIJST ONDERNEMERSENQUETE

(vragenlijsten worden achter dit tabblad toegevoegd in de hard-copy versie)

BIJLAGE II VRAGENLIJST PERSONEELSENQUETE

(vragenlijsten worden achter dit tabblad toegevoegd in de hard-copy versie)

BIJLAGE III TABELLEN ONDERNEMERSENQUETE

(tabellen worden achter dit tabblad toegevoegd in de hard-copy versie)

BIJLAGE IV TABELLEN PERSONEELSENQUETE

(tabellen worden achter dit tabblad toegevoegd in de hard-copy versie)

INHOUDSOPGAVE

P01.01	TITEL:	Maakt u zelf gebruik van de koopzondag?
	BASIS:	Alle respondenten Kern x Maakt u zelf gebruik van de koopzondag?
P01.02	TITEL:	Maakt u zelf gebruik van de koopzondag?
	BASIS:	Alle respondenten Stadsdeel x Maakt u zelf gebruik van de koopzondag?
P01.03	TITEL:	Maakt u zelf gebruik van de koopzondag?
	BASIS:	Alle respondenten Aantal medewerkers x Maakt u zelf gebruik van de koopzondag?
P01.04	TITEL:	Maakt u zelf gebruik van de koopzondag?
	BASIS:	Alle respondenten Aantal koopzondagen geopend x Maakt u zelf gebruik van de koopzondag?
P02.01	TITEL:	Waarom maakt u zelf geen gebruik van de koopzondag?
	BASIS:	Alle respondenten die geen gebruik maken van de koopzondag Kern x Waarom maakt u zelf geen gebruik van de koopzondag?
P02.02	TITEL:	Waarom maakt u zelf geen gebruik van de koopzondag?
	BASIS:	Alle respondenten die geen gebruik maken van de koopzondag Stadsdeel x Waarom maakt u zelf geen gebruik van de koopzondag?
P02.03	TITEL:	Waarom maakt u zelf geen gebruik van de koopzondag?
	BASIS:	Alle respondenten die geen gebruik maken van de koopzondag Aantal medewerkers x Waarom maakt u zelf geen gebruik van de koopzondag?
P02.04	TITEL:	Waarom maakt u zelf geen gebruik van de koopzondag?
	BASIS:	Alle respondenten die geen gebruik maken van de koopzondag Aantal koopzondagen geopend x Waarom maakt u zelf geen gebruik van de koopzondag?
P03.01	TITEL:	Welke soort winkels bezoekt u voornamelijk op zondag?
	BASIS:	Alle respondenten die gebruik maken van de koopzondag Kern x Welke soort winkels bezoekt u voornamelijk op zondag?
P03.02	TITEL:	Welke soort winkels bezoekt u voornamelijk op zondag?
	BASIS:	Alle respondenten die gebruik maken van de koopzondag Stadsdeel x Welke soort winkels bezoekt u voornamelijk op zondag?
P03.03	TITEL:	Welke soort winkels bezoekt u voornamelijk op zondag?
	BASIS:	Alle respondenten die gebruik maken van de koopzondag Aantal medewerkers x Welke soort winkels bezoekt u voornamelijk op zondag?
P03.04	TITEL:	Welke soort winkels bezoekt u voornamelijk op zondag?
	BASIS:	Alle respondenten die gebruik maken van de koopzondag Aantal koopzondagen geopend x Welke soort winkels bezoekt u voornamelijk op zondag?
P04.01	TITEL:	Werkt u wel eens op een zondag?
	BASIS:	Alle respondenten Kern x Werkt u wel eens op een zondag?
P04.02	TITEL:	Werkt u wel eens op een zondag?
	BASIS:	Alle respondenten Stadsdeel x Werkt u wel eens op een zondag?
P04.03	TITEL:	Werkt u wel eens op een zondag?
	BASIS:	Alle respondenten Aantal medewerkers x Werkt u wel eens op een zondag?
P04.04	TITEL:	Werkt u wel eens op een zondag?
	BASIS:	Alle respondenten Aantal koopzondagen geopend x Werkt u wel eens op een zondag?

INHOUDSOPGAVE

P05.01	TITEL: Hoeveel zondagen werkt u gemiddeld per jaar? BASIS: Alle respondenten die wel eens op een zondag werken Kern x Hoeveel zondagen werkt u gemiddeld per jaar?
P05.02	TITEL: Hoeveel zondagen werkt u gemiddeld per jaar? BASIS: Alle respondenten die wel eens op een zondag werken Stadsdeel x Hoeveel zondagen werkt u gemiddeld per jaar?
P05.03	TITEL: Hoeveel zondagen werkt u gemiddeld per jaar? BASIS: Alle respondenten die wel eens op een zondag werken Aantal medewerkers x Hoeveel zondagen werkt u gemiddeld per jaar?
P05.04	TITEL: Hoeveel zondagen werkt u gemiddeld per jaar? BASIS: Alle respondenten die wel eens op een zondag werken Aantal koopzondagen geopend x Hoeveel zondagen werkt u gemiddeld per jaar?
P06.01	TITEL: Wat is de belangrijkste reden waarom u op zondag werkt? BASIS: Alle respondenten die wel eens op een zondag werken Kern x Wat is de belangrijkste reden waarom u op zondag werkt?
P06.02	TITEL: Wat is de belangrijkste reden waarom u op zondag werkt? BASIS: Alle respondenten die wel eens op een zondag werken Stadsdeel x Wat is de belangrijkste reden waarom u op zondag werkt?
P06.03	TITEL: Wat is de belangrijkste reden waarom u op zondag werkt? BASIS: Alle respondenten die wel eens op een zondag werken Aantal medewerkers x Wat is de belangrijkste reden waarom u op zondag werkt?
P06.04	TITEL: Wat is de belangrijkste reden waarom u op zondag werkt? BASIS: Alle respondenten die wel eens op een zondag werken Aantal koopzondagen geopend x Wat is de belangrijkste reden waarom u op zondag werkt?
P06B.01	TITEL: Wat is daarna de belangrijkste reden waarom u op zondag werkt? BASIS: Alle respondenten die wel eens op een zondag werken Kern x Wat is daarna de belangrijkste reden waarom u op zondag werkt?
P06B.02	TITEL: Wat is daarna de belangrijkste reden waarom u op zondag werkt? BASIS: Alle respondenten die wel eens op een zondag werken Stadsdeel x Wat is daarna de belangrijkste reden waarom u op zondag werkt?
P06B.03	TITEL: Wat is daarna de belangrijkste reden waarom u op zondag werkt? BASIS: Alle respondenten die wel eens op een zondag werken Aantal medewerkers x Wat is daarna de belangrijkste reden waarom u op zondag werkt?
P06B.04	TITEL: Wat is daarna de belangrijkste reden waarom u op zondag werkt? BASIS: Alle respondenten die wel eens op een zondag werken Aantal koopzondagen geopend x Wat is daarna de belangrijkste reden waarom u op zondag werkt?
P07.01	TITEL: Wat is de belangrijkste reden waarom u niet op zondagen werkt? BASIS: Alle respondenten die niet op een zondag werken Kern x Wat is de belangrijkste reden waarom u niet op zondagen werkt?
P07.02	TITEL: Wat is de belangrijkste reden waarom u niet op zondagen werkt? BASIS: Alle respondenten die niet op een zondag werken Stadsdeel x Wat is de belangrijkste reden waarom u niet op zondagen werkt?
P07.03	TITEL: Wat is de belangrijkste reden waarom u niet op zondagen werkt? BASIS: Alle respondenten die niet op een zondag werken Aantal medewerkers x Wat is de belangrijkste reden waarom u niet op zondagen werkt?
P07.04	TITEL: Wat is de belangrijkste reden waarom u niet op zondagen werkt? BASIS: Alle respondenten die niet op een zondag werken Aantal koopzondagen geopend x Wat is de belangrijkste reden waarom u niet op zondagen werkt?

INHOUDSOPGAVE

P08.01	TITEL: In hoeverre vindt u het belangrijk de zondag als rustdag te behouden? BASIS: Alle respondenten Kern x In hoeverre vindt u het belangrijk de zondag als rustdag te behouden?
P08.02	TITEL: In hoeverre vindt u het belangrijk de zondag als rustdag te behouden? BASIS: Alle respondenten Stadsdeel x In hoeverre vindt u het belangrijk de zondag als rustdag te behouden?
P08.03	TITEL: In hoeverre vindt u het belangrijk de zondag als rustdag te behouden? BASIS: Alle respondenten Aantal medewerkers x In hoeverre vindt u het belangrijk de zondag als rustdag te behouden?
P08.04	TITEL: In hoeverre vindt u het belangrijk de zondag als rustdag te behouden? BASIS: Alle respondenten Aantal koopzondagen geopend x In hoeverre vindt u het belangrijk de zondag als rustdag te behouden?
P09.01	TITEL: Zou u er moeite mee hebben om op meer zondagen te gaan werken? BASIS: Alle respondenten die wel eens op een zondag werken Kern x Zou u er moeite mee hebben om op meer zondagen te gaan werken?
P09.02	TITEL: Zou u er moeite mee hebben om op meer zondagen te gaan werken? BASIS: Alle respondenten die wel eens op een zondag werken Stadsdeel x Zou u er moeite mee hebben om op meer zondagen te gaan werken?
P09.03	TITEL: Zou u er moeite mee hebben om op meer zondagen te gaan werken? BASIS: Alle respondenten die wel eens op een zondag werken Aantal medewerkers x Zou u er moeite mee hebben om op meer zondagen te gaan werken?
P09.04	TITEL: Zou u er moeite mee hebben om op meer zondagen te gaan werken? BASIS: Alle respondenten die wel eens op een zondag werken Aantal koopzondagen geopend x Zou u er moeite mee hebben om op meer zondagen te gaan werken?
P09B.01	TITEL: Zou u in de toekomst op zondag willen blijven werken? BASIS: Alle respondenten die wel eens op een zondag werken Kern x Zou u in de toekomst op zondag willen blijven werken?
P09B.02	TITEL: Zou u in de toekomst op zondag willen blijven werken? BASIS: Alle respondenten die wel eens op een zondag werken Stadsdeel x Zou u in de toekomst op zondag willen blijven werken?
P09B.03	TITEL: Zou u in de toekomst op zondag willen blijven werken? BASIS: Alle respondenten die wel eens op een zondag werken Aantal medewerkers x Zou u in de toekomst op zondag willen blijven werken?
P09B.04	TITEL: Zou u in de toekomst op zondag willen blijven werken? BASIS: Alle respondenten die wel eens op een zondag werken Aantal koopzondagen geopend x Zou u in de toekomst op zondag willen blijven werken?
P10.01	TITEL: Is er voldoende personele bezetting op zondag? BASIS: Alle respondenten die wel eens op een zondag werken Kern x Is er voldoende personele bezetting op zondag?
P10.02	TITEL: Is er voldoende personele bezetting op zondag? BASIS: Alle respondenten die wel eens op een zondag werken Stadsdeel x Is er voldoende personele bezetting op zondag?
P10.03	TITEL: Is er voldoende personele bezetting op zondag? BASIS: Alle respondenten die wel eens op een zondag werken Aantal medewerkers x Is er voldoende personele bezetting op zondag?
P10.04	TITEL: Is er voldoende personele bezetting op zondag? BASIS: Alle respondenten die wel eens op een zondag werken Aantal koopzondagen geopend x Is er voldoende personele bezetting op zondag?

INHOUDSOPGAVE

P10B.01	TITEL:	Zou u in de toekomst eventueel op zondag willen werken?
	BASIS:	Alle respondenten die niet op een zondag werken Kern x Zou u in de toekomst eventueel op zondag willen werken?
P10B.02	TITEL:	Zou u in de toekomst eventueel op zondag willen werken?
	BASIS:	Alle respondenten die niet op een zondag werken Stadsdeel x Zou u in de toekomst eventueel op zondag willen werken?
P10B.03	TITEL:	Zou u in de toekomst eventueel op zondag willen werken?
	BASIS:	Alle respondenten die niet op een zondag werken Aantal medewerkers x Zou u in de toekomst eventueel op zondag willen werken?
P10B.04	TITEL:	Zou u in de toekomst eventueel op zondag willen werken?
	BASIS:	Alle respondenten die niet op een zondag werken Aantal koopzondagen geopend x Zou u in de toekomst eventueel op zondag willen werken?

TITEL: Maakt u zelf gebruik van de koopzondag?

BASIS: Alle respondenten

Kern x Maakt u zelf gebruik van de koopzondag?	Totaal		Almere Stad		Almere Buiten		Almere Haven		Almere Poort		Almere Hout	
	Abs.	% Vert.	Abs.	% Vert.	Abs.	% Vert.	Abs.	% Vert.	Abs.	% Vert.	Abs.	% Vert.
Steekproef	169	-	115	-	38	-	15	-	1	-	-	-
Totaal	169	100	115	100	38	100	15	100	1	100	-	-
Minder dan 6 keer per jaar	43	25	31	27	7	18	4	27	1	100	-	-
Meer dan 6 keer per jaar	34	20	22	19	9	24	3	20	-	-	-	-
1-3 keer per maand	26	15	22	19	2	5	2	13	-	-	-	-
Iedere week	9	5	5	4	3	8	1	7	-	-	-	-
Nee, ik maak zelf geen gebruik van de koopzondag	57	34	35	30	17	45	5	33	-	-	-	-

TITEL: Maakt u zelf gebruik van de koopzondag?

BASIS: Alle respondenten

Stadsdeel x Maakt u zelf gebruik van de koopzondag?	Totaal		Stad west		Stad oost		Stad centrum		Buiten		Haven		Poort		Hout	
	Abs.	% Vert.	Abs.	% Vert.	Abs.	% Vert.	Abs.	% Vert.	Abs.	% Vert.	Abs.	% Vert.	Abs.	% Vert.	Abs.	% Vert.
Steekproef	169	-	22	-	15	-	78	-	38	-	15	-	1	-	-	-
Totaal	169	100	22	100	15	100	78	100	38	100	15	100	1	100	-	-
Minder dan 6 keer per jaar	43	25	5	23	2	13	24	31	7	18	4	27	1	100	-	-
Meer dan 6 keer per jaar	34	20	6	27	6	40	10	13	9	24	3	20	-	-	-	-
1-3 keer per maand	26	15	3	14	3	20	16	21	2	5	2	13	-	-	-	-
Iedere week	9	5	1	5	2	13	2	3	3	8	1	7	-	-	-	-
Nee, ik maak zelf geen gebruik van de koopzondag	57	34	7	32	2	13	26	33	17	45	5	33	-	-	-	-

TITEL: Maakt u zelf gebruik van de koopzondag?

BASIS: Alle respondenten

Aantal medewerkers x Maakt u zelf gebruik van de koopzondag?	Totaal		Geen		1-2		3-5		6-10		11-20		Meer dan 20		Onbekend	
	Abs.	% Vert.	Abs.	% Vert.	Abs.	% Vert.	Abs.	% Vert.	Abs.	% Vert.	Abs.	% Vert.	Abs.	% Vert.	Abs.	% Vert.
Steekproef	169	-	1	-	24	-	45	-	31	-	33	-	30	-	5	-
Totaal	169	100	1	100	24	100	45	100	31	100	33	100	30	100	5	100
Minder dan 6 keer per jaar	43	25	1	100	6	25	12	27	11	35	6	18	6	20	1	20
Meer dan 6 keer per jaar	34	20	-	-	5	21	4	9	6	19	6	18	12	40	1	20
1-3 keer per maand	26	15	-	-	2	8	3	7	8	26	7	21	5	17	1	20
Iedere week	9	5	-	-	-	-	4	9	-	-	1	3	4	13	-	-
Nee, ik maak zelf geen gebruik van de koopzondag	57	34	-	-	11	46	22	49	6	19	13	39	3	10	2	40

TITEL: Maakt u zelf gebruik van de koopzondag?

BASIS: Alle respondenten

Aantal koopzondagen geopend x Maakt u zelf gebruik van de koopzondag?	Totaal		Geen		Minder dan 12		12		20		21-51		52		Onbekend	
	Abs.	% Vert.	Abs.	% Vert.	Abs.	% Vert.	Abs.	% Vert.	Abs.	% Vert.	Abs.	% Vert.	Abs.	% Vert.	Abs.	% Vert.
Steekproef	169	-	53	-	21	-	27	-	1	-	5	-	57	-	5	-
Totaal	169	100	53	100	21	100	27	100	1	100	5	100	57	100	5	100
Minder dan 6 keer per jaar	43	25	17	32	4	19	8	30	-	-	3	60	10	18	1	20
Meer dan 6 keer per jaar	34	20	9	17	3	14	5	19	-	-	1	20	15	26	1	20
1-3 keer per maand	26	15	4	8	3	14	3	11	-	-	1	20	14	25	1	20
Iedere week	9	5	3	6	-	-	-	-	1	100	-	-	5	9	-	-
Nee, ik maak zelf geen gebruik van de koopzondag	57	34	20	38	11	52	11	41	-	-	-	-	13	23	2	40

TITEL: Waarom maakt u zelf geen gebruik van de koopzondag?
BASIS: Alle respondenten die geen gebruik maken van de koopzondag

Kern x Waarom maakt u zelf geen gebruik van de koopzondag?	Totaal		Almere Stad		Almere Buiten		Almere Haven		Almere Poort		Almere Hout	
	Abs.	% Vert.	Abs.	% Vert.	Abs.	% Vert.	Abs.	% Vert.	Abs.	% Vert.	Abs.	% Vert.
Steekproef	57	-	35	-	17	-	5	-	-	-	-	-
Totaal	57	100	35	100	17	100	5	100	-	-	-	-
Geen tijd	5	9	4	11	1	6	-	-	-	-	-	-
Uit geloof / principe	15	26	8	23	6	35	1	20	-	-	-	-
Vanwege (verkeers)drukke	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Geen winkelbehoefte op zondag	33	58	19	54	11	65	3	60	-	-	-	-
Ik moet dan zelf werken	12	21	11	31	-	-	1	20	-	-	-	-
Anders	8	14	2	6	5	29	1	20	-	-	-	-

TITEL: Waarom maakt u zelf geen gebruik van de koopzondag?
BASIS: Alle respondenten die geen gebruik maken van de koopzondag

Stadsdeel x Waarom maakt u zelf geen gebruik van de koopzondag?	Totaal		Stad west		Stad oost		Stad centrum		Buiten		Haven		Poort		Hout	
	Abs.	% Vert.	Abs.	% Vert.	Abs.	% Vert.	Abs.	% Vert.	Abs.	% Vert.	Abs.	% Vert.	Abs.	% Vert.	Abs.	% Vert.
Steekproef	57	-	7	-	2	-	26	-	17	-	5	-	-	-	-	-
Totaal	57	100	7	100	2	100	26	100	17	100	5	100	-	-	-	-
Geen tijd	5	9	-	-	-	-	4	15	1	6	-	-	-	-	-	-
Uit geloof / principe	15	26	3	43	-	-	5	19	6	35	1	20	-	-	-	-
Vanwege (verkeers)drukke	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Geen winkelbehoefte op zondag	33	58	5	71	2	100	12	46	11	65	3	60	-	-	-	-
Ik moet dan zelf werken	12	21	-	-	-	-	11	42	-	-	1	20	-	-	-	-
Anders	8	14	-	-	-	-	2	8	5	29	1	20	-	-	-	-

TITEL: Waarom maakt u zelf geen gebruik van de koopzondag?
BASIS: Alle respondenten die geen gebruik maken van de koopzondag

Aantal medewerkers x Waarom maakt u zelf geen gebruik van de koopzondag?	Totaal		Geen		1-2		3-5		6-10		11-20		Meer dan 20		Onbekend	
	Abs.	% Vert.	Abs.	% Vert.	Abs.	% Vert.	Abs.	% Vert.	Abs.	% Vert.	Abs.	% Vert.	Abs.	% Vert.	Abs.	% Vert.
Steekproef	57	-	-	-	11	-	22	-	6	-	13	-	3	-	2	-
Totaal	57	100	-	-	11	100	22	100	6	100	13	100	3	100	2	100
Geen tijd	5	9	-	-	-	-	2	9	-	-	2	15	-	-	1	50
Uit geloof / principe	15	26	-	-	3	27	5	23	2	33	3	23	2	67	-	-
Vanwege (verkeers)drukke	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Geen winkelbehoefte op zondag	33	58	-	-	8	73	13	59	3	50	6	46	2	67	1	50
Ik moet dan zelf werken	12	21	-	-	2	18	3	14	1	17	5	38	-	-	1	50
Anders	8	14	-	-	1	9	3	14	3	50	1	8	-	-	-	-

TITEL: Waarom maakt u zelf geen gebruik van de koopzondag?
BASIS: Alle respondenten die geen gebruik maken van de koopzondag

Aantal koopzondagen geopend x Waarom maakt u zelf geen gebruik van de koopzondag?	Totaal		Geen		Minder dan 12		12		20		21-51		52		Onbekend	
	Abs.	% Vert.	Abs.	% Vert.	Abs.	% Vert.	Abs.	% Vert.	Abs.	% Vert.	Abs.	% Vert.	Abs.	% Vert.	Abs.	% Vert.
Steekproef	57	-	20	-	11	-	11	-	-	-	-	-	13	-	2	-
Totaal	57	100	20	100	11	100	11	100	-	-	-	-	13	100	2	100
Geen tijd	5	9	-	-	1	9	2	18	-	-	-	-	1	8	1	50
Uit geloof / principe	15	26	6	30	4	36	3	27	-	-	-	-	2	15	-	-
Vanwege (verkeers)drukke	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Geen winkelbehoefte op zondag	33	58	13	65	9	82	7	64	-	-	-	-	3	23	1	50
Ik moet dan zelf werken	12	21	-	-	-	-	2	18	-	-	-	-	9	69	1	50
Anders	8	14	6	30	1	9	1	9	-	-	-	-	-	-	-	-

TITEL: Welke soort winkels bezoekt u voornamelijk op zondag?
BASIS: Alle respondenten die gebruik maken van de koopzondag

Kern x Welke soort winkels bezoekt u voornamelijk op zondag?	Totaal		Almere Stad		Almere Buiten		Almere Haven		Almere Poort		Almere Hout	
	Abs.	% Vert.	Abs.	% Vert.	Abs.	% Vert.	Abs.	% Vert.	Abs.	% Vert.	Abs.	% Vert.
Steekproef	112	-	80	-	21	-	10	-	1	-	-	-
Totaal	112	100	80	100	21	100	10	100	1	100	-	-
Supermarkt	71	63	47	59	16	76	8	80	-	-	-	-
Drogisterij	24	21	19	24	3	14	1	10	1	100	-	-
Warenhuis	42	38	33	41	4	19	5	50	-	-	-	-
Winkels in mode, kleding en/of schoenen	77	69	60	75	12	57	4	40	1	100	-	-
Winkels in elektronica en/of witgoed	24	21	17	21	3	14	4	40	-	-	-	-
Sport- en outdoorwinkel	21	19	16	20	4	19	1	10	-	-	-	-
Bouwmarkt	30	27	20	25	4	19	6	60	-	-	-	-
Tuincentrum	33	29	24	30	5	24	4	40	-	-	-	-
Andere soort winkel(s)	9	8	8	10	1	5	-	-	-	-	-	-

TITEL: Welke soort winkels bezoekt u voornamelijk op zondag?
BASIS: Alle respondenten die gebruik maken van de koopzondag

Stadsdeel x Welke soort winkels bezoekt u voornamelijk op zondag?	Totaal		Stad west		Stad oost		Stad centrum		Buiten		Haven		Poort		Hout	
	Abs.	% Vert.	Abs.	% Vert.	Abs.	% Vert.	Abs.	% Vert.	Abs.	% Vert.	Abs.	% Vert.	Abs.	% Vert.	Abs.	% Vert.
Steekproef	112	-	15	-	13	-	52	-	21	-	10	-	1	-	-	-
Totaal	112	100	15	100	13	100	52	100	21	100	10	100	1	100	-	-
Supermarkt	71	63	11	73	9	69	27	52	16	76	8	80	-	-	-	-
Drogisterij	24	21	1	7	3	23	15	29	3	14	1	10	1	100	-	-
Warenhuis	42	38	7	47	7	54	19	37	4	19	5	50	-	-	-	-
Winkels in mode, kleding en/of schoenen	77	69	12	80	10	77	38	73	12	57	4	40	1	100	-	-
Winkels in elektronica en/of witgoed	24	21	3	20	3	23	11	21	3	14	4	40	-	-	-	-
Sport- en outdoorwinkel	21	19	4	27	5	38	7	13	4	19	1	10	-	-	-	-
Bouwmarkt	30	27	4	27	5	38	11	21	4	19	6	60	-	-	-	-
Tuincentrum	33	29	6	40	5	38	13	25	5	24	4	40	-	-	-	-
Andere soort winkel(s)	9	8	-	-	-	-	8	15	1	5	-	-	-	-	-	-

TITEL: Welke soort winkels bezoekt u voornamelijk op zondag?
BASIS: Alle respondenten die gebruik maken van de koopzondag

Aantal medewerkers x Welke soort winkels bezoekt u voornamelijk op zondag?	Totaal		Geen		1-2		3-5		6-10		11-20		Meer dan 20		Onbekend	
	Abs.	% Vert.	Abs.	% Vert.	Abs.	% Vert.	Abs.	% Vert.	Abs.	% Vert.	Abs.	% Vert.	Abs.	% Vert.	Abs.	% Vert.
Steekproef	112	-	1	-	13	-	23	-	25	-	20	-	27	-	3	-
Totaal	112	100	1	100	13	100	23	100	25	100	20	100	27	100	3	100
Supermarkt	71	63	1	100	8	62	11	48	19	76	15	75	15	56	2	67
Drogisterij	24	21	-	-	1	8	2	9	5	20	7	35	7	26	2	67
Warenhuis	42	38	-	-	3	23	6	26	9	36	9	45	12	44	3	100
Winkels in mode, kleding en/of schoenen	77	69	-	-	8	62	15	65	14	56	18	90	21	78	1	33
Winkels in elektronica en/of witgoed	24	21	-	-	4	31	4	17	6	24	4	20	6	22	-	-
Sport- en outdoorwinkel	21	19	-	-	2	15	4	17	2	8	5	25	7	26	1	33
Bouwmarkt	30	27	1	100	2	15	1	4	13	52	2	10	10	37	1	33
Tuincentrum	33	29	-	-	-	-	7	30	11	44	4	20	10	37	1	33
Andere soort winkel(s)	9	8	-	-	1	8	2	9	2	8	3	15	1	4	-	-

TITEL: Welke soort winkels bezoekt u voornamelijk op zondag?
BASIS: Alle respondenten die gebruik maken van de koopzondag

Aantal koopzondagen geopend x Welke soort winkels bezoekt u voornamelijk op zondag?	Totaal		Geen		Minder dan 12		12		20		21-51		52		Onbekend	
	Abs.	% Vert.	Abs.	% Vert.	Abs.	% Vert.	Abs.	% Vert.	Abs.	% Vert.	Abs.	% Vert.	Abs.	% Vert.	Abs.	% Vert.
Steekproef	112	-	33	-	10	-	16	-	1	-	5	-	44	-	3	-
Totaal	112	100	33	100	10	100	16	100	1	100	5	100	44	100	3	100
Supermarkt	71	63	19	58	7	70	8	50	1	100	4	80	30	68	2	67
Drogisterij	24	21	3	9	1	10	2	13	-	-	1	20	15	34	2	67
Warenhuis	42	38	9	27	3	30	2	13	1	100	2	40	22	50	3	100
Winkels in mode, kleding en/of schoenen	77	69	21	64	5	50	11	69	1	100	3	60	35	80	1	33
Winkels in elektronica en/of witgoed	24	21	9	27	-	-	3	19	-	-	-	-	12	27	-	-
Sport- en outdoorwinkel	21	19	6	18	3	30	-	-	1	100	-	-	10	23	1	33
Bouwmarkt	30	27	8	24	4	40	3	19	-	-	2	40	12	27	1	33
Tuincentrum	33	29	9	27	3	30	4	25	-	-	1	20	15	34	1	33
Andere soort winkel(s)	9	8	1	3	1	10	-	-	-	-	1	20	6	14	-	-

TITEL: Werkt u wel eens op een zondag?

BASIS: Alle respondenten

Kern x Werkt u wel eens op een zondag?	Totaal		Almere Stad		Almere Buiten		Almere Haven		Almere Poort		Almere Hout	
	Abs.	% Vert.	Abs.	% Vert.	Abs.	% Vert.	Abs.	% Vert.	Abs.	% Vert.	Abs.	% Vert.
Steekproef	169	-	115	-	38	-	15	-	1	-	-	-
Totaal	169	100	115	100	38	100	15	100	1	100	-	-
Ja	97	57	80	70	13	34	4	27	-	-	-	-
Nee	72	43	35	30	25	66	11	73	1	100	-	-

TITEL: Werkt u wel eens op een zondag?

BASIS: Alle respondenten

Stadsdeel x Werkt u wel eens op een zondag?	Totaal		Stad west		Stad oost		Stad centrum		Buiten		Haven		Poort		Hout	
	Abs.	% Vert.	Abs.	% Vert.	Abs.	% Vert.	Abs.	% Vert.	Abs.	% Vert.	Abs.	% Vert.	Abs.	% Vert.	Abs.	% Vert.
Steekproef	169	-	22	-	15	-	78	-	38	-	15	-	1	-	-	-
Totaal	169	100	22	100	15	100	78	100	38	100	15	100	1	100	-	-
Ja	97	57	13	59	7	47	60	77	13	34	4	27	-	-	-	-
Nee	72	43	9	41	8	53	18	23	25	66	11	73	1	100	-	-

TITEL: Werkt u wel eens op een zondag?

BASIS: Alle respondenten

Aantal medewerkers x Werkt u wel eens op een zondag?	Totaal		Geen		1-2		3-5		6-10		11-20		Meer dan 20		Onbekend	
	Abs.	% Vert.	Abs.	% Vert.	Abs.	% Vert.	Abs.	% Vert.	Abs.	% Vert.	Abs.	% Vert.	Abs.	% Vert.	Abs.	% Vert.
Steekproef	169	-	1	-	24	-	45	-	31	-	33	-	30	-	5	-
Totaal	169	100	1	100	24	100	45	100	31	100	33	100	30	100	5	100
Ja	97	57	-	-	9	38	20	44	19	61	24	73	22	73	3	60
Nee	72	43	1	100	15	63	25	56	12	39	9	27	8	27	2	40

TITEL: Werkt u wel eens op een zondag?

BASIS: Alle respondenten

Aantal koopzondagen geopend x Werkt u wel eens op een zondag?	Totaal		Geen		Minder dan 12		12		20		21-51		52		Onbekend	
	Abs.	% Vert.	Abs.	% Vert.	Abs.	% Vert.	Abs.	% Vert.	Abs.	% Vert.	Abs.	% Vert.	Abs.	% Vert.	Abs.	% Vert.
Steekproef	169	-	53	-	21	-	27	-	1	-	5	-	57	-	5	-
Totaal	169	100	53	100	21	100	27	100	1	100	5	100	57	100	5	100
Ja	97	57	5	9	13	62	17	63	1	100	5	100	53	93	3	60
Nee	72	43	48	91	8	38	10	37	-	-	-	-	4	7	2	40

TITEL: Hoeveel zondagen werkt u gemiddeld per jaar?

BASIS: Alle respondenten die wel eens op een zondag werken

Kern x Hoeveel zondagen werkt u gemiddeld per jaar?	Totaal		Almere Stad		Almere Buiten		Almere Haven		Almere Poort		Almere Hout	
	Abs.	% Vert.	Abs.	% Vert.	Abs.	% Vert.	Abs.	% Vert.	Abs.	% Vert.	Abs.	% Vert.
Steekproef	97	-	80	-	13	-	4	-	-	-	-	-
Totaal	97	100	80	100	13	100	4	100	-	-	-	-
1-5	23	24	17	21	5	38	1	25	-	-	-	-
6-11	18	19	12	15	5	38	1	25	-	-	-	-
12	16	16	14	18	1	8	1	25	-	-	-	-
13-20	11	11	10	13	1	8	-	-	-	-	-	-
21-51	22	23	21	26	-	-	1	25	-	-	-	-
52	7	7	6	8	1	8	-	-	-	-	-	-

TITEL: Hoeveel zondagen werkt u gemiddeld per jaar?

BASIS: Alle respondenten die wel eens op een zondag werken

Stadsdeel x Hoeveel zondagen werkt u gemiddeld per jaar?	Totaal		Stad west		Stad oost		Stad centrum		Buiten		Haven		Poort		Hout	
	Abs.	% Vert.	Abs.	% Vert.	Abs.	% Vert.	Abs.	% Vert.	Abs.	% Vert.	Abs.	% Vert.	Abs.	% Vert.	Abs.	% Vert.
Steekproef	97	-	13	-	7	-	60	-	13	-	4	-	-	-	-	-
Totaal	97	100	13	100	7	100	60	100	13	100	4	100	-	-	-	-
1-5	23	24	6	46	2	29	9	15	5	38	1	25	-	-	-	-
6-11	18	19	1	8	3	43	8	13	5	38	1	25	-	-	-	-
12	16	16	2	15	-	-	12	20	1	8	1	25	-	-	-	-
13-20	11	11	-	-	1	14	9	15	1	8	-	-	-	-	-	-
21-51	22	23	4	31	1	14	16	27	-	-	1	25	-	-	-	-
52	7	7	-	-	-	-	6	10	1	8	-	-	-	-	-	-

TITEL: Hoeveel zondagen werkt u gemiddeld per jaar?

BASIS: Alle respondenten die wel eens op een zondag werken

Aantal medewerkers x Hoeveel zondagen werkt u gemiddeld per jaar?	Totaal		Geen		1-2		3-5		6-10		11-20		Meer dan 20		Onbekend	
	Abs.	% Vert.	Abs.	% Vert.	Abs.	% Vert.	Abs.	% Vert.	Abs.	% Vert.	Abs.	% Vert.	Abs.	% Vert.	Abs.	% Vert.
Steekproef	97	-	-	-	9	-	20	-	19	-	24	-	22	-	3	-
Totaal	97	100	-	-	9	100	20	100	19	100	24	100	22	100	3	100
1-5	23	24	-	-	4	44	6	30	4	21	2	8	5	23	2	67
6-11	18	19	-	-	1	11	5	25	3	16	3	13	6	27	-	-
12	16	16	-	-	2	22	3	15	4	21	5	21	1	5	1	33
13-20	11	11	-	-	-	-	-	-	-	-	7	29	4	18	-	-
21-51	22	23	-	-	2	22	3	15	7	37	5	21	5	23	-	-
52	7	7	-	-	-	-	3	15	1	5	2	8	1	5	-	-

TITEL: Hoeveel zondagen werkt u gemiddeld per jaar?

BASIS: Alle respondenten die wel eens op een zondag werken

Aantal koopzondagen geopend x Hoeveel zondagen werkt u gemiddeld per jaar?	Totaal		Geen		Minder dan 12		12		20		21-51		52		Onbekend	
	Abs.	% Vert.	Abs.	% Vert.	Abs.	% Vert.	Abs.	% Vert.	Abs.	% Vert.	Abs.	% Vert.	Abs.	% Vert.	Abs.	% Vert.
Steekproef	97	-	5	-	13	-	17	-	1	-	5	-	53	-	3	-
Totaal	97	100	5	100	13	100	17	100	1	100	5	100	53	100	3	100
1-5	23	24	2	40	10	77	5	29	-	-	-	-	4	8	2	67
6-11	18	19	1	20	3	23	6	35	1	100	-	-	7	13	-	-
12	16	16	2	40	-	-	5	29	-	-	2	40	6	11	1	33
13-20	11	11	-	-	-	-	1	6	-	-	2	40	8	15	-	-
21-51	22	23	-	-	-	-	-	-	-	-	1	20	21	40	-	-
52	7	7	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	7	13	-	-

TITEL: Wat is de belangrijkste reden waarom u op zondag werkt?

BASIS: Alle respondenten die wel eens op een zondag werken

Kern x Wat is de belangrijkste reden waarom u op zondag werkt?	Totaal		Almere Stad		Almere Buiten		Almere Haven		Almere Poort		Almere Hout	
	Abs.	% Vert.	Abs.	% Vert.	Abs.	% Vert.	Abs.	% Vert.	Abs.	% Vert.	Abs.	% Vert.
Steekproef	97	-	80	-	13	-	4	-	-	-	-	-
Totaal	97	100	80	100	13	100	4	100	-	-	-	-
Dit is een reguliere werkdag in ons bedrijf	37	38	32	40	5	38	-	-	-	-	-	-
Dit is geen reguliere werkdag, maar wel een verplichting	35	36	28	35	6	46	1	25	-	-	-	-
Voor extra inkomsten	16	16	13	16	1	8	2	50	-	-	-	-
Anders	9	9	7	9	1	8	1	25	-	-	-	-

TITEL: Wat is de belangrijkste reden waarom u op zondag werkt?

BASIS: Alle respondenten die wel eens op een zondag werken

Stadsdeel x Wat is de belangrijkste reden waarom u op zondag werkt?	Totaal		Stad west		Stad oost		Stad centrum		Buiten		Haven		Poort		Hout	
	Abs.	% Vert.	Abs.	% Vert.	Abs.	% Vert.	Abs.	% Vert.	Abs.	% Vert.	Abs.	% Vert.	Abs.	% Vert.	Abs.	% Vert.
Steekproef	97	-	13	-	7	-	60	-	13	-	4	-	-	-	-	-
Totaal	97	100	13	100	7	100	60	100	13	100	4	100	-	-	-	-
Dit is een reguliere werkdag in ons bedrijf	37	38	7	54	4	57	21	35	5	38	-	-	-	-	-	-
Dit is geen reguliere werkdag, maar wel een verplichting	35	36	4	31	3	43	21	35	6	46	1	25	-	-	-	-
Voor extra inkomsten	16	16	1	8	-	-	12	20	1	8	2	50	-	-	-	-
Anders	9	9	1	8	-	-	6	10	1	8	1	25	-	-	-	-

TITEL: Wat is de belangrijkste reden waarom u op zondag werkt?

BASIS: Alle respondenten die wel eens op een zondag werken

Aantal medewerkers x Wat is de belangrijkste reden waarom u op zondag werkt?	Totaal		Geen		1-2		3-5		6-10		11-20		Meer dan 20		Onbekend	
	Abs.	% Vert.	Abs.	% Vert.	Abs.	% Vert.	Abs.	% Vert.	Abs.	% Vert.	Abs.	% Vert.	Abs.	% Vert.	Abs.	% Vert.
Steekproef	97	-	-	-	9	-	20	-	19	-	24	-	22	-	3	-
Totaal	97	100	-	-	9	100	20	100	19	100	24	100	22	100	3	100
Dit is een reguliere werkdag in ons bedrijf	37	38	-	-	2	22	6	30	6	32	10	42	12	55	1	33
Dit is geen reguliere werkdag, maar wel een verplichting	35	36	-	-	4	44	12	60	5	26	7	29	6	27	1	33
Voor extra inkomsten	16	16	-	-	2	22	-	-	5	26	6	25	3	14	-	-
Anders	9	9	-	-	1	11	2	10	3	16	1	4	1	5	1	33

TITEL: Wat is de belangrijkste reden waarom u op zondag werkt?

BASIS: Alle respondenten die wel eens op een zondag werken

Aantal koopzondagen geopend x Wat is de belangrijkste reden waarom u op zondag werkt?	Totaal		Geen		Minder dan 12		12		20		21-51		52		Onbekend	
	Abs.	% Vert.	Abs.	% Vert.	Abs.	% Vert.	Abs.	% Vert.	Abs.	% Vert.	Abs.	% Vert.	Abs.	% Vert.	Abs.	% Vert.
Steekproef	97	-	5	-	13	-	17	-	1	-	5	-	53	-	3	-
Totaal	97	100	5	100	13	100	17	100	1	100	5	100	53	100	3	100
Dit is een reguliere werkdag in ons bedrijf	37	38	1	20	-	-	3	18	-	-	3	60	29	55	1	33
Dit is geen reguliere werkdag, maar wel een verplichting	35	36	4	80	8	62	9	53	-	-	-	-	13	25	1	33
Voor extra inkomsten	16	16	-	-	4	31	1	6	1	100	2	40	8	15	-	-
Anders	9	9	-	-	1	8	4	24	-	-	-	-	3	6	1	33

TITEL: Wat is daarna de belangrijkste reden waarom u op zondag werkt?

BASIS: Alle respondenten die wel eens op een zondag werken

Kern x Wat is daarna de belangrijkste reden waarom u op zondag werkt?	Totaal		Almere Stad		Almere Buiten		Almere Haven		Almere Poort		Almere Hout	
	Abs.	% Vert.	Abs.	% Vert.	Abs.	% Vert.	Abs.	% Vert.	Abs.	% Vert.	Abs.	% Vert.
Steekproef	97	-	80	-	13	-	4	-	-	-	-	-
Totaal	97	100	80	100	13	100	4	100	-	-	-	-
Dit is een reguliere werkdag in ons bedrijf	5	5	4	5	-	-	1	25	-	-	-	-
Dit is geen reguliere werkdag, maar wel een verplichting	3	3	2	3	-	-	1	25	-	-	-	-
Voor extra inkomsten	11	11	10	13	1	8	-	-	-	-	-	-
Er is geen andere belangrijke reden	71	73	60	75	9	69	2	50	-	-	-	-
Anders	7	7	4	5	3	23	-	-	-	-	-	-

TITEL: Wat is daarna de belangrijkste reden waarom u op zondag werkt?

BASIS: Alle respondenten die wel eens op een zondag werken

Stadsdeel x Wat is daarna de belangrijkste reden waarom u op zondag werkt?	Totaal		Stad west		Stad oost		Stad centrum		Buiten		Haven		Poort		Hout	
	Abs.	% Vert.	Abs.	% Vert.	Abs.	% Vert.	Abs.	% Vert.	Abs.	% Vert.	Abs.	% Vert.	Abs.	% Vert.	Abs.	% Vert.
Steekproef	97	-	13	-	7	-	60	-	13	-	4	-	-	-	-	-
Totaal	97	100	13	100	7	100	60	100	13	100	4	100	-	-	-	-
Dit is een reguliere werkdag in ons bedrijf	5	5	-	-	-	-	4	7	-	-	1	25	-	-	-	-
Dit is geen reguliere werkdag, maar wel een verplichting	3	3	-	-	-	-	2	3	-	-	1	25	-	-	-	-
Voor extra inkomsten	11	11	2	15	1	14	7	12	1	8	-	-	-	-	-	-
Er is geen andere belangrijke reden	71	73	11	85	6	86	43	72	9	69	2	50	-	-	-	-
Anders	7	7	-	-	-	-	4	7	3	23	-	-	-	-	-	-

TITEL: Wat is daarna de belangrijkste reden waarom u op zondag werkt?

BASIS: Alle respondenten die wel eens op een zondag werken

Aantal medewerkers x Wat is daarna de belangrijkste reden waarom u op zondag werkt?	Totaal		Geen		1-2		3-5		6-10		11-20		Meer dan 20		Onbekend	
	Abs.	% Vert.	Abs.	% Vert.	Abs.	% Vert.	Abs.	% Vert.	Abs.	% Vert.	Abs.	% Vert.	Abs.	% Vert.	Abs.	% Vert.
Steekproef	97	-	-	-	9	-	20	-	19	-	24	-	22	-	3	-
Totaal	97	100	-	-	9	100	20	100	19	100	24	100	22	100	3	100
Dit is een reguliere werkdag in ons bedrijf	5	5	-	-	-	-	1	5	1	5	-	-	3	14	-	-
Dit is geen reguliere werkdag, maar wel een verplichting	3	3	-	-	-	-	-	-	3	16	-	-	-	-	-	-
Voor extra inkomsten	11	11	-	-	1	11	2	10	1	5	2	8	5	23	-	-
Er is geen andere belangrijke reden	71	73	-	-	8	89	16	80	12	63	20	83	12	55	3	100
Anders	7	7	-	-	-	-	1	5	2	11	2	8	2	9	-	-

TITEL: Wat is daarna de belangrijkste reden waarom u op zondag werkt?

BASIS: Alle respondenten die wel eens op een zondag werken

Aantal koopzondagen geopend x Wat is daarna de belangrijkste reden waarom u op zondag werkt?	Totaal		Geen		Minder dan 12		12		20		21-51		52		Onbekend	
	Abs.	% Vert.	Abs.	% Vert.	Abs.	% Vert.	Abs.	% Vert.	Abs.	% Vert.	Abs.	% Vert.	Abs.	% Vert.	Abs.	% Vert.
Steekproef	97	-	5	-	13	-	17	-	1	-	5	-	53	-	3	-
Totaal	97	100	5	100	13	100	17	100	1	100	5	100	53	100	3	100
Dit is een reguliere werkdag in ons bedrijf	5	5	-	-	-	-	-	-	-	-	1	20	4	8	-	-
Dit is geen reguliere werkdag, maar wel een verplichting	3	3	-	-	1	8	-	-	-	-	-	-	2	4	-	-
Voor extra inkomsten	11	11	-	-	-	-	-	-	-	-	2	40	9	17	-	-
Er is geen andere belangrijke reden	71	73	5	100	12	92	14	82	-	-	1	20	36	68	3	100
Anders	7	7	-	-	-	-	3	18	1	100	1	20	2	4	-	-

TITEL: Wat is de belangrijkste reden waarom u niet op zondagen werkt?

BASIS: Alle respondenten die niet op een zondag werken

Kern x Wat is de belangrijkste reden waarom u niet op zondagen werkt?	Totaal		Almere Stad		Almere Buiten		Almere Haven		Almere Poort		Almere Hout	
	Abs.	% Vert.	Abs.	% Vert.	Abs.	% Vert.	Abs.	% Vert.	Abs.	% Vert.	Abs.	% Vert.
Steekproef	72	-	35	-	25	-	11	-	1	-	-	-
Totaal	72	100	35	100	25	100	11	100	1	100	-	-
Het bedrijf is op zondag gesloten	42	58	22	63	9	36	10	91	1	100	-	-
Werken op zondag is geen onderdeel van mijn contract	4	6	3	9	1	4	-	-	-	-	-	-
Vanwege geloofsovertuiging	2	3	1	3	1	4	-	-	-	-	-	-
Vanwege zondagsrust	5	7	2	6	2	8	1	9	-	-	-	-
Ik hecht meer belang aan vrijetijdsactiviteiten	5	7	3	9	2	8	-	-	-	-	-	-
Zondag is een familiedag	6	8	1	3	5	20	-	-	-	-	-	-
Anders	8	11	3	9	5	20	-	-	-	-	-	-

TITEL: Wat is de belangrijkste reden waarom u niet op zondagen werkt?

BASIS: Alle respondenten die niet op een zondag werken

Stadsdeel x Wat is de belangrijkste reden waarom u niet op zondagen werkt?	Totaal		Stad west		Stad oost		Stad centrum		Buiten		Haven		Poort		Hout	
	Abs.	% Vert.	Abs.	% Vert.	Abs.	% Vert.	Abs.	% Vert.	Abs.	% Vert.	Abs.	% Vert.	Abs.	% Vert.	Abs.	% Vert.
Steekproef	72	-	9	-	8	-	18	-	25	-	11	-	1	-	-	-
Totaal	72	100	9	100	8	100	18	100	25	100	11	100	1	100	-	-
Het bedrijf is op zondag gesloten	42	58	8	89	5	63	9	50	9	36	10	91	1	100	-	-
Werken op zondag is geen onderdeel van mijn contract	4	6	-	-	-	-	3	17	1	4	-	-	-	-	-	-
Vanwege geloofsovertuiging	2	3	-	-	-	-	1	6	1	4	-	-	-	-	-	-
Vanwege zondagsrust	5	7	-	-	1	13	1	6	2	8	1	9	-	-	-	-
Ik hecht meer belang aan vrijetijdsactiviteiten	5	7	1	11	1	13	1	6	2	8	-	-	-	-	-	-
Zondag is een familiedag	6	8	-	-	-	-	1	6	5	20	-	-	-	-	-	-
Anders	8	11	-	-	1	13	2	11	5	20	-	-	-	-	-	-

TITEL: Wat is de belangrijkste reden waarom u niet op zondagen werkt?

BASIS: Alle respondenten die niet op een zondag werken

Aantal medewerkers x Wat is de belangrijkste reden waarom u niet op zondagen werkt?	Totaal		Geen		1-2		3-5		6-10		11-20		Meer dan 20		Onbekend	
	Abs.	% Vert.	Abs.	% Vert.	Abs.	% Vert.	Abs.	% Vert.	Abs.	% Vert.	Abs.	% Vert.	Abs.	% Vert.	Abs.	% Vert.
Steekproef	72	-	1	-	15	-	25	-	12	-	9	-	8	-	2	-
Totaal	72	100	1	100	15	100	25	100	12	100	9	100	8	100	2	100
Het bedrijf is op zondag gesloten	42	58	-	-	9	60	14	56	6	50	8	89	3	38	2	100
Werken op zondag is geen onderdeel van mijn contract	4	6	-	-	2	13	1	4	1	8	-	-	-	-	-	-
Vanwege geloofsovertuiging	2	3	-	-	1	7	1	4	-	-	-	-	-	-	-	-
Vanwege zondagsrust	5	7	-	-	-	-	1	4	3	25	-	-	1	13	-	-
Ik hecht meer belang aan vrijetijdsactiviteiten	5	7	-	-	2	13	1	4	-	-	-	-	2	25	-	-
Zondag is een familiedag	6	8	1	100	-	-	4	16	1	8	-	-	-	-	-	-
Anders	8	11	-	-	1	7	3	12	1	8	1	11	2	25	-	-

TITEL: Wat is de belangrijkste reden waarom u niet op zondagen werkt?

BASIS: Alle respondenten die niet op een zondag werken

Aantal koopzondagen geopend x Wat is de belangrijkste reden waarom u niet op zondagen werkt?	Totaal		Geen		Minder dan 12		12		20		21-51		52		Onbekend	
	Abs.	% Vert.	Abs.	% Vert.	Abs.	% Vert.	Abs.	% Vert.	Abs.	% Vert.	Abs.	% Vert.	Abs.	% Vert.	Abs.	% Vert.
Steekproef	72	-	48	-	8	-	10	-	-	-	-	-	4	-	2	-
Totaal	72	100	48	100	8	100	10	100	-	-	-	-	4	100	2	100
Het bedrijf is op zondag gesloten	42	58	37	77	3	38	-	-	-	-	-	-	-	-	2	100
Werken op zondag is geen onderdeel van mijn contract	4	6	1	2	-	-	3	30	-	-	-	-	-	-	-	-
Vanwege geloofsovertuiging	2	3	2	4	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Vanwege zondagsrust	5	7	3	6	1	13	-	-	-	-	-	-	1	25	-	-
Ik hecht meer belang aan vrijetijdsactiviteiten	5	7	1	2	1	13	3	30	-	-	-	-	-	-	-	-
Zondag is een familiedag	6	8	4	8	2	25	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Anders	8	11	-	-	1	13	4	40	-	-	-	-	3	75	-	-

TITEL: In hoeverre vindt u het belangrijk de zondag als rustdag te behouden?

BASIS: Alle respondenten

Kern x In hoeverre vindt u het belangrijk de zondag als rustdag te behouden?	Totaal			Almere Stad			Almere Buiten			Almere Haven			Almere Poort			Almere Hout		
	Abs.	% Vert.	Gem.	Abs.	% Vert.	Gem.	Abs.	% Vert.	Gem.	Abs.	% Vert.	Gem.	Abs.	% Vert.	Gem.	Abs.	% Vert.	Gem.
Steekproef	169	-	-	115	-	-	38	-	-	15	-	-	1	-	-	-	-	-
Totaal	169	100	-	115	100	-	38	100	-	15	100	-	1	100	-	-	-	-
Zeer onbelangrijk	16	9	-	12	10	-	3	8	-	1	7	-	-	-	-	-	-	-
Onbelangrijk	27	16	-	21	18	-	3	8	-	3	20	-	-	-	-	-	-	-
Noch onbelangrijk, noch belangrijk	33	20	-	23	20	-	8	21	-	2	13	-	-	-	-	-	-	-
Belangrijk	47	28	-	34	30	-	8	21	-	5	33	-	-	-	-	-	-	-
Zeer belangrijk	46	27	-	25	22	-	16	42	-	4	27	-	1	100	-	-	-	-
Gemiddelde score	169	100	3,47	115	100	3,34	38	100	3,82	15	100	3,53	1	100	5,00	-	-	-

TITEL: In hoeverre vindt u het belangrijk de zondag als rustdag te behouden?

BASIS: Alle respondenten

Stadsdeel x In hoeverre vindt u het belangrijk de zondag als rustdag te behouden?	Totaal			Stad west			Stad oost			Stad centrum			Buiten			Haven			Poort		
	Abs.	% Vert.	Gem.	Abs.	% Vert.	Gem.	Abs.	% Vert.	Gem.	Abs.	% Vert.	Gem.	Abs.	% Vert.	Gem.	Abs.	% Vert.	Gem.	Abs.	% Vert.	Gem.
Steekproef	169	-	-	22	-	-	15	-	-	78	-	-	38	-	-	15	-	-	1	-	-
Totaal	169	100	-	22	100	-	15	100	-	78	100	-	38	100	-	15	100	-	1	100	-
Zeer onbelangrijk	16	9	-	1	5	-	3	20	-	8	10	-	3	8	-	1	7	-	-	-	-
Onbelangrijk	27	16	-	4	18	-	3	20	-	14	18	-	3	8	-	3	20	-	-	-	-
Noch onbelangrijk, noch belangrijk	33	20	-	2	9	-	3	20	-	18	23	-	8	21	-	2	13	-	-	-	-
Belangrijk	47	28	-	10	45	-	2	13	-	22	28	-	8	21	-	5	33	-	-	-	-
Zeer belangrijk	46	27	-	5	23	-	4	27	-	16	21	-	16	42	-	4	27	-	1	100	-
Gemiddelde score	169	100	3,47	22	100	3,64	15	100	3,07	78	100	3,31	38	100	3,82	15	100	3,53	1	100	5,00

TITEL: In hoeverre vindt u het belangrijk de zondag als rustdag te behouden?

BASIS: Alle respondenten

Stadsdeel x In hoeverre vindt u het belangrijk de zondag als rustdag te behouden?	Totaal			Hout		
	Abs.	% Vert.	Gem.	Abs.	% Vert.	Gem.
Steekproef	169	-	-	-	-	-
Totaal	169	100	-	-	-	-
Zeer onbelangrijk	16	9	-	-	-	-
Onbelangrijk	27	16	-	-	-	-
Noch onbelangrijk, noch belangrijk	33	20	-	-	-	-
Belangrijk	47	28	-	-	-	-
Zeer belangrijk	46	27	-	-	-	-
<i>Gemiddelde score</i>	169	100	3,47	-	-	-

TITEL: In hoeverre vindt u het belangrijk de zondag als rustdag te behouden?

BASIS: Alle respondenten

Aantal medewerkers x In hoeverre vindt u het belangrijk de zondag als rustdag te behouden?	Totaal			Geen			1-2			3-5			6-10			11-20			Meer dan 20		
	Abs.	% Vert.	Gem.	Abs.	% Vert.	Gem.	Abs.	% Vert.	Gem.	Abs.	% Vert.	Gem.	Abs.	% Vert.	Gem.	Abs.	% Vert.	Gem.	Abs.	% Vert.	Gem.
Steekproef	169	-	-	1	-	-	24	-	-	45	-	-	31	-	-	33	-	-	30	-	-
Totaal	169	100	-	1	100	-	24	100	-	45	100	-	31	100	-	33	100	-	30	100	-
Zeer onbelangrijk	16	9	-	-	-	-	2	8	-	2	4	-	3	10	-	3	9	-	5	17	-
Onbelangrijk	27	16	-	-	-	-	1	4	-	8	18	-	5	16	-	5	15	-	8	27	-
Noch onbelangrijk, noch belangrijk	33	20	-	-	-	-	4	17	-	3	7	-	8	26	-	9	27	-	7	23	-
Belangrijk	47	28	-	-	-	-	8	33	-	15	33	-	10	32	-	7	21	-	7	23	-
Zeer belangrijk	46	27	-	1	100	-	9	38	-	17	38	-	5	16	-	9	27	-	3	10	-
Gemiddelde score	169	100	3,47	1	100	5,00	24	100	3,88	45	100	3,82	31	100	3,29	33	100	3,42	30	100	2,83

TITEL: In hoeverre vindt u het belangrijk de zondag als rustdag te behouden?

BASIS: Alle respondenten

Aantal medewerkers x In hoeverre vindt u het belangrijk de zondag als rustdag te behouden?	Totaal			Onbekend		
	Abs.	% Vert.	Gem.	Abs.	% Vert.	Gem.
Steekproef	169	-	-	5	-	-
Totaal	169	100	-	5	100	-
Zeer onbelangrijk	16	9	-	1	20	-
Onbelangrijk	27	16	-	-	-	-
Noch onbelangrijk, noch belangrijk	33	20	-	2	40	-
Belangrijk	47	28	-	-	-	-
Zeer belangrijk	46	27	-	2	40	-
<i>Gemiddelde score</i>	169	100	3,47	5	100	3,40

TITEL: In hoeverre vindt u het belangrijk de zondag als rustdag te behouden?

BASIS: Alle respondenten

Aantal koopzondagen geopend x In hoeverre vindt u het belangrijk de zondag als rustdag te behouden?	Totaal			Geen			Minder dan 12			12			20			21-51			52		
	Abs.	% Vert.	Gem.	Abs.	% Vert.	Gem.	Abs.	% Vert.	Gem.	Abs.	% Vert.	Gem.	Abs.	% Vert.	Gem.	Abs.	% Vert.	Gem.	Abs.	% Vert.	Gem.
Steekproef	169	-	-	53	-	-	21	-	-	27	-	-	1	-	-	5	-	-	57	-	-
Totaal	169	100	-	53	100	-	21	100	-	27	100	-	1	100	-	5	100	-	57	100	-
Zeer onbelangrijk	16	9	-	3	6	-	1	5	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	11	19	-
Onbelangrijk	27	16	-	6	11	-	2	10	-	1	4	-	1	100	-	2	40	-	15	26	-
Noch onbelangrijk, noch belangrijk	33	20	-	8	15	-	2	10	-	7	26	-	-	-	-	2	40	-	12	21	-
Belangrijk	47	28	-	15	28	-	7	33	-	9	33	-	-	-	-	1	20	-	15	26	-
Zeer belangrijk	46	27	-	21	40	-	9	43	-	10	37	-	-	-	-	-	-	-	4	7	-
Gemiddelde score	169	100	3,47	53	100	3,85	21	100	4,00	27	100	4,04	1	100	2,00	5	100	2,80	57	100	2,75

TITEL: In hoeverre vindt u het belangrijk de zondag als rustdag te behouden?

BASIS: Alle respondenten

Aantal koopzondagen geopend x In hoeverre vindt u het belangrijk de zondag als rustdag te behouden?	Totaal			Onbekend		
	Abs.	% Vert.	Gem.	Abs.	% Vert.	Gem.
Steekproef	169	-	-	5	-	-
Totaal	169	100	-	5	100	-
Zeer onbelangrijk	16	9	-	1	20	-
Onbelangrijk	27	16	-	-	-	-
Noch onbelangrijk, noch belangrijk	33	20	-	2	40	-
Belangrijk	47	28	-	-	-	-
Zeer belangrijk	46	27	-	2	40	-
<i>Gemiddelde score</i>	169	100	3,47	5	100	3,40

TITEL: Zou u er moeite mee hebben om op meer zondagen te gaan werken?

BASIS: Alle respondenten die wel eens op een zondag werken

Kern x Zou u er moeite mee hebben om op meer zondagen te gaan werken?	Totaal		Almere Stad		Almere Buiten		Almere Haven		Almere Poort		Almere Hout	
	Abs.	% Vert.	Abs.	% Vert.	Abs.	% Vert.	Abs.	% Vert.	Abs.	% Vert.	Abs.	% Vert.
Steekproef	97	-	80	-	13	-	4	-	-	-	-	-
Totaal	97	100	80	100	13	100	4	100	-	-	-	-
Ja	47	48	38	48	9	69	-	-	-	-	-	-
Nee	40	41	33	41	3	23	4	100	-	-	-	-
Ik werk al op alle zondagen	10	10	9	11	1	8	-	-	-	-	-	-

TITEL: Zou u er moeite mee hebben om op meer zondagen te gaan werken?

BASIS: Alle respondenten die wel eens op een zondag werken

Stadsdeel x Zou u er moeite mee hebben om op meer zondagen te gaan werken?	Totaal		Stad west		Stad oost		Stad centrum		Buiten		Haven		Poort		Hout	
	Abs.	% Vert.	Abs.	% Vert.	Abs.	% Vert.	Abs.	% Vert.	Abs.	% Vert.	Abs.	% Vert.	Abs.	% Vert.	Abs.	% Vert.
Steekproef	97	-	13	-	7	-	60	-	13	-	4	-	-	-	-	-
Totaal	97	100	13	100	7	100	60	100	13	100	4	100	-	-	-	-
Ja	47	48	7	54	2	29	29	48	9	69	-	-	-	-	-	-
Nee	40	41	6	46	5	71	22	37	3	23	4	100	-	-	-	-
Ik werk al op alle zondagen	10	10	-	-	-	-	9	15	1	8	-	-	-	-	-	-

TITEL: Zou u er moeite mee hebben om op meer zondagen te gaan werken?

BASIS: Alle respondenten die wel eens op een zondag werken

Aantal medewerkers x Zou u er moeite mee hebben om op meer zondagen te gaan werken?	Totaal		Geen		1-2		3-5		6-10		11-20		Meer dan 20		Onbekend	
	Abs.	% Vert.	Abs.	% Vert.	Abs.	% Vert.	Abs.	% Vert.	Abs.	% Vert.	Abs.	% Vert.	Abs.	% Vert.	Abs.	% Vert.
Steekproef	97	-	-	-	9	-	20	-	19	-	24	-	22	-	3	-
Totaal	97	100	-	-	9	100	20	100	19	100	24	100	22	100	3	100
Ja	47	48	-	-	8	89	10	50	9	47	12	50	5	23	3	100
Nee	40	41	-	-	1	11	5	25	9	47	9	38	16	73	-	-
Ik werk al op alle zondagen	10	10	-	-	-	-	5	25	1	5	3	13	1	5	-	-

TITEL: Zou u er moeite mee hebben om op meer zondagen te gaan werken?

BASIS: Alle respondenten die wel eens op een zondag werken

Aantal koopzondagen geopend x Zou u er moeite mee hebben om op meer zondagen te gaan werken?	Totaal		Geen		Minder dan 12		12		20		21-51		52		Onbekend	
	Abs.	% Vert.	Abs.	% Vert.	Abs.	% Vert.	Abs.	% Vert.	Abs.	% Vert.	Abs.	% Vert.	Abs.	% Vert.	Abs.	% Vert.
Steekproef	97	-	5	-	13	-	17	-	1	-	5	-	53	-	3	-
Totaal	97	100	5	100	13	100	17	100	1	100	5	100	53	100	3	100
Ja	47	48	4	80	11	85	12	71	-	-	2	40	15	28	3	100
Nee	40	41	1	20	2	15	5	29	1	100	3	60	28	53	-	-
Ik werk al op alle zondagen	10	10	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	10	19	-	-

TITEL: Zou u in de toekomst op zondag willen blijven werken?

BASIS: Alle respondenten die wel eens op een zondag werken

Kern x Zou u in de toekomst op zondag willen blijven werken?	Totaal		Almere Stad		Almere Buiten		Almere Haven		Almere Poort		Almere Hout	
	Abs.	% Vert.	Abs.	% Vert.	Abs.	% Vert.	Abs.	% Vert.	Abs.	% Vert.	Abs.	% Vert.
Steekproef	97	-	80	-	13	-	4	-	-	-	-	-
Totaal	97	100	80	100	13	100	4	100	-	-	-	-
Ja	67	69	56	70	7	54	4	100	-	-	-	-
Nee	30	31	24	30	6	46	-	-	-	-	-	-

TITEL: Zou u in de toekomst op zondag willen blijven werken?

BASIS: Alle respondenten die wel eens op een zondag werken

Stadsdeel x Zou u in de toekomst op zondag willen blijven werken?	Totaal		Stad west		Stad oost		Stad centrum		Buiten		Haven		Poort		Hout	
	Abs.	% Vert.	Abs.	% Vert.	Abs.	% Vert.	Abs.	% Vert.	Abs.	% Vert.	Abs.	% Vert.	Abs.	% Vert.	Abs.	% Vert.
Steekproef	97	-	13	-	7	-	60	-	13	-	4	-	-	-	-	-
Totaal	97	100	13	100	7	100	60	100	13	100	4	100	-	-	-	-
Ja	67	69	6	46	7	100	43	72	7	54	4	100	-	-	-	-
Nee	30	31	7	54	-	-	17	28	6	46	-	-	-	-	-	-

TITEL: Zou u in de toekomst op zondag willen blijven werken?
BASIS: Alle respondenten die wel eens op een zondag werken

Aantal medewerkers x Zou u in de toekomst op zondag willen blijven werken?	Totaal		Geen		1-2		3-5		6-10		11-20		Meer dan 20		Onbekend	
	Abs.	% Vert.	Abs.	% Vert.	Abs.	% Vert.	Abs.	% Vert.	Abs.	% Vert.	Abs.	% Vert.	Abs.	% Vert.	Abs.	% Vert.
Steekproef	97	-	-	-	9	-	20	-	19	-	24	-	22	-	3	-
Totaal	97	100	-	-	9	100	20	100	19	100	24	100	22	100	3	100
Ja	67	69	-	-	3	33	11	55	12	63	20	83	19	86	2	67
Nee	30	31	-	-	6	67	9	45	7	37	4	17	3	14	1	33

TITEL: Zou u in de toekomst op zondag willen blijven werken?

BASIS: Alle respondenten die wel eens op een zondag werken

Aantal koopzondagen geopend x Zou u in de toekomst op zondag willen blijven werken?	Totaal		Geen		Minder dan 12		12		20		21-51		52		Onbekend	
	Abs.	% Vert.	Abs.	% Vert.	Abs.	% Vert.	Abs.	% Vert.	Abs.	% Vert.	Abs.	% Vert.	Abs.	% Vert.	Abs.	% Vert.
Steekproef	97	-	5	-	13	-	17	-	1	-	5	-	53	-	3	-
Totaal	97	100	5	100	13	100	17	100	1	100	5	100	53	100	3	100
Ja	67	69	1	20	4	31	12	71	1	100	4	80	43	81	2	67
Nee	30	31	4	80	9	69	5	29	-	-	1	20	10	19	1	33

TITEL: Is er voldoende personele bezetting op zondag?

BASIS: Alle respondenten die wel eens op een zondag werken

Kern x Is er voldoende personele bezetting op zondag?	Totaal		Almere Stad		Almere Buiten		Almere Haven		Almere Poort		Almere Hout	
	Abs.	% Vert.	Abs.	% Vert.	Abs.	% Vert.	Abs.	% Vert.	Abs.	% Vert.	Abs.	% Vert.
Steekproef	97	-	80	-	13	-	4	-	-	-	-	-
Totaal	97	100	80	100	13	100	4	100	-	-	-	-
Ja	84	87	71	89	9	69	4	100	-	-	-	-
Nee	13	13	9	11	4	31	-	-	-	-	-	-

TITEL: Is er voldoende personele bezetting op zondag?

BASIS: Alle respondenten die wel eens op een zondag werken

Stadsdeel x Is er voldoende personele bezetting op zondag?	Totaal		Stad west		Stad oost		Stad centrum		Buiten		Haven		Poort		Hout	
	Abs.	% Vert.	Abs.	% Vert.	Abs.	% Vert.	Abs.	% Vert.	Abs.	% Vert.	Abs.	% Vert.	Abs.	% Vert.	Abs.	% Vert.
Steekproef	97	-	13	-	7	-	60	-	13	-	4	-	-	-	-	-
Totaal	97	100	13	100	7	100	60	100	13	100	4	100	-	-	-	-
Ja	84	87	12	92	7	100	52	87	9	69	4	100	-	-	-	-
Nee	13	13	1	8	-	-	8	13	4	31	-	-	-	-	-	-

TITEL: Is er voldoende personele bezetting op zondag?

BASIS: Alle respondenten die wel eens op een zondag werken

Aantal medewerkers x Is er voldoende personele bezetting op zondag?	Totaal		Geen		1-2		3-5		6-10		11-20		Meer dan 20		Onbekend	
	Abs.	% Vert.	Abs.	% Vert.	Abs.	% Vert.	Abs.	% Vert.	Abs.	% Vert.	Abs.	% Vert.	Abs.	% Vert.	Abs.	% Vert.
Steekproef	97	-	-	-	9	-	20	-	19	-	24	-	22	-	3	-
Totaal	97	100	-	-	9	100	20	100	19	100	24	100	22	100	3	100
Ja	84	87	-	-	6	67	17	85	15	79	23	96	20	91	3	100
Nee	13	13	-	-	3	33	3	15	4	21	1	4	2	9	-	-

TITEL: Is er voldoende personele bezetting op zondag?

BASIS: Alle respondenten die wel eens op een zondag werken

Aantal koopzondagen geopend x Is er voldoende personele bezetting op zondag?	Totaal		Geen		Minder dan 12		12		20		21-51		52		Onbekend	
	Abs.	% Vert.	Abs.	% Vert.	Abs.	% Vert.	Abs.	% Vert.	Abs.	% Vert.	Abs.	% Vert.	Abs.	% Vert.	Abs.	% Vert.
Steekproef	97	-	5	-	13	-	17	-	1	-	5	-	53	-	3	-
Totaal	97	100	5	100	13	100	17	100	1	100	5	100	53	100	3	100
Ja	84	87	3	60	7	54	13	76	1	100	5	100	52	98	3	100
Nee	13	13	2	40	6	46	4	24	-	-	-	-	1	2	-	-

TITEL: Zou u in de toekomst eventueel op zondag willen werken?

BASIS: Alle respondenten die niet op een zondag werken

Kern x Zou u in de toekomst eventueel op zondag willen werken?	Totaal		Almere Stad		Almere Buiten		Almere Haven		Almere Poort		Almere Hout	
	Abs.	% Vert.	Abs.	% Vert.	Abs.	% Vert.	Abs.	% Vert.	Abs.	% Vert.	Abs.	% Vert.
Steekproef	72	-	35	-	25	-	11	-	1	-	-	-
Totaal	72	100	35	100	25	100	11	100	1	100	-	-
Ja	19	26	9	26	7	28	3	27	-	-	-	-
Nee	53	74	26	74	18	72	8	73	1	100	-	-

TITEL: Zou u in de toekomst eventueel op zondag willen werken?

BASIS: Alle respondenten die niet op een zondag werken

Stadsdeel x Zou u in de toekomst eventueel op zondag willen werken?	Totaal		Stad west		Stad oost		Stad centrum		Buiten		Haven		Poort		Hout	
	Abs.	% Vert.	Abs.	% Vert.	Abs.	% Vert.	Abs.	% Vert.	Abs.	% Vert.	Abs.	% Vert.	Abs.	% Vert.	Abs.	% Vert.
Steekproef	72	-	9	-	8	-	18	-	25	-	11	-	1	-	-	-
Totaal	72	100	9	100	8	100	18	100	25	100	11	100	1	100	-	-
Ja	19	26	2	22	4	50	3	17	7	28	3	27	-	-	-	-
Nee	53	74	7	78	4	50	15	83	18	72	8	73	1	100	-	-

TITEL: Zou u in de toekomst eventueel op zondag willen werken?

BASIS: Alle respondenten die niet op een zondag werken

Aantal medewerkers x Zou u in de toekomst eventueel op zondag willen werken?	Totaal		Geen		1-2		3-5		6-10		11-20		Meer dan 20		Onbekend	
	Abs.	% Vert.	Abs.	% Vert.	Abs.	% Vert.	Abs.	% Vert.	Abs.	% Vert.	Abs.	% Vert.	Abs.	% Vert.	Abs.	% Vert.
Steekproef	72	-	1	-	15	-	25	-	12	-	9	-	8	-	2	-
Totaal	72	100	1	100	15	100	25	100	12	100	9	100	8	100	2	100
Ja	19	26	-	-	3	20	3	12	2	17	5	56	5	63	1	50
Nee	53	74	1	100	12	80	22	88	10	83	4	44	3	38	1	50

TITEL: Zou u in de toekomst eventueel op zondag willen werken?

BASIS: Alle respondenten die niet op een zondag werken

Aantal koopzondagen geopend x Zou u in de toekomst eventueel op zondag willen werken?	Totaal		Geen		Minder dan 12		12		20		21-51		52		Onbekend	
	Abs.	% Vert.	Abs.	% Vert.	Abs.	% Vert.	Abs.	% Vert.	Abs.	% Vert.	Abs.	% Vert.	Abs.	% Vert.	Abs.	% Vert.
Steekproef	72	-	48	-	8	-	10	-	-	-	-	-	4	-	2	-
Totaal	72	100	48	100	8	100	10	100	-	-	-	-	4	100	2	100
Ja	19	26	13	27	1	13	2	20	-	-	-	-	2	50	1	50
Nee	53	74	35	73	7	88	8	80	-	-	-	-	2	50	1	50

Vragenlijst def
19-06-2012

ZKA
Personeelsenquete

Beginscherm:

Momenteel laat de gemeente Almere door marktonderzoekbureau GfK en adviesbureau ZKA onderzoek doen naar de sociaal economische effecten die rond de besluitvorming over het aantal koopzondagen een rol spelen. Door middel van enquêtes brengen we de mening van winkelpersoneel en ondernemers in kaart. Wij vragen u om uw medewerking door enkele vragen te beantwoorden.

Tussenscherm

De volgende vragen gaan over uw eigen behoefte aan koopzondagen in Almere.

V1. Maakt u zelf gebruik van de koopzondag?

- a. Minder dan 6 keer per jaar
- b. Meer dan 6 keer per jaar
- c. 1-3 keer per maand
- d. Iedere week
- e. Nee, ik maak zelf geen gebruik van de koopzondag

V2 **Indien V1 = e**

Waarom maakt u zelf geen gebruik van de koopzondag?

Meerdere antwoorden mogelijk

Multipele

- a. Geen tijd
- b. Uit geloof / principe
- c. Vanwege (verkeers)drukke
- d. Geen winkelbehoefte op zondag
- e. Ik moet dan zelf werken
- f. Anders, namelijk <invulvak>

V3 **Indien V1 ≠ e**

Welke soort winkels bezoekt u voornamelijk op zondag?

Meerdere antwoorden mogelijk

Multipele

- a. Supermarkt
- b. Drogisterij
- c. Warenhuis
- d. Winkels in mode, kleding en/of schoenen
- e. Winkels in elektronica en/of witgoed
- f. Sport- en outdoorwinkel
- g. Bouwmarkt
- h. Tuincentrum

i. Andere soort winkel(s)

Tussenscherm

De volgende vragen gaan over werken op zondag.

V4 Werkt u wel eens op een zondag?

- a. Ja
- b. Nee -> naar V7

V5 Indien V4 = a

Hoeveel zondagen werkt u gemiddeld per jaar?

<invulvak>

V6 Indien V4 = a

Wat is de belangrijkste reden waarom u op zondag werkt?

- a. Dit is een reguliere werkdag in ons bedrijf
- b. Dit is geen reguliere werkdag, maar wel een verplichting (volgens contract / afspraken)
- c. Voor extra inkomsten
- d. Anders, namelijk <invulvak>

V6a Indien V4 = a

Wat is daarna de belangrijkste reden waarom u op zondag werkt?

- a. Dit is een reguliere werkdag in ons bedrijf
- b. Dit is geen reguliere werkdag, maar wel een verplichting (volgens contract / afspraken)
- c. Voor extra inkomsten
- d. Er is geen andere belangrijke reden
- e. Anders, namelijk <invulvak>

V7 Indien V4 = b

Wat is de belangrijkste reden waarom u **niet** op zondagen werkt?

- a. Het bedrijf is op zondag gesloten
- b. Werken op zondag is geen onderdeel van mijn contract
- c. Vanwege geloofsovertuiging
- d. Vanwege zondagsrust
- e. Ik hecht meer belang aan vrijetijdsactiviteiten
- f. Zondag is een familiedag
- g. Anders, namelijk <invulvak>

V8 In hoeverre vindt u het belangrijk de zondag als rustdag te behouden?

- a. Zeer onbelangrijk
- b. Onbelangrijk
- c. Noch onbelangrijk, noch belangrijk
- d. Belangrijk
- e. Zeer belangrijk

V9 Indien V4 = a

Zou u er moeite mee hebben om op meer zondagen te gaan werken?

- a. Ja
- b. Nee
- c. Ik werk al op alle zondagen

V9b Indien V4 = a

Zou u in de toekomst op zondag willen blijven werken?

- a. Ja
- b. Nee

V10 Indien V4 = a

Is er voldoende personele bezetting op zondag?

- a. Ja
- b. Nee

V10b Indien V4 = b

Zou u in de toekomst eventueel op zondag willen werken?

- a. Ja
- b. Nee

V11 Heeft u nog opmerkingen ten aanzien van het werken op zondag?

- a. Nee, ik heb geen opmerkingen
- b. Ja, namelijk

<invulvak>

V13 Weglaten

V14 Weglaten

Voorstel aan de Gemeenteraad

Onderwerp

Verordening Winkeltijden Almere 2011
(verruimde openingstijden zondagen in relatie tot toeristisch regime).

Beleidsveld	Economische Ontwikkeling
Portefeuillehouder	Ben Scholten
Vragen bij	Anton Bokkers
Dienst	Dienst Stedelijke Ontwikkeling
Telefoon	4043

Invullen door Raadsgriffie

RV-nummer: **RV-71/2011**

Procedure:
Carrousel 15 december 2011
Carrousel 22 december 2011
Besluitvorming:
22 december 2011

Voorgesteld raadsbesluit

1. De “Verordening Winkeltijden Almere 2011 met bijbehorende toelichting vaststellen;
2. De Verordening Winkeltijden Almere, vastgesteld op 26 juni 1997 en laatstelijk gewijzigd op 16 februari 2006, intrekken.

Hoe luidt het vastgestelde wettelijke en beleidskader?

1. De gewijzigde Winkeltijdenwet (van kracht op 1 januari 2011).
2. De in februari 2006 door de raad aangepaste “Verordening Winkeltijden Almere” van 26 juni 1997.
3. Economische Visie Almere Inc. (december 2008).
4. Integraal Afspraken Kader (IAK), 29 januari 2009.

Waarom wordt dit besluit aan de Raad voorgelegd?

Per 1 januari 2011 is de gewijzigde wet Winkeltijden van kracht geworden. Dit betekent dat voor gemeenten de mogelijkheden om het toeristisch regime van toepassing te verklaren, teneinde de winkels op alle zondagen open te kunnen houden, worden beperkt. Het kabinet wenst een verheldering van de criteria voor toepassing van de toerismebepaling en het oneigenlijk gebruik van die bepaling tegen te gaan. Ook gemeenten die al gebruik maken van de toerismebepaling dienen de beoordeling opnieuw te maken. Voor 1 januari 2012 dient Almere de vrijstelling van het verbod op artikel 2 van de Winkeltijdenwet nader te motiveren. Deze gemotiveerde toelichting is in de nieuwe Verordening Winkeltijden Almere 2011 opgenomen.

Wat is het doel en het beoogd effect van het voorgesteld besluit?

Doel van het raadsbesluit

Met de nieuwe Verordening, inclusief de gemotiveerde toelichting daarop, is er een basis waarop het in alle redelijkheid gerechtvaardigd is de mogelijkheid te bieden tot verruimde openingstijden van winkels in heel Almere op de zondagen op toeristisch-recreatieve grondslag. Hiermee wordt voldaan aan de verscherpte motiveringsplicht van de nieuwe wet.

Beoogd effect is het in stand kunnen houden van het toeristisch regime en daarmee de verruimde openingstijden van winkels op zondag zoals dat sinds 2006 mogelijk is

Gemeente Almere

Voorstel aan de Gemeenteraad

Invullen door Raadsgriffie

RV-nummer: **RV-71/2011**

Procedure:
Carrousel 15 december 2011
Carrousel 22 december 2011
Besluitvorming:
22 december 2011

gemaakt. Hiermee wordt aan de consument en de bezoeker de gelegenheid geboden gebruik te blijven maken van de winkels op zondag en de ondernemers de mogelijkheid geboden open te zijn. Een en ander biedt meer economisch perspectief voor met name het Stadscentrum (winkels en horeca). Het blijft uiteindelijk de vrije keus van de individuele ondernemer de winkel eventueel open te stellen op elke zon- en feestdag van 09.00 tot 20.00 uur (door de weeks en zaterdag is van 06.00 tot 22.00 uur).

Bij de aanwijzing tot toeristisch gebied dienen, ingevolge artikel 3 lid 6 van de Winkeltijdenwet, met name de volgende belangen meegewogen te worden:

- a. werkgelegenheid en economische bedrijvigheid in de gemeente, waaronder mede inbegrepen het belang van winkeliers met weinig of geen personeel
- b. de zondagsrust in de gemeente
- c. de leefbaarheid, veiligheid en openbare orde in de gemeente

In de toelichting bij de verordening wordt een en ander nader onderbouwd.

Inleiding en argumenten

Almere heeft in 2006 de mogelijkheden voor zondagsopenstelling voor detailhandel verruimd naar 52 zondagen per jaar door heel Almere als toeristisch gebied te bestempelen.

In Almere, en zeker in het Stadscentrum, is de zondagsopenstelling niet meer weg te denken en continuering van dit beleid is dan ook logisch.

In het kader van de nieuwe wet dient expliciet aangetoond te worden dat er sprake is van autonome toeristische trekkracht die deze openstelling rechtvaardigt. Bij de aanwijzing van Almere tot toeristisch gebied in 2006 is als uitgangspunt gekozen dat Almere een toeristisch gebied is. Hierbij speelde mee dat het voor het economisch functioneren van het stadscentrum het van belang was zoveel mogelijk consumenten te binden. De zondagsopenstelling draagt juist bij aan de versterking van toerisme in Almere.

In het *Integraal Afspraken Kader (IAK)*, van 29 januari 2009, zijn afspraken gemaakt tussen Rijk, Provincie Flevoland en gemeente Almere t.a.v. van de groei van Almere. Almere dient hierbij uit te groeien tot een complete stad, mede ter versterking van de internationale concurrentiepositie van de Noordvleugel.

In het *Oostvaardersakkoord 2010/2014* staat bij de impuls economie aangegeven dat om de economische structuur in de stad met hoge urgentie te versterken “de aantrekkelijkheid van het stadscentrum vergroot wordt”.

Ook in “*Almere Inc. – De Economische Visie Almere 2030*”, wordt gesproken over een “sterk Stadshart, gericht op recreatief winkelen en vrijetijdsbesteding”.

In het rapport van Panteia, dd. augustus 2010, “*Ontwikkelingsvisie Almere*”, wordt gesteld dat Almere Stad als New Town moet anticiperen op de 24-uurseconomie en dat daarom met name gestreefd moet worden naar een ruim openstellingsbeleid van de winkels.

Specifieke ontstaans en ontwikkelingssituatie van Almere

Almere is niet zo maar te vergelijken met andere Nederlandse steden. Het heeft een korte geschiedenis en geen historische kern. Almere is geplaatst voor een enorme groeiopgave. Bovendien loopt de groei van de voorzieningen niet altijd parallel met de groei van de bevolking. Mede daarom heeft Almere sterke ambities op velerlei terrein, waaronder die

Voorstel aan de Gemeenteraad

Invullen door Raadsgriffie

RV-nummer: **RV-71/2011**

op het gebied van toeristisch–recreatieve ontwikkeling. Vele potenties op dit gebied zoals die in relatie tot de groen–blauwe stad worden uitgewerkt.

Metropoolregio Amsterdam

Mede in relatie tot de ligging in de Randstad maakt Almere ook op het gebied van toerisme onderdeel uit van de Metropoolregio Amsterdam. Er is een samenwerking tussen Almere City Marketing (ACM) en Amsterdam om op het gebied van toeristische doorontwikkeling gezamenlijk op te trekken en de Metropoolregio als toeristisch totaalgebied op de kaart te zetten (tezamen met Amsterdam, Amstelveen, Haarlemmermeer, Zaandam en Lelystad). Het toerisme wordt dus in dit verband niet alleen vanuit Almere bekeken, maar juist in toenemende mate ook op het integrale regionale niveau. Bezoekers aan Amsterdam hebben er een reden bij om ook naar Almere te komen. In het kader van het project ‘Amsterdam Bezoeken, Holland Zien’ zijn namelijk twee themaroutes gemaakt met het thema architectuur, die beide vanaf Amsterdam door Almere leiden. Dit project heeft als doel de spreiding van toerisme over de Metropoolregio Amsterdam te bevorderen. Almere lift dus mee op activiteiten in Metropoolverband zoals dat gestalte heeft gekregen onder de noemer van *Amsterdam Partners / I Amsterdam*. Kerntaak van Amsterdam Partners is het vermarkten van de stad Amsterdam.

In dit regionale verband kan Almere werken aan het verzilveren van kansrijke ambities behorende bij de snelst groeiende stad van Nederland, zoals die op het relevante gebied van “moderne architectuur” en “stad in en aan het water”.

Toerisme

De betekenis van toerisme en recreatie heeft niet alleen betrekking op het aanbieden van aantrekkelijke vrijetijdsvoorzieningen voor de plaatselijke en regionale bevolking, maar ook voor het versterken van de economie, de vergroting van de werkgelegenheid en het imago van Almere.

Almere is een stad waar de (verblijfs)toeristisch–recreatieve sector “in de groei” is en de substantiële autonome trekkracht, mede gelet op de jonge leeftijd van de stad nog mee moet groeien (“Almere heeft geen grote trekker op verblijfstoeristisch of dagrecreatief gebied”, bron provincie Flevoland).

Trekkers in Almere zijn met name de Kemphaan, de Topsporthal, de jachthavens en de bijzondere, moderne architectuur (met name Almere Centrum).

In het *Citymarketing Almere 2011 2015, Samenhang en Focus*, maart 2011, worden onder de noemer “Ik bezoek Almere” met name de volgende toeristisch–recreatieve eigenschappen van Almere onderscheiden:

- Modern winkelhart
- Moderne architectuur
- Waterrecreatie
- Natuurbeleving
- Topsporthal en Kemphaan
- Evenementenstad

Dit integrale citymarketingplan is opgesteld om het “merk” Almere voor het voetlicht te brengen in het licht van de doorontwikkeling richting vijfde stad van Nederland (nu de 7de stad). In dit verband kan Almere ook gepositioneerd worden als evenementenstad en architectuurstad. Almere als stad is eigenlijk op zichzelf al een bijzonderheid op stedenbouwkundig–architecturaal gebied. Ook de integrale toekomstvisie over de vrije tijd “De (vrije) tijd van je leven”, spreekt van ambities op het gebied van vrijetijdsvoorzieningen. Almere is de derde architectuurstad van Nederland en New Town van formaat.

Voorstel aan de Gemeenteraad

Invullen door Raadsgriffie

RV-nummer: **RV-71/2011**

Evenementenstad

Almere heeft een veelheid aan (grootstedelijke) evenementen (zie ook de “evaluatie evenementenbeleid” 2008–2011). Zo heeft Almere in 2001 al een prijs gehad voor beste Evenementenstad van Nederland in 2000. Op te merken hierbij is dat met name vanuit Almere City Marketing er steeds meer naar gestreefd wordt om evenementen zoveel als mogelijk is te doen plaats vinden in of aansluitend aan het Stadscentrum.

In 2009 hoorde Almere bij de tien genomineerden voor evenementenstad voor het jaar 2008. Op deze manier wordt enerzijds zo veel mogelijk spin-off gegenereerd en anderzijds ook zoveel mogelijk aan te sluiten bij de zondagsopenstellingen en daarmee de regionale functie van het Stadscentrum te versterken.

Procedure:

Carrousel 15 december 2011

Carrousel 22 december 2011

Besluitvorming:

22 december 2011

Leefbaarheid, veiligheid en openbare orde (inclusief zondagsrust)

Het aspect leefbaarheid, veiligheid en openbare orde is een item dat in de aanloop van de totstandkoming van het voorstel aan het college uit 2005 reeds is meegenomen. Op basis van de genoemde onderzoeken kan vastgesteld worden dat zich hier geen problemen voordoen (zie de Toelichting bij de verordening).

Conclusie en Afweging

Almere kent zijn eigen specifieke dynamiek en belangen. Mede op basis van de toelichting op de verordening en binnen die eigen unieke positie en groeiopgave dient afgewogen te worden om al dan niet vast te houden aan de zondagsopenstelling.

Geconcludeerd kan worden dat Almere geen echt grote toeristische trekkers heeft. Echter, de verschillende toeristisch-recreatieve voorzieningen zijn laagdrempelig “verstrooid” over een groter gebied. Gezamenlijk en in zijn geheel genereren deze wel voldoende toeristische trekkracht.

Vanuit de aspecten leefbaarheid enz. worden geen problemen voorzien, immers, er wordt al 5 jaar ‘gewerkt’ onder een toeristisch regime.

Voorstel tot vaststellen nieuwe verordening:

Gelet op de wijziging van de Winkeltijdenwet en uit oogpunt van overzichtelijkheid, wordt de gelegenheid aangegrepen om de huidige Verordening uit 1997 op onderdelen te actualiseren cq. op te schonen. Daarom is een nieuwe Verordening, met de noodzakelijke toelichting daarop inzake het toeristisch gehalte, opgesteld.

Naast de benodigde onderbouwing van het toeristische regime, dient er volgens de Winkeltijdenwet nader beleid/selectiecriteria geformuleerd te worden aangaande ontheffingen in het kader van de zondagsopenstelling van met name supermarkten vanaf 16.00 uur (zgn. “avondwinkels”). Indien in de verordening een artikel opgenomen zou worden hierover, dan zou er weer specifiek beleid opgesteld moeten worden hoe te selecteren welke supermarkt dan in de avond op zondag open mag, immers er mag maar één ontheffing per 15.000 inwoners verleend worden. Deze regeling staat dus los van de toerismebepaling. Indien vastgehouden wordt aan de ‘winkels elke zondag open’, kan dit aspect achterwege blijven. Het is dan niet noodzakelijk in de winkelverordening specifiek nog een artikel op te nemen over avondwinkels op zon- en feestdagen. Dit kan gezien worden als een correctie op de huidige verordening (artikel 6). Voorgesteld wordt in de nieuwe verordening dat betreffende artikel dan ook te schrappen.

Wanneer wordt het besluit van de raad uitgevoerd, gerealiseerd en wanneer wordt de raad daarover gerapporteerd?

Gemeente Almere

Voorstel aan de Gemeenteraad

Invullen door Raadsgriffie

RV-nummer: **RV-71/2011**

Deze Verordening treedt in werking op de dag na bekendmaking.

Wat zijn de consequenties van dit besluit voor inwoners/organisaties in de stad of andere derden?

Aangezien dit besluit feitelijk een voortzetting is van het reeds in 2006 ingezette beleid verandert er in beginsel niets.

Procedure:

Carrousel 15 december 2011

Carrousel 22 december 2011

Besluitvorming:

22 december 2011

Welke financiële middelen zijn met dit besluit gemoeid?

Geen. Aangezien met dit besluit de status qua gehandhaafd blijft zijn er die kosten welke er sinds 2006 ook al zijn: die welke met de openstellingsmogelijkheid op zondag van doen hebben, zoals het noodzakelijk beheer en onderhoud in de openbare ruimte. Daarnaast zijn er verminderde handhavingskosten (in vergelijking met het werken van ontheffingen e.d.).

Beschrijf de alternatieven om het doel te bereiken.

Als de raad geen nieuwe verordening vaststelt dan komt de vrijstelling in de vigerende verordening als gevolg van de wetswijziging van rechtswege te vervallen.

Als de winkels na 1 januari 2012 opengaan op andere zon- en feestdagen dan de reguliere koopzondagen, is de gemeente – indien daartoe wordt verzocht – verplicht te handhaven aangezien deze opening in strijd is met de wet.

Bijlagen

- “Winkels vaker open op zondag? Rapportage van een onderzoek naar de mening van bewoners en ondernemers naar de verruiming van de Winkelopeningstijden”; door afdeling O&S van de gemeente Almere d.d. januari 2006;
- “Onderzoek draagvlak zondagopenstelling detaillisten Almere”; door onderzoeksbureau Strabo d.d. voorjaar 2008;
- “Marketing Convenant Almere Centrum” d.d. 12 juli 2011;
- “Evaluatie Evenementenbeleid 2008–2011, Grootstedelijke evenementen”, juni 2011.

Achterliggende stukken

- De nieuwe Verordening Winkeltijden Almere 2011 met bijbehorende toelichting.

Gemeente Almere

Raadsbesluit

Onderwerp

Verordening Winkeltijden Almere 2011
(verruimde openingstijden zondagen in relatie tot toeristisch regime).

Invullen door Raadsgriffie

RV-nummer: **RV-71/2011**

De raad van de Gemeente Almere

Gezien het voorstel van burgemeester en wethouders,

Besluit:

1. De “Verordening Winkeltijden Almere 2011”, inclusief bijbehorende toelichting, vast te stellen;
2. De “Verordening Winkeltijden Almere”, vastgesteld op 26 juni 1997, laatstelijk gewijzigd op 16 februari 2006, in te trekken.

Almere, 22 december 2011

De raad voornoemd,

De griffier,

De vice-voorzitter,

J.D. Pruim

W.A.T. van der Heijden

Gemeente Almere

Uitkomsten enquête zondagopenstelling

Bewonersonderzoek 2012

Datum

30 juli 2012

Kenmerk

Auteur

Onderzoek&statistiek

Versie

Pagina

1/9

1.1	Inleiding
1.2	Huidige situatie
1.3	Behoeftte aan koopzondagen in Almere
1.4	Effecten van koopzondagen
1.5	Samenvatting
1.6	Onderzoeksverantwoording

	Titel
3	Uitkomsten enquête
3	
4	Datum
6	30 juli 2012
8	Kenmerk
9	

Versie

Pagina
2/9

1.1 Inleiding

De gemeente Almere heeft in de periode 13 juni tot 2 juli 2012 de mening van inwoners over het openstellen van winkels op zondag (koopzondagen) onderzocht.

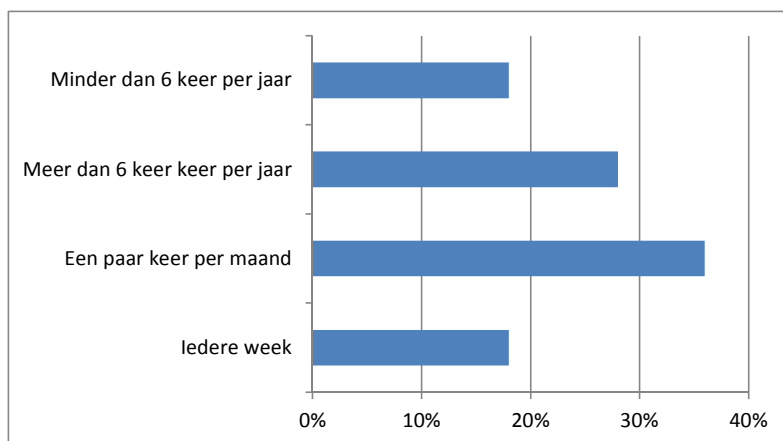
De gemeente heeft hiervoor een enquête uitgezet onder 1.929 leden van het onderzoekspanel Almere. 893 deelnemers van het onderzoekspanel hebben de vragenlijst ingevuld. Dit leidt tot een respons van 46%.

De resultaten van de peiling kunnen als volgt onderverdeeld worden:

- De huidige situatie. In hoeverre maken de respondenten gebruik van de mogelijkheden *binnen of buiten Almere* om op zondag te winkelen?
- De behoefte van respondenten aan koopzondagen *binnen de gemeente Almere*
- De mening van respondenten over het effect van koopzondagen op hun beleving van zondagsrust, leefbaarheid, veiligheid en openbare orde, en het imago van de stad.

1.2 Huidige situatie

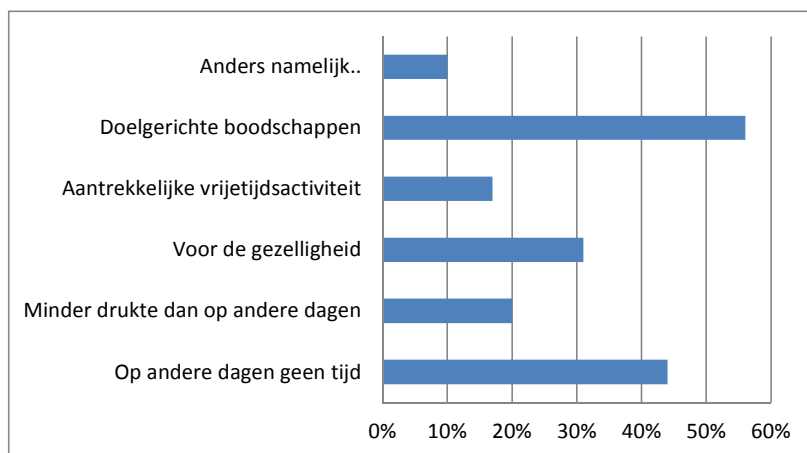
Een ruime meerderheid van de respondenten (85%) geeft aan dat ze het afgelopen jaar de koopzondagen binnen of buiten Almere hebben gebruikt om te winkelen of boodschappen te doen. De overige respondenten hebben in het afgelopen jaar geen gebruik gemaakt van een koopzondag. Het merendeel van de respondenten die aangeven dat ze op zondag winkelen doen dat een paar keer per maand of meer dan zes keer per jaar (samen: 64%), zie verder Figuur 1.

Figuur 1 Gebruik koopzondagen (alleen gegevens van respondenten die aangeven dat ze (wel eens) op een zondag winkelen)

Respondenten die wel (eens) de zondag gebruiken om te winkelen of om boodschappen te doen, doen dit om verschillende redenen. Respondenten noemen vooral de mogelijkheid om doelgericht boodschappen te doen en dat ze op andere dagen geen tijd hebben. Zie Figuur 2 hieronder.

Figuur 2: Redenen om te winkelen/ boodschappen te doen op zondag

Respondenten die de zondag (wel eens) gebruiken om te winkelen om of boodschappen te doen (85%), bezoeken meerdere soorten winkels. Vooral supermarkten (85%), warenhuizen (49%), winkels in kleding, wonen of schoenen (50%) bouwmarkten (55%) en tuincentra (60%) worden goed bezocht.

De meeste respondenten die (wel eens) op een zondag winkelen doen dat vooral in het centrum van Almere Stad (75%). Ook de overige delen van Almere Stad (24%) en het centrum van Almere Buiten (21%) zijn geliefd. 6% van de respondenten geeft aan (wel eens) op een zondag in Amsterdam te winkelen. Andere bestemmingen die genoemd zijn, zijn: Almere Poort, supermarkten in de buurt, locaties waar het parkeren gratis is, Bataviastad, Almere Buiten/ Doemere, de Maxis bij Muiden, Den Haag, Zwartemarkt Beverwijk, en verschillende andere steden in Nederland.

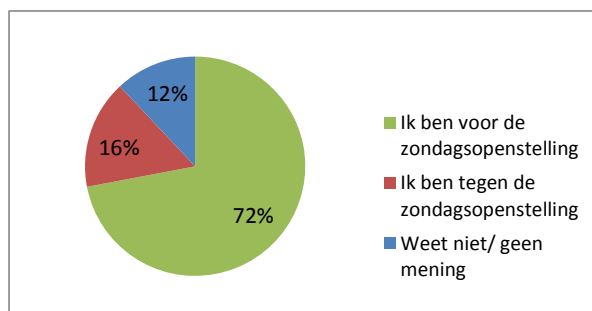
Ongeveer een derde van de respondenten (32%) combineert het winkelen of de boodschappen op zondag met een andere activiteit. Respondenten die dit doen, combineren het winkelen vaak met recreatie (55%), horecabezoek (44%) en/of familiebezoek (29%).

Respondenten die het afgelopen jaar *geen* gebruik hebben gemaakt van koopzondagen (15%) verschillende redenen op. De redenen "geen winkelbehoefte op zondag" (80%) en "uit geloof/ principieel" (15%) worden het meest genoemd.

1.3 Behoefte aan koopzondagen in Almere

Het merendeel van respondenten ervaart de huidige zondagsopenstelling van winkels in Almere als positief (63%) of neutraal (23%). Een minderheid van de respondenten (12%) ervaart de zondagsopenstelling als negatief.

Op de vraag of men voor- of tegen de zondagsopenstelling is, is 72% van de respondenten voorstander en 16% tegenstander. 12% van de respondenten heeft geen mening, zie figuur 3.

Figuur 3: Bent u voor of tegen de zondagsopenstelling van winkels in Almere

Ruim 60% van de respondenten vindt dat de winkels in het centrum van Almere open zouden moeten zijn, ruim 40% van de respondenten is van mening dat de winkels in heel Almere op zondagen open zouden moeten zijn. Met betrekking tot supermarkten, onafhankelijk van lokatie (heel Almere/ alleen het centrum) vindt 75% van de respondenten dat supermarkten alle zondagen geopend zouden moeten zijn, zie figuur 4.

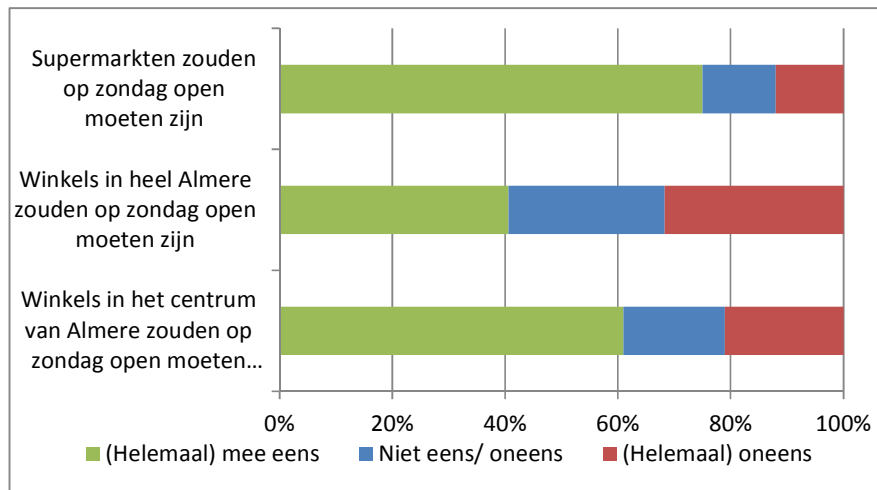
Titel
Uitkomsten enquête

Datum
30 juli 2012

Kenmerk

Versie

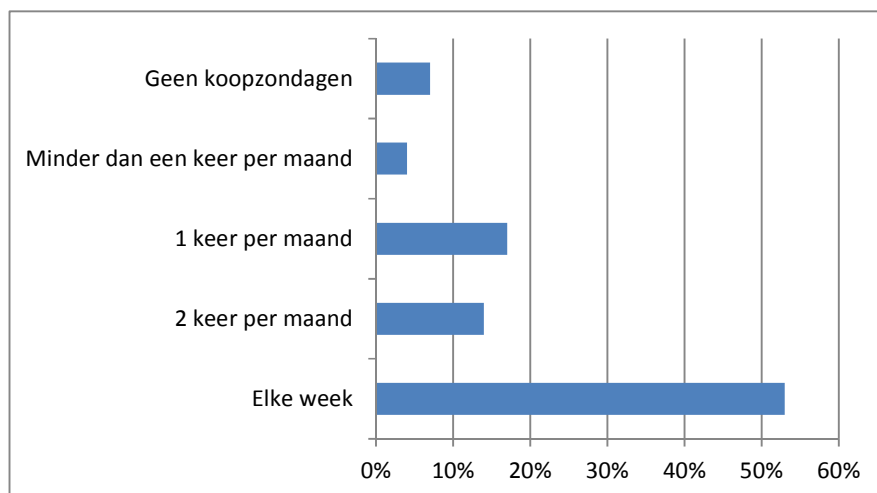
Pagina
5/9

Figuur 4: Wensen over de openstelling van winkels op zondagen

Aan de respondenten is gevraagd of zij vaker gaan winkelen op zondag als de winkels open zijn. Bijna de helft van de respondenten (48%) geeft aan vaker te gaan winkelen op zondag als de winkels open zijn. Er vindt ook een verschuiving in winkelgedrag plaats: een vijfde van de respondenten (21%) winkelt op zondag in plaats van een doordeweekse dag en 14% van de respondenten geeft aan op zondag te winkelen in plaats van zaterdag.

De respondenten hebben verschillende wensen over het aantal koopzondagen per jaar. Net iets meer dan de helft van de respondenten (53%) vindt dat winkels alle zondagen open moeten zijn. 14% heeft een voorkeur voor twee koopzondagen per maand en 17% heeft een voorkeur voor één koopzondag per maand, 7% van de respondenten wil geen koopzondag, zie figuur 5.

Figuur 5: Gewenst aantal koopzondagen per jaar, exclusief 5% weet niet/geen mening

Gemeente Almere

Respondenten die aangeven dat ze behoefte hebben aan (extra) koopzondagen tijdens bepaalde periodes, geven aan dat ze hier vooral behoefte aan hebben rondom de feestdagen.

Titel
Uitkomsten enquête

Datum
30 juli 2012

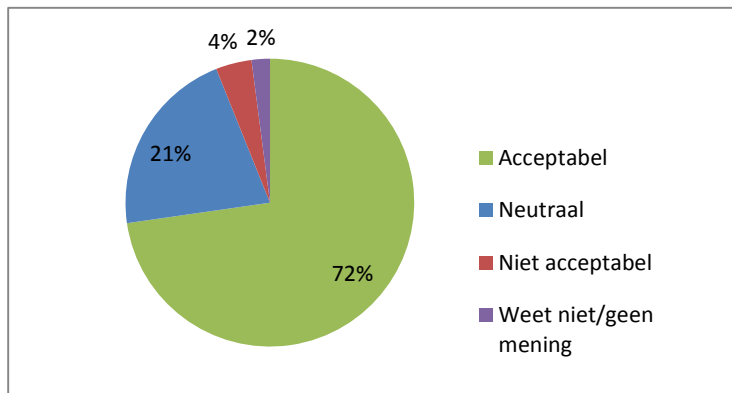
Kenmerk

Versie

Pagina
6/9

1.4 Effecten van koopzondagen

Aan de respondenten is gevraagd naar de huidige invloed van de koopzondag op de zondagrust. De meerderheid van de respondenten (72%) vindt de invloed van koopzondagen op hun zondagsrust acceptabel, daarentegen beoordeelt 4% van de respondenten deze als niet acceptabel, zie figuur 6.

Figuur 6: De huidige invloed van de koopzondag op de zondagsrust

Aan de respondenten is gevraagd in hoeverre zij het belangrijk vinden om de zondag als een rustdag te behouden of te gebruiken. De helft van de respondenten geeft aan dat ze geen speciale waarde hechten aan de zondag als een rustdag. Een kwart van de respondenten geeft aan dat ze het (zeer) belangrijk vinden om de zondag als rustdag te behouden of te gebruiken. Een kwart van de respondenten vindt dit echter (zeer) onbelangrijk.

Op de vraag of men weleens overlast rondom koopzondagen ervaart geeft 91% van de respondenten aan dat ze geen overlast ervaren, 5% ervaart weleens overlast en 4% weet het niet of heeft geen mening. De respondenten die aangeven dat ze overlast ervaren, ervaren vooral overlast vanwege afval, verkeer, het (niet gratis) parkeren op zondag, parkeerdruk en lawaai. Meerdere respondenten geven aan dat afval op zondag niet (goed) opgeruimd wordt. Een aantal respondenten leggen een verband tussen koopzondagen en andere activiteiten (evenementen) op zondag en overlast.

Aan de respondenten die geen overlast ervaren is gevraagd om een nadere toelichting. Een aantal respondenten ervaart geen overlast in het gebied waar ze wonen vanwege het feit dat zij niet in het centrum of dicht bij winkels wonen. Meerdere respondenten ervaren de koopzondagen vooral als positief. Zij zien de koopzondagen vooral als handig of goed voor de sfeer in de buurt. Verder worden zaken genoemd als dat koopzondagen lege winkelcentra, hangjongeren of criminaliteit kunnen voorkomen.

Gemeente Almere

De respondenten schatten het effect van koopzondagen op veiligheid verschillend in. Het merendeel van de respondenten staat hier positief (40%) of neutraal (46%) tegenover, zie Figuur 7 hieronder.

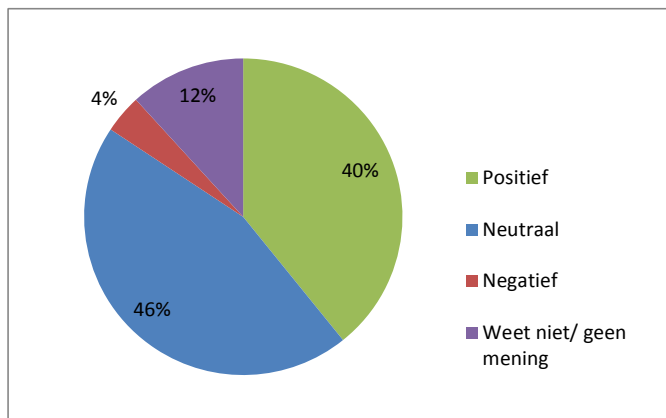
Titel
Uitkomsten enquête

Datum
30 juli 2012

Kenmerk

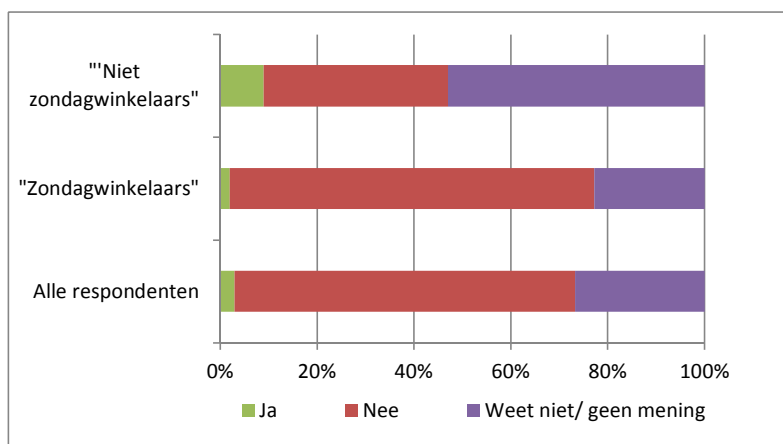
Versie

Pagina
7/9

Figuur 7: Mening van de respondenten over het effect van koopzondagen op veiligheid

Respondenten die gebruik maken van koopzondagen schatten wat vaker dan gemiddeld in dat ze openbare orde op zondagen *niet* vaker verstoord wordt dan op andere dagen. Respondenten die *geen* gebruik maken van koopzondagen geven vaker aan dat zij niet kunnen inschatten of de openbare orde vaker verstoord wordt op koopzondagen dan op andere dagen. Zie Figuur 8 hieronder.

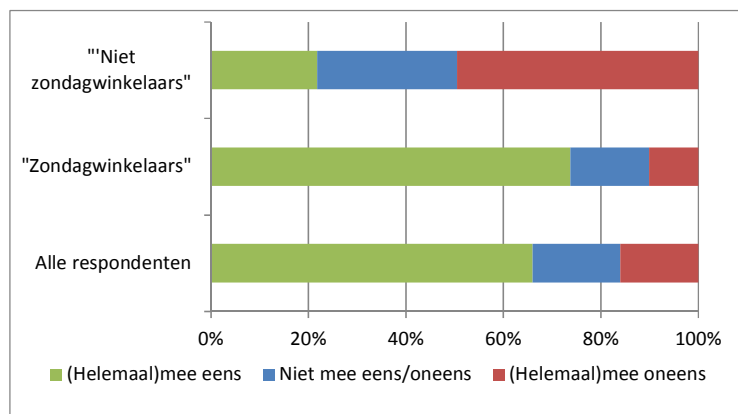
Figuur 8 Inschatting meer ordeverstoringen op koopzondagen dan op andere dagen

De respondenten is ook gevraagd of zij vinden of het hebben van veel koopzondagen een positief effect heeft op het imago van de gemeente. Tweederde van de respondenten is van mening dat koopzondagen een positief effect heeft op het imago van de gemeente, 18% heeft hier geen mening over en 15% is het er (helemaal) mee oneens.

De respondenten die gebruik maken van de koopzondagen staan hier positiever in dan de respondenten die de koopzondagen niet gebruiken. 74% van de respondenten die (wel eens) op zondag winkelen is het (helemaal) eens met de stelling dat het houden van veel koopzondagen leidt tot een verbetering van het imago van de stad. Van de respondenten dat geen gebruik maakt van koopzondagen (15%) is bijna de helft het niet eens met bovenstaande stelling.

Gemeente Almere

Figuur 9: Reactie op de stelling "Veel koopzondagen leiden tot een verbetering van het imago van de stad"

Aan de respondenten is gevraagd als het aantal koopzondagen in Almere afneemt of ze dan elders, in een andere stad, gaan winkelen. 43% van de respondenten is het hier (helemaal) mee eens en zal elders gaan winkelen. Een bijna even grote groep (40%) heeft aangegeven niet elders te gaan winkelen als het aantal koopzondagen in Almere afneemt.

1.5 Samenvatting

Een ruime meerderheid van de respondenten (85%) heeft in Almere of elders in Nederland het afgelopen jaar gebruik gemaakt van één of meer koopzondagen. Men maakt regelmatig gebruik van een koopzondag, dat wil zeggen een paar keer per maand of meer dan zes keer per jaar.

Net iets meer dan de helft van de respondenten vindt dat winkels alle zondagen open moeten zijn. 75% van de respondenten vindt dat supermarkten alle zondagen open moeten zijn. Uit het onderzoek blijkt dat op koopzondagen vooral supermarkten worden bezocht. Daarnaast worden tuinentra, bouwmarkten, en winkels in kleding, mode of schoenen bezocht. Een deel van de respondenten combineert het winkelen of de boodschappen op zondag met een andere activiteit, bijvoorbeeld met recreatie en/of horecabezoek.

Als de respondenten gevraagd worden of ze voor- of tegen de zondag openstelling zijn, is 72% voorstander en 16% tegenstander. Tevens zijn ruim 60% van de respondenten van mening dat de winkels in het centrum van Almere op zondag open zouden moeten zijn.

Bijna driekwart van de respondenten vindt de invloed van koopzondagen op de zondagsrust acceptabel, 4% beoordeelt deze als niet acceptabel. Een grote meerderheid van de respondenten ondervindt geen overlast rondom koopzondagen in Almere. Twee derde van de respondenten is van mening dat koopzondagen een positief effect heeft op het imago van Almere.

1.6 Onderzoeksverantwoording

Dit document beschrijft de resultaten van het bewonersonderzoek Zondagopenstelling. Team Onderzoek & Statistiek van de gemeente Almere heeft in juni 2012 een online enquête uitgezet onder 1.929 leden van het onderzoekspanel Almere. Dit panel bestaat uit inwoners die aangegeven hebben dat ze, met enige regelmaat, ondervraagd willen worden over onderwerpen die (kunnen) spelen binnen de stad. De reden om de enquête onder het panel te houden is dat het een relatief goedkope en snelle manier is om de mening van bewoners over bepaalde onderwerpen te peilen.

Van het onderzoekspanel hebben 893 deelnemers de vragenlijst ingevuld. De respons voor deze enquête is daarmee 46%. Het onderzoekspanel, en daarmee ook de respons van dit onderzoek, is niet helemaal representatief voor de volwassen bevolking van Almere. Jongvolwassenen en alleenstaanden zijn ondervertegenwoordigd. Hoger opgeleiden en inwoners met een Nederlandse etniciteit zijn enigszins oververtegenwoordigd in de respons.

De representativiteit van de respons van het onderzoek kan normaliter verbeterd worden door de onderzoeksresultaten te wegen. Aangezien weging ten koste gaat van de betrouwbaarheid probeert het Team Onderzoek & Statistiek dit zo weinig mogelijk te doen. Bij dit onderzoek is niet gekozen voor weging omdat de ondervertegenwoordigde groepen in het algemeen positiever blijken te oordelen over koopzondagen dan de andere groepen. Een weging van de resultaten zou daarom de lijn van de resultaten versterken.

Als er in de tekst van dit rapport gesproken wordt over verschillen, zijn dit statistisch vastgestelde significante verschillen.

Titel
Uitkomsten enquête

Datum
30 juli 2012

Kenmerk

Versie

Pagina
9/9

Toeristisch Almere

Onderzoek naar de omvang van toerisme in de gemeente Almere

Rapportage in opdracht van

Gemeente Almere

Juni 2012

Projectnummer
12.069

ZKA *Consultants & Planners*
Postbus 4833
4803 EV Breda
076-5658877
076-5656489
e-mail: info@zka.nl
www.zka.nl

INHOUDSOPGAVE

1.	INLEIDING	1
1.1.	Aanleiding	1
1.2.	Doel- en vraagstelling	1
1.3.	Werkzaamheden	1
1.4.	Leeswijzer	2
2.	UITGANGSPUNTEN	3
2.1.	Inleiding	3
2.2.	Definitie en afbakening	3
2.3.	Onderzoeksmethodiek	6
3.	KWALITATIEVE ANALYSE	7
3.1.	Inleiding	7
3.2.	Oorspronkelijk aanbod	7
3.3.	Bezienswaardigheden	8
3.4.	Regionaal afgeleid aanbod	9
3.5.	Organiserend vermogen	10
3.6.	Plannen & investeringen	11
3.7.	Conclusies	12
4.	KWANTITATIEVE ANALYSE	13
4.1.	Inleiding	13
4.2.	Benchmark	13
4.3.	Verblijfstoerisme	14
4.4.	Dagtoerisme	16
4.5.	Conclusies	18
5.	ECONOMISCHE BETEKENIS	21
5.1.	Inleiding	21
5.2.	Economisch belang	23
5.3.	Conclusies	24
6.	CONCLUSIES	25

1. INLEIDING

1.1. Aanleiding

Door een aanscherping in de Winkeltijdenwet die in november 2010 door de Eerste Kamer is aangenomen, dient het besluit voor het hanteren van een toeristische regime steviger onderbouwd te worden met het aantonen van: *“op de betrokken gemeente of een deel daarvan gericht toerisme met een substantiële omvang, mits de aantrekkingskracht voor dat toerisme geheel of nagenoeg geheel is gelegen buiten de verkoopactiviteiten die door de vrijstelling of de bevoegdheid om ontheffing te verlenen mogelijk worden gemaakt.”*

ZKA Consultants & Planners is gevraagd te onderzoeken of er in gemeente Almere sprake is van substantieel toerisme.

1.2. Doel- en vraagstelling

De onderzoeksvraag luidt als volgt:

Is het toerisme in de gemeente Almere van dien aard (substantieel en autonoom), dat de gemeente de mogelijkheid heeft een toeristisch regime voor geheel Almere mogelijk te maken?

Voor het beantwoorden van de bovenstaande vraagstelling hebben we de volgende aanpak gehanteerd:

1. *Kwalitatieve onderbouwing*: beschrijving van de sterke punten van de gemeente Almere (jonge historie, snel groeiende stad, toeristisch beleid, regiofunctie, watertoerisme, ligging ten opzichte van de Randstad, etc.);
2. *Kwantitatieve onderbouwing*: omvang van toeristische vraag en aanbod en de daarmee samenhangende economische betekenis.

1.3. Werkzaamheden

Voor de bovenstaande stappen zijn de volgende werkzaamheden uitgevoerd:

- formulering van de uitgangspunten, definiëring/afbakening term toerisme;
- inventarisatie van het dagtoeristische en verblijftoeristische aanbod in de gemeente en de regio (zover van belang), op basis van eerdere studies ZKA, databestanden VVV-Almere, HINC en eigen inventarisatie gemeente Almere;
- telefonische checks om het aanbod te verifiëren;
- raming en analyse van de dagtoeristische en verblijftoeristische vraag met behulp van databestanden (o.a. CVTO);
- benchmark met steden met een vergelijkbare omvang; raming van de economische impact van het toerisme uitgedrukt in FTE/banen, inclusief en exclusief het kooptoeisme;
- analyse van werkgelegenheidscijfers van CBS om de relatieve economische betekenis van het toerisme voor de lokale economie te duiden;
- analyse van de historische ontwikkeling van het toerisme in Almere;
- in kaart brengen van unieke bezienswaardigheden in de gemeente Almere en de regio, die in samenhang de gemeente, stad en regio toeristisch aantrekkelijk maken (samengesteld product);
- inventarisatie van plannen/investeringen in het toeristisch aanbod;
- analyse/interpretatie van de resultaten en rapportage.

1.4. Leeswijzer

Deze rapportage is als volgt opgebouwd:

- In hoofdstuk 2 worden de belangrijkste uitgangspunten voor het onderzoek beschreven;
- In hoofdstuk 3 volgt een kwalitatieve analyse van het aanbod en worden de plannen en het organiserend vermogen (dat een indicatie geeft van het toekomstperspectief en de dynamiek in het toerisme van Almere) beschreven;
- Vervolgens wordt in hoofdstuk 4 een kwantitatieve analyse gemaakt van de vraag en het aanbod. Om de omvang van het toerisme in Almere te duiden, is er een benchmark uitgevoerd met gemeenten die qua omvang en profiel vergelijkbaar zijn;
- Op basis van deze resultaten wordt in hoofdstuk 5 de economische betekenis van het toerisme geraamd, uitgedrukt in werkgelegenheid (FTE's);
- De rapportage wordt in hoofdstuk 6 afgesloten met conclusies.

2. UITGANGSPUNTEN

2.1. Inleiding

In dit hoofdstuk zal de definitie en afbakening van dit onderzoek uiteen worden gezet (2.2). Vervolgens zal worden ingegaan op de onderzoeksmethodiek zelf (2.3).

2.2. Definitie en afbakening

De aanleiding voor dit onderzoek vormt de wijziging in de Winkeltijdenwet. Gemeenten die meer dan 12 koopzondagen willen organiseren door het instellen van een 'toeristische regime', moeten kunnen aantonen dat er sprake is van substantieel toerisme. Dit onderzoek heeft als doel te onderzoeken of er in de gemeente Almere substantieel toerisme plaatsvindt. De vraagstelling van het onderzoek luidt:

Is het toerisme in de gemeente Almere van dien aard, dat wil zeggen substantieel en autonoom, dat de gemeente de mogelijkheid heeft een toeristisch regime voor geheel Almere mogelijk te maken?

Deze vraagstelling bevat drie elementen:

1. Er moet sprake zijn van toerisme binnen de gemeente.
2. Het aanwezige toerisme moet een substantieel karakter hebben.
3. De (toeristische) aantrekkingskracht moet geheel of nagenoeg geheel gelegen zijn buiten de verkoopactiviteiten die door de vrijstelling of de bevoegdheid om ontheffing te verlenen mogelijk worden gemaakt, ook wel 'autonoom' toerisme genoemd.

De bovenstaande drie punten zullen in deze paragraaf verder worden toegelicht en afgebakend.

Toerisme

Bij de beoordeling of er sprake is van substantieel toerisme, speelt de definiëring en de afbakening van de term toerisme vanzelfsprekend een belangrijke rol.

De wettekst van de Winkeltijdenwet is niet geheel duidelijk bij het omschrijven van de term toerisme. Dit is een bewuste keuze geweest.

*"Toerisme kent, (...) vele verschijningsvormen en richt zich op velerlei type bestemmingen en attracties. Het in één definitie vangen van de toeristische variëteit en op basis daarvan formuleren van een aantal kwantitatieve criteria zou niet leiden tot het gewenste onderscheid tussen eigenlijk en oneigenlijk gebruik."*¹

¹ Bron: Memorie van toelichting op het initiatiefwetsvoorstel. Kamerstukken 2008-2009, 31728, nr. 3, pag. 5.

De officiële, maar vrij traditionele definitie van toerisme die de World Tourism Organization (UNWTO) hanteert, luidt:

"Tourism is the act of travel for the purpose of recreation and business, and the provision of services for this act. Tourists are persons who are travelling to and staying in places outside their usual environment for not more than one consecutive year for leisure, business and other purposes not related to the exercise of an activity remunerated from within the place visited"

De vrije Nederlandse vertaling hiervan luidt:

Toerisme behelst reisactiviteiten voor ontspanning en zaken, inclusief de dienstverlening die dit mogelijk maakt. Toeristen zijn personen die reizen naar plaatsen buiten hun gebruikelijke leefomgeving en daar niet meer dan één aaneengesloten jaar verblijven, met als doel recreatie, zaken en andere doelen die geen verband houden met de uitoefening van een activiteit die vergoed wordt vanuit de bezochte plaats.

Belangrijke elementen in de bovenstaande definitie zijn:

- De activiteiten vinden plaats buiten het eigen leefmilieu;
- Het motief van deze activiteiten kan recreatief of zakelijk zijn.

De definitie van toerisme is de laatste jaren wel aan verandering onderhevig. Althans, door het groeiende belang van vrijetijdsbesteding in de huidige beleveniseconomie en een toegenomen mobiliteit, raken er steeds meer zaken vervlochten met het begrip toerisme cq. vrije tijd. Dit heeft er toe geleid dat we eerder te maken hebben met een zogenaamde 'vrijetijdseconomie'. Hoogleraar Vrijetijdswetenschap J.T. Mommaas omschrijft de vrijetijdseconomie als een kruising van vrijetijdsbeleving en –besteding waaruit economische activiteiten voortvloeien. In tegenstelling tot toeristische activiteiten, hoeven vrijetijdsactiviteiten per definitie niet buiten de eigen leefomgeving plaats te vinden.

In het vervolg van dit onderzoek gaan we uit van de smalle definitie van toerisme (conform UNWTO) en dus van activiteiten buiten de eigen leefomgeving. Voor wat betreft het aanbod zullen derhalve alleen elementen meegenomen worden met een bovenregionale aantrekkingskracht, die met name voor bezoekers van buiten de gemeente interessant zijn. Dat laat onverlet dat ook eigen inwoners hiervan gebruik kunnen maken. In het onderzoek zullen worden meegenomen:

- alle verblijfstoeristische voorzieningen (vraag en aanbod van hotels, campings, bungalows, jachthavens, etc.);
- alle dagtoeristische voorzieningen met een bovenregionale aantrekkingskracht (attracties, musea, etc.).

Substantieel toerisme

Absolute, kwantitatieve criteria voor de term 'substantieel' ontbreken in de wet. In antwoord op Kamervragen² die gesteld zijn naar aanleiding van de wijziging van de Winkeltijdenwet, wordt door het toenmalige ministerie van Economische Zaken een verklaring gegeven op het ontbreken van een 'harde' normering: specifieke harde criteria zouden geen recht doen aan de verschillen tussen gemeenten en niet leiden tot een gewenst onderscheid tussen eigenlijk en oneigenlijk gebruik. Het gaat om lokaal maatwerk. De gemeenteraad zal daarom moeten beoordelen of er sprake is van substantieel toerisme en heeft daarbij enige mate van beoordelingsvrijheid.

Uit jurisprudentie³ (voor de wetwijziging) blijkt echter, dat bij het beantwoorden van de vraag of er sprake was van *enig* toerisme, het van belang was dat het toerisme zich 'in betekenende mate zal moeten onderscheiden van datgene dat zich ook in vele andere gemeenten voordoet'. Voor substantieel toerisme zal dit nog duidelijker moeten zijn. De toeristische trekkers zullen relatief bijzonder én van enige omvang moeten zijn. Duidelijk is wel dat het gaat om een relatieve omvang van het toerisme ten opzichte van andere gemeenten.

Daarnaast worden in de memorie van toelichting van het originele wetsvoorstel nog enkele richtinggevende indicatoren genoemd op basis waarvan kan worden beoordeeld of er sprake is van substantieel toerisme. Het economische belang van de sector wordt daarbij als een belangrijke indicator gezien. De economische betekenis zal daarom later in dit onderzoek, in hoofdstuk 5, uitgebreid aan de orde komen.

Om richting te geven aan de beoordeling en analyse, zijn hier criteria geformuleerd. Van de betekenis van de term substantieel kan een tweetal criteria worden afgeleid:

- Aanzienlijk: wij verstaan hieronder een bovengemiddelde omvang van het toerisme zowel in economische (bestedingen, werkgelegenheid) als kwantitatieve zin (aantal overnachtingen, bezoekers, etc.);
- Zelfstandig: het toerisme moet voortkomen uit de toeristische aantrekkingskracht van de gemeente als zodanig en daarbij losstaan van andere economische sectoren (geen nevenactiviteit).

De bovenstaande criteria zullen gehanteerd worden om vast te stellen of het aanwezige toerisme in de gemeente Almere een substantieel karakter heeft.

Autonoom toerisme

Volgens de wet moet er sprake zijn van autonoom toerisme. Dat wil zeggen dat het los moet staan van de winkelopenstelling op zondag. De aanwezige detailhandel in Almere zal in het kader van dit onderzoek dan ook niet in het aanbod worden meegenomen, noch als 'trekker' of 'attractie' vermeld worden. Wel zullen de indirecte bestedingen van toeristen in de detailhandel meegenomen worden, omdat ze deel uitmaken van het economische belang van het toerisme.

² Bron: Nota naar aanleiding van het verslag, Kamerstukken II 2008/2009, 31728, nr. 16, p.6.

³ Bron: Nederlands Juristenblad (nr. 30), Zondagopenstelling en de toerismebepaling in de Winkeltijdenwet, Boertjes en Minderhoud, 10-09-2010.

2.3. Onderzoeksmethodiek

Met de voorgaande definiëring en afbakening als uitgangspunt, zal dit onderzoek zowel in kwantitatieve als kwalitatieve zin in beeld brengen of er sprake is van substantieel en autonoom toerisme. In deze paragraaf wordt eerst de onderzoeksmethodiek nader toegelicht.

Te analyseren onderdelen van het toeristisch product

Het toeristisch product⁴ wordt gevormd door verschillende elementen en heeft daardoor een samengesteld karakter. De samenhang maakt het product. Anders dan 'gewone' producten heeft het niet één vaste prijs of een uniform uiterlijk (homogeen), maar voor iedere consument kan het toeristisch product weer anders zijn (heterogeen). De afzonderlijke elementen worden op hun beurt weer gevormd en beïnvloed door verschillende actoren.

Bovendien is het toerisme niet gebonden aan administratieve grenzen. Men gaat eerder naar een regio of streek waar men een samenspel van de onderstaande drie elementen terugvindt.

Het toeristische product bestaat uit een drietal elementen:

- De *oorspronkelijke elementen* zijn niet specifiek of primair voor recreatie en toerisme ontwikkeld, maar de belangrijke toeristisch-recreatieve potenties kunnen er wel van worden afgeleid. Dit is relatief inelastisch en ligt voor lange tijd vast. Voorbeelden zijn de geografische ligging, de sociaal-economische structuur, de natuurwaarden, de landschappelijke kwaliteiten, de infrastructuur en de cultuurhistorie. Aanpassingen hiervan vergen een lange doorlooptijd (10-30 jaar);
- De *afgeleide elementen* zijn specifiek: ze zijn mede voor recreatie en toerisme ontwikkeld en zijn flexibeler van karakter. Voorbeelden zijn campings, hotels, horeca-aanbod, attracties en bewegwijzering. Dit aanbod wordt hoofdzakelijk door de private sector aangeboden. Het betreft vooral midden- en kleinbedrijf naast enkele grotere aanbieders (ketens). Veranderingen in het afgeleide aanbod zijn afhankelijk van het rendement en komen op middellange termijn tot stand (3-10 jaar);
- Onder het *organiserende vermogen* vallen alle (commerciële) organisaties, die te maken hebben met toerisme, waarbij de verleende diensten niet direct een toeristisch product aanbieden, maar hiertoe toegang verschaffen. Deze diensten zijn: promotie, informatievoorziening, hotelboekingsystemen, arrangementen en dergelijke. Voorbeelden zijn: VVV's, boekingsbureaus, overkoepelende organisaties etc. Aanpassingen vergen relatief weinig middelen en zijn op korte termijn uitvoerbaar (1-3 jaar).

In het vervolg van deze rapportage worden de bovenstaande onderdelen van het toeristische product afzonderlijk besproken (hoofdstuk 3 t/m 6). Om het substantiële karakter van het toerisme in het kader van de wettekst aan te tonen, zal het zwaartepunt liggen op de vraag en aanbod in de gemeente Almere (binnen de gemeentegrenzen). Hiervoor wordt een benchmark uitgevoerd.

⁴ Bron: Model Geïntegreerd toeristisch beleid, ZKA Breda.

3. KWALITATIEVE ANALYSE

3.1. Inleiding

De toeristische aantrekkingskracht en potenties van een stad worden voor een groot deel bepaald door de kwaliteit van het oorspronkelijk aanbod en het regionaal afgeleide aanbod. In dit hoofdstuk zal kort worden ingegaan op de ontstaansgeschiedenis van de stad alvorens het toeristische aanbod van de stad wordt omschreven.

3.2. Oorspronkelijk aanbod

Almere: een nieuwe stad

De geschiedenis van Almere is kort, vergeleken met andere Nederlandse steden. De stad is in de tweede helft van de twintigste eeuw op de tekentafel ontstaan. Vooral in Amsterdam waren te weinig woningen om de groeiende bevolking te huisvesten. Daarnaast nam de welvaart toe, werd de huishoudsamenstelling kleiner en ontstond er behoefte aan een andere manier van wonen. Dit resulteerde in een vraag naar zowel meer en grotere woningen (kwantitatief) als een groene, lichte en ruimere woonomgeving (kwalitatief). Tegen deze achtergrond is Almere gesticht en in 35 jaar tijd uitgegroeid tot een stad met ruim 190.000 inwoners.

Tot op de dag van vandaag is Almere na Utrecht en Amsterdam de snelst groeiende stad van Nederland. Een stad die onderdeel uit maakt van de Randstad, de grootste stedelijke agglomeratie van Nederland met ruim 7 miljoen inwoners. Een stad die sterke banden heeft met Amsterdam, en goed bereikbaar is met zowel de auto (A1, A27) als het spoor.

Wat Almere anders maakt

Deze ontstaansgeschiedenis van Almere heeft invloed op het toeristische aanbod van de stad. Het merendeel van de referentiesteden die gebruikt worden in de benchmark (hoofdstuk 4), zoals Groningen en Amersfoort, beschikken over een historische binnenstad; Almere niet. Om die reden heeft Almere geen met die steden vergelijkbare historische binnenstad. Daar staat tegenover dat door de ruime opzet met veel groen en water een stad als Almere veel te bieden heeft op het gebied van toerisme en recreatie. Daarnaast onderscheidt Almere zich, juist omdat het een jonge stad is, qua architectuur ook op een positieve manier.

Voornamelijk watergebonden natuur en recreatie

Almere kent verschillende bossen en parken binnen haar gemeentegrenzen. Door de ligging aan het water beschikt Almere ook over een aantal stranden.

Het Boshart Almeerderhout is het grootste bos van Almere, het gebied is circa 1100 hectare groot en zeer geschikt voor recreatie. In dit bos ligt het Stadslandgoed de Kemphaan. Op dit landgoed zijn onder andere Stichting AAP, Staatsbosbeheer, de Stadsboerderij en Natuurcentrum Eksternest gevestigd. De op het landgoed georganiseerde activiteiten hebben op de zondagen in 2010 in totaal 210.000 mensen getrokken.

Het Vroege Vogelbos is een groot parkachtig bos waar met name goed kan worden gewandeld. In het bos zijn een schaapskooi en een theeschenkerij gevestigd. De activiteiten die hier plaatsvonden op de zondagen in 2010 trokken in totaal 20.000 mensen⁵. Almere beschikt daarnaast over verschillende parken: het Beatrixpark en het Den Uylpark zijn voor toeristisch gebruik het meest relevant. Het Beatrixpark bevindt zich midden in de stad en beschikt over een skatebaan en wandel- en fietspaden. In het Den Uylpark is een Dierenweide gevestigd, de weide is op de zondagen in 2010 door ongeveer 5000 mensen bezocht.

Het Weerwater is een waterplas midden in Almere stad, en biedt een reeks recreatiemogelijkheden aan het water. Er zijn een watersportcentrum, twee survivalterreinen, duikschool, kabelskibaan, uitkijktoren, jachthaven, camping en vier stranden. Almere beschikt daarnaast ook over jachthavens aan het Gooimeer en het Markermeer. Het Almeerderstrand en het Zilverstrand, net buiten Almere aan het IJmeer, bieden ook mogelijkheden om te recreëren aan het water. Op het Almeerderstrand worden regelmatig grote festivals gehouden. Deze recreatiegebieden zijn vanaf eind 2012 ook te bereiken vanaf station Almere Poort.

3.3. Bezienswaardigheden

Bijzondere en moderne architectuur

Zoals aan het begin van dit hoofdstuk werd aangegeven is Almere een jonge stad, en kent hierdoor geen historische binnenstad met bijbehorende kerken, monumenten en bezienswaardigheden. In Almere is echter wel letterlijk en figuurlijk ruimte voor architectuur. Dit heeft geresulteerd in zowel opmerkelijke wijken in stedenbouwkundig opzicht, als bijzondere gebouwen. Almere staat dan ook op de derde plaats van architectuursteden in Nederland. En zelfs op nummer 1 bij hedendaagse architectuur in 'European Newtowns'⁶.

De snelle groei van de stad, de stedenbouwkundig interessante woonwijken en de bijzondere architectuur trekken geïnteresseerden vanuit Nederland en het buitenland. In 1996 is hier uiting aan gegeven door het oprichten van het Casla; "Centrum voor Architectuur, Stedenbouw en Landschap van Almere". Eind 2010 heeft het Casla de eerste architectuurgids van Almere uitgegeven. Hieronder volgt een kort overzicht van de meeste betekenisvolle architectonische en stedenbouwkundige bezienswaardigheden in Almere:

5 gedestilleerd uit Jaarverslag S&N, interne S&N MARAP gegevens, jaaroverzicht Vereniging van Participanten Kemphaan 2010

6 USP Marketing Consultancy 2009

Stedenbouwkundig en architectonisch:

- Het nieuwe Stadshart (2007) is ontworpen door Rem Koolhaas 'Office for Metropolitan Architecture' en nader vormgegeven door verschillende gerenommeerde architecten. Onderdeel van het Stadshart is de Citadel, ontworpen door Christian de Portzamparc;
- Twee experimentele woonwijken 'Fantasie' en 'Realiteit' (1982).

Architectonisch:

- La Defense van architect Ben van Berkel (UNStudio), bekend van o.a. de Erasmusbrug in Rotterdam;
- Schouwburg Almere/De Kunstlinie van het Japanse SANAA;
- Side by Side van Frits van Dongen;
- The Wave van René van Zuuk;
- Silverline van Claus & Kaan;
- Urban Entertainment Centre van William Alsop.

De laatstgenoemde gebouwen vormen samen de skyline van Almere. Het hoogste gebouw van Almere, De Carlton (120 meter), heeft onlangs zijn deuren geopend. Zowel door het Casla als door andere organisaties worden er architectonische rondleidingen door Almere gegeven.

3.4. Regionaal afgeleid aanbod

Zoals eerder aangehaald (zie pagina 6) is toerisme een samengesteld product. De consument kiest voor een bestemming waarbij de elementen van oorspronkelijk aanbod, afgeleid aanbod en organiserend vermogen samenkomen. Dat is niet specifiek gebonden aan administratieve grenzen (bijv. gemeentegrenzen). Mede versterkt door de toegenomen mobiliteit kiest men steeds vaker voor een gebied of regio waar meerdere bijzondere bezienswaardigheden te bezoeken zijn (steden, natuur, kust, monumenten, attracties, etc.). Het regionale aanbod maakt derhalve ook onderdeel uit van het totale toeristisch product. In het geval van Almere is de geschiedenis van Flevoland en de ligging van belang. Almere is namelijk de grootste gemeente van de provincie Flevoland. Het ingepolderde land is de 12e provincie van Nederland geworden. Een jonge provincie waar vele nieuwe woongemeenschappen zijn gesticht. Almere is inmiddels uitgegroeid tot een van de grootste steden van Nederland. Om de gemeente heen is een open en groen landschap ontstaan, veelal verbonden met de waterrijke omgeving.

Tussen Almere en provinciehoofdstad Lelystad bevinden zich de Lepelaarsplassen en Oostvaardersplassen, die samen een natuurgebied vormen. Het gebied is circa 5600 hectare (56 km²) groot. Het natuurgebied is van internationaal belang als moerasgebied en overwintergebied voor vogels. Het is volgens Staatsbosbeheer een 'uniek ecosysteem dat in Europa zijn gelijke niet kent.'⁷ Het gebied heeft dan ook de status van een Staatsnatuurmonument. Het aantal bezoekers aan het natuurgebied is niet bekend. Het nieuwe bezoekerscentrum zal naar verwachting 150.000 bezoekers trekken.

Delen van het gebied zijn toegankelijk voor publiek. Er zijn wandel- en fietsroutes; in de winter kan er geschaatst worden.

⁷ Uitwerkingsplan Oostvaardersplassen, Staatsbosbeheer 2009.

3.5. Organiserend vermogen

Almere City Marketing

Almere City Marketing (ACM) zorgt voor de marketing van Almere. Het ACM is een zelfstandige stichting die voor hun werkzaamheden een meerjarige overeenkomst met de gemeente heeft gesloten. Een van de doelstellingen van de stichting is *'groei van bezoek en bestedingen in toerisme met 15%'*.

Om te zorgen dat er voor de toerist, bewoner en ondernemer een duidelijk profiel van de stad ontstaat is het 'merk' Almere beschreven. Deze merkomschrijving wordt consistent gebruikt bij alle communicatie- en marketinguitingen van het ACM. Onderdeel van de merkbeschrijving is het logo en de slogan "Het kan in Almere". Het bureau heeft 9 mensen in dienst en behaalt zijn doelstellingen via een constante marketing van de gehele stad middels een strategisch marketingplan. Onderdeel van de marketing is bijvoorbeeld de grootschalige campagne 'Het geheim van Almere'.

Het ACM werkt intensief samen met de volgende partners:

- de gemeente Almere
- de provincie Flevoland
- de Kamer van Koophandel Gooi-, Eem- en Flevoland
- WTC Almere Association
- Vereniging Bedrijfskring Almere
- Toerisme Flevoland
- Instituut voor Information Engineering
- Ontwikkelingsmaatschappij Flevoland
- Culturele en maatschappelijke instellingen
- Topsportclub FC Omniworld
- Evenementenorganisatoren
- Het lokale bedrijfsleven
- Amsterdam Toerisme en Congres Bureau

VVV Almere

De VVV-functie in Almere wordt verzorgd door het ACM. In 2010 is, na 3 jaar tijdelijke huisvesting, een VVV-winkel geopend in de nieuwe bibliotheek. Dit is de eerste VVV-winkel van Nederland volgens het nieuwe vestigingsconcept van VVV-Nederland. Begin 2011 is tevens een nieuwe website gelanceerd, eveneens volgens de vernieuwde huisstijl van de VVV Nederland. Door de nieuwe locatie, winkel en website is de VVV Almere nu zichtbaarder, herkenbaarder en makkelijker te vinden.

Amsterdam Toerisme en Congres Bureau

Het ACM werkt samen met het Amsterdams Toerisme en Congres Bureau. Het bureau poogt met het vehikel 'I Amsterdam' niet alleen de marketing en promotie voor Amsterdam vorm te geven, maar streeft er ook naar de kwaliteiten van de metropoolregio onder de aandacht van het publiek te brengen. Dit gebeurt deels met de campagne *'Amsterdam bezoeken, Holland zien'*. De reden waarom hiervoor gekozen is:

Actieve watersport op het Markermeer, industrieel erfgoed in de Zaanstreek, nieuw land in Almere en Lelystad en nog veel meer. Deze onderscheidende karakters van de verschillende gebieden maakt onze metropoolregio nog aantrekkelijker voor toeristen.⁸

⁸ 'Metropoolregio Amsterdam, samenwerken als fundament voor een sterkere regio'

De metropoolregio, met Amsterdam als grootste trekker uiteraard, staat met ruim 8 miljoen overnachtingen per jaar en meer dan 5 miljard euro aan bestedingen in de top tien van populairste toeristische bestemmingen van Europa. Door deze verbinding met Amsterdam wordt Almere onder de aandacht gebracht van de internationale toerist.

Almere wordt via *'I Amsterdam'* als volgt omschreven: *"Since its initial development as a suburban area east of Amsterdam, it has grown to achieve the status of the Netherlands' most exemplary 'new town'".* De nadruk ligt vervolgens op het groene en blauwe karakter van de stad, de moderne architectuur, en de innovatieve inrichting van de stad.

3.6. Plannen & investeringen

In deze paragraaf worden enkele plannen en toekomstige investeringen toegelicht, om de dynamiek in het huidige toeristisch product aan te geven. Om de toerist te kunnen blijven aantrekken, zal constant geïnvesteerd moeten worden in de omvang en kwaliteit van het aanbod.

Boshart Almeerderhout

De komende jaren wordt aanzienlijk geïnvesteerd in het Stadslandgoed De Kemphaan en het omliggende natuurgebied in Almere. Samen vormen zij Boshart Almeerderhout.

Het doel van de investering wordt als volgt omschreven:

'Een Flevolands icoon van bedrijvigheid, cultuur en ontspannen recreëren voor jong en oud. Met het Boshart is Almere straks een belangrijke toeristische trekpleister in een natuurlijke omgeving rijker.'

De gemeente Almere, de provincie Flevoland, Staatsbosbeheer, Stichting Stad & Natuur en Stichting AAP investeren gezamenlijk t/m 2015 5,1 miljoen in het gebied.

Groei van Almere

Almere is overeengekomen met het Rijk dat de stad tot en met 2030 verder zal groeien. De groei is groot, het betreft 60.000 extra woningen en 100.000 extra banen. De manier waarop dit gaat gebeuren is nog volop in ontwikkeling. Om duurzaam en evenwichtig te groeien, zijn extra inspanningen nodig op allerlei thema's in en om de stad. In de Concept Structuurvisie Almere 2.0 is op hoofdlijnen aangegeven welke inspanningen er nodig zijn.

Wat betreft het toekomstige toeristische aanbod is het van belang dat er wordt ingezet op versteviging en uitbreiding van het blauwgroene raamwerk. Dit kan positieve gevolgen hebben voor vraag en aanbod van buitenrecreatie. Tevens wordt ingezet op het verder ontwikkelen van het culturele aanbod, dat tot op heden achterblijft bij de groei van het aantal inwoners. Dit zal ongetwijfeld een positief effect hebben op het dagtoerisme.

3.7. Conclusies

‘New town’ met bijzondere architectuur in groene en waterrijke omgeving

De aantrekkingskracht van het centrum Almere ligt voor een groot deel in de bijzondere architectuur en de stedenbouwkundige inrichting. Dit wordt onder meer ondersteund doordat Almere op de derde plaats staat van architectuursteden in Nederland. Almere kent een behoorlijk aantal onderscheidende elementen, die ook op nationaal en internationaal niveau betekenis hebben. Denk bijvoorbeeld aan het Stadshart van Rem Koolhaas en de unieke Oostvaardersplassen. Door de ruime, groene en waterrijke opzet zijn er talloze recreatiemogelijkheden in Almere, zowel aan het vasteland als op het water.

Organiserend vermogen op integrale wijze

Op basis van de aanwezige organisaties op gemeentelijk en regionaal niveau kan gesteld worden dat het organiserend vermogen in de gemeente Almere groot is. De marketing van de stad wordt op een integrale wijze uitgevoerd. Het ACM werkt met allerlei belanghebbende bedrijven en organisaties samen aan het verbeteren van de aantrekkelijkheid van Almere. Via het Amsterdam Toerisme en Congres Bureau wordt er tevens intensief samengewerkt op regionaal niveau, en wordt Almere ook bij internationale toeristen onder de aandacht gebracht.

4. KWANTITATIEVE ANALYSE

4.1. Inleiding

In de kwantitatieve analyse worden vraag en aanbod van het dag- en verblijfstoerisme in de gemeente Almere vergeleken met andere gemeenten in Nederland. Achtereenvolgens komen aan de orde:

- Toelichting van de benchmarkselectie (4.2.)
- Benchmark verblijfstoerisme (4.3.)
- Benchmark dagtoerisme (4.4.)
- Conclusie (4.5.)

4.2. Benchmark

In hoofdstuk twee is toegelicht dat met een benchmark het substantiële karakter van toerisme in Almere kan worden onderzocht. Een benchmark is een adequate onderzoeksmethode waarbij, in dit geval, gemeenten met elkaar worden vergeleken op vooraf vastgestelde factoren.

Voor een eerlijke vergelijking zullen in de benchmark gemeenten opgenomen worden met een vergelijkbaar profiel. Het zou onredelijk zijn om Almere met de grootste stad of de kleinste dorpskern van Nederland te vergelijken. Het toeristische aanbod in Almere wordt daarom vergeleken met het aanbod in steden die een vergelijkbare omvang hebben (120.000 – 220.000 inwoners).

Bij de selectie is gekeken naar:

- Meest vergelijkbare aantal inwoners (Groningen);
- Moderne karakter/geen historische binnenstad (Eindhoven, Tilburg, Zaanstad);
- Groeigemeenten (Amersfoort en Zoetermeer).

Met de bovenstaande criteria zijn de onderstaande gemeenten voor de benchmark geselecteerd.

Tabel 4.1 Referentiegemeenten

Gemeente	Aantal inwoners
Eindhoven	217.120
Tilburg	206.234
Almere	193.303
Groningen	192.735
Amersfoort	148.404
Zaanstad	148.284
Zoetermeer	122.300

Bron: CBS 2012

Met de benchmark wordt het complete aanbod aan meetbaar toerisme vergeleken. De volgende tabel geeft een overzicht van de aanbodcategorieën onderverdeeld naar dag- en verblijfstoerisme.

Tabel 4.2 Aanbodcategorieën

Verblijfstoerisme	Dagtoerisme
Hotels/pensions	Attracties
B&B	Evenementen
Bungalows	Horeca
Groepsaccommodaties	Musea
Campings	Monumenten en bezienswaardigheden
Jachthavens	Cultuur
	Buitenrecreatie

4.3. Verblijfstoerisme

In deze paragraaf wordt het aanbod en de vraag (overnachtingen) van het verblijfstoerisme in Almere per categorie vergeleken met dat in referentiegemeenten⁹. De vraag per categorie is geraamd (derhalve indicatief) op basis van de capaciteiten en gemiddelde provinciale/regionale bezettingscijfers per categorie.

Hotels / pensions

Almere bevindt zich samen met Amersfoort en Zaanstad in de middenmoot wat betreft het aanbod aan hotels en hotelkamers en de vraag naar hotelovernachtingen. In Eindhoven en Groningen is het aanbod van hotelkamers en de vraag naar overnachtingen beduidend groter (beide gemeenten hebben m.n. veel locatiegebonden zakelijke hotelvraag). Tilburg, de op één na grootste stad wat betreft inwoners, telt beduidend minder hotelkamers, en ook de vraag naar overnachtingen is hier een stuk kleiner.

Tabel 4.3 Hotels

Gemeente	Hotels	Kamers	Bedden	Vraag
Eindhoven	22	1.782	3.450	472.220
Groningen	19	1.023	2.028	270.920
Amersfoort	12	621	1.231	172.535
Almere	6	495	1.006	143.200
Zaanstad	7	358	790	126.875
Tilburg	11	388	763	104.440
Zoetermeer	4	299	596	90.715

Bron: Bedrijfschap Horeca & Catering (2012).

Bed & Breakfast

Groningen heeft het grootste aanbod van bed & breakfast ondernemingen en eveneens de grootste vraag naar overnachtingen. Almere telt 8 bed & breakfasts, met een vraag naar 2.048 overnachtingen. De vraag (aantal overnachtingen) is in Tilburg en Zoetermeer kleiner dan in Almere.

⁹ Hierbij wordt uitsluitend het aanbod binnen de gemeentegrenzen in beschouwing genomen. Het aanbod in buurgemeenten van referentiegemeenten is geen onderdeel van de analyse.

Tabel 4.4 Bed & Breakfast

Gemeente	B&B's	Kamers	Bedden	Vraag
Groningen	34	64	142	8.811
Eindhoven	16	39	76	4.716
Zaanstad	13	23	60	3.723
Amersfoort	7	30	57	3.537
Almere	8	16	33	2.048
Tilburg	13	22	42	1.350
Zoetermeer	2	5	8	496

Bron: Eerdere studies ZKA en CBS

Bungalows

In geen van de referentiegemeenten is een bungalowpark aanwezig. Een vergelijking is hierdoor niet mogelijk. Bungalowparken zijn doorgaans in meer landelijke gebieden gelegen en niet/nauwelijks nabij grote stedelijke centra zoals Almere en de andere benchmarkgemeenten.

Groepsaccommodaties

Almere kent het grootste aantal groepsaccommodaties en het grootste aantal overnachtingen in groepsaccommodaties. Ter illustratie: in Almere vinden per jaar ruim 3,5 keer zoveel overnachtingen plaats ten opzichte van de tweede gemeente in de lijst, Groningen. Amersfoort, Zaanstad en Zoetermeer hebben geen groepsaccommodaties binnen de gemeentegrenzen.

Tabel 4.5 Groepsaccommodaties

Gemeente	Accommodaties	Aantal bedden	Overnachtingen
Almere	3	232	26.000
Tilburg	1	90	7.030
Groningen	2	90	6.110
Eindhoven	1	16	1.250
Amersfoort	-	-	-
Zaanstad	-	-	-
Zoetermeer	-	-	-

Bron: Eigen inventarisatie en eerdere studies ZKA, telefonische interviews met gemeenten.

Campings

Ook telt Almere het grootste aantal campings binnen zijn gemeentegrenzen. Op de campings in Almere vinden ruim 43.000 overnachtingen per jaar plaats. Groningen telt twee campings waar ruim 31.000 keer per jaar wordt overnacht. In Amersfoort, Eindhoven, Tilburg en Zaanstad zijn geen campings gevestigd. Zowel Almere als Groningen beschikken over een camping die ongeveer op 3 km vanaf het stadscentrum is gelegen ('stadscamping').

Tabel 4.6 Campings

Gemeente	Campings	Toeristisch	Vast	Overnachtingen
Almere	4	217	40	43.370
Groningen	2	230	35	31.120
Zoetermeer	1	15	0	3.340
Amersfoort	-	-	-	-
Eindhoven	-	-	-	-
Tilburg	-	-	-	-
Zaanstad	-	-	-	-

Bron: ANWB Campinggids 2011, VeKaBo en telefonische interviews.

Jachthavens

Almere is vergeleken met de referentiegemeenten een echte 'jachthavenstad'. Almere heeft jachthavens midden in de stad, aan het Gooimeer en het Markermeer. In de vijf jachthavens van Almere bevinden zich in totaal 2.122 ligplaatsen. Hier vinden per jaar ruim 60.000 overnachtingen plaats. Dit is ruim 12,5 keer zoveel als in Groningen, de tweede gemeente op de lijst.

Tabel 4.7 Jachthavens

Gemeente	Aantal bedrijven	Aantal vaste plaatsen	Aantal passanten plaatsen	Totale capaciteit	Over-nachtingen
Almere	5	2.200	114	2.122	60.810
Groningen	4	145	230	375	4.775
Amersfoort	3	100	65	165	2.825
Zaandstad	4	0	200	200	1.000
Eindhoven	1	0	65	65	325
Tilburg	1	0	60	60	300
Zoetermeer	-	-	-	-	-

Bron: ANWB Watermanak 2011, inventarisatie ZKA en VVV-organisaties.

4.4. Dagtoerisme

In deze paragraaf worden het aanbod en de vraag van het dagtoerisme in de gemeente Almere per categorie vergeleken met dat in de referentiegemeenten. Hierbij wordt vooral ingegaan op voorzieningen met een bovenregionale aantrekkingskracht. Conform de definitie van toerisme (hoofdstuk 2) hebben dergelijke voorzieningen betrekking op activiteiten buiten de eigen leefomgeving.

Attracties

In de tabel hieronder is per gemeente het aantal attracties met een bovenregionale aantrekkingskracht weergegeven. Voorzieningen zoals amusementscentra, indoor-speelhallen, buitenspeelplaatsen, kartcentra, bowlingbanen, etc. zijn geen onderdeel van de analyse, tenzij deze een zeer bijzondere opzet kennen. Voor alle attracties gelden de volgende criteria:

- bovenregionale aantrekkingskracht;
- commerciële exploitatie en permanent karakter;
- bezoekersaantal van minimaal 5.000;
- vooraf reserveren niet noodzakelijk / geen lidmaatschap nodig.

De attracties in Tilburg trekken het grootste aantal bezoekers per jaar, ruim 4 miljoen per jaar. De attracties in Zaandstad en Amersfoort trekken beide rond de 2,4 miljoen bezoekers. De attracties in Almere, Eindhoven en Groningen trekken ruim 1,6 miljoen bezoekers.

Tabel 4.8 Analyse attracties

Gemeente	Aantal attracties	Vraag
Tilburg	5	4.016.920
Zaandstad	6	2.423.951
Amersfoort	6	2.414.639
Eindhoven	12	1.694.614
Groningen	11	1.643.404
Almere	11	1.641.940
Zoetermeer	10	1.499.419

Bron: Eerdere studies en eigen inventarisatie ZKA, CVTO¹⁰ 2010-2011.

¹⁰ Continu VrijeTijds Onderzoek, NBTC NIPO Research, verder CVTO genoemd.

Evenementen

De onderstaande tabel geeft het aantal bovenregionale evenementen met minimaal 2.500 bezoekers weer per gemeente. Braderieën, markten, kleinschalige kermissen en dergelijke zijn geen onderdeel van deze analyse.

Tilburg trekt met zijn evenementen het grootste aantal bezoekers, in totaal 1,7 miljoen. Eindhoven trekt ruim 1,5 miljoen bezoekers, Groningen ruim 1 miljoen. De evenementen in Almere, Amersfoort en Zaanstad trekken tussen de 670.000 en 750.000 bezoekers per jaar. Het aantal evenementen is in Almere het grootst, 26 in totaal. Deze diversiteit aan evenementen is te verklaren door het citymarketingbeleid uit 2008 wat inzet op een divers evenementenbeleid. Voorbeelden van grote evenementen in Almere zijn: Almere Haven Festival, Bevrijdingsfestival, de Luilakmarkt, Libelle zomerweek, ZAND en Defqon.

Tabel 4.9 Analyse evenementen

Gemeente	Aantal evenementen	Vraag
Tilburg	13	1.700.000
Eindhoven	14	1.566.800
Groningen	15	1.079.816
Amersfoort	8	746.465
Zaanstad	12	714.425
Almere	26	669.500
Zoetermeer	21	580.499

Bron: gemeente Almere, telefonische interviews met gemeenten, CVTO 2010-2011

De Libelle Zomerweek trok de meeste bezoekers van buiten Almere. In percentage scoorde ZAND even hoog, namelijk 85%. Het best scorende gratis evenement is het Free Festival met 80% bezoekers van buiten Almere.

Horeca

In onderstaande tabel is het horeca-aanbod – in aantallen bedrijven ('bedrijven') en in vierkante meters verkoopoppervlakte ('VO') – in de gemeente Almere vergeleken met dat in referentiegemeenten. Naast de totale horecabranche (hotels, dranken-, restaurant-, fastservicesector en partycaterars) wordt specifiek ingegaan op de dranken- en de restaurantsector.

Eindhoven en Groningen beschikken over de meeste horecabedrijven. Eindhoven over iets meer restaurants, Groningen kent meer drankgelegenheden. Opmerkelijk is op het eerste oog dat het aanbod in de 'nieuwe' steden Zoetermeer en Almere beduidend kleiner is. Ter illustratie: het aanbod horeca in m2 VO is in Eindhoven 2,7 maal groter dan in Almere. Dit verschil is grotendeels te verklaren doordat de top 3 van de benchmark te typeren is als studentenstad (studenten zijn een belangrijke doelgroep voor horecabedrijven).

Tabel 4.10 Analyse aanbod horeca

Gemeente	Horeca totaal		Drankensector		Restaurantsector	
	Bedrijven	VO (m ²)	Bedrijven	VO (m ²)	Bedrijven	VO (m ²)
Eindhoven	614	106.185	240	54.630	151	26.770
Groningen	569	92.695	246	56.720	146	21.225
Tilburg	443	66.315	188	33.790	96	17.325
Amersfoort	330	51.490	108	24.250	92	14.110
Zaanstad	280	45.785	115	27.345	62	11.860
Almere	236	38.385	72	18.490	61	9.625
Zoetermeer	159	32.680	45	17.005	50	9.080

Bron: Bedrijfschap Horeca en Catering (2012).

Cultuur, monumenten en musea

In deze categorie is het culturele aanbod samengevat: musea, cultuuraanbieders (theaters, bioscopen, poppodia, etc.) en bezienswaardigheden (monumenten in de gemeente). De vraag (aantal activiteiten in deze categorie) is met behulp van CVTO bepaald. Ook in deze vergelijking is er een duidelijk verschil tussen de 'nieuwe' en oudere steden. Het aanbod aan cultuur, monumenten en musea is in Almere en Zoetermeer gering, in vergelijking met de referentiegemeenten. Groningen en Tilburg trekken de meeste bezoekers.

Tabel 4.11 Analyse aanbod cultuur, monumenten en musea

Gemeente	Aantal musea	Aantal cultuuraanbieders	Aantal Beziens- waardigheden	Vraag
Groningen	6	5	7	2.691.290
Tilburg	4	7	15	2.547.490
Eindhoven	9	7	18	1.883.030
Zaandstad	10	4	13	1.218.600
Amersfoort	7	5	17	911.150
Almere	2	4	-	698.150
Zoetermeer	4	4	5	614.120

Bron: Eerdere studies en eigen inventarisatie ZKA, telefonische interviews met gemeenten, CVTO 2010-2011

Buitenrecreatie

Onder buitenrecreatie worden activiteiten zoals wandelingen, fietstochten, toertochtjes, etc. verstaan. Het aanbod van deze categorie kan gekwantificeerd worden. De vraag is bepaald op basis van het CVTO. Jaarlijks worden er in Almere ruim 7,2 miljoen activiteiten in de categorie buitenrecreatie ondernomen. Het gaat hier om activiteiten die worden ondernomen buiten de eigen woning en waarbij men minimaal een uur van huis is (inclusief reistijd).

Alleen in de gemeenten Tilburg en Zaandstad vinden meer activiteiten plaats. In Amersfoort en Zoetermeer vinden juist aanzienlijk minder activiteiten plaats, respectievelijk 4,8 en 3,2 miljoen per jaar. Tabel 4.12 geeft een overzicht.

Tabel 4.12 Buitenrecreatie

Gemeente	Activiteiten
Tilburg	11.485.020
Zaandstad	7.994.450
Almere	7.276.920
Groningen	7.134.335
Eindhoven	6.534.325
Amersfoort	4.872.310
Zoetermeer	3.291.580

Bron: CVTO 2010-2011

4.5. Conclusies

Toeristisch aanbod

Op het aanbod verblijfsaccommodaties scoort Almere bovengemiddeld. Tabel 4.13 laat zien dat Almere in een drietal categorieën de eerste plaats bezet in de benchmark: Almere heeft het grootste aanbod aan groepsaccommodaties, campings en jachthavens. Wat betreft het aanbod aan hotelkamers scoort Almere in de middenmoot.

De tabel laat ook zien dat Almere qua aanbod van dagtoerisme minder scoort dan de referentiegemeenten, met uitzondering van Zoetermeer. Het aanbod aan horeca is mede door de afwezigheid van het studentenleven beperkter. Bovendien is Amsterdam op korte afstand gelegen met een grote concentratie aan horeca en cultuur, waardoor er minder draagvlak is voor dergelijke voorzieningen in Almere. Dit is ook terug te zien in het culturele aanbod. Door jonge leeftijd van de gemeente heeft het geen historisch karakter en bestaat er weinig toeristische traditie.

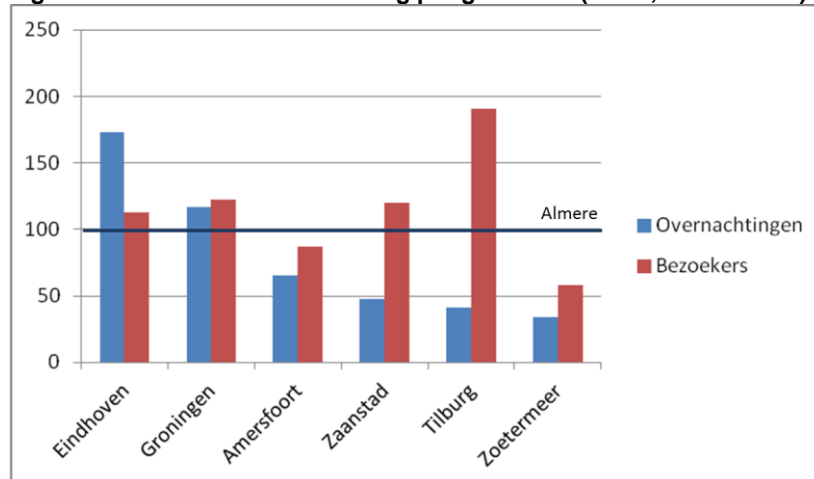
Tabel 4.13 Gemiddelde score van het toeristisch aanbod in Almere

	Score aanbod
Hotels	4
Bed & Breakfast	5
Bungalows	-
Groepsaccommodaties	1
Campings	1
Jachthavens	1
Attracties	6
Evenementen	6
Horeca	6
Cultuur, musea	6
Buitenrecreatie	3

Toeristische vraag

In de onderstaande figuur is het totaal van de overnachtingen en bezoekers voor de referentiegemeenten uit de benchmark weergegeven. De vraag in de gemeente Almere is hier bij op 100 gesteld (geïndexeerd).

Figuur 4.1 Toeristische vraag per gemeente (index, Almere=100)

Almere telt de meeste overnachtingen in groepsaccommodaties, campings en jachthavens van de referentiegemeenten. Ook op het gebied van hotelovernachtingen scoort Almere, zonder historische binnenstad, in de middenmoot. Hiermee is de vraag naar overnachtingen bovengemiddeld. Almere bezet de derde plaats in de benchmark wat betreft het verblijfstoerisme. Kijken we naar het dagtoerisme, het totaal aantal bezoekers, dan scoort Almere gemiddeld.

Almere trekt voornamelijk dagbezoekers met buitenrecreatie dat veelal verbonden is met het water en watersport. Zoetermeer en Amersfoort trekken beduidend minder bezoekers, Eindhoven net wat meer. Tilburg ontvangt verreweg de meeste bezoekers.

Overall is op basis van figuur 4.1. te concluderen dat Almere goed scoort:

- Qua overnachtingen bovengemiddeld, alleen Eindhoven scoort fors hoger mede door een hoog aandeel zakelijk gebruik;
- Qua bezoekers gemiddeld tot bovengemiddeld, alleen Tilburg scoort fors hoger mede door een aantal grote evenementen (bijv. Kermis Tilburg).

Toetscriteria

Het toerisme in de gemeente Almere voldoet met het aanwezige oorspronkelijke en afgeleide aanbod aan de gestelde voorwaarden voor substantieel toerisme zoals deze in hoofdstuk 2 zijn geformuleerd:

- Aanzienlijk: Op het gebied van verblijf scoort Almere bovengemiddeld en ten aanzien van het dagtoerisme gemiddeld. Hiermee laat Almere een aantal referentiegemeenten duidelijk achter zich. Deze score is bovendien goed te noemen vanwege het feit dat het een jonge stad is zonder historisch centrum. Almere heeft zijn toeristische positie derhalve snel weten op te bouwen.
- Zelfstandig: in de aanbodcategorieën waar Almere bovengemiddeld in scoort is er sprake van grootschalige en professionele bedrijven. Toerisme is voor hen geen nevenactiviteit: er worden zelfstandig bezoekers getrokken die de kwaliteiten van de gemeente Almere (en omgeving) waarderen.

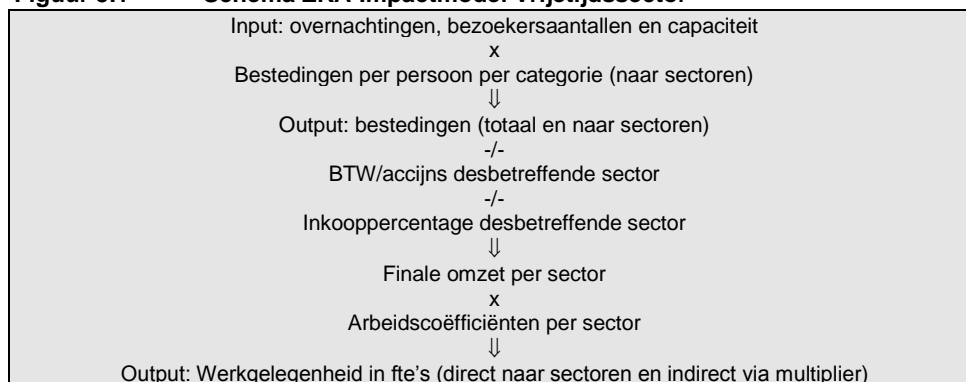
5. ECONOMISCHE BETEKENIS

5.1. Inleiding

Sinds 2004 voert ZKA jaarlijks in opdracht van de provincie Flevoland de Monitor Toerisme en Recreatie uit. Hieruit blijkt dat de provinciale vrijetijdssector bijna € 575 miljoen aan bestedingen en ruim 7.500 FTE werkgelegenheid oplevert. Daarvan was in 2012 circa 1.450 FTE toe te schrijven aan toerisme en recreatie in de gemeente Almere. Doordat hier een benchmark is gemaakt met andere gemeenten en voor alle gemeenten eenzelfde methode gehanteerd moet worden om de vergelijkbaarheid te waarborgen, wijkt de in dit hoofdstuk gepresenteerde economische betekenis enigszins af. De ramingen in dit hoofdstuk zijn indicatief om de relatieve positie van Almere ten opzichte van de referentiegemeenten te kunnen uitdrukken.

In de vrijetijdseconomie is er niet altijd sprake van toerisme (mensen die buiten de eigen leefomgeving activiteiten ondernemen, zie hoofdstuk 2). Om een beeld te krijgen van het economisch belang dat direct te koppelen is aan het toerisme, is in dit hoofdstuk een indicatieve raming van de economische betekenis van het dag- en verblijfstoerisme in de gemeente Almere opgenomen. De berekeningen zijn uitgevoerd aan de hand van het ZKA-Impactmodel. De methode wordt hier verder toegelicht. De gehanteerde methodiek in het model is onderstaand schematisch weergegeven.

Figuur 5.1 Schema ZKA-Impactmodel Vrijetijdssector

Op de volgende pagina zijn kort de diverse componenten van dit schema toegelicht.

Input

In het model wordt onderscheid gemaakt tussen verblijfstoerisme en dagtoerisme. Voor beide vormen is nog nader onderscheid gemaakt tussen verschillende categorieën. Voor de verblijfstoeristische categorieën bestaat de invoer uit overnachtingen. Voor de dagtoeristische categorieën bestaat de input uit bezoekersaantallen. De input in het model bestaat uit de overnachtingen/bezoekersaantallen zoals beschreven in hoofdstuk 3 en 4. Tabel 5.1. verschaft een resumerend overzicht.

Tabel 5.1. Input ZKA-Impactmodel

Categorieën	Input	Eenheid
<i>Verblijfstoerisme</i>		
1. Hotels/pensions		Overnachtingen
2. Bed & Breakfast		Overnachtingen
3. Groepsaccommodaties		Overnachtingen
4. Campings toeristisch		Overnachtingen
5. Campings vast		Standplaatsen
6. Jachthavens toeristisch		Overnachtingen
7. Jachthavens vast		Ligplaatsen
<i>Dagtoerisme</i>		
1. Attracties		Bezoekersaantal
2. Buitenrecreatie		Bezoekersaantal
3. Evenementen		Bezoekersaantal
4. Horeca ¹¹		-
5. Cultuur		Bezoekersaantal

Output

De resultaten van de berekening werkgelegenheid (direct en indirect) weer zowel in totaal als naar sectoren. In het model wordt geen rekening gehouden met een 'weglekeffect'.

De volgende uitgavencategorieën worden onderscheiden in het ZKA-Impactmodel:

- Logies¹²;
- Horeca;
- Detailhandel;
- Entree;
- Vervoer.

Berekeningen

Om de economische betekenis te berekenen, worden de overnachtingen en bezoekersaantallen vermenigvuldigd met regionaal gemiddelde bestedingsprofielen. Omdat gebruik wordt gemaakt van regionaal gemiddelde bestedingsprofielen zijn de werkgelegenheidscijfers een *indicatieve* weergave van de economische betekenis van toerisme in de gemeente Almere. Houd daarom rekening met een bandbreedte van 10 tot 20% naar boven en beneden.

Tevens kunnen meer activiteiten onder de noemer toerisme worden geschaard, waardoor het economisch belang van de sector groter is. Hierbij kan niet alleen aan retail, maar ook aan oeverrecreatie, zwembadrecreatie, wellness, sporten, uitgaan (van inwoners), etc. worden gedacht.

Werkgelegenheid

De werkgelegenheid kan worden berekend nadat de bestedingen per sector bekend zijn. Hiertoe dienen de totale bestedingen te worden gecorrigeerd voor het BTW-tarief, accijnzen en de inkoopcomponent. Deze leveren immers geen werkgelegenheid in de desbetreffende sector op. Na deze correcties resulteren de finale bestedingen uit de toeristische bestedingen.

¹¹ Horecabezoek op gemeentelijk niveau is niet te achterhalen. Het economische effect van deze categorie (werkgelegenheid) wordt in het model meegenomen (afzonderlijke uitgavencategorie).
¹² Overnachtingkosten verblijfstoeristische accommodatie.

De directe werkgelegenheid per sector wordt berekend door de finale bestedingen te vermenigvuldigen met de bijbehorende arbeidscoëfficiënt (weergegeven in termen van aantal mensjaren (FTE) werk per 1 miljoen euro finale bestedingen). Na het vaststellen van de directe werkgelegenheid, kan de indirecte werkgelegenheid worden bepaald. Deze is met name het gevolg van toeleveranties (inkopen, productiemiddelen, bouwnijverheid, dienstverleners (banken, verzekeringsmaatschappijen, wasserij, etc.)) die nodig zijn om de bestedingen in de diverse sectoren te kunnen realiseren. De indirecte werkgelegenheid wordt met behulp van een multiplier bepaald. Deze multiplier bedraagt op basis van een berekening van de toegevoegde waarde van de toeristische sector circa 1,39¹³. Met andere woorden, 1 FTE directe werkgelegenheid genereert 0,39 FTE indirecte werkgelegenheid.

5.2. Economisch belang

Werkgelegenheid toerisme Almere (indicatief): circa 1.480 FTE

Op basis van bovenstaande methodiek bedraagt de werkgelegenheid van het toerisme - uitgaande van de input zoals weergegeven in tabel 5.2 – indicatief circa 1.480 FTE. De werkgelegenheid (in aantal banen) kan hoger uitvallen aangezien in de toeristisch-recreatieve sector – maar ook in de horeca en detailhandel – veel met seizoens- en deeltijdarbeid (ook uitzendkrachten) wordt gewerkt. Op basis van een berekening bedraagt de factor hiervoor 1,3 – 1,5¹⁴. De berekende 1.480 FTE komen daardoor overeen met circa 1.925 tot 2.220 arbeidsplaatsen (exclusief het kooptoerisme, sport).

In 2010 telde de gemeente Almere 79.915 arbeidsplaatsen (full- en parttime in dienst en inclusief uitzendkrachten)¹⁵. Dit houdt in dat de toeristische sector, zoals in deze studie is afgebakend (dus exclusief het kooptoerisme), een aandeel heeft van rond de 2,5% van de lokale werkgelegenheid.

Economisch belang Almere in perspectief

In tabel 5.2. is de werkgelegenheid (uitgedrukt in FTE) van het toerisme in Almere vergeleken met de referentiegemeenten. De vraag per categorie ligt hieraan ten grondslag. De getallen zijn afgerond op eenheden van 5.

Tabel 5.2 Werkgelegenheid per gemeente

Gemeente	Werkgelegenheid (in FTE)
Eindhoven	2.510
Groningen	1.960
Zaandam	1.545
Almere	1.480
Tilburg	1.475
Amersfoort	1.460
Zoetermeer	910

¹³ Deze multiplier is berekend aan de hand van een input-output analyse van de toeristische sector op basis van maatwerkanalyses van het CBS (2010). Deze analyse geeft aan hoe de relatie is tussen de toeristische economie en andere sectoren. Deze andere sectoren (bv. dienstverlening) zijn input voor de toeristische economie en een groei in toeristische economie levert een groei in deze andere sectoren op (circa 39%).

¹⁴ In de toeristische sector betreft ruim de helft (50,4%) van het aantal banen parttimewerk (27,8% minder dan 20 uur per week). Binnen de horeca is dit zelfs 62,9% (43,8% minder dan 20 uur per week). Gemiddeld is 39,7% van de banen in Nederland een parttimebaan (20,0% minder dan 20 uur per week). Bron: Statistisch Jaarboek, CBS.

¹⁵ Bron: Sociale Atlas Almere 2011

Uit voorgaande tabel blijkt dat het economisch belang van het toerisme met name in Eindhoven (2.510) en Groningen hoger is (1.960) dan in Almere. Wat betreft het economische belang scoort Almere gemiddeld.

5.3. Conclusies

Gemiddelde tot bovengemiddelde score

Het economisch belang van de toeristische sector – uitgedrukt in werkgelegenheid – is gelijk aan circa 1.480 FTE, ofwel 1.925 tot 2.220 banen. Hiermee bezet de gemeente Almere de vierde plaats in de benchmark. De gemeenten Eindhoven en Groningen scoren als zakelijke, centrum- en studentensteden fors hoger dan de andere referentiegemeenten. De economische betekenis van het toerisme in Zaanstad, Tilburg en Amersfoort is min of meer vergelijkbaar met dat van Almere (circa 1.500 FTE). Zoetermeer blijft met 'slechts' 910 FTE fors achter. Op basis van de bovenstaande resultaten kan het toerisme van Almere zich goed meten met qua omvang vergelijkbare steden.

6. CONCLUSIES

De vraagstelling van het onderzoek luidde:

Is het toerisme in de gemeente Almere van dien aard (substantieel en autonoom), dat de gemeente de mogelijkheid heeft een toeristisch regime voor geheel Almere mogelijk te maken?

In dit laatste afsluitend hoofdstuk wordt, aan de hand van de uitgevoerde analyses, antwoord gegeven op deze vraag.

'New town Almere': architectuur in groene en waterrijke omgeving

Almere kent als new town een jonge geschiedenis, maar is de afgelopen jaren uitgegroeid tot een stad binnen de top 20 van de grootste Nederlandse steden. De aantrekkingskracht van Almere ligt in de combinatie van 'rode', 'groene' en 'blauwe' kwaliteiten. De bijzondere architectuur en de stedenbouwkundige inrichting van het stadshart maakt Almere uniek binnen Nederland en ook op internationale schaal een voorbeeld. Daarnaast is er de ruime, groene omgeving met open landschap en bijzondere natuur (o.a. Oostvaardersplassen). Misschien wel de belangrijkste kwaliteit is de waterrijke opzet, waardoor er in en rondom Almere talloze recreatie- en watersportmogelijkheden zijn. Door de ligging aan het Gooi-, IJ- en Markermeer en de aanwezigheid van vele jachthavens is het een echte watersportgemeente.

Om de bovenstaande kwaliteiten van Almere onder de aandacht van de potentiële toerist te brengen, vindt er een actieve marktwerking plaats (bijv. 'Het kan in Almere'). Op integrale wijze werken marketingorganisaties op lokaal en regionale schaal (o.a. Amsterdam Toerisme en Congres Bureau) intensief samen. Dit versterkt de toeristische groei in Almere.

In de vraag scoren alleen Eindhoven en Tilburg significant beter

Indien de totale vraag van overnachtingen en bezoekers in Almere wordt vergeleken met de geselecteerde referentiegemeenten (zie figuur 4.1.) blijkt dat ten aanzien van het verblijfstoerisme alleen Eindhoven en ten aanzien van dagtoerisme alleen Tilburg significant hoger scoort. De vraag in de andere referentiegemeenten is vergelijkbaar of soms zelfs fors lager dan dat van Almere. De gemeenten die beter scoren in het verblijfstoerisme profiteren deels van (locatiegebonden) zakelijke vraag. De mindere scoren in het dagtoerisme kan deels verklaard worden door factoren die geen directe relatie hebben met het toerisme: de afwezigheid van studenten, de nabijheid van Amsterdam als trekker voor horeca en culturele voorzieningen en de relatief jonge leeftijd van de gemeente.

Economische betekenis van het toerisme 1.480 FTE

De totale economische betekenis van het toerisme in de gemeente Almere uitgedrukt in werkgelegenheid bedraagt 1.480 FTE (direct + indirecte werkgelegenheid), ofwel 1.925 tot 2.220 banen. Ondanks de goede score in de verblijfstoeristische vraag, blijft Almere ten aanzien van de toeristische bestedingen nog wat achter bij de grote centrale verzorgingscentra Eindhoven en Groningen (zie economische betekenis). Wel behoort Almere hier tot de bovenkant van de middengroep (rond 1.500 FTE) van de referentiegemeenten.

Omvang toerisme Almere voldoende voor substantieel toerisme

Alle elementen bij elkaar opgeteld kan geconcludeerd worden dat er in de gemeente Almere sprake is van substantieel en autonoom toerisme, omdat:

- het aanbod en de vraag met name in het verblijfstoerisme een dusdanige omvang hebben dat het als bovengemiddeld betiteld kan worden. Met name het aanbod in jachthavens, kampeerplaatsen en groepsaccommodaties is groot;
- met het aantal overnachtingen blijft Almere de referentiegemeenten Zoetermeer, Tilburg, Zaanstad en Amersfoort ruimschoots voor;
- het aanwezige toerisme is zelfstandig en geen afgeleide functies of nevenactiviteiten;
- het toerisme is niet afhankelijk is van een grote aanbieder (bijv. bungalowpark of pretpark), maar is gelegen in de optelsom van de omgeving en het aanbod;
- de toeristische aantrekkingskracht niet verbonden is aan de winkelvoorzieningen, maar wordt gevormd door de omgeving met een combinatie van rood, groen en blauw: mogelijkheden tot buitenrecreatie (natuur), watersport/-recreatie, moderne architectuur, stedelijke voorzieningen en diverse grote evenementen;
- er ondanks de jonge leeftijd van de gemeente Almere ('new town') er ook in kwalitatieve zin voldoende bijzondere elementen zijn (bijv. watersport, architectuur en de groene omgeving);
- er beleidsmatig en organisatorisch ingezet wordt op de ontwikkeling van toerisme zowel op gemeentelijk als regionaal niveau (ook gerelateerd aan het toerisme in de Metropoolregio Amsterdam).

De goede 'score' van Almere wordt versterkt door het feit dat de gemeente niet over een historisch centrum met veel bezienswaardigheden beschikt en mede daardoor ook geen lange toeristische traditie kent. Het toeristische karakter van Almere zal bovendien naar verwachting de komende jaren verder toenemen.

De optelsom van de bovenstaande conclusies, leidt tot de constatering dat voldaan kan worden aan de wettelijke eisen van substantieel en autonoom toerisme zoals gesteld in de Winkeltijdenwet. Om hier daadwerkelijk gebruik van te kunnen maken, is aanvullend onderzoek nodig naar de behoefte en de belangen van inwoners, ondernemers en winkelpersoneel in de gemeente Almere.

BIJLAGE BRONNENOVERZICHT

Gebruikte bronnen/afkortingen kwantitatieve analyse:

- ANWB Campingsgids: Algemene Nederlandsche Wielrijders-Bond, Campingsgids 2012;
- ANWB Wateralmanak: Algemene Nederlandsche Wielrijders-Bond, Wateralmanak 2012;
- CVTO: ContinuVrijetijdsOnderzoek 2010-2011, NBTC-NIPO Research;
- CBS: Centraal Bureau voor de Statistiek, gegevens Statline 2012;
- HINC: Horeca In Cijfers, database van Bedrijfschap Horeca en Catering;
- VeKaBo: Vereniging voor Kampeerboeren, vereniging van eigenaren van vakantieverblijven, logies en ontbijt, groepsaccommodaties en kampeerbedrijven op het platteland;
- VVV-organisaties: toeristisch informatiepunten aangesloten bij Vereniging voor Vreemdelingenverkeer (VVV).

Verordening Winkeltijden Almere 2011

De raad van de gemeente Almere,

gelezen het voorstel van burgemeester en wethouders van ...;

gelet op de Winkeltijdenwet;

BESLUIT:

vast te stellen de Verordening Winkeltijden Almere 2011, inclusief de daarbij behorende toelichting.

Artikel 1. Begripsbepalingen

In deze Verordening wordt verstaan onder:

- a. de wet: de Winkeltijdenwet;
- b. winkel: een winkel als bedoeld in artikel 1 van de wet;
- c. feestdag: Nieuwjaarsdag, tweede Paasdag, Hemelvaartsdag, tweede Pinksterdag, eerste Kerstdag en tweede Kerstdag;
- d. college: het college van burgemeester en wethouders.

Artikel 2. Beslistermijn

- 1. Het college beslist op een aanvraag om een ontheffing binnen acht weken.
- 2. Het college kan de beslissing voor ten hoogste acht weken verdagen.

Artikel 3. Overdracht van de ontheffing

- 1. Een ontheffing op grond van deze verordening is overdraagbaar na verkregen toestemming van het college.
- 2. In geval van een voorgenomen overdracht doet de houder van de ontheffing hiervan onmiddellijk schriftelijk mededeling aan het college onder vermelding van de naam en het adres van de voorgestelde rechtverkrijgende.

Artikel 4. Intrekken of wijzigen van de ontheffing

Het college kan een ontheffing intrekken of wijzigen indien:

- a. ter verkrijging daarvan onjuiste of onvolledige gegevens zijn verstrekt;
- b. veranderde omstandigheden of gewijzigde inzichten dit noodzakelijk maken in verband met het belang of de belangen ter bescherming waarvan de ontheffing is vereist;
- c. het gebruik van de winkel of de uitoefening van een bedrijf anders dan in een winkel gevaar oplevert voor de openbare orde, de veiligheid of het woon- en leefklimaat ter plaatse;
- d. de aan de ontheffing verbonden voorschriften en beperkingen niet zijn of worden nagekomen;
- e. van de ontheffing geen gebruik wordt gemaakt binnen een daarin gestelde termijn of, bij gebreke van een dergelijke termijn, binnen een redelijke termijn;

f. de houder dit aanvraagt.

Artikel 5. Openstelling tussen 22.00 en 06.00 uur (nachtwinkels)

1. Het college kan op aanvraag ontheffing verlenen van het verbod, bedoeld in artikel 2, eerste lid, onder c, van de wet;
2. De ontheffing kan worden geweigerd indien de woonsituatie of de leefsituatie, de veiligheid of de openbare orde in de omgeving van de winkel op ontoelaatbare wijze nadelig wordt beïnvloed door de openstelling van de winkel.

Artikel 6. Toerisme

De verboden, bedoeld in artikel 2, eerste lid van de wet gelden, om reden van op de gemeente gericht toerisme, voor zover zij betrekking hebben op de zondagen en de feestdagen, niet

- a. voor de gemeente Almere;
- b. gedurende het gehele jaar;
- c. van 09.00 tot 20.00 uur.

Artikel 7. Ontheffing zon- en feestdagen van uitstalling goederen

Het college kan voor wat betreft zondagen of feestdagen ontheffing verlenen van de in artikel 2 van de wet genoemde verboden ten behoeve van het uitstallen van goederen.

Artikel 8. Intrekking voorgaande regeling

De Verordening Winkeltijden Almere, vastgesteld op 26 juni 1997, laatstelijk gewijzigd op 16 februari 2006, wordt ingetrokken.

Artikel 9. Inwerkingtreding

Deze Verordening treedt in werking op de dag na bekendmaking.

Artikel 10. Citeertitel

Deze Verordening wordt aangehaald als: Verordening Winkeltijden Almere 2011

Aldus vastgesteld in de openbare raadsvergadering van 22 december 2011.

De voorzitter,

De secretaris,

ALGEMENE TOELICHTING

De Winkeltijdenwet

Op 25 november 2010 is de Wet tot wijziging van de Winkeltijdenwet met het oog op de inkadering van de bevoegdheid om vrijstelling te verlenen of ontheffingsbevoegdheid toe te kennen, in verband met de toeristische aantrekkingskracht van een gemeente, vastgesteld.

De tekst van de wetswijziging Winkeltijdenwet is gepubliceerd in het Staatsblad van 2010, onder nummer 796 en op 1 januari 2011 van kracht geworden. Het gaat om een aantal extra eisen aan de besluitvorming en een aanscherping van de bevoegdheid op grond van artikel 3, derde lid, onder a, van de wet. Verder worden door deze wetswijziging de vrijstellingen die de raad op basis van dit artikel bij verordening kan geven, vatbaar voor bezwaar en beroep bij het College van Beroep voor het bedrijfsleven.

Uitgangspunten Winkeltijdenwet.

In concreto komen deze uitgangspunten neer op het volgende.

- a. Op maandag t/m zaterdag, de werkdagen, is openstelling van winkels toegestaan tussen 06.00 en 22.00 uur. Gemeenten mogen tijdens deze uren geen beperkingen opleggen aan de openstelling van winkels.
- b. Aan het aantal openingsuren per winkel per week is geen maximum verbonden.
- c. Tijdens de nachturen van 22.00 tot 06.00 uur is winkelopening op werkdagen niet toegestaan. Gemeenten kunnen echter vrijstellingen of ontheffingen van deze verplichte winkelsluiting verlenen. Op Goede Vrijdag, Kerstavond (24 december) en Dodenherdenking (4 mei) moeten de winkels vanaf 19.00 uur dicht zijn.
- d. De raden kunnen bij verordening vrijstelling verlenen van de verplichte winkelsluiting op zon- en feestdagen in verband met op de gemeente of een deel daarvan gericht autonoom toerisme. Zoals hiervoor vermeld wordt deze bevoegdheid door de Winkeltijdenwet 2010 nader ingekaderd.

Kortom, de bevoegdheid tot het verlenen van vrijstelling in verband met toerisme blijft bij de raad zelf. In dat geval moet er op grond van de gewijzigde Winkeltijdenwet een toelichting bij de verordening worden gevoegd, waarin de belangen zijn beschreven die bij de besluitvorming zijn betrokken. Het verdient aanbeveling deze toelichting tegelijk met de verordening als bijlage te publiceren. Via een wijziging van artikel 10 van de Winkeltijdenwet zal na inwerkingtreding van de wetswijziging bezwaar en beroep bij het College van Beroep voor het bedrijfsleven openstaan tegen het verlenen van de vrijstelling bij de verordening.

ARTIKELGEWIJZE TOELICHTING

Artikel 1. Begripsbepalingen

Voor de definitie van winkel wordt verwezen naar artikel 1 van de Winkeltijdenwet. Daarin is een winkel gedefinieerd als: een voor het publiek toegankelijke besloten ruimte, waarin goederen aan particulieren plegen te worden verkocht.

Artikel 5. Openstelling op werkdagen tussen 22.00 en 06.00 uur (nachtwinkels)

Dit artikel steunt op artikel 7, tweede lid, van de Winkeltijdenwet. Artikel 7 luidt:

- 1. De gemeenteraad kan bij verordening vrijstelling verlenen van de in artikel 2 vervatte verboden, voor zover deze betrekking hebben op werkdagen.

- 2. De gemeenteraad kan bij verordening aan burgemeester en wethouders de bevoegdheid verlenen om, met inachtneming van de in die verordening te stellen regels, vrijstelling en op een daartoe strekkende aanvraag ontheffing van de in het eerste lid bedoelde verboden te verlenen.
- 3. De vrijstellingen en ontheffingen kunnen onder beperkingen worden verleend. Aan de vrijstellingen en ontheffingen kunnen voorschriften worden verbonden.

Het verbod van artikel 2 van de wet voor de werkdagen staat in het eerste lid en houdt in dat de winkels niet tussen 22.00 en 06.00 uur open mogen zijn. Hetzelfde geldt voor straatverkoop (art 2, tweede lid van de Winkeltijdenwet). Artikel 7 van de wet geeft de mogelijkheid gebieden of vormen van detailhandel aan te wijzen waarvoor het verbod niet geldt. De gemeenteraad kan dit rechtstreeks in de verordening doen. In afzonderlijke gevallen kan ontheffing worden verleend op grond van artikel 5 van de Verordening Winkeltijden Almere 2011.

Toelichting bij artikel 6 van de Verordening Winkeltijden Almere 2011 (vrijstelling in verband met toerisme Almere)

De Winkeltijdenwet 2010 stelt als voorwaarde dat de gemeente uitsluitend tot verlening van een ontheffing kan overgaan indien:

1. de werkgelegenheid en economische bedrijvigheid, waaronder mede begrepen het belang van winkeliers met weinig of geen winkelpersoneel,
2. de zondagsrust,
3. de leefbaarheid, de veiligheid en de openbare orde,

in de gemeente bij de besluitvorming is betrokken.

Er dient binnen de gemeente sprake te zijn van 1) op de gemeente of een deel daarvan gericht toerisme met een substantiële omvang, 2) de aantrekkingskracht voor dat toerisme geheel of nagenoeg geheel is gelegen buiten de verkoopactiviteiten die door de vrijstelling mogelijk worden gemaakt (het toerisme dient autonoom te zijn).

De vaststelling of aan deze voorwaarden is voldaan, vergt een beoordeling van alle feiten en omstandigheden van het geval, die nauw verweven is met de specifieke situatie van deze gemeente.

Algemeen

Almere kent momenteel geen echt *grote* toeristische trekkers, dat kan ook (nog) niet. Dat wil niet zeggen dat er in delen van de gemeente geen toeristisch–recreatief aantrekkelijke voorzieningen zijn. Deze zijn wel degelijk aanwezig, echter, zij zijn verspreid aanwezig op het gemeentelijke oppervlak.

Almere is niet vergelijkbaar met andere steden in Nederland. Zij is de jongste stad van het land, is uniek in haar ontstaansgeschiedenis en in haar stedenbouwkundige en architectonische ontwikkeling. Zij is de derde architectuurstad van Nederland en een New Town van formaat. In het bijzonder het Stadshart is opvallend. Alleen al door deze kenmerken verkeert Almere, gecombineerd met de landelijke groei–opgave, in geheel afwijkende omstandigheden dan welke Nederlandse gemeente dan ook. Bij de zeer jonge leeftijd en reeds snel gegane groei hoort ook een passende toeristisch–recreatieve ambitie. De potenties zijn met name gelegen in het groen–blauwe segment op het scharniervlak van het ruime Flevoland en de drukte van de Randstad (zoals de ‘Strandstad’ in de Randstad/Metropoolregio Amsterdam).

Voor Almere geldt dat zij moet voorinvesteren in de toekomst. Om Almere verder krachtig te ontplooien is een flexibel om kunnen gaan met winkelopeningstijden van wezenlijk belang.

In het Integraal Afspraken Kader (IAK), van 29 januari 2009, zijn afspraken gemaakt tussen Rijk, Provincie Flevoland en gemeente Almere t.a.v. van de groei van Almere. Almere dient hierbij uit te groeien tot een complete stad, mede ter versterking van de internationale concurrentiepositie van de Noordvleugel. Mede hierom kiest Almere voor een primaire oriëntatie op Amsterdam. Eerdere afspraken in het kader van Randstad Urgent over de schaa sprong Almere 2030 werden hierbij bevestigd (60.000 woningen en 100.000 nieuwe arbeidsplaatsen). In het IAK wordt onder meer gesproken over versterken van het groen–blauwe casco t.b.v. natuur en toerisme & recreatie/leisure.

Specifiek is hierin ook opgenomen dat om de sociaal–economische kwaliteit van de bestaande stad te verbeteren, de versterking van de positie van het Stadshart als centrum van Almere belangrijk is.

Met name deze aspecten van dit convenant overziende en geplaatst in de context van de Winkeltijdenwet zou voor Almere ruimhartig “getoetst” moeten worden en zou de afweging in dit bredere perspectief dienen plaats te vinden.

Deze opmerkingen vooraf zijn wezenlijk om in de afwegingen nadrukkelijk mee te nemen, ook als het in deze toelichting primair gaat om het aantonen van de mate van (substantieel) aanwezige toeristisch–recreatieve voorzieningen en dan ook nog de grote trekkers op dit gebied. Elke gemeente dient een eigen inventarisatie en afweging te maken.

Werkgelegenheid en economische bedrijvigheid in Almere

De werkgelegenheidseffecten van koopzondagen moeten gezien worden als een secundair resultaat. Het gaat primair om aspecten als versterking van het winkel– en horecagebeuren als integraal en multifunctioneel winkelcentrum. Er is veel landelijk onderzoek gedaan naar het werkgelegenheidseffect van koopzondagen. Ge creëerde banen voor de zondag vergen in het algemeen weinig scholing, hebben een hoge mate van flexibiliteit en worden vaak ingevuld door scholieren. De werkgelegenheidsgroei vertaalt zich dan ook vooral in een toename van deeltijdbanen.

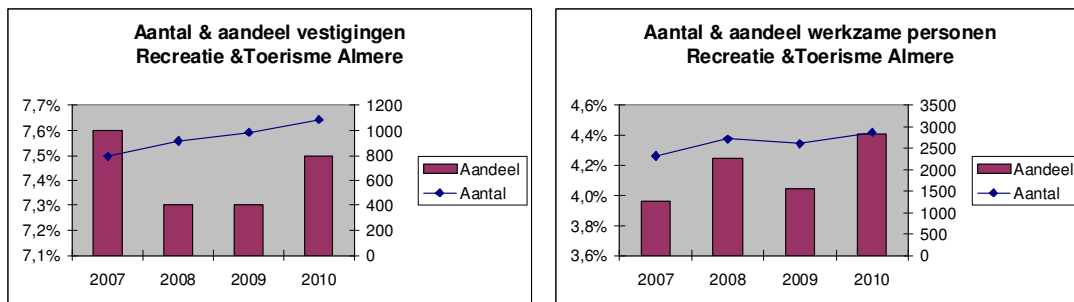
Daarnaast moeten fysieke winkels ook steeds meer hun deuren openen als zij de concurrentiestrijd met webwinkels aan willen gaan. Ook dat is een argument om zondags open te zijn.

Cijfers

Almere telt nu zo’n 190.000 inwoners. Het aantal inwoners tussen de 15 en 65 jaar bedroeg per april 2010 circa 135.000. De beroepsbevolking (aantal inwoners van 15 tot 64 jaar dat deelneemt aan het arbeidsproces of werkzoekend is) bedroeg 97.200. De uitgaande pendel circa 43.700 personen, met name richting Amsterdam.

Het aantal vestigingen bedroeg per april 2010 14.501 en het aantal arbeidsplaatsen 79.915, waarvan het aantal voltijds 65.163 en deeltijd 14.752. Er is dus nog een aanzienlijke ‘onbalans’ tussen de omvang van de beroepsbevolking en het aantal arbeidsplaatsen.

In Almere als geheel stijgt het aantal vestigingen in de sector recreatie en toerisme in de loop der jaren geleidelijk. Het aandeel banen in deze sector laat sinds 2008 een stijgende lijn zien. Het aantal werkzame personen in de sector is sinds 2008 redelijk stabiel (zie tabel hieronder, bron: afdeling O&S).

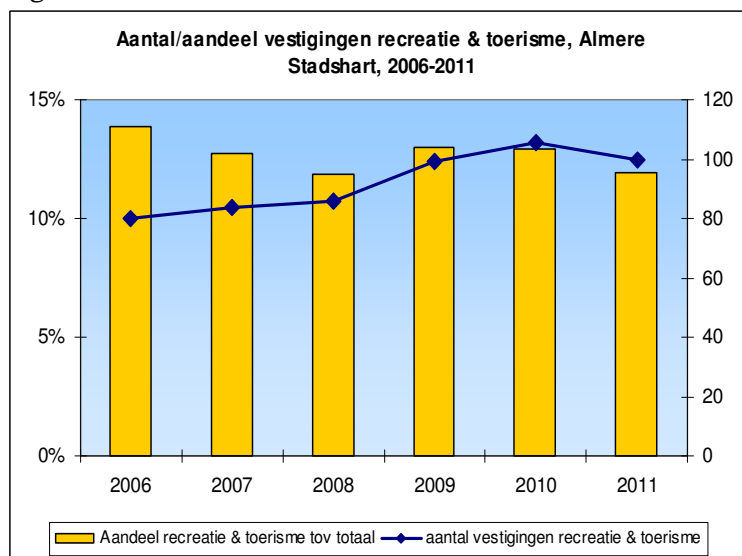

Voor *Almere stadscentrum* zijn hieronder nadere cijfers gegeven.

Bron: **KvK, vestigingenregister; de cijfers hieronder en de bijbehorende figuren in de bijlage zijn gebaseerd op “De Landelijk R&T Standaard” van het IPO, oktober 2009.**

In het Stadshart bevinden zich relatief de meeste detailhandelsvestigingen van Almere. Het Stadshart van Almere telt in 2011 circa 100 vestigingen in de sector toerisme & recreatie. Van alle bedrijfsvestigingen in het Stadshart is dit iets minder dan 12%. Het aantal bedrijven in deze sector laat een groei van 20% zien sinds 2006 (figuur 1).

Figuur 1

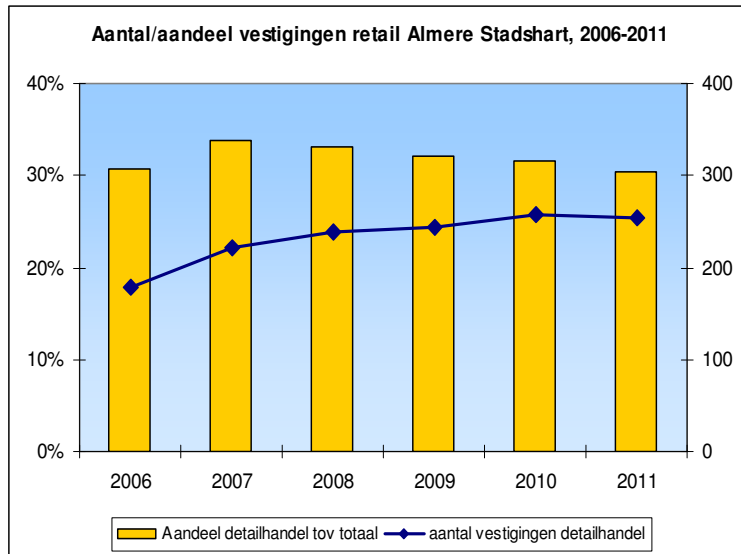

Bron: Kamer van Koophandel Gooi-, Eem- en Flevoland, 2011

Detailhandelsvestigingen maken in 2011 ongeveer een derde van alle bedrijfsvestigingen in het Stadshart uit. Sinds 2007 is sprake van een zeer lichte daling van het aandeel detailhandel binnen het totaal aantal vestigingen in Stadshart, ten gunste van het aandeel andere sectoren.

Het aantal vestigingen in de detailhandelsector maakte in deze periode een groei door van 43% (figuur 2).

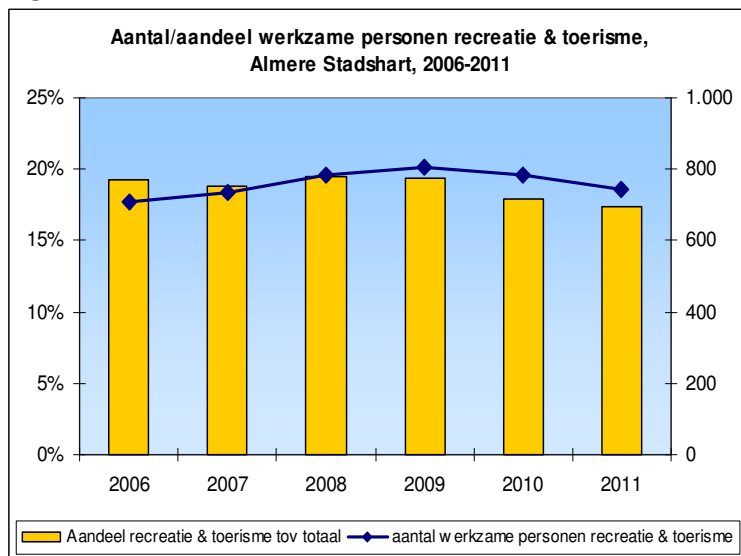
Figuur 2

Bron: Kamer van Koophandel Gooi-, Eem- en Flevoland, 2011

Qua werkgelegenheid maakt de sector toerisme en recreatie ruim 17% van de werkgelegenheid in het Stadshart uit. In 2011 biedt de sector werk aan bijna 750 werkzame personen (figuur 3).

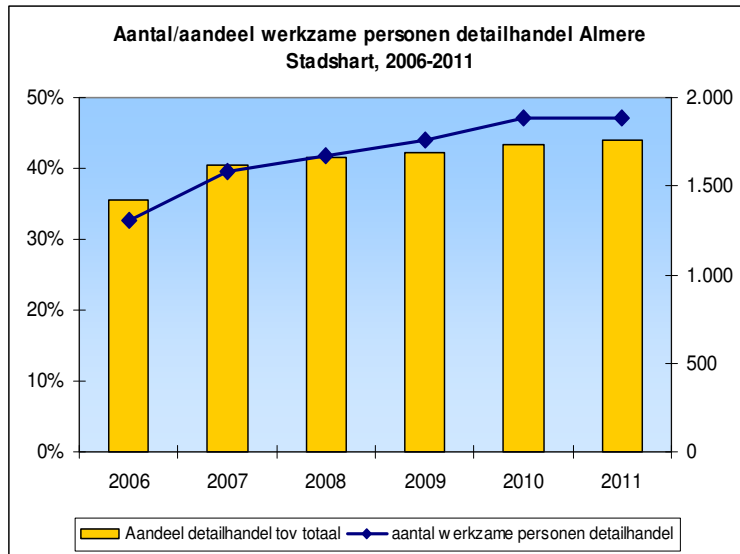
Figuur 3

Bron: Kamer van Koophandel Gooi-, Eem- en Flevoland, 2011

Detailhandel biedt in 2011 44% van de werkgelegenheid in het Stadshart, in totaal biedt de sector werkgelegenheid aan bijna 1900 werkzame personen. In de periode 2006 – 2011 is er sprake van een groei in deze sector van 46% (figuur 4).

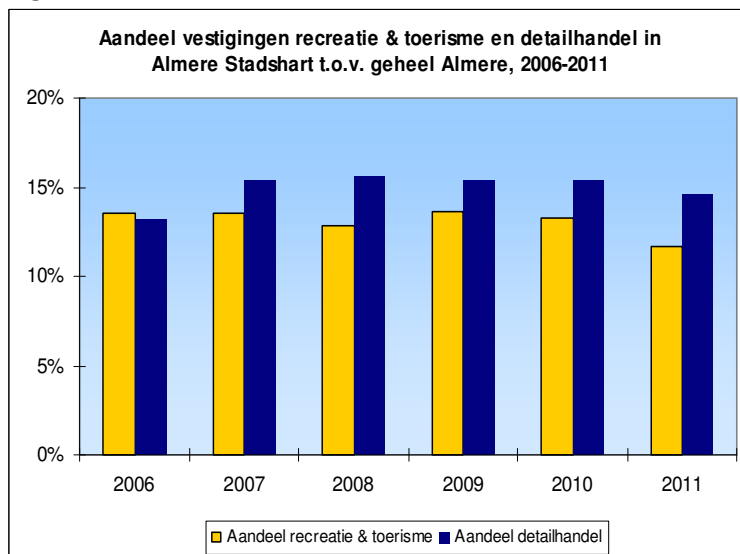
Figuur 4

Bron: Kamer van Koophandel Gooi-, Eem- en Flevoland, 2011

Het Stadshart creëert ca. 12% van alle Almeerse vestigingen in de recreatie & toerisme en zo'n 15% van alle vestigingen in de detailhandel. Sinds 2007 ligt dit aandeel ongeveer op hetzelfde niveau (figuur 5).

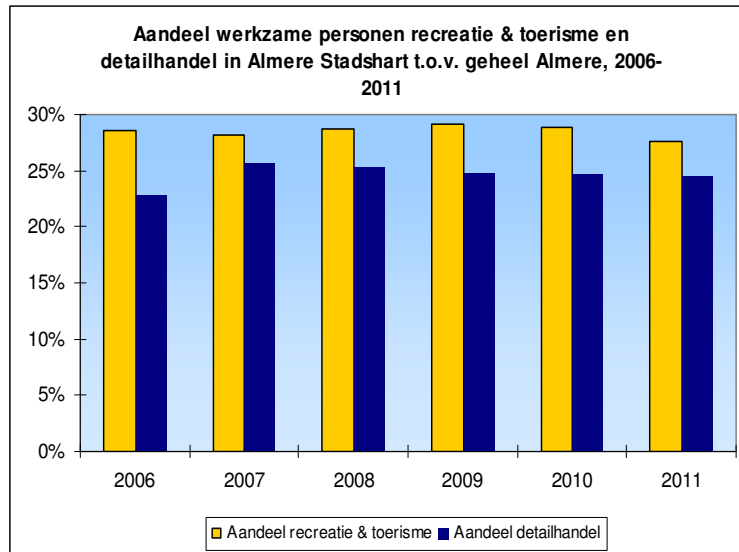
Figuur 5

Bron: Qlickview, Kamer van Koophandel Gooi-, Eem- en Flevoland, 2011

In 2011 vindt 28% van alle werkzame personen in de sector recreatie & toerisme een arbeidsplaats in het Stadshart. Dit geldt voor 24% van de werkzame personen in de detailhandel (figuur 6). Sinds 2007 zijn er geen grote veranderingen in deze cijfers.

Figuur 6

Bron: Clickview, Kamer van Koophandel Gooi-, Eem- en Flevoland, 2011

Winkelomvang

Bron: **Sociale Atlas 2010, blz. 119.**

In het centrum van Almere is circa 78.000 m² winkelvloeroppervlak, inclusief leegstand circa 83.000 m². Dat is circa 30% van het winkelvloeroppervlak van Almere.

Tabel 2 Winkelaanbod in Almere in m² wvo (2010)

	Haven	Stad	Buiten	Som Bestaand	Poort	Hout	Som Nieuw	Totaal Almere
dagelijks	6.629	29.506	13.898	50.033	1.306	60	1.366	51.399
recreatief	7.714	85.273	16.192	109.179	312		312	109.491
doelgericht	2.531	52.534	54.014	109.079	30		30	109.109
leegstand	285	5.961	2.116	8.362				8.362
totaal	17.159	173.274	86.220	276.653	1.648	60	1.708	278.361
	6%	62%	31%	99%			< 1%	100%

Bron: Locatusonline, februari 2010

Arbeidsmarkt

Het effect van koopzondagen gaat verder dan de directe werkgelegenheid bij de winkels die open zijn. Consumenten kunnen hun tijd immers flexibeler indelen wanneer ze ook op zondag inkopen doen. Ze zijn vaker en langer inzetbaar voor hun 'eigen' werk. Almere heeft vergeleken met andere steden een relatief jonge bevolkingsopbouw en juist deze groep is voorstander van verruimde openstelling op zondag (zie rapportage "Winkels vaker open op zondag"). Ook speelt de verruiming van openingstijden in op een toch al gewijzigd arbeids- en leefpatroon in Nederland en de aanwezigheid van andere culturen die de zondag niet als rustdag zien. In Almere komt relatief een hoog aantal verschillende etniciteiten voor (37% in 2010, de verwachting is dat dat in de komende jaren nog zal toenemen tot 45% in 2020; bron Sociale Atlas van Almere 2010, blz. 21).

Winkeliers

Bron: **"Winkels vaker open op zondag? Rapportage van een onderzoek naar de mening van bewoners en ondernemers naar de verruiming van de Winkelopeningstijden"**; door afdeling O&S van de gemeente Almere d.d. januari 2006.

Dit onderzoek is verricht op grond van een motie van de raad (n.a.v. het collegebesluit d.d. 20 september 2005 om over te gaan tot aanwijzen van heel Almere als toeristisch gebied en daarmee zondagsopenstelling mogelijk te maken).

Principieel is een meerderheid van de winkeliers en horecaondernemers voor een openstelling op zondag van de winkels. Ondernemers worden niet verplicht open te zijn, zij kunnen zelf bepalen, dan wel in samenwerking met de winkeliersverenigingen, of zij van de mogelijkheid van de winkelopenstelling op zondagen gebruik wensen te maken. Almere wil slechts faciliterend zijn voor die winkeliers die open willen zijn op de zondagen. Een meerderheid is die mening ook toegedaan. Vooral de ondernemers in het nieuwe Stadshart zijn blij met de verruimde openstelling. Bedrijven die aangesloten zijn bij een keten zijn vaker voor de openstelling (73%) tegen zelfstandige ondernemers (56%).

Bedrijven die qua omvang het grootst zijn (10 of meer fte) zijn vaker voor openstelling (61%) dan de kleinere bedrijven (44–47%).

Bron: **“Onderzoek draagvlak zondagsopenstelling detaillisten Almere”**; door onderzoeksbureau Strabo d.d. voorjaar 2008).

Dit onderzoek is destijds uitgevoerd in het kader van het college–akkoord 2006–2010 waarin sprake was dat er een convenant met de winkeliers zou worden opgesteld om het aantal koopzondagen terug te brengen naar maximaal 20 per jaar. Van dat convenant is het overigens niet gekomen, wel van het onderzoek dus.

Uit dit draagvlakonderzoek verricht onder alle detaillisten in Almere komt naar voren dat ongeveer de helft van de detaillisten akkoord ging met het terugbrengen van het aantal koopzondagen tot maximaal 20 (ook dat aantal valt onder het toeristisch regime!). In het Stadshart was een meerderheid voor handhaving van het bestaande regime van 52 koopzondagen.

Bron: **Marketing Convenant Almere Centrum (MAC)**, juli 2011.

Dit convenant is getekend door gemeente Almere, Unibail–Rodamco Nederland, Corio en Ondernemers Vereniging Stadshart Almere op 13 juli 2011.

In Artikel 5 van het convenant wordt met name het beoogde resultaat van het MAC genoemd: een toename van het aantal bezoekers, toename van de bezoekfrequentie en toename van verblijfstijd van bezoekers met als resultante een toename van de (winkel)omzetten.

Speerpunt hierin is met name de verruiming van openingstijden.

Recreatie en Toerisme

De (mogelijkheid tot) wekelijkse koopzondag past in de ambitie van Almere om het toerisme te stimuleren. Winkelen is een volwaardige vrijetijdsbesteding, zelfs de meest favoriete vorm van vrijetijdsbesteding (“funshoppen”), zo blijkt ook uit het NBTC/NIPO onderzoek *“Toeristisch bezoek aan steden 2010”*. Uitbreiding van koopzondagen draagt bij aan het imago en de profilering van Almere. Wanneer Almere zich in de regio wil profileren als levendig en aantrekkelijk winkelgebied dan horen daar ruime én duidelijke openingstijden bij.

Almere kent overigens geen toeristenbelasting of vermakelijkheidsretributie.

Bron: **Toeristisch bezoek aan steden 2010, nbtc-nipo research**, maart 2011.

Het Nederlands Bureau voor Toerisme en Congressen bundelt tezamen met onderzoeksbureau TNS NIPO de toeristische kennis op basis van betrouwbare onderzoeksmethoden. In dit onderzoek zijn 31 steden meegenomen. Een toeristisch bezoek is in dit onderzoek omschreven als:

“alle bezoeken aan een stad (niet de eigen woonplaats) die voor ontspanning en/of plezier worden gemaakt, zoals het bezoeken van een museum, een attractie of evenement, winkelen voor plezier, e.d. Bezoeken om zakelijke redenen, alsmede bezoek aan familie, vrienden of

kennissen blijven buiten beschouwing”. Het gaat hier verder om bezoek van Nederlanders aan de onderzochte steden, niet zijnde eigen bewoners. Zo had Almere in 2010 548.000 bezoekers en 1.242.000 bezoeken (frequentie van 2,3). Almere staat daarmee op plaats 23 in dit onderzoek. Amsterdam staat bovenaan met 4,3 miljoen bezoekers en 12,5 miljoen bezoeken (frequentie van 2,9). Vergelijken met vorige jaar is het aantal bezoekers iets toegenomen. In de top 5 van steden naar soort activiteit scoort Almere in de categorie “evenementen” (4de plaats) en “bezoek aan wellness/sauna/beautycentrum” (2de plaats). Voor alle steden is winkelen op zich al de belangrijkste reden om een bezoek te brengen (dus toch een autonome trekkracht van het winkelen; recreatief winkelen, funshoppen!). Winkelen voor plezier is in het geval van Almere voor 56% de belangrijkste bezoekredenen (3de plaats). T.a.v. de top 5 van populaire steden naar type winkel wordt Almere in dit onderzoek 4 maal genoemd: warenhuis, drogist/parfumerie, sport-/vrijtijdswinkel, muziek-/cd winkel. De gemiddelde bestedingen in winkels en horeca per persoon bedragen in Almere € 40,- (varieert van laag: € 26,- tot hoog Hoorn: € 54,-). In Almere verblijft 7% korter dan 2 uur, 37 % 2 tot 4 uur, 39% tussen de 4 en 6 uur, 12% tussen de 6 en 8 uur. In Almere komen vergeleken met de andere steden de minste bezoekers uit de eigen provincie (slechts 7%; de meest komen uit Noord Holland: 41%).

Bron: **Citymarketing Almere 2011-2015, Samenhang en Focus**; maart 2011, blz. 16 onder de noemer “Ik bezoek Almere”): Onderscheidende toeristisch–recreatieve eigenschappen van Almere zijn met name:

- Modern winkelhart
- Moderne architectuur
- Waterrecreatie
- Natuurbeleving
- Topsportthal en Kemphaan
- Evenementenstad

De Topsportthal is een unieke combinatie van een topsportthal, een breedtesportthal en een (sport)evenementenlocatie. Gelegen in hartje Nederland, op een halfuurtje rijden van Schiphol. De thuishaven van topclubs, maar ook het onderkomen van sportverenigingen en scholen. Het Topsportcentrum is een veelzijdige, multifunctionele, grensverleggende en unieke indoorsport locatie. Gebouwd naar de meest recente eisen van NOC*NSF en voorzien van de allernieuwste technieken.

Bron: **Sportbedrijf Almere inzake Topsportcentrum Almere**

Over de periode 2007 tot en met een deel van 2011 is een lijst bijgevoegd van de veelheid van grote internationale sportevenementen die hebben plaatsgevonden in de Topsportthal Almere. In 2010 trok het centrum 126.529 bezoekers, in het eerste jaar dat het open was, 2007, waren dat er 86.076.

Bron: **Citymarketing Almere**

Uit een landelijke TNS NIPO meting (Nulmeting imagocampagne, zomer 2009) wordt Almere gezien als groeistad en stad in en aan het water. Verder als grensverleggend, moderne architectuurstad, groene stad in de natuur, zelfbewuste stad met lef, stad van diverse culturen, stad met volop sport- en recreatiemogelijkheden. Stadshartevenementen worden ook zoveel als mogelijk is gekoppeld aan de koopzondagen.

Bron: **ACM. Lopend actiepunt gemeente en ACM:**

De gemeente is samen met ACM bezig om de landschapskunst en de architectuur van Almere te promoten. Hiertoe zullen verschillende zaken worden opgepakt. In de pijplijn zitten de ontwikkeling van een Engelstalige versie van een tour voor een architectuurroute voor smartphones, het invoeren van de architectuurgids in de nationale databank toerisme, recreatie en cultuur t.b.v. de VVV website, de vulling van de mediabank Amsterdam Toerisme en Congresburo met foto's Architectuur en Landschapskunst en de ontwikkeling van een architectuurroute met de Segway. Daarnaast zijn we bezig met publicaties rondom het thema

(landschaps)architectuur. De planning is dat Almere volgend jaar een nevenprogramma gaat organiseren in relatie tot de architectuurbiennale in Rotterdam. ACM voert hierover gesprekken met Casla en de Paviljoens

Bron: **DMO**, nadere specifiekere informatie over enkele gemeentelijke culturele instellingen:

- Kunstlinie: meer dan 52.000 Almeerders zijn actief in contact geweest met kunst en cultuur via de educatieve activiteiten van de Kunstlinie. Daarmee is de Kunstlinie een factor van formaat in kunsteducatie en stimulering in Almere (jaarverslag 2010).
- Poppodium De Meester bezocht door 8.495 bezoekers in 2010.
- De Schouwburg: 86.588 bezoekers in 2010.
- Museum De Paviljoens: 16.736 bezoekers in 2010
- Casla, Architectuurcentrum: 14.000 bezoekers in 2010; o.a. jaarlijks de Jonge Monumentendag

Bron: **De (vrije) tijd van je leven! Een integrale toekomstvisie voor de Vrije Tijd in Almere**, maart 2008.

In de deze nota wordt een toekomstvisie van het gewenste integrale vrijetijdsbeleid geschetst tot 2020 met de nodige ambities. In het rapport wordt gesproken van enkele reeds aanwezige “pareltjes” op het gebied van vrije tijd: de Kunstlinie, de Topsporthal en de Kemphaan. Ook wordt hier gewezen op het feit dat Almere een steeds belangrijker positie inneemt in de Metropoolregio Amsterdam. Zo beschikt Almere ook over aantrekkelijke natuurgebieden zoals het Almeerderhout waar ook de Kemphaan en het Eksternest zich bevinden en dat jaarlijks zo’n 100.000 mensen trekt. Daarnaast bevindt zich hier ook de zgn. Groene kathedraal, een vorm van landschapskunst

Bron: **Stad en Natuur Almere** (gedistilleerd uit Jaarverslag S&N, interne S&N MARAP gegevens, jaaroverzicht Vereniging van Participanten Kemphaan alles uit 2010).

Bezoekers aantallen op zondag in 2010

Stadslandgoed de Kemphaan	210.000
Natuurbelevingcentrum de Oostvaarders	35.000
Schaapskooi/Vroege Vogelbos	20.000
Dierenweide Den Uylpark	5.000
Totaal	270.000

In 2010 hebben op het Stadslandgoed de Kemphaan op de zondagen ongeveer 30 verschillende evenementen/activiteiten plaatsgevonden variërend tussen de 50 en 10.000 specifieke bezoekers. Door het jaar heen hebben er op de zondagen 50.000 mensen zelfstandig gerecreëerd.

Het natuurbelevingcentrum de Oostvaarders is op de zondagen “het” uitje voor natuurzoekers (naast de Oostvaardersplassen op zich), daarnaast hebben hier ook nog extra activiteiten plaatsgevonden. Bijzonder in trek zijn de excursies met de boswachters en de lezingen van de vogelwacht. Onder deze bezoekers zijn er vele van buiten Almere naar schatting ongeveer 30%. Ook is het centrum zeer intrek bij internationale gasten o.a. uit Korea, China, Nieuw Zeeland, Canada en de USA.

Ook de schaapskooi en de dierenweide hebben met hun zondagse activiteiten goede bezoekers aantallen.

Bron: **Monitor Toerisme en Recreatie Flevoland 2010 (economische effectberekening, cijfers 2009)**, juni 2010.

Dit rapport geeft een inzicht in de economische betekenis van de sector recreatie en toerisme in Flevoland. Hierna volgt een opsomming van het aanbod in Almere.

Verblijfstoerisme

13 hotels¹ met 329 kamers en 670 bedden
5 campings met 417 toeristische plaatsen
1 groepsaccommodatie met 60 bedden
5 jachthavens met 85 passantenplaatsen en totaal 2.238 ligplaatsen

Jachthaven Marina Muiderzand is een van de grootste in Almere, naast die in Almere Haven. Marina Muiderzand omvat naast de jachthaven (950 ligplaatsen), maritieme voorzieningen als een watersportwinkel, zeilmaker, jachtservice, scheepsimporteurs, jachtmakelaar, zeilschool, cafe-restaurant en een full service supermarkt. Onderdeel is ook het catamaranstrand, met 450 ligplaatsen de grootste van Europa. De jachthaven kent 2 keurmerken, de Blauwe Vlag en het Gouden Anker. De eerste is een internationaal milieukeurmerk in verband met duurzaam ondernemen en de tweede is een internationaal keurmerk dat een hoog voorzieningenniveau garandeert.

Dagtoerisme

7 attracties, bezienswaardigheden/musea
33 evenementen
4 outdoor/adventure aanbieders

De volgende cijfers zijn bekend van bezoekersaantallen en bestedingen

70.395 hotelovernachtingen
52.089 toeristische kampeernachtingen
75.900 bezoekers aan attracties, bezienswaardigheden en musea
814.900 bezoekers aan evenementen
489.440 bezoekers aan oeverrecreatie
132.651 bezoekers aan kleine watersport
160.000 bezoekers aan openluchtrecreatie (cijfer 2008)

Bestedingen

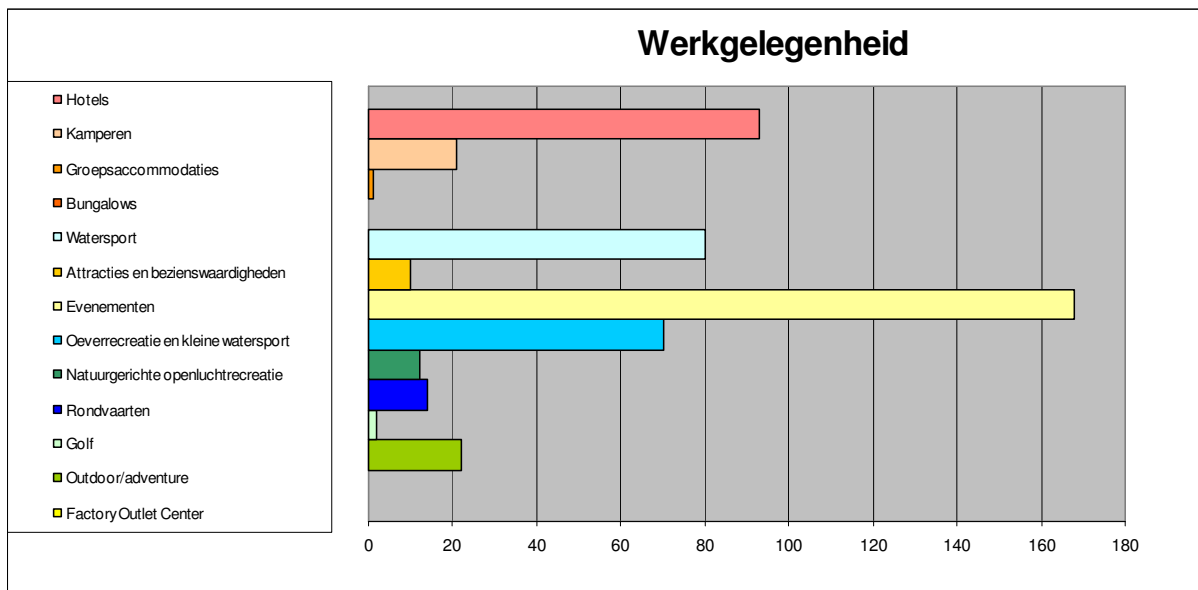
De bestedingen op het gebied van Toerisme & Recreatie in Almere in 2009 te zijn toegenomen tot bijna 53 miljoen. Ten opzichte van 2008 was dat een toename met circa 26%. Hierbij dient opgemerkt te worden dat de bestedingen voor de categorie “watersport passanten” hier niet in verwerkt is: dit was moeilijk uit te splitsen over de 6 Flevolandse gemeenten; de bestedingen in deze 6 gemeenten gezamenlijk bedroeg in 2009 bijna 5,5 miljoen euro.

Van belang is vooral de grote betekenis van het evenementenbezoek. Daarnaast zijn er relatief veel luxe hotelovernachtingen en vaste ligplaatsen in jachthavens.

De activiteiten hiervoor genoemd leveren aan directe werkgelegenheid 493 fte op en aan indirecte 192 (totaal 685 fte).

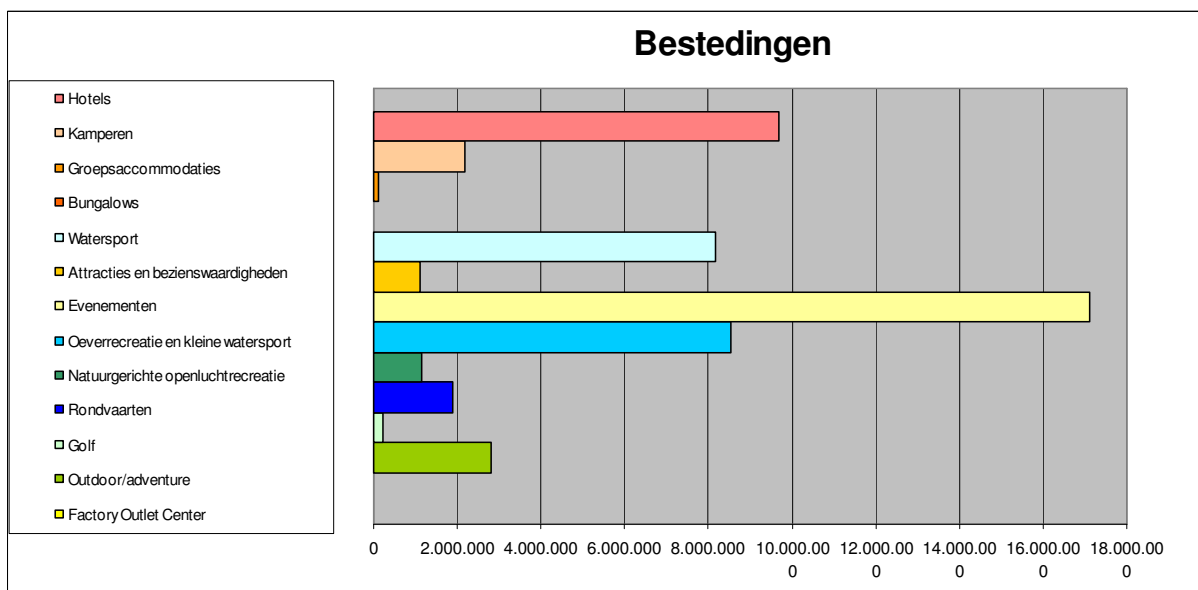
Hieronder zijn enkele cijfers inclusief grafieken nog eens op een rij gezet.

¹ Dit is inclusief pensions en bed & breakfast en exclusief het **Van der Valk Hotel** dat geopend is in februari 2011: 16 zalen en 175 kamers, hetgeen een flinke uitbreiding van de congres- en overnachtingsruimte betekent voor Almere; in het tweede kwartaal was al sprake van bijna 16.000 gastennachten, waarvan 35% uit het buitenland.

Overzicht werkgelegenheid gegroepeerd

Hotels	93
Kamperen	21
Groepsaccommodaties	1
Bungalows	0
Watersport	80
Attracties en bezienswaardigheden	10
Evenementen	168
Oeverrecreatie en kleine watersport	70
Natuurgerichte openlucht recreatie	12
Rondvaarten	14
Golf	2
Outdoor/adventure	22
Factory Outlet Center	0
Totaal	493

Overzicht bestedingen gegroepeerd

Hotels	9.689.660
Kamperen	2.174.303
Groepsaccommodaties	106.144
Bungalows	19.705
Watersport	8.170.626
Attracties en bezienswaardigheden	1.111.440
Evenementen	17.123.660
Oeverrecreatie en kleine watersport	8.542.776
Natuurgerichte openluchtrecreatie	1.134.000
Rondvaarten	1.876.250
Golf	232.155
Outdoor/adventure	2.798.440
Factory Outlet Center	0
Totaal	52.979.159

Bron: “Almere City Marketing, jaarverslag 2010” en nadere info ACM.

In de tabel hieronder staan enkele cijfers met betrekking tot de evenementen, waaronder de bestedingen (economische spin off).

Onder de “mediawaarde” wordt verstaan hoeveel publiciteit het evenement trekt (is berekend in opdracht van ACM door Knipsel Info Service).

	Resultaat 2009	Doelstelling 2010	Resultaat 2010
Totaal aantal bezoekers	788.100	850.000	669.000
Aantal evenementen met meer dan 50.000 bezoekers	3	7	3
Aantal evenementen met meer dan 20% bezoekers van buiten Almere	16	14	14
Mediawaarde van de evenementen	meer dan € 1,2 miljoen	€ 1,44 miljoen	meer dan € 4,6 miljoen
Economische spin-off van de evenementen	ongeveer € 7 miljoen	€ 8,4 miljoen	€ 7,5 miljoen bij de door ACM gefinancierde evenementen)
Financieringsaandeel private sector	75%	35%	Tenminste 56% (bij door ACM gefinancierde evenementen)

Er waren in 2010 14 evenementen met meer dan 20% bezoekers van buiten Almere. De bestedingen zijn ook gestegen.

Drie evenementen hebben meer dan 50.000 bezoekers getrokken, te weten het Bevrijdingsfestival Flevoland, Koninginnedag en de Libelle Zomerweek. Het Bevrijdingsfestival Flevoland was in 2010 het best bezochte evenement met ruim 100.000 bezoekers.

In 2010 bedroegen de bezoekersaantallen van evenementen in Almere 669.000 (in 2009 was dit 784.900). Een aantal evenementen in 2010 heeft sterk last gehad van het slechte weer (zie volgende tabel per evenement).

In onderstaande tabel is het exacte cijfer van “Winterfun XXL” niet bekend in 2010. In de tabel daaronder zijn de bezoekersaantallen weergegeven over een tijdreeks van 10 jaar (in de totalen zitten enige afwijkingen als beide tabellen vergeleken worden).

Bezoekersaantallen van evenementen 2010 t.o.v. 2009

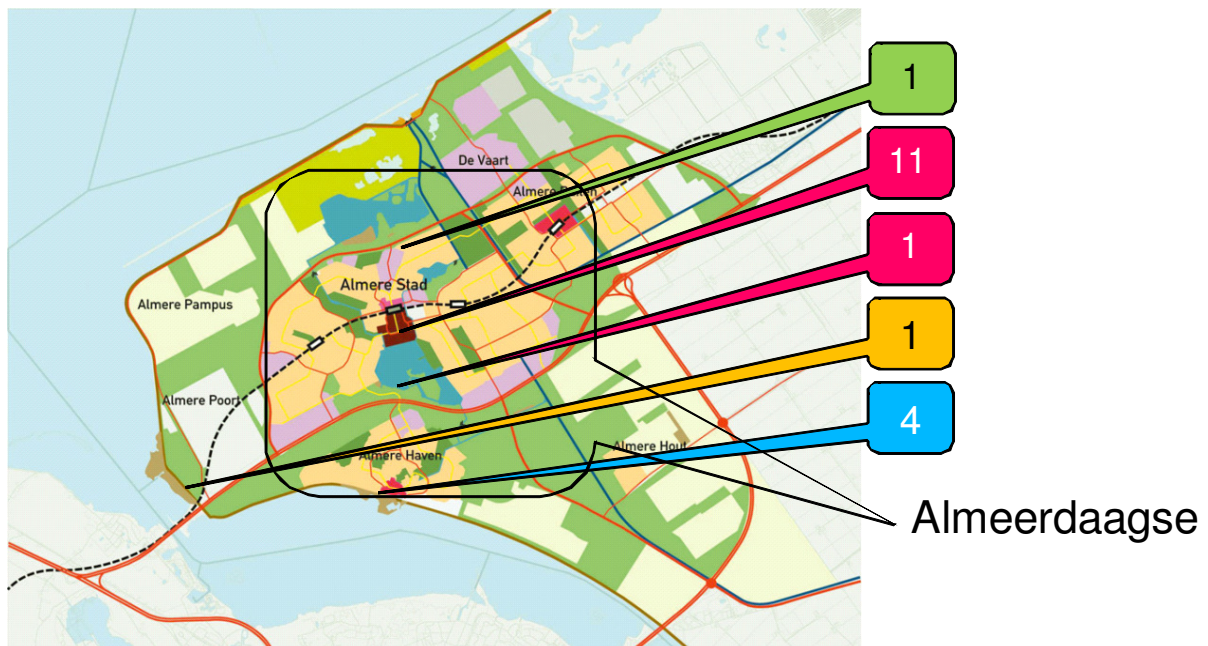
	Locatie	Bezoekers 2010	Bezoekers 2009
Afrikadag	Kemphaan	5.000	13.000
Afrique-Carib Festival	Almere Centrum	18.500	22.000
Almeerdaagse	Diverse locaties	500*	3.000
Almela	Almere Centrum	5.000	5.000
Almere City Run	Almere Centrum	4.500	
Almere Haven Festival	Almere Haven	43.000	33.000
Architectuurevent	Almere Centrum	6.000	
Bevrijdingsfestival Flevoland	Almere Centrum	104.000	67.300
Carribean Jump Up	Almere Centrum		20.000
Cultuurnacht	Almere Centrum	6.000	5.500
Defqon I	Almeerderstrand	35.000	40.000
Dirty Dutch	Almeerderstrand	12.000	
Doe- en Kijkdag	Kemphaan	15.000	15.000
Drakenbootraces	Almere Centrum	500	6.700
Evenaar Festival	Almere Buiten	18.000	35.000
Fantastic Almere	Atlantisstrand	4.000	
Fashion & Beauty Event	Almere Centrum		10.000
Festival La Mère	Almere Centrum	10.500	18.000
Free Festival	Atlantisstrand	28.000	22.000
Infinity Festival	Almere Buiten	4.000	2.000
Jazz below the Sea	Almere Centrum	1.000	24.000
Koninginnedag vuurwerk	Almere Centrum	75.000	75.000
Kwakoe Festival	Kemphaan		5.000
Libelle Zomerweek	Almeerderstrand	82.000	80.000
Luilak Bloemenmarkt	Almere Centrum	25.000	35.000
Lumièreparkfestival	Lumièrepark	6.000	7.000
Midland Classic Show	Almere Centrum		12.500
Openluchtfestival Almere	Almere Centrum		31.700
Sinterklaasintocht	Almere Haven	20.000	19.000
Smaakparade	Kemphaan		8.000
Stoom & Energiefestival	Almere Haven	32.500	20.700
Straattheater De Rode Loper	Almere Centrum	15.000	
Surinamedag	Almere Haven	7.500	8.000
Te Land ter Zee & in de Lucht	Almere Haven	10.000	
The Night of the Voice	Almere Centrum	3.000	
UPC Holland Triathlon	Almere Haven	27.500	42.000
Winterfun XXL	Almere Centrum	n.b.	
WK Finale op groot scherm	Almere Centrum	20.000	
WK Zoetwatervissen	Almere Buiten		20.000
X-treme X-mas Almere	Almere Centrum		44.500
Zand Almere	Almeerderstrand	25.000	35.000
Totaal		669.000	784.900

*Deelnemers (in 2009 telling bezoekers)

Evenement	Bezoekers (x 1.000)						
	2000	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Afrikadag			7	13		13	5
Airpeace Free Festival			10	10	13	22	28
ANWB Kampeer- en Vakantiedagen		35	35				
Beach Volleyball Circuit	5	10	10				
Bevrijdingsfestival		60	60	75	80	67	104
Botterfestival/Havenfestival	50	60	30	50	25	33	43
Carribean Jump Up					4	20	
Defqon One dance Festival		32	30	35	38	40	35
Doe- en kijkdag		15	10	15		15	15
Evenaar festival					30	35	18
Festival Afrique Carib			4	7		22	19
Festival La Mère					6	18	11
Holland Triathlon	90	55	55	55	54	42	28
Intocht Sinterklaas				15	50	19	20
Jazz/Music Below The Sea Festival	40	9	25	20	4	24	1
Kermissen		30	30				
Kerstparade				100	102		
Koninginnedag			80		75	75	75
Libelle zomerweek	70	70	75	75	75	80	82
Luilakmarkt	50	35	40		30	35	25
Midland Classic Show			10	25	13	13	
NK Beachsoccer			20				
Openlucht Festival Esplanade						32	
Stoomfestival	30	19	18		30	21	33
Western Experience	15	16	18		11		
WK Finale op groot scherm							20
WK Zoetwatervissen						20	
Zand Almere					35	35	25
Samenvatting overige evenementen:							
Muziek	7	5	9		18	2	7
Theater				24			15
Cultuur overig	166		1	2	4	25	20
Sport	55	13	6	9	4	3	15
Vrijetijd			7	11	5	30	6
Totaal	578	464	589	541	705	740	648

Bron: Almere Citymarketing

De spreiding over de stadsdelen ziet er als volgt uit:

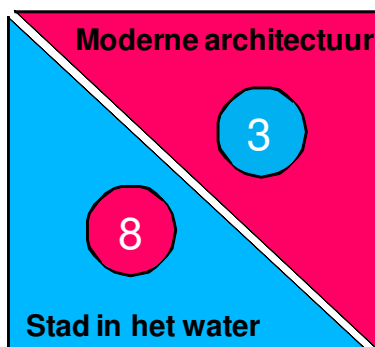

Van alle grootstedelijke evenementen vindt ruim de helft in Almere Centrum plaats. Dat is ook wenselijk gezien de regionale functie van Almere Centrum. Verder valt het op dat Almere Haven beter bediend wordt dan Almere Buiten. Dat is verklaarbaar omdat Almere Haven een betere entourage biedt dan Almere Buiten en een sterkere toeristische functie heeft. Gezien het toenemend belang van Almere Poort is het wenselijk dat het aantal grootstedelijke evenementen hier in de toekomst gaat toenemen. Maar het cijfer van 1 in deze figuur geeft geen goed beeld omdat hier in 2010 behalve ZAND ook de Libelle Zomerweek, Defqon1 en eenmalig Dirty Dutch hebben plaatsgevonden; dit zijn evenementen die door ACM niet financieel worden ondersteund, maar wel grootstedelijk zijn. In Almere Buiten vond naast het Evenaarfestival tevens het commerciële evenement Infinity plaats dat 4.000 bezoekers trok (deze evenementen staan wel in de volgende tabel).

Score op dimensies

Als gekeken wordt naaren naar aansluiting van de evenementen op de dimensies moderne architectuur en water, zien we dat we er voldoende evenementen gebruik maken van het vele water in Almere, ofwel heel direct ofwel als essentieel sfeerbepalend onderdeel (bijvoorbeeld ZAND en Free Festival). Minder evenementen maken gebruik van de moderne architectuur als decor.

Alleen de Almeerdagse sluit aan op beide dimensies.

Score op kernwaarden

In 2010 heeft ACM bij 12 evenementen op locatie laten enquêteren. Eén van de vragen betrof de mate waarin het evenement grensverleggend en kleurrijk (zijnde kernwaarden van Almere) wordt gevonden op een 5 puntsschaal. Hieronder worden de scores van de twaalf evenementen weergegeven. Hieruit blijkt dat de meeste evenementen eerder als kleurrijk dan als grensverleggend worden gezien. Het meest grensverleggende evenement was in 2010 de Almeerdaagse met een score van 3,6. Het meest kleurrijke evenement is Afrique–Carib. Dit evenement behaalde ook de hoogste totaalscore op beide kernwaarden.

	Grensverleggend	Kleurrijk	Totaal
UPC Holland Triathlon	3,5	3,8	7,3
Almere Haven Festival	3	3,5	6,5
Stoom- en Energie Festival	3,3	4	7,3
Evenaar Festival	3,2	3,3	6,5
Almeerdaagse	3,6	3,6	7,2
Bevrijdingsfestival Flevoland	3	3,6	6,6
Jazz Below the Sea	3	3,2	6,2
Festival LaMère	3,2	3,5	6,7
Afrique Carib	3,5	4,1	7,6
Cultuurnacht	3,4	3,9	7,3
The Voice of Almere	3,5	3,8	7,3
De Rode Loper	3,5	4	7,5

Qua (landelijke) publiciteit zijn de volgende aspecten te noemen.

- Op 6 februari 2010 stond er in de Telegraaf Reiskrant een artikel met de titel “Veelzijdig Almere”, waarin de moderne architectuur, de natuur, het water en de horeca aan bod kwamen.
- 20 februari 2011: de Avro schonk aandacht aan De Paviljoens met de tentoonstelling van Germaine Kruijff.
- In een editie van Kunstbeeld, Tijdschrift voor hedendaagse en moderne kunst werd De Paviljoens bekroond met de beste nationale groepstentoonstelling.

Bron: Almere City Marketing, Evenementenprijzen Almere

In 2001 werd de Nationale Evenementenprijs door de gelijknamige stichting in het leven geroepen.

Almere was een van de voorlopers op evenementengebied. In 1999 had de gemeente hiertoe een aparte stichting, de Stichting Stadspromotie (tegenwoordig Almere City Marketing) in het leven geroepen. Deze stichting hield zich onder meer bezig met het werven en coördineren van grootstedelijke evenementen.

In datzelfde jaar vierde Almere haar 25-jarig bestaan met een zeer goedgevulde evenementenkalender. Ook in 2000 prijken vele spraakmakende evenementen op de Almeerse kalender, zoals het Holland Sand Sculpture Park, de Libelle Zomerweek, de Powerboatraces, Holland Triathlon, Jazz below the Sea en het Internationaal Stoomfestival Almere Haven: reden waarom Almere in 2001 uitgeroepen werd tot eerste Nationale Evenementenstad.

In de jaren daarna bleef Almere, ondanks toenemende concurrentie van grote steden als Amsterdam, Rotterdam en Den Haag, goed scoren. In 2002 en 2003 werd beslag gelegd op de 2^e plaats, in 2004 werd Almere 4^e en in 2006 en 2009 eindigde Almere op een gedeelde 6^e plaats.

Naast de Nationale Evenementenprijs voor gemeenten werden ook individuele evenementen in verschillende categorieën uitgereikt.

Zo werd in 2009 de UPC Holland Triathlon nog gekozen tot beste Regio-Evenement Sport, omdat het jaar daarvoor in Almere met groot succes het WK Triathlon was georganiseerd. In datzelfde jaar eindigde het popconcert Zand Almere als 2^e in de categorie Beste Stadspromotie-evenement. In het verleden werden ook theaterspektakel Dante (2002), de TV-serie Big Brother (Almere was hiervan in 1999 de eerste opnamelocatie) en het Monopoly-project (NK, 2001) met prijzen onderscheiden.

Nog steeds kent Almere een zeer uitgebreide evenementenkalender, die de laatste jaren ook nog versterkt is door de evenementen die plaatsvinden in het Topsportcentrum Almere Poort met regelmatig NK's, EK's en WK's in verschillende takken van sport. Veel evenementen vinden plaats in het stadscentrum. De Evenementen trekken jaarlijks tussen de 700.000 en 800.000 bezoekers.

Bron: Almere Vandaag, 26 augustus 2011: "Bed and breakfast in Almere booming business".

Er zijn zeker tien adressen bij particulieren thuis waar toeristen, zakenmensen en sportlieden terecht kunnen. Dit weekeinde is er bijna geen plekje meer vrij, vanwege de Holland Triathlon en een week geleden zaten de accommodaties vol met festivalgangers van Zand.

„Als ik tien kamers had gehad, zou ik ze allemaal vol hebben”, zegt Dick Heijmans. Samen met zijn echtgenote Liesbeth runt hij een B&B in Waterwijk. „In de zomer hebben we de meeste toeristen over de vloer. Vaak zijn het fietsers. Ook uit het buitenland; België, Duitsland, Brazilië, Finland, VS, Letland en Rusland. Zo rond deze tijd worden het weer meer mensen die voor hun werk in Almere overnachten”, vertelt hij. „Er logeren hier regelmatig werknemers die voor hun werk gedetacheerd zijn bij bedrijven in Almere”, vult Liesbeth Heijmans aan.

„Onder de gasten van B&B's zijn in Almere sowieso weinig toeristen”, heeft Mari-Lou van Kolfschoten van bed and breakfast Addis Abeba in Stedenwijk juist gemerkt. „De meesten zijn hier zakelijk”

Met ingang van dit seizoen is Haddock Watersport een bed en breakfast begonnen voor mensen die na een feestavond bij Haddock niet helemaal terug willen rijden. „De nieuwste tak van ons bedrijf biedt overnachtingsmogelijkheden aan in drie verschillende verblijven: waterbungalows, een woonboot en een blokhut”, vertelt Wieteke Kleipool. „Ondanks het slecht weer loopt het wel. Vorige week hadden we veel festivalgangers van Zand”.

B&B Oostvaardersplassen in de Stripheldenbuurt huisvest dezer dagen vooral triatleten. „Ze hebben een eigen entree, keukentje en sanitair in een bijgebouw bij onze woning”, vertelt José Hagen. „Ik zie ze niet zoveel, want sporters zijn erg gefocust op hun prestatie. Ze zijn 's morgens vroeg al op pad om naar de wedstrijd te gaan”.

B&B-gasten kunnen zelfs overnachten in een kunstzinnige omgeving, bij Galerie Christine in Literatuurwijk. „Het is eigenlijk een beetje een geintje, maar er staat een bed midden in de galerie tussen de schilderijen”, vertelt Christine van Stralen. „Om symbolisch aan te geven dat er een bed and breakfast aan de galerie is verbonden. De B&B is onderdeel van mijn bedrijf dat al 24 jaar bestaat: het Bureau voor Kunstprojecten. Vóór buitenlandse studenten die naar Nederland kwamen om de taal en cultuur te leren kennen, had ik al vaak gasten. Dit was gemakkelijk uit te breiden naar een bed & breakfast”, zegt Van Stralen. „Veel gasten werken tijdelijk in Almere. Op het moment heb ik drie gasten die een cursus volgen bij stichting Aap”. Kees van Malsem heeft gisteren ingecheckt bij B&B Veloservice in de Faunabuurt. „Ik woon in Gouda en ben dit weekeinde hier voor de triatlon”, vertelt hij. „In theorie had ik voor de inschrijving heen en weer kunnen rijden, maar het is toch minder relaxt als je 's morgens heel vroeg uit je woonplaats moet vertrekken. Verblijf in een bed and breakfast vind ik heel prettig, het is lekker kleinschalig. Veel minder gedoe dan in een hotel”.

Bij Aan de Pier Sub 7 in Eilandenbuurt komt het merendeel van de gasten voor zaken over de vloer. „Ik heb een keer een golfelaar gehad van het Naarderbos, een filmmaker uit Engeland die in de Oostvaardersplassen opnames maakte en een dierenarts die voor de waarneming van een praktijk in Almere was”, vertelt Astrid de Rijke.

In B&B de Franse Den in Almere Hout zijn de gasten verzekerd van privacy, vertelt Christina Jansen. „Ze hebben de beschikking over een klein zomerhuisje. De Franse Den is, denk ik, de oudste bed and breakfast van Almere. Ik ben in 2000 gestart. Er was destijds heel weinig

accommodatie. De gasten komen overal vandaan, alleen Russen heb ik nog niet gehad. Dit weekend zitten er natuurlijk triatleten in het huisje”.

Bron: “**Er op uit in Almere**”, de meest recente, ongedateerde, folder van de VVV Almere waarin alle toeristisch–recreatieve voorzieningen van Almere verwoord staan (bijlage). Op een digitale kaart zijn deze voorzieningen aangegeven. (Er wordt momenteel gewerkt aan een geheel nieuwe kaart waarop alle voorzieningen staan in Almere, zowel de recreatief–toeristische als overige voorzieningen; deze zal in het voorjaar van 2012 gereed zijn).

– Op de website www.ookflevoland.nl worden de recreatieve en toeristische trekpleisters voor heel de provincie Flevoland weergegeven, inclusief een kaart. Daarnaast zijn er de websites www.vvvalmere.nl en www.vvvalmere.mobi (dit laatste is voor bezoekers die toeristische informatie op locatie wensen te ontvangen; Iphone applicatie).

De zondagsrust en de leefbaarheid, de veiligheid en de openbare orde

De aangescherpte Winkeltijdenwet van 2010 schrijft voor dat naast economische motieven ook zondagsrust en leefbaarheid, veiligheid en openbare orde in de gemeentelijke besluitvorming moet worden betrokken.

Ten tijde van de behandeling van het voorstel tot uitbreiding van de openingstijden werd verwacht dat het verruimen van de openstelling van winkels niet zou leiden tot uitbreiding van de toezicht– en handhavingstaak van de gemeente. Gezien de aard van de activiteit, openstelling van winkels, kan wat betreft de aanpak van toezicht en handhaving de werkwijze worden gevolgd van handhaving op basis van klachten. Wat betreft schoonmaak, handhaving van parkeren en sociale veiligheid wordt wel verhoging van exploitatiekosten en uitbreiding van toezicht en handhaving verwacht door de politie.

Als de winkels elke zondag open zijn, zal het drukker op straat zijn maar ook levendiger en gezelliger. Politie en de handhavers van de gemeente verwachten desgevraagd geen nadelige gevolgen van het volledig openstellen van de winkels op zondag. Qua veiligheid kan de koopzondag binnen de huidige bedrijfsvoering worden opgevangen. De opening van de winkels zal naar verwachting niet of nauwelijks van invloed zijn op de zondagsrust in de woongebieden.

Tot slot, de vrije keus die winkeliers krijgen om al dan niet open te gaan op zondag past in de ambitie van de gemeente Almere én de rijksoverheid om de administratieve lastendruk en regelgeving terug te brengen.

In Almere wordt al sinds 2006 gewerkt met de verruimde openingsmogelijkheid van winkels. De **Veiligheidsmanager Stadscentrum** en de **politie** hebben aangegeven (september 2011) dat uit de Incidentenregistratie van de politie en cameratoezicht de afgelopen jaren verhoudingsgewijs (qua bewonersgroei) geen toename van incidenten zijn geregistreerd. Ook kan worden geconcludeerd, dat de koopzondagen in het Stadscentrum, geen negatieve invloed heeft gehad op de leefbaarheid, veiligheid en openbare orde.

In het kader van de Integrale Veiligheid wordt in alle stadsdelen, ook in het Stadscentrum, samengewerkt met de ketenpartners in Veiligheid. De Veiligheidsmanager heeft hierin een regierol. Een van de thema's voor het Stadscentrum is het Keurmerk Veilig Ondernemen (KVO–W). In april 2011 is, mede door deze integrale samenwerking, het Stadscentrum opnieuw gecertificeerd als veilig winkelcentrum.

Algemeen voor Almere, maar geldt ook landelijk, kan worden vastgesteld, dat het aantal geregistreerde Incidenten (ook misdrijven) de afgelopen jaren zijn gedaald, maar dat het onveiligheidsgevoel onder de Almeerders is toegenomen. Wat hiervan de oorzaak is, is tot op heden niet bekend. Vermoedelijk heeft dit te maken met zichtbaarheid van handhavers en het daadwerkelijk handhaven. Hier wordt vooral vanuit de gemeente aan gewerkt door middel van de totstandkoming van een binnen de gemeente Almere centrale dienst Stadstoezicht.

Bron: **“Winkels vaker open op zondag? Rapportage van een onderzoek naar de mening van bewoners en ondernemers naar de verruiming van de Winkelopeningstijden”**; door afdeling O&S van de gemeente Almere d.d. januari 2006. Bewoners van Almere blijken, gevraagd naar hun principiële visie (mede in relatie tot de zondagsrust), in meerderheid positief te staan tegenover een algehele openstelling, waarbij vooral de jongere generaties positief staan tegenover deze openstelling. 58% van de bewoners denkt ook dat Almere door de zondagopenstelling van winkels aantrekkelijker wordt.

(Lopende) uitbreidingsaspecten recreatie/toerisme op de korte termijn

- Veiligheidsmuseum (politie en brandweermuseum), expliciet opgenomen in IAK. Dit museum is voorzien in het centrum van Almere, planning opening: eind 2012, 50.000 bezoekers per jaar worden verwacht, bestedingen van € 530.000 per jaar en 6 fte (bron: provincie Flevoland 24 juni 2011).
- Retailpark TCN in Almere Poort (sport, spel en leisurevoorzieningen), wordt aan gebouwd. Uit recent onderzoek van DTNP (sept 2011) blijkt dat grote sport- en elektronicawinkels een belangrijke rol spelen bij recreatief winkelen en als publiekstrekker in binnensteden grote toegevoegde waarde hebben.
- IJs- en skeelerbaan sportpark Fanny Blankers Koen (Almere Stad). Met de voorbereidende werkzaamheden voor de IJs-/ Skeelerbaan in het sportpark Fanny Blankers-Koen is gestart. De 400 meter lange baan zal naar verwachting in december open gaan voor de eerste schaatsrondjes. De nieuwe baan is geschikt om officiële wedstrijden te houden. Door te voldoen aan ook (inter)nationale eisen die gelden voor de schaats- en skeelersport kunnen er officiële wedstrijden onder de vlag van de KNSB (Koninklijke Nederlandse Schaatsenrijders Bond) worden gehouden. In de zomermaanden is de baan ideaal voor skeelerwedstrijden, 's winters is het een natuurijsbaan. Aan de binnenzijde van de baan wordt ook een 200 meter skeelerpiste gerealiseerd. Zo is deze multifunctionele sportaccommodatie het hele jaar door te gebruiken. De ijs-/ skeelerbaan wordt gerealiseerd met behulp van Het Europees Fonds voor Regionale Ontwikkeling (EFRO). De gemeente Almere krijgt deze EFRO-subsidie omdat de Europese Unie van mening is dat de aanleg van deze sportaccommodatie de stad aantrekkelijker maakt en bijdraagt aan de verbetering van het sportklimaat in de stad.

Potentie-onderzoeken toeristische attracties

Almere is jong en heeft daarom ambitie en wenst potenties voor verdere ontwikkelingen van de toeristische en recreatieve sector intensiever te benutten. Almere is volop in opbouw. Almere biedt op dit moment een onvoldoende aanbod aan leisure-functies, zowel voor bestaande inwoners als voor bezoekers. Daarom zal Almere voortvarend moeten door-investeren ook in deze sector om alleen al voor de eigen inwoners het aanbod aan vrijetijdsvoorzieningen te moeten inhalen dat past bij de behoeften van het huidige en groeiend inwonertal. Mede daarom zijn er onder meer de volgende onderzoeken gedaan:

- Marktpotenties Leisure Waterfront Almere, mei 2009, Ecorys (m.b.t. waterfrontontwikkelingen in Kustzone Poort. Het Waterfront Almere biedt unieke mogelijkheden voor onderscheidende functies in de sfeer van (commerciële) vrije tijd.
- Eindrapportage Markttoets en economische impact toerisme & recreatie Markermeer-IJmeer, LaGroup, i.o.v. de Werkmaatschappij Markermeer-IJmeer, augustus 2011. Hierin wordt een beschrijving gegeven van de markttoets toeristisch –recreatieve plannen.
- Floriade 2022, Economische Effectverkenning (bron: Kamer van Koophandel Gooi, Eem- en Flevoland, 5 oktober 2011). Almere overweegt zich kandidaat te stellen voor de Floriade 2022. In deze verkenning schatten Rabobank, KvK en het Almeerse bedrijfsleven in wat dit

kan betekenen voor het ondernemersklimaat van Almere en de regio. Men verwacht een bezoekersaantal van tussen de 1,75 en 2,5 miljoen.

Uitingen (bijlagen)

- Uit de samenwerking met de Metropoolregio Amsterdam volgt een excursiebrochure, met excursies naar Almere, Markermeer en Het Nieuwe Land (bijlage blz. 11 en 33).
- Daarnaast een regio OV kaart van de omgeving van Amsterdam met erop aangegeven Almere Centrum (architectuurroute) en museum De Paviljoens.
- Verder een Metropoolpromotiebrochure de VVV Recreatiekrant Noord-Holland waar ook Almere in opgenomen is, blz 17).
- Een overzicht van uitingen over 2010.
- Een uitsnede uit een brochure van Amsterdam Metropolitan Area (I amsterdam), waarin Het Nieuwe Land is opgenomen (“New Land”). Hiervan staat ook een zuil op het Damrak in Amsterdam.
- Er is op 10 oktober jl. een artikel verschenen in een vooraanstaand internationaal blad (“Travel + Leisure”) over Almere getiteld “The city of tomorrow”.

Besluitenlijst per activiteit

Politieke Markt d.d. 22 november 2012

Besluitenlijst nr. 4	Aantal bezoekers bij aanvang: 5
Raadsvoorstel Verordening Winkeltijden Almere 2011 (RV-62) Steller: A. Bokkers Verantwoordelijk Portefeuillehouder: de heer B. Scholten	
Voorgesteld besluit:	
<ol style="list-style-type: none">1. Naar aanleiding van de vier onderzoeken de volgende motiveringen toe te voegen aan het besluit van 22 december 2011:<ol style="list-style-type: none">a. De omvang van het toerisme in Almere is voldoende voor substantieel autonoom toerisme onder andere doordat het aanbod en de vraag naar het verblijfstoerisme een dusdanige omvang heeft dat het als bovengemiddeld betiteld kan worden en door ondermeer de moderne architectuur en de diverse grote evenementen.b. Bewoners hebben geen overwegende bezwaren tegen zondagsopenstelling.c. Winkeliers geven een genuanceerd beeld over de verschillende relevante economische aspecten van de zondagsopenstelling, een meerderheid heeft echter geen bezwaar tegen de mogelijkheid elke zondag open te zijn. Van alle winkelmedewerkers wil maar 32% nu en in de toekomst niet op zondag werken.d. De overkoepelende (markt)partijen zijn in overwegende mate voor zondagsopenstelling.2. Het bezwaarschrift van de Stichting Tegen Verruiming Zondagopenstelling c.s. d.d. 17 januari 2012 en van 6 februari 2012 gericht tegen de op grond van artikel 3, derde lid, van de Winkeltijdenwet in de Winkeltijdenverordening 2011 opgenomen vrijstelling van het verbod om (samengevat) winkels op zondag open te stellen, gegrond te verklaren, en het besluit van 22 december 2011 in stand te houden, onder verbetering van de gronden, zoals opgenomen in dit voorstel.3. Het verzoek van de Stichting Tegen Verruiming Zondagsopenstelling om vergoeding van de kosten gemaakt in de bezwaarfase af te wijzen.	
Voorzitter: mevrouw W.A.T. van der Heijden Griffie: Mevrouw B.J. Elgersma Notulist: nee (besluitenlijst)	
Aanwezig: Raadsleden/fractieassistenten: de dames Begeer, A.A.L.S (PvdA), Jonge, F.T. (CDA) en Bosch-Nijeboer, R. (ChristenUnie) en de heren Dijk, A.J.A. (PVV), Bakker, M. (Leefbaar Almere), Lems, J. (D66), Hengstman, W.R. (VVD) en Hamminga, G.M. (SP) College: de heer B. Scholten Ambtenaren: de heer A. Bokkers (DSO) Overig:	
Inspreker: n.v.t.	
Conclusie voorzitter:	

Gemeente Almere

Opnieuw agenderen.

Toezeggingen:

Wethouder Scholten heeft op verzoek van Begeer, A.A.L.S (PvdA) de volgende toezegging gedaan:

De wethouder gaat met de beleggers spreken over een hardheidsclausule voor kleine ondernemers als deze zwaarwegende problemen hebben met de verplichte zondagsopening, gevraagd door deze beleggers in een nieuw contract.

Deadline beantwoording toezeggingen:

Juni 2013

Aantekeningen:

De ChristenUnie overweegt een aantal moties en amendementen. Het CDA geeft aan zich daar waarschijnlijk bij aan te sluiten.

Vorbereidingsmemo

Aan: Raad

Van: Presidium

Datum: 22 november 2012

AGENDAPUNT

Agendaverzoek Leefbaar Almere Raadsbrief IBBA regeling ondernemers (RG-155) (vervolg)

DOEL VAN DE ACTIVITEIT

POLITIEKE CONTEXT

Bij de behandeling van het Raadsvoorstel Impulsmiddelen (RV-04/2011) heeft de raad op 10 februari 2011 motie RG-34 van Leefbaar Almere aangenomen. Deze motie riep het college op een onderzoek te doen naar:

- De wenselijkheid bij ondernemers om van een IBBA-regeling voor ondernemers gebruik te maken
- Mogelijke obstakels (regelgeving, staatssteun, etc)
- De wil bij corporaties om aan dit systeem mee te doen
- De mogelijkheden voor Almere om dit te gaan doen

Het college heeft per raadsbrief d.d. 29 mei 2012 (dagmail 31 mei 2012) op de uitvoering van deze motie gereageerd. In deze raadsbrief licht het college toe het in de motie gevraagde onderzoek overbodig te vinden.

De inhoud van die raadsbrief was voor Leefbaar Almere aanleiding een agendaverzoek in te dienen. Leefbaar Almere kon zich niet vinden in de inhoud van de raadsbrief en wilde bereiken dat het college alsnog tot uitvoering van de motie zou overgegaan.

Tijdens de Politieke Markt van 28 juni 2012 heeft het college bij monde van wethouder Duivesteijn toegezegd dat het vraagstuk wordt teruggenomen naar het college. Het college zou vervolgens bespreken of in de sfeer van de startende bedrijven een mogelijkheid aanwezig is om te handelen naar de bedoelingen van de motie. De raad zou hierover door middel van een raadsbrief worden geïnformeerd. Hierop is geconcludeerd dat na verschijnen van de betreffende raadsbrief het agendaverzoek opnieuw zou worden geagendeerd. De raadsbrief is op 6 november 2012 aan de raad gestuurd met als gevolg dat deze agendering van het eerdere agendaverzoek plaatsvindt.

In de raadsbrief d.d. 6 november jl. geeft het college onder verwijzing naar eerdere onderzoeken en initiatieven aan dat zij van mening is dat het niet nodig om een IBBA-regeling voor ondernemers van gemeentewege op te zetten, omdat er volop mogelijkheden voor huisvesting van startende bedrijven in Almere aanwezig zijn. Het college voegt hieraan toe dat commerciële vastgoedeigenaren een belangrijke rol hebben om op de groeiende doelgroep in te spelen en dat de gemeente daarbij waar mogelijk zal proberen te faciliteren.

BEHANDELING EN UITKOMST ACTIVITEIT

- Toelichting door het college op de raadsbrief d.d. 6 november 2012
- Reactie op door indiener agendaverzoek
- Onderlinge discussie
- Conclusie omtrent het vervolg

AANWEZIGHEID PORTEFEUILLEHOUDER GEWENST?

- Ja

Bijlage(n): *(mee in bundel)*

Agendaverzoek Leefbaar Almere Raadsbrief IBBA regeling ondernemers (RG-155)

Achterliggende stukken:

- Raadsbrief d.d. 6 november 2012 Toezegging IBBA-regeling voor ondernemers (zie RIS Raadsbrieven november 2012)
- Raadsbrief d.d. 29 mei 2012 (Zie RIS Raadsbrieven mei 2012)
- Motie RG-34/2011 Impulsen 2011, programma Economie; IBBA regeling voor ondernemers. (Zie RIS 10 februari 2011)

**Verzoek tot agenderen activiteit voor
de Politieke Markt** d.d. 28 juni 2012, Vervolg 22
november 2012

RG-155/ 2012

Indiener voorstel: De heer F. Huis (Leefbaar Almere)

Onderwerp: Raadsbrief IBBA regeling ondernemers

Aanleiding:

Het college heeft de op 29 mei een raadsbrief (kenmerk DSO/2012/2273999xm) gestuurd naar de gemeenteraad van Almere. Hierin wordt uiteen gezet waarom het college de bij de behandeling van de inzet impuls gelden economie voor 2011 aanvaarde motie (RG'34 / 2011) weigert uit te voeren.

Doel bespreking:

Het college aansporen deze motie uit te voeren

Voorgestelde wijze van bespreking:

- Korte toelichting op het agenda verzoek
- Nadere informatie door het college
- Onderlinge discussie
- Samenvatting door indieners en conclusies

Beschrijf wanneer de bespreking naar uw mening succesvol is verlopen:

Wanneer het college toezegt het onderzoek uit te voeren op een aanvaardbare termijn.

NB. Aan de informatieverstrekking en de informatie-uitwisseling worden geen besluitvormende of bindende uitspraken ontleend.

Gemeente Almere

Besluitenlijst per activiteit

Politieke Markt d.d. 22 november 2012

Besluitenlijst nr. 5.	Aantal bezoekers bij aanvang: 2
Raadsonderwerp Agendavoorstel Leefbaar Almere (Vervolg): Raadsbrief IBBA regeling ondernemers (RG-155) Indiener: de heer F. Huis (Leefbaar Almere) Verantwoordelijk Portefeuillehouder: de heer B. Scholten	
Doel bespreking: Het college aansporen deze motie uit te voeren	
Voorzitter: mevrouw G.H. Blokland Griffie: de heer J.A. Eshuis Notulist: nee (besluitenlijst)	
Aanwezig: Raadsleden/fractieassistenten: de dames Begeer, A.A.L.S. (PvdA), Heijden, W.A.T. van der (GroenLinks) en de heren Kat, M. de (Leefbaar Almere), Malotaux, B. (CDA), Otter, J. (ChristenUnie), Eekhuis, R.A. (PVV), Hengstman, W.R. (VVD), Hamminga, G.M. (SP). College: dhr. B. Scholten Ambtenaren: dhr. H.P. Krolis (DSO)	
Inspreker: n.v.t.	
Conclusie voorzitter: Voldoende besproken	
Toezeggingen: --	
Aantekeningen: --	

Gemeente Almere

Raadsbrief IBBA regeling ondernemer (RG-155) BESLUITENLIJST

Agenda voor de bijeenkomst in de Blauwe Zaal

Datum: donderdag 22 november 2012

Aanvang: 19:00 uur

Raadsvoorstel

Visie Beheer Openbare Ruimte (RV-60)

Raadsvoorstel (Vervolg)

Harmonisatie Kinderopvang en Peuterspeelzaalwerk in Almere (RV-61)

Raadsbrief IBBA regeling ondernemer (RG-155) BESLUITENLIJST

Raadsvoorstel

[Visie Beheer Openbare Ruimte \(RV-60\)](#)

[Visie Beheer Openbare Ruimte \(RV-60\) \(VOORBEREIDINGSMEMO\)](#) (pdf)

[Raadsvoorstel- en besluit - Visie Beheer Openbare Ruimte \(RV-60\) \(RAADSVOORSTEL\)](#) (pdf)

[Bijlage - Visie Beheer Openbare Ruimte \(RV-60\) \(VISIE\)](#) (pdf)

[Achterliggend stuk - Visie Beheer Openbare Ruimte \(RV-60\) \(COLLEGEVOORSTEL\)](#) (pdf)

[Visie Beheer Openbare Ruimte \(RV-60\) PRESENTATIE](#) (pdf)

[Visie Beheer Openbare Ruimte \(RV-60\) BESLUITENLIJST](#) (pdf)

Raadsbrief IBBA regeling ondernemer (RG-155) BESLUITENLIJST

Raadsvoorstel (Vervolg)

[Harmonisatie Kinderopvang en Peuterspeelzaalwerk in Almere \(RV-61\)](#)

[Harmonisatie Kinderopvang en Peuterspeelzaalwerk in Almere \(RG-61\) \(Vervolg\) \(VOORBEREIDINGSMEMO\) \(pdf\)](#)

[Raadsvoorstel- en besluit - Harmonisatie kinderopvang en Peuterspeelzaalwerk in Almere \(RV-61\) \(Vervolg\) \(RAADSVOORSTEL\) \(pdf\)](#)

[Harmonisatie Kinderopvang en Peuterspeelzaalwerk in Almere \(RV-61\) BESLUITENLIJST \(pdf\)](#)

Vorbereidingsmemo

Aan: Raad

Van: Presidium

Datum: 22 november 2012

AGENDAPUNT

Raadsvoorstel Visie Beheer Openbare Ruimte 'Beheer maakt het verschil' (RV-60)

DOEL VAN DE ACTIVITEIT

POLITIEKE CONTEXT

Op 19 januari en 2 februari 2012 zijn de hoofduitgangspunten voor de beheervisie voor consultatie aan de raad voorgelegd. In de concept-beheervisie werden de kernopgave voor het beheer van de openbare ruimte en vijf uitgangspunten geschetst. Het merendeel van de aanwezige raadsleden kon zich in grote lijnen in de concept-visie vinden. Het grootste deel van discussie ging over de gewenste beeldkwaliteit in relatie tot de beperkt beschikbare financiële middelen en de inzet/betrokkenheid van inwoners bij het beheer. N.a.v. deze consultatie is de definitieve Visie Beheer Openbare Ruimte afgerond en wordt deze voor besluitvorming aan de raad voorgelegd. De wisseling van portefeuillehouders heeft ertoe geleid dat de nota later is aangeboden dan gepland. Hierover heeft het college op 20 juli jl. via een raadsbrief een tussen/voortgangsbericht gestuurd.

De raadsconsultatie heeft er verder toe geleid dat in de beheervisie de uitgangspunten nader zijn uitgewerkt in de vier beleidsspeerpunten 'kwaliteit op maat', 'excellent partnerschap', 'duurzaam werken' en 'beheerbewust groeien'. Daarnaast is de beheervisie aangevuld met een innovatieprogramma ter uitwerking van deze beleidsspeerpunten.

Tot slot is de beheervisie uitgebreid met een strategische opgave. In deze opgave zal nader onderzoek naar de feitelijke budget- en investeringsbehoefte worden gedaan en worden verkend welke mogelijkheden er zijn om op termijn ook goed met deze opgave om te kunnen gaan. Daarbij wordt ook de beheerexploitatie van de nieuwe gebieden betrokken.

BEHANDELING EN UITKOMST ACTIVITEIT

- Mening over het voorliggende voorstel evt. inclusief politieke vragen
- Reactie op weergegeven meningen en beantwoording vragen door de portefeuillehouder
- Doorgeleiden naar debat/besluitvorming

AANWEZIGHEID PORTEFEUILLEHOUDER GEWENST?

- Ja

Bijlage(n): *(mee in bundel)*

Raadsvoorstel Visie Beheer Openbare Ruimte 'Beheer maakt het verschil' (RV-60)

Bijlagen bij raadsvoorstel: *(zoals vermeld op raadsvoorstel)*

Visie Beheer Openbare Ruimte 'Beheer maakt het verschil', zie RIS 22 november 2012

Achterliggende stukken *(in raadsinformatiesysteem)*:

Collegevoorstel d.d. 2 oktober 2012, zie RIS 22 november 2012

Bespreking consultatie concept beheervisie Politieke Markt d.d. 19 januari en 2 februari 2012

Voorstel aan de Gemeenteraad

Invullen door Raadsgriffie

Onderwerp

RV-nummer: **RV-60/ 2012**

Visie Beheer Openbare Ruimte

Procedure
Carrousel 22 november 2012

Beleidsveld	Beheer en leefomgeving
Portefeuillehouder	Ed Anker
Vragen bij	Martin Burger
Dienst	Stadsbeheer
Telefoon	036 5277864

Voorgesteld raadsbesluit

2. Kennis te nemen van de Visie Beheer Openbare Ruimte 'Beheer maakt het verschil'
3. In te stemmen met de hoofduitgangspunten uit de visie, zijnde:
 - a. De kernopgave voor het beheer: Beheer richt zich op het duurzaam in stand houden en verbeteren van de functionaliteit van de openbare ruimte en het verbeteren van de maatschappelijke waardering. Daarbij zetten we in op het behouden of versterken van de eigen identiteit en diversiteit van de openbare ruimte. Dit willen we samen doen met de burgers, bedrijven en overige instellingen en organisaties in de stad.
 - b. De uitgangspunten voor het beheer, te weten: differentieren van kwaliteit, basiskwaliteit en basisinspanning, natuurlijk en gebruikgericht beheer in balans, duurzaam beheer is altijd in ontwikkeling
 - c. De beleidsspeerpunten 'kwaliteit op maat', 'excellent partnerschap', 'duurzaam werken' en 'beheerbewust ontwikkelen';
 - d. De strategische opgave van het beheer uit te werken in een verkenning om oplossingsrichtingen te vinden voor een andere 'dynamische' beheeraanpak en mogelijke alternatieve financieringsmogelijkheden
 - e. Het innovatieprogramma op de gebieden excellent partnerschap, duurzaamwerken, beheerbewust groeien en kwaliteit op maat.

Hoe luidt het vastgestelde wettelijke en beleidskader?

Het vastleggen van een beheervisie betreft geen verplichting uit een wettelijk voorgeschreven kader. Wel is vanuit het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) voorgeschreven dat er een vastgesteld beleidskader moet zijn voor het onderhoud van de kapitaalgoederen als onderlegger voor de paragraaf kapitaalgoederen in de gemeentelijke programmabegroting. De beheervisie geeft hieraan invulling voor het onderdeel openbare ruimte.

Waarom wordt dit besluit aan de Raad voorgelegd?

Gemeente Almere

Voorstel aan de Gemeenteraad

Invullen door Raadsgriffie

RV-nummer: **RV-60/ 2012**

Procedure
Carrousel 22 november 2012

Na het in bijna veertig jaar uitgroeien van Almere tot volwaardige stad is er vooral behoefte aan het leggen van zwaardere accenten op het beheren en doorontwikkelen van bestaande gebieden. Tot nu toe kon vooral worden volstaan met het uitvoeren van onderhoud. Door de schaarser wordende middelen enerzijds en een groeiende behoefte aan groot onderhoud en vervangingsinvesteringen die de komende jaren op ons af komen, is het nodig om met dit document strategische keuzen mogelijk te maken ten aanzien van het beheer.

Voorafgaand aan het definitief maken van de beheervisie zijn de hoofduitgangspunten voor de beheervisie in januari en februari voor consultatie op de politieke markt aan u voorgelegd. Dit betrof de kernopgave en vijf uitgangspunten. In de bespreking zijn de kernopgave en de vijf uitgangspunten door het merendeel van de raadsleden in grote lijnen aanvaard.

Met inachtneming van de resultaten van deze consultatie is de definitieve Visie Beheer Openbare Ruimte afgerond voor besluitvorming.

De raadsconsultatie heeft er concreet toe geleid dat in de beheervisie de vijf uitgangspunten nader zijn uitgewerkt in de vier beleidsspeerpunten 'kwaliteit op maat', 'excellent partnerschap', 'duurzaam werken' en 'beheerbewust groeien'. Daarnaast is de beheervisie aangevuld met een innovatieprogramma.

Ook is de beheervisie uitgebreid met een strategische opgave om voor de budgetbehoefte die voortvloeit uit de toenemende investeringsbehoefte voor groot onderhoud en vervangingsinvesteringen een verkenning uit te voeren naar mogelijke oplossingen om deze opgave op termijn ook het hoofd te kunnen bieden. Daarbij wordt ook de beheerexploitatie van de nieuwe gebieden betrokken.

Toelichting op het voorgestelde besluit:

Ad 1. Kennisnemen van de beheervisie

Beheer maakt het verschil in de bestaande en nog te ontwikkelen gebieden van de stad. Om dit goed te leiden is een visie op het beheer noodzakelijk, waarmee we handvatten hebben om keuzes te maken.

De neergelegde visie zal in de komende jaren het verschil maken omdat deze mede bepalend is voor de concurrentiekracht van onze stad. Voor de nieuwe gebieden zal de toekomstbestendigheid mede worden bepaald door het inzetten van passend beheer.

Het grote areaal openbare ruimte met gescheiden verkeersstromen en het vele groen is een uniek kenmerk van Almere. Dit maakt dat het beheer van de openbare ruimte een kostbare zaak is. De huidige economische crisis die de komende jaren nog zijn invloed op de beschikbare middelen zal doen gelden, maakt dat we nog bewuster onze keuzes moeten maken in het beheer van de openbare ruimte. Bovendien verandert onze opvatting over hoe wij onze zorgtaak voor de openbare ruimte invullen. Waar eerder onderhoud nog de remedie was, zullen we nu ook vaker moeten evalueren wat het nut van onderdelen van de openbare ruimte is voor de samenleving voordat we eventueel tot onderhoud overgaan. Ook verschuift onze opvatting over onze rol in het beheer van de openbare ruimte. We kunnen de openbare ruimte niet alleen beheren, maar zullen ook ruimte moeten geven aan initiatieven uit de samenleving. Daarbij zullen we samen met onze partners het algemeen belang moeten behartigen.

Dit stelt Almere voor de kernopgave om een omslag te weeg te brengen van rationeel onderhoud naar dynamisch beheer.

Voorstel aan de Gemeenteraad

Invullen door Raadsgriffie

RV-nummer: **RV-60/ 2012**

Procedure
Carrousel 22 november 2012

Ad 2a. Instemmen met de kernopgave

Beheer richt zich op het duurzaam in stand houden en verbeteren van de functionaliteit van de openbare ruimte en het verbeteren van de maatschappelijke waardering. Daarbij zetten we in op het behouden of versterken van de eigen identiteit en diversiteit van de openbare ruimte. Dit willen we samen doen met de burgers, bedrijven en overige instellingen en organisaties in de stad.

Ad 2b. Uitgangspunten

Een ander nieuw element bij het beheer is de invulling van de Almere Principles als inspirerend kader. De Almere Principles kunnen we zien als beheerprincipes. In de vier onderstaande uitgangspunten zijn enkele principes met elkaar gecombineerd, omdat ze samen voor het beheer meer betekenis krijgen:

1. Differentiëren van kwaliteit (Koester diversiteit / Verbind plaats en context)
2. Basiskwaliteit en basisinspanning (Mensen maken de stad / Anticipeer op verandering)
3. Natuurlijk en gebruikgericht beheer in balans (Combineer stad en natuur / ontwerp gezonde systemen)
4. Duurzaam beheer is altijd in ontwikkeling (Ontwerp gezonde systemen / Mensen maken de stad)

Ad 2c. Speerpunten in beheer

Voor het beheer hebben we de komende jaren vier speerpunten die richtinggevend zijn voor onze beheerinspanning. Dit zijn:

- **Kwaliteit op maat**
Een belangrijk gegeven voor het beheer is dat er niet voldoende middelen zijn om de gehele openbare ruimte optimaal te beheren. Er moeten dus keuzes worden gemaakt waar we welke kwaliteit nastreven. Uitgangspunt is dat we deze keuzes maken voor functiegebieden. Dat zijn gebieden met eenzelfde hoofdfunctie. Onderscheiden worden: woongebieden, werkgebieden, centrumgebieden, het hoofdverkeersnet en het groen / blauwe casco. Voor het sturen op kwaliteit en het kunnen formuleren van kwaliteitsdoelstellingen op maat voor de functiegebieden zijn voor de kwaliteitsbegrippen 'heel en veilig', 'schoon en netjes', 'levend en aantrekkelijk' en 'service' kwaliteitswaaiers ontwikkeld. Met deze kwaliteitswaaiers kunnen we op hoofdlijnen keuzes maken, waarbij het instrument inzicht geeft in de consequenties van de keuzes. Hoe dit wordt vertaald naar de feitelijke kwaliteit op straat en de verschillende objecten en elementen in de openbare ruimte wordt nadere uitgewerkt in beheerplannen voor die objecten en elementen in de openbare ruimte. Dit is een actie die is opgenomen in het innovatieprogramma in de actieplannen 'heel en veilig' en 'schoon'
- **Excellent partnerschap**
De openbare ruimte is geen doel op zich. De openbare ruimte heeft alleen betekenis als het bijdraagt aan het functioneren van de samenleving. Wij stellen de gebruiker en het gebruik van de openbare ruimte centraal in het beheer van de openbare ruimte. Daarom willen wij dat de gebruikers vanuit hun betrokkenheid en verantwoordelijkheidsgevoel ruimte krijgen en nemen om individueel en in samenwerking de kwaliteit van de openbare ruimte te beïnvloeden. Daarmee kunnen zij een plus op hun woon- en leefomgeving creëren. Dit draagt bij aan een positieve waardering van de openbare ruimte. Daarbij zien wij samenwerken aan de openbare ruimte als een kans om de sociaal-maatschappelijke samenhang in de stad positief te beïnvloeden.

Voorstel aan de Gemeenteraad

Invullen door Raadsgriffie

RV-nummer: **RV-60/ 2012**

Procedure
Carrousel 22 november 2012

Door actief burgerschap te ondersteunen, benutten we de kracht van de samenleving. Het gaat er dan om bewoners en ondernemers meer ruimte te geven om betrokken te zijn bij hun leef- en werkomgeving en dit om te zetten in invloed en verantwoordelijkheid. Dit kan in de vorm van de traditionele participatievormen informeren, consulteren en meebeslissen, maar ook in de meer actieve vormen meebeoordelen, meedoen en meebetalen.

Deze kracht van de samenleving helpt ons om beleid en uitvoering af te stemmen op zowel algemene als lokale belangen. Gebruikers van de openbare ruimte voelen immers veel beter aan wat de behoeften op wijk- en buurtniveau zijn. Door bewoners en ondernemers daarnaast ruimte te geven om actief deel te nemen aan de uitvoering van het beheer creëren we samen maatwerk in het beheer van hun woon- en werkomgeving

- **Duurzaam werken**

In het beheer van de openbare ruimte werken wij aan duurzaamheid die zich op drie vlakken manifesteert: mens, aarde en economie. Het gaat hierbij om het creëren van één samenhangend en gezond systeem van maatschappelijke, ecologische en economische waarden die met elkaar in balans zijn.

Onze vakspecialisten spelen al een zeer actieve rol bij het duurzamer werken in beheer. Bovendien stimuleren wij de vakspecialisten om de ruimte en de tijd te nemen om in hun vakgebied innovaties te initiëren en/of te volgen om deze vervolgens ook toe te passen. Dit doen wij door kennis te delen met onze omgeving. Het is hierbij belangrijk opvattingen en suggesties van de Almeerse burgers en partners mee te nemen

We werken aan de verbetering van de functie van de openbare ruimte voor de gebruiker, overlast daarbij beperken, sociale cohesie waar mogelijk bevorderen, en zorgen voor goede arbeidsomstandigheden.

We werken samen met partners en bewoners aan een hogere biodiversiteit, betere ecologische verbindingen en zorg voor en bescherming van flora en fauna.

We zijn in samenwerking met onze opdrachtnemers en leveranciers steeds op zoek naar nog duurzamere methoden om onze eigen beheerprocessen kostenefficiënt te verbeteren.

- **Beheerbewust ontwikkelen**

In de structuurvisie Almere 2.0 wordt voor de uitleggebieden nadrukkelijk gekozen voor andere stedenbouwkundige milieus dan het suburbane milieu van de bestaande gebieden. In het beheer willen we hierop met gebiedsgericht maatwerk aansluiten. Tot op heden is de beheernorm per woning als een uniform kaderstellend gegeven gehanteerd waaraan de plannen conform de uitgangspunten van AROMA moeten worden getoetst. De bestaande en toekomstige stadsdelen verschillen van elkaar in aantallen woningen, samenstelling en oppervlakte van de openbare ruimte. Om de basiskwaliteit in alle gebieden te borgen en tegelijk het gebiedsgericht maatwerk te kunnen leveren, is differentiatie van het normbedrag naar stadsdelen en onderliggende functiegebieden nodig. Deze differentiatie geldt ook voor oplossingsrichtingen per gebied als het gaat om onder andere beheer en onderhoudsactiviteiten, service en dienstverlening, buurtinitiatieven en omvorming van de openbare ruimte.

We willen vanuit beheer bijdragen aan de duurzame (door)ontwikkeling van de stad, waarbij we de ontwikkeling van waarden (leefbaarheid, vestigingsklimaat,

Voorstel aan de Gemeenteraad

Invullen door Raadsgriffie

natuur en milieu) in de stad ondersteunen. Dit doen wij door de samenwerking te zoeken met initiatiefnemers en te adviseren over beheerbewuste gebiedsontwikkeling.

RV-nummer: **RV-60/ 2012**

Wij willen vanuit beheer in het ontwikkelproces de publieke waarden en belangen van de openbare ruimte behartigen. Het is een kostbaar bezit, waarvoor wij wettelijke zorgtaken hebben. Daarom toetsen wij de plannen op beleidsdoelen, op de toekomstige beheerexploitatie, aan onze ervaringen in de bestaande gebieden en aan de waardering van de gebruikers.

Procedure
Carrousel 22 november 2012

Ad 2d. Strategische opgave

Het financieringssysteem van de beheerexploitatie van de openbare ruimte voorziet met uitzondering van het product 'riolen en gemalen' niet in een 'spaar'-systeem voor de toenemende investeringsdruk. De beperking van de actuele financiële kaders als gevolg van een afname van de totale gemeentefinanciën leiden er toe dat zeker de komende jaren ook minder investeringen mogelijk zijn. Daartegenover staat dat het areaal openbare ruimte waar investeringen nodig zijn zal toenemen met het ouder worden van de stad. Dit betekent dat er achterstallig onderhoud wordt opgebouwd. Met het afgeven van dit signaal moeten we ons realiseren dat de openbare ruimte een robuust systeem is dat best een stootje kan verdragen. Enige achterstalligheid zal niet direct leiden tot onoverkomelijke veiligheidsproblemen. De openbare ruimte is echter ook een kwetsbaar systeem dat als onderdeel van de stad bij langdurige achteruitgang ook de kwaliteit van de stad als geheel aantast en het maatschappelijk welbevinden daarmee negatief beïnvloed.

De ontwikkeling van de investeringsbehoefte voor de bestaande gebieden en de ontwikkelingen in de budgetten voor de beheerexploitatie van nieuwe gebieden geven beiden aan dat het beheervraagstuk van de openbare ruimte naar de toekomst toe een strategische opgave is. In deze opgave zal nader onderzoek naar de feitelijke budget- en investeringsbehoefte moeten worden gedaan en moeten worden verkend welke mogelijkheden er zijn om op termijn ook goed met deze opgave om te kunnen gaan. Deze verkenning moet oplossingsrichtingen opleveren in een andere beheeraanpak en in mogelijke alternatieve financieringsmogelijkheden om op termijn deze opgave het hoofd te kunnen bieden.

Ad 2e. Innovatieprogramma

Het innovatieprogramma moet ons helpen om met de beschikbare budgetten voor het beheer van de openbare ruimte een effectiever uitvoeringsprogramma te realiseren, waarmee de kwaliteit van de openbare ruimte wordt geborgd.

Excellent partnerschap

1. Ontwikkelen excellent gastheerschap voor bewonersinitiatieven
2. Verbeteren interactie over beheer met bewoners en ondernemers
3. Burgers en ondernemers verleiden tot actief burgerschap in beheer
4. Ondersteunen en actief participeren in alternatief beheer

Duurzaam werken

5. Voorbeeldenboek duurzaam beheer

Beheerbewust groeien

6. Ontwikkelen samenwerkingsrepertoires excellent partnerschap
7. Invoeren leidraad beheerbewuste gebiedsontwikkeling
8. Koppelen grondexploitatie en beheerexploitatie

Voorstel aan de Gemeenteraad

Invullen door Raadsgriffie

Kwaliteit op maat
9. Actieplan 'Veilig en Heel'
10. Actieplan 'Schoon'

RV-nummer: **RV-60/ 2012**

Procedure
Carrousel 22 november 2012

Uitgangspunt voor het innovatieprogramma is dat het gebeurt met de beschikbare middelen voor het beheer van de openbare ruimte. Daar waar dit nodig is zullen wel budgetten kunnen verschuiven tussen de beheerproducten, om onze beheerinspanning te kunnen optimaliseren.

Naast de acties in het innovatieprogramma maken ook de uitvoering van de bezuinigingsmaatregelen en het uitvoeringsprogramma voor groot onderhoud en vervangingsinvesteringen deel uit van het innovatieprogramma.

Wat is het doel en het beoogd effect van het voorgesteld besluit?

Het doel van het besluit is om vorm te geven aan een omslag in het denken over beheer van de openbare ruimte. Hierbij wordt er van uitgegaan dat beheer het verschil maakt in de bestaande en nog te ontwikkelen gebieden van de stad. Om dit goed te leiden is een visie op het beheer noodzakelijk, waarmee we handvatten hebben om keuzes te maken.

Het beoogde effect is dat wij bij de uitwerking van de op deze visie gebaseerde keuzes voor de kernopgave, de uitgangspunten, de beleidspeerpunten en de ambities en kwaliteitsdoelen per gebiedsfunctie, in ruime mate gebruik maken van de bijdragen van burgers, bedrijven en bezoekers die dagelijks van de openbare ruimte gebruik maken. Het is nu aan de raad om dit besluit te nemen.

Wanneer wordt het besluit van de raad uitgevoerd, gerealiseerd en wanneer wordt de raad daarover gerapporteerd?

Na vaststelling door de raad krijgt de visie onmiddellijke status van nader uit te werken beleidskader. Over de uitwerking van de concrete keuzes bij het beheer van de openbare ruimte wordt de raad jaarlijks bij de Programmabegroting en de bij de jaarrekening behorende rapportages uitvoerig op de hoogte gesteld.

Wat zijn de consequenties van dit besluit voor inwoners/organisaties in de stad of andere derden?

Van de inwoners/organisaties in de stad en andere derden zal worden gevraagd dat ze actief meedenken over en waar nodig/wenselijk actief meewerken aan de uitvoering van het beheer van de openbare ruimte.

Welke financiële middelen zijn met dit besluit gemoeid?

Alle uitgaven dienen te passen binnen de door de raad in de programmabegroting vastgestelde middelen voor beheer en onderhoud van de openbare ruimte

Beschrijf de alternatieven om het doel te bereiken.

Eigenlijk zijn er geen alternatieven omdat elke andere wijze van beheren een groter beslag zal leggen op geldelijke middelen, die thans niet (meer) voor handen zijn.

Bijlagen

Gemeente Almere

Voorstel aan de Gemeenteraad

Invullen door Raadsgriffie

Visie Beheer Openbare Ruimte “Beheer maakt het verschil”.

RV-nummer: **RV-60/ 2012**

Achterliggende stukken

Procedure
Carrousel 22 november 2012

Gemeente Almere

Onderwerp

RV-nummer: **RV-60/ 2012**

Visie Beheer Openbare Ruimte

De raad van de Gemeente Almere

Gezien het voorstel van burgemeester en wethouders,

Besluit:

1. Kennis te nemen van de Visie Beheer Openbare Ruimte 'Beheer maakt het verschil'
2. In te stemmen met de hoofduitgangspunten uit de visie, zijnde:
 - a. De kernopgave voor het beheer: Beheer richt zich op het duurzaam in stand houden en verbeteren van de functionaliteit van de openbare ruimte en het verbeteren van de maatschappelijke waardering. Daarbij zetten we in op het behouden of versterken van de eigen identiteit en diversiteit van de openbare ruimte. Dit willen we samen doen met de burgers, bedrijven en overige instellingen en organisaties in de stad.
 - b. De uitgangspunten voor het beheer, te weten: differentieren van kwaliteit, basiskwaliteit en basisinspanning, natuurlijk en gebruikgericht beheer in balans, duurzaam beheer is altijd in ontwikkeling
 - c. De beleidsspeerpunten 'kwaliteit op maat', 'excellent partnerschap', 'duurzaam werken' en 'beheerbewust ontwikkelen';
 - d. De strategische opgave van het beheer uit te werken in een verkenning om oplossingsrichtingen te vinden voor een andere 'dynamische' beheeraanpak en mogelijke alternatieve financieringsmogelijkheden
 - e. Het innovatieprogramma op de gebieden excellent partnerschap, duurzaamwerken, beheerbewust groeien en kwaliteit op maat.

Almere,

De raad voornoemd,

De griffier,

De voorzitter,

J.D. Pruijm

A. Jorritsma – Lebbink

VISIE BEHEER OPENBARE RUIMTE

Beheer maakt het verschil

Stadsbeheer, Advies en Ingenieurs Bureau, Gemeente Almere

Datum: 01-08-2012

Inhoudsopgave:

1.	Voorwoord	blz.3
2.	Samenvatting	blz. 4
3.	Huidige situatie Beheer	blz. 8
3.1.	Belang van inzicht in waardering en werkresultaten	blz. 9
3.2.	Constateringen	blz. 9
3.3.	Actuele ontwikkelingen	blz. 11
4.	Visie op Beheer	blz. 13
4.1.	Beheer maakt het verschil	blz. 14
4.2.	Waarden voor de organisatie	blz. 14
4.3.	Almere Principles als inspirerend kader voor beheer	blz. 15
4.4.	Speerpunten in Beheer	blz. 16
4.4.1.	Kwaliteit op maat	blz. 16
4.4.2.	Excellent Partnerschap	blz. 18
4.4.3.	Duurzaam werken	blz. 20
4.4.4.	Beheerbewust ontwikkelen	blz. 22
4.5.	Toekomst(wensen)	blz. 23
5.	Innoveren in Beheer	blz. 25
6.	Middelen	blz. 28
6.1.	Huidige situatie	blz. 29
6.2.	Ontwikkeling Budgetten	blz. 30
6.3.	Strategische opgave	blz. 31
Bijlage I	Sturen op beheer, Kwaliteitswaaiers	blz. 32
I.2.	Kwaliteitswaaiers	blz. 33
Bijlage II	Ambities en kwaliteitsdoelen per functiegebied	blz. 37
II.1.	Woongebieden	blz. 40
II.2.	Werkgebieden	blz. 42
II.3.	Centrumgebieden	blz. 44
II.4.	Hoofd verkeersnet	blz. 46
II.5.	Groen/Blauw-casco	blz. 48

1. Voorwoord

Almere is een grote stad geworden. Sinds de komst van de eerste Almeerders in 1976 is Almere uitgegroeid tot een grote stad waar zo'n 195.000 mensen wonen op ongeveer 25.000 hectare grond. In de jaren sinds 1976 is Almere niet alleen een grote, maar ook een bijzondere stad geworden. Er is geen stad in Nederland die zo groen is en zo ruim is opgezet. Het stelsel van fietspaden en busbanen is ongekend. In alles is te zien dat er in Almere is gebouwd om een zo prettig mogelijk leefmilieu te creëren voor haar inwoners. En nog steeds bouwen we aan eens stad die zich plooit naar de wensen van haar inwoners. In de meest extreme vorm zien we dat op de plekken waar inwoners zelf hun huis bouwen maar ook zelf hun omgeving kunnen inrichten.

Met het op jaren komen van de stad worden we sterk bepaald bij de opgave waar we in het beheer van de Almere voor staan. Almere is meer en meer een stad die niet net van de tekentafel is komen rollen, maar die doorleefd raakt, karakter krijgt en waar af en toe een paar rimpels in trekken.

Het beheren van een stad met een zeer hoge fysieke kwaliteit is op zichzelf al een uitdaging. Daarbij dwingt de economisch krappe tijd ook om duidelijke keuzes als het gaat om de investeringen in de openbare ruimte. Het vele groen moet worden bijgehouden, de voortreffelijke infrastructuur verdient een goed onderhoud, de 'oudere' wijken moeten hun aantrekkingskracht ten opzichte van nieuwere wijken bewaren.

In deze beheervisie zetten we de uitgangspunten neer voor het beheer van de stad. Daarmee kiezen we voor een kwalitatieve benadering. Beheren is geen kwestie van lijstjes afwerken. Zoals we in onze eigen huizen ook onze keuzes maken over het onderhoud, zo kijken we ook als beheerders naar wat waar nodig is. Ook willen we meer ruimte geven aan de Almeerders om betrokken te zijn op hun leefomgeving.

De inwoners van Almere hebben vaak heel bewust gekozen voor het wonen in Almere. Ze kozen voor het groen, voor de ruimte en de bereikbaarheid. We zien ook steeds meer in het beheer die betrokkenheid bij de stad. Het past bij deze tijd en bij het karakter van Almere om de inwoners en ondernemers de ruimte te geven om zelf de handen uit de mouwen te steken en de omgeving naar hun eigen wensen in te richten en te onderhouden, ook in de bestaande wijken en bedrijventerreinen. Er zijn al een veel mooie initiatieven van zelfbeheer. Vaak is het resultaat niet alleen een prettiger leefomgeving, maar heeft het onderlinge contact ook heel positieve gevolgen voor de sfeer in de wijk.

In deze visie zetten we neer hoe we als gemeente het zelfbeheer kunnen stimuleren en welke rol we daar als overheid bij dienen te spelen. Meer dan voorheen zal de nadruk komen te lichten op de gezamenlijke verantwoordelijkheid die we hebben voor onze stad. Maar ook willen we meer dan voorheen ruimte geven om de kwaliteit van Almere ten volle te benutten. Zo blijven we werken aan onze mooie, groene stad.

*Ed Anker
Wethouder beheer en leefomgeving*

2. Samenvatting

Beheer maakt het verschil in de bestaande en nog te ontwikkelen gebieden van de stad. Om dit goed te leiden is een visie op het beheer noodzakelijk, waarmee we handvatten hebben om keuzes te maken.

De neergelegde visie zal in de komende jaren het verschil maken omdat deze mede bepalend is voor de concurrentiekracht van onze stad. Voor de nieuwe gebieden zal de toekomstbestendigheid mede worden bepaald door het inzetten van passend beheer.

De samenleving verandert snel en is niet voorspelbaar. Ook de wijze waarop burgers betrokken zijn verandert. Niet langer gebeurt dat alleen op uitnodiging van beleidsmakers, maar steeds vaker op eigen initiatief, via directere kanalen en voorbijgaand aan het traditionele middenveld. Burgers zijn inventief, kunnen veel en zijn tot veel bereid. Daarnaast zal de economische crisis de komende jaren nog zijn invloed doen gelden op de beschikbare middelen. Daarmee heeft de crisis ook invloed op de wijze waarop wij onze zorgtaak kunnen invullen. Waar eerder onderhoud nog de remedie was, zullen we nu ook vaker moeten evalueren wat het nut van onderdelen van de openbare ruimte is voor de samenleving voordat we eventueel tot onderhoud overgaan. Ook verschuift onze opvatting over onze rol in het beheer van de openbare ruimte. We kunnen de openbare ruimte niet alleen beheren, maar zullen ook ruimte geven aan initiatieven uit de samenleving. Daarbij zullen we samen met onze partners het algemeen belang moeten behartigen.

Dit stelt Almere voor de kernopgave om een omslag teweeg te brengen van rationeel, op techniek gebaseerd, onderhoud naar dynamisch beheer, gebaseerd op maatschappelijke wensen en behoeften.

Kernopgave

Beheer richt zich op het duurzaam in stand houden en verbeteren van de functionaliteit van de openbare ruimte en het verbeteren van de maatschappelijke waardering. Daarbij zetten we in op het behouden of versterken van de eigen identiteit en diversiteit van de openbare ruimte. Dit willen we samen doen met de burgers, bedrijven en overige instellingen en organisaties in de stad.

Uitgangspunten

Een ander nieuw element bij het beheer is de invulling van de Almere Principles als inspirerend kader. De Almere Principles kunnen we zien als beheerprincipes. In de vier onderstaande uitgangspunten zijn enkele principes met elkaar gecombineerd, omdat ze samen voor het beheer meer betekenis krijgen:

1. Differentiëren van kwaliteit (Koester diversiteit / Verbind plaats en context)
2. Basiskwaliteit en basisinspanning (Mensen maken de stad / Anticipeer op verandering)
3. Natuurlijk en gebruikgericht beheer in balans (Combineer stad en natuur / ontwerp gezonde systemen)
4. Duurzaam beheer is altijd in ontwikkeling (Ontwerp gezonde systemen / Mensen maken de stad)

Speerpunten in beheer

Voor het beheer is gekozen voor vier speerpunten die richtinggevend zijn voor onze beheerinspanning. Dit zijn:

- Kwaliteit op maat;
- Excellent partnerschap;
- Duurzaam werken;
- Beheerbewust ontwikkelen.

Kwaliteit op maat

Voor het sturen op kwaliteit en het kunnen formuleren van kwaliteitsdoelstellingen op maat voor de functiegebieden zijn voor de kwaliteitsbegrippen 'heel en veilig', 'schoon en netjes', 'levend en aantrekkelijk' en 'service' kwaliteitswaaiers ontwikkeld (zie bijlage 1). Met deze kwaliteitswaaiers kunnen we op hoofdlijnen keuzes maken, waarbij het instrument inzicht geeft in de consequenties van de keuzes. De vertaling naar de feitelijke kwaliteit op straat verdient een nadere uitwerking in beheerplannen voor de diverse objecten en elementen in de openbare ruimte

Excellent partnerschap

De openbare ruimte is geen doel op zich. De openbare ruimte heeft alleen betekenis als het bijdraagt aan het functioneren van de samenleving. Wij stellen de gebruiker en het gebruik van de openbare ruimte centraal in het beheer van de openbare ruimte. Daarom willen wij dat de gebruikers vanuit hun betrokkenheid en verantwoordelijkheidsgevoel ruimte krijgen en nemen om individueel en in samenwerking met ons de kwaliteit van de openbare ruimte te beïnvloeden. Daarmee kunnen zij een plus op hun woon- en leefomgeving creëren. Dit draagt bij aan een positieve waardering van de openbare ruimte. Daarbij zien wij samenwerken aan de openbare ruimte als een kans om de sociaal-maatschappelijke samenhang in de stad positief te beïnvloeden.

Duurzaam werken

In het beheer van de openbare ruimte werken wij aan duurzaamheid die zich op drie vlakken manifesteert: mens, aarde en economie. Het gaat hierbij om het creëren van één samenhangend en gezond systeem van maatschappelijke, ecologische en economische waarden die met elkaar in balans zijn.

Beheerbewust ontwikkelen

We willen vanuit beheer bijdragen aan de duurzame (door)ontwikkeling van de stad, waarbij we de ontwikkeling van waarden (leefbaarheid, vestigingsklimaat, natuur en milieu) in de stad ondersteunen. Dit doen wij door de samenwerking te zoeken met initiatiefnemers en te adviseren over beheerbewuste gebiedsontwikkeling.

Wij willen vanuit beheer in het ontwikkelproces de publieke waarden en belangen van de openbare ruimte behartigen. Het is een kostbaar bezit, waarvoor wij wettelijke zorgtaken hebben. Daarom toetsen wij de plannen op beleidsdoelen, op de toekomstige beheerexploitatie, aan onze ervaringen in de bestaande gebieden en aan de waardering van de gebruikers.

Ambities en kwaliteitsdoelen

Voor de functiegebieden woongebieden, werkgebieden, centrumgebieden, hoofdverkeersnet en groen/blauw casco zijn ambities geformuleerd voor wat we met het beheer van de openbare ruimte willen bereiken (zie bijlage 2). Deze ambities vinden hun basis in het gemeentelijk beleid, zoals de structuurvisie, woonvisie, het mobiliteitsplan en verscheidene andere beleidsdocumenten. De ambities zijn te beschouwen als vergezichten van wat we zouden willen bereiken. Of we deze ambities ook werkelijk realiseren is niet alleen afhankelijk

van het beheer van de openbare ruimte, maar ook van het gebruik en de ontwikkeling van wensen en behoeften daarin, en niet onbelangrijk de hoeveelheid beschikbare middelen.

Woongebieden

We willen woongebieden die aantrekkelijk blijven voor bewoners. Zo blijft Almere leefbaar en gewaardeerd. Bewoners voelen zich betrokken bij hun woonomgeving en de gemeente is hier blij mee. Bestaande wijken moeten daarbij hun concurrentiekracht houden ten opzichte van nieuw te ontwikkelen wijken.

Werkgebieden

Wij willen werkgebieden die voldoende aantrekkelijk zijn voor ondernemers en hun werknemers. Daarmee faciliteren wij het economisch beleid van de stad. Daarbij is ruimte voor wat lagere ambities, omdat bedrijven goed in staat zijn zelf bijdragen te leveren aan het beheer van de werkomgeving. Bovendien is in werkgebieden de levenscyclus relatief snel. Versobering kan bewust bij bepaalde locaties worden ingezet om dit te bevorderen.

Centrumgebieden

Wij willen centrumgebieden die blijvend aantrekkelijk en wervend zijn. Dat is goed voor de kwaliteit van de stad, het imago, de bezoekers, de winkels en de horeca. In verband met de vele belanghebbenden vraagt dat om veel sturing vanuit de gemeente. Bij de centrumgebieden neemt het stadscentrum een bijzondere plaats in.

Hoofdverkeersnet

Wij willen een hoofdverkeersnet bieden dat functioneel is. Daarbij is het onze verantwoordelijkheid om de bereikbaarheid in, van en naar de stad tijdens de uitvoering te borgen, zodat de overlast op het zwaar belaste wegennet bij werkzaamheden tot een minimum worden beperkt. Met het beheer willen we voorts efficiënt inspelen op de komende uitbreiding van het verkeersnet door synergie met onderhoudsmaatregelen te zoeken.

Groen/blauw casco

Wij willen een groen/blauw casco aanbieden dat ook op de lange duur aantrekkelijk blijft voor bewoners, de stad en de natuur. Zo blijft Almere ook in de toekomst leefbaar en door de Almeerders gewaardeerd.

Integrale monitoring

Het huidige monitoringsinstrumentarium bestaat uit de wijkpeilingen, een meldingregistratie, technische inspecties en een kwaliteitsschouw. Dit instrumentarium geeft onvoldoende handvatten om op de vier kwaliteiten uit de kwaliteitswaaiers te kunnen monitoren wat de staat van en waardering voor de openbare ruimte is. Het is de bedoeling om het bestaande instrumentarium aan te vullen om tot een adequaat monitoringssysteem te komen waarmee we voor de vier kwaliteiten kunnen vaststellen waar we staan.

Strategische opgave

De ontwikkeling van de investeringsbehoefte voor de bestaande gebieden en de ontwikkelingen in de budgetten voor de beheerexploitatie van nieuwe gebieden geven beiden aan dat het beheervraagstuk van de openbare ruimte naar de toekomst toe een strategische opgave is. In deze opgave zal nader onderzoek naar de feitelijke budget- en investeringsbehoefte moeten worden gedaan en moeten worden verkend welke mogelijkheden er zijn om op termijn ook goed met deze opgave om te kunnen gaan. Deze verkenning moet oplossingsrichtingen opleveren in een andere beheeraanpak en in mogelijke alternatieve financieringsmogelijkheden om op termijn deze opgave het hoofd te kunnen

bieden. We willen met een dynamische beheeraanpak met beschikbare middelen de kwaliteit zo goed mogelijk borgen.

De middelen voor beheer staan als gevolg van de bezuinigingen onder druk. In deze beheervisie wordt uitgegaan van dit gegeven. De ombuigingen waartoe eerder bij de voorjaarsnota en programmabegroting 2012 is besloten zijn betrokken bij het in beeld brengen van de middelen die voor het beheer beschikbaar zijn in de komende jaren.

De openbare ruimte is tegelijkertijd een robuust systeem dat best een stootje kan verdragen. Enige achterstalligheid zal niet direct leiden tot onoverkomelijke problemen. De openbare ruimte is echter ook een kwetsbaar systeem dat bij langdurige achteruitgang als onderdeel van de stad ook de kwaliteit van de stad als geheel aantast en het maatschappelijk welbevinden daarmee negatief beïnvloed.

Voor de nieuwe gebieden blijkt uit beheertoetsen dat de dekking voor bestendig beheer en onderhoud van de openbare ruimte in de beschouwde nieuwe gebieden niet toereikend is. Het voor deze gebieden beschikbare budget zou in de komende jaren, bij gelijkblijvende kwaliteitseisen, oplopend tot 45% worden overschreden. Dit betekent in de praktijk dat de gemeente Almere, bij ongewijzigde ontwikkeling, de kwaliteit van de inrichting niet in stand kan houden. Een nadrukkelijk beheerbewuste aanpak van de verdere ontwikkeling is daarom noodzakelijk.

Innovatieprogramma

Het innovatieprogramma moet ons helpen om met de beschikbare budgetten voor het beheer van de openbare ruimte een effectiever uitvoeringsprogramma te realiseren, waarmee de kwaliteit van de openbare ruimte wordt geborgd. Het innovatieprogramma omvat naast onderstaande acties ook de uitvoering van de bezuinigingsmaatregelen en het uitvoeringsprogramma voor groot onderhoud en vervangingsinvesteringen.

Excellent partnerschap

1. Ontwikkelen excellent partnerschap voor bewonersinitiatieven
2. Verbeteren interactie over beheer met bewoners en ondernemers
3. Burgers en ondernemers verleiden tot verantwoordelijkheid nemen en meedoen in beheer
4. Ondersteunen en actief participeren in alternatief beheer

Duurzaam werken

5. Voorbeeldenboek duurzaam beheer

Beheerbewust ontwikkelen

6. Ontwikkelen samenwerkingsrepertoires excellent partnerschap
7. Invoeren leidraad beheerbewuste gebiedsontwikkeling
8. Koppelen grondexploitatie en beheerexploitatie

Kwaliteit op maat

9. Actieplan 'Veilig en Heel'
10. Actieplan 'Schoon'

Uitgangspunt voor het innovatieprogramma is dat het gebeurt met de beschikbare middelen voor het beheer van de openbare ruimte. Daar waar dit nodig is zullen wel budgetten kunnen verschuiven tussen de beheerproducten, om onze beheerinspanning te kunnen optimaliseren.

3. Huidige situatie in beheer

De resultaten van onze beheerinspanning laten zien dat de kwaliteit van de openbare ruimte grosso modo voldoende zijn. De waardering door de gebruikers van de openbare ruimte geven aan dat dit vooral voor het schoon en netjes houden anders wordt beleefd.

3.1. Belang van inzicht in waardering en werkresultaten

Om te kunnen bepalen of we gestelde doelen en ambities daadwerkelijk halen, besteden we in toenemende mate aandacht aan de feitelijke toestand en de waardering van de Almeerders voor de kwaliteit van de openbare ruimte en de daaraan gekoppelde gemeentelijke dienstverlening. We laten daartoe regelmatig technische inspecties en visuele kwaliteitsschouwen uitvoeren. Daarnaast gebruiken we de resultaten van de periodieke gemeentelijke wijkpeilingen. Ook de meldingen, klachten en verzoeken van bewoners en bedrijven zijn een waardevolle bron van informatie. In dit hoofdstuk zijn de belangrijkste constatering en opgenomen en enkele conclusies en aanbevelingen.

3.2. Constateringen

Wijkpeilingen

	Almere	Haven	Stadscentrum	Stad oost	Stad west	Buiten
Netheid buurt	5	5,3	4,6	5	4,8	5,1
Onderhoud en beheer fysiek	6	5,8	6,4	6,2	5,8	6,2
Fysieke voorzieningen	6,6	6,9	6,5	6,6	6,3	6,4
Sociale voorzieningen	7,2	7,4	7,3	7,2	6,9	7
Beleving onveiligheid algemeen	37%	35%	50%	39%	37%	39%
Beleving onveiligheid buurt	21%	18%	40%	22%	21%	23%
Inzet voor de buurt	2	2,2	1,7	1,7	1,8	1,8
Algemeen oordeel buurt	7,1	7,5	6,5	7	6,9	6,7
Gehechtheid buurt	63%	71%	55%	59%	61%	58%
Sociale cohesie	5,6	6	4,6	5,4	5,4	5,4
Betrokkenheid bij bureaus	8,2	8,2	6,9	8	7,8	7,9
Sociale participatie	4,4	4,4	4,2	4,5	4,4	4,4

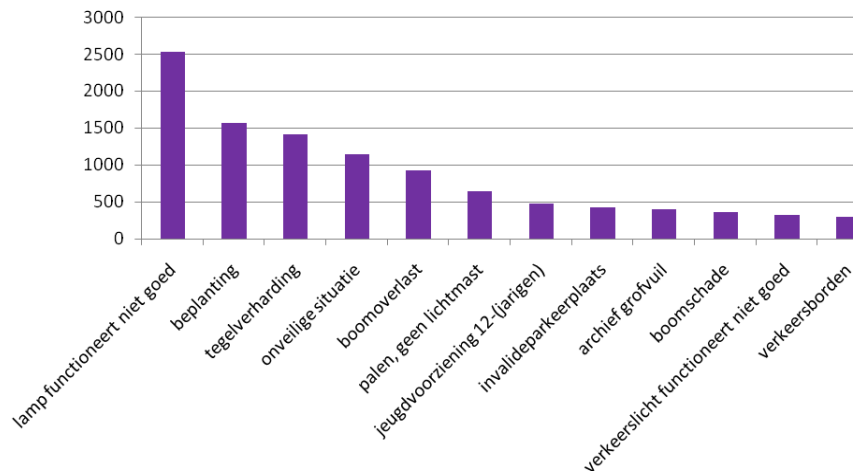
Figuur Voor het beheer relevante resultaten uit wijkpeiling 2009

De algehele waardering van de inwoners van Almere voor de kwaliteit van de openbare ruimte is laag. De netheid van de buurt (schoon en netjes) wordt in alle stadsdelen met het schoolcijfer 5 als onvoldoende beoordeeld. Het onderhoud en beheer van de fysieke openbare ruimte (heel en veilig) krijgt een 6, net voldoende. Almere Haven en Almere Stad West scoren op dit punt beide een 5,8. Daarbij valt op dat de waardering sinds 2001 is afgenomen. Alleen de waardering voor het onderhoud en beheer van het stadscentrum is in de afgelopen jaren toegenomen.

In Almere Haven neemt de waardering voor de netheid van de buurt toe maar blijft in absolute zin onvoldoende. Bij de meeste genoemde "grootste buurtproblemen" staat "rommel op straat" bovenaan. Zowel 'heel en veilig' als 'schoon en netjes' worden als onvoldoende beoordeeld in alle wijken in Almere Haven, Molenbuurt, Bouwmeesterbuurt, Waterwijk, Kruidenwijk, Stedenwijk, Muziekwijk en Staatsliedenwijk. Daarbij scoort de Staatsliedenwijk als enige wijk van Almere een onvoldoende als het gaat om het "algemeen oordeel van de buurt". De aanwezigheid van fysieke voorzieningen in de buurt waarderen de inwoners van Almere met een voldoende. Veel inwoners beleven hun stadsdeel en buurt echter als onveilig (resp. 37% en 21%). Het stadscentrum krijgt de meest negatieve beoordeling (resp. 40% en 50%). Op sociale aspecten als 'inzet voor de buurt', 'sociale gehechtheid' en 'sociale participatie' zijn de

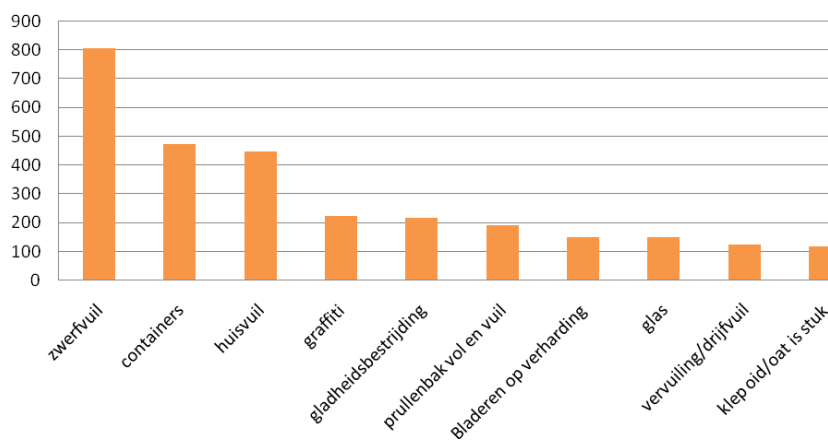
scores in de wijkpeilingen zeer laag. Het schoolcijfer 2 voor ‘inzet voor de buurt’ is daarvan het meest extreme voorbeeld. Daar staat tegenover dat het merendeel van de Almeerse inwoners een voldoende geven als het gaat om het “algemene oordeel over de buurt” (schoolcijfer 7,1) en “betrokkenheid bij de burens” (schoolcijfer 8,2).

Meldingen

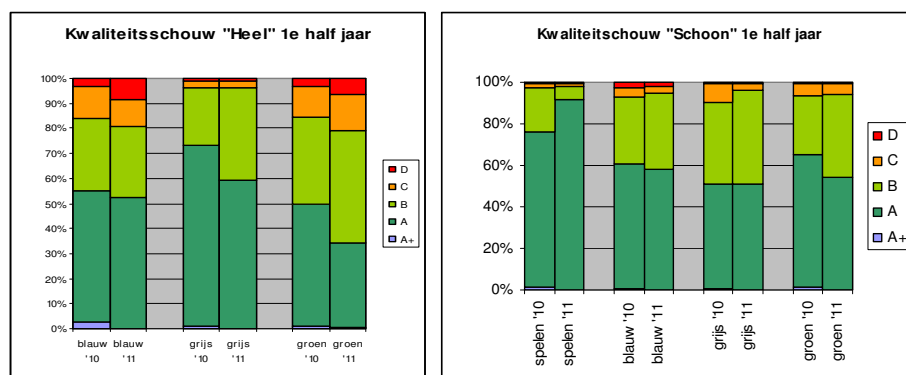
Figuur Top 10 meldingen ‘heel’

De binnengekomen meldingen lijken de waardering van de inwoners te bevestigen. Er komen relatief veel (en steeds meer) meldingen binnen die betrekking hebben op ‘schoon en netjes’ en ‘heel en veilig’. In totaal waren dat in het afgelopen jaar ruim 23.000 meldingen. Meldingen van dumpingen van vuil, niet brandende lichtmasten, onverzorgde beplantingen, zwerfvuil, verzakte stoeptegels en overlast veroorzakende bomen komen veel binnen.

Figuur Top 10 meldingen ‘Schoon’

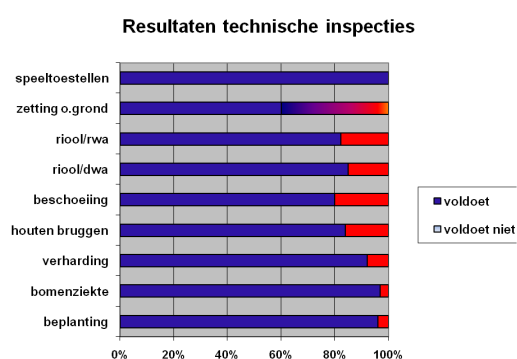
Kwaliteitsschouw

Figuur Resultaten kwaliteitsschouw

Sinds 2010 wordt een kwaliteitsschouw van de openbare ruimte uitgevoerd op basis van landelijk erkende kwaliteitsmaatlaten (CROW). Daarbij nemen we als vertrekpunt dat kwaliteitsniveau B als voldoende mag worden beschouwd. Met name voor heel en veilig blijkt een afname in kwaliteit tussen 2010 en 2011. Daarbij scoort 5% van het grijsareaal (verhardingen) onvoldoende. Voor groen en blauw is dat circa 20% van het areaal. Voor schoon en netjes is het beeld positiever. Daar voldoet circa 5% niet aan de minimaal gestelde kwaliteitseisen.

Technische inspecties

Figuur Resultaten van de technische inspecties

Bij de resultaten van de technische inspecties vallen vooral de onvoldoendes van rioleringen, beschoeiingen en houten bruggen en verhardingen op (resp. 21%, 20% en 16%). Bij de inspectie van de overige onderdelen van de openbare ruimte belooft het aandeel van negatieve afwijkingen ten opzichte van de minimale kwaliteitseisen 3% tot 8%.

3.3. Actuele ontwikkelingen.

De omslag van rationeel beheer naar dynamisch beheer vraagt een andere benadering vanuit de ambtelijke organisatie. Het oorspronkelijke werken in de polder is veranderd in het werken voor en in een stad. Het beheren vanuit de techniek wordt, deels, vervangen door het beheren op basis van maatschappelijke behoeften en initiatieven. Dit vraagt een andere in/opstelling van medewerkers. Een zoektocht die gepaard gaat met vallen en opstaan, maar inmiddels ook heeft geleid tot succes. In een aantal gebieden zien we dan bewoners meer en meer in samenspraak met de ambtelijke organisatie en uitvoering van het beheer zelf ter hand nemen. In Almere Poort wordt samen met bewoners en andere partijen het Cascadepark ontwikkeld en ook beheerd.

K.B.S. Het Zonnewiel realiseert en onderhoudt een moestuin, de bewoners van Amandelhof 12 t/m 22 beheren gezamenlijk een plantsoen. De bewoners van de Twickelllaan onderhouden hun gezamenlijke binnentuin. De bewoners van de Wilgengriend onderhouden een crossbaantje en houden toezicht op het gebruik. Op diverse plekken in de stad worden prullenbakken gelegegd en zwerfvuil opgehaald. Met het bewonerscollectief de Hoekwierde is een beheerovereenkomst afgesloten waarin de bewoners het beheer en onderhoud van een groot gedeelte van de Hoekwierde uitvoeren.

Ondertekening beheerovereenkomst Hoekwierde.

4. Visie op beheer

4.1. Beheer maakt het verschil

Momenteel worden nog veel onderhoudsactiviteiten in de openbare ruimte uitgevoerd op basis van de kwaliteit van de objecten volgens objectieve landelijke normen. Wanneer objecten of delen van de openbare ruimte niet meer voldoen aan deze normen wordt onderhoud gepleegd of worden die delen of objecten vervangen. We noemen dit rationeel onderhoud.

Definitie beheer (CROW):

Beheer van de openbare ruimte wordt door het landelijk kennisinstituut CROW gedefinieerd als het systematisch plannen, budgetteren, voorbereiden en uitvoeren van activiteiten die er op gericht zijn de openbare ruimte zijn functie te laten vervullen.

Deze manier van werken sluit niet altijd aan bij de belangen en verlangens in de samenleving. De goedbedoelde investeringen van de gemeente wekken in die gevallen vaak onbegrip van bewoners.

De kernopgave die wij voor het beheer willen hanteren, moet een omslag teweeg brengen van rationeel onderhoud naar dynamisch beheer.

Dynamisch beheren vraagt differentiëren in kwaliteit.

Voor de stad als geheel beschikken we niet over voldoende middelen om te sturen op doelmatigheid of te sturen op de maatschappelijke vraag. Het is ook een utopische gedachte om te veronderstellen dat we ooit wel zullen beschikken over voldoende middelen voor het beheer van de gehele stad. We kunnen wel keuzes maken waar we door de schaarste kwaliteitsverlies accepteren en waar niet.

Kernopgave

Beheer richt zich op het duurzaam in stand houden en verbeteren van de functionaliteit van de openbare ruimte en het verbeteren van de maatschappelijke waardering. Daarbij zetten we in op het behouden of versterken van de eigen identiteit en diversiteit van de openbare ruimte. Dit willen we samen doen met de burgers, bedrijven en overige instellingen en organisaties in de stad.

Voor uitvoering van de kernopgave wordt binnen de beschikbare middelen voor het beheer naar een optimum gezocht in de kwaliteit van de openbare ruimte. Dit is een dynamisch proces, waarbij in afstemming met burgers, bedrijven en partners afwegingen moeten worden gemaakt op kwaliteit en de daarvoor gezamenlijk te leveren beheerinspanning.

De inhoudelijke basis voor de beheeropgave ligt deels besloten in de ruimtelijke en maatschappelijke beleidskaders voor de stad, zoals de agenda voor de stad, de structuurvisie, de woonvisie en het mobiliteitsplan. De inhoudelijke basis wordt daarnaast ook gevormd door de maatschappelijke opvattingen over het functioneren van de openbare ruimte. Binnen die kaders en opvattingen geeft de beheervisie handvatten waarmee de afwegingen kunnen worden gemaakt hoe het beheer vorm en inhoud krijgt.

4.2. Waarden voor de organisatie

Met het beheer en de ontwikkeling van de openbare ruimte werken we middenin de samenleving. Het beheer en de ontwikkeling van de openbare ruimte staat dan ook dichtbij die

samenleving. De veranderende opvatting over de rol van de gemeente in het beheer en de ontwikkeling vraagt om een beheerorganisatie die opereert als onderdeel van de samenleving en die (pro)actief meedoet aan ontwikkeling van de stad.

Samen met de burgers en onze partners zijn wij verantwoordelijk voor de samenleving, de stad is immers van ons allen. Daarvoor zien wij de burgers en bedrijven (in hun rol als gebruiker van de openbare ruimte) als zelfredzame mensen en ondernemingen die individueel of in samenwerking vanuit eigen kracht initiatieven kunnen ontplooien om de kwaliteit van de openbare ruimte (woon- en leefomgeving) te beïnvloeden. Wij steunen de burgers en bedrijven die zich betrokken tonen bij de openbare ruimte en deze koesteren. Dit vereist denken vanuit burgers en bedrijven.

Wie burgers en bedrijven wil betrekken moet denken vanuit hun perspectief. Burgers en bedrijven hebben uiteenlopende behoeften en kwaliteiten. Als daar onvoldoende rekening mee wordt gehouden, zullen (te) velen afhaken.

Betrokkenheid biedt maatschappelijke kansen die op dit moment nog niet ten volle worden benut. Een dergelijke betrokkenheid bouwt op drie succesfactoren. Een eerste is de aanwezigheid van trekkers – mensen die zich inhoudelijk verbinden met een bepaald onderwerp en anderen in hun enthousiasme meenemen – en verbinders – ‘meertaligen’ die de schakel kunnen vormen tussen groepen burgers en beleidsmakers of groepen burgers onderling. Daarnaast moet er sprake zijn van respect: burgers willen serieus worden genomen. En moeten beleidsmakers een evenwicht vinden tussen loslaten en steunen.

Uit: vertrouwen in Burgers, WRR

4.3. Almere principles als inspirerend kader voor beheer

De Almere Principles kunnen we zien als beheerprincipes. In de vier onderstaande uitgangspunten zijn enkele principles met elkaar gecombineerd, omdat ze in samenhang voor het beheer meer betekenis krijgen.

4.3.1. Differentiëren van kwaliteit (Koester diversiteit / Verbind plaats en context).

Het is ons streven om in het beheer per functiegebied eenzelfde basiskwaliteit aan te bieden. Binnen deze basiskwaliteiten voor de functiegebieden willen we buurtgericht accenten leggen die aansluiten op de eigenheid van de plek en de plaatselijke wensen. We willen dit bereiken met gedeeld beheer of initiatieven vanuit burgers. Dat betekent concreet dat we samen met burgers en bedrijven willen optrekken in het beheer (gedeeld beheer), of dat burgers en bedrijven zelf actief verantwoordelijkheid nemen voor hun woon- en leefomgeving. Het initiatief daartoe ligt primair bij burgers en bedrijven, maar we zullen dit waar nodig ook actief stimuleren. De grootste uitdaging is echter gelegen in het verwelkomen van maatschappelijk initiatieven ook al passen die niet altijd gladjes in het beleidsperspectief van beleidsmakers.

4.3.2. Basiskwaliteit en basisinspanning (Mensen maken de stad / Anticipeer op verandering).

Met het beheer willen we aansluiten bij de ontwikkelingen in maatschappelijke wensen, behoeften en mogelijkheden. Waar dat vanuit positieve betrokkenheid van ons wordt gevraagd, zullen wij dat stimuleren. In geval van een negatieve ontwikkeling betekent dit dat een teruggang niet altijd zal (of kan) worden gekenterd middels beheer. Concreet houdt dat in

dat openbare ruimte in gebieden en ook gebieden als geheel ondanks onze basisinspanning ook kunnen verslechteren in hun kwaliteit.

4.3.3. Natuurlijk en gebruikgericht beheer in balans (Combineer stad en natuur / ontwerp gezonde systemen).

In het beheer willen wij meer aandacht voor natuurontwikkeling in de stad, omdat het bijdraagt aan de aantrekkelijkheid van de stad. Daarbij staat vooral natuurbeleving door de Almeerder centraal. In die zin moeten we spreken van stadsnatuur. Deze aandacht voor stadsnatuur zal in balans blijven met de aandacht voor het gebruiksgerichte beheer. Duurzaam beheer is altijd in ontwikkeling (Ontwerp gezonde systemen / Mensen maken de stad).

In het beheer van de openbare ruimte werken wij op drie vlakken aan duurzaamheid: mens, aarde en economie. Het gaat hierbij om het creëren van één samenhangend en gezond systeem van maatschappelijke, ecologische en economische waarden die met elkaar in balans zijn.

4.4. Speerpunten in beheer

Voor het beheer hebben we de komende jaren vier speerpunten die richtinggevend zijn voor onze beheerinspanning. Dit zijn:

- Kwaliteit op maat;
- Excellent partnerschap;
- Duurzaam werken;
- Beheerbewust ontwikkelen.

4.4.1. Kwaliteit op maat.

Bij het beheer van de openbare ruimte willen we kiezen op welk kwaliteitsniveau we de openbare ruimte in stand willen houden. Hiervoor zijn door diverse instanties (o.a. CROW, Stichting Nederland Schoon, Senter Novem) systemen ontwikkeld die ons kunnen helpen bij het maken van die keuzes. Met behulp van fotobeelden en kwaliteitsbeschrijvingen wordt de mogelijkheid geboden om aan te geven welke kwaliteit we willen hebben in de openbare ruimte. De beheerorganisatie rekent vervolgens uit welk budget benodigd is voor deze kwaliteit. Dit zijn zeer rationele methoden die zeker hun waarde hebben om te bepalen welk onderhoudsniveau we willen hebben. Waar deze systemen aan voorbij gaan is de vraag waar we in het beheer van de openbare ruimte op willen sturen. Daarnaast blijven twee belangrijke aspecten onderbelicht in deze systemen. Het belangrijkste aspect is het ruimte geven aan en tot ontplooiing brengen van maatschappelijke initiatieven. Het tweede aspect is de betekenis van de leeftijdsopbouw van de openbare ruimte voor de basiskwaliteit.

Om te kunnen differentiëren in kwaliteit moet helder zijn wat onder kwaliteit van het beheer van de openbare ruimte wordt verstaan. Er moet een leidend principe worden gekozen voor kwaliteitsdifferentiatie. Differentiëren in kwaliteit is dus het verdelen van schaarste. Daarvoor maken we keuzes in de kwaliteit. Om deze keuzes te maken hanteren we in de beheervisie drie koppels van kwaliteitsbegrippen. Deze begrippen zijn:

1. Heel en veilig;
2. Schoon en netjes;
3. Aantrekkelijk en levend.

Naast de drie kwaliteitskoppels wordt de kwaliteit in belangrijke mate ook bepaald door het serviceniveau. Bij het vaststellen van kwaliteitsdoelen worden dus vier beslissingen genomen over de kwaliteit.

Voor elk van de vier kwaliteitskoppels zijn verschillende niveaus denkbaar. In de 'kwaliteitswaaiers' (bijlage 1) is per kwaliteitskoppel beschreven welke kwaliteit globaal mag worden verwacht.

Kwaliteitskeuze is een sturingsvraagstuk

De kwaliteitskeuze in het beheer van de openbare ruimte is eerst en vooral een sturingsvraagstuk. Daarbij hebben we een viertal keuzes, te weten:

1. geen sturing;
2. sturen op schaarste;
3. sturen op doelmatigheid;
4. sturen op maatschappelijke vraag.

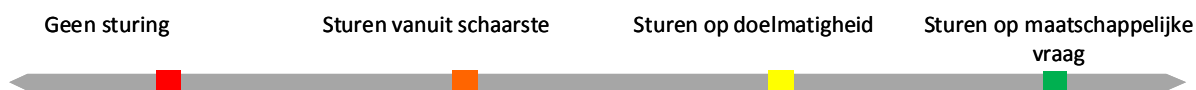
Bij geen sturing beheren we de openbare ruimte niet. Het is goed om ons te realiseren dat geen sturing ook een vorm van beheer is. In onze samenleving waarin zorgbeginselen en risicoaansprakelijkheden gemeengoed zijn, en het een algemeen aanvaarde opvatting is dat de overheid een zorgtaak heeft voor het beheer van de openbare ruimte, is het geen gebruikelijke optie om hiervoor te kiezen.

Concreet betekent geen sturing namelijk dat we de openbare ruimte na aanleg aan zijn lot overlaten. Hooguit laten we ons leiden door incidenten, maar in principe leggen we nieuwe openbare ruimte aan als de oude openbare ruimte niet meer voldoet. Als ruimte geen rol speelt en investeringsmiddelen makkelijker zijn te verkrijgen dan beheermiddelen, kan dit een weloverwogen keuze zijn. Vóór het volledig instorten van een weg, wordt dan weer een nieuwe weg aangelegd, waarna de oude weg kan worden afgesloten en voor andere doelen kan worden herontwikkeld.

Bij sturing op maatschappelijke vraag stellen we de belangen en verlangens van de gebruikers van de openbare ruimte centraal. Bij wijziging van opvattingen over het gebruik en/of de functionaliteit van de openbare ruimte wordt de openbare ruimte aangepast. Uitgangspunt voor deze vorm van sturing is dat er voldoende middelen zijn voor beheer.

Tussen deze twee uitersten bevindt zich de situatie waarin we sturen op doelmatigheid. Daarbij kiezen we dus voor optimalisatie van de prijs-/kwaliteitsverhouding, waarbij in stand houden van kwaliteit het uitgangspunt is. Ook voor sturen op doelmatigheid geldt dat het beschikken over voldoende middelen een uitgangspunt is.

De vierde keuze gaat uit van schaarste aan middelen. Bij schaarste is altijd sprake van aantasting van de kwaliteit van de openbare ruimte. Schaarste dwingt ons immers om keuzes te maken wat we wel en niet doen. Omdat schaarste eerder regel dan uitzondering is, zullen we hier weloverwogen mee moeten omgaan. Het gaat daarbij om meer dan het kiezen van een onderhoudskwaliteit op basis van beeldmaatlaten. Bij sturen op schaarste staan het beheersen van risico's en het maken van keuzes voor kwaliteit centraal.

Figuur Bandbreedte sturing in beheer

Voor de vijf functiegebieden zijn ambities en kwaliteitsdoelen geformuleerd. De ambities die voor de vijf functiegebieden zijn geformuleerd, vinden hun basis in het gemeentelijk beleid, zoals de agenda voor de stad, de structuurvisie, de woonvisie, het mobiliteitsplan en verscheidene andere beleidsdocumenten. Voor elk functioneel gebied zijn de hoofdlijnen in beleid kort weergegeven.

De ambities zijn te beschouwen als vergezichten van wat we zouden willen bereiken. Of we deze ambities ook werkelijk realiseren is niet alleen afhankelijk van het beheer van de openbare ruimte, maar ook van het gebruik en de ontwikkeling van wensen en behoeften daarin, en niet onbelangrijk de hoeveelheid beschikbare middelen.

Hoewel vier sturingniveaus zijn beschreven, kan het te kiezen sturingsniveau uiteindelijk variëren binnen de totale bandbreedte. Het beperkt zich dus niet tot de vier niveaus, maar ook varianten tussen de niveaus.

De uitwerking in kwaliteitswaaiers is in bijlage 1 opgenomen.

4.4.2 Excellent partnerschap

In 2008 is met het vaststellen van Almere Principles uitgesproken dat we alle ruimte willen bieden om ideeën en dromen uit de samenleving waar te maken en maatschappelijke vraagstukken op te lossen. Burgers en bedrijven weten immers als geen ander wat er speelt in de stad.

Het Oostvaardersakkoord, dat in 2010 is opgesteld, borduurt voort op deze gedachte.

Wat zijn onze drijfveren?

De openbare ruimte is geen doel op zich. De openbare ruimte heeft alleen betekenis als het bijdraagt aan het functioneren van de samenleving. Wij stellen de gebruiker en het gebruik van de openbare ruimte centraal in het beheer van de openbare ruimte. Daarom willen wij dat de gebruikers vanuit hun betrokkenheid en verantwoordelijkheidsgevoel ruimte krijgen en nemen om individueel en in samenwerking met ons de kwaliteit van de openbare ruimte te beïnvloeden. Daarmee kunnen zij een plus op hun woon- en leefomgeving creëren. Dit draagt bij aan een positieve waardering van de openbare ruimte. Daarbij zien wij samenwerken aan de openbare ruimte als een kans om de sociaal-maatschappelijke samenhang in de stad positief te beïnvloeden.

Het Oostvaardersakkoord zegt over actief burgerschap (in beheer) het volgende: *“We gaan méér ruimte geven aan de intrinsieke kracht die in de samenleving schuilt, aan het eigen initiatief in de wijken. We activeren het zelfbewustzijn van inwoners en ondernemers. Voor iedere wijk kiezen we een eigen, passende vorm van participatie en betrokkenheid. Ons doel is dat inwoners en ondernemers van de afzonderlijke wijken een eigen keuze maken over de wijze waarop we beheer, onderhoud en (door)ontwikkeling organiseren. We helpen de mensen in de wijk om, vanuit het algemene beleid en de generieke maatregelen, tot het maatwerk te komen waar de wijk om vraagt. Waar nodig bieden we met financiële regelingen de mogelijkheid ook in deze economisch lastige tijd eigen initiatief te ontplooiën.”*

Door burgers uit te dagen hun verantwoordelijkheid te tonen en te nemen voor hun woon- en leefomgeving benutten we kansen die tot nu toe onvoldoende benut zijn. De uitdaging voor de overheid is om de trekkers in buurten en wijken te verbinden aan de professionele beheerders

van de openbare ruimte. Als die verbinding er is en het wederzijds vertrouwen is aanwezig kan de stap gezet worden naar concrete acties waarvoor burgers hun verantwoordelijkheid nemen.

Deze verantwoordelijkheid vertaald zich in het eigenaarschap. Als burgers een probleem in brengen bij de gemeente ziet die gemeente zich als eigenaar van het probleem en dus de oplossing. Door het eigenaarschap van het probleem bij de burgers te laten, gaan zij zichzelf ook zien als (mede)eigenaar van de oplossing. Dit heeft tot gevolg dat daar waar burgers met zelf bedachte oplossingen komen ze met die oplossingen komen die ze zelf kunnen waarmaken.

"Om de kansen en mogelijkheden ten volle te benutten moeten beleidsmakers burgers vertrouwen en de ruimte bieden voor betrokkenheid. Het trefwoord van een samenleving die bouwt op burgerbetrokkenheid is daarom *vertrouwen*: vertrouwen van beleidsmakers in burgers, vertrouwen van burgers in beleidsmakers en in elkaar. Geen blind vertrouwen, maar vertrouwen met een gezonde dosis wantrouwen. Dat vertrouwen is niet vanzelfsprekend, maar verlangt denken vanuit burgers, voortdurend investeren, en het scheppen van voorwaarden voor verandering: stapje voor stapje, experimenterend, lerend en waar nodig achteraf corrigerend"

Uit: Vertrouwen in Burgers, WWR

Hoe passen we dit toe?

We profileren ons als open, uitnodigende organisatie, waardoor meer bewoners en ondernemers zich uitgenodigd voelen om vaker mee te denken en te beslissen, met initiatieven te komen, mee te werken, te signaleren of zelfs mee te betalen. Op eigen initiatief en op uitnodiging van de gemeente.

- We prikkelen burgers uit alle lagen van de bevolking via de media met de boodschap dat “Het kan in Almere, ook in beheer” om ons met plannen voor hun buurt te benaderen.
- We verleiden bewoners via wijkgerichte acties en media-aandacht om de verantwoordelijkheid voor de eigen stoep of straat te nemen.
- We informeren bewoners, ondernemers en instellingen nog beter over de procedures om een initiatief in beheer – toezicht, zelfbeheer, zwerfafvalprikken, geveltuinen, etc. - te kunnen realiseren.
- We dagen actieve bewoners en ondernemers uit om als ambassadeur bewonersinitiatieven in beheer onder de aandacht te brengen en buurtbewoners te helpen bij een aanvraag. Deze ambassadeurs worden ondersteund door de gemeente.
- We zoeken de samenwerking met onze partners – woningbouwcorporaties, OVSA, Vereniging Buitenstad, CAH, scholen, etc. - om bewoners en ondernemers aan te sporen meer ruimte en verantwoordelijkheid te nemen ten aanzien van hun sociale en fysieke leefomgeving.
- Waar uitdagingen voor beheervormen ter bevordering van actief burgerschap en wijkgericht werken op ons pad komen, werken we hieraan mee. Randvoorwaarde is dat alternatieve beheervormen uiteindelijk kostenneutraal zijn.
- Werk met werk maken creëert kansen voor het realiseren van initiatieven. Wanneer groot onderhoud, vervangingsinvesteringen of herinrichtingen plaatsvinden, nodigen we bewoners uit om hun ideeën voor inrichting en zelfbeheer kenbaar te maken.

4.4.3. Duurzaam werken

In het beheer van de openbare ruimte werken wij op drie vlakken aan duurzaamheid: mens, aarde en economie. Het gaat hierbij om het creëren van één samenhangend en gezond systeem van maatschappelijke, ecologische en economische waarden die met elkaar in balans zijn.

Wat zijn onze drijfveren?

Onze vakspecialisten spelen al een zeer actieve rol bij het duurzamer werken in beheer. Bovendien stimuleren wij de vakspecialisten om de ruimte en de tijd te nemen om in hun vakgebied innovaties te initiëren en/of te volgen om deze vervolgens ook toe te passen. Dit doen wij door kennis te delen met onze omgeving. Het is hierbij belangrijk opvattingen en suggesties van de Almeerse burgers en partners mee te nemen

We werken aan de verbetering van de functie van de openbare ruimte voor de gebruiker, overlast daarbij beperken, sociale cohesie waar mogelijk bevorderen, en zorgen voor goede arbeidsomstandigheden.

We werken samen met partners en bewoners aan een hogere biodiversiteit, betere ecologische verbindingen en zorg voor en bescherming van flora en fauna.

We zijn in samenwerking met onze opdrachtnemers en leveranciers steeds op zoek naar nog duurzamere methoden om onze eigen beheerprocessen kostenefficiënt te verbeteren.

Wettelijke verplichtingen

Lokale Klimaatagenda

Als gemeente zijn wij gebonden aan de internationale verdragen die er ten aanzien van klimaatverandering door de Nederlandse staat zijn gesloten en die geleid hebben tot het door de rijksoverheid en de gemeenten gezamenlijk opstellen van een lokale klimaatagenda. Hierbij is het doel niet alleen gericht op het realiseren van ambitieuze klimaat- en duurzaamheidsinitiatieven, maar ook op de verbreding en opschaling hiervan. We streven met deze agenda naar een duurzaam klimaat en een gezonde leefomgeving voor mens en natuur, maar we willen ook een impuls geven aan de lokale economie en werkgelegenheid. Kortom: 'Werk maken van klimaat'.

De uitdaging met betrekking tot klimaat en duurzaamheid is fors en zal alleen maar verder toenemen. De EU-doelen voor Nederland zijn 20% CO₂-reductie en 14% duurzame energie in 2020.

- CO₂-uitstoot beperken (CO₂-ladder) via reductie van het energieverbruik (duurzaam gebouwde omgeving).
- het voorkomen van Fijnstofproblematiek : landelijke normstelling over reductie van het verbranden van fossiele brandstoffen (duurzame mobiliteit).
- Richtlijn duurzaam inkopen: Duurzame materialen toepassen in ontwikkeling van nieuwe gebieden en bij vervanging (denken vanuit de keten) en grondstoffenbeheer (duurzame bedrijvigheid).
- het realiseren van een "klimaatneutrale stad" via duurzame gebiedsontwikkeling en -beheer.

Biodiversiteit

Nederland heeft 15 jaar geleden het Biodiversiteitsverdrag ondertekend en heeft zich hiermee tevens verbonden aan Europese afspraken die zijn geïmplementeerd in de Vogelrichtlijn, Habitatrichtlijn en andere, nationale, wetgeving op het gebied van flora en fauna. Duurzaam gebruik van biodiversiteit in landbouw, bosbouw, visserij en door andere sectoren in Nederland is niet alleen een bijdrage aan behoud, het biedt ook talrijke economische kansen.

Water

Voor de gehele waterketen is momenteel één landelijke regeling van toepassing: de Waterwet.

Deze wet van 2009 integreert negen wetten en zorgt er voor dat de waterwetgeving in de pas loopt met de Europese regelgeving met als overkoepelend kader de Europese Kaderrichtlijn Water (uit 2000).

De wet stelt doelen voor de oppervlaktewaterkwaliteit en grondwater. Ook vervangt hij voorgaande wetten op het gebied van waterbeheer (waaronder waterhuishouding, waterkering, inpoldering, waterstaatswerken).

De lokale planning op basis van het Gemeentelijk Waterhuishoudingplan (GWHP) vindt eveneens zijn kader in deze wet.

Hoe passen we dit toe?

Mens

- Wij willen zoveel mogelijk de inwoners van Almere die moeilijk integreren op de arbeidsmarkt betrekken bij het beheer van de openbare ruimte. Dit doen wij door in onze bestekken voorwaarden te stellen aan de aannemer. Voorbeeld is straatreiniging die volledig wordt inbesteed bij TOMIN om volgens Almere Werkt mensen met een uitkering aan het werk te hebben. Op deze wijze wordt “social return of investment” (SROI) bereikt.
- Wij stellen openbare groene ruimte ter beschikking voor de ontwikkeling van natuurlijk spelen voor kinderen en voor initiatieven op het terrein van het verbouwen van eetbare groenten en fruit (stadslandbouw).

Aarde

- Wij dagen leveranciers uit om duurzame producten te leveren. Dit doen we onder meer door duurzaamheidseisen als selectiecriteria toe te passen bij aanbestedingen. Deze duurzaamheidseisen richten zich op productie onder normale arbeidsomstandigheden, lange levensduur en milieuvriendelijke en voor hergebruik geschikte materialen.
- Meer en meer zorgen we ervoor dat onze (buitendienst) medewerkers kunnen beschikken over elektrisch vervoer.
- Wij proberen materialen die vrijkomen bij vervangingsinvesteringen en groot onderhoud zoveel mogelijk te hergebruiken. Dit doen wij onder meer door verhardingsmateriaal waar mogelijk bij groot onderhoud te hergebruiken of als funderingsmateriaal te gebruiken.
- Wij zoeken steeds naar materialen en energiezuinige grondstoffen die minder schadelijk zijn voor mens en natuur. Dit doen wij door bijvoorbeeld de innovaties op gebied van transport te volgen en waar mogelijk ook toe te passen in ons uitvoeringsproces. Daarom stellen wij openbare ruimte beschikbaar voor proefprojecten met oplaadpunten voor elektrische vervoermiddelen.
- Wij versterken het groen en de biodiversiteit in de openbare ruimte door goede leefomstandigheden te scheppen voor flora en fauna. Dit doen wij onder andere door ecologische verbindingen te maken, natuurvriendelijke oevers aan te leggen en door ecologisch groenbeheer. We werken daarbij samen met andere beheerorganisaties, groene partners in de stad en de burger.
- Wij werken in de waterketen aan gesloten kringlopen door in- en uitgaande waterstromen zoveel mogelijk met elkaar te koppelen en waterberging zoveel mogelijk in het gebied te realiseren. Dit met het oog op het tegengaan van nadelige effecten van klimaatverandering.

Economie

- Wij proberen levensduurverlengende maatregelen toe te passen om materialen zo lang mogelijk te behouden. Dit doen wij bijvoorbeeld door de houten delen van kunstwerken (bruggen e.d.) met milieuvriendelijke kunstharsen te conserveren.
- Wij passen zoveel mogelijk het principe van levenscycluskosten toe bij de keuze van onze beheermaatregelen. Dit doen wij onder meer door in onze besteksvoorwaarden aan aannemers en producenten te vragen om hierop vanuit betrokkenheid toegevoegde waarde en kwaliteit te leveren.

4.4.4. Beheerbewust ontwikkelen

Almere is een stad in ontwikkeling. Elke ontwikkeling die plaatsheeft in de stad is een toekomstig beheervraagstuk. Om de stad in de beheercyclus ook goed te kunnen beheren is bij het ontwikkelproces beheerbewustzijn nodig. We willen beheerbewuste gebiedsontwikkeling, beheer aan de voorkant van het ontwikkelproces om zo te komen tot een meer duurzame gebiedsontwikkeling, dan ook als standaard stellen. Dat geldt voor het ontwikkelen van de uitleggebieden en de doorontwikkeling in bestaande gebieden. Dit belang is nog groter geworden nu ook Almere organische groei als uitgangspunt voor de ruimtelijke ontwikkeling kiest. Tegelijkertijd veranderen de partners waarmee we samenwerken en veranderen ook de samenwerkingsrepertoires.

Wat zijn onze drijfveren?

In de structuurvisie Almere 2.0 wordt voor de uitleggebieden nadrukkelijk gekozen voor andere stedenbouwkundige milieus dan het suburbane milieu van de bestaande gebieden. In het beheer willen we hierop met gebiedsgericht maatwerk aansluiten. Tot op heden is de beheernorm per woning als een uniform kaderstellend gegeven gehanteerd waaraan de plannen conform de uitgangspunten van AROMA moeten worden getoetst. De bestaande en toekomstige stadsdelen verschillen van elkaar in aantallen woningen, samenstelling en oppervlakte van de openbare ruimte. Om de basiskwaliteit in alle gebieden te borgen en tegelijk het gebiedsgericht maatwerk te kunnen leveren, is differentiatie van het normbedrag naar stadsdelen en onderliggende functiegebieden nodig. Deze differentiatie geldt ook voor oplossingsrichtingen per gebied als het gaat om onder andere beheer- en onderhoudsactiviteiten, service en dienstverlening, buurtinitiatieven en omvorming van de openbare ruimte.

We willen vanuit beheer bijdragen aan de duurzame (door)ontwikkeling van de stad, waarbij we de ontwikkeling van waarden (leefbaarheid, vestigingsklimaat, natuur en milieu) in de stad

ondersteunen. Dit doen wij door de samenwerking te zoeken met initiatiefnemers en te adviseren over beheerbewuste gebiedsontwikkeling.

Wij willen vanuit beheer in het ontwikkelproces de publieke waarden en belangen van de openbare ruimte behartigen. Het is een kostbaar bezit, waarvoor wij wettelijke zorgtaken hebben. Daarom toetsen wij de plannen op beleidsdoelen, toekomstige beheerexploitatie, onze ervaringen in de bestaande gebieden en aan de waardering van de gebruikers.

Hoe passen we dit toe?

Deelnemen in ontwikkelproces

We zijn ons bewust van de belangen in het ontwikkelproces en onderhandelen alleen over de hoofdzaken. Dit zijn de beheernormen, waaronder ook het normbedrag per woning. We stellen vragen in plaats van eisen en voorwaarden om vanaf het eerste initiatief tot en met de overdracht naar de beheercyclus proactief en adaptief bij te dragen. In de leidraad voor beheerbewuste gebiedsontwikkeling wordt dit verder uitgewerkt.

We werken als tegenhanger van het beheerbewust ontwerp ook aan ontwerpbeewust beheer. Dit doen we door in het AROMA-proces in elke fase een beheerparagraaf toe te voegen en voor de overdracht naar de beheercyclus ook een beheerplan op te stellen.

Samenwerken

We zoeken nieuwe vormen van samenwerking met betrokken bewoners, ondernemers en overige partijen (bijvoorbeeld Waterschap, corporaties, Staatsbosbeheer) waarin ontwikkeling en beheer vanaf het begin samen op gaan. We geven dit ook vorm in nieuwe contractvormen. Een actueel voorbeeld is de 'Wijkonderneming Nobelhorst'.

Koppelen grex en bex

We monitoren de toekomstige beheerexploitatie van de stad door alle plannen op kosten en baten door te rekenen. Op basis van actuele analyseresultaten is het duidelijk geworden dat er een toekomstig exploitatietekort kan optreden bij ongewijzigd beleid. Daarom wordt vanaf heden bij iedere grondexploitatie een beheerparagraaf opgesteld.

Het exploitatietekort op de nieuwe gebieden en het tekort dat duidelijk uit het meerjarenperspectief ontwikkeling beheerkosten naar voren komt voor de bestaande gebieden, duiden samen op een belangrijke strategische opgave die wij hebben om hiervoor passende oplossingen te vinden.

Voor Nobelhorst zijn recent afspraken gemaakt om de grondexploitatie en beheerexploitatie volledig aan elkaar te koppelen, zodat wij de financiële effecten van ontwerpkeuzes direct kunnen beoordelen. We streven er naar om dit voor alle grondexploitaties voor elkaar te krijgen.

4.5. Toekomst(wensen).

De overgang naar een meer organische ontwikkeling van de stad kan in de praktijk leiden tot een bonte verzameling van knelpunten en klachten, terwijl we juist de kansen van organische groei willen benutten. Er zijn een aantal suggesties waar we aandacht aan willen geven om de voordelen ook te realiseren.

‘Oei ik groei’

Om de eerste bewoners en ondernemers goed te kunnen bedienen in de nieuwe gebieden is het wenselijk om integraal **‘gebiedsgerichte serviceteams’** in te richten. Op dit moment biedt de gemeentelijke begroting geen financiële ruimte om extra kosten als gevolg van efficiency-verlies bij versnipperde overdrachten op te vangen. Hetzelfde geldt voor extra inzet en service bij/na de eerste bewoning. Het is zeer wenselijk om per ontwikkellocatie een taakstellend jaarlijks **“oei ik groei budget”** beschikbaar te stellen voor publieksservice (gebaseerd op aantal inwoners/bedrijven) en tijdelijk beheer (gebaseerd op areaal) in Poort, Nobelhorst, Noorderplassen, Overgooi en Stichtsekanal. Met dekking vanuit meerdere programma’s en projecten.

‘Win win’

Onderzoek de mogelijkheden en mogelijke voordelen van het werken met **‘integrale gebiedsexploitatie’**. De grondexploitatie, vastgoedexploitatie en de beheerexploitatie worden nu afzonderlijk geoptimaliseerd, waardoor win win kansen niet worden benut. Door per ontwikkellocatie en deelgebied de GREX/BEX/VEX in beeld te brengen kan een uitgekiende afstemming van kwaliteit, productie, kosten en baten worden bereikt. Dit sluit aan op de veranderende samenwerkingsrepertoires.

5. Innoveren in beheer

De druk op de beschikbare middelen als gevolg van de economische crisis en de veranderende samenleving leiden er toe dat we in de uitvoering van het beheer moeten innoveren.

Dit innovatieprogramma moet ons helpen om met de beschikbare budgetten voor het beheer van de openbare ruimte een effectiever uitvoeringsprogramma te realiseren, waarmee de kwaliteit van de openbare ruimte wordt geborgd.

Het innovatieprogramma omvat naast onderstaande acties en opgaven ook de uitvoering van de bezuinigingsmaatregelen en het uitvoeringsprogramma voor groot onderhoud en vervangingsinvesteringen.

Excellent partnerschap

1. Ontwikkelen excellent partnerschap voor bewonersinitiatieven

We gaan gebiedsgericht partnerschap vormgeven om bewonersinitiatieven goed te kunnen begeleiden

2. Verbeteren interactie over beheer met bewoners en ondernemers

Om de betrokkenheid van burgers voor beheer te vergroten zullen we hen vaker en beter informeren over het beheer van de openbare ruimte. Daarbij zullen we actiever inspelen op signalen van bewoners over het beheer en ook de samenwerking met actieve burgers zowel op straat als in het Stadhuis versterken.

3. Burgers en ondernemers verleiden tot verantwoordelijkheid nemen en meedoen in beheer

We stellen een verleidingsstrategie op en gaan die ook uitvoeren om te stimuleren dat betrokkenheid, verantwoordelijkheidsgevoel en creativiteit van bewoners en ondernemers ook daadwerkelijk gaat leiden tot een toename van initiatieven op het gebied van actief burgerschap in beheer. Kernwaarden in de strategie zijn inspireren, uitnodigen, meedenken, cocreëren en waardering tonen. Waar nodig neemt de gemeente hierin de aanjagersrol.

3. Ondersteunen en actief participeren in alternatief beheer

We ondersteunen en participeren actief in alternatieve beheervormen zoals:

- Buurtbeheerbedrijven in samenwerking met woningcorporaties en bewonersgroepen;
- Centrummanagement in samenspraak met belanghebbenden in de stadscentra;
- Parkmanagement in samenspraak met ondernemers op bedrijventerreinen;
- Zelfbeheer door bewoners;
- Stadslandbouw door bewonersgroepen en ondernemers.

Duurzaam werken

4. Voorbeeldenboek duurzaam beheer

Om het duurzaam werken verder te stimuleren ontwikkelen wij een inspirerend voorbeeldenboek met daarin voorbeelden van wat we al doen, proefprojecten die we willen initiëren in het beheer en droombeelden voor de toekomst. Het is daarbij vooral de bedoeling om een dynamisch document te maken dat zich in de loop van de tijd steeds doorontwikkelt. Op die manier kan het voorbeeldenboek ook dienen voor de monitoring van het duurzame beheer.

Beheerbewust ontwikkelen.

5. Ontwikkelen samenwerkingsrepertoires excellent partnerschap

Bij de organische groei, actief burgerschap en gebiedsgericht beheer ontstaan nieuwe vormen van samenwerking met individuele en collectieve burgers, ondernemers, instanties en maatschappelijke instellingen. Daarom ontwikkelen we vanuit de beheeroptiek een set van zogenaamde samenwerkingsrepertoires voor de gebiedsontwikkeling. Immers, elke vorm van samenwerking vraagt om een effectief en samenhangend pakket van service, werkprocessen en juridische onderleggers op maat.

6. Invoeren leidraad beheerbewuste gebiedsontwikkeling

Beheerbewust ontwikkelen in een meer organisch groeimodel vraagt om een proactieve inbreng van beheeraspecten in het ontwikkelproces. Vanuit het beheer is een leidraad voor beheerbewuste gebiedsontwikkeling ontwikkeld. De leidraad wordt opgenomen in het AROMA-planproces. Deze leidraad is een hulpmiddel met een handig overzicht van praktische, strategische, financiële en juridische uitgangspunten. Daarmee richt de leidraad zich op een door de samenleving gewaardeerde en voor gemeente en partners betaalbare openbare ruimte.

7. Koppelen grondexploitatie en beheerexploitatie

Kwalitatieve en financiële keuzes bij het opmaken van een grondexploitatie zijn van grote invloed op de resultaten van de toekomstige beheerexploitaties waarin o.a. het beheer van de openbare ruimte, het onderhoud van rioleringen en activiteiten van stadsreiniging zijn opgenomen. Daarom worden de grond- en beheerexploitaties in het vervolg al tijdens het ontwikkelproces aan elkaar gekoppeld. Om tot optimale integrale exploitatieresultaten te komen.

Kwaliteit op maat

8. Actieplan 'Veilig en heel'

We stellen een actieplan 'Veilig en heel' op, waarin in beheerplannen voor de objecten en elementen in de openbare ruimte wordt uitgewerkt hoe de algemene kwaliteitsdoelen voor deze objecten en elementen worden vertaald in concrete kwaliteitsdoelen en een bijbehorend uitvoeringsprogramma. Dit gebeurt onder meer voor groen- en speelvoorzieningen, verhardingen, kunstwerken en straatmeubilair.

Daarnaast evalueren we het beleid voor groot onderhoud woonwijken. Daarbij onderzoeken we diverse scenario's waarbij de nadruk ligt op een kleinschaliger aanpak die meer gericht is op versterken van de kwaliteit van de openbare ruimte in woongebieden. Er wordt rekening gehouden met diversiteit en identiteit van woongebieden.

9. Actieplan 'Schoon'

We stellen een actieplan 'schoon' op om het verschil tussen de schoonbeleving en het resultaat op straat dicht bij elkaar te brengen, zodat de waardering van de bewoners in de wijkpeilingen een stijgende lijn laat zien

Met dit innovatieprogramma en de strategische opgave verwachten wij in de komende jaren gesteld te staan voor het aanpakken van de beheeropgave van deze stad. Daarbij verwachten we de kanteling te maken van een ontwikkelgemeente met een beheertaak naar een beheergemeente met een groeiambitie. Daarvoor gaan we ook de kanteling maken van een rationale beheeraanpak naar een dynamische gebiedsgerichte beheeraanpak.

6. Middelen

6.1. Huidige situatie

De basis voor het financieel kader voor beheer omvat verschillende hoofdactiviteiten die in meer of mindere mate te maken hebben met het beheer van de openbare ruimte. Deze beheersvisie richt zich op de hoofdactiviteit beheer openbare ruimte.

De hoofdactiviteit beheer openbare ruimte is verdeeld over verschillende functies. Daarbinnen zijn vervolgens verschillende activiteiten. In de tabel is weergegeven hoe de kosten en baten zijn verdeeld over de activiteiten.

	Begroting 2012 (x € 1.000,-)	Per inwoner (€)	Per woning (€)
Kosten			
Beheerorganisatie	4.567	24	60
Wijkregie	1.001	5	13
Beheersystemen	658	3	9
Monitoring, inspectie en onderzoek	771	4	10
Regulier onderhoud	19.418	101	256
Groot Onderhoud en vervangingen	20.983	109	276
Subtotaal kosten	47.398	246	624
Baten			
Belastingen en leges	11.665-	-60	-153
Opbrengsten derden	1.015-	-5	-13
Subsidies	21-	0	0
Verhaal schades	110-	-1	-1
Subtotaal baten	12.811-	-66	-169
Saldo	34.587	179	455

tabel: Overzicht middelen beheer openbare ruimte d.d. voorjaar 2012

Groot onderhoud en vervangingsinvesteringen

Naast het regulier onderhoud is het periodiek nodig om groot onderhoud of vervangingsinvesteringen uit te voeren om de functionaliteit en de kwaliteit van de openbare ruimte weer voor langere tijd te borgen. In het kader zijn de verschillende vormen van groot onderhoud en vervangingsinvestering toegelicht.

Als we de kosten verdelen over de kwaliteiten heel en veilig, schoon en netjes, levend en aantrekkelijk en service blijkt dat het leeuwendeel van ons budget wordt ingezet om de openbare

ruimte heel en veilig te houden en dat maar een klein bedrag beschikbaar is voor het levend en aantrekkelijk maken van de stad.

6.2. Ontwikkeling budgetten

Onder druk van de economische crisis en ontwikkelingen in beleid moet er in de periode tot 2015 toegewerkt worden naar een structurele bezuiniging van € 28 miljoen. Voor het totale programma Beheer is bij de voorjaarsnota 2012 – 2015 besloten tot een taakstelling van € 6,6 miljoen. Van deze taakstelling komt circa € 5,8 miljoen ten laste van het beheer van de openbare ruimte. De overige € 0,8 miljoen is ten laste gebracht van het gebiedsgericht werken

Het zwaartepunt van de bezuinigingen ligt in het heel en veilig houden van de openbare ruimte. Een kleiner deel komt terecht op het schoon en netjes houden van de openbare ruimte. Daarnaast wordt een deel opgevangen met het genereren van extra inkomsten.

Lange termijnperspectief budgetbehoefte bestaande gebieden

In 2010 is ten behoeve van het financieel strategisch document een rekenexercitie uitgevoerd om in kaart te brengen hoe de budgetbehoefte voor beheer en onderhoud zich over een langere termijn ontwikkelt.

De beperking van de actuele financiële kaders als gevolg van een afname van de totale gemeentefinanciën leidt er toe dat de komende jaren minder investeringen mogelijk zijn, waardoor achterstalligheid zal worden opgebouwd.

Deze signalering geeft aan dat wij in de ontwikkeling van onze beheeraanpak zorgvuldig onze keuzes moeten maken. Dit sluit ook aan bij de onze ambitie om het beheer van de openbare ruimte niet meer op een rationele manier te benaderen, maar te zoeken naar een dynamische beheeraanpak waarbij we met beschikbare middelen de kwaliteit zo goed mogelijk kunnen borgen.

Tegelijk met het afgeven van dit signaal moeten we ons realiseren dat de openbare ruimte een robuust systeem is dat best een stootje kan verdragen. Enige achterstalligheid zal niet direct leiden tot onoverkomelijke problemen. De openbare ruimte is echter ook een kwetsbaar systeem dat bij langdurige achteruitgang als onderdeel van de stad ook de kwaliteit van de stad als geheel aantast en het maatschappelijk welbevinden daarmee negatief beïnvloed.

Ontwikkeling budgetbehoefte nieuwe gebieden

Naast de ontwikkeling van de budgetbehoefte van de bestaande openbare ruimte is er ook een ontwikkeling in de budgetbehoefte voor de nieuwe gebieden. Hierin wordt in principe voorzien met de jaarlijkse areaalmutaties, waarmee aan het beheerbudget op basis van de toename van het werkelijk geproduceerde aantal woningen een bedrag van € 495,- per woning per jaar wordt toegevoegd.

Gebleken is dat de dekking voor bestendig beheer en onderhoud van de openbare ruimte in de nieuwe gebieden niet toereikend is. Een nadrukkelijk beheerbewuste aanpak van de verdere ontwikkeling is daarom noodzakelijk.

6.3. Strategische opgave

Het financieringssysteem van de beheerexploitatie van de openbare ruimte voorziet met uitzondering van het product 'riolen en gemalen' niet in een 'spaar'-systeem voor de

toenemende investeringsbehoefte in de bestaande gebieden en de beheerexploitatie van nog te ontwikkelen gebieden.

De ontwikkeling van de investeringsbehoefte voor de bestaande gebieden en de ontwikkelingen in de budgetten voor de beheerexploitatie van nieuwe gebieden maken tegelijkertijd duidelijk dat het beheervraagstuk van de openbare ruimte naar de toekomst toe een strategische opgave is.

In deze strategische opgave zal nader onderzoek moeten worden gedaan naar de feitelijke budget- en investeringsbehoefte. Daarbij zal ook moeten worden verkend welke mogelijkheden er zijn om op termijn ook goed met deze opgave om te kunnen gaan. Deze verkenning moet oplossingsrichtingen opleveren in een andere 'dynamische' beheeraanpak en in mogelijke alternatieve financieringsmogelijkheden om op termijn deze opgave het hoofd te kunnen bieden

Bijlage I : Sturen op beheer, kwaliteitswaaiers

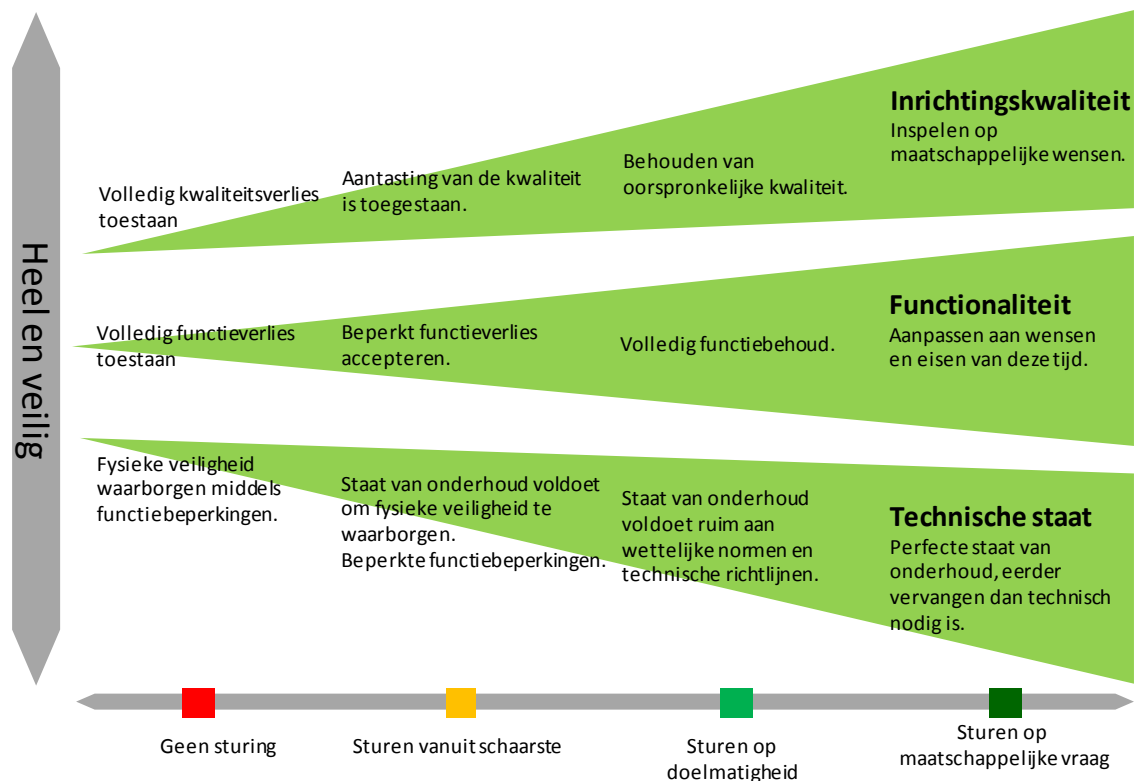

1. Kwaliteitswaaiers .

Hoewel vier sturingniveaus zijn beschreven, kan het te kiezen sturingsniveau uiteindelijk variëren binnen de totale bandbreedte. Het beperkt zich dus niet tot de vier niveaus, maar ook varianten tussen de niveaus.

Heel en veilig staat voor de technische kwaliteit:

1. Inrichtingskwaliteit: De afwerking en materialisatie van een object;
2. Functionaliteit: De mate waarin een object voldoet aan de beoogde functie;
3. Technische staat of staat van onderhoud: De mate van slijtage van een object.

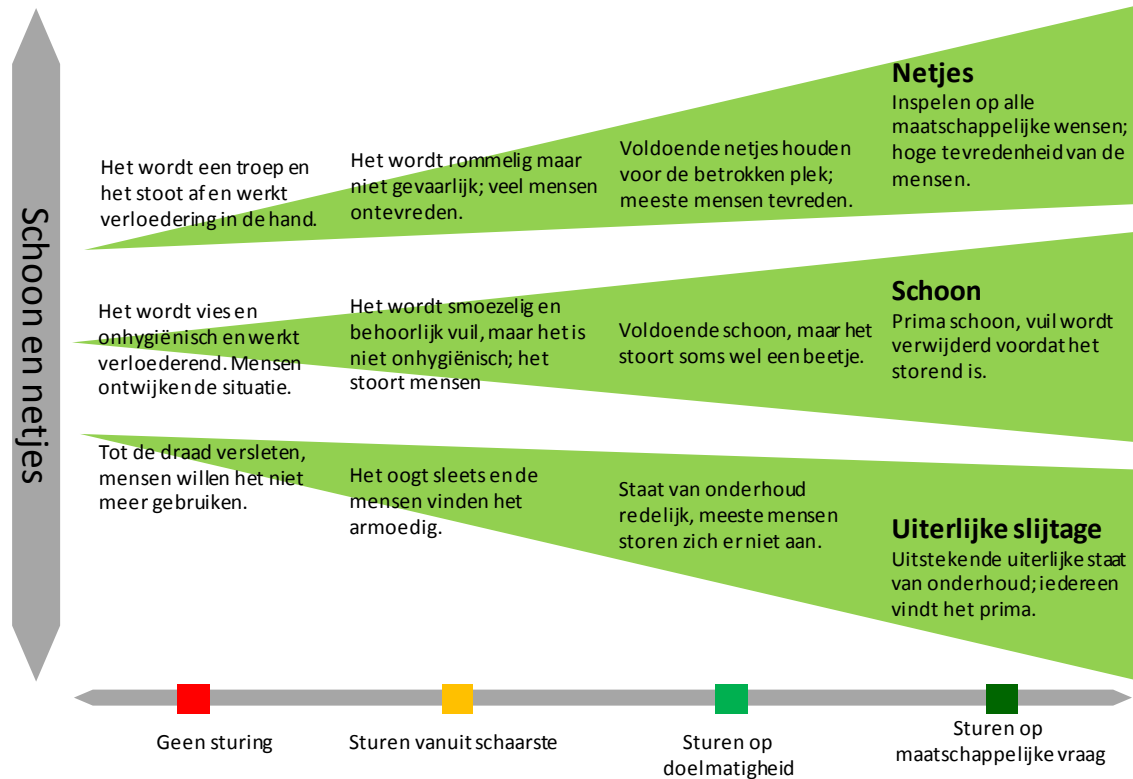

Figuur Kwaliteitsniveaus voor 'heel en veilig'

Schoon en netjes staat voor de visuele kwaliteit:

- Netjes: De mate van verzorging van de openbare ruimte;
- Schoon: De mate van vervuiling van de openbare ruimte door weersinvloeden, onkruidgroei, zwerfvuil en graffiti, vernielingen;
- Uiterlijke slijtage: De mate van slijtage van de openbare ruimte.

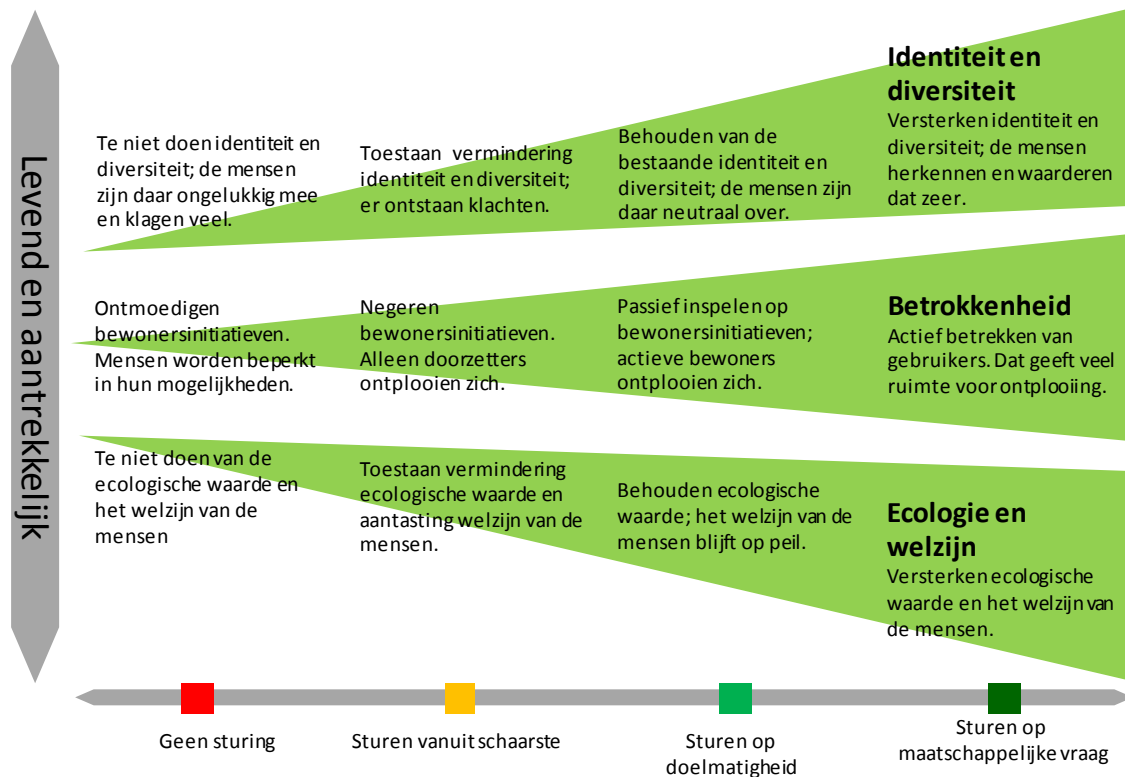

Figuur Kwaliteitswaaier voor 'schoon en netjes'

Aantrekkelijk en levend staat voor de gebruiks- en belevingswaarde van de openbare ruimte:

- Identiteit en diversiteit: Kunnen gebruikers zich identificeren met en in hun omgeving? Herkennen ze het en waarderen ze het?
- Betrokkenheid: Voelt men zich betrokken bij de openbare ruimte en het beheer ervan? In welke mate wordt daarop ingespeeld?
- Ecologisch en welzijn: Draagt beheer bij aan het welzijn en de ecologische kwaliteiten van de openbare ruimte?

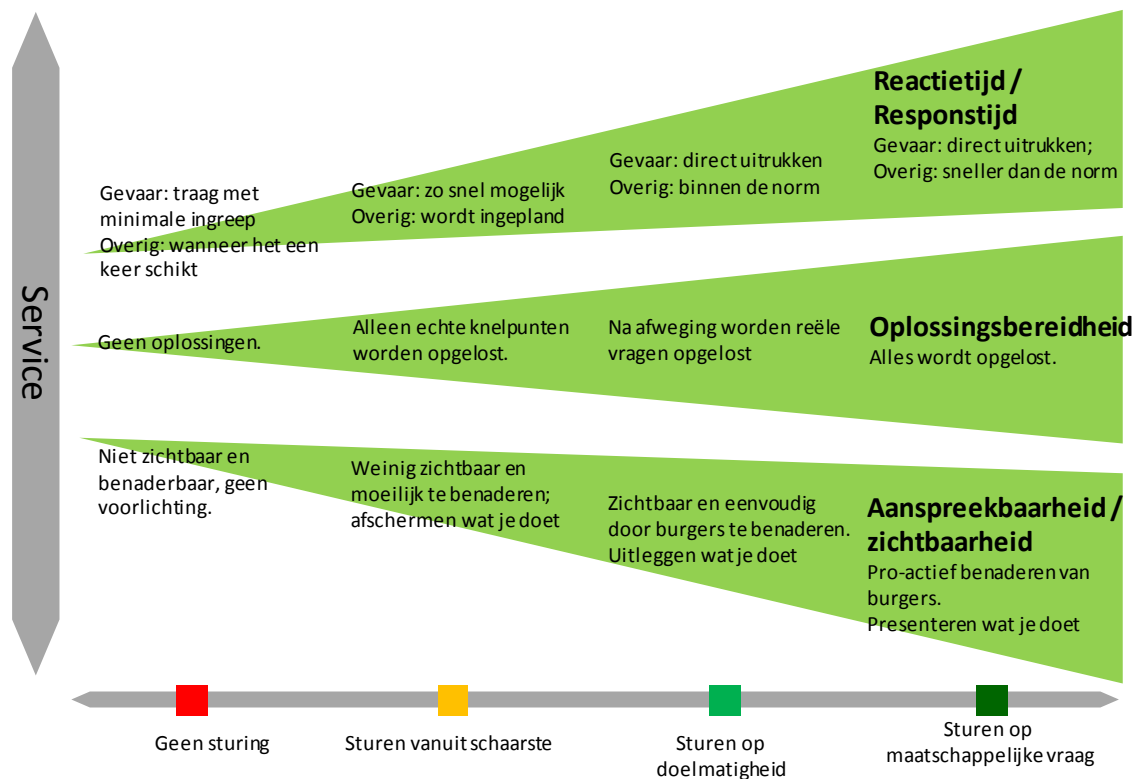

Figuur Kwaliteitswaaier voor 'levend en aantrekkelijk'

Serviceniveau staat voor de wijze waarop wij in het beheer reageren op vragen, meldingen en klachten. Ook staat het voor de wijze waarop wij zichtbaar zijn naar de burger:

- Reactietijd en respons: Hoe snel reageren wij op vragen, meldingen en klachten?
- Oplossingsbereidheid: Hoe handelen wij de vragen, meldingen en klachten inhoudelijk af?
- Aanspreekbaarheid en zichtbaarheid: Hoe benaderbaar zijn wij en hoe zichtbaar doen we ons werk?

Figuur Kwaliteitswaaier voor 'service'

Bijlage 2: Ambities en kwaliteitsdoelen per functiegebied

Functies openbare ruimte zijn leidend bij kwaliteitskeuze

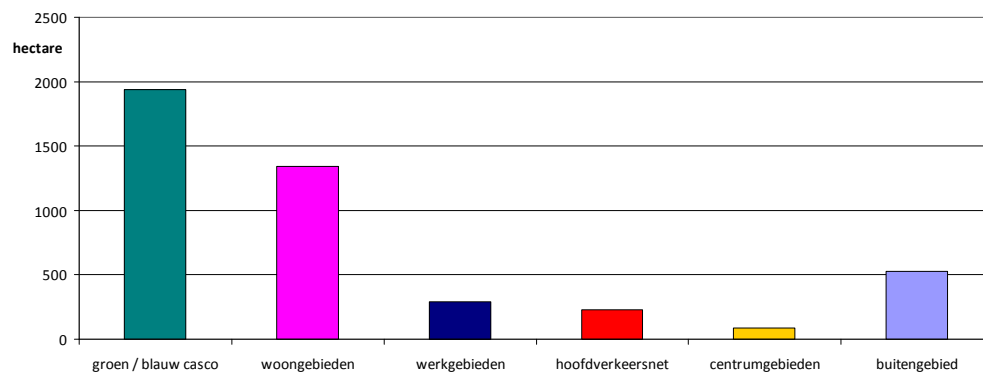
De openbare ruimte heeft verschillende functies. De kwaliteit waaraan de openbare ruimte moet voldoen is afhankelijk van die functies. Ter illustratie: Een woonstraat moet aan andere kwaliteitscriteria voldoen dan de dreven en busbanen. En aan een stadspark stellen we andere eisen dan aan een binnentuintje.

Welke functie van de openbare ruimte heeft, wordt in belangrijke mate bepaald door de functies die een gebied als geheel heeft. De openbare ruimte in een woongebied wordt bijvoorbeeld anders gebruikt dan op een bedrijventerrein of in een centrumgebied. Per gebied verschillen daarom ook de verwachtingen van de gebruiker. Dit verschil in gebruik en verwachtingen vormt de basis voor de differentiatie in kwaliteit.

Om die reden zijn in de stad 'functiegebieden' gedefinieerd. De functiegebieden zijn bepaald op basis van de voor dat gebied belangrijkste ruimtelijke functie. De volgende functiegebieden worden onderscheiden:

- Woongebieden: gebieden met een overheersende woonfunctie;
- Werkgebieden: gebieden met een overheersende werkfunctie, zowel kantoren als bedrijven;
- Centrumgebieden: de centrumgebieden van de stadsdelen en het centrale stadshart van Almere, met winkels, voorzieningen en horeca en veel bezoekers;
- Hoofdverkeersnet: de belangrijke routes voor auto's bus en fiets;
- Groen/blauw casco: de grotere groen- en watergebieden van de stad.

In onderstaande tabel is weergegeven hoe de verdeling van het areaal openbare ruimte over de functiegebieden er uit ziet. In de tabel is ook buitengebied onderscheiden. Omdat dit overwegend de uitbreidingsgebieden betreft zijn hiervoor geen ambitie en kwaliteitsdoelen bepaald.

In deze bijlage worden voor de vijf functiegebieden ambities en kwaliteitsdoelen geformuleerd. De ambities die voor de vijf functiegebieden zijn geformuleerd, vinden hun basis in het gemeentelijk beleid, zoals de agenda voor de stad, de structuurvisie, de woonvisie, het mobiliteitsplan en verscheidene andere beleidsdocumenten. Voor elk functioneel gebied zijn de hoofdlijnen in beleid kort weergegeven.

De ambities zijn te beschouwen als vergezichten van wat we zouden willen bereiken. Of we deze ambities ook werkelijk realiseren is niet alleen afhankelijk van het beheer van de openbare ruimte, maar ook van het gebruik en de ontwikkeling van wensen en behoeften daarin, en niet onbelangrijk de hoeveelheid beschikbare middelen.

Het is verleidelijk om één kwaliteitsbegrip prioritair te verklaren. Het adagium Schoon, Heel en Veilig is recent al vervangen door Veilig, Heel en Schoon. Bij het uitvoeren van onze zorgtaak is dit ook prioritair. Er worden dus verschillende gewichten aan de kwaliteitsaspecten toegekend. We kunnen echter geen kwaliteiten uitsluiten. We zullen binnen de beschikbare middelen

steeds een balans moeten zoeken tussen de verschillende kwaliteiten die recht doet aan de functies en het gebruik van de openbare ruimte. Daarbij is vooral interessant om te bepalen welke inspanningen de gemeente doet en welke inspanningen uit de samenleving moeten komen.

Voor de vijf functiegebieden zijn kwaliteitsdoelen geformuleerd op basis van de nu beschikbare middelen. In de kwaliteitswaaiers in bijlage 1 is terug te lezen wat de betekenis is van de kwaliteitsdoelen voor de kwaliteit die we op straat mogen verwachten.

De kwaliteitsdoelen zullen als gevolg van de bezuinigingen onder druk komen te staan. Het vraagt van de organisatie, maar ook van ons om andere manieren van werken om deze kwaliteitsdoelen ook met afnemende middelen te realiseren. Het innovatieprogramma moet helpen om kwaliteitsverliezen te beperken.

Woongebieden

Hoofdpijnen in beleid

Om een sociaal duurzame stad te creëren, wordt nadruk gelegd op differentiatie tussen woongebieden en behoud van de kwaliteit van bestaande gebieden.

Nieuwe woonmilieus in nieuwe gebieden

Voor het vergroten van de diversiteit van de bevolkingssamenstelling in Almere is er een trendbreuk nodig in het type woonmilieus dat in Almere wordt aangeboden. Ook voor beheer betekent dit differentiatie in aanpak.

Concurrentiekracht bestaande gebieden

Er is aandacht nodig voor de concurrentiekracht van bestaande woonmilieus. Het toevoegen van nieuwe woningen en/of werkgebieden aan de bestaande voorraad roept de vraag op wat het effect zal zijn op de marktpositie van bestaande woningen.

Het is de vraag wat het effect zal zijn wanneer veel mensen de huidige wijken verlaten om naar de nieuwe stadsdelen te trekken. Vaak zijn de nieuwkomers in de oude wijken minder kapitaalkrachtig en de binding van die bewoners met hun nieuwe woonomgeving is (aanvankelijk) zwak. Vraag is of de bestaande woonmilieus genoeg zijn toegerust op versnelde mutatie, mocht dit optreden.

Parallel aan de stadsuitbreiding wordt ingezet op stedelijke vernieuwing en doorontwikkeling. Almere wil niet wachten tot er een omvangrijke herstructurering noodzakelijk is, maar zet in op een innovatieve en preventieve aanpak. Met sociaal-economische en ruimtelijke acupunctuur werkt Almere aan het laten excelleren van wijken en werklocaties. Beheer is daarbij faciliterend.

Sociale Binding

Door burgers in buurten en wijken gezamenlijk eigenaar te laten zijn van vraagstukken en mogelijke oplossingen ontstaan netwerken en relaties in buurten en wijken.

De Amerikaanse politicoloog Robert Putnam heeft onderzoek gedaan naar de relatie tussen aspecten van sociale cohesie: leefbaarheid en veiligheid. Volgens hem zijn wijken veiliger en is de leefbaarheid beter, wanneer zij beschikken over veel sociaal kapitaal. Sociaal kapitaal verwijst volgens hem naar de relaties tussen mensen (vrienden, buren, vreemden), sociale netwerken en de wederzijdse normen en het vertrouwen in anderen die eruit voortvloeien (Putnam, 1993 en 2000). Volgens Putnam heeft sociaal kapitaal betrekking op het sociale gehalte en het coöperatieve vermogen van groepen. Het vergemakkelijkt het gezamenlijke handelen om problemen op te lossen.

Wat is onze ambitie?

We willen woongebieden die aantrekkelijk blijven voor bewoners. Zo blijft Almere leefbaar en gewaardeerd. Bestaande wijken moeten daarbij hun concurrentiekracht houden ten opzichte van nieuw te ontwikkelen wijken.

Welke kwaliteitsdoelen willen we bereiken?

Heel en veilig:	Sturen op sobere doelmatigheid. Het beheer richt zich op maximale levensduur tegen optimale kosten.
Schoon en netjes:	Sturen op sobere doelmatigheid. Bij het beheer streven we er naar dat de burgers zelf hun verantwoordelijkheid nemen voor het schoon en netjes houden van hun woon- en leefomgeving. De bijdrage van de gemeente moet daaraan ondersteunend zijn.
Levend en aantrekkelijk:	Beperkt sturen op de maatschappelijke vraag. Daar waar burgers zelf hun verantwoordelijkheid nemen, willen we kleine wensen die bijdragen aan het verlevendigen of aantrekkelijk maken van de woonomgeving invullen (maatschappelijke wensen zijn sturend).
Serviceniveau:	Sturen op sobere doelmatigheid.

werkgebieden

Hoofdpijnen in beleid

Excellent gastheerschap is de kern van het economisch beleid. Het gastheerschap betreft een adequaat schakelen en handelen van overheden om de economische groei optimaal te faciliteren. Het gaat met betrekking tot beheer om de volgende activiteiten:

- Ruim aanbod aan werklocaties van verschillende kwaliteiten;
- Aandacht voor herinrichting bestaande bedrijventerreinen;
- Goede bereikbaarheid;
- Samenwerken op initiatief van bedrijfsleven, BIZ, parkmanagement.

Door middel van een is een integrale aanpak gebaseerd op gezamenlijk belangen en verantwoordelijkheden van overheid en bedrijven willen we de kwaliteit van bestaande bedrijventerreinen handhaven of verbeteren en nieuwe bedrijventerreinen in gezamenlijkheid duurzaam ontwikkelen.

Wat is onze ambitie?

Wij willen werkgebieden die voldoende aantrekkelijk zijn voor ondernemers en hun werknemers. Daarmee faciliteren wij het economisch beleid van de stad.

Daarbij is ruimte voor wat lagere ambities, omdat bedrijven goed in staat zijn zelf bijdragen te leveren aan het beheer van de werkomgeving. Wij willen dat ondernemers vanuit hun betrokkenheid en verantwoordelijkheidsgevoel de ruimte krijgen en nemen om individueel, gezamenlijk als ondernemers en in samenwerking met ons de kwaliteit van de bedrijventerreinen te beïnvloeden. Bovendien is in werkgebieden de levenscyclus relatief snel. Versoering kan bewust bij bepaalde locaties worden ingezet om dit te bevorderen.

Welke kwaliteitsdoelen willen we bereiken?

Heel en veilig:

Sturen op schaarste. In het beheer richten we ons op een wat kortere levensduur van de openbare ruimte, net als de kortere levenscyclus van bedrijventerreinen en bedrijfsgebouwen. Dat betekent concreet

dat we er vanuit gaan dat er in werkgebieden eerder aanleiding is voor revitalisering of herstructurering vanuit een grondexploitatie, waardoor vervangingsinvesteringen zeer beperkt blijven.

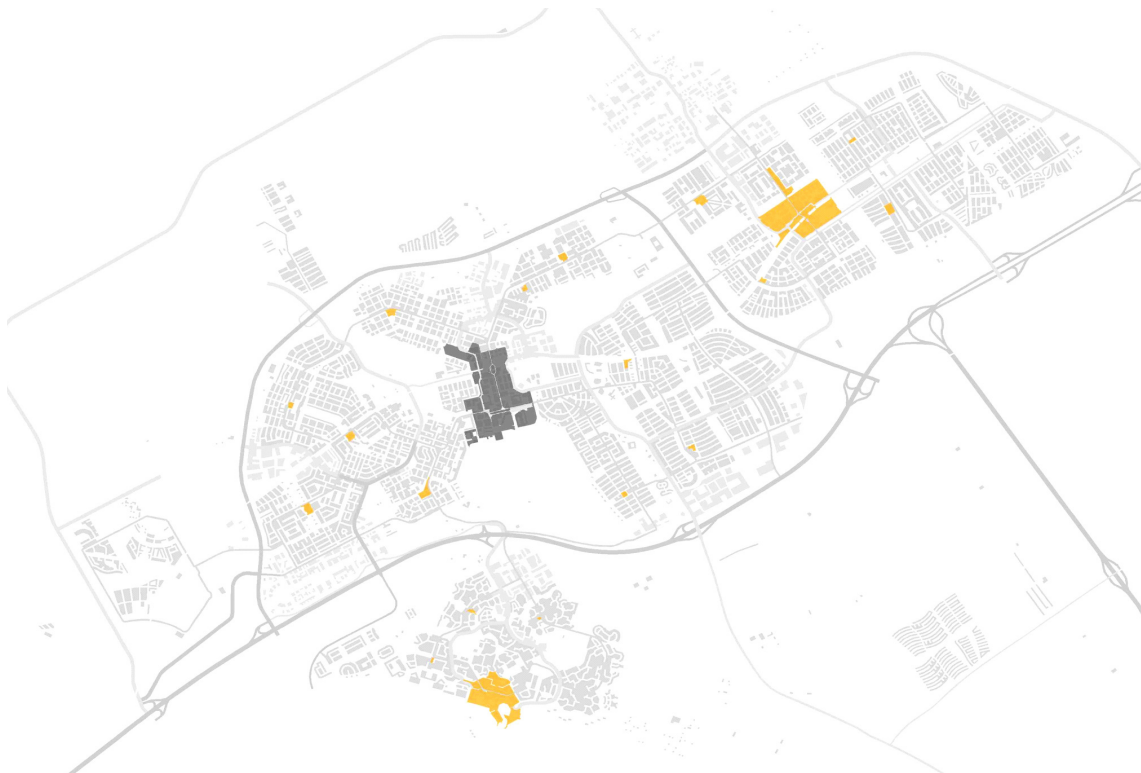
Schoon en netjes: Sturen op schaarste. Met het beheer richten we ons net als in de woongebieden op het ondersteunen van de eigen verantwoordelijkheid van de bedrijven voor het schoon en netjes houden van de openbare ruimte. Extra kwaliteit is dan mogelijk op initiatief van de bedrijven.

Levend en aantrekkelijk: Sturen op schaarste. Dit heeft in werkgebieden vooral betrekking op het betrekken van bedrijven. Bedrijven zijn immers gebaat bij deelname aan en bijdrage in het beheer. De ecologische doelstellingen zijn minder hoog gesteld in werkgebieden.

Serviceniveau: Sturen op doelmatigheid.

Centrumgebieden

Hoofdpijnen in beleid

De komende twintig jaar groeit het stadscentrum mee met de stad. Het aanbod wordt uitgebreid met hoger onderwijs, cultuur, zorg en grootstedelijke publieke functies. Bij het uitbreiden van het winkelapparaat gaat het niet om meer van het zelfde, maar om de toevoeging van onderscheidende formules en speciaalzaken. Station Almere Centrum groeit uit tot een intercity-knooppunt. Dit betekent een impuls voor het gebied in de ruime omtrek van het station. De bouw van veel nieuwe woningen aan de randen van de stad zal een verschuiving aanbrengen in de verhoudingen tussen het stadscentrum, de stadsdeelcentra.

Het beheren van de stadscentra vraagt bijzonder inspanningen daar waar het gaat om bedrijven, winkeliers en bewoners te betrekken bij het creëren van centra waarin zowel bewoners als bezoekers zich prettig vinden. Een sfeer die ondernemers in staat stelt hun economische activiteiten uit te oefenen, bewoners een prettige woonomgeving biedt en bezoekers het gevoel geeft gast te zijn. Om deze opgave succesvol tot een goed resultaat te brengen is gekozen voor het model van centrummanagement. Hierin werken alle betrokken gemeentelijke diensten samen met bewoners en ondernemers samen aan aantrekkelijke en wervende (stads)centra.

Wat is onze ambitie?

Wij willen centrumgebieden die blijvend aantrekkelijk en wervend zijn. Dat is goed voor de kwaliteit van de stad, het imago, de bezoekers, de winkels en de horeca. In verband met de vele belanghebbenden vraagt dat om veel sturing vanuit de gemeente. Bij de centrumgebieden neemt het stadscentrum een bijzondere plaats in.

Welke kwaliteitsdoelen willen we bereiken?

- Heel en veilig: Sturen op maatschappelijke vraag. De dynamiek van de centrumgebieden vraagt op een gericht inspelen op veranderende maatschappelijke wensen van zowel bezoekers als ondernemers. Een optimaal gebruikscomfort staat centraal om de functies van de centrumgebieden te ondersteunen.
- Schoon en netjes: Sturen op maatschappelijke vraag. De gebruiksdruk in centrumgebieden is hoog, waardoor de vervuilingssnelheid hoog is. Samen met de vastgoedeigenaren, ondernemers en bewoners in de centrumgebieden willen we de centrumgebieden zo schoon en netjes mogelijk houden.
- Levend en aantrekkelijk: Sturen op doelmatigheid. Van belang is de identiteit van de centrumgebieden en de betrokkenheid van alle spelers in de centrumgebieden. In de centrumgebieden kunnen belangentegenstellingen groot zijn, dus is sturing vanuit de gemeente noodzakelijk. Het streven is om samen met de belanghebbenden in de centrumgebieden aantrekkelijke voorzieningen en activiteiten te bieden door een goede economische exploitatie van de openbare ruimte.
- Serviceniveau: Sturen op maatschappelijke vraag. Samen met de belanghebbende partners willen we het serviceniveau naar het hoogste niveau tillen.

Hoofdverkeersnet

Hoofdlijnen in beleid

De draagkracht van de infrastructuur moet op het peil worden gebracht van een stad met 350.000 inwoners. Dit heeft betrekking op de bestaande en nieuwe infrastructuur. De lokale infrastructuur wordt verbeterd door ingrepen in de dreven en ringstructuur. Er wordt daarnaast geïnvesteerd in een betere bereikbaarheid van Almere Centrum, capaciteitsverhoging van het openbaar vervoer en stimulering van het fietsgebruik door aantrekkelijke en sociaal veilige doorgaande routes. Daarmee komt de infrastructuur, meer dan voorheen, in dienst te staan van economische ontwikkeling van de stad, het vergroten van diversiteit en het ondersteunen van organische groei. Dit gebeurt onder meer door de introductie van stadsstraten.

De goede interne bereikbaarheid blijft gehandhaafd. Dat geldt voor zowel de auto, als het openbaar vervoer en de fiets. De hoge kwaliteit en de kostenefficiëntie van het openbaar vervoer in Almere blijven gehandhaafd. Het bussysteem wordt doorgezet in de nieuwe gebieden waarbij, veel meer dan voorheen, de aandacht uitgaat naar inpassing in de stad. Daarnaast wordt het hoofdfietsnetwerk op orde gebracht. De sociale veiligheid op fietspaden wordt vergroot met speciale aandacht voor fietspaden tussen de stadsdelen.

Wat is onze ambitie?

Wij willen een hoofdverkeersnet bieden dat functioneel is. Daarbij is het onze verantwoordelijkheid om de bereikbaarheid in, van en naar de stad tijdens de uitvoering te borgen, zodat de overlast op het zwaar belaste wegennet bij werkzaamheden tot een minimum worden beperkt. Met het beheer willen we voorts efficiënt inspelen op de komende uitbreiding van het verkeersnet door synergie met onderhoudsmaatregelen te zoeken.

Welke kwaliteitsdoelen willen we bereiken?

- Heel en veilig: Sturen op doelmatigheid. Beheer richt zich op maximale levensduur tegen optimale kosten.
- Schoon en netjes: Sturen op doelmatigheid. Hoewel het bezoek vluchtig is, is het hoofdverkeersnet wel vaak de eerste indruk van de stad.
- Levend en aantrekkelijk: Sturen op schaarste. De ruimte voor initiatieven vanuit bewoners en gebruikers is laag op het vooral functioneel gebruikte hoofdverkeersnet. Keerzijde is dat het hoofdverkeersnet een structurerend element kan zijn in de stad, dat bijdraagt aan de herkenbaarheid. Dat komt daarmee onder druk te staan.
- Serviceniveau: Sturen op doelmatigheid.

Groen/blauw casco

Hoofdpijnen in beleid

De groenstructuur van de stad biedt door haar omvang een kansrijke uitgangspositie voor een grote mate aan diversiteit, van stedelijke tuinen en parkvormen tot en met halfagrarische stadslandschappen en uitgestrekte stadsbossen. Daarmee vormt de groenstructuur een ecologisch gebruikslandschap. Dit komt de natuurlijke kwaliteit ten goede en de kwaliteit van het stedelijke leven neemt hierdoor toe.

De ontwikkelstrategie voor de groenblauwe hoofdstructuur is gericht op gebruik (recreatie) en ecologie. Omdat de stad naar buiten groeit, komen de huidige groengebieden aan de randen middenin het stedelijk gebied te liggen. Veel van de groengebieden moeten daarom worden omgevormd of getransformeerd. Deze laatste zijn vooral beheerprocessen, omdat ze een lange looptijd vergen.

Wat is onze ambitie?

Wij willen een groen/blauw casco aanbieden dat ook op de lange duur aantrekkelijk blijft voor bewoners, de stad en de natuur. Zo blijft Almere ook in de toekomst leefbaar en door de Almeerders gewaardeerd.

Welke kwaliteitsdoelen willen we bereiken?

- Heel en veilig: Sturen op doelmatigheid. Beheer is gericht op maximale levensduur tegen optimale kosten.
- Schoon en netjes: Sturen op doelmatigheid. De mogelijkheden om burgers actief te betrekken bij het schoon en netjes houden van deze gebieden zijn gering. Daar waar initiatieven van burgers zijn om dit wel te doen worden deze actief ondersteund.
- Levend en aantrekkelijk: Sturen op maatschappelijke vraag. Het beheer in het groen/blauwe casco is gericht op het zoeken naar een optimum tussen functionaliteit voor recreatie (interactief) en hoge ecologische doelstellingen. Ook hierin kan de kracht van actieve ecologische bewonersbeheergroepen worden benut.
- Serviceniveau: Sturen op doelmatigheid.

Voorstel aan College van B&W

Onderwerp

Visie Beheer Openbare Ruimte

Voorgesteld besluit

1. Vaststellen van de Visie Beheer Openbare Ruimte 'Beheer Maakt Het Verschil';
2. De raad voorstellen om kennis te nemen van de Visie Openbare Ruimte 'Beheer Maakt Het Verschil' en in te stemmen met de hoofduitgangspunten uit de visie, zijnde:
 - a. De kernopgave voor het beheer;
 - b. De uitgangspunten voor het beheer;
 - c. De beleidsspeerpunten 'kwaliteit op maat', 'excellent partnerschap', 'duurzaam werken' en 'beheerbewust ontwikkelen';
 - d. De strategische opgave van het beheer;
 - e. Het innovatieprogramma.

Openbaarmaking

B&W-bericht

Op 18 september 2012 heeft het college besloten de Visie Beheer Openbare Ruimte ter vaststelling aan de gemeenteraad voor te leggen. Met de visie willen we in de huidige tijd van recessie vanwege een krimpend budget zorgvuldiger dan voorheen prioriteiten kunnen stellen. Bovendien spreekt uit deze visie een verandering in denken en handelen van de gemeente. Deze verandering komt voort uit het uitgangspunt "Mensen maken de stad" en de introductie van actief burgerschap, die de raad recentelijk als principe heeft omarmd. De komende jaren wordt bij het beheer van de openbare ruimte aldus zwaar ingezet op: kwaliteit op maat, samenwerking door excellent partnerschap, een duurzame uitvoering en een beheerbewuste groei van de openbare ruimte.

Parafen (met datum)

Portefeuillehouder(s)
E. Anker,
28 september 2012

Concerntoetser
M. Reeuwijk,
27 september 2012

Directeur
J. Huijsman,
26 september 2012

Dienstcontrollor
H. Hoekstra,
25 september 2012

Datum
7 september 2012

Portefeuillehouder(s)
E. Anker

Status voorstel
Besprekstuk

Steller
M.Burger

Bijlage(n)

**Visie Beheer
Openbare Ruimte
"Beheer maakt het
verschil"**

Gemeente Almere

Toelichting op voorstel

Aanleiding

Na het in bijna veertig jaar uitgroeien van Almere tot volwaardige stad is er vooral behoefte aan het leggen van zwaardere accenten op het beheren en doorontwikkelen van bestaande gebieden. Tot nu toe kon vooral worden volstaan met het uitvoeren van onderhoud. Door de schaarser wordende middelen enerzijds en een groeiende behoefte aan groot onderhoud en vervangingsinvesteringen die de komende jaren op ons af komen, is het nodig om met dit document strategische keuzen mogelijk te maken ten aanzien van het beheer.

Voorafgaand aan het definitief maken van de beheervisie zijn de hoofduitgangspunten voor de beheervisie voor consultatie aan de raad voorgelegd. Dit betrof de kernopgave en vijf uitgangspunten. In de bespreking zijn de kernopgave en de vijf uitgangspunten door het merendeel van de raadsleden in grote lijnen aanvaard.

Met inachtneming van de resultaten van deze consultatie is de definitieve Visie Beheer Openbare Ruimte afgerond voor besluitvorming.

De raadsconsultatie heeft er concreet toe geleid dat in de beheervisie de uitgangspunten nader zijn uitgewerkt in de vier beleidsspeerpunten 'kwaliteit op maat', 'excellent partnerschap', 'duurzaam werken' en 'beheerbewust groeien'. Daarnaast is de beheervisie aangevuld met een innovatieprogramma waarmee we op deze beleidsspeerpunten ook concreet actie gaan ondernemen.

Daarnaast is de beheervisie uitgebreid met een strategische opgave om voor de budgetbehoefte die voortvloeit uit de toenemende investeringsbehoefte voor groot onderhoud en vervangingsinvesteringen een verkenning uit te voeren naar mogelijke oplossingen om deze opgave op termijn ook het hoofd te kunnen bieden. Daarbij wordt ook de beheerexploitatie van de nieuwe gebieden betrokken.

Betreft het voorstel een in de Programmabegroting genoemde ER-doel gerelateerde actie?

Nee

Toelichting op beslispunten

Ad 2. Kennisnemen van de beheervisie

Beheer maakt het verschil in de bestaande en nog te ontwikkelen gebieden van de stad. Om dit goed te leiden is een visie op het beheer noodzakelijk, waarmee we handvatten hebben om keuzes te maken.

De neergelegde visie zal in de komende jaren het verschil maken omdat deze mede bepalend is voor de concurrentiekracht van onze stad. Voor de nieuwe gebieden zal de toekomstbestendigheid mede worden bepaald door het inzetten van passend beheer.

Het grote areaal openbare ruimte met gescheiden verkeersstromen en het vele groen is een uniek kenmerk van Almere. Dit maakt dat het beheer van de openbare ruimte een kostbare zaak is. De huidige economische crisis die de komende jaren nog zijn invloed op de beschikbare middelen zal doen gelden, maakt dat we nog bewuster onze keuzes moeten maken in het beheer van de openbare ruimte. Bovendien verandert onze opvatting over hoe wij onze zorgtaak voor de openbare ruimte invullen. Waar eerder onderhoud nog de remedie was, zullen we nu ook vaker moeten evalueren wat het nut van onderdelen van de openbare ruimte is voor de samenleving voordat we eventueel tot onderhoud overgaan. Ook verschuift onze opvatting over onze rol in het beheer van de openbare ruimte. We kunnen de openbare ruimte niet alleen beheren, maar zullen ook ruimte moeten geven aan initiatieven uit de samenleving. Daarbij zullen we samen met onze partners het algemeen belang moeten behartigen.

Dit stelt Almere voor de kernopgave om een omslag te weeg te brengen van rationeel

onderhoud naar dynamisch beheer.

Ad a. Instemmen met de kernopgave

Beheer richt zich op het duurzaam in stand houden en verbeteren van de functionaliteit van de openbare ruimte en het verbeteren van de maatschappelijke waardering. Daarbij zetten we in op het behouden of versterken van de eigen identiteit en diversiteit van de openbare ruimte. Dit willen we samen doen met de inwoners, bedrijven en overige instellingen en organisaties in de stad.

Ad b. Uitgangspunten

Een ander nieuw element bij het beheer is de invulling van de Almere Principles als inspirerend kader. De Almere Principles kunnen we zien als beheerprincipes. In de vier onderstaande uitgangspunten zijn enkele principes met elkaar gecombineerd, omdat ze samen voor het beheer meer betekenis krijgen:

1. Differentiëren van kwaliteit (Koester diversiteit / Verbind plaats en context)
2. Basiskwaliteit en basisinspanning (Mensen maken de stad / Anticipeer op verandering)
3. Natuurlijk en gebruiksggericht beheer in balans (Combineer stad en natuur / ontwerp gezonde systemen)
4. Duurzaam beheer is altijd in ontwikkeling (Ontwerp gezonde systemen / Mensen maken de stad)

Ad c. Speerpunten in beheer

Voor het beheer hebben we de komende jaren vier speerpunten die richtinggevend zijn voor onze beheerinspanning. Dit zijn:

- **Kwaliteit op maat**
Een belangrijk gegeven voor het beheer is dat er niet voldoende middelen zijn om de gehele openbare ruimte optimaal te beheren. Er moeten dus keuzes worden gemaakt waar we welke kwaliteit nastreven. Uitgangspunt is dat we deze keuzes maken voor functiegebieden. Dat zijn gebieden met eenzelfde hoofdfunctie. Onderscheiden worden: woongebieden, werkgebieden, centrumgebieden, het hoofdverkeersnet en het groen / blauwe casco. Voor het sturen op kwaliteit en het kunnen formuleren van kwaliteitsdoelstellingen op maat voor de functiegebieden zijn voor de kwaliteitsbegrippen 'heel en veilig', 'schoon en netjes', 'levend en aantrekkelijk' en 'service' kwaliteitswaaiers ontwikkeld. Met deze kwaliteitswaaiers kunnen we op hoofdlijnen keuzes maken, waarbij het instrument inzicht geeft in de consequenties van de keuzes. Hoe dit wordt vertaald naar de feitelijke kwaliteit op straat en de verschillende objecten en elementen in de openbare ruimte wordt nadere uitgewerkt in beheerplannen voor die objecten en elementen in de openbare ruimte. Dit is een actie die is opgenomen in het innovatieprogramma in de actieplannen 'heel en veilig' en 'schoon'
- **Excellent partnerschap**
De openbare ruimte is geen doel op zich. De openbare ruimte heeft alleen betekenis als het bijdraagt aan het functioneren van de samenleving. Wij stellen de gebruiker en het gebruik van de openbare ruimte centraal in het beheer van de openbare ruimte. Daarom willen wij dat de gebruikers vanuit hun betrokkenheid en verantwoordelijkheidsgevoel ruimte krijgen en nemen om individueel en in samenwerking de kwaliteit van de openbare ruimte te beïnvloeden. Daarmee kunnen zij een plus op hun woon- en leefomgeving creëren. Dit draagt bij aan een positieve waardering van de openbare ruimte. Daarbij zien wij samenwerken aan de openbare ruimte als een kans om de sociaal-maatschappelijke samenhang in de stad positief te beïnvloeden.

Door actief burgerschap te ondersteunen, benutten we de kracht van de samenleving. Het gaat er dan om bewoners en ondernemers meer ruimte te geven om betrokken te zijn bij hun leef- en werkomgeving en dit om te zetten in invloed en verantwoordelijkheid. Dit kan in de vorm van de traditionele participatievormen informeren, consulteren en meebeslissen, maar ook in de meer

actieve vormen meebeoordelen, meedoen en meebetalen.

Deze kracht van de samenleving helpt ons om beleid en uitvoering af te stemmen op zowel algemene als lokale belangen. Gebruikers van de openbare ruimte voelen immers veel beter aan wat de behoeften op wijk- en buurtniveau zijn. Door bewoners en ondernemers daarnaast ruimte te geven om actief deel te nemen aan de uitvoering van het beheer creëren we samen maatwerk in het beheer van hun woon- en werkomgeving

- **Duurzaam werken**

In het beheer van de openbare ruimte werken wij aan duurzaamheid die zich op drie vlakken manifesteert: mens, aarde en economie. Het gaat hierbij om het creëren van één samenhangend en gezond systeem van maatschappelijke, ecologische en economische waarden die met elkaar in balans zijn.

Onze vakspecialisten spelen al een zeer actieve rol bij het duurzamer werken in beheer. Bovendien stimuleren wij de vakspecialisten om de ruimte en de tijd te nemen om in hun vakgebied innovaties te initiëren en/of te volgen om deze vervolgens ook toe te passen. Dit doen wij door kennis te delen met onze omgeving. Het is hierbij belangrijk opvattingen en suggesties van de Almeerse burgers en partners mee te nemen

We werken aan de verbetering van de functie van de openbare ruimte voor de gebruiker, overlast daarbij beperken, sociale cohesie waar mogelijk bevorderen, en zorgen voor goede arbeidsomstandigheden.

We werken samen met partners en bewoners aan een hogere biodiversiteit, betere ecologische verbindingen en zorg voor en bescherming van flora en fauna.

We zijn in samenwerking met onze opdrachtnemers en leveranciers steeds op zoek naar nog duurzamere methoden om onze eigen beheerprocessen kostenefficiënt te verbeteren.

- **Beheerbewust ontwikkelen**

In de structuurvisie Almere 2.0 wordt voor de uitleggebieden nadrukkelijk gekozen voor andere stedenbouwkundige milieus dan het suburbane milieu van de bestaande gebieden. In het beheer willen we hierop met gebiedsgericht maatwerk aansluiten. Tot op heden is de beheernorm per woning als een uniform kaderstellend gegeven gehanteerd waaraan de plannen conform de uitgangspunten van AROMA moeten worden getoetst. De bestaande en toekomstige stadsdelen verschillen van elkaar in aantallen woningen, samenstelling en oppervlakte van de openbare ruimte. Om de basiskwaliteit in alle gebieden te borgen en tegelijk het gebiedsgericht maatwerk te kunnen leveren, is differentiatie van het normbedrag naar stadsdelen en onderliggende functiegebieden nodig. Deze differentiatie geldt ook voor oplossingsrichtingen per gebied als het gaat om onder andere beheer en onderhoudsactiviteiten, service en dienstverlening, buurtinitiatieven en omvorming van de openbare ruimte.

We willen vanuit beheer bijdragen aan de duurzame (door)ontwikkeling van de stad, waarbij we de ontwikkeling van waarden (leefbaarheid, vestigingsklimaat, natuur en milieu) in de stad ondersteunen. Dit doen wij door de samenwerking te zoeken met initiatiefnemers en te adviseren over beheerbewuste gebiedsontwikkeling.

Wij willen vanuit beheer in het ontwikkelproces de publieke waarden en belangen van de openbare ruimte behartigen. Het is een kostbaar bezit, waarvoor wij wettelijke zorgtaken hebben. Daarom toetsen wij de plannen op beleidsdoelen, op de toekomstige beheerexploitatie, aan onze ervaringen in de bestaande gebieden en aan de waardering van de gebruikers.

Ad d. Strategische opgave

Het financieringssysteem van de beheerexploitatie van de openbare ruimte voorziet met

uitzondering van het product 'riolen en gemalen' niet in een 'spaar'-systeem voor de toenemende investeringsdruk. De beperking van de actuele financiële kaders als gevolg van een afname van de totale gemeentefinanciën leiden er toe dat zeker de komende jaren ook minder investeringen mogelijk zijn. Daartegenover staat dat het areaal openbare ruimte waar investeringen nodig zijn zal toenemen met het ouder worden van de stad. Dit betekent dat er achterstallig onderhoud wordt opgebouwd. Met het afgeven van dit signaal moeten we ons realiseren dat de openbare ruimte een robuust systeem is dat best een stootje kan verdragen. Enige achterstalligheid zal niet direct leiden tot onoverkomelijke veiligheidsproblemen. De openbare ruimte is echter ook een kwetsbaar systeem dat als onderdeel van de stad bij langdurige achteruitgang ook de kwaliteit van de stad als geheel aantast en het maatschappelijk welbevinden daarmee negatief beïnvloed.

De ontwikkeling van de investeringsbehoefte voor de bestaande gebieden en de ontwikkelingen in de budgetten voor de beheerexploitatie van nieuwe gebieden geven beiden aan dat het beheervraagstuk van de openbare ruimte naar de toekomst toe een strategische opgave is. In deze opgave zal nader onderzoek naar de feitelijke budget- en investeringsbehoefte moeten worden gedaan en moeten worden verkend welke mogelijkheden er zijn om op termijn ook goed met deze opgave om te kunnen gaan. Deze verkenning moet oplossingsrichtingen opleveren in een andere beheeraanpak en in mogelijke alternatieve financieringsmogelijkheden om op termijn deze opgave het hoofd te kunnen bieden.

Ad e. Innovatieprogramma

Het innovatieprogramma moet ons helpen om met de beschikbare budgetten voor het beheer van de openbare ruimte een effectiever uitvoeringsprogramma te realiseren, waarmee de kwaliteit van de openbare ruimte wordt geborgd.

Excellent partnerschap

1. Ontwikkelen excellent gastheerschap voor bewonersinitiatieven
2. Verbeteren interactie over beheer met bewoners en ondernemers
3. Burgers en ondernemers verleiden tot actief burgerschap in beheer
4. Ondersteunen en actief participeren in alternatief beheer

Duurzaam werken

5. Voorbeeldenboek duurzaam beheer

Beheerbewust groeien

6. Ontwikkelen samenwerkingsrepertoires excellent partnerschap
7. Invoeren leidraad beheerbewuste gebiedsontwikkeling
8. Koppelen grondexploitatie en beheerexploitatie

Kwaliteit op maat

9. Actieplan 'Veilig en Heel'
10. Actieplan 'Schoon'

Uitgangspunt voor het innovatieprogramma is dat het gebeurt met de beschikbare middelen voor het beheer van de openbare ruimte. Daar waar dit nodig is zullen wel budgetten kunnen verschuiven tussen de beheerproducten, om onze beheerinspanning te kunnen optimaliseren.

Naast de acties in het innovatieprogramma maken ook de uitvoering van de bezuinigingsmaatregelen en het uitvoeringsprogramma voor groot onderhoud en vervangingsinvesteringen deel uit van het innovatieprogramma.

Alternatieven en risico-analyse: Bestuurlijk
n.v.t.

Alternatieven en risico-analyse: Financieel

n.v.t.

Alternatieven en risico-analyse: Juridisch

n.v.t.

Alternatieven en risico-analyse: Veiligheid

n.v.t

Alternatieven en risico-analyse: Communicatie

Communicatie vindt plaats via een (pers)presentatie van de beheervisie aan de actieve bewoners van de stad. Daarnaast zullen ook de voor de gemeente gebruikelijke kanalen worden benut.

Alternatieven en risico-analyse: Participatie

Bij de uitwerking van de op deze visie gebaseerde keuzes wordt in ruime mate gebruik gemaakt van de bijdragen van burgers, bedrijven en bezoekers die dagelijks van de openbare ruimte gebruik maken.

Is het voorstel besproken met, c.q. voor commentaar voorgelegd aan onderstaande disciplines? (aankruisen)

Concerncontrol	Programmamanager	Gebiedsmanager	Projectdirecteur	Nee, niet besproken
☐ Concernfinanciën	☐ Schaalsprong 2030	☐ Haven	☐ Poort	X
☐ Concernjurist		☐ Stad–West	☐ Hout / Oost	
☐ Inkoop/aanbesteding	☐ Veiligheid	☐ Stad–Oost		
☐ Vastgoedbeheer	☐ Dienstverlening	☐ Stad–Centrum		
☐ Treasury	☐ Haven			
☐ P&O/medezeggenschap	☐ Stad	☐ Buiten		
☐ ICT	☐ Buiten			

Gaan zij akkoord? Indien nee, wie gaat niet akkoord en waarom niet?

n.v.t.

Met wie (intern en extern) is het voorstel verder nog besproken, c.q. wie hebben het voorstel nog meer kunnen becommentariëren?

??

Gaan zij akkoord? Indien nee, wie gaat niet akkoord en waarom niet?

Overige opmerkingen

Besluit B&W

Vergaderdatum

2 oktober 2012

Portefeuillehouder(s)

E. Anker

Onderwerp

Visie Beheer Openbare Ruimte

Besluit

Het college besluit:

1. De Visie Beheer Openbare Ruimte 'Beheer Maakt Het Verschil' vast te stellen, met inachtneming van tekstuele aanpassingen.
2. De raad voor te stellen om kennis te nemen van de Visie Openbare Ruimte 'Beheer Maakt Het Verschil' en in te stemmen met de hoofduitgangspunten uit de visie, zijnde:
 - a. De kernopgave voor het beheer;
 - b. De uitgangspunten voor het beheer;
 - c. De beleidsspeerpunten 'kwaliteit op maat', 'excellent partnerschap', 'duurzaam werken' en 'beheerbewust ontwikkelen';
 - d. De strategische opgave van het beheer;
 - e. Het innovatieprogramma.

Beheer maakt het verschil

Visie op het beheer van de openbare ruimte
Politieke markt d.d.: 22 november 2012

22 november 2012

Openbare ruimte is een kostbaar bezit

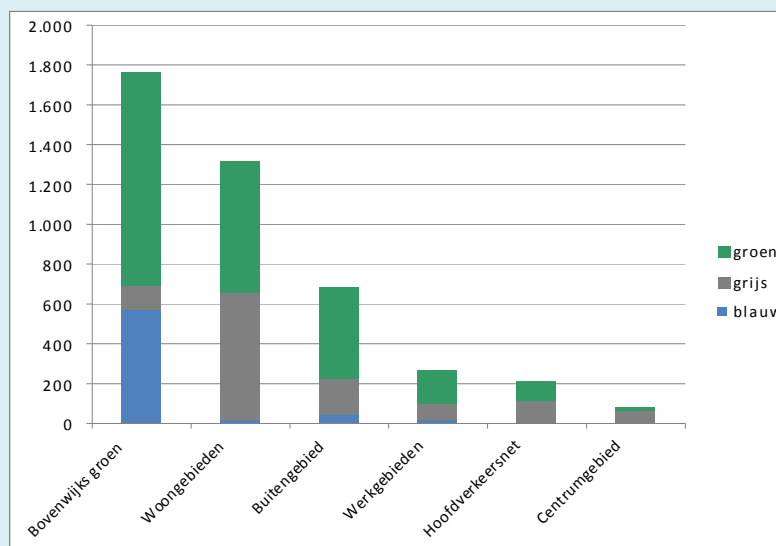
Particulier	2.600 ha 10 %
Buitendijks water	10.800 ha 43%
Openbare ruimte	11.600 ha 47%
	1.590 m2 per woning
	610 m2 per inwoner

Areaal in beheer 4.300 ha
 560 m2 per woning
 226 m2 per inwoner

Verharding 1.200 ha (~30%)
Water 700 ha (~15%)
Groen 2.400 ha (~55%)

Riolering	1.100 km
Drainage	1.300 km
Straatbomen	120.000 stuks
Lichtmasten	40.000 stuks
Verkeersregelinstanties	100 stuks
Bruggen en viaducten	520 stuks
Individuele speelobjecten	3.900 stuks
Speelplekken	1.200 stuks
Afvalbakken	3.000 stuks

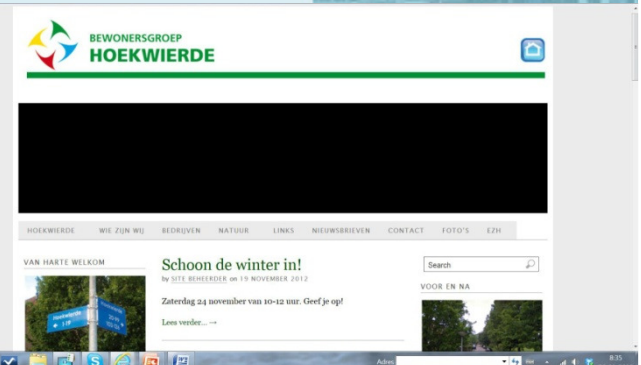
Vervangingswaarde openbare ruimte
 Circa € 2,5 miljard
 Circa € 34.000,- per woning
 Circa € 13.000,- per inwoner

Gemeente Almere

Kernopgave

Samen met de mensen en organisaties in de stad willen we de functionaliteit van de openbare ruimte in stand houden en verbeteren ten behoeve van de functies van een gebied, om het gebruik en de maatschappelijke waardering te bevorderen.

Innovatieprogramma

Excellent partnerschap

1. Ontwikkelen excellent partnerschap voor bewonersinitiatieven
2. Verbeteren interactie over beheer met bewoners en ondernemers
3. Burgers en ondernemers verleiden tot verantwoordelijkheid nemen en meedoen in beheer
4. Ondersteunen en actief participeren in alternatief beheer

Duurzaam werken

5. Voorbeeldenboek duurzaam beheer

Beheerbewust ontwikkelen

6. Ontwikkelen samenwerkingsrepertoires excellent partnerschap
7. Invoeren leidraad beheerbewuste gebiedsontwikkeling
8. Koppelen grondexploitatie en beheerexploitatie

Kwaliteit op maat

9. Actieplan 'Veilig en Heel'
10. Actieplan 'Schoon'

Besluitenlijst per activiteit

Politieke Markt d.d. 22 november 2012

Besluitenlijst nr. 6	Aantal bezoekers bij aanvang: 17
Raadsvoorstel Visie Beheer Openbare Ruimte (RV-60) Indiener: de heer M. Burger Verantwoordelijk Portefeuillehouder: de heer E.W. Anker	
Voorgesteld besluit:	
<ol style="list-style-type: none">1. Kennis te nemen van de Visie Beheer Openbare Ruimte 'Beheer maakt het verschil'2. In te stemmen met de hoofduitgangspunten uit de visie, zijnde:<ol style="list-style-type: none">a. De kernopgave voor het beheer: Beheer richt zich op het duurzaam in stand houden en verbeteren van de functionaliteit van de openbare ruimte en het verbeteren van de maatschappelijke waardering. Daarbij zetten we in op het behouden of versterken van de eigen identiteit en diversiteit van de openbare ruimte. Dit willen we samen doen met de burgers, bedrijven en overige instellingen en organisaties in de stad.b. De uitgangspunten voor het beheer, te weten: differentiëren van kwaliteit, basiskwaliteit en basisinspanning, natuurlijk en gebruiksggericht beheer in balans, duurzaam beheer is altijd in ontwikkelingc. De beleidsspeerpunten 'kwaliteit op maat', 'excellent partnerschap', 'duurzaam werken' en 'beheerbewust ontwikkelen';d. De strategische opgave van het beheer uit te werken in een verkenning om oplossingsrichtingen te vinden voor een andere 'dynamische' beheeraanpak en mogelijke alternatieve financieringsmogelijkhedene. Het innovatieprogramma op de gebieden excellent partnerschap, duurzaamwerken, beheerbewust groeien en kwaliteit op maat.	
Voorzitter: de heer N.P. van Duijn Griffie: de heer J.D. Pruim Notulist: nee (besluitenlijst)	
Aanwezig: Raadsleden/fractieassistenten: de dames Sarfraz, S. (SP) Raijer, A.J. (PVV) Rijn, K.G. van (PvdA) en de heren Maas, J. (GroenLinks) König, K. (Fractie Sinke) Lesscher, T. (D66) Otter, J. (ChristenUnie) Malotaux, B. (CDA) Bakker, L.A.(VVD), College: wethouder E. Anker Ambtenaren:	
Inspreker: n.v.t.	

Gemeente Almere

Conclusie voorzitter:

Opnieuw agenderen

Toezeggingen:

Wethouder Anker heeft op verzoek van dhr. Otter, J. (ChristenUnie) de volgende toezegging gedaan:

Dat jaarlijks een rapportage wordt verstrekt waarin de stand van zaken zichtbaar wordt.

Wethouder Anker heeft op verzoek van Mw Raijer, A.J. (PVV) de volgende toezegging gedaan:

de uitwerkingsplannen overeenkomstig het raadsvoorstel voor te leggen aan de gemeenteraad.

Deadline beantwoording toezegging:

Voorjaar 2013

Aantekeningen:

De fractie van Groen Links dient een motie en een amendement in.

Agendering over veertien dagen, met de intentie besluitvorming dezelfde avond te laten plaats vinden.

Vorbereidingsmemo

Aan: Raad

Van: Presidium

Datum: 22 november 2012

AGENDAPUNT

Raadsvoorstel Harmonisatie Kinderopvang en Peuterspeelzaalwerk in Almere (RV-61)

DOEL VAN DE ACTIVITEIT

POLITIEKE CONTEXT

Het betreft een voortzetting van de bespreking in de Politieke Markt van 15 november jl. Het voorstel is erop gericht u in te laten stemmen met de uitwerking van de harmonisatie peuterspeelzaalwerk en kinderopvang. Het college stelt voor dit te doen via het scenario opgaan van het peuterspeelzaal werk in de kinderopvang. De ingangsdatum wordt gesteld op 1 januari 2014. Op dat moment wordt ook overgegaan op vraagfinanciering. Onder vraagfinanciering wordt verstaan dat plekken voor peuterspeelzaalwerk en voorschoolse educatie wordt ingekocht op basis van de vraag. Dit betekent dat de gemeente geen volledige groepen meer financiert, maar de vraag van ouders volgt en dus plaatsen betaalt bij aanbieders daar waar deze bezet zijn. Ook wordt voorgesteld vanaf 2014 de inzet van subsidies voor de inkoop van plekken te beperken tot niet-werkende ouders, die geen gebruik kunnen maken van de kinderopvangtoeslag én voor werkende ouders met een kind dat een voor- en voerschoolse educatie (VVE) volgt.

Na uw besluit over de uitwerking van de harmonisatie wordt dit verder uitgewerkt in een implementatieplan. De eerste financiële doorrekening wordt betrokken bij de Voorjaarsnota 2013-2017, bij de Begroting 2014 wordt het definitieve implementatieplan aangeboden. Gezien van het belang dat de raad aan dit onderwerp heeft gegeven, kan het presidium zich voorstellen dat het college de raad ook separaat van de voorjaarsnota en begroting over de implementatie rapporteert.

In het raadsvoorstel wordt het bovenstaande scenario uitgewerkt. In het bijgevoegde onderzoeksrapport zijn ook andere scenario's beschreven. Niet helder wordt waarom het college voor dit scenario heeft gekozen. In het onderzoeksrapport is te lezen dat in overleg met de peuterspeelzaalaanbieders, een selectie van kinderopvangaanbieders en het primair onderwijs het nu voorliggende voorkeursscenario is vastgesteld.

De afgelopen jaren is vaker gesproken over VVE en peuterspeelzaalwerk. In november 2011 heeft de minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap (OCW) bestuursafspraken gesloten met de grote en middelgrote gemeenten (G4 en G33). Hierin zijn de ambities op de terreinen VVE, schakelklassen en zomerscholen voor de periode 2012-2015 opgenomen. Naar aanleiding hiervan heeft de fractie van de PVV dit onderwerp geagendeerd op 22 december 2011. Via de raadsbrief op 13 maart 2012 bent u geïnformeerd over het plan 'Effectief benutten van VVE en extra leertijd voor jonge kinderen' informeren. Op 6 september 2012 heeft u ingestemd met het opnemen van de middelen daarvoor in de begroting.

Bij de voorjaarsnota 2011 is een bezuiniging doorgevoerd voor het peuterspeelzaalwerk. Op 11 februari 2011 heeft de fractie van GroenLinks naar aanleiding van die bezuiniging schriftelijke vragen gesteld over de uitgangspunten Vroeg- en Voorschoolse Educatie, onderwijsachterstandsbeleid en peuterspeelzaal werk. Op 7 februari 2012 hebben de fracties van GroenLinks en de VVD vragen gesteld over het peuterspeelzaalwerk in relatie tot de VVE en de wachtlijsten die daardoor ontstaan. Naar aanleiding van deze schriftelijke vragen en de beantwoording van het college hebben de fracties een Ronde Tafelgesprek

georganiseerd op 19 april 2012. Hierop heeft GroenLinks bij de Voorjaarsnota 2013–2016 een motie ingediend om de bezuiniging terug te draaien. De motie is verworpen. De motie van de VVD is ingetrokken omdat de wethouder heeft toegezegd via een agendaverzoek de raad te informeren over de beleidsrichting die het college ten aanzien van het peuterspeelzaalwerk voorstaat, mede in relatie tot aankomende nieuwe landelijke wetgeving. Op 12 juli 2012 heeft deze informatieverstrekking plaatsgevonden. Tijdens de bespreking vorige week is de keuze voor het betreffende scenario verder toegelicht. Andere scenario's worden minder wenselijk geacht, omdat bijvoorbeeld de wachtlijsten niet worden opgelost etc. In de vraagstelling is aandacht besteed aan convenant van kinderdagopvang. De oproep van het college aan het veld tot organisatie van kinderdagopvang. Het hebben van kwaliteitscriteria. Het overnemen van personeel. Het geven van een kwaliteitsimpuls van de kinderopvang door deze samenwerking.

BEHANDELING EN UITKOMST ACTIVITEIT

- Voorgezette bespreking in de eerste termijn, zijnde de PvdA, CDA, VVD, SP, GroenLinks en ChristenUnie;
- Reactie op weergegeven meningen door de portefeuillehouder;
- Conclusie door de voorzitter over vervolg: doorgeleiden naar debat/besluitvorming;

AANWEZIGHEID PORTEFEUILLEHOUDER GEWENST?

- Ja

Bijlage(n): *(mee in bundel)*

Raadsvoorstel Harmonisatie Kinderopvang en Peuterspeelzaalwerk in Almere (RV–61)

Bijlagen bij raadsvoorstel: *(zoals vermeld op raadsvoorstel)*

1. Rapport “Onderzoek harmonisatie peuterspeelzaalwerk en kinderopvang Gemeente Almere”, Bureau Buitenhek, oktober 2012, zie RIS 15 november 2012
2. Intentieverklaring “Harmonisatie Peuterspeelzaalwerk en Kinderopvang Almere”– 18 oktober 2012, zie RIS 15 november 2012

Achterliggende stukken:

- Agendaverzoek PVV Uitwerking bestuursakkoord onderwijs voor Almere (zie RIS 22 december 2011)
- Raadsbrief d.d. 13 maart 2012 effectief benutten VVE en extra leertijd jonge kinderen (zie RIS raadsbrieven)
- Raadsvoorstel effectief benutten VVE (zie RIS 6 september 2012)
- Schriftelijke vragen GroenLinks uitgangspunten Vroeg- en Voorschoolse Educatie, onderwijsachterstandsbeleid en peuterspeelzaal werk (Zie schriftelijke vragen 11 februari 2011)
- Schriftelijke vragen GroenLinks en VVD peuterspeelzaalwerk (Zie schriftelijke vragen 7 februari 2012)
- Ronde Tafelgesprek GroenLinks en VVD Peuterspeelzaalwerk (zie RIS 19 april 2012)
- Moties GroenLinks en VVD bij voorjaarsnota 2012 (zie RIS 14 juni 2012)
- Agendaverzoek Toelichting harmonisatie peuterspeelzaalwerk en kinderopvang (zie RIS 12 juli 2012)

Voorstel aan de Gemeenteraad

Invullen door Raadsgriffie

Onderwerp

RV-nummer: **RV-61/ 2012**

Harmonisatie Kinderopvang en Peuterspeelzaalwerk in Almere

Procedure
Carrousel 15 november 2012
Carrousel 22 november 2012

Beleidsveld	Onderwijs/Peuterspeelzaalwerk/VVE
Portefeuillehouder	René Peeters
Vragen bij	Carla Schipperheijn
Dienst	Dienst Maatschappelijke Ontwikkeling
Telefoon	036-527 7738

Voorgesteld raadsbesluit

1. In te stemmen met uitwerking van de harmonisatie peuterspeelzaalwerk en kinderopvang volgens het scenario “opgaan van het peuterspeelzaalwerk in de kinderopvang” per 01-01-2014, beschreven in onderzoeksrapport “Buitenhek”.
2. Met ingang van 01-01-2014 over te gaan op “vraagfinanciering”: het principe van ‘geld volgt kind’ waarbij plekken peuterspeelzaalwerk en voorschoolse educatie voor 2,5 tot 4-jarigen ingekocht worden op basis van de vraag.
3. Met ingang van 01-01-2014 de inzet van subsidiemiddelen voor de inkoop van plekken peuterspeelzaalwerk en/of VVE te beperken tot niet-werkende ouders die geen gebruik kunnen maken van de kinderopvangtoeslag en voor werkende ouders met een kind dat een VVE programma volgt.
4. Voorgaande maatregel onder punt 3 per 01-09-2013 voor de periode van vier maanden in te laten gaan voor de nieuwe instroom op reguliere (niet-VVE) plekken peuterspeelzaalwerk.

Hoe luidt het vastgestelde wettelijke en beleidskader?

- Wet Ontwikkelingskansen door Kwaliteit en Educatie (te noemen: wet OKE) m.i.v. augustus 2010.
- Gemeentelijke visie op Integrale Kindcentra: “Almere op weg naar Integrale Kindcentra” – 20 juli 2012.
- “Van achterstand naar Voorsprong” plan van aanpak onderwijsimpuls Almere, januari 2011 en Convenant Onderwijsimpuls 2011-2014, 20 april 2011.
- Bestuursakkoord G4/G33 – Rijk “effectief benutten van VVE en extra leertijd voor jonge kinderen” – 17-01-2012.

Waarom wordt dit besluit aan de Raad voorgelegd?

Op 14 juni 2012 heeft wethouder Peeters, een debat gevoerd over de wachtlijsten in het peuterspeelzaalwerk. Dit vond plaats naar aanleiding van De Voorjaarsnota 2012-2016 en moties van Groen Links en de VVD betreffende peuterspeelzalen en wachtlijsten. In dit debat is toegezegd dat een raadsvoorstel ingediend zou worden m.b.t. de harmonisatie van peuterspeelzaalwerk en kinderopvang in Almere.

Gemeente Almere

Voorstel aan de Gemeenteraad

Invullen door Raadsgriffie

RV-nummer: **RV-61/ 2012**

Ter verheldering van deze complexe materie bent u in de aanloop van dit voorstel tijdens uw vergadering van 12 juli nader geïnformeerd over de Wet OKE en het onderzoek naar harmonisatie peuterspeelzaalwerk en kinderopvang door Bureau Buitenhek.

Procedure
Carrousel 15 november 2012
Carrousel 22 november 2012

Het voorgestelde besluit aan de gemeenteraad moet worden geplaatst binnen het landelijk wettelijk kader van de wet OKE, het bestuursakkoord G4/G33 en het Rijk “effectief benutten van VVE en extra leertijd voor jonge kinderen” en het lokaal beleid gericht op de ontwikkeling van Integrale Kindcentra en de Onderwijsimpuls (onderdeel VVE):

De Wet OKE is in augustus 2010 ingevoerd. Deze wet geeft aan dat lokale overheden de volgende doelen moeten behalen:

- het realiseren en waarborgen van een optimaal ontwikkelingsklimaat voor alle jonge kinderen;
- het realiseren, waarborgen en toegankelijk maken van een optimaal aanbod van voorschoolse educatie voor doelgroepkinderen;
- het maken van afspraken met schoolbesturen over de resultaten van de voegschoolse periode.

Onderdeel van de wet OKE is een landelijk kwaliteitskader voor peuterspeelzalen en aanvullende kwaliteitseisen voor voorschoolse educatie.

In de meeste gemeenten wordt de wet OKE aangegrepen om te komen tot een harmonisatie van de verschillende voorschoolse voorzieningen. Dit betreft de financiering, de kwaliteitsregelgeving, de inspectie en het aanbod van programma's voor voor- en voegschoolse educatie (VVE).

Op 20 juli 2012 heeft u een raadsbrief ontvangen met een bijbehorende notitie “Almere op weg naar integrale kindcentra”. Dit is de uitwerking van het besluit om te komen tot Integrale Kindcentra zoals verwoord in de voorjaarsnota 2012–2016. In de notitie wordt uiteen gezet dat breed toegankelijke voorschoolse voorzieningen en daarbinnen een kwalitatief hoogwaardige uitvoering van VVE als één van de bouwstenen gezien moet worden voor de totstandkoming van de doorgaande lijn tussen voorschoolse periode en schoolperiode.

VVE is, behalve onderdeel van de voorstellen voor harmonisatie, ook al geruime tijd een zelfstandig beleidsterrein, dat uitgewerkt wordt langs de volgende speerpunten:

- realisering doorgaande lijn voor- en voegschoolse periode;
- uitbreiding van het aanbod VVE (in de kinderopvang);
- verbetering van de kwaliteit van VVE (resultaatsafspraken, scholing, taaltoets, inzet van HBO-ers);
- verbeteren ouderbetrokkenheid.

Voor het vaststellen van deze speerpunten zijn de eerste bevindingen van de Onderwijsinspectie gebruikt (2011).

Met betrekking tot VVE zijn er ook afspraken gemaakt in het kader van de Onderwijsimpuls. Deze hebben betrekking op de doorgaande lijn en de uitvoering van VVE in de voegschoolse periode. Bovendien is er een stedelijk plan VVE gemaakt als uitwerking van het Bestuursakkoord over de extra VVE rijksmiddelen “Effectief benutten van VVE en extra leertijd voor jonge kinderen”. Hierover bent u geïnformeerd met de raadsbrief van 13 maart 2012.

Het College van B&W wil komen tot harmonisatie van de voorzieningen in de voorschoolse periode (0 tot 4 jaar). Behalve dat het hier gaat om wettelijke kaders waaraan uitvoering moet worden gegeven, is het College van mening dat investeren in een optimale ontwikkeling van kinderen in de eerste levensfase (0 tot 12 jaar) van groot belang is en hoort bij het bieden van optimale kansen aan de jeugd van Almere. Het

Voorstel aan de Gemeenteraad

Invullen door Raadsgriffie

RV-nummer: **RV-61/ 2012**

tegangaan van de huidige versnippering in het voorschoolse aanbod en het verbinden van de voorschoolse periode aan de schoolperiode (doorgaande lijn) is noodzakelijk om deze doelstelling te behalen. Overgaan tot harmonisatie van peuterspeelzaalwerk en kinderopvang (2,5 tot 4 jaar) past dan ook in het lokale beleid m.b.t. Integrale Kindcentra.

Procedure
Carrousel 15 november 2012
Carrousel 22 november 2012

Het college stelt u het volgende voor:

1. In te stemmen met uitwerking van de harmonisatie peuterspeelzaalwerk en kinderopvang volgens het scenario “opgaan van het peuterspeelzaalwerk in de kinderopvang” per 01-01-2014

De wet OKE beoogt het realiseren en waarborgen van een optimaal ontwikkelingsklimaat voor alle jonge kinderen. De harmonisatie van het peuterspeelzaalwerk en kinderopvang, zeker in het licht van de ontwikkeling van IKC's, dient dan ook de volgende doelen:

- maximaal bereik van kinderen met taalachterstanden;
- voorkomen van segregatie;
- oplossen van de wachtlijsten voor peuterspeelzaalwerk;

Om deze doelen te bereiken is de overname van het peuterspeelzaalwerk door de kinderopvang het meest gewenste scenario. Door de kinderopvang de mogelijkheid te geven de uitvoering van het peuterspeelzaalwerk en VVE op zich te nemen

- kunnen er meer plekken VVE gerealiseerd worden omdat de kinderopvang van meerdere financieringsstromen gebruik maakt. In de uitwerking van dit scenario door Buitenhok wordt uitgegaan van 700 plekken tegenover de huidige 500 plekken;
- kunnen er gemengde groepen ontstaan. Kinderen van werkende en niet-werkende ouders, VVE kinderen en niet-VVE kinderen kunnen van eenzelfde voorziening gebruik maken;
- lossen de wachtlijsten op omdat er een groter aanbod peuterspeelzaalwerk en VVE ontstaat.

Wel is er een aantal zeer belangrijke voorwaarden:

- De gemeente, in samenwerking met De Schoor en de schoolbesturen, bepaalt de invulling van de overname van het peuterspeelzaalwerk, op basis van wijkanalyses. In deze wijkanalyses komt naar voren welke behoefte er per wijk aan voorschoolse voorzieningen en VVE is en welk aanbod er reeds bestaat. Ook worden bestaande samenwerkingsverbanden inzichtelijk gemaakt. Het is van belang de huidige samenwerkingsverbanden van de Brede Scholen en IKC's te behouden;
- Er worden strenge kwaliteitseisen aan de uitvoering c.q. uitvoerders van VVE gesteld. De kwaliteitseisen VVE zoals die door de Onderwijsinspectiekader zijn geformuleerd en de aanvullende eisen die in het bestuursakkoord “Effectief benutten van VVE en extra leertijd voor jonge kinderen” zijn benoemd, zijn hierbij leidend;
- Er moet sprake zijn van intensieve samenwerking met het basisonderwijs om de doorgaande lijn te waarborgen;
- Er moet geïnvesteerd worden in samenwerking met de jeugdgezondheidszorg en andere netwerken in Almere (met name het Oké netwerk);
- Er mag geen verlies van reeds gedane investeringen in kennis, opleiding en ervaring van de huidige uitvoerder van VVE (De Schoor) verloren gaan. Werkgelegenheid voor het personeel moet behouden blijven. De mogelijkheid om De Schoor als expertisecentrum VVE in te blijven zetten zal worden onderzocht.

Voorstel aan de Gemeenteraad

Invullen door Raadsgriffie

RV-nummer: **RV-61/ 2012**

Procedure

Carrousel 15 november 2012

Carrousel 22 november 2012

- Potentiële kinderopvangorganisaties worden getoetst op inhoudelijke eisen die aan VVE aanbod worden gesteld door gemeente en onderwijsinspectie, door de GGD en worden getoetst op een gezonde bedrijfseconomische positie.

2. Met ingang van 01-01-2014 over te gaan op “vraagfinanciering”: het principe van ‘geld volgt kind’ waarbij plekken peuterspeelzaalwerk en voorschoolse educatie voor 2,5 tot 4-jarigen ingekocht worden op basis van de vraag.

Op dit moment wordt het peuterspeelzaalwerk en de uitvoering van VVE gesubsidieerd op basis van beschikbaar budget. Hiermee wordt de omvang van het aanbod bepaalt, ongeacht de behoefte. Het gesubsidieerde peuterspeelzaalwerk wordt uitgevoerd door stichting De Schoor en de stichting Vrije Peuterspeelzalen. De uitvoering van de gesubsidieerde VVE is in handen van stichting De Schoor. Dit aanbod wordt gefinancierd met respectievelijk rijksmiddelen (onderwijsachterstandmiddelen c.q. OAB) en gemeentelijke middelen (budget Peuterspeelzaalwerk). De subsidiemiddelen worden ingezet voor zowel werkende als niet-werkende ouders. Er wordt een systeem van ouderbijdragen op basis van inkomen gehanteerd. De ouderbijdragen voor de doelgroeppeuters die een VVE aanbod krijgen zijn, op basis van rijksregelingen, zeer laag gehouden.

De kinderopvang behoort tot de private sector en ontvangt dus geen subsidie. Drie jaar geleden kon vanuit de OAB middelen ook een beperkt VVE aanbod in de kinderopvang gesubsidieerd worden. Deze subsidiemiddelen liepen tot en met 2012 en zijn vooral gebruikt om pedagogisch medewerkers in de kinderopvang te scholen in de VVE programma's.

De achteruitgang in het rijksbudget OAB (vanaf 01-01-2011) heeft een forse bezuiniging op het peuterspeelzaalwerk met zich mee gebracht. Hierdoor zijn er wachtlijsten ontstaan voor het peuterspeelzaalwerk. Het rijksbeleid m.b.t. de kinderopvangsector heeft dit effect versterkt (lagere kinderopvangtoeslag). Wel moet hier gewezen worden op het feit dat meer dan 50% van de plekken peuterspeelzaalwerk bezet worden door ouders die in principe gebruik zouden kunnen maken van de kinderopvang. Verondersteld mag worden dat ook de wachtlijsten voor een deel uit deze groep bestaan. Bovendien speelt een imagokwestie een rol: in de publieke opinie wordt twee dagdelen peuterspeelzaal als een belangrijke voorbereiding op de basisschool gezien en kinderopvang “slechts” als opvang. Dat kan een reden zijn voor ouders die in principe gebruik zouden kunnen maken van de kinderopvang te kiezen voor de wachtlijst voor het peuterspeelzaalwerk.

De harmonisatie van het peuterspeelzaalwerk en kinderopvang brengt de noodzaak met zich mee dat er wordt overgegaan op zogenaamde “vraagfinanciering” van plekken van peuteropvang en VVE. Dit houdt in dat de gemeente plaatsen peuteropvang en/of voorschoolse educatie inkoopt voor 2,5 tot 4-jarigen bij verschillende organisaties en dus betaalt voor de werkelijke bezetting van plekken in plaats van volledige groepen. Hiervoor is het wel noodzakelijk om, in samenhang met het besluit om over te gaan op vraagfinanciering, ook het volgende besluit te nemen:

3. Met ingang van 01-01-2014 de inzet van subsidiemiddelen voor de inkoop van plekken peuterspeelzaalwerk en/of VVE te beperken tot niet-werkende ouders die geen gebruik kunnen maken van de kinderopvangtoeslag en voor werkende ouders met een kind dat een VVE programma volgt.

Gemeente Almere

Voorstel aan de Gemeenteraad

Invullen door Raadsgriffie

RV-nummer: **RV-61/ 2012**

Procedure

Carrousel 15 november 2012

Carrousel 22 november 2012

De combinatie van vraagfinanciering en beperking van de doelgroepen waarvoor subsidiemiddelen worden ingezet is noodzakelijk om binnen de beschikbare budgetten een verbreding van het aanbod te creëren en daarmee de keuzevrijheid van de ouders te vergroten. Het maakt het bovendien mogelijk om ook VVE aan te bieden aan de doelgroepkinderen die gebruik maken van de kinderopvang. Vraagfinanciering is geen open-einde regeling en kan binnen de huidige budgetten gerealiseerd worden. Er moet dan wel een maximum uurprijs vastgesteld worden en er moet ook harmonisatie van ouderbijdragen plaatsvinden. Dit zijn zaken die in een implementatieplan uitgewerkt gaan worden. Het rapport van Bureau Buitenhek geeft een eerste indicatie van de kosten die de nieuwe inrichting van het subsidiesysteem met zich mee brengt. Voor deze kosten is binnen de huidige beschikbare gemeentelijke en rijksmiddelen dekking.

4. Voorgaande maatregel onder punt 3 per 01-09-2013 voor de periode van vier maanden in te laten gaan voor de nieuwe instroom op reguliere (niet-VVE) plekken peuterspeelzaalwerk.

Voor de harmonisatie van het peuterspeelzaalwerk en kinderopvang zal het jaar 2013 als overgangsjaar gebruikt moeten worden.

Deze ontwikkeling zal geleidelijk een oplossing bieden voor de wachtlijsten in het peuterspeelzaalwerk. Het college hecht er belang aan om al eerder dan 1 januari 2014 te werken aan de wachtlijstproblematiek. De maatregel om het reguliere peuterspeelzaalwerk met ingang van 01-09-2013 niet meer beschikbaar te stellen voor nieuwe instroom van werkende ouders levert hier een bijdrage aan. Dit betekent namelijk dat er vanaf dat moment meer plekken beschikbaar komen voor het gedeelte niet-werkende ouders op de wachtlijst.

Dit moet gepaard gaan met een verruiming van de mogelijkheden binnen de kinderopvang voor werkende ouders die behoefte hebben aan peuterspeelzaalwerk. De partners in de kinderopvang die zich gecommitteerd hebben aan de doelen en de voorwaarden van de harmonisatie, hebben tevens toegezegd te willen werken aan flexibilisering en uitbreiding van hun aanbod (bijvoorbeeld peuterspeelzaalarrangementen van drie uur) om zoveel mogelijk tegemoet te komen aan de wensen van de ouders en op deze manier ook al toe te werken naar de nieuwe situatie die op 01-01-2014 ingaat.

Op die manier kan De Schoor werkende ouders actief doorverwijzen naar de kinderopvang.

In 2013 zal er voor de VVE kinderen nog geen sprake zijn van verandering.

Wel worden de extra VVE rijksmiddelen al in 2013 ingezet voor uitbreiding van VVE in de kinderopvang en de verbetering van de kwaliteit.

De mogelijke scenario's zijn besproken in een aantal gespreksrondes met de keyspelers van deze ontwikkeling: stichting De Schoor en stichting Vrije Peuterspeelzaal, de onderwijsbesturen PO en de kinderopvangorganisaties die een eigen "kwaliteitshandvest" hebben opgesteld. Alle betrokken partijen onderschrijven de inhoudelijke uitgangspunten van de gemeente en de voorwaarden waaronder de overname van het peuterspeelzaalwerk door de kinderopvang plaats moet vinden. Bovenstaand voorstel is dan ook met input van deze partijen tot stand gekomen en wordt door hen gedragen.

Op 15-10-2012 zijn vergaande afspraken gemaakt tussen betreffende partijen en is een intentieovereenkomst opgesteld "Harmonisatie peuterspeelzaalwerk en Kinderopvang Almere", 18 oktober 2012 (bijlage 2).

Wat is het doel en het beoogd effect van het voorgesteld besluit?

De harmonisering van peuterspeelzaalwerk en kinderopvang is een nieuwe inrichting van de voorschoolse periode, met het oog op

Gemeente Almere

Voorstel aan de Gemeenteraad

Invullen door Raadsgriffie

RV-nummer: **RV-61/ 2012**

Procedure

Carrousel 15 november 2012

Carrousel 22 november 2012

- toegankelijkheid van de voorschoolse voorzieningen vergroten voor alle kinderen in Almere, maar met name de kinderen met taal- en ontwikkelingsachterstanden;
- het zo snel mogelijk weg werken van de wachtlijsten voor het peuterspeelzaalwerk;
- een goede basis creëren voor de ontwikkeling van de Integrale Kindcentra.

Wij stimuleren onze maatschappelijke partners in de kinderopvang zo snel mogelijk te flexibiliseren in hun aanbod en dit uit te breiden met peuterspeelzaalwerk. Daarmee zal een deel van de wachtlijsten opgelost kunnen worden.

Het effect hiervan van deze ontwikkelingen is dat er een breder aanbod van peuteropvang inclusief VVE zal ontstaan. Door het stellen van hoge kwaliteitseisen waaronder die van aantoonbare samenwerking met het onderwijs maakt deze ontwikkeling de weg vrij naar het ontstaan van IKC's.

Wij streven ernaar reeds in augustus 2013 de eerste fase van de nieuwe situatie in te doen gaan. Dit betekent een stop van de subsidiestroom voor werkende ouders die gebruik maken van het reguliere peuterspeelzaalwerk. Hiermee komt er meer plaats binnen het huidige peuterspeelzaalwerk voor de ouders die op de wachtlijst staan.

Omdat er reeds middelen beschikbaar zijn voor de uitbreiding van VVE in de Kinderopvang kan deze ontwikkeling al in 2013 worden ingezet.

Wanneer wordt het besluit van de raad uitgevoerd, gerealiseerd en wanneer wordt de raad daarover gerapporteerd?

Bovenstaande besluiten geven het kader waarbinnen een implementatieplan uitgewerkt wordt, waarin:

- a. gebaseerd op wijkgerichte informatie (wijkanalyses) de invulling van het scenario "overname peuterspeelzaalwerk door de kinderopvang", in nauwe samenwerking met De Schoor en de schoolbesturen, uitgaande van reeds bestaande samenwerkingsverbanden;
- b. kwaliteitseisen voor de uitvoering van peuteropvang en VVE, aansluitend bij wettelijke kaders en toezichtskaders en het landelijk en lokaal beleid op het gebied van VVE en Integrale Kindcentra;
- c. invulling van de afspraken over behoud van expertise en werkgelegenheid
- d. een financiële doorrekening van de harmonisatie uitgaande van
 - een maximum uurprijs voor alle aanbieders;
 - geharmoniseerde ouderbijdragen, waarbij de laagste inkomens ontzien worden;
- e. de voorwaarden voor huisvesting van samenwerkingsverbanden en nieuwe initiatieven en doorrekening van de consequenties hiervan;
- f. een eventueel aangepast toezichtskader;
- g. Een communicatieplan gericht op ouders.

Reeds in 2012 wordt de uitwerking van het implementatieplan ter hand genomen. De kwaliteitseisen VVE worden in een subsidieregeling reeds in 2012 uitgewerkt, in de eerste helft van 2013 wordt de keuze van overname partners gemaakt en de voorwaarden voor overgang vastgelegd, vastleggen subsidievoorwaarden en voorwaarden overgang; in de tweede helft van 2013 wordt de overgang verder uitgewerkt.

Een eerste doorrekening van de financiële aspecten van deze voorstellen wordt u aangeboden in het kader van de voorjaarsnota 2013–2017. Het definitieve implementatieplan wordt u in het kader van de Programmabegroting 2014 aangeboden.

Gemeente Almere

Voorstel aan de Gemeenteraad

Invullen door Raadsgriffie

RV-nummer: **RV-61/ 2012**

Wat zijn de consequenties van dit besluit voor inwoners/organisaties in de stad of andere derden?

Procedure

Carrousel 15 november 2012

Carrousel 22 november 2012

Een bredere toegankelijkheid en verbetering van de kwaliteit van de voorschoolse periode en verbetering van het VVE aanbod levert voor de jonge inwoners van Almere een betere voorbereiding op de basisschool op. Dit geldt in nog sterkere mate voor de kinderen met een taal- of ontwikkelingsachterstand. Er kunnen meer plekken VVE gerealiseerd worden omdat de kinderopvang van meerdere financieringsstromen gebruik maakt. In de uitwerking van dit scenario door Buitenhek wordt uitgegaan van 700 plekken tegenover de huidige 500 plekken;

De wachtlijsten lossen op omdat er een groter aanbod peuterspeelzaalwerk en VVE ontstaat.

Voor ouders met kinderen in de leeftijd van 2,5 tot 4 jaar betekent de voorgestelde harmonisering van peuterspeelzaalwerk en kinderopvang een grotere keuzevrijheid in de manier waarop zij de opvang van hun kind willen regelen: kinderopvang of peuteropvang op meer plekken in de stad.

Hiermee ontstaan meer gemengde groepen ontstaan. Kinderen van werkende en niet-werkende ouders, VVE kinderen en niet-VVE kinderen kunnen van eenzelfde voorziening gebruik maken;

Voor de kinderopvangorganisaties in de stad betekenen de voorgestane veranderingen dat zij hun aanbod uit kunnen breiden, en hun personeel verder kunnen kwalificeren (VVE-scholing) en daarmee de kwaliteit van hun aanbod kunnen verbeteren.

Voor de Schoor betekent deze ontwikkeling dat zij grote veranderingen door moeten maken tot uiteindelijk opheffing van de huidige organisatie. Hiervoor komen mogelijk in beperkte mate werkzaamheden in de plaats, zoals expertisverspreiding, toeleiding VVE, VVE-thuisprogramma's.

Voor de onderwijspartners betekent deze ontwikkeling een belangrijke invloed op de keuze van de partners waarmee zij de doorgaande lijn tussen voorschoolse en schoolse periode vorm kunnen geven. Zij gaan een belangrijke rol spelen in de totstandkoming van de doorgaande pedagogische en educatieve lijn tussen de voorschoolse en de schoolse periode. Voor de ontwikkeling van IKC's is dit een cruciale basis.

De harmonisatie peuterspeelzaalwerk en kinderopvang past binnen de uitgangspunten van de transitie van het sociaal domein. Door eenduidigheid te brengen in de voorschoolse periode en met name kwaliteitseisen te stellen aan het aanbod voor kinderen met achterstanden, wordt de uitvoering van het uitgangspunt van één gezin, één plan vergemakkelijkt. Ook binnen de ontwikkelingen van Passend Onderwijs past de harmonisatie goed. Kinderen zijn vroeger in zicht en de aanpak verschuift van curatie naar preventie.

Welke financiële middelen zijn met dit besluit gemoeid?

Bij de voorjaarsnota 2013-2017 wordt een eerste financiële doorrekening voorgelegd. Eventuele extra kosten voor het overgangsjaar 2013 en de uitvoering van de Harmonisatie zoals hierboven voorgesteld worden binnen de bestaande budgetten afgedekt. Dit principe is een taakstellend uitgangspunt bij de financiële doorrekening in de voorjaarsnota. Bestaande budgetten worden op een andere manier ingezet.

Gemeente Almere

Voorstel aan de Gemeenteraad

Invullen door Raadsgriffie

Bij de programmabegroting 2014 wordt het implementatieplan inclusief alle definitieve financiële effecten voorgelegd.

RV-nummer: **RV-61/ 2012**

Procedure
Carrousel 15 november 2012
Carrousel 22 november 2012

Beschrijf de alternatieven om het doel te bereiken.

Het alternatief is om peuterspeelzalen en kinderopvang naast elkaar te laten bestaan als aparte voorzieningen. Dit is echter in het kader van de ontwikkeling naar Integrale Kindcentra niet gewenst aangezien hier de kracht juist zit in één doorgaande lijn tussen voorschoolse en schoolse periode onder één leiding met één pedagogische visie. Ook is er in de huidige complexe situatie sprake van verschillende financieringsstromen en subsidies voor doelgroep kinderen en kinderen die hier niet toe behoren. Daarnaast wordt er onderscheid gemaakt tussen werkende en niet-werkende ouders. Het is niet gewenst deze situatie voort te laten bestaan. Gezien de wettelijke plicht om te komen tot een dekkend aanbod VVE en de politieke wens om de huidige wachtlijsten in het peuterspeelzaalwerk tegen te gaan is het wenselijk voor Almere om te komen tot harmonisatie van peuterspeelzaalwerk en kinderopvang.

Bijlagen

1. Rapport "Onderzoek harmonisatie peuterspeelzaalwerk en kinderopvang Gemeente Almere", Bureau Buitenhek, oktober 2012;
2. Intentieverklaring "Harmonisatie Peuterspeelzaalwerk en Kinderopvang Almere" – 18 oktober 2012

Achterliggende stukken

Onderwerp

RV-nummer: **RV-61/ 2012**

Harmonisatie Kinderopvang en Peuterspeelzaalwerk in Almere

De raad van de Gemeente Almere

Gezien het voorstel van burgemeester en wethouders,

Besluit:

1. In te stemmen met uitwerking van de harmonisatie peuterspeelzaalwerk en kinderopvang volgens het scenario “opgaan van het peuterspeelzaalwerk in de kinderopvang” per 01-01-2014, beschreven in onderzoeksrapport Buitenhek.
2. Met ingang van 01-01-2014 over te gaan op “vraagfinanciering”: het principe van ‘geld volgt kind’ waarbij plekken peuterspeelzaalwerk en voorschoolse educatie voor 2,5 tot 4-jarigen ingekocht worden op basis van de vraag.
3. Met ingang van 01-01-2014 de inzet van subsidiemiddelen voor de inkoop van plekken peuterspeelzaalwerk en/of VVE te beperken tot niet-werkende ouders die geen gebruik kunnen maken van de kinderopvangtoeslag en voor werkende ouders met een kind dat een VVE programma volgt.
4. Voorgaande maatregel onder punt 3 per 01-09-2013 voor de periode van vier maanden in te laten gaan voor de nieuwe instroom op reguliere (niet-VVE) plekken peuterspeelzaalwerk.

Almere,

De raad voornoemd,

De griffier,

De voorzitter,

J.D. Pruim

A. Jorritsma – Lebbink

Besluitenlijst per activiteit

Politieke Markt d.d. 22 november 2012

Besluitenlijst nr. 7	Aantal bezoekers bij aanvang: 32
Raadsvoorstel Harmonisatie Kinderopvang en Peuterspeelzaalwerk in Almere (RV-61) (Vervolg) Steller: C. Schipperheijn Verantwoordelijk Portefeuillehouder: de heer R.H.M. Peeters	
Voorgesteld besluit: <ol style="list-style-type: none">1. In te stemmen met uitwerking van de harmonisatie peuterspeelzaalwerk en kinderopvang volgens het scenario “opgaan van het peuterspeelzaalwerk in de kinderopvang” per 01-01-2014, beschreven in onderzoeksrapport Buitenhek.2. Met ingang van 01-01-2014 over te gaan op “vraagfinanciering”: het principe van ‘geld volgt kind’ waarbij plekken peuterspeelzaalwerk en voorschoolse educatie voor 2,5 tot 4-jarigen ingekocht worden op basis van de vraag.3. Met ingang van 01-01-2014 de inzet van subsidiemiddelen voor de inkoop van plekken peuterspeelzaalwerk en/of VVE te beperken tot niet-werkende ouders die geen gebruik kunnen maken van de kinderopvangtoeslag en voor werkende ouders met een kind dat een VVE programma volgt.4. Voorgaande maatregel onder punt 3 per 01-09-2013 voor de periode van vier maanden in te laten gaan voor de nieuwe instroom op reguliere (niet-VVE) plekken peuterspeelzaalwerk.	
Voorzitter: de heer T.A.J. Lesscher Griffie: de heer D.J. Pruim Notulist: nee (besluitenlijst)	
Aanwezig: Raadsleden/fractieassistenten: de dames Degenhardt, J.M. (Leefbaar Almere) Ekelmans, T.M. (ChristenUnie) Sarfraz, S. (SP) Bouljhaf, Z. (GroenLinks) Jonge, F.T. de (CDA) Garderen, H.I. van (VVD) en de heren Jansen, C.A. (PVV) Lems, J. (D66) El Madkouri, M. (PvdA). College: dhr. R. Peeters Overig: Mw A. de Leeuw	
Inspreker: n.v.t.	
Conclusie voorzitter: Opnieuw agenderen	
Toezeggingen: Wethouder Peeters heeft op verzoek van Mw. Degenhardt van de fractie van Leefbaar Almere de volgende toezeggingen gedaan:	

Gemeente Almere

- in januari uiterlijk 1 februari 2013 zal een uitnodiging worden verstuurd voor een symposium dat in februari 2013 zal plaats vinden
- dat met een uitgewerkte planning wordt gekomen voor 1 februari 2013

Deadline beantwoording toezeggingen:
1 februari 2013

Aantekeningen:

De openstaande vragen zullen schriftelijk door het college worden beantwoord en vervolgens zal de meningsvorming als voortzetting van de bespreking in een volgende Politieke Markt plaats vinden

Harmonisatie Kinderopvang en Peuterspeelzaalwerk in Almere (RV-61) . . .

Agenda Plenair

Datum: donderdag 22 november 2012

Aanvang: 21:30 uur

Documenten: [Tentoonstelling Canopy Diagonaal \(AGENDAVOORSTEL\)](#) (pdf)

Vragenhalfuurtje

22:00

Debat naar aanleiding van Motie GroenLinks, Leefbaar Almere, Fractie Sinke, D66, PvdA en PVV: Overslagterminal in Almere (RG-208)

22:30

Besluitvorming

- Raadsvoorstel: Cultuurbrief 2013 – 2016 (RV-59)

- Motie GroenLinks, Leefbaar Almere, Fractie Sinke, D66, PvdA en PVV: Overslagterminal in Almere (RG-208)

- Notulen plenaire gedeelte Politieke Markt
- Besluitenlijst plenair gedeelte Politieke Markt

Harmonisatie Kinderopvang en Peuterspeelzaalwerk in Almere (RV-61) . . .

[Vragenhalfuurtje](#)

[Bijlage - Vragenhalfuurtje \(UITLEG\)](#) (pdf)

Harmonisatie Kinderopvang en Peuterspeelzaalwerk in Almere (RV-61) . . .

22:00

Debat naar aanleiding van Motie GroenLinks, Leefbaar Almere, Fractie Sinke, D66, PvdA en PVV: Overslagterminal in Almere (RG-208)

Debat motie inzake overslagfaciliteit De Blocq van Kuffeler
(VOORBEREIDINGSMEMO) (pdf)

Harmonisatie Kinderopvang en Peuterspeelzaalwerk in Almere (RV-61) . . .

22:30

Besluitvorming

- Raadsvoorstel: Cultuurbrief 2013 – 2016 (RV-59)

- Motie GroenLinks, Leefbaar Almere, Fractie Sinke, D66, PvdA en PVV: Overslag-terminal in Almere (RG-208)

Raadsvoorstel- en besluit - Cultuurbrief 2013 - 2016 (RV-59) RAADSVOORSTEL
(pdf)

Motie GroenLinks, Leefbaar, Almere, PVV, PvdA, Fractie Sinke en D66 Overslag-terminal in Almere (RG-208) AANVAARD (pdf)

Harmonisatie Kinderopvang en Peuterspeelzaalwerk in Almere (RV-61) . . .

- [Notulen plenaire gedeelte Politieke Markt](#)
- [Besluitenlijst plenair gedeelte Politieke Markt](#)

[Notulen plenaire gedeelte Politieke Markt 22 november 2012 \(Vastgesteld tijdens PM 29 november 2012\) \(pdf\)](#)

[Raadsbesluitenlijst - Besluitenlijst plenair gedeelte Politieke Markt \(Vastgesteld tijdens PM 29 november 2012\) \(pdf\)](#)

Tentoonstelling

Politieke Markt d.d. 22 november 2012

RG – 236 / 2012

Indiener voorstel: mevrouw G.Ruijsink, projectmanager

Onderwerp: Canopy Diagonaal

Aanleiding:

Collegebesluit d.d. 16 oktober 2012 om onder een aantal voorwaarden mee te werken aan een aangepast voorstel voor een overkapping tegen de windhinder op de Diagonaal (bij de Hema). Het voorstel waarmee nu is ingestemd is in overleg met omwonenden tot stand gekomen.

Doel tentoonstelling:

Raadsleden met een maquette informeren over het gewijzigde voorstel voor de overkapping.

NB. Aan de informatieverstrekking en de informatie-uitwisseling worden geen besluitvormende of bindende uitspraken ontleend.

Gemeente Almere

Toelichting Vragenhalftuurtje

Aan: Raad

Van: Presidium

Het vragenhalftuurtje heeft als doel dat de gemeenteraadsleden snel over een actuele politieke gebeurtenis vragen kunnen stellen aan het college van Burgemeester en Wethouders.

Het vragenhalftuurtje vindt plaats elke donderdag om 21.30 uur in het plenaire deel van de Politieke Markt.

Voor elke vraag en antwoord wordt maximaal vijf minuten gereserveerd. Na het stellen van de vraag (en de beantwoording daarop) mag de vragensteller nog één aanvullende vraag stellen. Na de beantwoording van die vraag mag een andere fractie over het onderwerp nog één vraag stellen.

De vragen worden door de raadsleden op woensdag voor 12 uur bij de griffie ingediend. Op donderdagavond tussen 18–19 uur bepaalt het presidium welke vragen die avond aan de orde komen. Om 19.30 uur zijn de vragen voor een ieder beschikbaar via het RIS.

Vorbereidingsmemo

Aan: Raad

Van: Presidium

Datum: 22 november 2012

AGENDAPUNT

Debat n.a.v. motie GroenLinks, Leefbaar Almere, PVV, Fractie Sinke, PvdA en D66: Overslagterminal in Almere (RG-208)

DOEL VAN DE ACTIVITEIT

POLITIEKE CONTEXT

Op 15 november 2012 is tijdens de Politieke Markt gesproken over een motie van GroenLinks, Leefbaar Almere, PVV, Fractie Sinke, PvdA en D66 naar aanleiding van het particulier initiatief voor een lokaal overslagcentrum Blocq van Kuffeler. Het onderzoeken en faciliteren van dit initiatief is eerder op 11 oktober jl. in consulterende zin door het college aan de raad voorgelegd door middel van een agendaverzoek.

De motie verzoekt het college om:

- per direct de werkzaamheden in het kader van het AROMA-startbesluit voor de ontwikkeling van een overslagterminal bij de Blocq van Kuffeler te beëindigen;
- per direct een onderzoek op te starten naar alternatieve locaties voor een overslag terminal in onze stad en daarbij de volgende kaders te hanteren:
 - De overslagterminal komt op een locatie te liggen die doorgroei in de komende 30 jaar mogelijk maakt
 - De gemeente maakt gebruik van het initiatief dat in de markt ligt
 - Het initiatief wordt ontwikkeld voor rekening en risico van marktpartijen
 - Het overslagterminal is binnen 1,5 jaar in aanzet gerealiseerd (groeimodel is mogelijk)
 - Het onderzoek wordt snel uitgevoerd
 - De zienswijzen van betrokkenen worden in het onderzoek meegenomen
- de initiatiefnemers daarover schriftelijk te informeren

Met name de fractie van de VVD heeft zich tijdens de bespreking op 15 november jl. tegen de ingediende motie uitgesproken, die gelet op het aantal indieners kan rekenen op een meerderheid in de raad.

De fractie van de VVD heeft een debat gevraagd met de fractie van GroenLinks en de volgende stelling aangedragen:

“Duurzaamheid belijdt je niet alleen met de mond en bereik je alleen met daden”

T.a.v. de motie heeft het college het standpunt ingenomen dat zij deze zal uitvoeren, waarbij is opgemerkt dat het college het voorliggende marktinitiatief als leidraad neemt voor het verdere onderzoek.

BEHANDELING EN UITKOMST ACTIVITEIT

Het voorstel is te starten met een debatopstelling. De indiener krijgt de gelegenheid om de stelling toe te lichten (max. 3 minuten). De opponent krijgt vervolgens de gelegenheid hierop te reageren (max. 3 minuten). Vervolgens is het aan de leden van de raad desgewenst deel te nemen aan het debat. Dat kan vanachter de interruptie microfoons of van de zitplaats. Het principe van één woordvoerder per fractie blijft wel van toepassing

Afhankelijk van de uitkomst van het debat kan aansluitend besluitvorming over de motie plaatsvinden.

AANWEZIGHEID PORTEFEUILLEHOUDER GEWENST?

- Ja

Bijlage(n): (*zie Raadsinformatiesysteem*)

—

Achterliggende stukken (*zie Raadsinformatiesysteem*):

- Motie GroenLinks, PVV, Leefbaar Almere, PvdA, fractie Sinke en D66: Overslagterminal Blocq van Kuffeler (RG–208) d.d. 15 november 2012
- Agendavoorstel college Initiatief lokaal overslagcentrum Blocq van Kuffeler (RG–192) d.d. 11 oktober 2012
- Mondelinge beantwoording schriftelijke vragen GroenLinks d.d. 28 september 2012 (in videoverslaglegging d.d. 11 oktober 2012)
- Bespreking Politieke Markt d.d. 3, 17 en 24 maart 2011 en besluitvorming d.d. 24 maart 2011
- Raadsbrief d.d. 6 september 2011 inzake Stand van zaken containeroverslagterminal Stichtse Kant
- Bespreking Politieke Markt d.d. 17 november 2011
- Raadsbrief d.d. 28 februari 2012 inzake beantwoording argumenten bewoners Blocq van Kuffeler over overslagterminal
- Brief aan het college van initiatiefnemers d.d. 13 juni 2012 Overslagcentrum Blocq van Kuffeler
- Brieven aan de raad van c.q. namens omwonenden d.d. 15 mei 2012, 17 juni 2012 en 1 oktober 2012 Flevoland
- Brief aan de raad d.d. 29 oktober 2012 van VNO NCW MKB Flevoland
- Brief aan de raad van SER Flevoland d.d. 2 november 2012

Voorstel aan de Gemeenteraad

Invullen door Raadsgriffie

Onderwerp

Cultuurbrief 2013–2016

RV-nummer: **RV- 59/ 2012**

Procedure

Carrousel: 11 oktober 2012

Carrousel: 15 november 2012

Besluitvorming: 22 november 2012

Beleidsveld	Cultuur
Portefeuillehouder	A.P. Visser
Vragen bij	Janica Kleiman
Dienst	Dienst Maatschappelijke Ontwikkeling
Telefoon	036 539 9368

Voorgesteld raadsbesluit

Aan de raad voor te stellen:

- a. Kennis te nemen van de visie op cultuur en de richting zoals verwoord in de "cultuurbrief 2013 – 2016".
- b. In te stemmen met de in de Cultuurbrief genoemde accenten (en daarmee met een koppeling van korte termijn aan het lange termijn perspectief "Cultuur 2.0"):
 - i. Het koppelen van nationale voorzieningen aan Almeerse kwaliteiten
 - ii. Het versterken van het cultureel middenveld
 - iii. Het investeren in cultuureducatie en talentontwikkeling

Hoe luidt het vastgestelde wettelijke en beleidskader?

Aan het einde van dit jaar loopt de periode van de huidige cultuurnota 'Almere, Stad met Verbeelding' af. Daarentegen is het lange termijn perspectief zoals verwoord in Almere Cultuur 2.0 recentelijk vastgesteld door de gemeenteraad. Met de besluitvorming over Cultuur 2.0 is het cultuurperspectief duidelijk en lonkt de weg om daar, samen met het rijk, te komen.

In de zomer van 2012 hebben de Raad voor Cultuur (tbv de subsidie van OCW) en het Fonds voor de Podiumkunsten bekend gemaakt hoe de rijkssubsidies voor beeldende kunst en de podiumkunst in 2013–2014 landelijk verdeeld worden. Voor Almere betekent dit dat Museum de Paviljoens en theatergezelschap Suburbia geen rijkssubsidie zullen ontvangen. Dat het rijksbeleid tav cultuur in Nederland verandert, is direct voelbaar in de toewijzing van deze rijkssubsidies.

Deze ontwikkelingen zorgen ervoor dat Almere zich moet bezinnen hoe zij invulling wil geven aan een inspirerend cultureel klimaat in de stad. Invulling bezien vanuit visie, programmering, financiën en vastgoed. Nu, in het huidige tijdsgewricht, en op weg naar het Almere van 2030. Dit betekent dat de middellange termijn ten dienste moet staan van het cultuurperspectief van Cultuur 2.0. Kortom, Almere staat op een kruispunt.

Gemeente Almere

Voorstel aan de Gemeenteraad

Invullen door Raadsgriffie

RV-nummer: 59/ 2012

Waarom wordt dit besluit aan de Raad voorgelegd?

Met bijgevoegde Cultuurbrief zet het college de cultuurvisie (de kaders) voor de volgende vierjaarsperiode, 2013–2016 uiteen. Met als accenten de programmalijnen van Almere Cultuur 2.0. Zoals: het koppelen van nationale voorzieningen aan Almeerse kwaliteiten; het versterken van het cultureel middenveld en het investeren in cultuureducatie en talentontwikkeling.

Procedure

Carrousel: 11 oktober 2012
Carrousel: 15 november 2012
Besluitvorming: 22 november 2012

Vanwege de kaderstellende rol van de Raad, wordt dit besluit aan u voorgelegd.

Een stad met een levendig en inspirerend cultureel leven is aantrekkelijk. Inspirerend voor een brede groep bewoners en bezoekers, toegankelijk en laagdrempelig. Verrassend, interactief en flexibel. Het college heeft de ambitie om een dergelijk inspirerend cultureel leven te stimuleren. Cultuur als aanjager voor onze economie. Cultuur als een aantrekkelijke vestigingsfactor voor het bedrijfsleven en voor inwoners. Onze inwoners genieten veel en graag van cultuur, maar doen dat vaak in een andere stad, omdat ze naar eigen zeggen in Almere niet vinden wat ze zoeken. Veel Almeerders missen cultuur. Anders gezegd, vraag en aanbod sluiten niet naadloos op elkaar aan. Maar die ambitie kan alleen worden gerealiseerd wanneer het een gedeelde ambitie is van politiek en inwoners. De realisatie van de droom kan niet louter afhankelijk zijn van de inzet van gemeente en overheidsbudgetten. Het vergt niet alleen denken over aanbod, maar het is ook zoeken naar de vraag.

In het huidige tijdsgewricht, met de druk op economie en financiën en de inhoudelijke discussie over de besteding van overheidsgeld, ligt het niet voor de hand dat we op korte termijn de culturele infrastructuur fors uitbreiden. Het gaat er om binnen de huidige budgetten een zo optimaal mogelijk cultuuraanbod voor de Almeerders te realiseren. Dat kan langs de volgende ontwikkelingen: we behouden het goede, we streven naar een betere aansluiting van het aanbod op de vraag van de Almeerders, en er zal nog scherper gekeken moeten worden naar de efficiency waarmee we de verschillende culturele functies in de stad organiseren. Waar nodig nemen we afscheid van hetgeen niet toekomstbestendig bleek.

In de komende vierjaarsperiode kiest dit college er voor die instellingen te steunen die inspirerend zijn voor een brede groep Almeerders door hun toegankelijkheid en laagdrempeligheid. We kiezen voor organisaties die flexibel kunnen inspelen op de stad en het publiek. In onze opdrachten zullen we scherp sturen op maatschappelijk draagvlak, binding met de stad, ondernemerschap en eigen inkomsten. Ten slotte zullen alle subsidietoekenningen en andere ondersteunende maatregelen op cultuurgebied worden afgemeten aan de bijdrage die ze leveren aan de hoofdlijnen van de visie Cultuur 2.0.

Dat willen we doen in samenspraak met provincie en Rijk. Daarnaast zoeken we naar manieren om ons culturele middenveld zo te versterken dat we goed georganiseerd aanbod in de stad hebben, dat aansluit bij de vraag. Cultuureducatie en talentontwikkeling hebben ook onze speciale aandacht in de komende jaren. Almere heeft veel jeugd. De kinderen en jongeren zijn de cultuurbezoekers en –makers van de toekomst. Door te investeren in cultuureducatie en talent versterken we bovendien de ontwikkelingen op andere beleidsterreinen zoals onderwijs, economie en maatschappelijk werk. De programmalijn ‘Ik creër cultuur in Almere’ heeft nu minder aandacht. Dit is een meer organische ontwikkeling

Wat is het doel en het beoogd effect van het voorgesteld besluit?

Gemeente Almere

Voorstel aan de Gemeenteraad

Invullen door Raadsgriffie

RV-nummer: 59/ 2012

De Cultuurbrief 2013– 2016 is leidend voor de verscherpte opdrachtformulering aan de culturele instellingen in de stad en wordt concreet bij de realisering van het concept de hectare cultuur, waarin verschillende kunstdisciplines onder een dak worden gebracht.

Procedure

Carrousel: 11 oktober 2012

Carrousel: 15 november 2012

Besluitvorming: 22 november 2012

Onze visie op cultuur in Almere willen we tot uitdrukking laten komen in een nieuw concept voor gebouw De Kunstlinie. Een gebouw met (inter)nationale allure in onze stad. Dit gebouw is één van de mooiste cultuurgebouwen in het land, en heeft alle potentie hét cultuurhuis van de hele stad te worden. Sterker, het gebouw kan voor een veel groter en breder publiek een veelheid aan activiteiten bieden. Vormgeving, locatie en het enorme formaat van 100x100 meter, een hectare, maken het per definitie een bovenlokaal fenomeen.

Het college heeft een duidelijke ambitie. Deze hectare cultuur wordt een écht cultureel centrum, een plek waar publiek heen gaat om te genieten van cultuur in al zijn verschijningsvormen, het jaar rond, met aanbod gedurende alle seizoenen. Een toegankelijke plek, niet alleen door locatie en uitstraling, maar ook vanwege het ‘gratis’ aanbieden van (delen van) exposities en het regelmatig gratis aanbieden van concerten en voorstellingen. De hectare cultuur smaakt naar meer.

Dat vergt echter een andere aanpak en het loslaten van bestaande concepten. Het college wil hiertoe in 2013 een nieuwe organisatie oprichten die de beschikking krijgt over het gehele pand aan het Weerwater. Het college beoogt hiermee meer synergie van culturaanbod en verstrekte cultuursubsidies te laten ontstaan, door betere samenwerking en meer gastvrijheid cultuur beter te laten floreren.

In de hectare cultuur willen we verschillende disciplines onder één dak brengen:

- (a) programmering van muziek, cabaret, toneel en concoursen en festivals;
- (b) productie van theater, muziek en masterclasses voor talenten, en
- (c) presentatie van beeldende kunsten, architectuur en stedenbouw.

Het “onder een dak brengen” bedoelen we letterlijk en figuurlijk. Huisvesting, samenwerking, integraal nadenken over aanbod, soms discipline—overstijgend soms thematisch parallel.

Feitelijk betekent dit dat het aanbod van de huidige Paviljoens verhuist naar de hectare cultuur waar het beter bereikbaar, beter toegankelijk en veel meer onderdeel van de stad wordt. Feitelijk betekent het dat het aanbod van het huidige Casla eveneens te zien is aan het Weerwater. Feitelijk komt in de hectare cultuur cultuureducatie en talentontwikkeling samen. Ze kunnen gebruik maken van de vele vierkante meters in dat enorme gebouw, maar ook van de ruimte eromheen, Weerwater en Esplanade. Het betekent ook dat Suburbia en Bonte Hond aangeboden kan worden te werken in datzelfde gebouw, waar ze inkwartieren bij collega—professionals uit andere disciplines.

De hectare cultuur is groot genoeg om onderdak te bieden aan een ‘artist in residence’. In 2009 is gestart het literaire project “De AlmereVerhalen”. Met het terugkerend verblijf van schrijvers kan een reeks boeken ontstaan waarin Almere plaats van handeling, danwel Almeerse thematiek leidraad is. Het college stelt zich voor dat project uit te breiden. De hectare cultuur biedt telkens onderdak aan kunstenaars uit verschillende disciplines om hier te wonen en te werken. Om beurten kan een componist muziek op schrift stellen, een schilder het penseel hanteren, een beeldhouwer steen bewerken, een schilder het penseel hanteren, een schrijver de pen ter hand nemen. Voorwaarde is steeds dat het product wordt toegevoegd aan de collectie van de stad. Dat maken van een collectie past bij Almere. De stad beschikt niet over een oude collectie die bewaard of geconserveerd

Gemeente Almere

Voorstel aan de Gemeenteraad

Invullen door Raadsgriffie

RV-nummer: 59/ 2012

moet worden. Almere wordt nu gemaakt, en naar analogie daarvan is de cultuurfunctie ook een maak-functie.

De hectare cultuur is vervolgens groot genoeg om ruimte te bieden aan partij die voldoet aan de ambitie om nationale voorzieningen te koppelen aan Almeerse kwaliteiten. Daarover blijft het college in gesprek met interessante partijen.

Procedure

Carrousel: 11 oktober 2012

Carrousel: 15 november 2012

Besluitvorming: 22 november 2012

Open structuur voor artistiek leider

Het college wil een nieuwe weg inslaan met de programmering van het cultuur aanbod in de hectare cultuur. Het concrete culturaanbod in de hectare cultuur wordt niet in vaste hokjes en vooraf bepaalde vierkante meters georganiseerd, maar flexibel ingevuld via een open structuur. Er komt dus geen vaste indeling van het gebouw of de organisaties. De vorm waarin wordt gepresenteerd is steeds het gevolg van de inhoudelijke keuze en verschilt in de loop van het cultureel seizoen; de ene keer de nadruk op beeldende kunst, dan weer architectuur, vervolgens muziek of theater. Een afwisselend aanbod van de kunsten thematisch samengesteld. Het aanbod van de hectare cultuur verandert zoals de stad Almere groeit en verandert.

Hoe wordt dat bepaald? Analoot aan onze ontwikkelstrategie voor het uitleggebied Oosterwold¹ waar organische groei het doel is, geven we geen voorschriften maar kaders mee. Die kaders worden samengebracht in een opdracht aan een artistiek leider die steeds voor vier jaar wordt aangesteld door het college. Hij of zij krijgt de opdracht om binnen het gegeven kader, met vrijheid voor het experiment en aandacht voor de vraag vanuit de stad de verbinding te leggen tussen de functies in de hectare cultuur. Dit kan betekenen dat veel met amateurs gewerkt wordt, maar ook dat internationale kunstenaars of nationale gezelschappen in residence worden gevraagd. De artistiek leider stuurt de functies programmering, productie en presentatie aan, bijgestaan door een intern facilitair bedrijf, rechtdoend aan de kwaliteiten van de cultureel professionals in vaste dienst.

De nieuwe artistiek leider start een jaar nadat de nieuwe vierjaarsperiode van de cultuurconvenanten en cultuursubsidies in werking zijn getreden. Zo kan tijdens iedere collegeperiode een nieuwe opdracht worden geformuleerd op basis van zowel de ontwikkeling van Cultuur 2.0 als lokale en landelijke ontwikkelingen. Steeds kan in dialoog met de raad en de inwoners worden gesproken over aanbod en behoeften, over kwaliteit en diversiteit – over cultuurbeleid.

Wanneer wordt het besluit van de raad uitgevoerd, gerealiseerd en wanneer wordt de raad daarover gerapporteerd?

Na uw besluit zal de uitvoering starten met uitwerking van het concept “de hectare cultuur”. Hierin staat de programmering van verschillende kunstuitingen centraal:

- Programmering van muziek, cabaret, toneel en concoursen en festivals
- Productie van theater, muziek en masterclasses voor talenten
- Presentatie van beeldende kunsten, architectuur en stedenbouw.

¹ In Oosterwold wordt de volgende, radicale stap gezet in de zoektocht naar spontane, organische groei ‘van onderop’. Individuen, groepen en bedrijven bepalen zelf de grootte en de vorm van de kavel die ze willen realiseren. Ook de invulling van de kavel is aan de initiatiefnemers. Zij zijn alleen gebonden aan bepaalde percentages groen, rood (bebouwing) en grijs (wegen).

Voorstel aan de Gemeenteraad

Invullen door Raadsgriffie

RV-nummer: **59/2012**

Daartoe zullen wij de opdrachtformulering van een aantal culturele instellingen aanscherpen.

Wij zullen u periodiek informeren over de voortgang. Waarbij 2013 een overgangsjaar is en in 2014 start het concept de hectare cultuur.

Procedure

Carrousel: 11 oktober 2012

Carrousel: 15 november 2012

Besluitvorming: 22 november 2012

Wat zijn de consequenties van dit besluit voor inwoners/organisaties in de stad of andere derden?

Duidelijk is dat bijdragen aan een inspirerend cultureel klimaat en aan de programmalijnen uit de visie Cultuur 2.0: Theater- en productiehuis BonteHond, Theatergroep Vis à Vis, Corrosia (inclusief Theater De Roestbak), Peuter- en kleutertheaterfestival Twee Turven Hoog en Bibliotheek Almere. Hier behoeven geen scherpe keuzes te worden gemaakt, hooguit kunnen op deelonderwerpen nadere afspraken worden gemaakt.

Bij andere organisaties scherpen we onze opdracht aan, zodat het aanbod van de instelling meer bijdraagt aan de geformuleerde doelen. Dit heeft consequenties voor sommige organisaties, hetzij in vorm, hetzij in budget. Op dit moment is daarover nog niets definitiefs te zeggen, we zijn daarover in gesprek met de organisaties.

Gesproken wordt met de Kunstlinie, de Schouwburg, Casla, INTI, De Schoor/Poppodium de Meester, Kamermuziekfestival, Suburbia en Museum de Paviljoens.

Welke financiële middelen zijn met dit besluit gemoeid?

Via de begroting 2013 zullen de matchingsgelden voor de rijkssubsidiering van Vis a Vis en Bonte Hond geregeld worden. Dit geldt ook voor de matchingsgelden voor het rijksprogramma Cultuureducatie met kwaliteit. Dit voorstel heeft betrekking op het reguliere cultuurbudget. Bij de uitwerking van de Cultuurbrief zal de raad, blijvend geïnformeerd worden.

Beschrijf de alternatieven om het doel te bereiken.

Bijlagen

– De Cultuurbrief 2013–2016

Achterliggende stukken

Gemeente Almere

Raadsbesluit

Onderwerp

Cultuurbrief 2013–2016

Invullen door Raadsgriffie

RV-nummer: **RV-59/ 2012**

De raad van de Gemeente Almere

Gezien het voorstel van burgemeester en wethouders,

Besluit:

Aan de raad voor te stellen:

1. Kennis te nemen van de visie op cultuur en de richting zoals verwoord in de "cultuurbrief 2013 – 2016".
2. In te stemmen met de in de Cultuurbrief genoemde accenten (en daarmee met een koppeling van korte termijn aan het lange termijn perspectief "Cultuur 2.0"):
 - i. Het koppelen van nationale voorzieningen aan Almeerse kwaliteiten
 - ii. Het versterken van het cultureel middenveld
 - iii. Het investeren in cultuureducatie en talentontwikkeling

Almere, 22 november 2012

De raad voornoemd,

De griffier,

De voorzitter,

J.D. Pruim

A. Jorritsma – Pruim

Gemeente Almere

Motie AANVAARD
Politieke Markt: 15 november 2012
Vervolg: 22 november 2012

Fractie Sinke

D66 Almere

PARTIJ VAN DE ARBEID

PARTIJ VOOR DE VRIJHEID ALMERE

RG-208/ 2012

Naar aanleiding van agendapunt Politieke Markt: Agendavoorstel College: Initiatief lokaal overslagcentrum Blocq van Kuffeler (RG-192)

De raad van de gemeente Almere in vergadering bijeen d.d. 22 november 2012

Onderwerp: Overslagterminal in Almere

De Raad,

gehoord de beraadslaging,
overwegende dat:

- de raad zich tot twee maal toe afwijzend heeft uitgesproken over de aanleg van een overslaghaven bij de Blocq van Kuffeler,

van mening dat:

- daarom het onderzoek naar een mogelijke realisatie van een overslagterminal op die locatie onnodig en ongewenst is,

tevens van mening dat:

- het voor Almere wel essentieel is om snel te beschikken over een solide overslagterminal die nu en in de toekomst vorm kan geven aan de ambitie om vervoer over water van en naar onze stad mogelijk te maken om het daarmee gepaard gaand economisch potentieel effectief te ontsluiten,

roept het college op om:

- per direct de werkzaamheden in het kader van het AROMA-startbesluit voor de ontwikkeling van een overslagterminal bij de Blocq van Kuffeler te beëindigen;
- per direct een onderzoek op te starten naar alternatieve locaties voor een overslag terminal in onze stad en daarbij de volgende kaders te hanteren:
 - De overslagterminal komt op een locatie te liggen die doorgroei in de komende 30 jaar mogelijk maakt
 - De gemeente maakt gebruik van het initiatief dat in de markt ligt
 - Het initiatief wordt ontwikkeld voor rekening en risico van marktpartijen
 - Het overslagterminal is binnen 1,5 jaar in aanzet gerealiseerd (groeimodel is mogelijk)
 - Het onderzoek wordt snel uitgevoerd
 - De zienswijzen van betrokkenen worden in het onderzoek meegenomen
- de initiatiefnemers daarover schriftelijk te informeren,

en gaat over tot de orde van de dag.

Ondertekening en naam:

De heer J.J.M. Maas, Fractie GroenLinks

De heer N.P. van Duijn, Fractie Leefbaar Almere

Gemeente Almere

De heer R.A. Eekhuis, Fractie PVV

Mevrouw A.A.L.S. Begeer, Fractie PvdA

De heer M. Sinke, Fractie Sinke

Mevrouw C.J. Kuipers, Fractie D66

Notulen van het plenaire gedeelte van de Politieke Markt,
gemeente Almere, gehouden op 22 november 2012,
aanvang 21.30 uur in het Stadhuis, Stadhuisplein 1,
Almere.

Raadsgriffie

Notulist:
Mevrouw A. Kemper

Aanwezig

Voorzitter: mevrouw A. Jorritsma-Lebbink, burgemeester.
Griffier: de heer J.D. Pruim.

Aanwezig: mevrouw A.A.L.S. Begeer (PvdA), mevrouw G.H. Blokland (VVD),
mevrouw R. Bosch (ChristenUnie), de heer A.H. Chandrikasingh (PvdA), mevrouw
J.M. Degenhardt (Leefbaar Almere), de heer A.J.A. van Dijk (PVV), de heer R.
Dubbelman (PVV), de heer N.P. van Duijn (Leefbaar Almere), de heer A.J.G. van
Eck (PvdA), de heer R.A. Eekhuis (PVV), de heer M. El Madkouri (PvdA), de heer
H.J. Hasper (CDA), mevrouw W.A.T. van der Heijden (GroenLinks), de heer W.R.
Hengstman (VVD), de heer F. Huis (Leefbaar Almere), de heer C.A. Jansen (PVV),
de heer K.C. Jongejan (VVD), mevrouw M. Joziasse (VVD), mevrouw C.J. Kuipers
(D66), de heer J. Lems (D66), de heer T. Lesscher (D66), de heer J.J.M. Maas
(GroenLinks), de heer R.L.M. Maertens (VVD), de heer W.F. Mulckhuijse (SP),
mevrouw E.T.M. Müller-Klijn (VVD), de heer A.J.M. Muurlink (PvdA), de heer
J.B. van der Pauw (PvdA), de heer R. Pet (GroenLinks), de heer M. Pol (VVD),
mevrouw A.J. Raijer (PVV), mevrouw K.G. van Rijn (PvdA), de heer R. de Roon
(PVV), mevrouw S. Sarfraz (SP), de heer M. Sinke (Fractie Sinke), de heer J. van
Teijlingen (CDA), mevrouw S. Tuinstra (PvdA), mevrouw M. Visser (Fractie
Sinke), mevrouw J.D. Zerfowski (PVV), leden van de raad;

De heer E.W. Anker, de heer A.T. Duivesteijn, de heer R.H.M. Peeters,
de heer B. Scholten, mevrouw I.R. Smidt, de heer A.P. Visser, wethouders.

Afwezig: mevrouw C. Bertram (PVV), lid van de raad.

Datum bespreking
22 november 2012

Locatie

Verslagnummer

Bijlage(n)

Pagina
1/2

De voorzitter: Ik open de openbare raadsvergadering. Ik heb geen berichten van
verhinderings, maar ik zie wel een aantal lege stoelen. Mevrouw Bertram is er niet?
Verder is iedereen aanwezig.

Vragenhalfuurtje

Er zijn geen vragen.

Debat

**Debat naar aanleiding van Motie GroenLinks, Leefbaar Almere, Fractie
Sinke, D66, PvdA en PVV: Overslagterminal in Almere (RG-208)**

De voorzitter: Zoals u weet krijgt de indiener de gelegenheid de stelling toe te
lichten in maximaal drie minuten. Dan krijgt de opponent drie minuten de
gelegenheid om te reageren en vervolgens is het aan de leden van de raad om
desgewenst deel te nemen aan het debat. Dat kan vanachter de
interruptionmicrofoon, waarbij van elke fractie maar één woordvoerder het woord
mag voeren. Dan beginnen we met het debat over de motie van GroenLinks,
Leefbaar Almere, Fractie Sinke, D66, PvdA en PVV over de overslagterminal in
Almere, onder de stelling: duurzaamheid belijdt je niet alleen met de mond en bereik
je alleen met daden. Het is een debat tussen VVD en GroenLinks.

Gemeente Almere

De heer Hengstman: Mevrouw de voorzitter. Graag zou ik met de heer Maas in debat zijn gegaan over de resultaten naar aanleiding van een onderzoek over een overslagterminal bij de Blocq van Kuffeler. Helaas gaat dat niet lukken bij gebrek aan een dergelijk onderzoek.

Datum
22 november 2012

Pagina
2/8

De stelling van het debat is: duurzaamheid belijdt je niet alleen met de mond en bereik je alleen met daden. De VVD is van mening dat deze raad graag praat over duurzaamheid, maar door een onderzoek naar een overslag bij de Blocq stop te zetten, zal het in dit geval slechts bij woorden blijven. De voorgestelde stappen leiden in elk geval tot een veel minder duurzaam alternatief.

Het zal sommigen verbazen, mijzelf niet uitgesloten, dat hier een VVD-er een warm pleidooi houdt voor een duurzaam initiatief, wat nu aan Almere voorbij dreigt te gaan. De hele raad onderschrijft volgens mij de mening dat het essentieel is om snel te beschikken over een overslagterminal. Belangrijk is dan dat je als raad de initiatiefnemers in het kader van excellent gastheerschap ook inzicht geeft in de haalbaarheid van hun plan. Pampus Haven zal nu hun enige alternatief zijn. Een alternatief dat 8 kilometer verder ligt dan het oorspronkelijke plan. Daarbij rijdt het vrachtverkeer op een afstand van 20 tot 60 meter langs de huizen van de bewoners van de Blocq. Ook de bewoners van de Blocq hebben recht op antwoord. We willen ze tenslotte zo vroeg mogelijk meenemen in het participatietraject. Krijgen ze de vrachtwagens langs hun deur, of maakt de raad nu al kenbaar dat onacceptabel te vinden. Stelt de raad nu al om niet langs de woningen te laten rijden maar over de Hoge Ring, dan zal de afstand met nog een keer 7 kilometer toenemen, dus totaal 15 kilometer vanaf de oorspronkelijke locatie. Een welhaast onrealistisch alternatief.

De VVD vindt duurzaam goederenvervoer belangrijk, vooral ook om het economisch potentieel op De Vaart te ontsluiten, en wil in dit debat van andere partijen horen of Pampus Haven echt een reële optie is voor initiatiefnemers. Vinden de andere partijen het aanvaardbaar om vrachtverkeer langs de woningen te laten rijden, of wordt er gekozen voor een welhaast onrealistisch alternatief en daarmee de kans lopend niet binnen afzienbare tijd over een overslaghaven te beschikken. Graag hoor ik van de heer Maas niet alleen mooie woorden over duurzaamheid, maar vooral ook hoe zijn partij dat gaat omzetten in daden.

De heer Maas: Mevrouw de voorzitter. Dit dossier lijkt echt een groot probleem voor de VVD en men gebruikt nu duurzaamheid als bliksemafleider; wat ons trouwens goed uitkomt. Voor alle duidelijkheid, wij zijn voor een duurzame overslaghaven voor Almere, maar hier gaat het vooral om het zoeken naar de beste locatie. GroenLinks heeft in dit verband de vergelijking gemaakt met het zoeken naar geschikte locaties voor windmolens. Wij hebben om meerdere redenen bezwaar tegen deze locatie bij de Blocq van Kuffeler. Daarbij hebben wij ons altijd gebaseerd op de haalbaarheidsstudie uit 2008 en het ontbreken van een ruimtelijke visie op toekomstige ontwikkelingen. In deze haalbaarheidsstudie werd deze locatie getypeerd als een beperkt, klein terrein zonder mogelijkheden voor uitbreiding, ingeklemd tussen natuurgebieden en met weerstand bij de huidige gebruikers en de bewoners. Deze locatie werd toen al gezien als de minst kansrijke. Bovendien ligt er een visie dat deze omgeving zich zou moeten ontwikkelen tot een toeristisch-recreatief knooppunt, waar nu aan gewerkt wordt via de blauwe as. Gezien al die beperkingen heeft deze locatie in de ogen van GroenLinks geen duurzaam toekomstperspectief als overslaghaven. Gelukkig ziet een meerderheid in de raad dat ook, tot drie keer toe nota bene. Wat ons betreft dient er gezocht te worden naar een locatie met groeipotenties, waarbij een ruimtelijke visie niet mag ontbreken. Daar gaat onze gezamenlijke motie over. Laten we overgaan tot daden.

De heer Hengstman: Ik heb de heer Maas geen antwoord horen geven of Pampus Haven wel een echt alternatief zal zijn. Burgerparticipatie hebt u ook zeer hoog in het vaandel staan, laat u dan die vrachtwagens straks langs de bewoners rijden, of

Gemeente Almere

zegt u: wij nemen dan een compleet andere route. Waardoor het op een gegeven moment onuitvoerbaar wordt voor initiatiefnemers om dit plan verder uit te voeren.

Datum
22 november 2012

De heer Maas: De motie vraagt om een onderzoek te doen naar die locatie of andere locaties. In dat onderzoek komt deze vraag ongetwijfeld voorbij. De ruimtelijke visie waarop wij aandringen, laat ruimte om de infrastructuur die bij zo'n overslaghaven hoort in dat onderzoek mee te nemen. Dus de infrastructuur die bij een overslaghaven hoort, moet in het onderzoek wat ons betreft een plek krijgen. Dan is het dus helemaal niet zo, dat per se die vrachtwagens langs die bewoners moeten rijden. Dat is het antwoord. Daar moet u het mee doen.

Pagina
3/8

De voorzitter: De heer Huis wil reageren.

De heer Huis: Mevrouw de voorzitter, met uw welnemen, ik vind dit een uiterst merkwaardig debat. Ik heb het idee dat ik een stapje terugzet in het verleden en in de carroussel zit, waar dit namelijk uitvoerig besproken is. Waar het volgens mij in dit debat om gaat, is dat de heer Hengstman – ik heb dat terug moeten kijken, wij waren daar zelf niet bij door personeelsgebrek, maar ik heb dat teruggezien in de videotulen – vorige week de indruk heeft gewekt dat hij twijfelt aan motieven van raadsleden. Dan kom je al gauw uit bij het woord integriteit. Mijn vraag is dus niet: zullen we nog eens de discussie over de Blocq van Kuffeler overdoen; die is gevoerd. Mijn vraag is ook niet: zullen we eens vooruitlopen op de conclusies van het onderzoek; die zijn er nog niet. Mijn vraag is wat de heer Hengstman daarmee heeft bedoeld en of hij hier, in dit debat, klare taal wil spreken over welke twijfels aan welke motieven hij het had.

De heer Hengstman: Ik denk dat ik dat wel kan. Ten eerste vraag ik het aan de heer Maas, maar die verschuilt zich achter allerlei onderzoeken die nog gedaan moeten worden en die dus niet kan vertellen of er uiteindelijk een haalbaar alternatief komt. En wat Leefbaar Almere betreft. Leefbaar Almere heeft in de eerste vergadering aangegeven, dat men tegen een onderzoek was naar de overslaghaven bij de Blocq van Kuffeler omdat het vrachtverkeer zou toenemen. Toen bleek dat het vrachtverkeer zou afnemen, was men opeens tegen omdat het vrachtverkeer zou afnemen, want dat zou dan banen kosten van vrachtwagenchauffeurs. Op zijn zachtst gezegd, mijnheer Huis, een vreemd argument. Als u dan als indiener deze motie onderschrijft en u onderschrijft opeens dat u het heel belangrijk vindt dat een overslaghaven bij Almere komt, dan vraag ik mij af met welke motieven u toen tegen de Blocq gestemd hebt. U zou dus nu sowieso tegen iedere overslagterminal moeten zijn, want alle overslagterminals hebben als doel om het wegverkeer te verminderen. Dus als u zegt: ik heb daar grote twijfels over, dan moet u mij maar uitleggen waarom u die niet zou kunnen hebben met uw motieven. U kunt helemaal niet achter deze motie staan. U wilt helemaal geen haven, dat hebt u bij de Blocq van Kuffeler aangegeven.

De heer Huis: Mevrouw de voorzitter, dan vraag ik het aan u. Hebt u nu het idee, mevrouw de voorzitter, dat dit iets zegt over de motieven? Daar gaat het om.

De voorzitter: De voorzitter geeft geen antwoorden met dit soort debatten. Die zou dat misschien wel willen, maar dat zal niet gebeuren.

De heer Huis: Ik dacht: je kunt altijd een poging wagen. Het zegt dus niets over de motieven. Het zegt iets over de inhoud; die ligt trouwens anders dan de heer Hengstman hier schetst, maar laten we daar maar niet verder op ingaan. Hij twijfelt aan de motieven van raadsleden, niet alleen aan die van ons, waarbij hij in feite suggereert: die gaan sowieso altijd tegenstemmen. Dat is wat u eigenlijk vorige week zei, mijnheer Hengstman, en dat vind ik nogal pittig. Als dan de stelling van het debat is: duurzaamheid bereik je niet met de mond maar met daden, dan zou ik daaraan willen koppelen: soms bereik je met duurzaamheid een leuk succesje voor je ondernemers. Zo kun je het natuurlijk ook noemen.

Gemeente Almere

De heer Hengstman: Ik begrijp niet dat de heer Huis een overslaghaven bij de Blocq van Kuffeler om deze reden, het kost vrachtwagenchauffeurs hun baan, gaat blokkeren en dan vervolgens wel opeens voor een overslaghaven zou zijn elders. Dan zeg ik: dan kloppen uw motieven óf verleden keer niet toen u tegen de Blocq stemde, óf nu niet op het moment dat u deze motie onderschrijft. Ik kan er niets anders van maken. U zegt dat u de videobeelden hebt teruggekeken. Ik ook. Gelukkig hebben we die.

De voorzitter: Mevrouw Kuipers.

Mevrouw Kuipers: Ik denk dat wat er nu gebeurt, tekenend is voor hoe de hele discussie over de overslag is gegaan. Het is namelijk heel bijzonder. De mensen die deze motie hebben ondertekend waren in aanvang vaak tegenstanders in hun mening daarover. Maar zo werkt het in de politiek, op een bepaald moment komt de tijd om je knopen te tellen en erachter te komen dat je niet alles wat je zou willen, kunt bereiken en dat je dan voor het best haalbare zult gaan. Daarom deze bijzondere verzameling. Maar ook daardoor kan het natuurlijk gebeuren dat men aan elkaars motieven gaat twijfelen. Ik zou dat zeker niet doen maar met name de resultaten van het onderzoek afwachten, want op dat moment kunnen wij met elkaar in discussie gaan.

De voorzitter: Mag ik even vragen: wat is uw punt?

Mevrouw Kuipers: Mijn punt is dat we op dat moment kunnen gaan kijken: hoe ver ga je met participatie, ga je dan over bewoners, ga je dan over banen, hoe ver ga je in duurzaamheid met verkeer, ga je over de Hoge Ring.

De voorzitter: En u wilt weten van de heer Hengstman of de heer Maas; wat wilt u weten?

Mevrouw Kuipers: Beiden, maar ook een handreiking naar de andere partijen, dat wij daar allemaal anders in kunnen staan. Ik geef u één ding op een briefje. Als wij de vrachtwagens via de Hoge Ring laten rijden, zijn ze al bijna in Lelystad en dan kunnen we het Werkplein meteen definitief daar neerzetten.

De voorzitter: Ik geloof niet dat er gevraagd werd om een reactie. De heer Mulckhuijse.

De heer Mulckhuijse: De SP denkt: er kan nog wel weer een onderzoekje bij. De heer Hamminga, die dit onderwerp al sinds 2008 volgt, heeft het even voor mij op een rijtje gezet. Er zijn al vijf onderzoeken geweest. Een onderzoekje extra erbij kan natuurlijk nooit kwaad, maar wat de SP absoluut niet begrijpt en wat we vreselijk dom vinden, is waarom nu juist één van de locaties dan buiten dat onderzoek gehouden wordt. Dat is een vraag aan de heer Maas maar ook aan de andere ondertekenaars. Bij de vorige onderzoeken zijn er heel duidelijk punten naar voren gekomen om bij die andere locaties ook vraagtekens te stellen: Stichtse Kant grondexploitatie onrendabel, de sluizen bij de Blocq van Kuffeler opengooien voor dat gebied € 200 miljoen, ik weet niet of u daar verantwoordelijk voor wilt zijn, en bij Pampus ligt er nog steeds een claim van een wethouder dat daar gebouwd gaat worden, dus dat daar ook geen duurzaamheid achter zit. Mijn vraag is: waarom wilt u nu juist die Blocq van Kuffeler uit dat onderzoek halen?

De heer Maas: Zoals ik in mijn eerste bijdrage al aangaf, de locatie bij de Blocq van Kuffeler heeft nagenoeg geen toekomstperspectief. Het ligt helemaal ingeklemd.

De heer Mulckhuijse: Pampus ook niet als daar woningen neergezet worden.

Gemeente Almere

De heer Maas: Het ligt helemaal ingeklemd, zoals ik al zei, tussen natuurgebieden. De mogelijkheden elders zijn volgens ons groter. Dat bleek ook uit het eerste haalbaarheidsonderzoek uit 2008. U zegt wel: er is een claim van wethouder Duivesteijn, maar dat vind ik een probleem dat in het college besproken moet worden en niet door ons.

Datum
22 november 2012

Pagina
5/8

De heer Mulckhuijse: Dan gaat er dus iets onderzocht worden waarvan voor GroenLinks al van te voren vaststaat wat de uitkomst zal zijn. Dan hoeft u het toch helemaal niet meer te onderzoeken?

De voorzitter: Ik ga naar mevrouw Bosch.

Mevrouw Bosch: Richting de heer Maas. Het bevreemdt mij enigszins als u zegt: in de toekomst moet dit toeristisch watersportcentrum worden. Volgens de Koopzondagennota zijn we al een geweldig toeristisch watersportcentrum, maar dit geheel terzijde. Ik heb even een opmerking en ik vraag me af of u dat ook zo vindt. U zegt: het zit ingeklemd tussen natuurgebieden. Niettemin loopt daar door het IJmeer/Markermeer een vaarroute richting het noordoosten van Nederland, dan sla je af en ben je bij Almere. Er zit daar ook De Vaart, een groot ondernemingscentrum. Hoe koppelt u dat dan? Zegt u dan: dat moeten we laten uitsterven. Hebt u daar een bepaalde visie op, hoe het met dat centrum daar verder moet?

De heer Maas: Ik heb daar wel een visie op en die visie houdt in inderdaad, dat dat gebied bij de Blocq van Kuffeler, en dat ligt ook vast in andere documenten, een toeristisch-recreatief knooppunt moet worden. Ik vraag me af of een overslaghaven te combineren is met die functie. Ik denk dat je de structuurvisie er nog eens goed op moet aanpassen, wat willen we in Almere nu eigenlijk. In de structuurvisie staat dat de Stichtse Kant dé locatie is voor de overslaghaven. Dat is achterhaald, dus de structuurvisie is achterhaald op dat gebied. Die moet dus herschreven worden en dan moet er goed nagedacht worden over hoe een en ander, ook in relatie tot De Vaart, het best vorm kan krijgen. Ik ga hier niet meteen een claim leggen op een andere locatie, of op een andere mogelijkheid. Die vaarroute ligt er, maar die afslag kun je ook op een andere plek maken.

De voorzitter: De heer Hengstman wil ook reageren.

De heer Hengstman: Ik wilde graag reageren op de heer Maas. De heer Maas wil allerlei onderzoeken doen. Hij wil ook een nieuwe structuurvisie; die moet herschreven worden. U zei verleden keer: dat moet ongeveer gelijktijdig kunnen gaan gebeuren. Als nu uit een nieuwe structuurvisie blijkt dat misschien een haven bij de Blocq van Kuffeler wel mogelijk is, zegt u dan opeens: dan kan dat alsnog.

De heer Maas: Dan gaan wij over die structuurvisie uiteraard debatteren hier. Dus daar ga ik niet op vooruitlopen.

De heer Hengstman: U zegt nu: met de structuurvisie kan het niet, dus doen we het niet.

De heer Maas: Laten we eerst maar eens zorgen dat die structuurvisie herschreven wordt.

De heer Hengstman: U vraagt een structuurvisie. Waarom sluit u de Blocq dan al uit van onderzoek? U wilt alles onderzoeken behalve de Blocq, de meest kansrijke locatie. De meest kansrijke locatie voor De Vaart. Ik begrijp dat niet.

De voorzitter: Ik zag mevrouw Begeer.

Gemeente Almere

Mevrouw Begeer: Ik wilde graag een bijdrage leveren aan deze discussie, ook reagerend naar de SP. We kunnen de inhoudelijk discussie overdoen, maar volgens mij moeten we dat niet doen. De reden waarom de Blocq van Kuffeler in deze motie uit het onderzoek gehaald is, is in feite heel simpel. De raad heeft in een meerderheid al een aantal keren aangegeven, dat wij de Blocq van Kuffeler niet een geschikte locatie vinden. Dat is een gegeven. Vervolgens kun je kijken naar wat je wilt. Volgens mij moeten we ons daarop richten. Wat we willen is volgens mij dat er een solide invulling komt voor overslagcapaciteit in Almere, een locatie waarin je kunt groeien, waarin je ook de economische potentie van zo'n overslagterminal kunt ontplooiën. Dat is wat de motie voorheeft en volgens mij moeten we daarover gaan stemmen vanavond.

Datum
22 november 2012

Pagina
6/8

De voorzitter: U wilt reageren, mijnheer Hengstman?

De heer Hengstman: Dan wil ik toch een vraag stellen aan mevrouw Begeer. Dat was ook mijn vraag in eerste termijn aan de heer Maas. Heeft een overslagterminal bij Pampus Haven echt kans, krijgt hij ook echt kans, gaan wij zeggen: akkoord, we doen die vrachtwagens in dat geval langs de bewoners? Dan weten die dat namelijk ook, dan hebben we ze heel vroeg meegenomen in het participatietraject. Of maakt u een dusdanige omweg dat u zegt: het is straks voor initiatiefnemers helemaal niet meer interessant om dit initiatief te nemen. En zijn we dan onze overslaghaven kwijt? We krijgen er 22 kilometer verderop één in Lelystad. Ik heb de heer Pet zien twitteren: het is dus überhaupt al niet eens meer nodig. Dan vraag ik mij af: willen we dat dan? Dan kunnen wij natuurlijk niet alleen het plein richting Lelystad zetten, maar ook onze Almere Principles, kunnen we misschien Lelystadse Principles noemen, krijgen ze die er ook bij. Wij zullen dat dan gewoon gaan missen.

Mevrouw Begeer: Namens de PvdA kan ik deze vraag beantwoorden. Wij hebben vanaf het begin van de discussie aangegeven, dat voor ons een solide ontwikkeling van een overslagterminal een belangrijk onderwerp is. Dus ja, als Almere Pampus Haven de beste locatie blijkt te zijn na het onderzoek, dan hebt u onze volle medewerking daarna om te kijken hoe we dat kunnen realiseren. Hoe de inpassing gaat zijn, u loopt ook vooruit en dat lijkt me niet verstandig, laten we kijken welke resultaten dat onderzoek oplevert. Hoe een eventuele inpassing zal zijn, of dat nu in Pampus Haven is of Stichtse Kant, of misschien een andere locatie die bekeken wordt, ik weet ook niet wat precies de strekking van het onderzoek zal zijn. Wat we wel hebben gevraagd, is dat er snel duidelijkheid komt, zowel voor de ondernemers als voor de betrokkenen en de belanghebbenden, zodat iedereen een stap verder kan maken in deze discussie.

De voorzitter: Wil mevrouw Bosch nog iets zeggen?

Mevrouw Bosch: Richting mevrouw Begeer maar ook richting de heer Maas. Vindt u nu niet dat u uw ogen sluit voor de situatie van dit moment? U hebt grote woorden over een duurzame containerterminal, maar zoals ook de VVD heeft aangegeven, dat zit nog wel met haken en ogen als het gaat over Pampus Haven. Stichtse Kant is afgevalen. Er is hier een initiatief dat ondernemers willen onderzoeken. Wij willen graag in Almere groeien, wij willen economische activiteiten. Dan gaat u een initiatief boycotten wat daar juist op inhaakt. Zelfs al zou het voor 10 jaar zijn. Is het dan toch niet de moeite waard om dit initiatief de kans te geven. Dan kunnen we dan kijken wat we dan weer hebben.

De heer Maas: Ik vind de term boycotten echt helemaal misplaatst.

Mevrouw Bosch: U zegt zelf dat u niet wilt meewerken aan een onderzoek op deze plek. Dat is toch boycotten?

De heer Maas: We zitten nu al voor de derde of vierde keer hierover te praten. Als het college op tijd de steven gewend had, dan hadden we misschien al een

Gemeente Almere

overslagterminal gehad elders. We zitten al meer dan een half jaar hierover te debatteren. Wat dat betreft ligt niet alleen de bal bij ons, maar ligt die ook elders. Ik zeg nogmaals, als het college op tijd, na de stemming over het voorstel, meteen de steven gewend had, dan was er misschien allang een situatie geweest.

Datum
22 november 2012

Pagina
7/8

Mevrouw Bosch: Ik kan niet anders concluderen dan dat u niet ingaat op mijn opmerking over deze kansrijke situatie. Dat is jammer, want daarmee zegt u toch echt een boycot aan.

De voorzitter: De heer Mulckhuijse.

De heer Mulckhuijse: Ik wil nog even reageren op de PvdA. We vinden het heel vreemd om nu te zeggen: omdat een meerderheid van de raad ertegen is dat hij op die locatie komt, doen we er maar even geen onderzoek naar. Laat het gewoon meedoen in dat onderzoek waar die andere locaties bij zitten en als blijkt dat de Blocq van Kuffeler wel de beste locatie is, heb dan het lef om te zeggen: we willen het nog steeds niet. Maar op deze manier maakt u zich er heel makkelijk vanaf.

De voorzitter: De heer Huis.

De heer Huis: Ik wil, want het is het end van het debat gelukkig, een troostrijke gedachte meegeven aan de heer Hengstman en die komt van de heer Hasper vandaan. Hij heeft tijdens het debat over het retailpark iets heel bijzonders gezegd. Hij vroeg zich af of het retailpark gekoppeld was aan de schaalsprong. Aangezien minister Schultz heeft gezegd dat er nog € 1 miljard tot 2028 beschikbaar is, dreigt de schaalsprong niet door te gaan. Als dat zo is, dan kunnen we een locatie vinden, bijvoorbeeld in Pampus Haven. Dus het idee dat er geen enkele andere locatie denkbaar is dan de Block van Kuffeler klopt niet.

De voorzitter: De heer Hengstman.

De heer Hengstman: Blijkbaar dan niet duidelijk. Wij zullen een zoektocht naar een alternatief wel degelijk steunen. Wij begrijpen alleen niet waarom het meest kansrijke initiatief van te voren niet bekeken gaat worden.

De voorzitter: We zijn nu klaar met het debat. U maakt uw afrondende opmerkingen. Wil de heer Maas nog iets zeggen? Niet. De heer Hengstman ook niet meer.

Besluitvorming

RV-59 Raadsvoorstel: Cultuurbrief 2013-2016

De heer Pet: GroenLinks is tevreden over de toezegging van het college dat er een aantal go en no go momenten komen bij de verdere uitwerking van de cultuurbrief en de andere invulling van De Kunstlinie. GroenLinks is echter op dit moment niet overtuigd van de meerwaarde van een culturele intendant voor een langere periode programmering van De Kunstlinie. Vanuit deze twijfel kan GroenLinks op dit moment niet instemmen met de belangrijkste argumenten in de cultuurbrief.

Mevrouw Kuipers: Door de toezegging van de wethouder, waarin hij aangeeft dat dit een moment is om aan te geven: we werken door en we gaan praten met belanghebbenden, en niet het definitieve besluit, kunnen wij juist voorstemmen.

De heer Van Duijn: De richting is goed en we zijn blij met de toezegging dat op korte termijn het college terugkomt naar de raad met de nadere uitwerking Cultuurbrief II.

De voorzitter: Dus stemt u voor, begrijp ik. Dat is in feite de zin van een stemverklaring.

Gemeente Almere

De fracties van PvdA, VVD, D66, Leefbaar Almere, CDA, ChristenUnie en Fractie Sinke stemmen voor het voorstel.

De fracties van PVV, GroenLinks en SP stemmen tegen het voorstel.

26 stemmen voor, 12 stemmen tegen. Het voorstel is aangenomen.

Datum

22 november 2012

Pagina

8/8

RG-208 Motie GroenLinks, Leefbaar Almere, Fractie Sinke, D66, PvdA en PVV: Overslagterminal in Almere

De heer Hengstman: De VVD kan zich vinden in deze motie, maar omdat de uitkomst van Pampus Haven nog ongewis is, zullen we een voorbehoud maken met betrekking tot de oproep om een onderzoek naar de Blocq te beëindigen.

De heer Van Teijlingen: Het CDA betreurt het zeer dat de keus voor de overslagterminal van de Blocq van Kuffeler onmogelijk is gemaakt. Omdat we echter van mening zijn dat Almere behoefte heeft aan een overslagterminal, zullen we deze motie wel ondersteunen.

Mevrouw Bosch: De ChristenUnie betreurt het dat de Blocq niet meegenomen wordt in dit onderzoek. We vinden dat een principiële fout. We zullen tegenstemmen.

De heer Mulckhuijse: De SP sluit zich aan bij de stemverklaring van de ChristenUnie en zal tegen de hele motie stemmen.

De fracties van PVV, PvdA, VVD, D66, GroenLinks, Leefbaar Almere, CDA, Fractie Sinke stemmen voor de motie.

De fracties van SP en ChristenUnie stemmen tegen de motie.

35 stemmen voor, 3 stemmen tegen. De motie is aangenomen, met de aantekening dat de fractie van de VVD geacht wordt te hebben gestemd tegen de oproep om een onderzoek naar De Blocq van Kuffeler te beëindigen.

De voorzitter: We zijn aan het einde gekomen van de vergadering. U wordt uitgenodigd om op de 1^e ring nog een drankje met ons te drinken. De vergadering is gesloten.

Gemeente Almere

Besluitenlijst gemeenteraad Almere d.d. 22 november 2012

Aanwezig zijn:

Voorzitter van de raad: mevrouw A. Jorritsma–Lebbink

Griffier: de heer J.D. Pruim

Leden van de raad:

Mevrouw A.A.L.S. Begeer (PvdA), mevrouw G.H. Blokland (VVD), mevrouw R. Bosch–Nijeboer (ChristenUnie), de heer A.H. Chandrikasingh (PvdA), mevrouw J.M. Degenhardt–Bochem (Leefbaar Almere), de heer A.J.A. van Dijk (PVV), R. Dubbelman (PVV), N. van Duijn (Leefbaar Almere), De heer A.J.G. van Eck (PvdA), de heer R.A. Eekhuis (PVV), de heer H.J. Hasper (CDA), mevrouw W.A.T. van der Heijden (GroenLinks), de heer W.R. Hengstman (VVD), de heer F. Huis (Leefbaar Almere), de heer C.A. Jansen (PVV), de heer K.C. Jongejan (VVD), mevrouw M. Joziasse (VVD), mevrouw C.J. Kuipers (D66), de heer J. Lems (D66), de heer T. Lesscher, (D66), de heer J.J.M. Maas (GroenLinks), de heer M. El Madkouri (PvdA), de heer R.L.M. Maertens (VVD), de heer W.F. Mulckhuijse (SP), de heer A.J.M. Muurlink (PvdA), mevrouw E.T.M. Müller–Klijn (VVD), de heer J.B. van der Pauw (PvdA), de heer R. Pet (GroenLinks), de heer M. Pol (VVD), mevrouw A.J. Raijer (PVV), mevrouw K.G. van Rijn (PvdA), de heer R. de Roon (PVV), mevrouw S. Sarfraz (SP), de heer M. Sinke (Fractie Sinke), de heer J. van Teijlingen (CDA), mevrouw S. Tuinstra (PvdA), mevrouw M.T.M. Visser (Fractie Sinke), mevrouw J.D. Zerfowski (PVV)

Afwezig: mevrouw C. Bertram (PVV)

Leden van het college: De heren Visser, Scholten, Anker en Peeters

Vragenhalfuurtje

Debat

Debat naar aanleiding van Motie GroenLinks, Leefbaar Almere, Fractie Sinke, D66, PvdA en PVV: Overslagterminal in Almere (RG–208)

Het debat wordt gevoerd tussen de heer Hengstman, W.R. (VVD) en de heer Maas, J.J.M. (GroenLinks)

Besluitvorming

Raadsvoorstel: Cultuurbrief 2013 – 2016 (RV–59)

Voorgesteld besluit:

Aan de raad voor te stellen:

1. Kennis te nemen van de visie op cultuur en de richting zoals verwoord in de "cultuurbrief 2013 – 2016".
2. In te stemmen met de in de Cultuurbrief genoemde accenten (en daarmee met een koppeling van korte termijn aan het lange termijn perspectief "Cultuur 2.0"):
 - i. Het koppelen van nationale voorzieningen aan Almeerse kwaliteiten
 - ii. Het versterken van het cultureel middenveld
 - iii. Het investeren in cultuureducatie en talentontwikkeling

Stemverklaring: GroenLinks, D66, Leefbaar Almere

Voor hebben gestemd: D66, PvdA, Leefbaar Almere, CDA, ChristenUnie, VVD, fractie Sinke

Het voorstel is aanvaard.

Motie GroenLinks, Leefbaar Almere, Fractie Sinke, D66, PvdA en PVV: Overslagterminal in Almere (RG-208)

roept het college op om:

- per direct de werkzaamheden in het kader van het AROMA_startbesluit voor de ontwikkeling van een overslagterminal bij de Blocq van Kuffeler te beëindigen;
- per direct een onderzoek op te starten naar alternatieve locaties voor een overslag terminal in onze stad en daarbij de volgende kaders te hanteren:
 - o de overslagterminal komt op een locatie te liggen die doorgroei in de komende 30 jaar mogelijk maakt;
 - o de gemeente maakt gebruik van het initiatief dat in de markt ligt;
 - o het initiatief wordt ontwikkeld voor rekening en risico van marktpartijen;
 - o het overslagterminal is binnen 1,5 jaar in aanzet gerealiseerd (groeimodel is mogelijk);
 - o het onderzoek wordt snel uitgevoerd;
 - o de zienswijzen van betrokkenen worden in het onderzoek meegenomen;
- de initiatiefnemers daarover schriftelijk te informeren.

Stemverklaring: VVD, CDA, ChristenUnie, SP

De VVD wenst aantekening tegen het uitsluiten van de locatie Blocq van Kuffeler bij het vervolgonderzoek te zijn.

Voor hebben gestemd: GroenLinks, Leefbaar Almere, fractie Sinke, D66, PvdA, PVV, CDA, VVD.

De motie is aanvaard.

Vastgesteld in de vergadering van de Politieke Markt d.d. 29 november 2012